STEPHEN KING

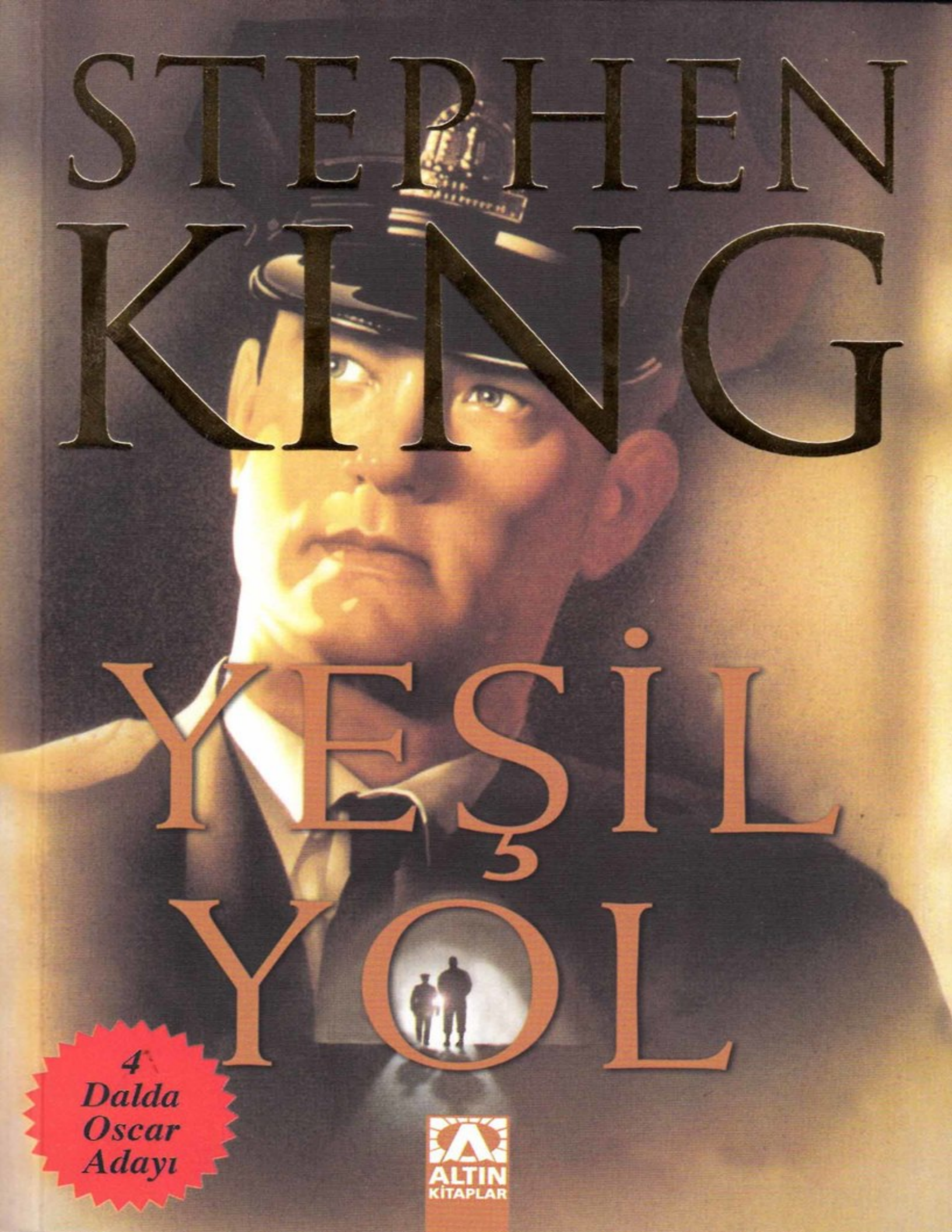

YEŞİL YOL

4 Dalda Oscar Adayı

ALTIN KİTAPLAR

STEPHEN KING

YEŞİL YOL

The Green Mile, 1996

Türkçesi: **Gülden Şen**

Birinci Bölüm

İKİ ÖLÜ KIZ

1

Olay 1932'de, eyalet cezaevi hâlâ Cold Mountain'dayken oldu. Elektrikli sandalye de oradaydı tabii.

Mahkûmlar sandalye konusunda şakalaşırlardı. İnsanların korktukları ama kaçamadıkları her şeyi şakaya vurdukları gibi. Ona Big Sparky, yani Koca Elektrikli derlerdi. Elektrik faturası konusunda şaka yaparlar, Müdür Moores'ın karısı Melinda Şükran Günü yemek pişiremeyecek kadar hasta olduğunda gardiyanın yemeğini nasıl pişireceğiyle dalga geçerlerdi.

Ancak, o sandalyeye oturması gerekenler için olayın komik bir yanı kalmazdı. Cold Mountain'da bulunduğum süre içinde tam yetmiş sekiz idamda hazır bulundum. (Bu sayıyı asla unutmam; ölüm döşeğimde bile hatırlayacağım.) Sanırım o adamların çoğu başlarına geleni ancak bilekleri Elektrikli'nin sert meşesine kelepçelenirken kavrayabildiler. İşlerinin bitmiş olduğu gerçeği o an kafalarına dank ediyordu. (Bunu gözlerindeki ifadeden, gittikçe şiddetlenen, buz gibi bir tür umutsuzluktan anlayabiliyordunuz.) Damarlarında hâlâ kan dolaşıyordu, kaslarında hâlâ güç vardı, ama yine de her şey bitmişti; bir daha asla kırlarda yürümeyecek ve hiçbir hasat şöleninde kızlarla dans etmeyeceklerdi. Elektrikli'nin müşterileri ölümlerini ayak bileklerinden başlayarak algılarlardı. Uzun ve çoğunlukla kopuk kopuk olan son sözlerini bitirdikten sonra bir de başlarına geçirilen siyah ipek bir torba vardı. Bu sözüm ona onlar içindi, ama ben hep aslında bizim için olduğunu; dizleri bükük durumda öleceklerini anladıklarında gözlerinde beliren o korkunç kederi bizlerden gizlemek için olduğunu düşünmüşümdür.

Cold Mountain'da idamlıklara ayrı koğuş yoktu. Yalnızca diğer dört bloktan ayrı ve onların yaklaşık dörtte biri büyüklüğünde, ahşap yerine tuğladan yapılmış, yaz güneşinde çılgın bir gözbebeği gibi parlayan korkunç bir metal damı olan E Blok vardı. İçinde geniş bir koridorun iki yanında sıralanmış, her biri diğer dört bloktaki hücrelerin neredeyse iki misli büyüklüğünde üçer hücre bulunuyordu. Tek kişilik hücrelerdi bunlar üstelik. Bir hapishane için çok lüks bir yerdi (özellikle '30'larda) ama burada kalan mahkûmlar yerlerini diğer dört bloktaki herhangi bir hücreyle seve seve değişebilirlerdi. İnanın bana, yaparlardı bunu.

Benim blok yöneticisi olduğum süre içinde hiçbir zaman altı hücrenin hepsi birden dolu olmadı. Küçük lütuflar için Tanrı'ya şükretmek gerek. En çok dört kişi oldular. Siyah beyaz karışık olurlardı (Cold Mountain'daki yürüyen ölüler arasında ırk ayrımı yapılmaz) ve bu da ortalığı cehenneme çevirmeye yeterdi. İçlerinden birisi bir kadındı: Beverly McCall. Maça ası gibi kara ve hiçbir zaman işlemeye cesaret edemediğiniz günahlar kadar da güzeldi. Kocasının dayağına tam altı yıl katlanmış, ama çapkınlığını tek bir gün bile çekememişti. Kendisini aldattığını öğrendiği günün akşamında arkadaşlarının (ve büyük olasılıkla daha çok yeni olan metresinin de) Cutter olarak bildikleri zavallı Lester McCall'u berber dükkânının üzerindeki evine çıkan merdivenlerin başında beklemişti. Adam paltosunu çıkarana kadar beklemiş, sonra o yalancı barsaklarını iki renkli ayakkabılarının üzerine dökmüştü. Bunu yaparken de Cutter'ın kendi usturalarından birini kullanmıştı üstelik. Elektrikli'ye oturmasından iki akşam önce beni hücresine çağırdı ve düşünde Afrikalı babasının ruhunun kendisini ziyaret ettiğini söyledi. Ruh ona köle ismini atıp kendi özgür ismi olan Matuomi adıyla ölmesini söylemişti. Benden istediği de buydu; idam hükmünün Beverly Matuomi ismiyle okunmasını istiyordu.

Babasının ruhu herhalde ona bir göbek adı vermemiş ya da kendisi bir tane bulamamıştı. Her neyse, ben peki, olur, dedim. Kaz çobanı olarak hizmet ettiğim tüm o yıllar süresince öğrendiğim bir şey, kesinlikle mecbur olmadıkça idamlıklara karşı çıkmamaktı. Beverly Matuomi'ye gelince, bunun zaten pek bir önemi de yoktu. Ertesi gün öğleden sonra üç sularında vali arayıp Beverly'nin cezasının Grassy Valley Kadınlar Hapishanesi'nde müebbete çevrildiğini bildirdi. O zamanlar orası için ceza çok, penis yok, derdik. Beverly idareye geldiğinde yuvarlak poposunun sağa değil de sola gittiğine sevindiğimi söylemem gerekir.

Yaklaşık otuz beş yıl sonra, en azından otuz beş olması gerekir, gazetedeki ölüm ilanlarında ismini gördüm. Pamuk saçlı ve kenarlarında yalancı taşlar bulunan gözlük takmış siyahi bir hanımın resminin altında. Beverly'di bu. Yaşamının son on yılını özgür bir kadın olarak geçirmişti. Yazıda Raines Falls'daki küçücük kasaba kitaplığını tek başına kurtardığı yazıyordu. Kilise okulunda da ders vermiş ve o küçük kasabada pek sevilmişti. Manşette KÜTÜPHANECİ KALP YETMEZLİĞİNDEN ÖLDÜ, diyordu ve altında da küçük harflerle, sanki sonradan akla gelmiş gibi, şöyle yazıyordu: "Cinayet suçundan yirmi yıldan fazla hapiste yatmıştı." Yalnızca gözleri, köşeleri pırıltılı taşlarla süslenmiş gözlüklerinin arkasında pırıl pırıl parlayan o gözleri hiç değişmemişti. Yetmiş bilmem kaç yaşında bile gerekirse mavi ilaçlı su kavanozundan keskin usturayı çekip çıkarmakta hiç tereddüt etmeyecek bir kadının gözleriydi bunlar. Katilleri tanımak kolaydır, eninde sonunda uyuşuk küçük kasabalarda kütüphaneci olsalar bile. En azından, benim kadar uzun süre katillere bakarsanız, bunu yapabilirsiniz. Hayatım boyunca işimi yalnızca bir tek kez sorguladığım oldu. Sanırım bunları yazmamın nedeni de bu.

E Blokun ortasındaki geniş koridor yeşilimsi sarı, bayat limon renginde marley döşeliydi ve bu yüzden başka hapishanelerde Son Yol denen bu koridora Cold Mountain'da Yeşil Yol deniyordu. Güneyden kuzeye, aşağıdan yukarı sanırım atmış uzun adım kadar vardı. Başında bir tecrit odası bulunuyordu. Sonu ise T biçimli bir kesişmeyle bitiyordu. Sola dönmek yaşamak demekti: Eğer güneşin altında pişen o avluda olup bitene yaşamak denirse tabii. Ama çoğu da bu yaşamı yıllarca sürdürüyor; hırsızlar, kundakçılar, seks suçluları burada konuşuyor, volta atıyor, ufak tefek işlerini yürütüyorlardı.

Ama sağa dönünce işler değişiyordu. Önce, benim ofisime geliyor (burada da halı yeşildi. Bunu hep değiştirmeye niyetlendim ama bir türlü olmadı) ve masamın karşısına geçiyordunuz. Masamın sol tarafında Amerikan bayrağı, sağ tarafında eyalet bayrağı dururdu. Karşı tarafta ise iki kapı vardı. Birisi küçük bir tuvalete açılırdı. Bunu ben ve E Blok gardiyanları kullanırdık. Diğer kapı ise bir tür depoya açılırdı. Yeşil Yol'da yürüyenlerin son durağı da işte burasıydı.

Küçük bir kapıydı, geçerken ben bile başımı eğmek zorunda kalıyordum. John Coffey'in ise çömelip sürünmesi gerekmişti. Buradan küçük bir sahanlığa çıkıyor, sonra betondan üç basamakla ahşap bir zemine iniyordunuz. Tıpkı bitişik olduğu blok gibi burası da ısıtmasız, metal damlı, sevimsiz bir odaydı. Kışın nefesinizi görecek kadar soğuk, yazınsa boğucu sıcak olurdu. Elmer Manfred'in idamında; sanırım '30 yılının temmuz ya da ağustosuydu, tanıklardan biri fenalık geçirmişti.

Deponun da sol tarafında yine yaşam vardı. (Sanki balta ya da tırmık değil de, birer

karabinaymış gibi çaprazlama zincirlerle güvence altına alınmış) aletler, bakliyat, ilkbaharda hapishanenin bahçelerine ekilecek tohum torbaları, tuvalet kâğıdı kolileri... hatta futbol kalesini ve beyzbol sahasını işaretlemekte kullanılan kireç çuvalları dururdu burada. Mahkûmlar Çayırı olarak bilinen yerde top oynanırdı ve Cold Mountain'da sonbahar akşamüstleri iple çekilirdi.

Sağ tarafta yine ölüm vardı. Deponun güneydoğu köşesinde bir platformun üzerinde bizzat Elektrikli yer alırdı. Sağlam meşe bacakları, bir sürü insanın yaşamlarının son anlarında döktükleri soğuk terleri emen geniş kolları ve genelde iskemlenin arkasına atılıvermiş, tıpkı bir Buck Rogers çizgi filmindeki bir çocuğun şapkasına benzeyen metal başlığıyla dururdu. Başlıktan çıkan kablo iskemlenin arkasındaki duvarda bir fişe takılıydı. Bir yanda ise kalaylı bir kova bulunurdu. İçine baktığınızda tam metal başlığa uygun olarak kesilmiş bir sünger parçası görürdünüz. İdamlardan önce bu sünger tuzlu suya batırılır, böylece kablodan gelen doğru akımın idamlığın beynine daha iyi geçebilmesi sağlanırdı.

2

1932 John Coffey'in yılıydı. Bakmaya zahmet edenler olayların ayrıntılarını o yılın gazetelerinde görebilirler. Bunun için insanın, yaşamının son günlerini Georgia'da huzurevinde geçiren benim gibi bir ihtiyardan daha çok enerjisi olması gerekir tabii. Hatırlıyorum, o yıl sonbahar sıcak, hem de çok sıcak geçmişti. Ekim ayı neredeyse ağustos gibiydi ve cezaevi müdürünün karısı Melinda fenalık geçirip bir süre Indianola'da hastanede kalmıştı. O sonbahar ben de hayatımın en kötü idrar yolları enfeksiyonuna yakalanmıştım. Hastaneye yatacak kadar şiddetli değildi ama neredeyse her tuvalete çıktığımda canımdan bezdirecek kadar kötüydü. O sonbahar cezaevine yazın gelen yarı kel, fareli Fransız Delacroix'nın da mevsimiydi. John Coffey de Detterick ikizlerine tecavüz edip öldürmek suçundan idama mahkûm olarak E Bloka yine o sonbahar gelmişti.

Her vardiyada blokta dört ya da beş gardiyan bulunur, ama çoğu boş gezerdi. Dean Stanton, Harry Terwilliger ve Brutus Howell (adamlar ona "Brutal," yani "Zalim" derlerdi ama şakaydı; boyuna boşuna rağmen mecbur kalmadıkça bir sineği bile incitmezdi o) şimdi hep öldüler. Gerçekten zalim ve üstelik bir de aptal olan Percy Wetmore da. Percy'nin E Blokta hiç yeri yoktu. Burada kötü bir karakter hem gereksizdi, hem de zaman zaman tehlikeli olabilirdi ama Percy valinin eşinin akrabası olduğundan kalmıştı.

Coffey'e bloka gelişinde Percy nezaret etmişti. Sözüm ona geleneksel ilan tarzıyla bağırmıştı: "Yürüyen ölü! Yürüyen ölü geldi!"

Ekim ayı olmasına rağmen hava hâlâ cehennem kadar sıcaktı. Avlu kapısı açıldı ve içeri göz kamaştırıcı bir ışıkla ömrümde gördüğüm en iriyarı adam girdi. Bunun benzerlerini ancak ömrümü tükettiğim bu başıbozuklar yuvasının "Dinlenme Odasındaki TV'de seyrettiğim basketbol maçlarında görmüştüm. Kollarında ve fıçıya benzeyen göğsünde zincirler vardı; ayak bileklerindeki kelepçeleri bağlayan zincir, hücreleri ayıran koridorda dökülen bozuk paralar gibi şıngırdıyordu. Bir yanında Percy Wetmore, diğer yanında da ufak tefek, sıska Harry Terwilliger duruyordu. Her ikisi de tuzağa düşürülmüş bir ayının iki yanında duran çocuklara benziyorlardı. Coffey'in yanında Brutus Howell bile yavrusu gibi duruyordu ki Brutus bir doksandan uzun, enine boyuna, üniversitede çakıp atılmadan önce üniversiteler liginde futbol oynamış biriydi.

Elektrikli'nin kollarında ölmeden önce gelip bir süre E Blokta kalan çoğu kimse gibi Coffey de siyahtı ve tamı tamına iki metre üç santim boyundaydı. Ama o basketbolcular gibi ince uzun değildi; omuzları ve göğsü geniş, her tarafı kaslıydı. Depoda bulabildikleri en geniş üniformayı vermiş olmalarına rağmen, paçaları yine de yara bere içindeki baldırlarının yarısına kadar çıkmıştı. Gömleği göbeğine kadar açık, kolları da dirseklerine kadar sıvanmıştı. Neyse ki, şapkasını kocaman ellerinden birinde tütüyordu; yoksa kel kafasının tepesinde tıpkı org çalan maymunların giydiği kırmızı şapkaların mavisi gibi duracaktı. Kendini tutan zincirleri sanki bir Noel armağanının kurdelesini açar gibi kolaylıkla koparabilecekmiş gibiydi ama yüzüne baktığınızda böyle bir şey yapmayacağını anlıyordunuz. Gerçi Percy öyle düşünse de, ifadesi donuk değildi; sanki kaybolmuş gibiydi. Nerede olduğunu anlamak ister gibi çevresine bakınıp duruyordu. Hatta belki de kim olduğunu. İlk düşüncem tıpkı siyahi bir Samson'a benzediğiydi... Delilah başını kendi hain küçük eli kadar pürüzsüz tıraş edip ruhunu

kararttıktan sonraki Samson'a.

Percy, "Yürüyen ölü!" diye bağırarak o iriyarı adamı kelepçesinden çekiştirdi. Sanki Coffey istemedikçe onu bir yere kımıldatabilirmiş gibi. Harry hiçbir şey söylemedi, ama mahcup görünüyordu. "Yürüyen..."

"Bu kadarı yeter," dedim. Coffey'e ayrılan hücrede, onun kerevetinde oturuyordum. Geleceğini biliyordum tabii, onu karşılamak ve teslim almak üzere buraya gelmiştim, ama adamı görene kadar ne kadar ihyan olduğu hakkında hiçbir fikrim yoktu. Percy bana hepimizin (yalnızca küçük kızlara tecavüz edip öldürmeyi bilen o koca bebek hariç tabii,) benim ne büyük bir enayi olduğumu bildiğini ifade eden bir bakış fırlattı ama hiçbir şey söylemedi.

Üçü ardına kadar açık hücre kapısının önünde durdular. Harry, "Orada bununla yalnız kalmak istediğinden emin misin, patron?" diye sordu. Evet anlamına başımı salladım. Harry Terwilliger'in sesi pek kaygılı çıkmazdı; altı yedi yıl önceki ayaklanmalarda hemen yanı başımda durmuş, mahkûmlardan bazılarının ellerinde tabanca olduğu söylentileri yayıldığında bile kılını kıpırdatmamıştı ama o anda sesi endişeliydi.

Kerevette oturmuş hissettiğim sıkıntıyı açığa vurmamaya çaba göstererek, "Seninle bir sorunumuz olacak mı, Kocaoğlan?" diye sordum. Daha önceden sözünü ettiğim o idrar yolu enfeksiyonu sonradan daha da beter oldu, ama o gün de pek tatlı bir gün değildi, inanın bana.

Coffey ağır ağır başını salladı. Bir kez sola, bir kez sağa, sonra yine tam ortaya. Gözleri bir defa bana takıldıktan sonra bir daha üzerimden hiç ayrılmadı.

Harry'nin bir elinde Coffey'in belgelerini koyduğu bir dosya vardı. "Ona ver," dedim Harry'ye. "Avucunun içine koy,"

Harry öyle yaptı. Koca adam uyurgezer gibi dosyayı eline aldı.

"Şimdi getir bana, Kocaoğlan," dedim. Coffey zincirlerini şıngırdatarak söyleneni yaptı. Hücreye girmek için başını eğmesi gerekiyordu.

Boyunu bir göz yanılsaması olarak değil de, gerçek anlamda anlayabilmek için onu yukardan aşağı süzdüm. Gerçekti: İki metre üç santim. Ağırlığı yüz kırk olarak belirtilmişti ama en azından yüz elli, hatta belki de yüz yetmiş beş kilo olmalıydı. Yara izleri ve doğum lekeleri bölümünde kayıt memuru emektar Magnusson'un ince el yazısıyla tek bir sözcük yazılıydı: Sayısız.

Başımı kaldırdım. Coffey biraz yana çekilmişti ve Harry'nin koridorun karşısında, Delacroix'nın hücresinin önünde durduğunu görebiliyordum. Coffey geldiğinde blokta yalnızca Delacroix vardı. Del ufak tefek, saçları seyrelmiş bir adamdı. Yüzünde sanki zimmetine para geçirmiş de her an keşfedilme kaygısıyla yaşıyormuş gibi hep endişeli bir ifade vardı. Evcil faresi omzunda oturuyordu.

Percy Wetmore artık Coffey'in olan hücrenin kapısına yaslanmış duruyordu. Ceviz ağacından copunu özel kılıfından çıkarmış, sanki oyuncağıyla oynamak isteyen bir adam gibi avucuna vurup duruyordu. Birdenbire onun orada durmasına artık tahammül edemedim. Belki mevsimsiz sıcaklar nedeniyle, belki karnımı yakan ve flanel çamaşırlarımın altında

inanılmaz bir kaşıntıya yol açan enfeksiyon yüzünden ya da belki de eyalet bana idam edilmek üzere geri zekâlı bir siyahı gönderdiği ve Percy de açıkça önceden onu biraz hırpalamak istediği için. Belki de tüm bu nedenlerin hepsinin yüzünden. Her neyse, kısa bir süre Percy'nin politik bağlantılarını unuttum. "Percy," dedim. "Reviri taşıyorlar." "O işle Bill Dodge ilgileniyor..." "Biliyorum," dedim. "Git ve ona yardımcı ol." Percy, "O benim işim değil," dedi. "Benim işim bu koca ahmak." Percy iriyarı adamlardan nefret ederdi. Kendisi Harry Terwilliger gibi sıska değildi, ama kısa boyluydu. Dövüş horozu gibi bir adamdı. Özellikle de kazanma olasılığı yüksek kavgaları başlatmayı severdi. Saçıyla da pek böbürlenirdi. Ellerini çekemezdi saçından.

"O halde işin tamam," dedim. "Şimdi revire git."

Alt dudağını sarkıttı. Bill Dodge ile adamları kolileri, çarşaf yığınlarını, hatta yatakları bile taşıyorlardı. Revir tümüyle hapishanenin batı tarafındaki yeni binaya aktarılıyordu. Sıcak hava, ağır iş. Percy Wetmore bunların ikisine de bulaşmak istemiyordu.

"İhtiyaçları kadar adam var ellerinde," dedi.

"O halde git ve başlarında dur," dedim sesimi yükselterek. Harry'nin yüzünü buruşturduğunu görüp aldırmadım. Eğer vali Müdür Moores'a yanlış adamı okşadığım için beni kovma emri verirse, Hal Moores benim yerime kimi getirecekti ki? Percy'yi mi? Çok komik. "Ne yaparsan yap, Percy, yeter ki bir süre uzaklaş buradan."

Bir an orada kalacağını ve kocaman, durmuş bir saat gibi oracıkta dikilen Coffey'in önünde sorun çıkacağını düşündüm. Sonra Percy copunu, o aptalca gösterişli aletini yeniden özel kılıfına soktu ve koridorda yürüyüp gitti. O gün hangi gardiyanın nöbette olduğunu hatırlamıyorum, geçicilerden biriydi herhalde, ama Percy herhalde onun görünüşünden hoşlanmamış olacaktı ki, geçerken, "O bok suratındaki aptalca sırıtmayı yok et, yoksa ben senin için yok ederim," diye homurdandı. Bir anahtar şıngırtısı duyuldu, bir an için avlunun güneşi içeri doldu ve sonra en azından bir süre için, Percy Wetmore gitti. Delacroix'nın faresi küçük Fransızın bir omzundan ötekine koşturuyor, bıyıkları hiç durmadan titriyordu.

Delacroix, "Uslu dur Mr. Jingles," dedi. Fare sanki anlamış gibi sol omzunda kalakaldı. "Yalnızca uslu dur ve sakin ol." Delacroix peltek bir Cajun aksanıyla konuşuyordu.

"Sen git yat, Del," dedim kısaca. "Biraz dinlen. Bu seni de ilgilendirmiyor."

Sözümü dinledi. Genç bir kıza tecavüz edip öldürmüş, sonra cesedini kızın oturduğu apartmanın arkasına atmış ve suçunun kanıtlarını ortadan kaldırmak amacıyla yağ döküp ateşe vermişti. Alevler binaya sıçramış, her yeri kaplamış ve ikisi çocuk altı kişi daha ölmüştü, işleyip işleyeceği tek suç buydu. Artık kaygılı ifadeli, tepesi kel, ensesindeki uzun saçları yakasından aşağı inen, yumuşak bir adam olmuştu. Bir süre sonra Elektrikli'ye oturacak ve Elektrikli işini bitirecekti... ama ona o korkunç şeyleri yaptıran her neyse çoktan gitmişti; artık kerevetinde oturup küçük arkadaşının ellerinin üzerinde koşturmasını seyrediyordu. Bir bakıma en kötüsü de buydu: Elektrikli asla içlerindekini yakmıyor ve iğneyle verdikleri ilaçlar da uyutmuyordu. O şey sıçrıyor, başka birine geçiyor ve bize de sadece zaten ölmüş olan kabukları öldürmek kalıyordu.

Dikkatimi deve yönelttim.

"Eğer Harry'ye şu zincirleri çıkarmasını söylersem, uslu duracak mısın?"

Başını salladı. Yine aynı: yukarı, aşağı, ortaya. Garip gözlerini bana dikmişti. Bir tür sakinlik vardı onlarda ama güvenebileceğim bir sakinlik değildi bu. Harry'ye parmağımla işaret ettim. İçeri gelip zincirleri açtı. Şimdi hiç korkmuyordu. Coffey'in bacaklarının arasına diz çöküp ayak bileklerindeki kelepçeleri açarken bile korkmadı ve bu da beni biraz rahatlattı. Harry'yi huzursuz eden Percy'di ve ben Harry'nin önsezilerine güvenirdim. Percy dışında E Bloktaki sürekli görev yapan adamlarımın hepsinin önsezilerine güvenirdim.

Bloka yeni gelen mahkûmlara yaptığım bir konuşmam vardır ama Coffey'nin karşısında duraksadım. O kadar anormaldi ki. Yalnızca boyuyla da değil.

Harry geri çekildiğinde (Coffey zincirlerin açılması sırasında hiç kımıldamamıştı) başımı kaldırıp yeni mahkûmuma bir baktım. Parmağımı dosyanın üzerinde tıklatarak, "Konuşabiliyor musun, Kocaoğlan?" diye sordum.

"Evet efendim, patron, konuşabilirim," dedi. Sesi derinden gelen bir gümbürtü gibiydi. Yeni ayarı yapılmış bir traktör motorunu hatırlattı bana. Gerçek güneyli aksanıyla konuşmuyordu ama konuşmasında sonradan fark ettiğim gibi, bir güneyli havası vardı. Sanki güneyden geliyormuş ama oraya ait değilmiş gibiydi. Cahile benzemiyordu, ama eğitimli de değildi. Başka pek çok şey gibi konuşması da bir gizemdi. Beni kaygılandıran çoğunlukla gözleriydi: Sanki bir tür huzurlu mesafede, sanki çok çok uzaklarda geziniyormuş gibiydi. "İsmin John Coffey."

"Evet efendim, patron, tıpkı içecek gibi, ama aynı yazılmıyor."

"Yazı yazmayı biliyorsun demek. Okumayı da biliyor musun?"

"Yalnızca ismimi, patron," dedi sakin sakin, içimi çektim ve standart konuşmamı kısaca tekrarladım. Onun sorun yaratmayacağına karar vermiştim bile. Bu konuda hem haklı çıktım, hem de yanıldım.

"Benim ismim Paul Edgecombe," dedim. "E Blokun başıyım. Benden bir şey istersen, ismen beni ara. Eğer ben yoksam bu adamı sor: İsmi Harry Terwilliger. Ya da Bay Stanton veya Bay Howell'i iste. Anladın mı?" Coffey başını salladı.

"Yalnızca biz gerçekten ihtiyacın olduğuna karar vermeden her istediğini alabileceğini sanma. Burası otel değil. Tamam mı?"

Yine başını salladı.

"Burası sakin bir yerdir, Kocaoğlan. Hapishanenin geri kalanı gibi değil. Burada yalnızca senle Delacroix varsınız. Çalışmayacaksın. Çoğunlukla yalnızca oturacaksın. Olup biteni düşünmeye fırsatın olur." Çoğu için fazlaca zamandı bu, ama onu söylemedim. "Bazen, her şey yolundaysa, radyo çalarız. Radyo sever misin?"

Başını salladı ama sanki radyonun ne olduğundan emin değilmiş gibi biraz kuşkuluydu. Sonradan gerçekten öyle olduğunu öğrendim. Bir anlamda, Coffey bir şeyle yeniden karşılaştığında ne olduğunu hatırlıyor, ama arada unutuyordu. Dizilerdeki karakterleri tanıyor, ama geçen sefer ne yaptıklarını hiç hatırlamıyordu.

"Eğer uslu durursan, yemeklerini zamanında yer; uçtaki o tecrit hücresini ve arkadan

iliklenen çadır bezinden üniformaları hiç görmezsin. Öğleden sonraları dörtten altıya iki saat avluya çıkabilirsin. Yalnızca diğer mahkûmların futbol oynadıkları cumartesileri hariç. Eğer seni ziyaret etmek isteyen birileri varsa, pazar günleri ziyaretçi kabul edebilirsin. Kimsen var mı, Coffey?"

Başını salladı. "Hiç kimsem yok patron."

"Pekâlâ, avukatın öyleyse."

"Sanırım onu da bir daha görmem," dedi. "Özel avukatım değildi. Bu dağ başının yolunu bulabileceğini hiç sanmam."

Şaka yapıp yapmadığını anlamak için ona dikkatle baktım, ama öyle görünmüyordu. Ben de aksini ummamıştım zaten. Temyiz başvuruları John Coffey gibilerine göre değildi; en azından o günlerde. Onlar mahkemeye çıkar, sonra dünya onları unutur giderdi. Tâ ki bir gazete köşesinde filancanın geceyarısı biraz elektrik aldığını okuyana dek. Kontrol etme sorunu söz konusu olduğunda eşi, çocukları, pazar günü öğleden sonraları için bir beklentisi olan adamların kontrol edilmeleri daha kolay olurdu. Ancak burada kontrol etmek sorun olmayacak gibi görünüyordu ve bu da iyiydi. Coffey o kadar iriyarıydı ki.

Oturduğum yerde biraz kımıldadım, sonra ayağa kalkmanın alt tarafım için daha rahat olacağını düşünüp kalktım. Coffey saygıyla gerileyip ellerini önünde kavuşturdu.

"Burada geçireceğin süre kolay ya da güç olabilir, Kocaoğlan. Hep sana bağlı. Ben senin bunu hepimiz için kolaylaştırabileceğini söylemeye geldim, çünkü eninde sonunda hepsi aynı yere çıkıyor. Sana layık olduğun kadar iyi davranacağız. Sorun var mı?"

Sanki bu fırsatı bekliyormuş gibi hemen, "Yatma zamanı bir ışık açık bırakıyor musunuz?" diye sordu.

Gözlerimi kırpıştırdım. E Bloka yeni gelenlerden pek çok garip soru işitmiştim -hatta bir keresinde eşimin göğüslerinin büyüklüğü bile sorulmuştu- ama bunu asla duymamıştım.

Coffey sanki onun aptal olduğunu düşüneceğimi biliyormuş, ama yine de kendine engel olamıyormuş gibi biraz mahcup gülümsüyordu. "Çünkü bazen karanlıktan korkarım biraz," dedi. "Eğer yabancı bir yerdeysem."

Ona, o iriyarı cüssesine baktım ve beklenmedik bir biçimde çok etkilendim. Bu insanlar size dokunurdu, biliyor musunuz, onları en kötü halleriyle, ocak başında çalışan şeytanlar gibi korkularını biçimlendirirken görmüyordunuz.

"Evet, geceleri burası bayağı aydınlık olur," dedim. "Yoldaki ışıkların yarısı akşam dokuzdan sabahın beşine kadar yanar." Sonra neden söz ettiğimi anlayamayacağının farkına vardım. O Yeşil Yolla Misissippi bataklıkları arasındaki farkı bile bilemezdi. Elimle gösterdim. "Koridorda."

Başını salladı, içi rahatlamıştı. Koridorun da ne olduğunu bildiğinden emin değildim ama tel kafeslerin içindeki 200 vatlık ampulleri görebiliyordu.

O zaman, daha önce hiçbir mahkûma yapmadığım bir şeyi yaptım ve ona elimi uzattım. Bugün bile bunu neden yaptığımı bilmiyorum. Belki ışıkları sorması yüzündendir. Harry Terwilliger gözlerine inanamadı, bunu size söyleyebilirim. Coffey elimi beklenmedik bir

nezaketle tuttu, elim neredeyse onun avucunda kayboldu ve işte bu kadar. Ölüm şişeme bir pervane daha girmişti. İşimiz bitmişti.

Hücreden çıktım. Harry kapıyı çekip her iki kilidini de kilitledi. Coffey sanki şimdi ne yapacağını bilmezmiş gibi bir iki dakika daha öylece durdu, sonra kerevete oturdu, dev ellerini dizlerinin arasında kavuşturup kederlenen ya da dua eden bir adam gibi başını eğdi. O garip, güneyliye benzer sesiyle bir şeyler söyledi. Açık seçik duydum ve o zamanlar ne yaptığını pek bilmiyor idiysem de (bir adamı yaptıklarının bedelini ödeyene dek beslemek ve ona bakmak için hakkında pek fazla şey bilmek gerekmez) yine de ürperdim.

"Elimde değildi patron," dedi. "Geri almaya çalıştım, ama çok geçti."

3

Koridordan yukarı, odama doğru yürürken Harry, "Percy biraz başını ağrıtacak," dedi. Üçüncü adam konumunda olan Dean Stanton (aslında böyle bir sıralama yoktu, yoksa Percy Wetmore bunu anında hallederdi) masamda oturmuş dosyaları düzenliyordu. Benim bu iş için hiç vaktim olmuyor gibiydi. Biz girince başını bile kaldırmadı, yalnızca parmağıyla gözlüklerini düzeltip yeniden dosyalara daldı.

Yavaşça pantolonumun ağını çekiştirip yüzümü buruştururken, "Buraya geldiği günden beri o tahta kafalıyla sorunum var," dedim. "O koca adamı getirirken neler bağırdığını duydun mu?"

Harry, "Duymamama pek olanak yoktu," dedi. "Ben de oradaydım, biliyorsun."

Dean," Ben tuvaletteydim ve pekâlâ duydum," dedi. Önüne bir kâğıt çekip yazıların üstündeki halka şeklindeki bardak izini görebilmem için ışığa tuttu, sonra çöpe attı. "Yürüyen ölü. O bayıldığı dergilerden birinde okumuş olmalı."

Herhalde öyle olmuştu. Percy Wetmore, Argosy, Stagve Men's Adventure gibi dergileri pek severdi. Sanki bütün öykülerde birer hapishane vardı ve Percy de bunları bir araştırmacı gibi, hırsla okurdu. Sanki nasıl davranacağını öğrenmeye çalışıyordu ve gereken bilgiler de o dergilerdeydi. Baltalı katil Anthony Ray'in idamından hemen sonra gelmişti ve şalter odasından bir tane seyretmiş olsa da, henüz hiçbir idamda hazır bulunmamıştı.

"İnsan tanıyor," dedi Harry. "Bağlantıları var. Onu buradan yollarsan hesap verirsin ve ondan somut bir iş beklersen daha da çok hesap verirsin."

"Beklemiyorum," dedim. Beklemiyordum da... ama bazı umutlarım vardı. Bill Dodge bir adamın yalnızca ortalarda dikilip seyretmesine göz yumacak biri değildi. "Şu an için Kocaoğlan beni daha çok ilgilendiriyor. Onunla sorunumuz olacak mı?"

Harry kararlılıkla başını iki yana salladı.

"Trapingus County'deki mahkemede bir kuzu gibi uysaldı," dedi Dean. Küçük, çerçevesiz gözlüklerini çıkarıp yeleğiyle parlatmaya başladı. "Tabii bir ton zincir vardı üzerinde ama eğer isteseydi, ortalığı altüst ederdi."

"Biliyorum," dedim ama bilmiyordum. Yalnızca Dean Stanton'un benden baskın çıkmasından nefret ediyordum.

"İri biri, değil mi?" dedi Dean.

"Öyle," dedim. "Felaket büyük."

"Herhalde onu pişirmek için Elektrikli'yi süper ısıtmaya getirmemiz gerekecek."

Dalgın dalgın, "Elektrikli için kaygılanma," dedim. "O büyükleri küçültür."

Dean burnunun kemerinde gözlüklerinin kırmızı izler bıraktığı yeri çekiştirirken başını salladı. "Evet. Yalan değil."

"Şu... Tefton'da ortaya çıkmadan önce onun nereden geldiğini bileniniz var mı?" diye sordum. "Tefton'du, değil mi?"

"Evet," dedi Dean. "Tefton, Trapingus County'de. Orada ortaya çıkıp o işi yapmadan öncesini hiç kimse bilmiyor. Yalnızca yolu düştü sanırım. Hapishane kitaplığındaki gazetelerde daha fazla bilgi olabilir, eğer gerçekten ilgileniyorsan. Herhalde onları önümüzdeki haftadan önce taşımazlar." Sırıttı. "Ama üst katta küçük dostunun homurdanıp kıvrandığını dinlemek zorunda kalabilirsin."

"Yine de gidip bir göz atabilirim," dedim ve o gün öğleden sonra öyle yaptım.

Cezaevi kitaplığı plana göre hapishanenin tamirhanesi olacak binanın arka tarafındaydı. Bana kalırsa bu plan yalnızca birisinin cebine daha fazla avanta girmesi demekti ama Büyük Bunalım sürdüğünden düşüncelerimi kendime sakladım. Percy konusunda da çenemi tutmam gerekirdi ama zaman zaman yeterince susamıyordum işte. Çoğu zaman bir erkeğin uçkurundan çok dili başını belaya sokar. Tamirhane de hiç gerçekleşmedi zaten ve ertesi ilkbaharda hapishane Brighton Yolu üzerinde atmış mil öteye taşındı. Yine perde arkasındaki pazarlıklar, sanırım. Daha fazla avanta. Benim için fark etmezdi.

İdare avlunun doğu tarafında yeni bir binaya taşınmıştı; revir de (işin başında reviri ikinci kata koymak hangi ahmağın fikriydi, bilmiyorum) taşınıyordu ve kitaplık hâlâ kısmen dolu (hiçbir zaman içinde fazla bir şey olmamıştı), öylece duruyordu. Eski bina A ve B bloklarının arasına sıkışmış bir gecekonduya benziyordu. Blokların tuvaletleri bu tarafta olduğundan havada her zaman hafif bir çiş kokusu olurdu ve taşınmanın tek haklı gerekçesi de buydu herhalde. Kitaplık L biçiminde ve benim odamdan fazla büyük değildi. Vantilatör var mı diye bakındım, ama hepsi gitmişti. İçerisi kırk derece olmalıydı ve otururken karnımdaki damarların alev alev attığını hissediyordum. Çürük bir diş gibi. Söz konusu bölge düşünülecek olursa bu benzetmenin garip olduğunu biliyorum ama yalnızca bununla kıyaslayabiliyorum. Buraya gelmeden hemen önce yaptığım gibi, su dökerken ve hemen sonrasında ise çok daha beter oluyordu.

Kitaplıkta bir kişi daha vardı: Gibbons isimli yaşlı bir emektar şapkasını gözlerinin üzerine indirmiş, kucağında bir kovboy romanıyla bir köşede uyukluyordu. Ne sıcaklık, ne de yukarı kattaki revirden gelen gürültüler ve ara sıra duyulan küfürler onu rahatsız ediyordu. (Yukarısı en azından beş derece daha sıcak olmalıydı. Percy Wetmore'un bundan hoşlandığını umuyordum.) Gibbons'u ben de rahatsız etmedim ve gazetelerin saklandığı, L'nin kısa tarafına doğru geçtim. Dean'in dediklerine rağmen, onların da vantilatörlerle birlikte taşınmış olduklarını sanıyordum. Ama oradaydılar ve Detterick ikizleri olayını bulmak da hiç güç değildi. Haziran ayındaki olaydan ağustos sonu ve eylüle uzayan mahkemenin sonuna kadar olan bitenler hep baş sayfada yer almıştı.

Çok geçmeden sıcağı da, yukardan gelen gürültüleri de, ihtiyar Gibbons'un horlamasını da unutmuştum. Sarı saçları ve tatlı gülümsemeleriyle dokuz yaşındaki o iki kızla Coffey'in dev karanlığını bir arada düşünmek tatsız ama kaçınılmazdı. Boyu boşu düşünülecek olursa, onu tıpkı masallardaki bir dev gibi kızları yerken hayal etmek bile kolaydı. Gerçekten yaptıkları ise çok daha kötüydü ve hemen oracıkta, nehir kıyısında linç edilmemiş olması bir şanstı onun için. Tabii, Yeşil Yol'dan yürüyüp Elektrikli'nin kucağına oturacağı günü beklemeyi şans olarak kabul ederseniz.

4

Güneyin kralı pamuk bütün bu olup bitenlerden yıllar önce güneye gelmişti ve bir daha asla kral olamayacaktı, ama otuzlu yıllarda ufak bir canlanma yaşadı. Artık hiç pamuk plantasyonu kalmamış olsa da, eyaletimizin güney bölgelerinde kırk elli kadar varlıklı pamuk çiftliği vardı. Klaus Detterick bunlardan birinin sahibiydi. Bin dokuz yüz ellilerin standartlarına göre en yoksulların ancak bir basamak üstünde sayılırdı Klaus; otuzlardaysa çoğu ay bakkal borcunu nakit olarak ödediği ve sokakta karşılaştıklarında banka müdürünün gözlerinin içine bakabildiği için hali vakti yerinde kabul ediliyordu. Çiftlik evi temiz ve ferahtı. Pamuğa ek olarak, tavukları ve inekleri de vardı. Eşiyle birlikte üç çocukları olmuştu: on iki yaşlarındaki Howard ve ikiz kızlar Cora ile Kathe.

O yıl sıcak bir haziran gecesi kızlar evin bir yanında boylu boyunca uzanan, sineklere karşı tül perdeyle çevrilmiş balkonda yatmak için izin aldılar. Bu onlar için büyük bir olaydı. Anneleri dokuza doğru, güneşin son ışıkları da solarken onlara iyi geceler öpücüğü verdi. Onları bir daha gördüğünde kızlar tabutlarına yatırılmış, cenazeci de cesetlerine elinden geldiğince çeki düzen vermiş olacaktı.

O günlerde taşralı aileler erken yatar (annem de "masanın altı kararız kararmaz," derdi) ve derin uyurlardı. İkizlerin kaçırıldığı gece Klaus, Marjorie ve Howie Detterick de çok derin uyuyor olmalıydılar. Ailenin melez çoban köpeği Bowser havlasa Klaus mutlaka uyanırdı ama havlamadı. Ne o gece, ne de bir daha asla.

Sabah ilk olarak inekleri sağmak üzere Klaus kalktı. Balkon evin ahıra bakan tarafında değildi ve Klaus kızlara bir göz atmayı hiç akıl etmedi. Bowser'ın yanına gelmemesi de onu telaşlandırmadı. Köpek hem inekleri, hem de tavukları pek küçümser, genelde bu işler yapılırken ahırın arkasındaki köpek kulübesine gizlenip çağrılmadan çıkmazdı. Bağıra çağıra çağrılması gerekirdi hem de.

Marjorie kocası holde çizmelerini ayağına çekip ahıra gittikten on beş dakika kadar sonra aşağı indi. Kahveyi ocağa, jambonu tavaya koydu. Bu ikisinin kokusu Howie'yi en tepedeki odasından indirmesine rağmen kızlar balkondan içeri gelmediler. Marjorie jambonun yağına yumurta kırarken kızları çağırmaya oğlunu gönderdi. Klaus kahvaltı biter bitmez kızların gidip taze yumurta toplamalarını isterdi. Yalnızca o sabah Detterick'lerin evinde kahvaltı edilmedi. Howie balkondan döndüğünde yüzü bembeyaz kesilmiş, uykudan şişmiş gözleri de iri iri açılmıştı.

"Gitmişler," dedi.

Marjorie telaşlanmaktan çok, canı sıkılmış bir halde balkona çıktı. Daha sonra, kızların şafakta bir yürüyüş yapıp çiçek toplamaya gittiklerini sandığını söyleyecekti. Bu ya da küçük kızlardan beklenecek buna benzer bir saçmalık. Balkona bir göz atınca Howie'nin neden bembeyaz kesildiğini anladı.

Klaus'a bağırdı, aslında bir çığlık attı ve Klaus çizmeleri dökülen yarım kova sütten bembeyaz, koşa koşa geldi. Gördükleri en cesur babanın bile dizlerinin bağını çözmeye yeterdi. Gece serinliğinde kızların sarındığı battaniyeler bir kenara fırlatılmıştı.

Tel kapı üst menteşesinden koparılıp öylece asılıvermişti. Verandanın basamaklarında ve

önünde kan izleri vardı.

Marjorie kızların peşine tek başına düşmemesi için kocasına yalvardı. Ama hemen böyle gitmesi gerekiyorsa, bari oğlunu da yanına almaşındı. Ama boşuna konuşuyordu. Klaus holde, çocukların uzanamayacağı bir yerde dolu olarak tuttuğu tüfeğini aldı ve Howie'ye de temmuzdaki doğum gününde armağan etmeyi tasarladığı 22'lik tabancayı verdi. Sonra her ikisi de ağlayan, dövünen kadına aldırmadan yola çıktılar. Marjorie bir serseriler çetesine ya da Laduc'daki çiftlikten kaçan bir grup kötü zenciye rastlarlarsa ne yapacaklarını sorup duruyordu. Sanırım baba oğul haklıydılar. Yerlerdeki kan daha yeni yeni kurumaya başlamıştı ve iyice kurumuş kanın kahverengisine kıyasla kırmızıya daha yakındı. Kızların kaçırılmasının üzerinden çok geçmemiş olmalıydı. Klaus kızları için hâlâ bir şans bulunduğunu düşünmüştü ve bu şansı kullanmakta da kararlıydı.

İkisi de iyi iz sürücü değildiler. Avcı değil, toplayıcıydı onlar; mevsimi geldiğinde geyiklerin peşinden ormana gitmelerinin nedeni de istediklerinden değil, kendilerinden bunun beklenmesindendi. Evin etrafındaki bahçe anlamsız, karmakarışık izlerle örülü bir toprak yığını halindeydi. Ahırın arkasına dolandılar ve kötü ısıran, ama iyi havlayan Bowser'ın neden ortalığı telaşa vermediğini hemen gördüler. Hayvan ahırdan artan kontrplaklarla yapılmış kulübesinin yarı içinde, yarı dışında yatıyordu. (Kulübenin önündeki yuvarlak deliğin üstünde düzgün biçimde 'Bowser' yazılmıştı, gazetelerden birinde resmini gördüm.) Başı neredeyse arkasına dönmüştü. Savcı daha sonra John Coffey'in jürisine bu kadar büyük bir hayvana bunu ancak çok çok güçlü bir adamın yapabileceğini söylemişti... Sonra da savunma masasında, kendi başına bir ceza olan, eyaletin verdiği bahçıvan pantolonu içinde başını öne eğmiş oturan sanığa uzun uzun ve anlamlı bir biçimde bakmıştı. Klaus ile Howie köpeğin anında bir parça pişmiş sosis buldular. Varsayım şuydu ki, (sağlamlığından hiç kuşku yoktu,) Coffey önce ikramlarıyla köpeği kandırmış, sonra hayvan sonuncu sosisi yerken ellerini uzatıp güçlü bileklerinin tek hareketiyle boynunu kırıvermişti.

Ahırın arkasında Detterick'in kuzey otlağı vardı, inekler o nün oraya salınmayacaklardı. Sabah kırağısıyla ıslanmış otlağın arkasında, kuzeybatıya doğru bir insanın geçtiği belirgin bir biçimde görünüyordu.

Klaus Detterick neredeyse panik nöbetine kapılmak üzere olmasına rağmen, önce bu izleri takip etmekte duraksadı. Kızlarını alan adamın ya da adamların korkusundan değildi bu; saldırganın geldiği yolu izlemenin... her saniyenin önemli olduğu bir anda tam tersi yönde gitmenin korkusundandı.

Howie bahçe kapısının hemen arkasındaki çalılıklarda sarı bir pamuklu kumaş parçası bularak bu sorunu çözdü. Klaus tanık iskemlesinde otururken kendisine yine bu kumaş parçası gösterildiğinde, bunu kızı Kathe'nin pijama şortunun bir parçası olarak tanımlayacak ve ağlamaya başlayacaktı. Beş altı metre ötede, bir çalının parmak gibi uzanmış dalında ise o gece anne ve babasına iyi geceler öpücüğü verirken Cora'nın giydiği yeşil geceliğin bir parçası asılıydı.

Baba oğul Detterick'ler silahları ellerinde, tıpkı yoğun ateş altında arazi geçen askerler gibi koşmaya başladılar. O günkü olaylar arasında hayret ettiğim bir şey varsa, o da canını dişine takmış babasının peşinden koşan (ve çoğunlukla tamamen geride bırakılma tehlikesinde

olan) oğlanın Klaus Detterick'in sırtına bir kurşun saplamamış olmasıdır.

Çiftlik evinde telefon vardı (bu da Dettercik'lerin o felaket günlerinde, en azından komşularına göre daha varlıklı olduklarının bir göstergesiydi) ve Marjorie telefonu olan, elinden geldiğince çok komşusunu arayıp haber verdi. Onlara güzel havada düşen bir yıldırım gibi birdenbire başlarına gelen bu felaketi anlattı. Her telefonun tıpkı sakin bir su birikintisine atılan bir taş gibi, gittikçe büyüyen halkalar yaratacağını biliyordu. Sonra ahizeyi son bir kez eline aldı ve o günlerde, en azından güneydeki ilkel telefon sistemlerinin simgesi olan o sözcükleri söyledi: "Alo, santral, hatta mısın?"

Santral oradaydı ama bir an için bir şey söyleyemiyordu, o saygıdeğer kadıncağızın da dili tutulmuştu. En sonunda, "Evet, Bayan Detterick," dedi. "Buradayım, oh güzel Tanrım, şu anda küçük kızlarınızın başına bir şey gelmemiş olması için dua ediyorum..."

"Evet, teşekkür ederim," dedi Marjorie. "Ama Tanrı'ya birazcık beklemesini söyleyin ve beni hemen Tefton'daki şerife bağlayın, olur mu?"

Trapingus County şerifi banyo küveti kadar göbeği olan, viski burunlu bir adamdı. Saçları o kadar ince telliydi ki, beyaz temizlik fırçalarına benziyordu. Onu iyi tanırdım: Onun deyimiyle "çocukları" öteki dünyaya uğurlamak için Cold Mountain'a pek çok kez gelmişti. İdam tanıkları büyük olasılıkla sizin de cenazelerde, kilise yemeklerinde veya bingo çekilişlerinde bir iki kez oturmuş olduğunuz katlanır iskemlelere otururlardı. (Aslında o günlerde biz de bizimkileri Mystic Tie No.44 Kulübünden ödünç alırdık.) Şerif Homer Cribus her oturduğunda, iskemlenin çöküşünü belirten kuru çatırtıyı beklerdim. Aynı anda hem korku, hem de hevesle beklememe rağmen o gün hiç gelmedi. Çok geçmeden (Detterick kardeşlerin kaçırılmasından en çok bir yaz sonraydı) ofisinde, anlaşılan Daphne Shurtleff isimli siyahi bir kızla sevişirken kalp krizi geçirdi. Her seçim zamanı eşini ve altı oğlunu gururla ortalıklarda gezdirdiğinden, bu olay çok konuşuldu. O günlerde bir seçime girecekseniz, ya Baptist kilisesinden olacaktınız ya da kaybedecektiniz. Gelgelelim insanlar ikiyüzlüleri de severler bilirsiniz, onları kendilerinden biri olarak kabul ederler ve siz olmadığınız sürece, birisinin pantolonu aşağıda yakalanması her zaman iyi bir duygudur.

Şerif ikiyüzlü olmanın yanı sıra, aynı zamanda beceriksizdi de. Bir başkasının, örneğin Şerif Yardımcısı Rob McGee'nin kemiklerini kırma pahasına ağaca çıkıp indirdiği kedileri okşarken fotoğraf çektirmeye bayılırdı.

McGee iki dakika kadar Marjorie Detterick'in telaşlı telaşlı konuşmasını dinledi, sonra dört beş soruyla onun sözünü kesti. Bunlar tıpkı eğitimli bir dövüşçünün yüzü hedef aldığı, daha acısını hissetmeden kanatan vuruşlar gibi kısa ve kesindi. Sorularının yanıtlarını aldığında, "Bobo Marchant'ı çağıracağım," dedi. "Köpekleri var. Siz bekleyin, Bayan Detterick. Kocanızla oğlunuz dönerlerse, onlara da durup beklemelerini söyleyin. Deneyin, en azından."

Bu arada kocasıyla oğlu kuzeybatıya doğru üç mil saldırganın izini takip etmişlerdi. Ancak açık tarlalardan çıkıp çam ormanlarına girince izleri yitirdiler. Daha önce de söylediğim gibi, onlar avcı değil, çiftçiydiler ve artık peşine düştükleri şeyin bir insan değil de, bir hayvan olduğunu öğrenmişlerdi. Yolda Kate'in şortuyla takım olan sarı gömleğini ve Cora'nın geceliğinin bir başka parçasını bulmuşlardı. Her iki parça da kan içindeydi ve ne Klaus, ne de Howie başlangıçta olduğu kadar acele ediyordu. O aşamada umutları soğuk bir gerçeğin etkisi

altındaydı. Bu gerçek, tıpkı soğuk su gibi, ağır olduğundan batıyor ve başlarından aşağı iniyordu.

Ormana girdiler. İz arıyorlardı. Bulamadılar. Sonra ikinci bir yere baktılar, yine bulamadılar ve üçüncü bir yere geçtiler. Bu kez bir çam ağacının iğnelerinin üzerine yelpaze gibi kan saçılış olduğunu gördüler. Kısa bir süre bunun gösterdiği yönde griler, sonra yine çevreye bakınmaya başladılar. Saat sabahın °kuzu olmuştu ve arkalarından bağıran adamlarla havlayan köpeklerin sesleri geliyordu. Rob McGee, Şerif Cribus'un daha ancak brendili bir fincan kahvesini bitirebileceği kadar bir süre içinde bir arama ekibi toplamış, on beş dakika sonra da Klaus ile Howie Detterick'i yakalamışlardı. Her ikisi de ormanın kenarında çaresizce düşe kalka ilerlemeye çalışıyorlardı. Çok geçmeden Bobo'nun köpeklerinin kılavuzluğunda yine yola koyuldular. McGee, Klaus ile Howie'nin de kendilerine katılmasına izin verdi. Gerçi işin sonunu ne kadar korkuyla beklerlerse beklesinler, onlara emir verse bile geri dönmezlerdi, McGee de bunu görmüş olmalıydı, ama yine de silahlarını boşalttırdı. Diğerlerinin de aynı şeyi yaptıklarını söyledi McGee; böylesi daha güvenliydi. Onlara (ya da bir başkasına) söylemediği şeyse, yalnızca Detterick'lerden mermilerini şerif yardımcısına vermelerinin istendiğiydi. Dikkatleri dağılmış, yalnızca bu karabasanın sonunu getirme düşüncesiyle, onlar da kendilerinden isteneni yaptılar. Rob McGee, Detterick'lere silahlarını boşalttırıp mermilerini aldığında, büyük olasılıkla John Coffey'in değersiz yaşamını da kurtarmış oluyordu.

Uluyan, havlayan köpekler onları hep aynı kuzeybatı yönünde, çam ormanlarının içinde iki mil götürdüler. Sonra Trapingus Irmağı'nın kıyısına geldiler. Irmak o noktada genişti ve güneydoğuya doğru ağır ağır akıyordu. Çevredeki alçak, ormanlık tepelerde Cray, Robinette ve Duplissey'ler gibi aileler hâlâ kendi mandolinlerini kendileri yapıyor, çoğu zaman toprağı sürerken çürük dişlerini tükürüyorlardı. Buraları erkeklerin pazar sabahlan yılan tuttukları, pazar geceleriyse kendi kızlarını koyunlarına alıp yattıkları, ıssız yerlerdi. Bu aileleri tanırdım. İçlerinden çoğu zaman zaman bizim Elektrikli'ye birer yemek göndermişti. Irmağın karşı yakasında haziran güneşinin Büyük Güney Demiryolu'nun çelik raylarından yansıdığı görülebiliyordu. Sağ tarafta, yaklaşık bir mil kadar aşağıda derme çatma bir köprüden West Green'deki kömür ocaklarına gidiliyordu.

Burada, çimenlerle alçak çalılıkların arasında ezilmiş genişçe bir alana rastladılar. Her taraf o kadar kan içindeydi ki, adamların çoğunun koşa koşa ormana dalıp kahvaltıda yediklerini çıkarmaları gerekti. Bu kanlı açıklıkta Cora'nın geceliğinin kalan kısmını da buldular. O ana kadar büyük bir metanetle dayanan Howie geri geri babasına doğru sendeleyip bayıldı.

Bobo Marchand'ın köpekleri bütün gün boyunca ilk ve tek kararsızlıklarını burada yaşadılar. Dördü av köpeği, ikisi de teriye melezi toplam altı köpektiler. Teriyeler kuzeybatıya, ırmak boyunca yukarı gitmek isterken diğerleri tam tersi yöne, güneydoğuya gitmek istiyorlardı. Hepsinin tasmaları birbirlerine karıştı ve gazeteler bu konuda hiçbir şey yazmasalar da onları elleriyle (en eğitimli uzuvları onlardı) birbirlerinden ayırırken Bobo'nun sarfetmiş olacağı küfürleri tahmin edebiliyorum. Hayatımda epey köpek sahibi tanıdım ve şunu söyleyebilirim ki, bir grup olarak hepsi de bir dizi ortak özellikler taşıyorlar.

Bobo köpekleri bir sürü halinde bir araya toplayıp bağlarını kısalttı, sonra Çora Detterick'in geceliğini burunlarının dibinden geçirdi. Sanki öğlen vakti derecenin kırklara

çıkacağı ve sineklerin daha şimdiden izcilerin kafalarının tepesinde bulutlar halinde dolaştığı böyle bir günde hangi işin peşinde olduklarını hatırlatmak istiyordu onlara. Teriyeler bir kez daha kokladılar, sonra karar değiştirdiler ve hepsi birlikte var güçleriyle havlayarak akıntı yönünde fırladılar.

Ancak on dakika geçmişti ki, adamlar duyduklarının yalnızca köpeklerin sesi olmadığını fark edip durdular. Kulaklarına gelen ses bir köpek ulumasından daha güçlü, bir köpeğin ölüm anında bile çıkaramayacağı güçte bir ulumaydı. Bu sesi daha önce hiç duymamışlardı ama anında hepsi de tanıdılar. Bu, bir insan sesiydi. Öyle anlatıyorlardı ve ben de onlara inandım. Sanırım bunu ben de tanırdım. İnsanların elektrikli iskemleye giderken böyle uluduklarını duymuştum. Hepsi değil; çoğu kendilerini tutarlar ve ya sessizce ya da sanki bir sınıf pikniğine gider gibi şakalaşarak giderler. Ama birkaçı ulurdu. Genelde cehennemin gerçekten varolduğunu düşünenler ve Yeşil Yol'un sonunda kendilerini beklediğine inananlardı bunlar.

Bobo köpeklerini yine yanına topladı. Çok değerli hayvanlardı ve onları oralarda uluyup homurdanan bir psikopata yem yapmaya hiç niyeti yoktu. Diğerleri de tüfeklerini doldurup emniyetlerini açtılar. O uluma hepsini ürpertmiş, koltukaltlarından ve sırtlarından aşağı buz gibi terler boşanmıştı. Erkekler bu derece ürperdiklerinde daha fazla ileri gitmeleri için bir lider gerekir. Şerif Yardımcısı McGee önlerine düştü ve kararlı adımlarla yürümeye başladı (o anda içinden pek kararlı olduğunu sanmıyorum). Sağda ormanın kenarındaki bir dizi kızılağacın arasından geçti, diğerleri çekinerek beş adım arkasından gittiler. McGee yalnızca bir kez durakladı, o da içlerinde en iriyarıları olan Sam Hollis'e, Klaus Detterick'in yanında durmasını işaret etmek için.

Kızılağaçların öte yanında sağdaki ormana kadar uzanan bir başka açıklık vardı. Solda hafif bir yokuşla ırmak kıyısına iniliyordu. Hepsi de yıldırım çarpmış gibi oldukları yerde kalakaldılar. Sanırım önlerindeki manzarayı hiç görmemiş olmak için çok şey verirlerdi. Hiçbiri bunu asla unutmayacaktı. Gözlerinin önündeki manzara iyi ve sıradan yaşamların, kilise yemeklerinin, kır patikalarında yürüyüşlerin, dürüst emeğin, yatakta sevgi dolu öpücüklerin ötesinde; çırılçıplak ve neredeyse güneşin altında tüten bir karabasan gibiydi. Her insanın içinde bir kafatası vardır ve inanın bana, bütün herkesin yaşamında bir kafatası bulunur. O adamlar o gün işte bunu, gülümsemenin arkasında zaman zaman neyin sırıttığını gördüler.

Irmak kıyısında pantolonu solmuş, kan lekeleri içinde bir adam oturuyordu. Hayatlarında gördükleri en iriyarı adamdı bu: John Coffey. Dev ayakları çıplaktı. Başına köylü bir kadının kiliseye giderken takacağı türden kırmızı bir eşarp bağlamıştı. Atsinekleri bir bulut halinde üzerine üşüşmüşlerdi. Her bir kolunda kıvrılmış, çıplak bir kız cesedi vardı. Kızların bir zamanlar kıvırcık ve incecik olan sarı saçları kıpkırmızı kafalarına yapışmıştı. Onları tutan adam oturmuş, ay çarpmış bir dana gibi gökyüzüne uluyordu. Koyu kahverengi yanakları yaşlarla ıslanmış, yüzü korkunç bir kederin pençesinde kasılıp kalmıştı. Kesik kesik soluk alıyor; göğsü bahçıvan pantolonunun askıları kopacak gibi gerilene dek kabarıp sonra o kocaman soluğunu uluyarak dışarı veriyordu. Gazetelerde sık sık "Katilin pişmanlık göstermediğini" okursunuz ama burada böyle değildi. John Coffey yaptıklarıyla altüst olmuştu... ama yaşayacaktı. Kızlarsa artık yaşayamayacaklardı. Onlar daha kesin bir biçimde altüst olmuşlardı.

Orada ne kadar süre öylece durduklarını hiçbiri hatırlamıyor. Onlar uluyan adama; adam da geniş, sakin ırmağın öte yanında, hızla köprüye doğru giden trene bakıyordu. Sanki bir saat ya da sonsuza dek öylece baktılar ve yine de tren hiç ilerlemedi, edepsizliği tutan bir çocuk gibi yerinde saydı, güneş bulutların arkasına saklanmadı ve manzara gözlerinin önünden gitmedi. Orada, önlerinde, tıpkı bir köpeğin ısırığı gibi gerçekti. Siyah adam öne arkaya sallanıyor; Çora ile Kathe de bir devin kollarındaki taşbebekler gibi, onunla öne arkaya gidip geliyorlardı. Adamın dev çıplak kollarındaki kaslar gerilip gevşiyor, gerilip gevşiyor, gerilip gevşiyordu.

Tabloyu bozan Klaus Detterick oldu. Bir çığlık atarak kızlarına tecavüz edip öldüren adamın üzerine atıldı. Sam Hollis işini biliyordu ve yapmaya çalıştı, ama yapamadı. Klaus'dan yirmi santim daha uzun ve en azından otuz kilo daha ağır olmasına rağmen, Klaus onun kendisini tutan kollarını şöyle bir silkeledi. Koşarak açıklığı geçip zıpladı ve Coffey'in kafasına bir tekme indirdi. Sıcaktan ekşimiş sütlerle kaplı çizmesi Coffey'in sol şakağına tam isabet kaydettiyse de, Coffey sanki darbeyi hiç hissetmedi bile. Orada öylece oturup sallanmaya ve ırmağı seyretmeye devam etti. Gözlerimin önünde canlanan manzara neredeyse vaazlarda anlatılan, çam ormanlarının kıyısına oturmuş Goshen ülkesini seyreden inançlı bir Hristiyan'ı çağrıştırıyor... Cesetler hariç tabii.

Kendini kaybetmiş çiftçiyi John Coffey'in üzerinden ancak dört adam çekebildi. Sonunda bunu başarmadan önce Coffey'e bilmem kaç darbe indirdi. Coffey için sanki öyle ya da böyle hiç fark etmiyordu; o ırmağın karşı kıyısına bakıp sallanmaya devam ediyordu. Detterick'e gelince, sonunda zaptedebildiklerinde içindeki bütün hırsı bitmişti. Sanki o dev kara adamın içinden garip bir elektrik akımı geçiyormuş da (hâlâ elektrikli benzetmelerle düşünüyorum, bağışlayın), Detterick'in o güç kaynağıyla teması kopunca elektrik çarpmış bir adam gibi kendinden geçti. Ellerini yüzüne kapatıp hıçkırarak ırmağın kıyısında diz çöktü. Howie yanına koştu ve alınlarını birbirlerine dayayıp sarıldılar.

İki adam onları gözlerken diğerleri ellerinde tüfekleri, sallanan adamın çevresini kuşattılar. O hâlâ orada başkalarının bulunduğunun farkında bile değilmiş gibiydi. McGee öne doğru bir adım attı, kararsızlıkla bir süre bir sağ ayağına, bir sol ayağına abandı, sonra çömeldi.

"Bayım," dedi sakin bir sesle ve Coffey hemen sustu. McGee ağlamaktan kan çanağına dönmüş gözlere baktı. Sanki içinde bir çeşme açık kalmış gibi, hâlâ yaşlar akıyordu. O gözler ağlıyordu ama her nasılsa yine de etkilenmemişlerdi... uzak ve sakindiler. Ben onların hayatımda gördüğüm en garip gözler olduğunu hissetmiştim ve McGee de aynı şeyleri düşündü. "Tıpkı daha önce hiç insan görmemiş bir hayvanın gözlerine benziyordu," diyecekti mahkemeden hemen önce Hammersmith isimli bir gazeteciye.

McGee, "Bayım, beni duyuyor musun?" diye sordu.

Coffey ağır ağır başını salladı. Hâlâ kolları o zavallı bebeklerini kavramış, çeneleri göğüslerine düştüğünden yüzleri görünmüyordu. Tanrı'nın o gün gösterdiği pek az merhamet anından biriydi bu.

McGee, "Bir ismin var mı?" diye sordu.

"John Coffey," dedi belirgin, ama hıçkırıklar içinde bir sesle. "Kahve gibi, ama farklı

yazılıyor."

McGee başını salladı, sonra parmağıyla Coffey'in bahçıvan pantolonunun şiş cebini işaret etti. Sanki Coffey'in bir tabancası var gibi gelmişti ona. O boyda bir adamın zarar vermeye karar vermesi halinde sanki tabancaya ihtiyacı olurmuş gibi. "Orada ne var, John Coffey? Belki de bir ısıtıcı olmasın? Bir tabanca?"

"Hayır efendim," dedi Coffey kalın sesiyle. Şerif Yardımcısı McGee'nin üzerinden hiç ayrılmayan o tuhaf gözleri yüzeyde yaşlarla dolu ve kederli, ama derinlerde garip bir biçimde sakindi. Sanki gerçek John Coffey başka bir yerlerdeydi ve iki küçük kızın öldürülmesinin o kadar da büyütülecek bir şey olmadığı, bambaşka bir yerlere bakıyordu. "Yalnızca ufak bir öğle yemeği var orada."

McGee, "Ufak bir öğle yemeği, öyle mi?" diye sordu. Coffey gözleri yaşlı, burnu akmış, başını sallayıp, "Evet, efendim," dedi. "Peki senin gibi birisi öğle yemeğini nereden bulur, Coffey?" McGee kendi kendini sakin olmaya zorluyordu. Kızların kokusu burnuna gelmeye başlamıştı ve hâlâ ıslak olan yerlerine sineklerin konduğunu görüyordu. Sonradan, en kötüsünün saçları olduğunu söyleyecekti... bu da tabii gazetelerde yazmıyordu; ailelerin okuması için fazlasıyla tüyler ürpertici olduğu düşünülmüştü. Hayır, ben bunları bu hikâyeyi kaleme alan gazeteciden, Bay Hammersmith'den dinledim. Daha sonra John Coffey bende bir çeşit saplantı halini aldığından onu arayıp buldum. McGee bu Hammersmith'e kızların sapsarı saçlarının artık sarı değil kızıl bir renk almış olduğunu söylemişti. Saçlarından aşağı, kötü bir boya gibi, yanaklarına kan süzülmüştü. Kafataslarının o güçlü kollar tarafından birbirlerine vurulup kırıldığını anlamak için de doktor olmak gerekmiyordu. Büyük olasılıkla ağlıyor olmalıydılar. Herhalde Coffey onları susturmak istemişti. Eğer kızlar şanslı idiyseler, bu iş onlara tecavüz etmeden olup bitmiş olmalıydı.

Bu manzara bir insanın, Şerif Yardımcısı McGee kadar kararlı birisinin bile düşünmesini güçleştiriyordu. Kötü düşünmek de hatalara, hatta belki de kan dökülmesine yol açabilirdi. McGee derin bir nefes alp sakinleşti. En azından denedi.

Coffey gözyaşlarına boğulmuş bir sesle, "Tam olarak hatırlayamıyorum, efendim," dedi. "Ama ufak bir öğle yemeği... sandviçler ve sanırım biraz da turşu."

McGee, "Sence bir sakıncası yoksa, kendim bir bakmak isterim," dedi. "Sakın kıpırdama, John Coffey. Sakın yapma evlat, çünkü eğer parmağını bile kımıldatacak olursan, üzerine çevrili bu tüfekler belden yukarını havaya uçururlar."

Coffey ırmağın öte yanına baktı ve McGee bahçıvan pantolonunun göğüs cebine uzanıp gazete kâğıdına sarılmış, kasap ipiyle bağlanmış bir paketi çıkarırken hiç kımıldamadan durdu. McGee ipi koparıp kâğıdı açtı, ama bunun Coffey'in dediği gibi yiyecek bir şeyler olduğundan emindi. Gerçekten de paketten salamlı domatesli bir sandviçle reçelli ekmek çıktı. Bir de John Coffey'in asla anlayamayacağı bir mizah sayfasına sarılı bir turşu. Sosis filan yoktu. Coffey'in öğle yemeğindeki sosisleri Bowser yemişti.

McGee gözlerini Coffey'den hiç ayırmadan omzunun üzerinden yiyecek paketini adamlarına uzattı. Öylece çömelmiş dururken dikkatini bir an bile dağıtamayacak kadar yakındı adama. Yiyecekler yeniden kâğıda sarılıp bağlandı ve Bobo Marchand'ın eline geçti. O

da bunları köpeklerine ödül olarak verdiği yiyecekleri (ve sanırım birkaç da oltayı) taşıdığı sırt çantasına koydu. Bunlar mahkemede kanıt olarak sunulmadılar. Bu taraflarda adalet hızlı işlese de, domatesli salamlı bir sandviçin yetişebileceği kadar da hızlı değildir. Mahkemeye ancak fotoğrafları sunuldu.

McGee o alçak, içten sesiyle, "Neler oldu burada, John Coffey?" diye sordu. "Bana anlatır mısın?"

Ve Coffey, McGee ile diğerlerine hemen hemen bana anlattıklarının aynısını anlattı; bunlar aynı zamanda mahkemede savcının da son konuşmasında yer aldı. "Elimde değildi," dedi John Coffey çıplak, tecavüze uğramış kızları kollarında tutarak. Yanaklarından aşağı yine yaşlar süzülmeye başladı. "Geri almaya çalıştım, ama çok geçti."

"Evlat, cinayet suçundan tutuklusun," dedi McGee ve sonra John Coffey'in yüzüne tükürdü.

Jüri kararını kırk beş dakikada verdi. Kendilerinin ufak bir öğle yemeği atıştırmalarına yetecek bir sürede yani. Midelerinin bunu almış olmasına hâlâ şaşarım.

5

Sanırım bunların hepsini o sıcak ekim günü, kapatılmak üzere olan hapishane kitaplığında, bir çift Pomona portakalı sandığına istiflenmiş bir dizi eski gazeteden öğrenmediğimi anlamışsınızdır. Ama öğrendiğim kadarı o gece uykumu kaçırmaya yetti. Eşim sabahın ikisinde kalkıp beni mutfakta süt içip el sarması sigara tüttürürken bulduğunda bana ne derdim olduğunu sordu ve ona uzun süren evlilik hayatımızdaki pek az yalanlarımdan birini söyledim. "Yine Percy Wetmore'la takıştık," dedim. Takışmıştım da tabii, ama gece yarılarına kadar oturmamın nedeni bu değildi. Genelde Percy'yi işte bırakmayı beceririm.

"Bırak o çürük elmayı da yatağa gel," dedi eşim. "Uyumana yardımcı olacak bir şey var bende, hem istediğin kadar da alabilirsin."

"Kulağa hoş geliyor, ama yapmasak daha iyi," dedim. "Su sistemimde bir arıza var ve sana da bulaştırmak istemem."

Eşim tek kaşını kaldırdı. "Su sistemi demek," dedi. "Herhalde Baton Rouge'a son gittiğinde sokaktan yanlış bir kız toplamışsındır." Hayatımda Baton Rouge'a hiç gitmemiş, bir sokak kadınına da asla dokunmamıştım ve bunu her ikimiz de biliyorduk.

"Bildiğimiz basit bir idrar yolları enfeksiyonu işte," dedim. "Annem eskiden oğlanların bunu kuzey rüzgârı eserken çiş yapınca kaptıklarını söylerdi."

"Annen kazara tuzu yere dökersen bütün gün evde oturman gerektiğini de söylerdi," dedi eşim. "Dr. Sadler..."

"Hayır, efendim," dedim elimi kaldırarak. "SuIfa almamı isteyecek ve ben de hafta sonuna kadar ofisimin her köşesine kuduracağım. Zamanla geçer ama bu arada sanırım oyun sahasına hiç girmesek daha iyi."

Alnımı sol kaşımın hemen üzerinden öptü ve her zamanki gibi tüylerim ürperdi... Janice de iyi bilirdi bunu. "Zavallı bebeğim. Sanki o korkunç Percy Wetmore yetmezmiş gibi. Haydi, çok geç kalma."

Kalmadım. Ama yatmadan önce arka kapının önüne çıkıp bir su döktüm (önceden parmağımı ıslatıp rüzgârın ne yönden estiğine baktım tabii. Ana babamızın söyledikleri ne kadar aptalca olursa olsunlar, kolay kolay gözardı edilemezler). Dışarı işemek, taşrada yaşamanın şairlerin pek değinmediği zevklerinden biri olsa da, o gece hiç de hoş değildi. İçimden akanlar beni kızgın kömür gibi dağladı. Yine o gün öğleden sonra çok daha kötü olduğunu düşündüm ve iki üç gün önce daha da kötü olduğundan emindim. Belki de artık iyileşmeye başladığım yönünde umutlarım vardı. Hiçbir umut bundan daha yersiz olmazmış. Hiç kimse bana bazen oraya, o sıcak ve nemli yerlere bir mikrobun yerleşip bir iki gün dinleneceğini, sonra eskisinden de beter olacağını söylememişti. Bunu bilsem şaşardım. Bir on beş ya da yirmi yıl içinde bu tür enfeksiyonları rekor sürede sisteminizden söküp atacak hapların bulunacağını bilsem, daha da şaşardım... Bu haplar midenizi birazcık bulandırsa veya bağırsaklarınızı hafif bozsa da, sizi hemen hemen hiçbir zaman Dr. Sadler'in sulfa hapları gibi kusturmuyordu. '32'lerdeyse beklemekten ve sanki birisi içinize kor halinde kömür döküp bir de kibrit çakmış duygusunu bastırmaya çalışmaktan başka yapabileceğiniz pek bir şey yoktu.

İşimi bitirdim, yatak odasına gidip sonunda uykuya daldım. Düşümde mahcup mahcup gülümseyen, saçları kanlı kızlar gördüm.

6

Ertesi sabah masamın üzerinde pembe bir not kâğıdı buldum. En kısa zamanda cezaevi müdürünün odasına uğramam isteniyordu. Konunun ne olduğunu biliyordum; oyunun yazılı olmayan, ama önemli kuralları vardı ve ben önceki gün bir süre için bu kuralları gözardı etmiştim. Bu yüzden gitmeyi olabildiğince geciktirdim. Sanırım tıpkı su sistemimdeki sorunlar için doktora gitmeyi geciktirmek gibi bir şeydi bu. Şu "bir an önce olsun bitsin" ilkesinin fazla abartıldığını düşünmüşümdür hep.

Her neyse, Müdür Moore'un ofisine gitmek için acele etmedim. Onun yerine yünlü üniforma ceketimi çıkardım, koltuğumun arkasına astım ve köşedeki vantilatörü çalıştırdım. Yine çok sıcak bir gündü. Sonra oturup Brutus Howell'ın gece raporunu gözden geçirdim. Telaşlanacak hiçbir şey yoktu. Delacroix yatmadan önce biraz ağlamıştı; çoğu geceler öyle yapardı ve eminim döktüğü gözyaşları öldürdüğü insanlar için değil, kendisi içindi. Sonra da fare Mr. Jingles'ı uyuduğu puro kutusundan çıkarmıştı. Bu onu biraz sakinleştirmiş ve gecenin kalan bölümünde tıpkı bir bebek gibi uyumuştu. Mr. Jingles da büyük olasılıkla geceyi Delacroix'nın göbeğinin üzerinde uzanmış, kuyruğunu partilerinin altına kıvırmış, gözlerini hiç kırpmadan geçirmişti. Sanki Tanrı Delacroix'ya bir koruyucu melek göndermiş, gelgelelim bizim Louisiana'lı katil gibi bir sıçana da ancak bir fareyi layık görmüştü. Bütün bunlar Brutal'ın raporunda yazmıyordu tabii, ama ben kendim de satırlarda yazmayanları okumaya yetecek kadar gece nöbeti tutmuştum. Coffey hakkında kısa bir not vardı: "Uyanık yattı, çoğunlukla sakindi. Biraz ağlamış olabilir. Biraz konuşmaya çalıştım ama homurdanma şeklindeki birkaç yanıttan sonra vazgeçtim. Paul ya da Harry'nin şansları daha yaver gidebilir."

"Konuşmaya çalışmak" aslında bizim işimizin odak noktasıydı. O zamanlar bunu bilmezdim ama şu ilerlemiş garip yaşımdan dönüp bakınca (sanırım yaşlılık onu çekmek zorunda olan herkese garip gelir), ne olduğunu ve neden o zaman görmediğimi anlıyorum. Çok büyük bir konuydu bu ve nefes almak yaşamımız için ne denli önemliyse, işimiz için o kadar önem taşıyordu. Gelip geçici gardiyanların "konuşmaya çalışmak" konusunda başarılı olup olmadıkları önemli değildi; ama benim için, Harry, Brutal ve Dean için bu çok önemliydi... Percy Witmore'un bu kadar başarısız oluşunun nedenlerinden biri de buydu. Mahkûmlar ondan nefret ediyorlardı... herhalde herkes ondan nefret ediyordu; politikacı yakınlarıyla Percy'nin kendisi ve belki de (ama yalnızca belki) annesinin dışında tabii. O tıpkı bir düğün pastasının üzerine serpiştirilmiş bir tutam arsenik gibiydi ve sanırım daha en başından onun başımıza iç açacağını biliyordum. Sanki olmayı bekleyen bir kazaydı o. Bizlere gelince, bizler mahkûmların gardiyanları değil de psikiyatristleri olarak daha çok işe yaradığımızı düşünmek bile istemezdik. Bu düşünceye bugün bile karşı çıkarım, ama hepimiz de nasıl konuşulacağını bilirdik... Ve Elektrikli'yle yüz yüze olan adamların eğer konuşmazlarsa çıldırmak gibi bir kötü huyları vardır.

Brutal'ın raporunun altına John Coffey'le konuşmak, en azından denemek gerektiğini not edip Müdür Yardımcısı Curtis Anderson'un yazdığı bir nota geçtim. Notta onun, yani Anderson'un, Edward Delacrois (Anderson yanlış yazmıştı; adamın adı Edward Delacroix'ydi) için bir İT emri beklediğini yazıyordu. İT İnfaz Tarihi demekti ve nota göre Anderson'un

sağlam kaynaklardan küçük Fransızın Cadılar Bayramı'ndan önce ufak bir yürüyüşe çıkacağını öğrendiği yazılıydı. Tahminen 27 Ekim diyordu ve Curtis Anderson'un tahminlerinin genelde sağlam dayanakları olurdu. Ancak daha önce, William Wharton isimli yeni bir konuğu ağırlayacaktık. "O 'sorunlu çocuk' dedikleri türden birisi," diyordu Curtis arkaya doğru yatık, titiz elyazısıyla. "Çılgın ve bundan da gurur duyuyor. Son bir yıldır eyaletin altını üstüne getirmiş ve sonunda büyük belaya çatmış. Bir soygunda birisi j hamile, üç kişiyi öldürmüş, kaçarken bir dördüncüsünü vurmuş: Bir eyalet devriyesi. Yalnızca bir rahibeyle bir de kör adam eksik yani." Buna hafifçe gülümsedim."Wharton19 yaşında, sol kolunda 'Billy the Kid' yazan bir dövme var. Size garanti veririm, bir iki kez burnunu sürtmek zorunda kalacaksınız ama dikkatli olun. Bu, adamın hiç umurunda değil." Son cümlenin altını iki kez çizmişti ve notu şöyle bitiriyordu: "Bir de, uzun süre kalabilir. Temyize başvurmaya hazırlanıyor ve üstelik yaşının küçük olması var."

Temyize başvuran, bir süre takılacak çılgın bir velet. Harika görünüyordu. Birdenbire hava sanki her zamankinden sıcakmış gibi geldi ve Müdür Moores'u görmeyi de daha fazla geciktiremezdim.

Cold Mountain'daki gardiyanlığım süresince üç müdürle çalıştım. En sonuncusu ve en iyisi Hal Moores'du. Büyük farkla. Dürüst, dobra, Curtis Anderson'un ilkel espri anlayışından bile yoksun, ama o karanlık yıllarda işini korumaya yetecek politik beceriye de sahipti... Bir de oyuna kapılmasını önlemeye yetecek kadar sağlam karakterliydi. Daha fazla yükselemeyecekti ama bunu sorun etmiyordu. O zamanlar elli sekiz ya da elli dokuz yaşındaydı ve yüzü Bobo Marchand'ın çok iyi tanıdığı, bir av köpeği ifadesine sahipti. Kır saçlıydı ve bir tür damar tıkanıklığından ötürü elleri titriyordu, ama güçlüydü. Önceki yıl avluda mahkûmlardan biri bir somya parçasından yaptığı şişle üzerine saldırdığında Moores yerinden bile kıpırdamamış, saldırganın bileğini kavramış ve o kadar sertçe bükmüştü ki, tıpkı ateşe atılmış kuru dallar gibi, kırılan kemiklerin çıtırtısı duyulmuştu. Saldırgan öfkesini unutup toprağa diz çökmüş ve anne diye bağırmaya başlamıştı. "Ben annen değilim," demişti Moores o kültürlü güneyli aksanıyla. "Ama eğer olsaydım, eteklerimi kaldırır ve seni doğuran şu kalçalarımdan üzerine işerdim."

Odasına girdiğimde kalkmaya doğruldu ama el işaretimle oturmasını belirttim. Masanın önündeki koltuğa oturdum ve eşinin hatırını sordum... Yalnızca bizim oralarda bu değişik biçimde yapılır. Sanki Melinda atmış iki ya da atmış üç değil de, on yedi yaz görmüş gibi, "Senin şu güzel kız ne âlemde?" diye sordum. İlgim gerçekti; eğer yaşam çizgilerimiz kesişmiş olsaydı, o benim de sevip evlenebileceğim bir kadındı. Öte yandan, Moores'un dikkatini asıl konudan biraz dağıtmak da fena olmayacaktı tabii.

Derin derin iç çekti. "Pek iyi değil, Paul. Pek iyi değil."

"Yine baş ağrıları mı?"

"Bu hafta yalnızca bir kez tuttu, ama en kötüsüydü. Evvelsi gün çoğunlukla sırtüstü yattı kaldı. Şimdi de sağ elinde şu zayıflık başladı..." Karaciğer lekeleriyle dolu kendi sağ elini kaldırdı. Her ikimiz de bir an onun mürekkep kurutucusunun üzerinde titremesini seyrettik, sonra elini indirdi. Bana anlattıklarını anlatıyor olmamak için hemen hemen her şeyini vermeye razı olacağını anlıyordum ve ben de bunları duyuyor olmamak için çok şey verirdim.

Melinda'nın baş ağrıları ilkbaharda başlamıştı ve bütün yaz boyu doktoru bunların 'sinir ve tansiyon kaynaklı migren' olduğunu söyleyip durmuştu. Nedeni Hal'ın yaklaşan emekliliğinin yarattığı stresti belki de. Yalnız şu vardı ki, her ikisi de emeklilik için sabırsızlanıyorlardı ve karım bana migrenin yaşlılara değil, gençlere özgü bir hastalık olduğunu, Melinda Moores'un yaşına gelindiğinde genelde kötüye değil, iyiye gittiğini söylemişti. Şimdiyse bu sorun artık kontrolden çıkıyordu. Bana da pek sinirsel gerilim gibi gelmiyordu; sanki Allah'ın cezası bir damar sertliği gibiydi.

Moores, "Dr. Haverstorm onun Indianola'da hastaneye yatmasını istiyor," dedi. "Birkaç test yaptırmasını. Kafa röntgeni yani. Başka neler, kim bilir. Melinda'nın ödü patlıyor." Biraz durdu, sonra ekledi. "Benim de."

"Öyle, ama yaptırmasını sağla," dedim. "Geciktirme. Eğer röntgenle görebildikleri bir şeyse, belki de halledebilirler."

"Evet," diye kabul etti, sonra bir an için, anımsayabildiğim kadarıyla bütün o görüşmemiz sırasında yalnızca bir an için, gözlerimiz birbirine kilitlendi. Hiçbir sözcüğe gereksinme duymadan, açıkça anlamıştık birbirimizi. Bir felç olabilirdi, evet. Ama beyinde ur da olabilirdi ve eğer öyleyse, Indianola'daki doktorların elinden hemen hemen hiçbir şey gelmezdi. Yıl 1932'ydi ve o günlerde idrar yollan enfeksiyonu gibi basit bir şeyin çaresi bile ya sulfa ve acı ya da acı ve sabırdı.

"İlgine teşekkürler, Paul. Şimdi, Percy Wetmore konusuna gelelim."

İnleyip gözlerimi kapattım.

"Bu sabah eyalet başkentinden bir telefon aldım," dedi müdür yavan bir sesle. "Sanırım tahmin edersin, oldukça öfkeli bir telefondu. Paul, vali karısına öylesine düşkün ki, neredeyse kendisi benliği silinmiş gibi. Ne demek istediğimi anlatabiliyor muyum? Eşinin de bir erkek kardeşi ve onun da tek bir çocuğu var. O çocuğun ismi Percy Wetmore. Percy dün gece babasını aramış, babası da halasını aramış. Geri kalanını anlatmam gerekiyor mu?"

"Hayır," dedim. "Percy şikâyet etmiş. Tıpkı dolap odasında Jack'le Jill'i öpüşürken gördüğünü öğretmene gammazlayan sınıfın mızıkçısı gibi."

"Evet," dedi Moores. "Aşağı yukarı öyle."

"Delacroix ilk geldiğinde Percy ile Delacroix arasında olanları biliyor musun?" diye sordum. "Percy ve kahrolası copunu?"

"Evet ama..."

"Ya zaman zaman onu parmaklıklara nasıl sürttüğünü? Yalnızca iş olsun diye. O hem zalim, hem de aptal biri. Ona daha ne kadar dayanabilirim bilmiyorum, işte işin gerçeği bu."

Birbirimizi beş yıldır tanıyorduk. İnsanlar iyi anlaştıklarında, özellikle de işin bir bölümü ölüm kalım meselesiyse bu uzun bir zaman sayılabilir. Demek istediğim, benim neyi kastettiğimi anlamıştı. İstifa edecek değildim; Büyük Bunalım hapishane duvarlarının dışında tehlikeli bir cani gibi, üstelik bizimkiler gibi hapse atılamayan bir cani gibi gezinirken bu düşünülemezdi. Benden daha üstün adamlar yollara dökülmüş, iş arıyorlardı. Şanslıydım ve bunun bilincindeydim. Çocuklar büyümüştü ve evin ipoteği, yani iki yüz kiloluk bir mermer

taş gibi insanın göğsüne çöken o ağırlık iki yıldır kalkmıştı. Ama insanın bir şeyler yemesi ve karısına da yedirmesi gerek tabii. Bir de, olanak buldukça kızımızla damadımıza bir yirmilik göndermeye alışmıştık (bazen Jane'in mektupları fazla çaresizlik içineyse olanağımız olmadığı zamanlarda bile). Damat işsiz bir lise öğretmeniydi ve eğer o günlerde bu çaresizlik değilse, çaresizlik diye bir şey yok demekti. O yüzden, hayır, benimki gibi düzenli maaşı olan bir işi bırakıp gidemezdiniz... aklınız başınızdayken yani. Ama o sonbahar benim aklım başımda değildi. Dışarda mevsimsiz sıcaklar vardı ve içimi kemiren enfeksiyon termostatın derecesini daha da yükseltmişti. İnsan o durumdayken bazen yumrukları kendiliğinden konuşur. Bir de Percy Wetmore gibi bağlantıları olan bir adama bir kez vurdunuz mu, artık geri dönüşü yoktur; vurmaya devam edebilirsiniz.

Moores yavaşça, "Dayan," dedi. "Seni buraya çağırmamın nedeni buydu. Sağlam bir kaynaktan duydum ki, aslında bu sabah beni arayan kişiden; Percy, Briar'a başvurmuş ve başvurusu kabul edilecekmiş."

"Briar," dedim. Bu, iki eyalet hastanesinden biri, yani Briar Ridge'di. "Bu çocuk ne yapıyor? Devlet kurumlarını mı geziyor?"

"İdari bir iş. Daha iyi bir maaş ve gündüz sıcağında hastane yatakları yerine kâğıtlarla uğraşacak." Çarpık çarpık gülümsedi. "Biliyor musun Paul, eğer Şef yolcuyken onu Van Hay'le şalter odasına göndermeseydin, şimdiye ondan kurtulmuştun bile."

Bir an için sözleri bana o kadar garip geldi ki, ne demek istediğini anlayamadım. Belki de ne demek istediğini anlamak istemedim.

"Onu nereye gönderseydim ki?" diye sordum. "Tanrım, blokta ne yaptığını pek bildiği yok! Onu aktif idam ekibinin bir parçası yapmak..." Sözlerimi bitirmedim. Bitiremedim. Yapılacak hatalar sonsuz görünüyordu.

"Yine de Delacroix için onu ekibe koysan iyi edersin. Eğer ondan kurtulmak istiyorsan tabii."

Ağzım bir karış açık bakakaldım. En azından konunun ne olduğunu anlamıştım ve konuşabilecektim. "Sen ne diyorsun? Bir idamı adamın piştiğinin kokusunu alacak kadar yakından izlemek istediğini mi?"

Moores omuzlarını silkti. Eşinden söz ederken yumuşak bakan gözleri şimdi kaçamak bakıyordu. "Wetmore ekipte olsun olmasın, Delacroix pişecek," dedi. "Değil mi?"

"Evet, ama işi yüzüne gözüne bulaştırabilir. Gerçeği istersen Hal, kesinlikle yapacaktır bunu. Otuz kadar tanığın önünde hem de... Tâ Louisiana'dan gelen gazeteciler..."

"Sen ve Brutus Howell işleri berbat etmesini engellersiniz," dedi Moores. "Ve yine de yaparsa, bu siciline geçer, yönetimdeki akrabaları gittikten çok sonra bile orada kalır. Anlıyor musun?"

Anlamıştım. Midem bulanmış ve korkmuştum, ama anlamıştım.

"Coffey'i de beklemeye karar verebilir, ama eğer şansımız varsa, Delacroix ile yetinecektir. Sen onu o iş için görevlendirmeyi ihmal etme."

Şalterin başına yine Percy'yi koymayı planlamıştım. Sonra tünelden geçip hapishanenin

önünde bekleyen, Delacroix'yi götürecek arabaya o binecekti ama planlarımı ikinci bir kez düşünmeden omzumun üzerinden fırlattım gitti. Başımı salladım. Bunun bir kumar olduğunu biliyordum, ama aldırmıyordum. Eğer Percy Wetmore'dan kurtulacaksam, şeytanın burnunu çimdiklemeye bile hazırdım. Bu idamda görev alabilir, başlığı takabilir, sonra ızgaradan bakıp Van Hay'e gücü ikiye çıkarmasını söyleyebilirdi. Sonra küçük Fransızın onun, Percy Wetmore'un bizzat şişesinden çıkardığı yıldırıma tutuluşunu seyredebilirdi. Eğer devlet destekli cinayet onun için heyecan anlamına geliyorsa, bırakalım heyecanını yaşasındı. Sonra Briar Ridge'deki, vantilatörlü ofisine gitsin. Ve bir sonraki seçimde eniştesi makamını yitir de, o da bütün kötülerin parmaklıklar arkasında olmadığı, bazen insanın kendi başının da yanabileceği güneşte pişmiş bu dünyada iş aramak zorunda kalırsa, ne âlâ.

"Pekâlâ," diyerek ayağa kalktım. "Delacroix'da onu öne koyacağım. Bu arada da sesimi çıkarmayacağım."

"Güzel," dedi Moores. Kendi de kalktı. "Bu arada, sorunundan ne haber?" Karnımı işaret ediyordu.

"Biraz daha iyi gibi."

"iyi," dedi beni kapıya kadar geçirirken. "Ya Coffey nasıl? Sorun çıkaracak mı?"

"Sanmam," dedim. "Şu ana dek ölü bir horoz kadar sakin durdu. Tuhaf bir adam, garip gözleri var, ama sakin. Yine de gözümüzü ayırmayacağız. Sen kaygılanma."

"Ne yaptığını biliyorsun, tabii."

"Tabii."

O sırada beni ön odadan geçiriyordu. Yaşlı Bayan Hannah sanki son buzul çağından beri olduğu gibi, daktilosunun başındaydı. Çıktığıma seviniyordum. Aslında ucuz atlattığımı düşünüyordum. Percy'den kurtulma şansımız olduğunu öğrenmek de fena değildi hani.

"Melinda'ya bir kucak dolusu sevgilerimi gönder," dedim. "Ve gidip başına bir kasa daha dert alma. Büyük olasılıkla migrenden başka bir şey çıkmayacak."

"Umarım," dedi ve hasta gözlerinin altında, dudakları gülümsedi. Bu bileşim neredeyse ürperticiydi.

Bana gelince, bir başka güne daha başlamak için E Bloka döndüm. Okunup yazılacak evrak, silinecek yerler, verilecek yemekler, ertesi hafta için düzenlenecek nöbet çizelgesi, ilgilenmek gereken yüzlerce ayrıntı vardı. Çoğunlukla da bekleyiş. Hapishanede bundan o kadar çok vardı ki, hemen hemen hiç bitmezdi. Edward Delacroix'nın Yeşil Yol'dan yürümesini beklemek, çarpık gülümseyişi ve Billy the Kid dövmesiyle William Wharton'un gelişini beklemek ve hepsinden öte, Percy Wetmore'un hayatımdan çıkıp gitmesini beklemek.

7

Delacroix'nın faresi Tanrı'nın gizemlerinden biriydi. O yazdan önce E Blokta hiç fare görmemiştim, o sonbahardan sonra da görmedim. Delacroix sıcak ve fırtınalı bir ekim gecesi aramızdan ayrıldı. Gidişi öyle feci bir biçimde oldu ki, hatırlamak bile istemiyorum. Delacroix aramızdaki yaşamına Steamboat Willy olarak başlayan fareyi kendisinin eğittiğini söylüyordu, ama ben aksinin doğru olduğuna inanıyordum. Dean Stanton da, Brutal da benim gibi düşünüyorlardı. Her ikisi de farenin ilk ortaya çıktığı gece oradaydılar ve sonradan Brutal'ın dediği gibi, "Hayvan daha o zamandan yarı evcildi ve ona sahip olduğunu sanan o Fransızdan da çok daha akıllıydı."

Dean ile ben odamda oturmuş önceki yılın kayıtlarını gözden geçiriyor ve beş idamın tanıklarına mektup yazmaya hazırlanıyorduk. Temelde tek bir şeyi öğrenmek istiyorduk: Verdiğimiz hizmetten hoşnut kalmışlar mıydı? Bunun kulağa garip geldiğini biliyorum, ama önemli bir konuydu. Vergi verenler olarak onlar bizim müşterilerimizdi, üstelik çok özel müşterilerdi. Gece yarısı bir kadının ya da bir erkeğin ölmesini seyretmeye gelen bir kişinin orada olması için çok özel, çok önemli bir nedeni olmalıdır. Eğer idam gerekli bir ceza yöntemiyse, o halde bu gereksinme tatmin edilmelidir. Bir karabasan yaşamışlardır, idamın amacı o karabasanın sona erdiğini göstermektir. Belki işe de yarıyordur. Bazen.

"Hey!" diye seslendi Brutal kapının önünden. Koğuşun öteki ucundaki masada oturuyordu. "Hey, siz ikiniz! Çıkın buradan!"

Dean'le ben aynı telaş içinde birbirimize baktık. Ya Oklahoma'lı kızılderiliye (ismi Arlen Bitterbuck'dı ama biz ona Şef diyorduk... bir tek Harry Terwilliger ona öyle koktuğunu iddia ettiği için Şef Keçi Peyniri diyordu) ya da Başkan dediğimiz adama bir şey olmuştu. Ama Brutal bir kahkaha patlatınca neler olduğunu görmek için koştuk. E Blokta kahkaha atmak hemen hemen bir kilisede olduğu kadar yersizdi.

O günlerde yemek arabasını iten emektar Tut-Tut yiyecek yüklü arabasıyla meşguldü ve Brutal da uzun bir geceye yetecek kadar stok yapmıştı: üç sandviç, iki gazoz ve bir çift ayçöreği. Bir de Tut-Tut'un büyük olasılıkla girmesinin yasak olduğu hapishane mutfağından aşırdığı bir parça patates salatası. Brutal kayıt defterini önünde açmıştı ve şaşırtıcı bir şey, henüz hiçbir şey dökmemişti. Daha yeni başlıyordu tabii.

"Ne?" diye sordu Dean. "Ne oluyor?"

"Eyalet yönetimi bu yıl kesenin ağzını açıp bir hizmetçi daha tutmuş olmalı," dedi. "Şuraya bakın."

Gösterdiği yere bakınca fareyi gördük. Ben de gülmeye başladım ve Dean de katıldı. Elimizde değildi; çünkü o küçücük fare tıpkı çeyrek saatlik turlarından birine çıkmış bir gardiyana benziyordu. Hiç kimsenin kaçmaya ya da intihara kalkışmadığından emin olmak isteyen küçük, tüylü bir gardiyana. Yeşil Yol üzerinde bize doğru biraz yürüyor, sonra sanki hücreleri kontrol edermiş gibi başını bir sağa, bir sola çeviriyordu. Sonra yine ilerliyordu. Bütün bu bağrış çığrış ve kahkahalar arasında o sırada orada olan her iki mahkûmun da horultularının duyulması durumu daha da komikleştiriyordu.

Görünürde hücreleri kontrol ediyor olması dışında, son derece sıradan kahverengi bir

fareydi. Gelmiş geçmiş pek çok mahkûmu kıskandıracak biçimde en alttaki parmaklıkların üzerinden atlayıp bir iki hücrenin içine bile girdi. Tabii suçlular olsa ancak dışarı sıçramayı isterlerdi.

Fare dolu hücrelerin ikisine de girmedi. Sonunda neredeyse bizim durduğumuz yere kadar geldi. Geri dönmesini bekledim ama dönmedi. Bizden hiç korkmuyordu.

"Bir farenin böyle insanların üzerine gelmesi hiç de normal değil," dedi Dean. "Belki de kuduzdur."

"Oh, Tanrım," dedi Brutal. Ağzına etli sandviç doldurmuştu. "Büyük fare uzmanı. Fare Adam. Ağzı köpürüyor mu, Fare Adam?"

"Ağzını göremiyorum ki," dedi Dean ve buna hep beraber yine güldük. Ağzını ben de göremiyordum, ama gözleri olan iki küçük siyah damlayı görebiliyordum ve bunlar pek çılgın ya da kuduz gibi değillerdi. İlgili ve zeki görünüyorlardı. İdam ettiklerim arasında güya ölümsüz birer ruha sahip pek çok adam bu fareden daha aptal bakışlıydılar.

Fare Yeşil Yol'da yürüyerek masaya bir metre kadar yaklaştı. Masa pek öyle sandığınız gibi süslü bir şey değildi; devlet liselerinde öğretmenlerin kullandığı türden bir masaydı işte. Orada durdu, tıpkı eteklerini silkeleyen yaşlı bir hanımefendi gibi, kuyruğunu ön ayaklarının üzerine toplayıp hanım hanımcık oturdu.

Birdenbire gülmeyi bıraktım. Kemiklerime kadar ürpermiştim. Neden öyle hissettiğimi bilmediğimi söylemeyi isterdim, kimse kendini aptal gösterecek bir şey yapmayı ya da söylemeyi istemez, ama biliyorum tabii ki. Eğer geri kalan her şey hakkında gerçeği söyleyebiliyorsam, sanırım bu konuda da söyleyebilirim. Bir an için kendimi o farenin yerine koydum ve bir gardiyan değil de, Yeşil Yol'daki mahkûmlardan biri olduğumu düşündüm. Hüküm giymiş ama hâlâ cesurca başını kaldırıp ona göre kilometrelerce yüksekte olması gereken bir masaya (kuşkusuz günü gelince mahşerde Tanrı'nın kürsüsü de bize böyle görünecekti) ve onun arkasındaki kalın sesli, mavi üniformalı devlere bakabilen bir mahkûm. Hemcinslerini zehir püskürten tüfeklerle vuran, süpürgelerle süpüren ya da küçük bakır levhanın üzerindeki peyniri yemek için VICTOR yazısının üzerinden dikkatle sürünürken kapanıp bellerini kırıveren kapanlar kuran devlere.

Masanın yanında süpürge yoktu, ama paspası hâlâ içinde duran bir kova vardı. Dean'le kayıtları incelemeye oturmadan az önce yeşil marley koridorla altı hücreyi bizzat ben silmiştim. Dean'in paspası kapıp farenin üzerine atılacağını hissettim. Tam parmakları ince tahta sapı kavrarken bileğine dokundum. "Rahat bırak," dedim.

Omuzlarını silkip elini çekti. Onun da hayvanı öldürmeye pek istekli olmadığını sezdim.

Brutal sandviçinin bir köşesini kopardı ve iki parmağının arasında tutarak masanın önüne doğru uzattı. Fare sanki onun ne olduğunu tam olarak bilirmiş gibi, daha bir ilgilendi. Büyük olasılıkla da biliyordu; burnunu oynatırken bıyıklarının da titrediğini görebiliyordum.

"Ah, Brutal," diye bağırdı Dean ve sonra bana baktı. "Bunu yapmasına izin verme, Paul! O Tanrı'nın cezası şeyi besleyecekse dört ayaklı ne var ne yoksa buraya toplayalım bari."

Brutal, "Yalnızca ne yapacağını görmek istiyorum," dedi. "Bilimsel bir merak yani." Bana

baktı. Bu kadar küçük olaylarda bile patron bendim. Düşündüm ve öyle ya da böyle, fazla fark etmediğini gösteren bir biçimde omuzlarımı silktim. Aslında ne yapacağını ben de merak etmiyor değildim.

Fare onu yedi tabii ki. Ne de olsa Ekonomik Bunalım dönemindeydik. Ama onu yiyiş biçimi hepimizi büyüledi. Sandviç parçasına yaklaştı, çevresinde dönüp kokladı, sonra numara yapan bir köpek gibi önüne oturdu, kavradı ve ete ulaşmak için ekmeği parçaladı. Bunu, en sevdiği lokantada güzel bir et yemeğine dalan bir adam gibi bilinçli yaptı üstelik. Daha önce hiçbir hayvanın, iyi eğitilmiş bir ev köpeğinin bile böyle yediğini görmemiştim. Yerken de gözlerini üzerimizden hiç ayırmadı.

Yeni bir ses, "Ya çok akıllı bir fare ya da ölesiye aç," dedi. Bitterbuck'dı konuşan. Uyanmış, hücresinin parmaklıklarının önünde duruyordu. Arkası bollanmış şortu dışında çıplaktı. Sağ elinin ikinci ve üçüncü parmaklarının arasında el sarması bir sigara tutuyor, demir rengi saçları bir çift örgü halinde -bir zamanlar kaslı olan ama artık gevşemeye yüz tutmuş- omuzlarına dökülüyordu.

Brutal, "Fareler konusunda Kızılderili bilgeliklerin var mı, Şef?" diye sordu farenin yemesini seyrederken. Hepimiz hayvanın eti ön ayaklarının arasında tutup ara sıra takdir eder gibi çevirip bakmasından büyülenmiştik.

"Yok," dedi Bitterbuck. "Bir zamanlar fare derisinden olduğunu iddia ettiği bir çift eldiven giyen bir yiğit tanırdım, ama inanmamıştım." Sonra bütün bu olup bitenler bir şakaymış gibi güldü ve parmaklığın önünden çekildi. Yeniden yatarken kerevetin gıcırtısını duyduk.

Bu, fare için sanki bir gitme işareti oldu. Elinde tuttuğu yemeği bitirdi, kalanları (çoğunlukla sarı hardala bulanmış ekmek parçalarıydı) kokladı ve sanki tekrar karşılaşırsak bizi hatırlamak istermiş gibi yüzlerimize baktı. Sonra dönüp bu kez hücreleri kontrol etmeden, geldiği yoldan gitti. Telaşı bana MsHarikalar D/yar/'ndaki tavşanı çağrıştırdı ve gülümsedim. Tecrit odasının kapısında hiç durmadan, kapının altından kayboldu. Beyni sulanan mahkûmlar için tecrit odasının duvarları yumuşaktı. Oda gerçek amacı için kullanılmadığında orada sakladığımız araç gereci temiz tutardık. Birkaç da kitap (çoğu Clarence Mulford' un kovboy romanlarıydı ama çok özel durumlarda ödünç verilen bir tanesinde de Temel Reis, Bluto, hatta Hamburger Canavarı Wimpy'nin sırayla Safinazı becermeleri bol resimli biçimde anlatılıyordu) ve elişi malzemesi vardı. Buradaki boya kalemlerini Delacroix daha sonra pek güzel kullanmıştı. Henüz sorun değildi o, unutmayın bu olanlar daha önceydi. Tecrit odasında bir de hiç kimsenin giymek istemediği çadır bezinden, sırtı düğme, ilik ve tokalarla dolu beyaz bir ceket vardı. Hepimiz bir sorun çıktığında mahkûmu alelacele o ceketin içine tıkmayı bilirdik. Bizim kayıp oğlanların şiddete başvurmasına sık rastlanmazdı ama böyle bir şey olduğunda da etrafta oyalanıp olayların gelişmesini beklemezdiniz.

Brutal masanın çekmecesine uzanıp üzerinde altın harflerle ZİYARETÇİLER yazılı kalın deri ciltli defteri çıkardı. Genelde bu defter o çekmecede dururdu. Mahkûmlardan birine avukat ya da rahip dışında, ziyaretçi geldiğinde yemek salonunun yanında, bu işe ayrılmış özel odaya gidilirdi. Kemeraltı derdik oraya. Neden bilmem.

Dean Stanton gözlüklerinin üzerinden bakıp "Sen ne yaptığını sanıyorsun?" diye sordu,

Brutal artık ölmüş olan adamların ziyaretçilerinin kaydedildiği sayfaları çevirirken.

"19 no'lu kuralı uyguluyorum," dedi Brutal. Son sayfaya geldi. Kalemi alıp ucunu yaladı. Bu tatsız huyundan bir türlü vazgeçememişti. Yazmaya hazırlandı. Kural 19'da şöyle deniyordu: "E Bloka gelen bütün ziyaretçiler idareden alınmış sarı bir izin kâğıdını gösterecekler ve istisnasız kaydedileceklerdir."

Dean bana dönüp, "Delirmiş bu," dedi.

Brutal, "İzin kâğıdını göstermedi ama bu seferlik göz yumacağım," dedi. Şans getirmesi için kaleminin ucunu bir daha yaladı, sonra BİNAYA GELDİĞİ SAAT başlığının altına 9:49 yazdı.

"Tabii, neden olmasın, büyük patronlar büyük olasılıkla fareler için bir ayrıcalık tanıyorlardır," dedim.

"Tabii tanırlar," dedi Brutal. "Cepleri yok." Dönüp masanın arkasındaki duvar saatine baktı, sonra BİNAYI TERKETTİĞİ SAAT'in altına 10:01 yazdı. Bu iki sütunun arasındaki genişçe yer de ZİYARETÇİNİN İSMİ'ne ayrılmıştı. Brutus Howell bir dakika düşündü (büyük olasılıkla önceden aklına gelmiş olan ismin nasıl yazılacağını toplamaya çalışıyordu) ve dikkatle STEAMBOAT WILLY yazdı. O günlerde çoğu insan Miki Fare'ye böyle derdi. Buharlı bir geminin kaptan köşkünde gözlerini yuvarlayarak poposunu sağa sola çarptığı ve geminin düdüğünü çaldığı o ilk çizgi filmi yüzünden.

"işte," dedi Brutal defteri kapatıp çekmecesine geri koyarken. "Oldu bitti."

Ben güldüm ama şaka olduğunu anladığı şeylerin karşısında bile ciddiyeti elden bırakamayan Dean kaşlarını çatmış, harıl harıl gözlüklerini parlatıyordu. "Eğer birisi onu görecek olursa başın belaya girer," dedi. Sonra bir an durakladı ve ekledi, "Yanlış birisi yani." Yine durdu, sanki yerin kulağı varmış gibi miyop gözleriyle çevresine bakındı ve sözlerini tamamladı: "Percy Popomu-Yala-ve-Cennete-Git Wetmore."

"Hah," dedi Brutal. "Percy Wetmore'un poposunu bu oturduğum yere koyduğu gün ben istifa ederim."

Dean, "Gerek kalmayacak," dedi. "Percy gereken yerlere gereken birkaç sözcüğü etti mi, zaten ziyaretçi defterinde dalga geçmekten kovulursun. Yapabilir de bunu. Biliyorsun."

Brutal sinirlendi ama hiçbir şey söylemedi. O akşam daha sonra yazdıklarını sileceğini tahmin ettim. Zaten o silmese ben silecektim.

Ertesi gece diğer mahkûmlar koğuşlarına girdikten sonra önce Bitterbuck'ı, sonra da Başkan'ı bir duş almak üzere E Bloka götürdüğümüzde Brutal bana tecrit odasında Steamboat Willie'yi aramamız gerekip gerekmediğini sordu.

"Aramamız gerek sanırım," dedim. Bir gece önce o fare bizi epey eğlendirmişti ama Brutal onu orada, tecrit odasında bulacak olursa, özellikle de kumaş kaplı duvarlarda kendine yuva hazırlamaya başlamışsa, onu öldüreceğini biliyordum. Ne kadar eğlendirici olursa olsun, göçmenlerle yaşamak zorunda kalmak yerine ilk başta öncüyü öldürmek yeğdir. Bir de sanırım söylememe gerek yoktur, her ikimiz de küçük bir fare cinayetinden çekinecek değildik. Ne de olsa devlet bize sıçanları öldürmemiz için para veriyordu.

Ancak o gece, sonraları Mr. Jingles olarak tanınacak olan Steamboat Willy'yi bulamadık. Ne

yumuşak duvarların içinde, ne de koridora çıkardığımız ıvır zıvırın arasında. Tecrit odasını uzun zamandır kullanmadığımız için umduğumdan daha fazla döküntü birikmişti. William Wharton'un gelişiyle bu durum değişecekti, ama tabii daha o zaman bunu bilemezdik. Neyse ki.

Brutal sonunda, "Nereye gitmiş olabilir?" diye sordu büyük mavi bir eşarpla ensesindeki terleri silerken. "Hiçbir delik yok, çatlak yok... bir o var ama..." Yerdeki pis su deliğini gösteriyordu. Bir farenin geçebileceği ızgaranın altında bir sineğin bile geçemeyeceği ince çelik bir ağ vardı. "Nasıl girdi? Nasıl çıktı?"

"Bilmiyorum," dedim.

"Buraya girdi, değil mi? Yani üçümüz de gördük onu."

"Evet, kapının altından. Biraz sıkışması gerekti, ama becerdi."

"Tanrım," dedi Brutal. O kadar iriyarı bir adamın ağzından bu sözcük garip geliyordu. "Neyse ki, mahkûmlar o kadar ufalamıyorlar, değil mi?"

"Hem de nasıl," dedim. Son bir kez çadırbezi kaplı duvarlara bir göz attım ve bir delik, bir çatlak, herhangi bir şey aradım. Hiçbir şey yoktu. "Haydi gel. Gidelim."

Üç gece sonra Steamboat Willy tekrar ortaya çıktı. Harry Terwilliger nöbetteydi. Percy de oradaymış ve Dean'in kullanmayı düşündüğü paspasla fareyi Yeşil Yol'dan aşağı kovalamış. Fare Percy'den kolaylıkla kurtulup tecrit odasının kapısının altından sıvışmış. Percy avazı çıktığı kadar bağıra çağıra küfredip kapıyı açmış ve içerde ne var ne yok yine koridora çıkarmış. Harry sonradan bunun hem komik, hem de ürkütücü bir manzara olduğunu anlattı. Percy o Tanrı'nın cezası fareyi yakalayıp hastalıklı kafasını koparacağına yeminler ediyormuş ama yakalayamamış tabii. Yarım saat sonra kan ter içinde, üstü başı darmadağın, üniformasının gömleği belinden dışarı sarkmış bir halde masanın yanına dönmüş. Saçlarını alnından iterken (bütün bu gürültü patırtı arasında sakin sakin oturmuş kitap okuyan) Harry'ye o kapının altını tıkayacağını, fare sorununu böylece halledeceğini söylemiş.

Harry, "Sen nasıl istersen, Percy," demiş ve kitabının sayfasını çevirmiş. Percy'nin çok geçmeden kapının altındaki aralığı hemen unutacağını düşünmüş ve haklı çıkmış tabii.

8

O kış, bu olaylar olup bittikten çok sonra Brutal bir gece ikimiz yalnızken yanıma geldi. E Blok geçici olarak boştu ve diğer bütün gardiyanlar başka geçici görevlere verilmişlerdi. Percy de Briar Ridge'e gitmişti.

"Buraya gelsene," dedi Brutal garip, sıkıntılı bir sesle. Sertçe dönüp ona baktım. İnsanın içine işleyen bir soğuktan daha yeni içeri girmiştim ve paltomu asmadan önce omuzlarındaki karları silkeliyordum.

"Yolunda gitmeyen bir şey mi var?" diye sordum.

"Hayır, ama Mr. Jingles'ın nerede saklandığını buldum. Buraya ilk geldiğinde yani, Delacroix onu sahiplenmeden önce. Görmek ister misin?"

Tabii isterdim. Yeşil Yol'dan aşağı, peşinden tecrit odasına gittim. Orada bulunan her şey koridora çıkarılmıştı; Brutal anlaşılan müşteri trafiğindeki aradan yararlanıp biraz temizlik yapmıştı. Kapı açıktı ve paspas kovamız içerdeydi. Yeşil Yol'la aynı, hastalıklı sarı-yeşil tondaki zemin yer yer kuruyordu. Odanın | tam ortasında bir merdiven duruyordu. Bu merdiven genelde l aynı zamanda idam mahkûmlarının son durağı olarak da görev j yapan depoda dururdu. Merdivenin arka tarafında, tepesine yakın bir raf vardı, işçilerin alet çantalarını ya da badanacının boyasını koymasına yarayacak türde bir raf. Üzerinde bir el feneri! duruyordu. Brutal onu bana uzattı.

"Oraya çık. Benden kısasın, tepeye kadar tırmanman gerekecek herhalde, ama ben bacaklarından tutarım."

"Ben çok gıdıklanırım," dedim tırmanmaya başlarken. "Özellikle dizlerimden."

"Dikkat ederim."

"Güzel," dedim. "Çünkü bir farenin yuvasını bulmak için kalçamı kırmak çok pahalıya patlar."

"Ne?"

"Boşver." O sırada başım tavandaki kafesli ışıkla aynı düzeydeydi ve merdivenin ağırlığım altında birazcık sallandığını hissediyordum. Dışarda kış rüzgârının iniltisi duyuluyordu. "Sıkı tut."

"Tutuyorum, korkma." Bacaklarıma sıkıca yapıştı ve bir basamak daha çıktım. Şimdi başım tavana otuz santim kadar yaklaşmıştı ve tavan kirişlerinin birleştikleri yerlerde birkaç girişimci örümceğin kurduğu ağları görebiliyordum. Feneri çevrede gezdirdim ama orada bulunmama değecek bir şey göremedim.

"Hayır," dedi Brutal. "Çok uzaklara bakıyorsun Paul. Hemen soluna, o iki kirişin birleştiği yere bak. Gördün mü? Bir tanesinin rengi birazcık solmuş."

"Evet."

"Işığı tam köşeye tut."

Tuttum ve görmemi istediği şeyi hemen gördüm. Kirişler büyük çivilerle tutturulmuştu ve

yarım düzine çividen bir tanesi kaybolmuş, yerinde küçük bir madeni para büyüklüğünde siyah, yuvarlak bir delik kalmıştı. Önce ona, sonra omzumun üzerinden kuşkuyla Brutal'a baktım. "Küçük bir fareydi," dedim. "Ama bu kadar da küçük müydü? Hiç sanmam."

"Ama oraya girdi işte," dedi Brutal. "Kesinlikle eminim."

"Nasıl emin olabiliyorsun anlamıyorum."

"Biraz daha yaklaş. Üzülme, tutuyorum seni. Kokla."

Dediğini yaptım. Sol elimle kirişlerden birine tutununca kendimi biraz daha iyi hissettim. Dışarda yine rüzgâr patladı; delikten yüzüme hava geldi. Güney düzlüklerinde bir kış gecesinin kokusunu aldım... ve bir şey daha. Nane kokusu. Delacroix'nın titrek bir sesle, Mr. Jingles'ın başına bir şey gelmesine izin verme, deyişi kulaklarımdaydı. Sözlerini duyuyor, Fransızın elime verdiği farenin sıcaklığını hissedebiliyordum. Evet, türünün pek çok örneğinden daha zeki belki ama yine de bir fare işte. O kötü adamın faremi incitmesine izin verme, demişti ve ben de söz vermiştim. Yeşil Yol'dan yürümek bir söylenti ya da varsayım olmaktan çıkıp gerçekten yapmaları gereken bir şey olduğunda onlara hep söz verdiğim gibi. Bu mektubu yirmi yıldır görmediğim kardeşime postalar mısın? Söz verirdim. Ruhum için yirmi dua okur musun? Söz verirdim. Manevi ismimle ölmemi ve mezar taşıma onun yazılmasını sağlar mısın? Söz verirdim. Onların uslu uslu gitmelerini; Yeşil Yol'un sonunda sandalyeye akılları başlarında oturmalarını sağlamanın tek yoluydu bu. Tabii bu sözlerin hepsini tutamazdım ama Delacroix'ya verdiğim sözü tutmuştum. Fransızın kendisine gelince, çok büyük bir bedel ödemişti. O kötü adam Delacroix'nın çok canını yakmıştı. Onun suçunu biliyorum ama Elektrikli'nin vahşi kucağına düştüğünde Edward Delacroix'nın başına gelenleri hiç kimse hak etmiş olamazdı. Nane kokusu.

Ve bir şey daha. O deliğin içinde başka bir şey. Sağ elimle göğüs cebimden bir kalem çıkardım ve sol elimle yine kirişe tütündüm. Artık Brutal dizlerimi tutarken gıdıklanmaya aldırmıyordum. Tek elimle kalemin kapağını açtım, sonra kalemi deliğe sokup bir şey çıkardım. Parlak sarıya boyanmış bir tahta parçasıydı bu. Yine Delacroix'nın sesini duydum. Bu kez o kadar belirgindi ki, belki de hayaleti o odada bizim yanımızda olabilirdi; William Wharton'un o kadar çok zaman geçirdiği o odada.

Hey, beyler! dedi ses bu kez. En azından bir süre için nerede olduğunu ve kendisini nelerin beklediğini unutan bir adamın gülen, şaşkın sesiydi bu. Gelin ve Mr. Jingles'ın neler yapabildiğini görün!

"Tanrım," diye fısıldadım. Sanki tıkanmıştım.

Brutal, "Bir tane daha buldun, değil mi?" diye sordu. "Ben de üç dört tane buldum."

Aşağı inip ışığı onun uzattığı kocaman avucuna tuttum. Kemirilmiş birkaç tahta parçası duruyordu, ikisi benim bulduğum gibi sarıydı. Biri yeşil, biri de kırmızıydı. Pastel boya kalemleriyle boyanmışlardı.

"Aman Tanrım," dedim alçak, titrek bir sesle. "Oh, hey. Bunlar o makaranın parçalan, değil mi? Ama neden? Neden burada?"

Brutal, "Ben çocukken şimdi olduğum gibi iriyarı değildim," dedi. "On beş yaşımla on yedi

yaşım arasında geliştim ben. O zamana kadar ufacık tefeciktim. Okula ilk gittiğimde kendimi tıpkı bir... tıpkı bir fare kadar küçük hissederdim. Ölesiye korkuyordum. Biliyor musun ne yaptım?"

Başımı salladım. Dışarda rüzgâr yeniden esmeye başladı. Kirişlerin aralarında örümcek ağları tıpkı çürümüş danteller gibi, hafif hafif salınıyordu. Daha önce ölülerin varlıklarının bu kadar şiddetle hissedildiği bir yerde hiç bulunmamıştım ve o anda o kadar sorun yaratan makaranın parçalarına bakarken, John Coffey Yeşil Yol'dan yürüyeli beri kalbimin bildiği bir şeyi kafamın içinde de anladım: Bu işi daha fazla sürdüremeyecektim. Bunalım olsun olmasın, artık daha fazla insanın odamdan ölümlerine yürümelerini seyredemeyecektim. Tek bir tane daha bile çok fazla olacaktı.

Brutal, "Annemden mendillerinden birisini istedim," dedi. "Kendimi çok küçük hissettiğimde ve ağlayacakmış gibi olduğumda gizlice o mendili çıkarır, annemin kokusunu koklar ve kendimi biraz daha iyi hissederdim."

"Yani sence... o fare o renkli makarayı Delacroix'dan anı olsun diye mi saklamış ve kemirmiş? Yani bir fare..."

Başını kaldırdı. Bir an için gözlerinde yaşlar gördüğümü sandım, ama sanırım yanılmış olmalıyım. "Hiçbir şey demiyorum Paul. Ama onları orada buldum ve ben de senin gibi nane kokusu aldım. Ve bu işi daha fazla kaldıramayacağım. Bunu daha fazla yapmayacağım. O sandalyede tek bir adamı daha görmek öldürecek beni. Pazartesi günü ıslahevine transferimi isteyeceğim. Eğer bir sonraki idamdan önce olursa, ne âlâ. Yoksa, istifamı verip çiftçiliğe dönerim."

"Çiftlikte taştan topraktan başka ne yetişiyordu ki?"

"Fark etmez."

"Biliyorum," dedim. "Sanırım ben de sana katılacağım. Sanki onunla dalga geçip geçmediğimi anlamak ister gibi dikkatle baktı bana ve sonra o iş kesinleşmiş gibi başını salladı. Rüzgâr bir daha esti; bu kez kirişler çatırdadı, ve her ikımız de huzursuzlukla çevreye, yumuşak duvarlara baktık. Sanki, bir an için William Wharton'u; Billy the Kid değil de, bloktaki ilk gününden itibaren "Vahşi Bili" dediğimiz o çocuğu duyar gibi oldum. Bağırıyor, kahkahalar atıyor, bize ondan kurtulunca sevineceğimizi ama onu asla unutamayacağımızı söylüyordu. Haklıydı.

O gece tecrit odasında Brutal'la kararlaştırdığımız konuya gelince, tam da istediğimiz gibi oldu. Sanki o küçücük renkli tahta parçalarının üzerine ciddi bir yemin etmiş gibiydik, ikimiz de bir daha hiçbir idamda görev almadık. John Coffey sonuncusu oldu.

İkinci Bölüm

ÖLÜM HÜCRESİNDEKİ FARE

1

Son satırlarımı yazdığım bu huzurevinin ismi Georgia Pines. Atlanta'dan yaklaşık atmış mil; çoğu insanın, yani seksen yaşın altındaki çoğu insanın yaşadıkları biçimiyle yaşamdan yaklaşık iki yüz ışık yılı uzaklıkta. Bunu okuyan sizler geleceğinizde sizi bunun gibi bir yerin beklemediğinden emin olmak istersiniz. Acımasız bir yer değil genellikle; kablolu TV var, yemekler güzel (gerçi bir insanın çiğneyebileceği pek az şey veriyorlar) ama kendi usulünce, tıpkı Cold Mountain'daki E Blok gibi bir ölüm koğuşu burası da.

Burada bana eyalet valisine olan yakınlığı sayesinde işe giren Percy Wetmore'u hatırlatan birisi bile var. Bu adam da sanki önemli birilerine yakınmış gibi davransa da, bundan kuşkuluyum. İsmi Brad Dolan. O da Percy gibi durmadan saçlarını tarıyor ve arka cebinde hep okuyacak bir şeyler taşıyor. Percy, Argosy ve Men's Adventure gibi dergiler taşırdı; Brad ise Tatsız Şakalar ve Eşek Şakaları gibi küçük kitapçıklar taşıyor, insanlara durmadan abuk sabuk bilmeceler soruyor. Tıpkı Percy gibi, Brad da bir şeyin komik olması için zalimce olması gerektiğini düşünen bir kaz kafalı.

Brad'in geçen gün söylediği bir şey bayağı zekiceydi ama yine de onun açısından pek bir önemi olduğunu sanmıyorum. Ne de olsa, atasözünde dendiği gibi, bozuk bir saat bile günde iki kez doğruyu gösterirmiş. Bana, "Alzheimer hastalığına yakalanmadığın için şanslısın, Paulie." dedi. Bana Paulie demesinden nefret ediyorum ama o yine de aldırmıyor. Ona bundan vazgeçmesini söyledim. Atasözü olmasa da, Brad Dolan'a uygun başka deyişler de var, örneğin, "Bir atı suya götürebilirsiniz ama zorla içiremezsiniz;" ya da "Onu giydirebilirsiniz, ama gezmeye götüremezsiniz," gibi. Brad'in kalın kafalılığı da aynen Percy'ye benziyor.

Alzheimer konusunda o sözleri söylediğinde güneşlenme salonunda yerleri silmekle meşguldü. Ben de orada kaleme aldığım bu sayfaları gözden geçiriyordum. Epeyce sayfa doldu ve sanırım bitirene dek pek çok sayfa daha dolacak. "Şu Alzheimer'in gerçekte ne olduğunu biliyor musun?"

"Hayır," dedim. "Ama eminim sen bana anlatırsın, Brad."

"Yaşlı insanların AIDS'i," dedi ve bir kahkaha patlattı! Tıpkı o aptalca şakalarından sonra yaptığı gibi. Ama ben gülmedim, çünkü söylediği o kadar da anlamsız değildi. Burada, Georgia Pines'da sıkça rastlansa da, bende Alzheimer yoktu. Ben yalnızca ihtiyarların karşılaştıkları olağan bellek sorunlarını yaşıyordum. Bu sorunlar 'ne'den çok, ne zamanla ilgili sorunlardı. Şu ana kadar yazdıklarımı gözden geçirirken, 1932'de olan her şeyi hatırladığımı; ama zaman zaman olayların sırasını karıştırdığımı görüyorum. Yine de, eğer dikkat edersem, bunun da üstesinden geleceğimden eminim. Hemen hemen.

John Coffey o yılın ekim ayında dokuz yaşındaki Detterick ikizlerini öldürmek suçundan E Bloka gelmişti. Benim başlıca işaret noktam bu ve bunu gözden kaybetmedikçe sanırım bu işin üstesinden gelebileceğim. William "Vahşi Bill" Wharton, Coffey'den sonra, Delacroix daha önce geldi. Fare de. Arkadaşlarının Brutal dediği Brutus Howell'ın Steamboat Willy; Delacroix'nın da Mr. Jingles dediği o fare.

İsmi her ne olursa olsun, hepsinden, Delacroix'dan bile önce fare geldi. Ortaya çıktığında hâlâ yaz mevsimiydi ve Yeşil Yol'da bambaşka iki konuğumuz vardı: Şef, yani Arlen Bitterbuck

ile Başkan, yani Arthur Flanders.

O fare. Tanrı'nın cezası o fare. Delacroix onu severdi ama Percy Wetmore tam aksine. Percy en başından beri ondan nefret etti.

2

Fare Percy'nin onu Yeşil Yol'dan aşağı ilk kovalamasından üç gün kadar sonra geri geldi. Dean Stanton ile Bill Dodge politikadan konuşuyorlardı... yani o günlerde bunun anlamı Roosevelt ile Hoover'dan söz etmekti. Herbert tabii, J. Edgar değil. Dean'in bir saat kadar önce emektar Tut-Tut'tan satın aldığı bir kutu tuzlu bisküviyi yiyorlardı. Percy bir yandan dinlerken, bir yandan da ofisin kapısında durmuş o çok sevdiği copuyla silah çekme talimi yapıyordu. Bir yerlerden bulduğu o komik kılıfından çekiyor, sonra çeviriyor (ya da deniyordu; çoğunlukla eğer bileğine geçirdiği o halka olmasaydı, yere düşürecekti) ve yeniden kılıfına sokuyordu. Ben o gece görevde değildim ama ertesi sabah Dean'den olan bitenin tam bir raporunu aldım.

Fare tıpkı önceden olduğu gibi Yeşil Yol'dan yürüdü ve ara ara durup sanki boş hücreleri kontrol etti. Biraz durup sonra hiç cesaretini kaybetmeden yoluna devam ediyordu. Sanki uzun bir arayış olacağını biliyor ve bunu kabulleniyor gibiydi.

Bu kez Başkan da uyanıktı ve hücresini kapısında duruyordu. O adam hapishane üniforması içinde bile vakur durmayı becerirdi. Görünüşünden onun bizim Elektrikli'ye uygun birisi olmadığını anlardık ve haklı da çıktık; Percy'nin o fareye ikinci saldırısının üzerinden bir hafta bile geçmeden cezası müebbede çevrildi ve o da genel nüfusa katıldı.

"Baksanıza!" diye seslendi Başkan. "Burada bir fare var! Sizler burada ne biçim bir yer işletiyorsunuz?" Gülüyor gibiymiş ama Dean onun aynı zamanda öfkeli olduğunu söyledi. Sanki cinayetten hüküm giymek bile ruhundaki cesareti kıramamıştı. Mid-South Realty Associates isimli bir şirketin başkanıymış ve yarı bunak babasını üçüncü katın penceresinden aşağı itip hayat sigortasını alabilecek kadar akıllı olduğunu düşünmüş. Yanılmış tabii, ama belki o kadar da değil.

Percy, "Kapa çeneni ahmak," dedi ama az çok otomatik söylenmiş sözlerdi bunlar. Gözlerini fareye dikmişti. Copunu kılıfına sokup dergilerinden birini eline aldı ama sonra dergiyi masanın üzerine fırlatıp yine copunu çekti. Onu yavaş yavaş sol elinin parmaklarına vurmaya başladı. .

Bill Dodge, "Orospu çocuğu," dedi. "Burada daha önce hiç fare görmemiştim."

Dean, "Ama bu şirin bir şey," dedi. "Hiç de korkmuyor."

"Nereden biliyorsun?"

"Geçen akşam da gelmişti. Percy de gördü onu. Brutal ona Steamboat Willy diyor."

Percy bu sözlere sırıttı ama o an için hiç sesini çıkarmadı. Copu sol elinin tersine daha da hızlı vuruyordu.

Dean, "Seyret şimdi," dedi. "Daha önce masaya kadar geldi. Yine yapacak mı merak ediyorum."

Yaptı. Yolda, sanki bizim baba katilinin kokusundan hoşlanmamış gibi, onu açıktan aldı. Boş hücrelerden ikisini kontrol etti, hatta boş, şiltesiz kerevetlerden birine koşup kokladı, sonra yeniden Yeşil Yol'a çıktı. Tüm bu süre zarfında Percy orada öylece duruyor, copunu eline vuruyor, her nasılsa konuşmuyor, fareyi geri geldiğine pişman etmek için bekliyordu. Ona bir

ders vermek için.

Bili ilgilenmişti. "Neyse ki, onu da Elektrikli'ye oturtmanız gerekmiyor," dedi. "Kelepçelerle başlığı takmak çok zor olurdu."

Percy hâlâ hiçbir şey söylemedi ama yavaşça copu parmaklarıyla kavradı. Tıpkı çok iyi bir puroyu tutar gibi.

Fare önceden geldiği yere geldi. Masaya bir metre kadar yaklaşmış, mahkeme önündeki bir sanık gibi başını kaldırmış Dean'e bakıyordu. Bir an Bill'e de bir göz attı, sonra bakışlarını yine Dean'e çevirdi. Percy'yi ise sanki hiç fark etmemiş gibiydi.

Bili, "Kahraman bir küçük piç kurusu, bunu kabul etmek gerek," dedi. Sesini biraz yükseltti: "Hey! Hey! Steamboat Willy!"

Fare biraz gerilip kulaklarını oynattı ama kaçmaya davranmadı.

Dean, "Şimdi seyret şunu," dedi. Brutal'ın hayvana etli sandviçinden verişini hatırlamıştı. "Yine yapar mı bilmem ama..."

Hayvanın önüne bir parça bisküvi attı. Fare keskin siyah gözleriyle bir iki saniye turuncu parçaya baktı. Koklarken incecik bıyıkları titriyordu. Sonra uzandı, bisküviyi ön ayaklarıyla tuttu, oturdu ve yemeye başladı.

Bili, "Gözlerime inanamıyorum!" diye bağırdı. "Aynen pazar gecesi kilise yemeğine giden cemaat kadar derli toplu yiyor."

Percy, "Bana daha çok karpuz yiyen bir zenciyi anımsatıyor," dedi ama diğer gardiyanların ikisi de ona aldırmadılar. Şefle Başkan da. Fare bisküviyi bitirdi ama görünüşte becerikli kuyruğuyla kendisini dengelemiş, oturmaya ve mavi üniformalı devlere bakmaya devam etti.

Bili, "Bir de ben deneyeyim," dedi. Bir parça daha bisküvi ufaladı, masanın önünden eğildi ve dikkatle bıraktı. Fare kokladı ama dokunmadı.

"Hah," dedi Bili. "Doymuş olmalı."

"Yok," dedi Dean. "Senin gelip geçici olduğunu biliyor, hepsi bu."

"Ben mi gelip geçiciymişim? Sevdim bunu! Neredeyse Harry Terwilliger kadar uzun zamandır buradayım! Belki daha da fazla!"

Dean sırıtarak, "Sakin ol ahbap, sakin ol," dedi. "Ama bak gör haklı mıymışım?" Kenardan bir parça bisküvi daha attı. Gerçekten de, fare onu alıp yine yemeye başladı. Bili Dodge'un verdiğine hâlâ bakmıyordu bile. Ama daha yemeye yeni başlamıştı ki, Percy copunu bir mızrak gibi üzerine fırlattı.

Fare küçük bir hedefti ve doğrusunu söylemek gerekirse son derece isabetli bir atıştı. Eğer refleksleri kırık cam parçaları kadar keskin olmasaydı, Willy'nin kafasını uçurabilirdi. Başını eğdi (evet, tıpkı bir insanın yapacağı gibi) ve elindeki bisküvi parçasını bıraktı. Ağır cop tüylerini dalgalandıracak kadar yakınından geçip (en azından Dean böyle dediği için ben de olduğu gibi aktarıyorum, yoksa bu kadarına inanmıyorum) yeşil marleylere çarptı ve boş bir hücrenin parmaklıklarına sıçradı. Fare bunun bir hata olup olmadığını görmek için beklemedi; anlaşılan başka bir yerde acele bir işi olduğunu hatırlayıp döndü ve göz açıp kapayana dek

koridordan aşağı, tecrit odasına doğru yollandı.

Percy öfkeyle kükredi; ne kadar yaklaştığının farkındaydı; sonra da farenin peşine düştü. Bill Dodge büyük olasılıkla içgüdüsel olarak onu kolundan yakaladı ama Percy kolunu çekip kurtuldu ondan. Yine de, dedi Dean, büyük olasılıkla Steamboat Willy'nin yaşamını o tutuş kurtarmıştı ve ucu ucuna kaçtı. Percy fareyi yalnızca öldürmek değil; bir de ezmek istiyordu, o yüzden ayağında ağır siyah üniforma ayakkabıları, uzun, komik adımlarla tıpkı bir geyik gibi peşinden koştu. Fare sağa sola kaçışarak Percy'nin son iki sıçrayışından ucu ucuna kurtuldu. Uzun pembe kuyruğunu son bir kez titretip kapının altına daldı ve elveda yabancı; Gözden kayboldu.

"Kahrolası!" diye bağırdı Percy ve avucuyla kapıya sertçe vurdu. Sonra anahtarlarını çıkarıp içlerinden birini aramaya başladı. Tecrit odasına girip kovalamacayı sürdürmek niyetindeydi.

Dean peşinden gitti. Kendine hakim olmak için özellikle yavaş yürüyordu. Bana anlattığına göre bir parçası Pecy'nin yüzüne gülmek isterken, bir parçası da adamın yakasına yapışmayı, çevirmeyi ve tecrit odasının kapısına mıhlayıp eşek sudan gelinceye kadar dövmeyi istiyordu. Bu duyguların nedeni tabii büyük ölçüde şaşkınlıktı: E Blokta bizim işimiz gürültü patırtıyı en aza indirmekken, gürültü patırtı neredeyse Percy Wetmore'un göbek adıydı. Onunla birlikte çalışmak, fitili ateşlenmiş bir bombayı etkisiz hale getirmeye uğraşmak gibiydi. Bu sırada da birisi ensenizde dikilip ara sıra bir çift kocaman zili birbirine vuruyordu. Tek kelimeyle, sinir bozucu. Dean bu sıkıntıyı Arlen Bitterbuck'ın gözlerinde görebildiğini söylüyordu... Hatta genelde son derece serinkanlı bir adam olan Başkan'ın gözlerinde bile.

Üstelik bir şey daha vardı. Dean aklının bir köşesinde fareyi bir tür... eh, dost değilse de, bloktaki yaşamın bir parçası olarak görmeye başlamıştı. Bu nedenle Percy'nin yaptığı ve yapmaya çalıştığı doğru değildi. Bunu yapmaya çalıştığı şey bir fare olsa bile. Üstelik Percy'nin bunun neden yanlış olduğunu hiçbir zaman anlayamayacak olması da yaptığını sandığı iş için neden tümüyle yanlış bir adam olduğunu açıklamaya yetiyordu.

Dean koridorun ucuna vardığında kendine hakim olmuştu ve olayı nasıl ele alması gerektiğini biliyordu. Percy'nin kesinlikle dayanamadığı tek şey aptal gibi görünmekti. Bunu hepimiz biliyorduk.

"Yine tutturamadın," dedi sırıtarak.

Percy ona pis pis bakıp alnına düşen saçlarını geri itti. "Sözlerine dikkat et, Dörtgöz. Zaten sinirliyim. Daha da üstüme gelme."

Dean içinden güldüğünü gözleriyle belli ederek, "Yine taşınma günü geldi, değil mi?" dedi. "Bu kez her şeyi dışarı çıkarmışken lütfen bir de yerleri siler misin?"

Percy kapıya baktı. Sonra gözlerini anahtarlarına çevirdi. Şef ile Başkan da dahil, herkes çevrede dikilmiş kendisini seyrederken yumuşak duvarlı odanın içinde bir başka uzun, verimsiz arayışı canlandırdı gözünde...

"Bu kadar komik olan şeyin ne olduğunu anladıysam kahrolayım," dedi. "Burada farelere gerek yok. Onlar olmadan da yeterince haşarat var zaten."

"Sen öyle diyorsan, Percy," dedi Dean ellerini havaya kaldırarak. Bir an için, diye anlattı bana ertesi gün, Percy'nin üzerine saldıracağını düşünmüştü.

O arada Bill Dodge yaklaşıp havayı yumuşattı. "Bunu düşürdün sanırım," diyerek Percy'ye copunu uzattı. "İki santim daha aşağıdan olsaydı o küçük piç kurusunun boynunu kıracaktın."

Bu sözler üzerine Percy'nin göğsü kabardı. "Evet, fena bir atış değildi," dedi copunu dikkatle o aptal kılıfına yerleştirirken. "Eskiden lisede atıcıydım. Beyzbolda toplarımı hiç kimse karşılayamazdı."

Bili, "Sahi mi söylüyorsun?" dedi. Sesindeki saygılı ifade (gerçi Percy arkasını döner dönmez, Dean'e göz kırpmıştı) havadaki gerginliği dağıtmaya yetti.

"Öyle," dedi Percy. "Knoxville'de bir tane attım, o şehir çocukları başlarına neyin geldiğini bilemediler. Eğer hakem öyle ahmağın biri olmasaydı, daha harika bir maç olamazdı."

Dean olayı orada bırakabilirdi, ama Percy'den daha kıdemliydi ve deneyimli bir kimsenin görevi de eğitmektir. O zamanlarda (Coffey'den ve Delacroix'dan önce) Dean hâlâ Percy'nin eğitebileceğini sanıyordu. Bu yüzden uzanıp genç adamı bileğinden kavradı. "Az önce yaptığın şey konusunda biraz düşünmen gerekir," dedi. Daha sonra anlattığına göre ciddi, ama onaylamadığını belirten bir tonda konuşmak istemişti. Çok da eleştiriyormuş gibi değil ama.

Ne var ki, Percy'ye işlemedi. Bir şeyler öğrenmek istemiyordu o... ama eninde sonunda öğrenecekti.

"Sen ne diyorsun, Dörtgöz? Ne yaptığımı biliyorum ben: O fareyi yakalamaya çalışıyordum! Nesin sen, kör mü?"

"Ama aynı zamanda Bill'in, benim ve onların da ödünü kopardın," dedi Dean, Bitterbuck ile Flanders'i göstererek.

Percy diklendi. "Ne olmuş? Fark etmediysen söyleyeyim, burası anaokulu değil. Sizler onlara çoğu zaman öyle davransanız da."

Bili, "Pekâlâ, ben korkutulmaktan hoşlanmam," diye homurdandı. "Ve ben de burada çalışıyorum, Wetmore, eğer fark etmediysen söyleyeyim. Ben senin ahmaklarından biri değilim."

Percy gözlerini kısıp kuşkuyla ona baktı.

Dean, "Zaten çok baskı altında olduklarından onları gerekmedikçe korkutmayız," dedi. Hâlâ alçak sesle konuşuyordu. "Büyük baskı altında insanlar çözülebilirler. Kendi kendilerine zarar verebilirler. Başkalarına zarar verebilirler. Bazen bizim gibilerinin de başını belaya sokabilirler."

Percy bu sözlere dudak büktü. "Başını belaya sokmak" onu çok etkileyen bir düşünceydi. Belaya yol açmak sorun değildi ama başını belaya sokmaya yoktu o.

Dean, "Bizim işimiz konuşmak, bağırmak değil," dedi. "Mahkûmlara bağıran gardiyan kontrolünü kaybetmiş bir gardiyandır."

Percy bu kuralları kimin yazdığını biliyordu: Ben, yani patron.

Bunlar yaz ayında oluyordu, unutmayın; gerçek eğlenceler henüz başlamamıştı.

Dean, "Eğer burayı bir hastanenin yoğun bakım servisi olarak düşünürsen daha başarılı olursun," dedi. "En iyisi sakin olmak..."

Percy, "Ben burayı içinde sıçanların boğulacağı bir kova dolusu lağım suyu olarak görüyorum," dedi. "Hepsi bu. Şimdi bırakın gideyim,"

Dean'in elinden kurtuldu, onunla Bill'in arasından geçti ve başı önde, koridordan yukarı yürüdü. Başkan'ın tarafına biraz fazla yakın geçti. Eğer Başkan o türden bir adam olsaydı, kolaylıkla Percy'yi yakalayabilir ve belki de kendi copuyla kafasını parçalayabilirdi. O değildi tabii, ama belki de Şef öyleydi. Şefe eğer fırsat verilseydi, yalnızca Percy'ye ders olsun diye bir dayak atabilirdi. Ertesi gece bana olanları anlatırken Dean'in bu konu hakkında söyledikleri aklımdan hiç çıkmaz, çünkü bunlar sonunda bir tür kehanet gibi oldu. Dean, "Wetmore onların üzerinde hiç güç sahibi olmadığını anlamıyor," demişti. "Onların durumunu daha da kötüleştirmek için yapabileceği hiçbir şey yok. İnsan ancak bir kez elektrikli sandalyeye oturabilir. Bunu kafasına sokana kadar kendisi ve buradaki herkes için tehlikeli olacak."

Percy benim odama girip kapıyı arkasından çarptı.

"Vay, vay," dedi Dodge. "Tam bir karın ağrısı."

Dean, "Sen daha yarısını bile görmedin," dedi.

Bili, "İşin iyi tarafına bakalım," dedi. İnsanlara hep işin iyi tarafına bakmalarını söylerdi; iş o hale gelmişti ki, bu sözler ağzından her çıktığında burnuna bir yumruk indirmek istiyordunuz. "Numaracı faren canını kurtardı en azından."

Dean, "Evet, ama onu artık bir daha görmeyiz," dedi. "Sanırım lanet olasıca Percy Wetmore onu iyice korkuttu bu kez."

3

Mantıklı bir tahmin, ama yanlıştı. Fare ertesi akşam geri geldi. Tam da Percy Wetmore'un gece vardiyasına geçmeden önce aldığı iki gecelik iznin ilkinde.

Steamboat Willy saat yaklaşık yedi sularında ortaya çıktı. Onun gelişini görmek için ben de oradaydım. Dean de vardı. Bir de Harry Terwilliger. Harry masanın başında oturuyordu. Ben teknik olarak gündüz vardiyasında olmakla birlikte, günü yaklaşan Şefle fazladan bir saat daha geçirmek için kalmıştım. Bitterbuck kabilesinin gelenekleri uyarınca dışardan metin görünse de, başına geleceklerden duyduğu korkunun tıpkı zehirli bir çiçek gibi içinde açmakta olduğunu fark ediyordum. Konuştuk. Onlarla gündüz de konuşabilirdiniz ama aşağıda, avludan gelen bağrış çığrış ve konuşmalar (ara sıra da kavga sesleri), kaplama atölyesindeki makinelerin gürültüsü ve arada sırada gardiyanların birilerine -o kazmayı bırak ya da şu tırmığı al veya çabuk buraya gel Harvey- bağırmaları arasında bu pek kolay olmazdı. Saat dörtten sonra ortalık biraz durulur, altıdan sonra iyice sakinleşirdi. En iyi zaman altıyla sekiz arasıydı. Daha sonra gözlerinden, karanlık düşüncelerin akıllarını tıpkı akşam gölgeleri gibi kaplamaya başladığını görebilirdiniz. Sizin söylediklerinizi yine duyarlar, ama sözleriniz onlara hiçbir anlam ifade etmezdi. Sekizden sonra gece nöbetlerine hazırlanırlar, başlık kafalarına geçirildiğinde nasıl hissedeceklerini; terli yüzlerine örtülen siyah torbanın içinde havanın nasıl kokacağını düşünürlerdi.

Ama Şefe iyi bir zamanda yetiştim. Bana ilk karısını ve birlikte Montana'da bir ev yapışlarını anlattı. Onların yaşamının en güzel günleri olduğunu söyledi. Su o kadar berrak ve o kadar soğukmuş ki, her içişinizde sanki ağzınız kesiliyor gibi hissedermişsiniz.

"Hey, Bay Edgecombe," dedi. "Sence insan yaptığı hatalardan gerçekten pişmanlık duyar ve tövbe ederse, en mutlu günlerine geri dönüp sonsuza dek orada yaşayabilir mi? Cennet böyle midir?"

"Ben de aynen buna inanırım," dedim. Bu bir yalandı ama en ufak bir pişmanlık duymuyordum. Bu konudaki derslerimi daha annemin dizindeyken öğrenmişimdir ve İncil'de katiller hakkında söylenenlere inanırım: Onlar için ebedi bir yaşamın olmadığına. Onların doğruca cehenneme gittiklerini ve Tanrı Hz. Cebrail'e mahşer borusunu öttürme emrini verene dek orada işkence gördüklerini düşünürüm. Boru ötünce de kaybolacaklar... ve herhalde yok olup gittiklerine de memnun olacaklar. Ancak ne Bitterbuck'a, ne de diğerlerine bu inançlarımdan en küçük bir ipucu bile vermedim. Sanırım yüreklerinde bunu biliyorlardı. Tanrı Kabil'e dedi ki: "Kardeşin nerede, kanı topraktan bana sesleniyor." Bu sözlerin o sorunlu çocuk için pek sürpriz olduğunu da sanmıyorum; sanırım attığı her adımda o da topraktan Hâbil'in kanının iniltilerini duyuyordu.

Yanından ayrıldığımda Şef gülümsüyordu. Belki de Montana'daki dağ evini ve ateşin ışığında yarı beline kadar çıplak uzanmış karısını düşünüyordu. Hiç kuşkum yoktu ki, çok kısa bir süre sonra kendisi daha sıcak bir ateşe düşecekti.

Koridora çıktım ve Dean bana bir gece önce Percy ile olanları anlattı. Sanırım bunları anlatabilmek için beklemişti, ben de dikkatle dinledim. Konu Percy olunca hep dikkatle dinlerdim ve ben de Dean'e katılıyordum; Percy'nin kendisine olduğu kadar bizim başımıza da

büyük sorunlar açabilecek biri olduğunu düşünüyordum.

Dean sözlerini bitirirken yaşlı Tut-Tut kırmızı yiyecek arabasıyla geldi. Araba İncil'den alıntılarla doluydu. ("Tövbekar ol: Tanrı kullarını yargılayacaktır." Sayılar 32:36, "Ve muhakkak ki canınızı alacağım." Tekvin 9:5 ve bunun gibi neşeli, iç açıcı sözler.) Bize yiyecek içecek bir şeyler sattı. Dean cebinde bozuk para ararken Steamboat Willy'yi artık göremeyeceğini, o Allah'ın cezası Percy Wetmore'un onu korkutup kaçırdığını söylüyordu. Yaşlı Tut-Tut, "Oradaki ne öyleyse?" dedi.

Hepimiz baktık ve işte günün faresi bizzat orada, Yeşil Yol'un ortasında hoplayıp zıplıyordu. Biraz yaklaşıp duruyor, yağ damlası gibi minicik gözleriyle çevresine bakmıyor, sonra yine yaklaşıyordu.

"Hey, fare!" diye seslendi Şef. Fare durup ona baktı. Bıyıkları titriyordu. İnanın bana, o küçücük şey sanki kendisine seslenildiğini anlamış gibiydi. "Sen bir tür ruh filan mısın?" Bitterbuck fareye akşam yemeğinden bir parça peynir attı. Peynir tam farenin önüne düştü ama Steamboat Willy ona bakmadı bile. Hücrelere baka baka, Yeşil Yol'dan yukarı yürümeye devam etti.

Başkan, "Patron Edgecombe!" diye seslendi. "Sence bu küçük piç kurusu Wetmore'un burada olmadığını biliyor mu? Tanrı aşkına, bence biliyor!"

Ben de öyle düşünüyordum... ama bunu yüksek sesle söylemeyecektim. Harry tuvalette birkaç dakika rahatladıktan sonra hep yaptığı gibi, pantolonunu çekerek koridora çıktı ve gözlerini iri iri açıp oracıkta kalakaldı. Tut-Tut da bakıyordu. Sırıtması yüzünün yumuşak ve dişsiz alt yarısını daha da tatsız bir hale getirmişti.

Fare artık her zamanki yeri olan noktada durdu, kuyruğunu patilerinin üzerine kıvırdı ve bize baktı. Yine çaresiz mahkûmlara cezalarını bildiren yargıçlarla ilgili gördüğüm resimleri hatırladım... Hiç bunun kadar küçük ve korkusuz bir sanık olmuş muydu acaba? Gerçek bir mahkûm değildi tabii; istediği gibi gelip gidebiliyordu. Yine de bu düşünce aklımdan çıkmadı ve öbür dünyada çoğumuzun Tanrı'nın katına yaklaşırken kendimizi bu kadar küçük hissedeceğimizi, ama pek azımızın bu kadar korkusuzca bakabileceğimizi düşündüm.

"Vay başıma," dedi Tut-Tut. "İşte orada, koca bir adam gibi oturuyor."

Harry, "Sen daha bir şey görmedin, Tut," dedi. "Şunu seyret." Göğüs cebine uzanıp yağlı kâğıda sarılmış tarçınlı elma çıkardı. Bir parça koparıp yere attı. Kuru ve sertti. Farenin yanından zıplayıp gideceğini sandım ama hayvan tıpkı zaman öldürmek için gelip geçen sineklere vuran bir adam gibi bir patisini uzatıp parçayı yakaladı. Hepimiz şaşkınlık ve hayranlık içinde güldük. Farenin ani yükselen bu seslerden korkup kaçması gerekirdi, ama yerinden bile kıpırdamadı. Kuru elma parçasını patileriyle kaldırdı, bir iki kez yaladı, sonra başını kaldırıp bize baktı. Sanki fena değil, demek istiyordu, başka ne var?

Tut-Tut arabasından bir sandviç çıkardı, kâğıdını açtı ve bir parça salam kopardı.

"Hiç zahmet etme," dedi Dean.

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu Tut-Tut. "Hiçbir fare bir parça ete hayır demez. Sen delirmişsin!"

Ama ben de Dean'in haklı olduğunu biliyordum. Gelip geçicilerle sürekli burada kalanlar farklıydı. Her nasılsa, fare aradaki farkı biliyordu sanki. Çılgınca belki, ama öyle.

Yaşlı Tut-Tut alınmıştı. "Allah cezamı versin," dedi.

Elimi uzattım. "Bana ver."

"Ne, sandviçi mi?"

"Evet onu. Parasını ödeyeceğim."

Tut-Tut bana uzattı. Üstteki ekmek dilimini kaldırdım, salamdan bir parça daha kopardım ve masanın önünde yere bıraktım. Fare hemen yaklaştı, patilerinin arasına alıp yemeye başladı. Göz açıp kapayana dek salam bitmişti.

Tut-Tut, "Hay Allah cezamı versin!" diye bağırdı. "Ver şunu bana!"

Sandviçi geri kaptı, büyükçe bir parça salam kopardı (bu kez bir parçacık değil de kocaman bir lokma) ve onu farenin o kadar yakınına attı ki, neredeyse şapka gibi Steamboat Willy'nin başına geçecekti. Hayvan yine geri çekildi, kokladı (kuşkusuz o Bunalım yıllarında hiçbir fareye böyle bir piyango düşmemişti; en azından bizim eyalette) ve yine bize baktı.

"Haydi, ye şunu!" dedi Tut-Tut canı çok sıkkın bir halde. "Neyin var senin?"

Dean sandviçi alıp bir parça salam uzattı. Artık bu bir tören halini almıştı. Fare hemen onu kapıp fırladı. Sonra dönüp koridordan aşağı tecrit odasına yöneldi. Yolda durup bir iki hücreyi dolaştı ve bir üçüncüsüne de şöyle bir göz attı. Yine aklıma birisini arıyor olduğu geldi ve bu kez bu düşünceyi kafamdan silmekte daha zorlandım.

Harry yarı şaka, yarı ciddi, "Bundan hiç kimseye söz etmeyeceğim," dedi. "Önce, kimse ilgilenmez. İkincisi de, ilgilenseler bile bana inanmazlar."

Tut-Tut, "Yalnızca sizin elinizden yedi," dedi. Hayretle başını salladı, sonra bin bir güçlükle eğildi, farenin yüz vermediği parçayı aldı ve kendi dişsiz ağzına atıp çiğnemeye başladı. "Neden yaptı ki bunu?"

"Benim daha iyi bir sorum var," dedi Harry. "Percy'nin izinli olduğunu nereden biliyordu?"

"Bilmiyordu," dedim. "O farenin bu gece çıkagelmesi bir rastlantıydı yalnızca."

Ancak günler geçip de fare yalnızca Percy'nin izinli olduğu günlerde, bir başka vardiyada ya da blokun bir başka yerinde ortaya çıktıkça buna inanmak gittikçe daha güçleşti. Biz, yani

Harry, Dean, Brutal ve ben bunun nedeninin Percy'nin sesi ya da kokusu olduğuna karar verdik. Bizzat fare konusunda tartışmaktan özenle kaçındık. Tek sözcük bile etmeden karar vermiştik ki, konuşmakla çok özel bir şeyi berbat edebilirdik. Garipliği ve inceliğinden ötürü çok özel... ve çok da güzel bir olaydı bu. Şimdi bile anlamadığım bir biçimde, ne de olsa Willy bizleri seçmişti. Belki de en doğrusunu Harry söylemişti. Başkaları buna ne inanır, ne de aldırırlardı.

4

Sonra Arlen Bitterbuck'ın idam günü geldi. Gerçekte Şef filan değil ama, Washita Koruma Bölgesi'nde yaşayan kabilesinin ihtiyar heyetinde ve Cherokee Konseyi'nin de üyesiydi. Sarhoşken, her ikisi de sarhoşlarken birini öldürmüştü. Şef bir çimento blokuyla adamın başını ezmişti. Anlaşmazlık konusu bir çift çizmeydi. Böylece o yağmurlu yazın on yedi temmuzunda benim ihtiyarlar heyetim onun yaşamına son vermek niyetindeydi.

Cold Mountain'daki çoğu mahkûmlar için ziyaret saatleri çelik kadar katıydı ama bu kurallar bizim E Bloktakiler için işlemezdi. Böylece ayın on altısında Bitterbuck yemekhanenin yanındaki uzun odaya çağrıldı. Oda demir kafes teliyle tam ortadan ikiye bölünmüştü. Şef burada ikinci karısı ve çocuklarından hâlâ kendisiyle konuşanlarıyla görüştü. Veda zamanı gelmişti.

Onu oraya Bill Dodge ile geçicilerden iki kişi götürdü. Bizim hepimizin çok işimiz vardı. Bir saate sığdırılması gereken en az iki prova. Becerebilirsek üç.

Percy, Bitterbuck'ın idamında Jack Van Hay'le şalter odasına konmasına pek ses çıkarmadı. İyi ya da kötü bir yer mi olup olmadığını bilemeyecek kadar acemiydi daha. Bütün bildiği dikdörtgen, kafesli bir pencereden bakabileceğiydi. Gerçi herhalde sandalyenin arkasını seyretmeyi istemesi için bir neden yoktu ama yine de kıvılcımların uçuşmasını görebilecek kadar yakındı.

O pencerenin hemen önünde üzerinde ne kol, ne de kadran bulunmayan siyah bir telefon vardı. Telefon yalnızca dışardan çaldırılabilirdi ve o da yalnızca tek bir yerden: Valinin makam odasından. Zaman içinde bu resmi telefonun tam da zavallı masumun biri idam edilmek üzereyken çaldığı pek çok hapishane filmi gördüm ama benim E Blokta geçirdiğim tüm o yıllar boyunca bu telefon hiç çalmadı. Tek bir kez bile. Filmlerde ucuza kurtulunuyor. Masumiyet de ucuz. Bir çeyrek ödüyorsunuz ve bunun karşılığını alıyorsunuz. Gerçek hayatta ise bedeller daha yüksek ve yanıtların çoğu da farklı.

Aşağıda, cenaze arabasına gidişin provası için bir terzi mankenimiz; gerisi için de Tut-Tut vardı. Yıllar geçtikçe her nasılsa Tut-Tut idamlıkların geleneksel dublörü olmuştu. Kendi başına, sevseniz de sevmeseniz de her yılbaşında hindi yemek gibi gelenekselleşmişti. Mahkûmların çoğu onu sever ve komik aksanını eğlenceli bulurlardı. O da Fransız aksanıyla konuşurdu, ama onunki Cajun değil, Kanada aksanıydı ve yıllarca güneyde yaşamanın sonucu yumuşayıp kendine özgü bir tını kazanmıştı. Brutal bile ihtiyar Tut'la eğlenirdi. Bir tek benim dışımda. Ben onun Percy Wetmore'un daha yaşlı, daha sönük bir kopyası olduğunu düşünüyordum. Kendi etini avlayıp pişiremeyecek kadar korkak, ama mangalda pişen etin kokusunu seven bir adam.

Provada hepimiz hazırdık, tıpkı asıl günde hep birlikte hazır bulunacağımız gibi. Brutus Howell bizim deyimimizle "öne sürülmüştü," yani başlığı o takacak, valinin telefonu çalarsa açacak, gerekirse duvarın önündeki yerinden doktoru çağıracak ve zamanı geldiğinde ikinci dereceye geçme emrini verecekti. Eğer her şey yolunda giderse kimse aferin almayacaktı. Eğer yolunda gitmeyen bir şeyler olursa, tanıklar Brutal'ı, müdür de beni sorumlu tutacaktı. Her ikimiz de bundan şikâyetçi değildik; bir yararı olmazdı. Ne de olsa dünya dönüyor. Ya

tutunup onunla birlikte döneceksiniz ya da ayağa kalkıp itiraz edecek ve dışarı fırlatılacaksınız.

Dean, Harry Terwilliger ve ben Bill'le adamlarının Bitterbuck'ı binadan dışarı, görüşme odasına götürmesinden üç dakika sonra ilk prova için Şefin hücresine gittik. Hücrenin kapısı açıktı ve ihtiyar Tut-Tut tel tel ak saçları uçuşarak Şefin kerevetinde oturuyordu.

Tut-Tut, "Bu çarşafın her yanında meni lekeleri var," dedi. "Siz kaynatmadan önce olan biteni boşaltmaya çalışıyor olmalı." Güldü.

"Kapa çeneni, Tut," dedi Dean. "Ciddi olalım."

"Pekâlâ," dedi Tut-Tut. Yüz ifadesi hemen ciddileşti. Ama gözleri parlıyordu. İhtiyar Tut asla ölüleri oynarken olduğu kadar canlı görünmezdi.

Öne çıktım. "Arlen Bitterbuck, mahkemenin ve eyaletin temsilcisi olarak şu günde saat on ikiyi bir geçe idam edileceksin. Öne çıkar mısın?"

Tut kerevetten kalktı. "Öne çıkıyorum, öne çıkıyorum, öne çıkıyorum," dedi.

"Arkanı dön," dedi Dean ve Tut-Tut döndüğünde kepekli başını inceledi. Şefin başının tepesi ertesi gece tıraş edilecekti ve Dean'in kontrolü da yeniden tıraş edilmesine gerek olup olmadığını görmek içindi. Kıllar elektrik akımını engelleyip işi güçleştirirdi. Bugün yaptığımız her şey, işleri kolaylaştırmak içindi.

"Pekâlâ Arlen, gidelim," dedim Tut-Tut'a ve yola çıktık.

Tut, "Koridorda yürüyorum, koridorda yürüyorum, koridorda yürüyorum," dedi. Solunda ben, sağında Dean vardı. Harry tam arkasındaydı. Koridorun ucunda sağa; avludaki yaşama arkamızı dönüp depodaki ölüme doğru saptık. Benim odama girdik ve Tut kendisine söylenmeden diz çöktü. Büyük olasılıkla senaryoyu hepimizden daha iyi biliyordu. Allah bilir, hepimizden uzun zamandır oradaydı o.

Tut-Tut nasırlı ellerini kaldırarak, "Dua ediyorum, dua ediyorum, dua ediyorum," dedi. Elleri o ünlü resime benziyordu, hangisinden söz ettiğimi bilirsiniz. "Tanrı çobanımdır," vesaire vesaire.

Harry, "Bitterbuck'ın kimi var?" diye sordu. "Buraya organını sallayan çılgın bir Cherokee büyücüsü getirmeyeceğiz, değil mi?"

"Aslında..."

Tut sözümü kesti. "Hâlâ dua ediyorum, hâlâ dua ediyorum, hâlâ isa'ya tövbe ediyorum."

"Kapa çeneni, seni ihtiyar budala," dedi Dean.

"Dua ediyorum!"

"O halde içinden dua et."

Brutal depodan "Ne bekliyorsunuz orada?" diye bağırdı. Depo da kullanmamız için boşaltılmıştı. Yeniden ölüm çemberindeydik; bu sanki kokusunu alabildiğimiz bir şeydi.

Harry, "Tut şu çişini!" diye bağırdı. "Bu kadar sabırsız olma!"

"Aslında, Bitterbuck Hıristiyan olduğunu söylüyor," dedim onlara. "Ve Tillman Clark için

gelen o rahibi de kabul ediyor. İsmi Schuster. Ben de ondan hoşlandım. İşini hızlı yapıyor ve bunları heyecanlandırmıyor. Ayağa kalk, Tut. Bugünlük yetecek kadar dua ettin."

"Yürüyorum," dedi Tut. "Yine yürüyorum, yüne yürüyorum, evet efendim, Yeşil Yol'da yürüyorum."

Kısa boylu olmasına rağmen, yine de odamın öbür yanındaki kapıdan geçmek için eğilmesi gerekti. Bizler daha da fazla eğildik. Bu, gerçek mahkûmla çok hassas bir andı ve Elektrikli'nin durduğu platforma doğru bakıp da elinde tüfeği Brutal'ı görünce hoşnut bir halde başımı salladım. Tam olması gerektiği gibi.

Tut-Tut basamaklardan inip durdu. Yaklaşık kırk tane katlanan iskemle yerlerine yerleştirilmişti. Bitterbuck'ın platformu geçeceği yol oturan seyircilerden güvenli bir uzaklıktaydı ve garantiye almak için yarım düzine kadar silahlı gardiyan da bulunacaktı. Onlardan Bill Dodge sorumluydu. Düzenin ilkelliğine rağmen, daha önce hiçbir mahkûm bir tanığı tehdit etmemişti.... ve bunu böyle sürdürmekte kararlıydım.

Tut benim odamdan inen basamakların dibinde eski düzenimizi aldığımızda, "Hazır mısınız çocuklar?" diye sordu. Başımı salladım ve platforma çıktık. Çoğu zaman olsa olsa bayrağını unutmuş bir muhafız kıtasına benzediğimizi düşünürdüm.

Percy depoyla şalter odasını ayıran tel kafesin arkasından, "Benim ne yapmam gerekiyor?" diye seslendi.

"Seyret ve öğren," diye karşılık verdim ona.

Harry de, "Ve ellerini sosisinden uzak tut," diye mırıldandı. Tut-Tut onu duydu ve güldü.

Ona platformu çıkana dek eşlik ettik. Tut kendiliğinden döndü: Eski asker işbaşındaydı. "Oturuyorum," dedi. "Oturuyorum, oturuyorum. Elektrikli'nin kucağına oturuyorum."

Sağ bacağının önünde sağ dizimin üzerine çöktüm. Dean de sol bacağının önünde sol dizinin üzerine çöktü. Eğer mahkûm kontrolden çıkacak olursa en zayıf olacağımız an işte buydu... Ara sıra olurdu bu. Her ikimiz de bacaklarımızın arasını korumak için büktüğümüz dizlerimizi hafifçe içe doğru eğdik. Boyunlarımızı korumak için çenelerimizi indirdik. Bir de tabii, bilekleri hemen bağlayıp tehlikeyi geçiştirmek için olabildiğince hızlı hareket ettik. Şef son yürüyüşüne terlikle çıkacaktı, ama boğazı parçalanmış bir adam için "Çok daha kötüsü olabilirdi" demek bir teselli sayılmaz. Ya da husyeleri birer kavanoz kadar şişmiş, yerde kıvranan birine. Üstelik kırk kadar tanık, çoğu basından, o katlanan iskemlelere oturmuş olan biteni seyrederken.

Tut-Tut'un bileklerini kelepçeledik. Dean'in tarafındaki kelepçe birazcık büyüktü, çünkü akım oradan geçiyordu. Bitterbuck ertesi gece oturduğunda baldırı da tıraş edilmiş olacaktı. Kızılderililerin genelde vücutlarında pek az kıl olur, ama biz yine de işi şansa bırakmayacaktık.

Biz Tut-Tut'un ayak bileklerini kelepçelerken Brutal da sağ elini bağladı. Harry öne çıkıp solu kelepçeledi. İsleri bittiğinde Harry, Brutal'a başıyla işaret etti, Brutal da Van Hay'e seslendi. "Bire getir!"

Percy'nin Jack Van Hay'e bunun ne anlama geldiğini sorduğunu (ne kadar az şey bildiğine, E Blokta geçirdiği süre içinde ne kadar az şey öğrendiğine inanmak güçtü) ve Van Hay'in bir

açıklama mırıldandığını duydum. Bugün 'bire getir'in hiçbir anlamı olmayacaktı ama ertesi gece Brutal bunu söylediğinde Van Hay B Blokun arkasındaki hapishane jeneratörünü çalıştıracak düğmeyi çevirecekti. Tanıklar hafif ve düzenli bir vınlama duyacaklar ve hapishanenin her yanında ışıklar daha güçlenecekti. Diğer koğuşlardaki mahkûmlar ışıklara bakıp her şeyin olup bittiğini, idamın yapıldığını sanacaklardı. Ama daha yeni başlıyordu.

Brutal, Tut'un kendisini görebilmesi için sandalyenin önüne geldi. "Arlen Bitterbuck, elektrikli sandalyede idama mahkûm edildin. Halktan oluşan bir jüri tarafından suçlu bulundun ve bu eyaletin saygın bir yargıcı tarafından idam hükmü verildi. Tanrı bu eyaletin halkını korusun. İnfazdan önce söylemek istediğin bir şey var mı?"

"Evet," dedi Tut. Gözleri parlıyordu, dudakları dişsiz bir gülümsemeyle gerilmişti. "Bir kızarmış tavuk yemek istiyorum, senin şapkana sıçmak istiyorum ve Mae West'in suratıma oturmasını istiyorum, çünkü ben çok azmış bir orospu çocuğuyum."

Brutal ciddi ifadesini korumak istedi, ama olanaksızdı bu. Başını arkaya atıp bir kahkaha patlattı. Dean tüfekle vurulmuş gibi platformun kenarına yığılıp kaldı. Başı dizlerinin arasında, bir tilki gibi uluyordu. Bir elini sanki beynine sahip çıkmak istermiş gibi alnına koymuştu. Harry başını duvara vuruyor ve gırtlağına lokma kaçmış gibi hah-hah-hah sesler çıkarıyordu. Normalde neşesiyle tanınmayan Jack Van Hay bile gülüyordu. Şakadan ben de hoşlandım, ama kendimi kontrol edebildim. Yarın gece her şey gerçek olacak ve Tut-Tut'un oturduğu yerde bir insan ölecekti.

"Kapa çeneni, Brutal," dedim. "Sen de Dean. Harry. Ve sen, Tut, bu türden tek bir söz daha söylesen, son sözlerin olur. Van Hay'e gerçekten ikiye çıkmasını söyleyeceğim."

Tut iyi laf ettiğimi göstermek ister gibi bana sırıttı. "Patron Edgecombe, iyi laftı." Benim karşılık vermediğimi görünce gözlerini kısıp uzun uzun baktı. "Senin neyin var?" diye sordu.

"Hiç komik değil," dedim. "İşte bu kadar ve eğer senin bunu görecek kadar aklın yoksa, çeneni kapalı tut." Aslında kendine göre komikti ve sanırım beni asıl çıldırtan da buydu.

Çevreye bir göz attım ve Brutal'ın gözlerini dikmiş bana baktığını gördüm. Hâlâ hafifçe sırıtıyordu.

"Allah Kahretsin," dedim. "Bu iş için yaşlanıyorum ben." "Yok," dedi Brutal. "Senen verimli çağındasın, Paul." Ama değildim. Bu kahrolası iş söz konusu olduğunda o da değildi ve her ikimiz de bunu biliyorduk. Yine de, önemli olan gülme krizinin geçmesiydi. İyi, çünkü isteyebileceğim en son şey ertesi gece birisinin Tut'un esprisini hatırlayıp yine kendini tutamaması olurdu. Böyle bir şeyin; idamlık mahkuma tanıkların önünden geçip elektrikli sandalyeye oturana kadar eşlik eden bir gardiyanın gülmekten katılıyor olmasının imkânsız olduğunu sanabilirsiniz ama insanlar baskı altındayken her şey olasıdır.'' Böyle bir şey olursa insanlar artık yirmi yıl bunu anlatırlardı. "Sessiz olacak mısın, Tut?" diye sordum. "Evet," dedi. Öte yana çevirdiği yüzü dünyanın en yaşlı, en somurtkan çocuğu gibiydi.

Brutal'a provaya devam edilmesini işaret ettim. Sandalyenin arkasındaki pirinç kancaya takılı torbayı aldı ve Tut-Tut'un başına geçirip çenesinin altında hafifçe sıktı. Tepedeki delik iyice genişledi. Sonra Brutal eğildi, kovadan halka şeklindeki nemli süngeri aldı ve bir parmağıyla bastırıp sonra parmağını yaladı. Sonra süngeri yeniden kovaya koydu. Ertesi gün

koymayacaktı. Ertesi gün onu sandalyenin arkasına takılı başlığın içine yerleştirecekti. Bugün değil ama; Tut'un ihtiyar kafasını ıslatmaya gerek yoktu.

Başlık çeliktendi. İki tarafından sallanan bağlarla bir kaskı andırıyordu. Brutal bunu yaşlı Tut-Tut'un başına koyup siyah torbanın tepesindeki deliğin üstüne yerleştirdi.

Tut, "Başlık takılıyor, başlık takılıyor, başlık takılıyor," dedi. Şimdi sesi hem boğuktu, hem de söyledikleri ağzının içinde yuvarlanıyordu. Bağlar çenesini açmasına pek izin vermiyordu ve sanırım Brutal bu kez onları provanın gerektirdiğinden biraz daha sıkı bağlamıştı. Brutal geriye doğru bir adım attı, boş iskemlelere doğru döndü ve şunları söyledi: "Arlen Bitterbuck, şimdi, eyalet yasaları uyarınca ölene kadar vücuduna elektrik verilecek. Tanrı ruhuna acısın."

Brutal tel kafesli pencereye döndü. "İkiye getir."

Yaşlı Tut belki de önceki mizah pırıltısını yeniden sergilemek dileğiyle sandalyede hoplayıp zıplamaya başladı. Elektrikli'nin gerçek müşterileri hemen hemen asla yapmazlardı bunu. "İşte kızarıyorum!" diye bağırdı. "Kızarıyorum! Kızarıyoruuum! Aaaaah! Pişmiş bir hindiyim artık!"

Harry ile Dean'in o yöne hiç bakmadıklarını fark ettim. Elektrikli'ye arkalarını dönmüş, boş deponun öteki tarafına, benim odama açılan kapıya bakıyorlardı. "Allah belamı versin," dedi Harry." Tanıklardan biri bir gün erken gelmiş."

Fare kapının önünde oturmuş, kuyruğunu uslu uslu patilerinin üzerine kıvırmış, boncuk gözleriyle bizi seyrediyordu.

5

İdam iyi gitti; eğer "iyi idam" diye bir şey varsa (ben çok kuşkuluyum) tabii. Washitya Cherokee'lerinin konsey üyesi Arlen Bitterbuck infaz edildi. Saçlarını iyi örememişti, elleri fazlasıyla titriyordu ve otuz küsur yaşlarındaki en büyük kızının onları düzgün biçimde örmesine izin verildi. Uçlarına da şahin tüyleri takmak istedi, ama buna izin veremezdim. Ateş alıp yanabilirlerdi. Ona bunu söylemedim tabii, yalnızca kurallara aykırı olduğunu söyledim. Karşı çıkmadı, yalnızca başını eğdi ve üzüntüsüyle itirazını belirtmek için ellerini şakaklarına koydu. Çok vakur hareket etti o kadın ve böylelikle babasının da aynı vakarla gitmesini sağladı.

Zamanı geldiğinde Şef hücresinden hiç direnmeden çıktı. Bazen parmaklarını demir parmaklıklardan çözmek zorunda kalırız. Zamanında bir iki parmak kırdığım bile olmuştur ve o boğuk kırılma sesini asla unutamam ama şükürler olsun ki, Şef onlardan biri değildi. Yeşil Yol'dan yukarı, odama dimdik yürüdü ve orada diz çöküp Heavenly Light Baptist Kilisesi'nden arabasıyla gelen, Peder Schuster'le birlikte dua etti. Schuster Şefe birkaç mezmur verdi ve Peder durgun suların yanında yatmaktan söz eden mezmura geldiğinde Şef ağlamaya başladı. İsteriye kapılacak kadar kötü değildi. Sanırım her içişinizde ağzınızı kamaştıracak kadar berrak ve soğuk suları düşünüyordu.

Aslında biraz ağladıklarını görmek isterim. Ağlamazlarsa kaygı duyarım.

Çoğuna diz çöktükleri yerden kalkmaları için yardım etmek gerekir, ama Şef kolaylıkla yaptı bunu. İlk başta sanki başı dönmüş gibi hafifçe sallanınca Dean elini uzatıp ona destek verdi ama Bitterbuck kendi başına dengesini bulmuştu bile. Yolumuza devam ettik.

Hemen hemen bütün iskemleler doluydu. Oturan insanlar tıpkı bir düğünün ya da bir cenaze töreninin başlamasını bekleyen topluluk gibi, kendi aralarında hafif hafif mırıldanıyorlardı. Mahkûmu oradakilerden birisi mi, yoksa hepsi birden mi rahatsız etti bilmiyorum ama gırtlağında hafif bir iniltinin başladığını duydum ve birdenbire tuttuğum kolda önceden var olmayan bir direnme hissettim. Göz ucuyla Harry Terwilliger'in, Bitterbuck birdenbire saldırganlaşacak olursa yolunu kesmek üzere harekete geçtiğini gördüm.

Kolunu daha sıkıca kavradım ve bir parmağımla dirseğinin içine vurdum. "Ağır ol Şef," dedim ağız ucuyla, dudaklarımı hiç kıpırdatmadan. "Bu insanların çoğu senin hakkında yalnızca gidişini hatırlayacaklar, iyi örnek ol, bir Washita'nın nasıl gittiğini göster onlara."

Yan yan bana bakıp hafifçe başını salladı. Sonra kızının yaptığı saç örgülerinden birini alıp öptü. Sandalyenin arkasında duran Brutal'a baktım. En iyi mavi üniformasını giymiş, bütün düğmeleri pırıl pırıl parlatılmış, şapkası kocaman kafasına milimetrik bir şekilde yerleştirilmişti. Hafifçe başımı salladım. Hemen harekete geçti ve bir adım öne çıkıp Bitterbuck'a platforma çıkarken zorlanması halinde yardım etmeye hazırlandı. Yardım gerekmedi sonunda.

Bitterbuck'ın sandalyeye oturmasından Brutal'ın omzunun üzerinden hafifçe, "İkiye getir!" diye seslenmesine kadar bir dakikadan az süre geçti. Işıklar yine hafifledi, ama o kadar az ki, eğer özellikle bakmazsanız fark etmezdiniz. Bunun anlamı Van Hay'in, MABEL'İN SAÇ KURUTUCUSU olarak adlandırılan şalteri indirmiş olması demekti. Başlıktan hafif bir vınlama

duyuldu ve Bitterbuck göğsündeki kayışın ve kollarındaki kelepçelerin içinde öne doğru sarsıldı. Arkada, duvarın önünde hapishane doktoru yüzünde hiçbir ifade olmadan seyrediyordu. Dudakları o kadar gerilmişti ki, ağzı sanki tek bir beyaz dikiş gibi duruyordu. Provada ihtiyar Tut-Tut'un yaptığı gibi çırpınma ya da hoplama yoktu, yalnızca o ileri doğru atılma. Tıpkı güçlü bir orgazmın pençesindeki bir adamın kalçalarını ileri doğru fırlatması gibi. Şefin mavi gömleğinin ilikleri gerildi, aralarında ufak ufak teni göründü.

Ve bir koku duyuldu. Kendi başına fena değildi, ama anlamı tatsızdı. Beni torunumun evine götürdükleri zamanlarda hiçbir zaman bodruma inememişimdir. Küçük oğlan tren setini orada kurmuştur ve büyük-büyükbabasıyla paylaşmayı da pek ister. Trenlere karşı değilim, ama sanırım tahmin edebileceğiniz gibi, dayanamadığını şey oradaki transformatör. Hafifçe vınlaması. Ve ısındığı zamanki kokusu. Onca yıldan sonra bile o koku bana hâlâ Cold Mountain'ı hatırlatır.

Van Hay otuz saniye bekledi, sonra akımı kesti. Doktor öne çıkıp stetoskobuyla dinledi. Tanıklar şimdi hiç konuşmuyorlardı. Doktor doğrulup tel kafese doğru baktı. "Düzensiz," dedi ve bir parmağını çevirip kıvırarak ne demek istediğini gösterdi. Bitterbuck'ın göğsünde birkaç gelişigüzel kalp atışı duymuştu. Bunlar büyük olasılıkla kafası kesilen bir tavuğun son çırpınışları kadar anlamsız olsa da, işi şansa bırakmamak en iyisiydi. Tam tünelin yarısına gelmişken mahkûmun birdenbire sedyede doğrulup oturmasını ve tutuşmuş gibi bağırmasını istemezdiniz.

Van Hay üçe getirdi ve Şef yeniden öne doğru sarsıldı. Akımın etkisinde biraz sağa sola kıvrıldı. Doktor bu kez dinlediğinde başını salladı. Bitmişti. Bir kez daha yaratamadığımızı yok etmeyi başarmıştık. Seyircilerden bazıları yine alçak sesle konuşmaya başlamışlardı; çoğu başlarını öne eğmiş oturuyor, sanki şoka girmiş gibi yere bakıyorlardı. Veya utanmış gibi.

Harry ile Dean sedyeyle geldiler. Aslında sedyenin bir ucunu tutmak Percy'nin işiydi ama o bunu bilmiyordu ve kimse de söylemeye zahmet etmemişti. Brutal'la birlikte Şefi hâlâ başındaki siyah torbayla sedyeye koyduk ve koşmadan olabildiğince hızlı tünele açılan kapıdan çıkardık. Maskenin tepesindeki delikten fazlaca duman tütüyor ve korkunç bir koku duyuluyordu.

"Aman be!" diye bağırdı Percy sesi titreyerek. "Bu koku da ne?"

Brutal, "Sen yolumdan çekil ve kenarda dur," diyerek onu itip geçti ve duvara takılı yangın söndürücüye doğru gitti. Pompalamak gereken eski tip bir yangın söndürücüydü. Bu arada Dean de torbayı çıkardı. Olabileceği kadar kötü değildi; Bitterbuck'ın sol saç örgüsü ıslak bir yaprak yığını gibi için için yanıyordu.

Brutal'a, "Boşver onu," dedim. Cesedi cenaze arabasına koyarken bir de yüzünden kimyasal atıkları temizlemek zorunda kalmak istemiyordum. Dumanlar kesilene dek Şefin başını tokatladım(Percy gözlerini iri iri açmış beni seyrediyordu). Sonra cesedi on iki tahta basamaktan aşağı, tünele taşıdık. Burası bir zindan gibi soğuk ve nemliydi. Damlayan suların tıp-tıp'ı yankılanıyordu. Tavana asılı kaba teneke lambaların (hapishanenin atölyesinde yapılmışlardı) ışığında yolun on metre altından giden tuğladan bir geçit görünüyordu. Tepesi yuvarlak ve ıslaktı. Her kullanışımda kendimi Edgar Allan Poe'nun bir öyküsünün kahramanlarındanmışım gibi hissederdim.

Tekerlekli bir sedye bekliyordu. Bitterbuck'ın cesedini ona yükledik ve saçının sönüp sönmediğini son kez kontrol ettim. O tek örgü epeyce yanmıştı ve başının bir yanındaki o şirin küçük ok dövmesinin artık kararmış bir şişten başka bir şey olmadığını görüp üzüldüm.

Percy cesedin yanağına bir tokat attı. Şaplağın sesi hepimizi yerimizden sıçrattı. Percy dudaklarında küstah bir gülümseme, gözleri parlayarak bizlere baktı. Sonra yine Bitterbuck'a döndü.

"Adios, Şef," dedi. "Umarım cehennem sana yetecek kadar sıcaktır."

"Yapma," dedi Brutal. Sesi ıslak tünelin içinde yankılanıyordu. "Yaptığının bedelini ödedi o. Artık ödeşti. Sen çek ellerini ondan."

"Ah, kes şunu," dedi Percy ama Brutal üzerine yürüyünce korkarak geri çekildi. Brutal'ın gölgesi tıpkı Morg Sokağı hakkındaki o öyküde anlatılan gorilin gölgesi gibi, arkasında büyüyordu. Ama Percy'yi yakalamak yerine sedyeyi tuttu ve yavaş yavaş Arlen Bitterbuck'ı tünelin ucuna, son arabasının beklediği yere doğru itmeye başladı. Sedyenin sert lastikleri tahtaların üzerinde gıcırdıyor; gölgesi düzensiz tuğla duvarlarda kayıyor, küçülüp büyüyordu. Dean ile Harry sedyenin ayakucundaki çarşafı tutup Şefin yüzünü örttüler. Daha şimdiden ister masum ister suçlu, bütün ölü yüzlerin aldığı donuk, kimliksiz ifadeyi kazanmaya başlamıştı bile.

6

Ben on sekiz yaşındayken, ismini aldığım Paul amcam kalp krizinden öldü. Annemle babam Chicago'ya cenazeye giderken beni de götürdüler. Babamın tarafında daha önce hiç görmediğim pek çok akrabayı da ziyaret ettik. Gezimiz neredeyse bir ay sürdü. Bazı açılardan çok güzel bir yolculuktu, gerekli ve heyecanlıydı, ama başka açılardan da korkunçtu. Gerçek şu ki, on dokuzuncu yaş günümden iki hafta sonra eşim olacak genç kadına aşıktım. Bir gece, ona duyduğum özlem yüreğimde ve başımın içinde kontrolsüz bir yangın gibi yanarken (oh evet, karnımda da) ona hiç bitmeyecekmiş gibi gelen bir mektup yazdım. Bütün kalbimi döktüm ve korkaklık edip de durmayayım diye asla başa dönüp ne yazdığıma bakmadım. Durmadım, ama kafamın içinden bir ses böyle bir mektubu postalamanın çılgınlık olduğunu, kalbimi bütün çıplaklığıyla avucuna teslim edeceğimi söyleyince aynı bir çocuğun pervasızlığıyla, o sese de kulak vermedim. Janice'in o mektubu saklayıp saklamadığını sık sık merak etmişimdir, ama hiç sormaya cesaret edemedim. Bütün bildiğim, cenazesinden sonra eşyalarını elden geçirirken onu bulamadığımdır ama tabii bu tek başına bir anlam taşımaz. Sanırım sormaya korkmamın asıl nedeni o alev alev mektubun onun için, benim için olduğundan çok daha az anlam taşımasıdır.

Dört sayfa uzunluğundaydı ve hayatımda daha uzun bir şeyi hiç yazamayacağımı düşünmüştüm. Bir de şuna bakın şimdi. Bütün bunlar ve daha ucu görünmedi bile. Eğer anlatacaklarımın bu kadar uzun süreceğini bilseydim, belki de hiç başlamazdım. Benim fark etmediğim, yazı yazmanın kaç kapıyı birden açtığı oldu. Sanki babamın eski mürekkepli kalemi aslında bir kalem değil de, garip bir çeşit iskelet anahtarmış gibi. Fare büyük olasılıkla bu söylediklerime en güzel örnektir: Steamboat Willy, Mr. Jingles, Yol'daki fare. Yazmaya başlamadan önce onun ne kadar önemli olduğunu hiç fark etmemiştim. Örneğin, daha Delacroix gelmeden sanki Delacroix'yi arıyor olması; sanırım yazmaya ve anımsamaya başlayana dek bilinçli olarak hiç aklıma gelmemişti bu.

Sanırım sizlere John Coffey'i anlatmak için ne kadar gerilere gitmem ya da onu orada hücresinde ne kadar bırakmam gerektiğini fark etmemiştim. O, o kadar dev bir adamdı ki, ayaklan kerevetinin ayakucundan taşmakla kalmıyor; yere kadar iniyordu. Onu unutmanızı istemiyorum, tamam mı? Onu orada görmenizi istiyorum; hücresinin tavanına bakar, sessiz gözyaşlarını döker ya da yüzünü kollarının arasına gömerken. Onu duymanızı da istiyorum; hıçkırır gibi titrek iç çekişlerini, ara sıra inlemesini. Bunlar E Blokta zaman zaman duyduğumuz azap ya da pişmanlık seslerinden; o bölük pörçük keskin çığlıklardan değildi. Tıpkı ıslak gözleri gibi, bunlar da bir biçimde, bizim uğraşmaya alışık olduğumuz acıdan soyutlanmıştı. Bunun ne kadar çılgınca geleceğini biliyorum, tabii ki biliyorum, ama yüreğinize doğru gelen şeyi yazmadıkça yazı yazmanın da bir anlamı olamaz; bir bakıma o sanki bütün dünya için kederleniyor, hiçbir zaman yatıştırılamayacak kadar büyük bir şey için üzülüyor gibiydi. Zaman zaman oturup onunla konuşurdum, hepsiyle konuştuğum gibi (daha önce de söyledim sanırım; bizim en büyük, en önemli işimizdi konuşmak) ve onu rahatlatmaya çalışırdım. Rahatlatabildiğim! hiç hissetmedim, ama yüreğimin bir parçası da onun acı çektiğini bilmekten hoşnuttu aslında. Onun acı çekmeyi hak ettiğini hissediyordum. Hatta zaman zaman valiyi arayıp (ya da Percy'ye aratıp, o Percy'nin eniştesiydi, benim değil) infazın ertelenmesini istemeyi bile düşündüm. "Onu henüz pişirmemeliyiz," diyecektim.

"Yaptıkları ona hâlâ çok acı veriyor, çok incitiyor, sanki keskin bir şiş gibi ciğerini deşiyor. Ona doksan gün daha tanıyın, efendim. Bırakın bizim ona yapamadığımızı o kendisine yapmaya devam etsin."

Başladığım yere gelene dek işte bu John Coffey'i unutmamanızı istiyorum; kerevetinde uzanmış yatan, belki de haklı nedenlerden ötürü karanlıktan korkan John Coffey'i. Çünkü sakın karanlıkta sarı bukleli iki hayalet; artık iki küçük kız değil de, iki cadı onu bekliyor olmasın? O John Coffey ki, gözleri her zaman yaşlarla dolu; tıpkı asla iyileşmeyecek bir yaradan akan kanlar gibi.

7

Böylece Şef yandı ve Başkan yürüdü; en azından C Bloka kadar. Burası Cold Mountain'daki yüz elli kadar müebbet mahkûmunun yuvasıydı. Başkan'ın müebbet hapsi on iki yıl sürdü. 1944'te hapishanenin çamaşırhanesinde boğuldu. Cold Mountain hapishanesininkinde değil; Cold Mountain1933'te kapandı. Mahkûmlar için pek fark ettiğini sanmıyorum. Duvar duvardır, dedikleri gibi ve Elektrikli de kendi özel taş odasında aynı Cold Mountain'daki depo odasında olduğu kadar öldürücüydü.

Başkan'a gelince, birisi onu yüzüstü bir kuru temizleme kazanına itip orada tuttu. Gardiyanlar onu çıkardıklarında yüzü hemen hemen yok olmuştu. Kimliğini parmak izlerinden çıkardılar. Bir bütün olarak düşünecek olursak, Elektrikli'de daha ucuz kurtulabilirdi belki... ama o zaman da o fazladan on iki yılı yaşayamazdı, değil mi? Ama yaşamının son dakikalarında, akciğerleri kimyasal deterjanları solumayı öğrenmeye çalışırken, o yıllara pek fazla önem verdiğini sanmıyorum.

Bunu ona kimin yaptığını hiç bulamadılar. O günlerde ben artık hapishane işlerinden uzaklaşmıştım ama Harry Terwilliger bana mektup yazıp olan biteni anlattı. "Genelde beyaz olduğu için oradan oraya aktarıldı," diye yazıyordu. "Ama sonunda yine de öldürüldü. Ben bunu bir infaz ertelemesi olarak görüyorum."

Başkan gittikten sonra E Blokta sakin bir dönem başladı. Harry ile Dean geçici olarak başka görevlere verildiler ve bir süre Yeşil Yol'da yalnızca ben, Brutal ve Percy kaldık. Bu da aslında Brutal'la ikimiz demekti, çünkü Percy genellikle bize katılmazdı.

Size söylüyorum, o genç adam en yapılmaması gerekenleri bulmakta bir dehaydı. Ara sıra (ama ancak Percy ortalarda yokken) diğerleri de Harry'nin deyişiyle "biraz çene yarıştırmak için" gelirlerdi. Bu günlerin çoğunda fare de ortaya çıkardı. Onu beslerdik ve o da orada oturur; parlak gözleriyle bizi seyrederek ciddi ciddi yerdi.

Güzel haftalardı. Percy'nin mızmızlanmalarına rağmen, günler sakin ve rahat geçiyordu. Ancak temmuz sonlarında yağmurlu bir pazartesi bütün güzel şeyler sona erdi. Size o yazın ne kadar karanlık ve yağmurlu geçtiğini söylemiş miydim? O gün kendimi kapısı açık bir hücrenin kerevetinde oturmuş, Edward Delacroix'yi bekler buldum.

Beklenmedik bir patırtıyla geldi. Avluya açılan kapı gürültüyle arkasına dayandı ve içeri dolan ışıkta bir zincir şakırtısı, İngilizceyle Cajun Fransızcası (Cold Mountain'daki mahkûmların 'da bayou' dedikleri yerel bir aksan) karışımı, korku içinde bağıran bir ses ve Brutal'ın bağırması: "Hey! Kes sunu! Tanrı aşkına! Bırak, Percy!"

Delacroix'nın olacak kerevette yarı uyukluyordum ama kalbim göğsümden fırlayacakmış gibi çarparak alelacele ayağa fırladım. Percy gelene dek E Blokta böyle sesler hemen hemen hiç duyulmazdı; o bunları tıpkı kötü bir koku gibi beraberinde getirdi.

Percy, Brutal'ı duymazlıktan gelerek, "Gel buraya, seni Allah'ın cezası kızartmalık ibne!" diye bağırdı. Ve peşinden bovling lobutu kadar bir adamı sürükleyerek içeri girdi. Percy'nin öbür elinde copu vardı. Öfkeyle kasılmış dişleri ortada, yüzü kıpkırmızıydı. Yine de pek de mutsuz görünmüyordu. Delacroix ona yetişmeye çalışıyordu ama ayak bileklerinde zincirler vardı ve ayaklarını ne kadar hızlı sürürse sürüsün, Percy onu daha hızlı çekiyordu. Hücreden

fırlayıp tam düşecekken yakaladım onu. Del ile tanışmamız işte böyle oldu.

Percy copunu kaldırmış yine üzerine atılacaktı ki, tek kolumla ittim. Brutal nefes nefese yanımıza geldi. O da olan bitene benim kadar şaşırmış ve rahatsız olmuştu.

Delacroix, "Bana vurmasına izin vermeyin, mösyö," diye yalvardı. "*S'il vous plait, s'il vous plait!*" (Lütfen, lütfen) Percy öne doğru atılırken, "Tutmayın beni, tutmayın beni!" diye bağırdı. Copuyla Delacroix'nin omuzlarına vurmaya başladı. Delacroix bağırarak ellerini kaldırdı. Cop mavi hapishane gömleğinin kollarına şap şap diye iniyordu. O gece gömleğini çıkardığında gördüm, bedeni bir baştan bir başa çürüklerle doluydu. Bunları görmek beni çıldırttı. O bir katildi, sevilecek birisi değildi, ama biz E Blokta işleri böyle yürütmüyorduk. Percy gelene dek en azından.

"Hop! Hop!" diye kükredim. "Kes şunu! Neler oluyor burada?" Delacroix ile Percy'nin arasına girmeye çalışıyordum, ama başarılı olamıyordum. Percy'nin copu bir o yanımdan, bir bu yanımdan inmeye devam ediyordu. Er geç hedefi yerine bana bir tane vuracaktı ve o zaman da akrabaları kim olursa olsun, oracıkta, koridorun ortasında büyük bir kavga çıkacaktı. Ben kendimi tutamayacaktım ve Brutal da mutlaka katılacaktı. Bazı bakımlardan, keşke öyle olsaymış diyorum. Belki daha sonraki olaylar başka türlü olurdu.

"Kahrolası ibne! Sana ellerini üstümden çekmeyi öğreteceğim, seni ahmak herif!"

Şap! Şap! Şap! Delacroix'nın bir kulağından kan geliyor ve çığlık çığlığa bağırıyordu. Onu korumaya çalışmayı bıraktım ve omzundan kavrayıp hücresine doğru ittim. Orada kerevetin üzerine düştü. Percy yanımdan sıyrılıp poposuna güçlü bir darbe indirdi.

Giderayak diyebiliriz. Sonra Brutal onu omuzlarından yakaladı, Percy'yi yani ve koridorun karşısına savurdu.

Hücre kapısını çekip kapattım. Sonra Percy'ye döndüm. Şaşkınlığım gazabımla mücadele halindeydi. O aşamada Percy artık birkaç aydır bizimleydi ve bu süre hepimizin ondan pek hoşlanmadığımızı anlamamıza yetmişti. Ama onun ne kadar kontrolsüz biri olduğunu ilk kez o gün anladım.

Orada durmuş beni seyrediyordu. Biraz korkmuyor değildi; kalben bir korkaktı çünkü ama yine de akrabalarının kendisini koruyacaklarından emindi. Bunda haklıydı da. Herhalde bütün anlattıklarımdan sonra hâlâ buna anlam veremeyenler olacaktır ama onlar Büyük Bunalım dönemini ancak tarih kitaplarından okuyanlardır. Bizzat yaşayanlar içinse dönem tarih kitabındaki bir cümleden çok daha başkaydı ve eğer düzenli bir işiniz varsa kardeşim, onu korumak için her şeyi yapardınız.

O sırada Percy'nin yüzü biraz normale dönmeye başlamıştı ama yanakları hâlâ al aldı ve genelde briyantinleyip arkaya doğru taradığı saçları alnına dökülmüştü.

"Tanrı aşkına, neydi bu?" diye sordum. "Burada önceden asla, asla... bir mahkûm dövülmemiştir!"

"O küçük ibne arabadan çıkarırken oramı avuçlamaya kalktı," dedi Percy." Kendi istedi bunu. Şimdi olsa yine yapardım."

Söyleyecek söz bulamayıp öylece bakakaldım. Şu dünya yüzünde en azgın homoseksüelin

bile Percy'nin bu anlattığını yapabileceğini aklım almıyordu. Genelde Yeşil Yol üzerinde parmaklıklı bir daireye taşınmak en asi mahkûmun bile cinsel arzularını kabartacak türden bir olay değildi.

Kerevetinde oturmuş, hâlâ yüzünü elleriyle örten Delacroix'ya baktım. Bileklerinde kelepçeler, ayak bileklerinin arasında da zincir vardı. Sonra Percy'ye döndüm. "Defol buradan," dedim. "Seninle sonra konuşacağım."

Küstahlıkla, "Bunu rapor edecek misin?" diye sordu. "Çünkü eğer edeceksen, ben de kendim bir rapor hazırlarım."

Rapor falan yazmak istemiyordum; yalnızca gözümün önünden yıkılmasını istiyordum. Ona da öyle söyledim.

"Konu kapanmıştır," dedim. Brutal'ın bana kınayan bir biçimde baktığını gördüm ama aldırmadım. "Admin'e git ve mektupları okuyup paket odasında yardımcı olmaya gönderildiğini söyle."

"Tabii." Sakinleşmiş ya da onda sakinlik yerine geçen o küstahlığını yeniden kazanmıştı. Elleriyle alnındaki saçları geri itti. Elleri sanki küçük bir kızın elleri gibi yumuşak, küçük ve bembeyazdı. Hücreye yaklaştı. Delacroix onu görünce kerevetinde daha da büzülerek İngilizceyle o garip Fransızca karışımı bir şeyler söyledi.

"Seninle işim bitmedi Pierre," dedi Percy ve Brutal'ın kocaman ellerinden birisi omzunu kavrayınca sıçradı.

"Evet, bitti," dedi Brutal." Haydi çekil şimdi. Yürü bakalım."

Percy, "Beni hiç korkutmuyorsun, biliyor musun," dedi. "Hem de hiç." Bakışları bana kaydı. "İkiniz de." Ama korkutuyorduk. Bunu gözlerinde apaçık görebiliyordunuz ve bu onu daha da tehlikeli bir hale getiriyordu. Percy gibi birinin ne zaman ne yapacağı belli olmazdı. Kendisi bile bilmezdi bunu.

O sırada bize arkasını döndü ve uzun adımlarla koridorda yürümeye başladı. Ufak tefek, yarı kel bir Fransız orasını avuçlamak istediğinde ne yapacağını bütün dünyaya göstermişti ve Tanrı biliyor, savaş alanını galip olarak terkediyordu.

Her zamanki konuşmamı yaptım. Dealcroix'ya iyi davranırsa bizim de ona iyi davranacağımızdan söz ettim. Bu küçük konuşma benim en başarılı konuşmalarımdan değildi. Kerevetinin ayakucunda büzülmüş, benden olabildiğince uzakta dinledi ve hiç durmadan ağladı. Her hareketimde irkildi ve altı kelimeden birini bile duyduğunu sanmıyorum. Belki de iyi oldu. O konuşmanın pek anlamı olduğunu da sanmıyorum zaten.

On beş dakika sonra masaya dönmüştüm. Sarsılmış görünen Brutus Howell oturmuş, ziyaretçi defterine yazı yazmakta kullandığımız kalemin ucunu yalıyordu. "Zehirlenmeden önce şunu yapmaktan vazgeçemez misin, Allah aşkına?" dedim.

"Yüce Tanrım," dedi kalemi elinden bırakırken. "Buraya gelen bir mahkûmla böyle bir arbede yaşamayı bir daha asla istemem."

"Babam garip şeylerin hep üç kez tekrarlandığını söylerdi," dedim.

"Umarım baban bu konuda saçmalıyordu," dedi Brutal ama haksızdı tabii. John Coffey geldiğinde sert bir rüzgâr esti ve Vahşi Bili aramıza katıldığında da şiddetli bir fırtına patladı. Garip ama, olaylar gerçekten üçer üçer geliyor. Vahşi Bill'le tanışmamızın ve onun Yol'a gelirayak cinayet işlemeye kalkışmasının hikâyesine az sonra geleceğim; uyarmadı demeyin.

"Şu Delacroix'nin ona sarkıntılık etmesi hikâyesi de nedir?" diye sordum.

Brutal homurdandı. "Ayakları zincirliydi ve bizim Percy de fazla hızlı çekti, hepsi bu. Tam arabadan inerken düşecek gibi oldu. Herkes yapacağı gibi ellerini uzattı ve bir tanesi hafifçe Percy'nin pantolonunun önüne değdi. Tümüyle kazaydı."

"Percy bunu biliyor muydu sence?" diye sordum. "Yoksa içinden Delacroix'yi biraz hırpalamak geldiği için bunu bahane olarak kullanıyor olmasın? Ona burada patronun kim olduğunu göstermek için?"

Brutal ağır ağır başını salladı. "Evet. Sanırım neden bu."

"O halde ona dikkat etmeliyiz," dedim ellerimi saçlarımın arasında gezdirerek. Sanki işimiz yeterince güç değilmiş gibi. "Tanrım. Bundan nefret ediyorum. Ondan nefret ediyorum."

"Ben de. Sana bir şey daha söyleyeyim mi, Paul? Onu anlayamıyorum. Bağlantıları var. Tamam, bunu anladım da neden bu bağlantılarını şu Tanrı'nın cezası Yeşil Yol'a gelmek için kullanıyor? Ya da eyalet hapishanesindeki herhangi bir göreve? Neden eyalet senatosunda mübaşir olmuyor veya vali yardımcısının randevularını ayarlayan adamın yerinde filan çalışmıyor? Kuşkusuz istese akrabaları ona çok daha iyi bir yer ayarlayabilirlerdi, o halde neden burada?"

Başımı salladım. Bilmiyordum. O zamanlar bilmediğim çok şey vardı. Sanırım daha çok saftım.

8

Sonra işler yeniden normale döndü... en azından bir süre. Eyalet John Coffey'i kasaba mahkemesinde yargılamaya hazırlanırken, Trapingus şerifi Homer Cribusda bir linç güruhunun adaleti biraz hızlandırabileceği fikrini pompalıyordu. Bunların E Bloktaki bizler için hiç önemi yoktu, haberlere kimse aldırış etmiyordu. Yeşil Yol'da yaşam bir bakıma ses geçirmez bir odada yaşamak gibiydi. Zaman zamana büyük olasılıkla dış dünyada aslında birer patlama olan mırıltılar duyuluyordu ama, hepsi bu. John Coffey konusunda aceleleri yoktu; kesinlikle emin olmak istiyorlardı.

Percy iki kez Delacroix'yi hırpaladı ve ikincisinde onu bir kenara çekip odama gelmesini söyledim. Davranışları konusunda Pereyle ilk konuşmam değildi ve sonuncusu da olmayacaktı, ama herhalde onun gerçekte ne olduğunu en açık bir şekilde anlamıştım artık. Onda hayvanat bahçesine hayvanları görmek için değil de, kafeslerinin içinde onlara taş atmak için giden zalim bir oğlan çocuğunun kalbi vardı.

"Ondan uzak dur, duyuyor musun beni?" dedim. "Sana özellikle emretmeden ondan uzak duracaksın."

Percy saçlarını geriye doğru taradı, sonra tatlı küçük elleriyle düzeltti. Adam saçlarını okşamaktan zevk alıyordu. "Ona hiçbir şey yapmıyordum," dedi. "Yalnızca birkaç bebeği yakmış olmayı bilmenin nasıl bir duygu olduğunu soruyordum, hepsi bu." Percy gözlerini iri iri açıp masum bir ifadeyle bana baktı.

"Kes şunu, yoksa rapor ederim," dedim.

Güldü. "Canının istediği raporu yaz," dedi. "Ben de gider kendiminkini yazarım. Tıpkı ilk geldiğinde sana söylediğim gibi. Kimin baskın çıkacağını görürüz."

Ellerimi masamın üzerinde kavuşturup öne doğru eğildim ve bir sırrı paylaşan bir dost edasıyla (umarım) konuştum. "Brutus Howell senden pek fazla hoşlanmıyor," dedim. "Ve Brutal birinden hoşlanmadığı zaman kendi raporunu yazdığı bilinir. Dolmakalemle arası pek iyi değildir, o kurşunkalemi de yalamaktan vazgeçemiyor, bu yüzden raporlarını genellikle yumruklarıyla yazar. Anlatabiliyor muyum?"

Percy'nin sakin gülümsemesi biraz bozuldu. "Ne demek istiyorsun?"

"Hiçbir şey demek istemiyorum. Dedim bile. Ve eğer sen... dostlarından... birine bu konuşmadan söz edecek olursan, hepsini uydurduğunu söylerim." Gözlerinin içine baktım. "Dahası, ben seninle dost olmaya çalışıyorum, Percy. Akıllı adama bir sözcük yeter, derler. Zaten Deiacroix'yla ne alıp veremediğin var ki? O buna değmez."

Bir süre işe yaradı. Huzur bulduk. Hatta birkaç kez Delacroix'nin duş sırası geldiğinde Dean ve Harry'nin yanına Percy'yi de katabildim. Geceleri radyo çalıyorduk, Delacroix E Blokun basit düzeninde rahatlamaya başladı ve huzur geldi.

Sonra, bir gece güldüğünü duydum.

Masada Harry Terwilliger vardı ve çok geçmeden o da gülmeye başladı. Kalkıp güldüğü şeyin ne olduğunu öğrenmek üzere Delacroix'nin hücresine gittim.

"Bak, patron," dedi beni görünce. "Kendime bir fare evcilleştirdim!"

Steamboat Willy'di. Dealcroix'nin hücresindeydi. Dahası, Delacroix'nin omzunda oturmuş, küçük damla gözleriyle parmaklıkların arasından bize bakıyordu. Kuyruğunu patilerinin üstünde kıvırmıştı ve çok rahat görünüyordu. Delacroix'ya gelince... dostum, onun daha bir hafta önce kerevetinin ayakucunda büzülmüş titreyen o adam olduğuna inanamazdınız. Eskiden kızım Noel sabahları merdivenlerden inip armağanları gördüğünde böyle olurdu.

"Bakın şimdi!" dedi Delacroix. Fare sağ omzunda oturuyordu. Delacroix sol kolunu uzattı. Fare Delacroix'nın başının üzerine çıktı, saçlarına tutunarak (en azından başının arkasında biraz saç vardı) tırmandı. Sonra öbür taraftan aşağı indi. Kuyruğu ensesini gıdıklarken Delacroix kıkırdadı. Fare kolundan aşağı bileğine kadar koştu, sonra döndü, sol omzuna tırmandı ve yine kuyruğunu patilerinin üzerine toplayıp oturdu.

"Ne olayım," dedi Harry.

Delacroix gururla, "Onu ben eğittim," dedi. İçimden, zor eğittin, diye düşündüm, ama ağzımı açmadın, "ismi Mr. Jingles."

"Yok," dedi Harry tatlı tatlı. "O Steamboat Willy. Filmde olduğu gibi. Bu adı ona Howell koydu."

"Mr. Jingles o," dedi Delacroix. Başka bir konuda olsa siz istediniz diye aka kara demeye hazırdı ama farenin ismi konusunda ısrar ediyordu. "Kulağıma fısıldadı benim. Patron, ona bir kutu bulabilir miyim? Faremin burada, yanımda uyuması için bana bir kutu verir misiniz?" Sesi daha önce bin kez duyduğum bir mızıltı halini almıştı. "Yatağımın altına koyarım ve kimseye en ufak bir rahatsızlık vermez."

Biraz zaman kazanmaya çalışırken, "Bir şey istediğin zaman İngilizcen bayağı düzeliyor," dedim.

"Oh-oh," diye mırıldandı Harry beni dürterek, "işte bela geliyor."

Ama Percy bana bela gibi görünmedi o gece. Ellerini saçında gezdirmiyor ya da copuyla oynamıyordu. Üniformasının en üst düğmesi de açıktı. Onu ilk kez öyle görüyordum ve çok şaşırtıcıydı. Bu kadar küçük bir şey ne denli büyük bir değişiklik yapabiliyordu. Ama beni asıl etkileyen yüzündeki ifade oldu. Sakindi. Huzurlu demiyorum, Percy Wetmore'un bedeninde huzurlu tek bir kemiğinin bile bulunduğunu sanmam, ama istediği için beklemeyi göze almış bir adamın ifadesi vardı. Daha birkaç gün önce Brutus Howell'ın yumruklarıyla tehdit etmek zorunda kaldığım genç adamdan çok farklıydı.

Delacroix farkı göremedi ama: Hücresinin duvarına doğru büzüldü ve dizlerini göğsüne çekti. Gözleri sanki yüzünün yarısını kaplayacak kadar büyümüştü. Fare kel tepesine tırmanıp orada durdu. O da Percy'ye güvenmemesi için nedenler olduğunu hatırladı mı bilmiyorum, ama öyle göründüğü kuşkusuzdu. Büyük olasılıkla küçük Fransızın korkusunun kokusunu almış, ona tepki veriyordu.

"Vay, vay," dedi Percy." Kendine bir arkadaş buldun demek Eddie?"

Delacroix cevap vermeye çalıştı. Eğer Percy yeni dostuna zarar verecek olursa ona ne yapacağı konusunda boş bir tehdit savuracaktı, ama ağzından hiç ses çıkmadı. Alt dudağı

hafifçe titredi, o kadar. Kafasının tepesinde Mr. Jingles titremiyordu. Arka ayakları Delacroix'nın saçında ve ön ayakları kafatasının üzerine yapışmış, son derece sakin oturuyor, Percy'ye bakıyor, sanki onu tartıyordu. Eski bir düşmanı gözünüzle tarttığınız gibi.

Percy bana baktı. "Bu benim kovaladığım o fare değil mi? Tecrit odasında yaşayan?"

Evet anlamına başımı salladım. Percy'nin son kovalamacadan bu yana Mr. Jingles'ı hiç görmediğinin ve artık kovalama hevesinin kalmadığını düşünüyordum.

"Evet, bu o," dedim. "Ama Delacroix onun adının Steamboat Willy değil, Mr. Jingles olduğunu söylüyor. Fare onun kulağına fısıldamış."

"Sahi mi," dedi Percy. "Mucizeler hiç bitmiyor, değil mi?" Onun copunu çıkarıp parmaklıklara sürtmesini beklemiyor değildim, yalnızca Delacroix'ya patronun kim olduğunu göstermek için, ama o yalnızca elleri kalçasında orada dikilip içeri bakıyordu.

Ve sizlere açıklayamayacağım bir nedenden dolayı şunları söyledim: "Delacroix bir kutu istiyor, Percy. Sanırım farenin onun içinde uyuyacağını düşünüyor. Onu evcil hayvan gibi beslemek istiyor." Kuşkulu bir ses tonuyla konuştum ve Harry'nin bana şaşkınlıkla baktığını görmesem de hissettim. "Sen ne düşünüyorsun bu konuda?"

Percy hiç istifini bozmadan, "Bence bir gece uyurken burnuna sıçıp kaçacaktır," dedi. "Ama sanırım bu Fransızın sorunu. Geçen akşam Tut-Tut'un arabasında güzel bir puro kutusu görmüştüm. Onu verir mi bilmem ama. Herhalde bir beşlik ya da belki bir onluk bile ister."

Bu kez Harry'ye bakmayı göze aldım ve ağzının bir karış açık olduğunu gördüm. Noel sabahı hayaletlerle karşılaştıktan sonra Ebenezer Scrooge'un geçirdiği değişim kadar değilse de, ona yakındı bu.

Percy, Delacroix'ya doğru eğildi ve yüzünü parmaklıkların arasına soktu. Delacroix daha da geriye büzüldü. Yemin ederim, eğer elinde olsaydı o duvarın içine kaynayacaktı.

"Puro kutusuna verecek bir beşlik ya da bir onluğun var mı ahmak?" diye sordu.

"Dört penim var," dedi Delacroix. "Eğer iyi bir kutuysa, onları verebilirim."

"Bak sana ne söyleyeceğim," dedi Percy." Eğer o ihtiyar dişsiz pezevenk o Corona kutusunu dört sente sana satarsa, ben de içini döşemek için revirden biraz pamuk yürütürüm. Buna bir fare Hilton'u yaparız." Bakışlarını bana kaydırdı. "Bitterbuck'la ilgili bir şalter odası raporu hazırlamam gerekiyor," dedi. "Senin odanda dolmakalem var mı, Paul?"

"Evet, var," dedim. "Formlar da var. Sol üst çekmecede."

"Harika," dedi ve kasıla kasıla yürüyüp gitti.

Harry ile birbirimize baktık. "Sence hasta filan mı," diye sordu Harry. "Belki de doktoruna gidip üç aylık ömrü kaldığını falan öğrenmiş olmasın?"

Ona neler olduğu konusunda en ufak bir fikrim olmadığını söyledim. O sırada ve daha bir süre doğruydu bu, ama zaman içinde öğrendim. Ve birkaç yıl sonra, bir akşam yemeğinde Hal Moores'la ilginç bir konuşmamız oldu. O sırada artık rahatça konuşabiliyorduk; o emekli olmuştu, ben de ıslahevine geçmiştim. Az yiyip çok içilen, dillerin çözüldüğü o yemeklerden biriydi işte. Hal bana Percy'nin benden ve genel olarak Yol'daki yaşamdan şikâyete gittiğini

söyledi. Bu, Delacroix bloka geldiğinden ve Brutal'la ben onun Fransızı ölesiye dövmesini engelledikten hemen sonra olmuştu. Percy'ye en çok dokunansa ona gözümün önünden kaybolmasını söylemem olmuştu. Valinin akrabası olan bir adama böyle şeylerin söylenmemesi gerektiğine inanıyordu.

Moores bana Percy'yi elinden geldiği kadar idare ettiğini, ama sonra Percy'nin benim ihtar almamı ve en azından hapishanenin başka bir bölümüne tayin edilmemi sağlamak için uğraşacağını anladığını söyledi. Sonra o, Moores yani, Percy'yi ofisine çekmiş ve suları bulandırmamayı kabul edecek olursa, Delacroix'nın idamında onun ön safta olmasını sağlayacağını söylemiş. Hatta sandalyenin tam yanına konacağını. Her zamanki gibi işin başında ben olacaktım ama tanıklar bunu bilmeyeceklerdi ve eğlencenin patronunun Bay Percy Wetmore olduğunu sanacaklardı. Moores daha önce konuştuğumuz ve benim de razı olduğum kadarından öte bir söz vermiyordu ama Percy bunu bilmiyordu tabii. Benim tayinimi çıkarma tehditlerinden vazgeçmeye razı oldu ve E Bloktaki hava yumuşadı. Hatta Delacroix'nın eski düşmanını beslemesine bile razı oldu. Bazı adamların yeterli neden sağlandığında nasıl değişebildiklerini görmek hayret vericidir: Percy için Müdür Moores'un teklif etmesi gereken tek şey küçük kel bir Fransızın canını alma fırsatıydı.

9

Tut-Tut birinci kalite bir Corona puro kutusu için dört sentin çok az olduğunu düşünüyordu ve büyük olasılıkla haklıydı da. Puro kutuları hapishanede çok değerli nesnelerdi. İçlerinde bin bir çeşit ıvır zıvır biriktirilebilirdi, hoş kokuyorlardı ve onlarda müşterilerimize özgür günlerini anımsatan bir şey vardı. Hapishanede sigaraya izin verildiği, ama puroya verilmediği için sanırım.

O ara artık bloka geri dönmüş olan Dean Stanton bir peni daha ekledi ve bir tane de ben koydum. Tut hâlâ istekli olmayınca Brutal onu ele aldı. Önce bu kadar hasis davrandığı için kendinden utanması gerektiğini söyledi ve ona kendisinin, yani Brutus Howell'in, Delacroix'nin idamının ertesi günü kutuyu bizzat yeniden Tut'un ellerine teslim edeceğine söz verdi. "O puro kutusunu satmak söz konusu olsaydı, altı sent yeterli olabilir ve ya olmayabilirdi, pazarlığını ederdik," dedi. "Ama kiralamak içini çok iyi bir fiyat olduğunu kabul etmelisin. Adam bir ay içinde, en fazla altı haftada Yol'u yürüyecek. O kutu sen daha gittiğini bile fark etmeden arabana geri dönecek."

"Yumuşak kalpli bir yargıç çıkıp cezasını erteleyebilir ve o da 'Eski Dostlar'ı söyleyebilecek kadar burada kalabilir," dedi Tut, ama böyle olmayacağını biliyordu ve Brutal da onun bildiğinin farkındaydı. İhtiyar Tut-Tut İncil'den alıntılarla süslü o kahrolası arabasını tâ Pony Express günlerinden beri bu Cold Mountain'da sürüyordu ve çok kaynağı vardı... bizim kaynaklardan bile çok olduğunu düşünürdüm o sıralar. Delacroix'nin yumuşak kalpli yargıçlarla işinin bittiğini biliyordu. Bütün umudu valiydi ve o da kural olarak seçmenlerinden yarım düzinesini pişirmiş bir adama merhamet etmezdi.

"Erteleme olmasa bile o fare ekime, hatta belki Şükran Günü'ne kadar o kutuyu pisletecek," diye öne sürdü Tut, ama Brutal onun yumuşamaya başladığını görmüştü. "Bir farenin tuvalet olarak kullandığı bir puro kutusunu sonra kim alır ki?"

"Aman Tanrım," dedi Brutal. "Senin ağzından duyduğum en aptalca şeydi bu, Tut. Yani, bundan ötesi olamaz. Birincisi, Delacroix o kutuyu bir kilise yemeği yiyebilecek kadar temiz tutar; o fareyi nasıl sevdiğine bakacak olursak, gerekirse yalayarak temizler onu."

Tut burnunu kıvırarak, "Ağır ol bakalım," dedi.

"İkincisi," diye devam etti Brutal. "Fare pisliği o kadar da büyük bir şey değil zaten. Kuş pisliğine benzer, sert küçük kakalar. Silkelersin olur biter. Dert değil."

İhtiyar Tut artık daha fazla itiraz etmesinin bir anlamı kalmadığını biliyordu. Hangi rüzgâra karşı duracağını ve hangi kasırgada eğileceğini bilecek kadar uzun süredir oradaydı. Bu tam bir kasırga sayılmazdı ama biz mavi üniformalılar o fareyi seviyorduk ve Delacroix'nin bir faresi olması fikrinden de hoşlanmıştık. Bu da esenin en azından bir fırtına olduğu anlamına geliyordu. Böylece Delacroix kutusunu aldı ve Percy de sözünü tuttu. İki gün sonra kutunun dibi revirden alınma pamuklarla döşenmişti. Percy bunları bizzat kendisi getirdi. Delacroix parmaklıkların arasından onları almak için uzanırken gözlerindeki korkuyu görebiliyordum. Percy'nin elini yakalayıp parmaklarını kırmasından korkuyordu. Ben de bundan birazcık korkmuştum, ama öyle bir şey olmadı. O an Percy'den hoşlanmaya en fazla yaklaştığım andı ama yine de, gözlerindeki soğuk eğlenceyi görmemenin olanağı yoktu.

Delacroix bir hayvan edinmişti ama

Percy'nin de bir tane vardı. Delacroix kendisininkini elinden geldiği kadar uzun süre besleyecek, sevecek, okşayacak; Percy ise sabırla bekleyip (onun gibi bir adam ne kadar sabırlı olabilirse yani) kendisininkini diri diri yakacaktı.

Harry, "Fare Hilton'u hizmete açılmıştır," dedi. "Tek soru, ufaklık bunu kullanacak mı?"

Delacroix, Mr. Jingles'ı tek eliyle tutup yavaşça kutuya koyar koymaz bu soru da yanıtlandı. Fare sanki anasının kucağıymış gibi pamuklara sokuldu ve orayı yuvası belledi, tâ ki... neyse, Mr. Jingles'ın öyküsünün sonunu zamanı geldiğinde anlatacağım.

İhtiyar Tut-Tut'un puro kutusunun fare pisliğiyle dolacağı yönündeki kaygıları da tümüyle asılsız çıktı. Ben orada tek bir pislik bile görmedim; Delacroix da hiç görmediğini söylüyordu... Ne orada, ne de hücresinin başka bir yerinde. Çok sonraları, Brutal'ın bana kirişteki deliği gösterdiği ve tahta parçalarını bulduğumuz günlerde, tecrit odasının doğu köşesindeki bir iskemleyi kaldırdım ve arkasında küçük bir fare pisliği yığını gördüm. Görünüşte işini görmek için hep aynı yere, bizlerden mümkün olduğunca uzağa gitmişti. Bir şey daha: Asla onu işerken de görmedim ve genelde fareler muslukları iki dakikadan fazla kapalı tutamazlar. Özellikle de bol yemek yiyorlarsa.. Size söylüyorum, o hayvan Tanrı'nın gizemlerinden bir tanesiydi.

Mr. Jingles puro kutusuna yerleştikten bir hafta kadar sonra Delacroix, Brutal'la beni bir şey göstermek için hücresine çağırdı. Bunu o kadar sık yapıyordu ki, artık rahatsızlık veriyordu. Mr. Jingles sırtüstü dönüp ayaklarını havaya dikecek olsa, o yarım porsiyon Cajun için bu, dünyanın en şirin manzarasıydı ama bu kez yaptığı gerçekten pek eğlenceliydi.

Dış dünya mahkûm olmasının ardından Delacroix'yi az çok unutmuştu ama ona haftada bir mektup yazan tek bir akrabası vardı. Sanırım hiç evlenmemiş bir halaydı bu. Ona ayrıca kocaman torbalarla naneli şeker gönderiyordu. Hani bugünlerde Kanada Nanesi ismiyle pazarlananlardan. Büyük pembe haplara benziyorlardı. Torbanın hepsi birden Delacroix'ya hemen verilmiyordu tabii, iki buçuk kiloluk torbalardı bunlar ve eline geçirse karın ağrısıyla revirlik olana dek hepsini birden yutardı. Yol'a gelen hemen hemen bütün katiller gibi, o da ölçülü olmaktan tümüyle habersizdi. Ona her seferinde yarımşar düzine veriyorduk; o da aklına gelip de istediği zamanlar.

Yanına gittiğimizde Mr. Jingles kerevette Delacroix'nın yanında oturuyor, elinde o pembe şekerlerden birini tutmuş, büyük bir zevkle yiyordu. Delacroix zevkten dört köşe olmuştu; sanki beş yaşındaki oğlunun tutuk tutuk alıştırma yapmasını seyreden bir klasik piyanist gibiydi. Ama beni yanlış anlamayın; görüntü gerçekten çok komikti. Şeker Mr. Jingles'ın yarısı kadar kocamandı ve beyaz tüylü karnı daha şimdiden şişmişti.

Brutal, "Al onu elinden, Eddie." dedi yarı gülerek ve yarı korku içinde. "Tanrım, patlayana kadar yiyecek onu. Nane kokusunu buradan alıyorum. Ona kaç tane verdin?"

"Bu ikincisi," dedi Delacroix, Mr. Jingles'ın karnına bir göz atarak. "Sence... gerçekten yani... karnı patlar mı?"

"Olabilir," dedi Brutal.

Bu, Delacroix için yeterliydi. Yarısı yenmiş pembe naneye uzandı. Farenin onu ısırmasını

bekledim, ama Mr. Jingles nane şekerini, en azından şekerden kalanı büyük bir uysallıkla verdi. Brutal'a baktım, Brutal da sanki hayır, ben de anlamıyorum demek istercesine hafifçe başını salladı. Mr. Jingles bitkin bir biçimde kutusuna girip yan devrildi ve üçümüz de güldük. Daha sonra fareyi Delacroix'nın yanında oturmuş, elindeki nane şekerini tıpkı çay davetine gitmiş yaşlı başlı bir hanımefendi kadar titizlikle yerken görmeye alıştık. Her ikisinin de çevrelerinde, sonradan kirişteki o delikte kokladığımız; yarı keskin, yarı baygın naneli şeker kokusu duyulurdu.

E Bloku gerçekten etkisi altına alan bir tufan olan William Wharton'un gelişine geçmeden önce, Mr. Jingles hakkında söylemem gereken son bir şey daha var. Naneli şeker olayından bir hafta kadar sonra, bir başka deyişle, Delacroix'nın hayvanını ölesiye beslemeyeceğinden artık emin olduktan sonra, Fransız beni yine hücresine çağırdı. O sıra tek başımaydım, Brutal bir nedenle idareye gitmişti ve bu koşullar altında mahkûmlara yaklaşmam kurallara aykırıydı. Ancak iyi bir günde büyük olasılıkla Delacroix'yi on metreden tek elimle nakavt edebileceğimden, kuralı bozup ne istediğini öğrenmeye karar verdim.

"Seyret şunu, Patron Edgecombe," dedi." Mr. Jingles'ın neler yapabildiğini gör!" Puro kutusunun arkasına uzanıp küçük tahta bir makara çıkardı.

"Nereden buldun onu?" diye sordum. Aslında sanırım bunu biliyordum. Gerçekte onu tek bir kişiden almış olabilirdi.

"İhtiyar Tut-Tut'tan," dedi. "Seyret şimdi."

Seyrediyordum ve Mr. Jingles'ın kutusunda ayakta durmuş, iki ön ayağını kutunun kenarlarına koymuş, kara gözlerini de Delacroix'nın sağ elinin baş ve işaret parmaklarının arasında tuttuğu makaraya dikmiş olduğunu görüyordum. Sırtımda garip bir ürperti hissettim. Daha önce hiçbir farenin bu kadar keskin, bu kadar zekâ gerektiren bir şeyi yapmaya çalıştığını görmemiştim. Mr. Jingles'ın doğaüstü bir varlık olduğuna inandığım için değil, ama kendi türünün bir dehası olduğundan asla kuşku duymadım.

Delacroix eğildi ve ipliksiz makarayı hücresinin zemininde ı yuvarladı. Makara aksla bağlanmış bir çift tekerlek gibi, kolaylıkla yuvarlandı. Fare şimşek gibi kutusundan fırladı ve tıpkı atılan sopanın peşinden koşan bir köpek gibi, makarayı kovalamaya başladı. Ben şaşkınlıkla bağırdım, Delacroix'nın ağzı kulaklarındaydı.

Makara duvara çarpıp geri geldi. Mr. Jingles çevresinden dolandı ve onu kerevete doğru sürdü. Makara yoldan çıkacak gibi olduğunda bir yandan öte yana geçiveriyordu. Makarayı Delacroix'nın ayağının dibine kadar itti. Sonra, Delacroix'nın ona başka bir iş (belki bir iki matematik problemi ya da Latince bir şiir) verip vermeyeceğinden emin olmak ister gibi sahibine baktı. O konuda tatmin olunca yeniden puro kutusuna girip yerleşti.

"Bunu sen öğrettin," dedim.

"Evet efendim, Patron Edgecombe," dedi Delacroix hâlâ sırıtarak. "Her seferinde getiriyor. Çok akıllı, değil mi?"

"Ya makara?" diye sordum. "Ona onu almayı nasıl akıl ettin Eddie?"

Delacroix büyük bir soğukkanlılıkla, "Onu istediğini kulağıma fısıldadı," dedi. "Tıpkı ismini

fısıldadığı gibi."

Delacroix diğerlerinin hepsine de faresinin numarasını gösterdi. Bir tek Percy dışında hepsine. Delacroix için Percy'nin puro kutusu fikrini vermiş olması ve içini döşeyecek pamuğu bulması önemli değildi. O tıpkı bazı köpekler gibiydi: Bir kere tekmelerseniz, sonra onlara ne kadar iyi davranırsanız davranın, size bir daha asla güvenmezler.

Delacroix'nın sesi hâlâ kulaklarımda; "Hey, beyler! Gelin de Mr. Jingles neler yapabiliyor görün!" Ve hepimizin mavi üniformalı bir grup halinde gidişimiz. Brutal, Harry, Dean, hatta Bill Dodge. Hepsi de tıpkı benim gibi şaşırıp kalmışlardı.

Mr. Jingles makarayla numara yapmaya başladıktan üç dört gün sonra Harry Terwilliger tecrit odasına koyduğumuz sanat ve elişi malzemelerini karıştırdı, pastel boya kalemlerini buldu ve neredeyse mahcup bir gülümsemeyle onları Delacroix'ya getirdi. "O makarayı renk renk boyamak hoşuna gider diye düşündüm," dedi. "O zaman küçük dostun bir sirk faresine filan benzer."

Delacroix, "Sirk faresi!" dedi. Tümüyle, içtenlikle mutlu görünüyordu. Sanırım belki de bütün yaşamı boyunca ilk kez mutluydu. "O öyle gerçekten! Bir sirk faresi! Buradan çıktığımda beni zengin edecek! Tıpkı sirkte olduğu gibi! Görürsünüz."

Percy Wetmore olsaydı, kuşkusuz Delacroix'ya, Cold Mountain'dan çıktığında sirenini öttürmesi gerekmeyen bir ambulansın içinde olacağını söylerdi, ama Harry sesini çıkarmadı. Yalnızca Delacroix'ya makarayı elinden geldiği kadar çabuk ve olabildiğince fazla renge boyamasını, çünkü akşam yemeğinden sonra kalemleri geri alması gerektiğini söyledi.

Del onu renk renk yaptı gerçekten. İşi bittiğinde makaranın bir ucu sarı, diğer ucu yeşil ve ortadaki silindir itfaiye kırmızısıydı. Delacroix'nın gür bir sesle,"*Maintenant m'sieurs et mesdames! Le cirque presentement le mous' amusant et amazeant!*" (Şimdi bayanlar baylar, sirkimiz eğlenceli ve harika fareyi takdim eder!) diye ilan etmesine hepimiz alışmıştık. Bu tam böyle olmasa da, size onun ne kadar garip bir Fransızcası olduğu hakkında fikir verir sanırım. Sonra gırtlağından bir ses çıkarır, sanırım trompet sesi olacaktı bu ve makarayı fırlatırdı. Mr. Jingles şimşek gibi peşine düşer, ya burnuyla, ya ön ayaklarıyla yuvarlayarak geri getirirdi. Bu ikincisi sanırım gerçekten görmek için sirkte para verebileceğiniz bir manzaraydı. John Coffey blokumuza geldiği sıralarda Delacroix ile faresi ve faresinin rengârenk makarası başlıca eğlencemizdi. İşler bir süre böyle devam etti. Sonra, bir süredir kendini hissettirmeyen idrar yolları iltihabım yeniden alevlendi, William Wharton geldi ve ortalık cehenneme döndü.

10

Tarihler çoğunlukla aklımdan çıkmış. Sanırım torunum Danielle'den bazılarına eski gazetelerden bakmasını isteyebilirim, ama ne anlamı var ki? İçlerinden en önemlileri; Delacroix'nın hücresine gidip fareyi omzunda oturur bulduğumuz ya da William Wharton'un bloka gelip de Dean Stanton'u neredeyse öldürdüğü gün gibileri, gazetelerde yoktur zaten. Belki eskisi gibi devam etmem daha iyi; sanırım eninde sonunda gördüğünüz şeyleri hatırlayabilir ve doğru sırada aklınızda tutabilirseniz, tarihlerin pek önemi kalmıyor.

Delacroix'nın kâğıtları sonunda Curtis Anderson'un ofisinden geldiğinde işlerin biraz sıkıştığını biliyorum. Cajun dostumuzun Elektrikli'yle randevusunun beklediğimizden biraz öne alındığını görüp şaşırdığımı hatırlıyorum. Bir adamı idam etmek için yeri göğü altüst etmenizin gerekmediği o günlerde bile bu pek görülmüş bir şey değildi. Sanırım iki günlük bir değişiklik yapılmış, tarih ekimin yirmi yedisinden yirmi beşine alınmıştı. Bana tam güvenmeyin ama öyle bir şey olduğunu sanıyorum; Tut'un puro kutusunu beklediğinden de çabuk geri alacağını düşündüğümü çok iyi hatırlıyorum.

Bu arada Wharton da beklediğimizden daha geç geldi. Önce, mahkemesi Anderson'un genelde güvenilir kaynaklarının düşündüklerinden uzun sürdü (çok geçmeden öğrenecektik ki, Vahşi Bili konusunda hiçbir şey güvenilir değildi; denenmiş ve kusursuz mahkûm kontrol yöntemlerimiz de dahil). Sonra, suçlu bulunduğunda (en azından o kadarı senaryoya uygun oldu), testler için Indianola hastanesine götürüldü. Mahkeme sırasında bir dizi sözde kriz geçirmiş; bunlarda iki tanesi yere yıkılıp sarsılarak, çırpınarak, ayaklarıyla ahşap zemini dövdürecek kadar ciddi olmuştu. Wharton'a mahkemenin tayin ettiği avukat onun "sara nöbetleri" geçirdiğini ve cinayetleri de aklı başında değilken işlediğini öne sürerken, iddia makamı ise bunların hayatını kurtarma çabası içindeki bir korkağın numaraları olduğunu söylemişti. Jüri üyeleri de bu sözüm ona "sara nöbetlerini" bizzat gördüklerinde bunların numara olduğuna karar verdiler. Yargıç bunu kabul etti ama jürinin kararı verildikten sonra, hükümden önce bir dizi test yapılmasını emretti. Nedenini Allah bilir; belki de yalnızca merak etmişti.

Wharton'un hastaneden kaçmamış olması (Müdür Moore'un karısı Melinda'nın da aynı zamanda aynı hastanede yatıyor olması gözümüzden kaçmayan bir çelişkiydi) hayrettir. Sanırım her yana muhafızlar koydular ama belki de sara nedeniyle suç ehliyetinin olmadığının ilan edilmesi konusunda (öyle bir şey varsa tabii) hâlâ umutları filan vardı.

Öyle olmadı. Doktorlar beyninde en azından fizyolojik olarak hiçbir arıza bulamadılar ve Billy "The Kid" Wharton en sonunda Cold Mountain'a yollandı. Bu ekimin on altı ya da on sekizi civarında olabilir; Wharton'un, John Coffey'nin Yeşil Yol'dan yürümesinden yaklaşık iki, Delacroix'dan da bir hafta ya da on gün önce geldiğini hatırlıyorum.

Yeni psikopatımızın aramıza katıldığı gün benim için olaylı bir gündü. Sabahın dördünde karnım zonklayarak, penisimi sıcak ve şişmiş hissederek uyandım. Daha ayaklarımı yere basmadan, idrar yolları iltihabımın umduğum gibi iyileşmediğini anlamıştım. Kısa bir süre için iyiye gitmişti, hepsi o.

İşimi görmek için tuvalete gittim (bu ilk klozetimizi takmadan en azından üç yıl önceydi)

ve daha evin köşesindeki odun yığının yanına yeni varmıştım ki, daha fazla tutamayacağımı fark ettim, idrar akmaya başlarken pijamamın pantolonunu indirdim ve bu idrar hayatımın en keskin acısıyla geldi. 1956'da safrakesesi taşı düşürdüm ve insanların en kötüsünün bu olduğunu söylediklerini biliyorum, ama o safrakesesi taşı bile bununla karşılaştırıldığında hafif bir hazımsızlık ağrısı gibiydi.

Dizlerimin bağı çözüldü ve bütün ağırlığımla yıkılırken, dengemi koruyup yüzüstü kendi çişimin içine düşmemek için bacaklarımı açtığımdan pijama pantolonumun ağı yırtıldı. Eğer sol elimle yığındaki odunlardan birine tutunmasaydım, yine de düşebilirdim. Bağırıp karımı korkuyla uyandırmak istemiyordum. Sanki sonsuza kadar işedim ama sonunda akıntı durdu. O sırada acı midemin derinliklerine gömülmüş paslı dişler gibi hayalarımı ısırıyordu. Uzunca bir süre, belki bir dakika kadar uzun olabilir, fiziksel olarak kalkamadım. Sonunda acı yatışmaya başladı ve ayağa kalkmaya çalıştım. Toprağın çekmeye başladığı çişime baktım ve Tanrı'nın neden bu kadar azıcık bir sıvıyı böylesine korkunç bir acıyla akıttığını merak ettim.

Hasta olduğumu bildireyim ve her şeye rağmen gidip Dr. Sadler'i göreyim, diye düşündüm. Dr. Sadler'in sulfa tabletlerinin kokusunu ve bulantısını istemiyordum ama hiçbir şey odun yığının yanında diz çöküp organım kömür yağına bulanmış ve ateşe verilmiş durumdayken bağırmamaya çalışmaktan daha kötü olamazdı.

Sonra, mutfakta aspirin içer ve yan odada Joan'ın hafifçe horlamasını dinlerken, bugün William Wharton'un geleceğini ve Brutal'ın da orada olmayacağını hatırladım. Nöbet çizelgesi onu hapishanenin öteki tarafına göndermişti; kitaplıkla revirden geride kalmış bazı araç gerecin yeni binaya taşınmalarına yardım ediyordu. Çektiğim acıya rağmen Wharton'u Dean ve Harry'le yalnız bırakmaya içim razı değildi. Onlar da iyi adamlardı ama Curtis Anderson'un raporunda William Wharton'in özellikle kötü haber olduğu belirtiliyordu. Bu adam hiçbir şeyi umursamıyor, diye yazılmış ve vurgulanmak amacıyla altı çizilmişti.

O sırada acı biraz azalmıştı ve düşünebiliyordum. Bana göre en iyisi hapishaneden erken çıkmak olacaktı. Müdür Moores'un genelde geldiği saat olan altıda orada olurdum. O Brutus Howell'i, Wharton'u teslim almaya yetecek kadar bir süre yeniden E Bloka gönderebilirdi, ben de doktora gecikmiş ziyaretimi yapardım. Cold Mountain yolumun üzerindeydi zaten.

Hapishaneye kadar yirmi millik yolda iki kez o ani çiş yapma isteğine tutuldum. Her ikisinde de kenara çekip mahcup olmadan sorunu halletmeyi başardım (o saatte şehir dışı yollarda hemen hemen hiç trafik olmazdı). Bu iki boşaltma da sabah tuvalet yolunda beni yakalayan kadar acı vermedi ama her ikisinde de yere yıkılmamak için Ford'umun yan kapısının kulpuna tütündüm ve alev alev yüzümden ter boşandığını hissettim. Hastaydım, tamam, iyice hasta.

Ama sonunda hapishaneye vardım, güney kapısından girdim, her zamanki yerime park ettim ve doğruca müdürü görmeye çıktım. O sırada saat altıya geliyordu. Bayan Hannah'nın odası boştu; o nispeten daha uygar bir saat olan yedide gelirdi. Ancak Moores'ın odasının ışığı yanıyordu; buzlu camdan görebiliyordum. Kapıyı tıklatıp açtım. Moores o saatte birisini görmenin şaşkınlığıyla başını kaldırdı ve onu o halde, yüzü çıplak ve savunmasız, görmemiş olmak için çok şey verirdim, içeri girdiğimde genelde son derece düzenli taranmış olan kır saçları karmakarışıktı ve onları elleriyle çekiştirip duruyordu. Gözleri acı dolu, gözaltları

şişmişti. Son derece soğuk bir geceden sonra daha yeni içeri girmiş bir adama benziyordu.

"Hal, kusura bakma. Sonra gelirim..." diyecek oldum.

"Hayır," dedi. "Lütfen, Paul. İçeri gel. Kapıyı kapat ve gel. Şu anda hayatımda hiç olmadığı kadar birisine ihtiyacım var. Kapıyı kapat ve içeri gel."

Söyleneni yaptım. O sabah uyandığımdan beri ilk kez kendi acımı unutmuştum.

"Beyin tümörü," dedi Moores. "Röntgenini çektiler. Röntgenlerini pek beğenmiş görünüyorlardı aslında, içlerinden biri şimdiye kadar çekilmiş en iyi tümör röntgenleri olduğunu bile söyledi: New England'da büyük bir tıp dergisine göndereceklermiş. Bir limon büyüklüğündeymiş ve o kadar derindeymiş ki, ameliyat edemezlermiş. Noel'den önce ölür, dediler. Ona söylemedim. Nasıl söyleyeceğimi de bilmiyorum. Hiç düşünemiyorum."

Sonra ağlamaya başladı. Kocaman, nefesini kesen hıçkırıkları bende hem acıma duygusu, hem de korku uyandırdı. Hal Moores kadar kendine hakim bir adam sonunda kontrolünü kaybettiğinde seyretmesi korkutucu oluyor. Bir an orada durdum, sonra yanına gidip kolumu omzuna attım. Tıpkı boğulan bir adam gibi, her iki kolunu da bana uzattı ve başını karnıma yaslayıp kendini koyverdi, hıçkırmaya başladı. Sonra, kendine hakim olduğunda özür diledi. Gözlerimin içine bakmadan yaptı bunu; çok, ama bir daha asla unutamayacağı kadar çok utanan birisi gibi. İnsan kendini o halde gören birinden nefret etmeye de başlayabilir. Müdür Moores'un böyle biri olmadığını düşünüyordum ama oraya gelme nedenim olan işi yapmak hiç aklımdan geçmedi ve Moores'un ofisinden çıktığımda arabam yerine E Bloka yöneldim. O sırada aspirin de etkisini göstermeye başlamış ve karnımdaki ağrı hafif bir sızıya dönüşmüştü. Bir biçimde günü geçirecektim; Wharton'u teslim alacak, öğleden sonra Hal Moores'a bakacak ve yarın için hastalık izni alacaktım. En kötü kısmı geçti artık, diye düşünüyordum. O gün yaşanacak belaların en kötüsünün daha başlamamış olduğu aklımdan bile geçmedi.

11

Dean o gün akşamüstü, "Testlerden dolayı hâlâ uyuşmuş olduğunu sanıyorduk," dedi. Sesi alçak, hırıltılı, neredeyse havlar gibiydi ve boynunda siyahımsı mor çürükler vardı. Konuşmanın ona acı verdiğini görebiliyordum ve boş ver demeyi düşündüm ama bazen sessiz kalmak daha çok acı verir. Bunun o zamanlardan birisi olduğuna karar verdim ve sesimi çıkarmadım. "Hepimiz onun ilaçlı olduğunu düşünüyorduk, değil mi?"

Harry Terwilliger başıyla onayladı. Kendi başına somurtmuş oturan Percy bile başını salladı.

Brutal bana bir bakış fırlattı ve bir an için göz göze geldik. Aşağı yukarı aynı şeyi, olayın böyle olduğunu düşünüyorduk. Yuvarlanıp gidiyordunuz, her şey kitaba göre, bir hata yapıyorsunuz ve bam, gökyüzü kafanıza yıkılıyor. Onun uyuşturulmuş olduğunu düşünmüşlerdi, mantıklı bir varsayımdı bu, ama uyuşturulup uyuşturulmadığını hiç kimse sormamıştı. Brutal'ın gözlerinde başka bir şey daha gördüğümü düşündüm: Harry ile Dean bu hatadan ders alacaklardı. Özellikle Dean evine ceset halinde dönebilirdi. Percy ise ders filan almayacaktı. Belki istese de alamazdı. Percy'nin bütün yapabildiği, başı yine boka girdiği için köşede oturup surat asmaktı.

Vahşi Bill Wharton'u teslim almak için Indianola'ya yedi kişi gitmişlerdi: Harry, Dean, Percy, arkada iki gardiyan (bir zamanlar bildiğimden eminim ama isimlerini şimdi unuttum), önde de iki kişi. Eskiden bizim posta arabası dediğimiz çelik levhalarla güçlendirilmiş ve sözüm ona kurşun geçirmez cam takılmış Ford kamyonu almışlardı. Araç, sütçü kamyonuyla zırhlı bir arabanın karışımı gibiydi.

Teknik olarak seferin sorumlusu Harry Terwilliger'di. Kâğıtları oradaki kasaba şerifine vermiş(Homer Cribus değil de onun gibi, seçilmiş bir köylü sanırım), o da onları Delacroix'nın deyimiyle, Bay William Wharton'a, baş belası *extraordinaire*'e (Olağanüstü baş belası) vermişti. Cold Mountain'dan bir hapishane üniforması önceden gönderilmiş; ama şerifle adamları bunu Wharton'a giydirme zahmetine katlanmayıp bu işi de bizimkilere bırakmışlardı. Hastanenin ikinci katında ilk karşılaştıklarında Wharton'un üzerinde hastane önlüğüyle ucuz keçe terlikler vardı. Dar, sivilceli yüzlü ve uzun, karmakarışık sarı saçlı, kemikli bir adamdı. Önlüğün arkasından yine ince ve sivilceli poposu görünüyordu. Harry ile diğerleri önce poposunu gördüler, çünkü içeri girdiklerinde Wharton pencerenin önünde durmuş park yerine bakıyordu. Harry şerife ona hapishane üniformasını giydirmeyecek kadar tembel oldukları konusunda çıkışırken arkasını dönmedi; perdeyi eliyle tutmuş, bir taşbebek kadar sessiz, orada öylece durdu. Şerif de benim tanıdığım taşralı her yetkilinin kaçınılmaz olarak yaptığı gibi, işinin ne olup ne olmadığı konusunda söylev vermeye başladı.

Harry işin o kısmından sıkıldığında (uzun sürdüğünü sanmam), Wharton'a önünü dönmesini söyledi. Wharton döndü. Dean kısık sesiyle onun Cold Mountain'da bulunduğumuz yıllar içinde gördüğümüz bin tane taşralı başıbozuğa benzediğini söyledi. Bu görünüşü inceleyin, altında zalim bir tarafı olan bir gerizekâlı bulursunuz. Bazen, sırtları duvara geldiğinde, korkak bir tarafları da vardır ama genelde yalnızca kavga ve zulümden ibarettirler. Billy Wharton gibilerinde soylu bir taraf görenler de vardır ama ben onlardan biri değilim. Köşeye sıkıştırdığında bir sıçan da kavga eder. Bu adamın yüzünde sivilceli poposundan daha

fazla kişilik yoktu, diye anlattı Dean bize. Çenesi gevşek, gözleri boş bakışlı, omuzları çökük, elleri iki yanında sallanıyordu. Sanki morfin verilmiş gibiydi. Uyuşturulmuş adamlardan hiç farkı yoktu.

Percy bu sözler karşısında yine asık yüzle başını salladı.

Harry, "Giy şunu," dedi, yatağın ayakucundaki üniformayı göstererek. Kahverengi paketinden çıkarılmıştı ama el sürülmemiş; aynı hapishanenin çamaşırhanesinde katlandığı gibi duruyordu. Bir kolunun içine beyaz bir don, diğerine beyaz bir çift çorap sıkıştırılmıştı.

Wharton söz dinlemeye istekli görünüyordu, ama yardım edilmeden pek bir şey yapamadı. Donu giymeyi becerdi, pantolona gelince iki ayağını da aynı deliğe sokmaya çalıştı. Sonunda Dean ona yardım etti, ayaklarını gereken yerlere soktu, sonra pantolonu çekti, fermuarı kapattı ve kemeri ilikledi. Wharton orada öylece durdu yalnızca, Dean'in kendi yerine yaptığını görünce yardıma bile kalkışmadı. Boş boş odaya baktı, elleri iki yanına düşmüştü ve oradakilerin hiçbirinin aklına numara yapıyor olabileceği gelmedi. Kaçma umuduyla değil de (en azından ben öyle olduğuna inanmıyorum) fırsat bulduğunda olabildiğince fazla sorun çıkarabilmek için.

Kâğıtlar imzalanmıştı. Tutuklandığında ilçenin malı haline gelen William Wharton artık devletin malıydı. Mavi üniformalıların arasında arka merdivenlerden indirildi ve mutfaktan geçirildi. Başı önünde, uzun parmaklı elleri iki yanına sarkmış yürüyordu. Kepinin ilk düşüşünde Dean alıp kafasına koydu. İkincisinde, arka cebine tıkıştırdı.

Posta arabasının arkasında, onu zincirlerlerken yine sorun yaratma fırsatı çıktı ama bir şey yapmadı. Eğer aklından geçtiyse (şimdi bile öyle olduğundan ya da öyleyse ne ölçüde olduğundan emin değilim), esaslı bir patırtı çıkarmak için alanın çok dar, karşı tarafın çok kalabalık olduğunu düşünmüştür. Böylece zincirler takıldı, bir takım ayak bileklerinin arasına (çok uzun oldukları ortaya çıktı), bir takım da el bileklerine geçirildi.

Cold Mountain'a kadar yol bir saat sürdü. Bütün bu süre boyunca Wharton aracın sol tarafında başı önde, kelepçeli ellerini dizlerinin arasına sarkıtıp oturdu. Ara sıra biraz mırıldanıyordu, diye anlattı Harry. Percy de uyuşukluğundan bir an için sıyrılıp o ahmağın gevşek alt dudağından salyasının aktığını ve damla damla ayaklarının arasında bir birikinti oluştuğunu söyledi. Tıpkı sıcak bir yaz günüde bir köpeğin dilinin ucundan salyasının akması gibi.

Cezaevine geldiklerinde güney kapısından girdiler. Tam benim arabamın yanından geçtiler sanırım. Güney geçidindeki nöbetçi girişle avluyu ayıran büyük kapıyı açtı ve posta arabası geçti. Avluda fazla adam yoktu; çoğu bahçeyi çapalamakla meşguldüler. Balkabağı mevsimiydi sanırım. Doğruca E Bloka gelip durdular. Şoför kapıyı açtı ve posta arabasını doğruca tamirhaneye götürüp yağını değiştireceğini söyledi. Diğer gardiyanlar da araçla beraber gittiler. İkisi arkada oturmuş elma yiyorlardı ve kapılar açık bırakılmış, sallanıyordu.

Geride Dean, Harry, Percy ve zincirli mahkûm kaldı. Yeterli olurdu, yeterli olmalıydı; eğer elleri ve ayakları zincirli sıskacık taşralı oğlanın karşısında gevşemeselerdi. Mahkûmları Yeşil Yol'dan geçirirken aldığımız düzende, onu E Blokun kapısına kadar on iki adım yürüttüler. Harry solunda, Dean sağında, Percy de elinde copu, arkasındaydı. Bunu bana hiç kimse

söylemedi ama o copun elinde olduğunu biliyorum; Percy o kahrolası copunu pek severdi. Bana gelince, ben o sıcak yere gidene kadar Wharton'un evi olacak hücrede oturmuş bekliyordum. Koridordan aşağı, tecrit odasına doğru giderken sağdaki ilk kapıydı bu. Elimde bloknotumla tüm düşündüğüm, konuşmamı yapıp buradan çıkmaktı. Karnımdaki acı yine kendini hissettirmeye başlamıştı ve odama kapanıp onun geçmesini beklemeyi istiyordum.

Dean kapıyı açmak için öne doğru çıktı. Kemerindeki desteden anahtarı seçti ve kilide soktu. Wharton tam Dean anahtarı çevirip kapı tokmağını tutarken canlandı. Bir çığlık, bir çeşit asi çığlığı atıp Harry'yi bir an için; Percy'yi de olan biten süresince hareketsiz bıraktı. Ben o çığlığı hafif aralık kapıdan duydum ve önce hiç insan sesine benzetemedim; her nasılsa avluya bir köpeğin girmiş ve yaralanmış olduğunu; belki de mahkûmlardan birinin hayvana bir çapayla vurmuş olduğunu düşündüm.

Wharton kollarını kaldırdı, bileklerini bağlayan zinciri Dean'in başının üzerinden geçirdi ve boğazını sıkmaya başladı. Dean boğuk bir çığlık atıp öne, soğuk elektrik lambalarıyla aydınlatılmış küçük dünyamıza doğru atıldı. Wharton engel olmadı, hatta onu itekledi bile. Bir yandan da bağırıyor, saçma sapan sözler söylüyor, hatta gülüyordu. Kollarını dirsekten kıvırmış, yumrukları Dean'in kulakları hizasında, zinciri elinden geldiğince sıkıyor, ileri geri kaydırıyordu.

Harry, Wharton'un sırtına bindi, bir eliyle oğlanın yağlı sarı saçlarına yapışıp diğer yumruğunu bütün gücüyle yanağına indirdi. Üzerinde hem bir cop, hem de tabanca olmasına karşın, o heyecan içinde ikisini de çekmemişti. Daha önce de mahkûmlarla sorunlarımız olmuştu tabii, ama hiçbiri bizi Wharton gibi gafil avlayamamıştı. Adamın sinsiliği görülmemiş bir şeydi. Daha önce böylesin hiç görmemiştim; daha sonra da görmedim.

Üstelik güçlüydü de. O kendini bırakmışlığı birdenbire geçivermişti. Harry daha sonra bunun her nasılsa canlanmış çelikten bir yayın üzerine atlamak gibi bir şey olduğunu söyledi. İçeri giren ve masaya doğru yaklaşan Wharton sol tarafına dönüp Harry'yi üzerinden savurdu. Harry masaya çarpıp yere serildi.

"Yuppiiii, çocuklar!" diye bir kahkaha attı Wharton. "Harika bir parti değil mi? Ne dersiniz?"

Wharton hâlâ gülerek ve çığlıklar atarak yine zinciriyle Dean'in boğazını sıkmaya koyuldu. Neden elmasındı ki? Hepimizin bildiğini Wharton da biliyordu: Onu yalnız bir kez kızartabilirdik.

"Vur ona Percy, vur ona!" diye bağırdı Harry ayağa kalkmaya çalışırken. Ama Percy copu elinde, gözleri birer çorba tabağı kadar kocaman açılmış, orada öylece duruyordu. İşte beklediği fırsat çıktı, diye düşünebilirdiniz. O sopasını kullanabilirdi, ama bunu yapamayacak kadar korkmuş ve şaşırmıştı. Karşısındaki dehşet içinde küçük bir Fransız ya da kendinden geçmiş görünen siyah bir dev değildi; karşısındaki fırtına gibi esen bir şeytandı.

Wharton'un hücresinden fırladım ve bloknotumu bırakıp tabancamı çektim. O gün ikinci kez karnımı ısıtmaya başlayan enfeksiyonu unutuvermiştim. Wharton'un bomboş ifadeli yüzünü ve boş bakışlarını anlattıklarında doğruyu söylediklerinden hiç kuşku duymadım ama benim karşımda gördüğüm Wharton o değildi. Benim gördüğüm bir hayvanın yüzüydü; zeki

bir hayvanın değil de kurnaz bir hayvanın yüzü... ve zulüm... ve zevk. Evet. O yaradılışında var olanı yapıyordu. Yer ve koşullar hiç önemli değildi. Bir diğer gördüğüm de Dean Stanton'un kırmızı, şişmiş yüzü oldu. Gözlerimin önünde ölüyordu. Wharton tabancayı görüp Dean'i ona doğru çevirdi. Birini vurmak için ötekini de vurmam gerekecekti. Dean'in omzunun üzerinden pırıl pırıl mavi bir göz silahımı ateşlemem için bana meydan okuyordu.

Üçüncü Bölüm

COFFEY'NİN ELLERİ

1

Dönüp yazdıklarıma baktığımda şimdi kalmakta olduğum Georgia Pines'ı bir huzurevi olarak tanımladığımı görüyorum. Burayı işletenler bunu duysalar hiç memnun olmazlardı! Lobiye koydukları ve olası müşterilerine gönderdikleri broşürlerde buranın "emeklilik çağındakiler için son derece modern bir dinlenme tesisi" olduğunu söylüyorlar. Bir Danışma Merkezi bile varmış; broşür öyle diyor. Burada yaşamak zorunda olanlarsa (broşür bizim için "mahkûmlar" demiyor ama ben bazen diyorum) ona TV Salonu diyorlar.

Gündüzleri TV Salonuna pek inmediğim için buradakiler beni biraz burnu büyük sanıyorlar ama benim dayanamadığım insanlar değil, programlar. Dünya başımıza yıkılıyor ama gel gör ki, Oprah, Ricki Lake, Carnie Wilson, Rolanda, gibi TV yıldızlarının bütün aldırdığı kısa etekli kadınlarla ve gömleği açık erkeklerle sevişmek konusunda konuşmak. Her neyse, yargılama, seni de yargılarlar, der İncil, o yüzden kürsüden ineyim. Söylemek istediğim şu ki, eğer ayaktakımından beyazlarla vakit geçirmek isteseydim, iki mil ötedeki Mutlu Tekerlekler Treyler Parkı'na giderdim. Cuma, cumartesi akşamları bütün polis arabaları ışıklarını yakıp sirenlerini öttürerek oraya akın ederler sanki. Yakın arkadaşım Elaine Connelly de aynı şeyleri hissediyor. Elaine seksen yaşında, ince uzun, hâlâ dimdik ve uyanık bakışlı, çok zeki ve görmüş geçirmiş biri. Çok yavaş yürüyor, çünkü kalçalarında bir sorun var ve ellerindeki romatizmanın da onu çok rahatsız ettiğini biliyorum. Tıpkı bir kuğu gibi, uzun, çok güzel bir boynu ve açık bıraktığında omuzlarına dökülen uzun, güzel saçları var.

Hepsinden iyisi, benim garip ya da kibirli birisi olduğumu düşünmüyor. Birlikte epey vakit geçiriyoruz, Elaine ile ben. Eğer gülünç denecek kadar garip bir yaşa gelmiş olmasaydım, sanırım onun hanım arkadaşım olduğunu söyleyebilirdim. Yine de özel bir arkadaşı olmak, işte o kadar, pek de fena değil, hatta bazı bakımlardan daha bile iyi. Kız ve erkek arkadaş olmanın getirdiği sorunların ve kalp ağrılarının büyük bölümü artık bizden geçmiş. Elli yaşın altında hiç kimsenin buna inanmayacağını bilmeme rağmen, zaman zaman kor halindeki ateşin kamp ateşinden daha iyi olduğunu söyleyebilirim. Garip ama gerçek. Gündüzleri TV seyretmiyorum. Bazen yürüyüşe çıkıyorum; bazen kitap okuyorum; yaklaşık son bir aydır en çok yaptığım iş ise limonluktaki bitkilerin arasında oturup bu anılarımı kaleme almak. Orada daha fazla oksijen olduğunu düşünüyorum ve belleğime yardımcı oluyor.

Ama bazen uykum kaçınca gizlice aşağı inip televizyonu açıyorum. Georgia Pines'da paralı kanallar filan yok; sanırım öylesi bizim Danışma Merkezimize fazla pahalıya patlardı; ama en çok izlenen kablolu yayınlar var. Bu da Amerikan Filmleri Kanalının olduğu anlamına geliyor. Hani şu çoğu filmlerin siyah beyaz olduğu (eğer sizde yoksa diye açıklıyorum) ve kadınların hiçbirinin üzerindekileri çıkarmadığı kanal. Benim gibi ihtiyar bir keçiyi dinlendiriyor böylesi. Çoğu geceler gizlice inip TV'nin önündeki çirkin yeşil kanepede uyuyakalmışımda. Bir yandan da Konuşan Katır Francis bir kez daha Donald O'Connor'ın başını dertten kurtarıyor ya da John Wayne, Dodge'u temizliyor veya Jimmy Cagney birisine pis sıçan deyip silahını çekiyordu. Bazıları karım Janice'le (yalnızca kız arkadaşım değil, en iyi arkadaşım) birlikte seyrettiğimiz filmlerdi ve şimdi bana huzur veriyorlar. Giydikleri giysiler, konuşmaları, yürüyüşleri, hatta geri plandaki müzik, bütün bunlar bana huzur veriyor. Sanırım bana çoğu sakinin alt bezi ya da naylon külot giydiği bir huzurevinde küflenen bir ihtiyar değil de, hâlâ

dünya yüzünde gezinen genç bir adam olduğum günleri anımsatıyorlar.

Ancak bu sabaha karşı seyrettiklerimin huzur veren hiçbir yanı yoktu. Hem de hiç.

Elaine zaman zaman AMC'nin Sabah Kuşları Matinesi için bana katılır. Sabahın dördünde başlar o program. Elaine pek bir şey söylemez ama romatizmalı ellerinin çok ağrıdığını biliyorum ve artık verdikleri ilaçların da pek yararı dokunmuyor.

Bu sabah beyaz kadife sabahlığı içinde bir hayalet gibi süzülerek içeri girdiğinde beni derin kanepeye oturmuş, eskiden bacağa benzeyen cılız değneklerin üzerine eğilmiş, dizlerimi kavrar ve hâlâ bir fırtınaya tutulmuş gibi sarsılmama neden olan titremeleri geçirmeye çalışırken buldu. Baştan ayağa buz kesmiştim, yalnızca karnım 1932 sonbaharında hayatımı zehir eden o idrar yolları enfeksiyonunun hayaliyle yanıyor gibiydi. John Coffey'nin, Percy Wetmore'un ve evcil fare Mr. Jingles'ın sonbaharında.

William Wharton'un da sonbaharıydı o.

"Paul!" diye bağırdı Elaine ve yanıma koşturdu, kalçalarındaki paslı çivilerin ve kırık camların izin verdiği kadar hızlı yani. "Paul, ne oldu?"

"Geçer şimdi," dedim ama bu sözler pek inandırıcı gelmiyordu, takırdamak isteyen dişlerimin arasından düzensizce dökülürken. "Bir iki dakika sonra hiçbir şeyciğim kalmaz."

Yanıma oturup kolunu omzuma doladı. "Eminim," dedi. "Ama ne oldu? Tanrı aşkına, Paul, hayalet görmüş gibisin."

Gördüm de, diye düşündüm ve ancak gözlerinin iri iri açıldığını görünce bunları yüksek sesle söylediğimi anladım.

"Pek değil," dedim ellerini okşarken (nazikçe, çok nazikçe). "Ama bir an için, Elaine... Aman Tanrım!"

"Hapishanede gardiyan olduğun günlerden kalma bir şey mi?" diye sordu. "Limonlukta yazdığın o günlerden mi?"

Başımı salladım. "Bizim ölüm koğuşu üzerinde çalışıyordum..."

"Biliyorum..."

"Yalnız biz ona Yeşil Yol derdik. Yerdeki yeşil marleylerin yüzünden. '32 sonbaharında o vahşi genç adam geldi. Adı William Wharton'du. Kendini Billy the Kid sanıyordu, hatta koluna dövmesini bile yaptırmıştı. Daha delikanlı sayılırdı ama çok tehlikeliydi. Curtis Anderson'un - o zamanlar müdür yardımcısıydı- onun hakkında neler yazdığını hâlâ anımsayabiliyorum. Çok çılgın ve bundan gurur duyuyor. Wharton on dokuz yasında ve hiçbir şeye aldırmıyor.' Son üç sözcüğün altını çizmişti."

Omuzlarıma dolanan el şimdi sırtımı ovuyordu. Sakinleşmeye başlamıştım. O an Elaine Connelly'yi sevdim ve ona da dediğim gibi, yüzünü öpebilirdim. Belki de öpmeliydim. Yalnız ve korkmuş olmak herhangi bir yaşta çok kötü ama sanırım en fenası yaşlıyken. Fakat aklımda başka bir yük vardı; eski ve hâlâ tamamlanmamış şu işin yükü.

"Her neyse," dedim. "Haklısın. Wharton'un koğuşa gelip neredeyse Dean Stanton'u öldüreceği gün hakkında bir şeyler karalıyordum. O zamanlar birlikte çalıştığım adamlardan

birini yani."

"Bunu nasıl yapabildi?" diye sordu Elaine. "Zalimlik ve dikkatsizlik," dedim ciddi ciddi. "Zalimlik Wharton'dan, dikkatsizlik de onu getiren gardiyanlardan. Asıl hata Wharton'un kelepçelerindeydi. Aradaki zincir biraz fazla uzundu. Dean E Blokun kapısını açarken Wharton tam arkasındaydı. Her iki yanında da gardiyanlar vardı ama Anderson haklıydı; Vahşi Billy böyle şeylere aldırmıyordu bile. Kelepçelerini Dean'in başının üzerinden geçirip onu boğmaya başladı. "Elaine ürperdi.

"Her neyse. Bütün bunları düşünmeye başladım ve uykum kaçtı, bu yüzden buraya indim. AMC'yi açtım. Belki senin de ineceğini ve biraz beraber olacağımızı düşündüm."

Güldü ve tam kaşımın üzerinden alnımı öptü. Eskiden Janice böyle yaptığında bütün vücudum ürperirdi; Elaine bu sabaha karşı aynı şeyi yapınca yine tüylerim diken diken oldu. Sanırım bazı şeyler hiç değişmiyor.

"Ve televizyonda kırklardan kalma eski bir gangster filmi vardı. Ölüm Öpücüğü'ydü ismi."

İçimden yine titremeler geliyordu, bastırmaya çalıştım.

"Richard Widmark oynuyordu," dedim. "İlk önemli rolüydü sanırım. Jan'la birlikte görmemiştik o filmi, genellikle hırsız polis filmlerini seyretmezdik, ama bir yerlerde Widmark'ın punk olarak harika bir performans gösterdiğini okumuş olduğumu anımsıyorum. Öyleymiş gerçekten. Solgun... yürümekten çok süzülüyor ortalıkta... insanlara hep 'aylak' diyor... ispiyonculardan söz ediyor hep... ispiyonculardan ne çok nefret ettiğinden..."

Bütün çabama rağmen yine titremeye başlıyordum. Elimde değildi.

"Sarı saçlar," diye fısıldadım, "ince telli seyrek sarı saçlar. Tekerlekli iskemledeki yaşlı bir kadını merdivenlerden aşağı ittiği yere kadar seyrettim. Sonra kapattım."

"Sana Wharton'u mu hatırlattı?"

"Wharton'un kendisiydi o," dedim. "Aynı hayattayken olduğu gibi."

"Paul..." diye başladı ve durdu. TV'nin boş ekranına baktı (üzerindeki kablolu yayın alıcısı hâlâ açıktı, kırmızı tabloda 10 yanıyordu, AMC kanalının numarası), sonra gözlerini bana çevirdi.

"Ne?" diye sordum. "Ne var, Elaine?" Bana bunları yazmaktan vazgeçmemi söyleyecek, diye düşünüyordum. Şimdiye kadar yazdığım sayfaları yırtıp atmamı ve artık bırakmamı söyleyecek.

Söylediği şunlar oldu: "Bunun seni durdurmasına izin verme."

Ona bakakaldım.

"Ağzını kapat, Paul. Sinek kaçacak."

"Özür dilerim. Yalnızca... şey..."

"Sana tam tersini söyleyeceğimi sanmıştın, değil mi?"

"Evet."

Ellerimi avuçlarının içine aldı (nazikçe, çok nazikçe. Parmakları uzun ve güzel, eklemleri

çarpık ve çirkindi) ve öne eğilip ela gözlerini mavi gözlerime dikti. Sol gözü yeni başlayan bir kataraktın etkisiyle hafifçe donuklaşmıştı. "Yaşamak için çok yaşlı ve kırılgan olabilirim," dedi. "Ama düşünemeyecek kadar yaşlı değilim. Bizim yaşımızda birkaç uykusuz gecenin ne zararı olur ki? Ya da TV'de bir hayalet görmenin? Bana gördüğün tek hayaletin bu olduğunu söyleyebilir misin?"

Müdür Moores'u, Harry Terwilliger ile Brutus Howell'i düşündüm. Annemi, Alabama'da ölen eşim Jan'ı düşündüm. Hayalet ne demek iyi biliyordum ben.

"Hayır," dedim. "Gördüğüm ilk hayalet değildi. Ama Elaine, bir şok oldu. Çünkü ta kendisiydi."

Beni yine öptü, sonra yüzünü buruşturarak kalktı, elleriyle kalçalarının üstüne bastırdı, sanki dikkatli olmazsa kalça kemikleri cildinden fırlayıverecekmiş gibiydi.

"Sanırım TV konusunda fikrimi değiştirdim," dedi. "Kara bir gün... gece için sakladığım fazladan bir ilacım var. Sanırım onu yutup yatacağım. Belki sen de böyle yapmalısın."

"Evet," dedim. "Sanırım öyle." Çılgınca bir an için birlikte yatmamızı önermeyi düşündüm, sonra gözlerindeki donuk acıyı görüp vazgeçtim. Çünkü evet diyebilirdi ve bunu yalnızca benim için demiş olurdu. O da iyi olmazdı.

TV Salonundan yan yana çıktık (alay etmiş olmak için bile öbür ismiyle şereflendirmeyeceğim orayı). Ben adımlarımı onun ağır ve dikkatli adımlarına uyduruyordum. Kapalı kapılardan birinin arkasında kötü bir düşün pençesinde kıvranan birisinin inlemeleri dışında bina sessizdi.

"Uyuyabilecek misin dersin?" diye sordu.

"Evet, sanırım," dedim ama uyuyamayacaktım tabii. Güneş doğana dek yatağımda yatıp Ölüm Öpücüğü'nü düşündüm. Richard Widmark'ın deli gibi kıkırdayarak yaşlı kadını tekerlekli iskemlesine bağlamasını, sonra da merdivenlerden aşağı itmesini seyrettim hayalimde. "İspiyonculara böyle yaparız işte," dedi ona; sonra yüzü E Bloka, Yeşil Yola geldiği günkü William Wharton'un yüzüne dönüştü. Widmark gibi gülen, "Ne parti ama, değil mi?" diye bağıran Wharton'un. Kahvaltı etmeye zahmet etmedim, olan bitenden sonra olmazdı; yalnızca buraya, limonluğa inip yazmaya başladım.

Hayaletler mi? Elbette.

Hayaletler hakkında her şeyi bilirim ben.

2

"Yuppiii, beyler! Ne parti ama, değil mi?"

Wharton bir yandan bağırıp kahkahalar atarak Dean'i zincirleriyle boğmaya devam etti. Neden olmasın? Dean'in, Harry'nin ve arkadaşım Brutus Howell'ın bildiğini Wharton da biliyordu. İnsanı yalnızca bir kez kızartabilirlerdi.

Harry Terwilliger, "Vur ona!" diye bağırdı. Wharton'la boğuşmuş, işler ilerlemeden durdurmayı denemiş, ama Wharton onu üstünden atmıştı ve şimdi de Harry ayağa kalkmaya çalışıyordu. "Percy, vur ona!"

Ancak Percy elinde copu, gözleri çorba çanağı gibi yusyuvarlak, orada öylece duruyordu. O Allah'ın cezası copunu çok severdi ve bunun tam da Cold Mountain Hapishanesine geldiği günden beri onu kullanmak için kıvranıp durduğu fırsat olduğunu sanırdınız... ama şimdi zamanı geldiğinde, fırsatı değerlendiremeyecek kadar korkmuştu. Bu karşısındaki Delacroix gibi dehşet içinde küçük bir Fransız ya da Coffey gibi kendi bedeninden habersiz görünen siyah bir dev değildi. Bu, fırtına gibi bir şeytandı.

Wharton'un hücresinden çıktım, elimdeki bloknotu bırakıp ,38'lik tabancamı çektim. O gün ikinci kez karnımı yakan enfeksiyonu unutmuştum. Diğerlerinin daha sonra Wharton'un ifadesiz yüzü ve donuk bakışları hakkında anlattıklarından hiç kuşku duymuyorum, ama benim gördüğüm Wharton o değildi. Benim gördüğüm, bir hayvanın yüzüydü; zeki değil, ama kurnaz bir hayvanın... ve zalim... ve zevk alan. Evet, o ne için yaratıldıysa onu yapıyordu. Yerin ve koşulların önemi yoktu. Gördüğüm diğer şey Dean Stanton'un kıpkırmızı, şiş yüzüydü. Gözlerimin önünde ölüyordu. Wharton elimdeki tabancayı gördü ve Dean'i ona doğru çevirdi. Öyle ki, birini vurmak için mutlaka diğerini de vurmam gerekecekti. Pırıl pırıl bir mavi göz Dean'in omzunun üstünden bana ateş etmem için meydan okuyordu. Arkalarında Percy'nin copu yarı havada, kararsız durduğunu gördüm. Ve tam o sırada, hapishane avlusuna açılan kapının eşiğinde ete kemiğe bürünmüş bir mucize göründü: Brutus Howell. Revirin araç gerecini taşımayı bitirmişler, o da kim kahve ister diye sormaya gelmişti.

Bir an bile duraksamadan hareket etti. Percy'yi dişlerini takırdatan bir kuvvetle kenara, duvara doğru itti, kendi copunu çekti ve adaleli sağ kolunun bütün gücüyle Wharton'un ensesine indirdi. Donuk bir çat! sesi duyuldu. Neredeyse içi boş bir sesti bu, sanki Wharton'un kafatasının içinde hiç beyin yokmuş gibi ve Dean'in boynuna dolanan zincir sonunda gevşedi. Wharton boş bir çuval gibi yere yıkıldı; Dean de gözleri yuvalarından uğramış, bir eli boğazında, öksürerek sendeledi.

Yanına diz çöküp sertçe başını salladım. "Tamam," dedi soluk soluğa. "Dikkat edin... ona!" Eliyle Wharton'u işaret etti. "Kilitle! Hücre!"

Brutal ona o kadar şiddetli vurmuştu ki, hücreye ihtiyacı olduğunu sanmıyordum. Bence tabuta ihtiyacı vardı. Şansımız o kadar da yaver gitmedi ama. Wharton bayılmış ama ölmemişti. Bir tarafına yıkılmış, bir kolu ileri uzanmış, parmakları Yeşil Yolun marleyinin üzerinde, gözleri kapalı yatıyordu. Yavaş ama düzenli nefes alıyordu. Yüzünde huzurlu bir gülümseme bile "ardı, sanki en sevdiği ninniyi dinleyerek uyuyakalmış gibiydi. Saçlarından hafifçe kan sızıyor, yeni hapishane gömleğinin yakasını kirletiyordu. Hepsi bu kadar.

"Percy," dedim. "Bana yardım et!"

Percy kıpırdamadı, duvarın yanında öylece dikilip durdu. İrileşmiş gözleri sabit bakıyordu. Tam olarak nerede olduğunu bildiğini sanmıyorum.

"Percy, Allah kahretsin, tut şunu!"

Sonunda kıpırdadı ve Harry de ona yardım etti. Üçümüz birlikte baygın Wharton'u hücresine taşırken Brutal, Dean'in kalkmasına yardım etti ve Dean iki büklüm eğilmiş ciğerlerine biraz hava çekerken onu bir anne şefkatiyle tuttu.

Yeni sorunlu çocuğumuz üç saat kendine gelemedi, ama sonunda ayıldığında Brutal'ın şiddetli darbesinin hiç etkisi kalmamış gibiydi. Tıpkı hareket ettiği gibi ayıldı: hızlı. Bir an önce ranzasında ölü gibi yatıyordu. Bir an sonra parmaklıkların önünde durmuş -bir kedi kadar sessizdi- ve masada oturmuş olay hakkında rapor tutan bana gözlerini dikmiş bakıyordu. Sonunda birisinin beni seyrettiğini hissedince başımı kaldırdım ve işte orada, ara ara dökülmüş siyah, çürüyen dişleriyle sırıtarak bana bakıyordu. Onu orada görünce bir an yüreğim hopladı. Belli etmemeye çalıştım, ama sanırım anlamıştı. "Hey, beceriksiz," dedi. "Bir dahaki sefere sıra sende. Ve bu kez atlamayacağım."

"Selam, Wharton," dedim elimden geldiği kadar yavan bir sesle. "Bu koşullar altında sanırım hoş geldin konuşmama boşverebilirim, ne dersin?"

Sırıtırken birazcık duraksadı. Beklediği tepki bu değildi ve herhalde başka koşullar altında olsa ben de bu tepkiyi vermezdim. Ancak Wharton baygınken bir şey olmuştu. Sanırım, bu sayfaları yazarken sizlere anlatmak istediğim en önemli şeylerden biriydi bu. Şimdi bakalım bana inanacak mısınız?

3

Ortalık yatıştıktan sonra Percy bir kez Delacroix'ya bağırmak dışında ağzını açmadı. Bu, büyük olasılıkla taktik bir davranıştan çok, geçirdiği şokun etkisiyleydi. Bana göre Percy Wetmore'un taktik yeteneği en kara Afrika'nın yerli kabileleri kadardı ancak; ama yine de böylesi çok daha iyiydi. Çünkü eğer Brutal'ın onu nasıl duvara ittiği hakkında mızmızlanmaya ya da neden hiç kimsenin E Bloka zaman zaman Willy Wharton gibi kötülerin de gelebileceğini kendisine söylemediğinden yakınmaya başlasaydı, sanırım onu öldürürdük. Sonra da Yeşil Yoldan yepyeni bir biçimde yürürdük. Düşünecek olursanız, oldukça komik bir fikir. Beyaz Sıcaklık filmindeki James Cagney gibi yapma fırsatını kaçırdım.

Her neyse, Dean'in nefes almaya devam edeceğinden ve oracıkta bayıltmayacağından emin olduktan sonra, Harry ile Brutal onu revire götürdüler. Arbede sırasında hiç sesini çıkarmamış olan Delacroix (daha önce pek çok kez hapse girmişti ve ne zaman çenesini kapaması gerektiğini, ne zaman yeniden konuşabileceğini iyi biliyordu) Harry ile Brutal, Dean'i götürürken koridordan aşağı yüksek sesle bağırmaya başladı. Neler olduğunu öğrenmek istiyordu. Sanki anayasal hakları ihlal edilmiş sanırdınız.

"Kapa çeneni, ufaklık!" diye bağırdı Percy. Öfkeden boynunun iki yanındaki damarlar kabarmıştı. Elimi koluna koyduğumda gömleğinin altında titrediğini hissettim. Bunun bir kısmı önceki olayın korkusuydu tabii, (zaman zaman kendime hatırlatmam gerekiyordu: Percy yalnızca yirmi bir yaşında, Wharton'dan fazla büyük değil) ama çoğunun öfke olduğunu sanıyorum. Delacroix'dan nefret ediyordu. Neden bilmiyorum ama ediyordu işte.

Percy'ye, "Git bak bakalım Müdür Moores hâlâ burada mı," dedim. "Buradaysa, olanlar hakkında sözlü rapor ver. Eğer yetiştirebilirsem, yazılı raporumun yarın masasında olacağını söyle."

Percy bu sorumluluk karşısında gözle görünür biçimde şişindi; birkaç korkunç saniye selam bile vereceğini sandım. "Peki efendim, söyleyeceğim."

"En başından E Blokta durumun normal olduğunu söyle. Bu bir hikâye değil ve müdür gerilimi arttırmak için lafı uzatmandan hiç hoşlanmayacaktır."

"Uzatmam."

"Tamam. Haydi git."

Kapıya doğru gitti, sonra döndü. Ondan kesinlikle bekleyeceğiniz tek şey karşı çıkmaktı. Oysa şu anda her şeyden çok, gitmesini istiyordum, karnım yanıyordu ama o şimdi de gitmek istemiyormuş gibiydi.

"Sen iyi misin, Paul?" diye sordu. "Ateşin çıkıyor olabilir mi? Grip falan? Yüzün ter içinde."

"Ufak bir rahatsızlık geçiriyor olabilirim ama genelde iyiyim," dedim. "Haydi Percy, müdüre anlat."

Başını sallayıp çıktı, Tanrı'ya şükür. Kapı kapanır kapanmaz ofisime daldım. Nöbet masasını boş bırakmak kurallara aykırıydı ama artık buna aldıracak durumda değildim. Durum kötüydü, bütün o sabah olduğu gibi.

Masanın arkasındaki küçücük tuvalete girip idrar boşalmadan önce pantolonumu indirmeyi başardım, ama ucu ucuna. İşemeye başlarken çığlığımı bastırmak için elimi ağzıma kapatmam gerekti ve bir elimle lavabonun kenarına yapıştım. Burası benim evim değildi; orada istersem diz çöküp odunların yanına işeyebilirdim, ama burada diz çöksem yerlere akacaktı.

Ayakta kalmayı ve bağırmamayı becerebildimse de, her ikisi için de çok zorlandım. Sanki idrarım küçücük cam kırıklarıyla dolu gibiydi. Tuvaletten rutubetli, tatsız bir koku geliyordu ve suyun üzerinde beyaz köpüklerin yüzdüğünü görebiliyordum.

Askıdan havluyu alıp yüzümü sildim. Ter içindeydim, her yanımdan akıyordu. Metal aynaya bakınca ateşi yükselen bir adamın kıpkırmızı yüzünü gördüm. Otuz sekiz? Otuz dokuz? Hiç bilmemek en iyisiydi belki de. Havluyu yerine astım, sifonu çektim ve ağır ağır ofisimi geçerek koğuş kapısına doğru yürüdüm. Bill Dodge ya da bir başkasının gelip üç mahkûmu yalnız başlarına göreceklerinden korkuyordum, ama içerisi boştu. Wharton hâlâ ranzasında baygın yatıyordu, Delacroix susmuştu ve birdenbire John Coffey'nin hiç ses çıkarmamış olduğunu fark ettim. Bu da kaygı vericiydi.

Yoldan aşağı yürüyüp Coffey'nin hücresine bir göz attım. Ölüm hücresinde en yaygın olan iki yöntemden biriyle intihar etmiş olabileceğini düşünüyordum: ya pantolonuyla kendini asarak ya da bileklerini kemirerek. Sonunda öyle bir şey olmadığı ortaya çıktı. Coffey yalnızca ranzasının kenarına oturmuş, elleri kucağında, hayatta gördüğüm en iri adam o garip, nemli gözleriyle bana bakıyordu.

"Patron?" dedi.

"Ne var, Kocaoğlan?"

"Seni görmem gerek."

"Şu anda yüzüme bakmıyor musun, John Coffey?"

Buna hiçbir şey demedi, yalnızca o garip bakışlarıyla beni incelemeye devam etti. İçimi çektim.

"Bir saniye, Kocaoğlan."

Hücresinin parmaklıklarının önünde duran Delacroix'ya baktım. Evcil faresi Mr. Jingles (Delacroix, Mr. Jingles'ı numara yapmak üzere eğittiğini söylerdi, ama Yeşil Yolda çalışan bizler Mr. Jingles'ın kendi kendini eğittiği konusunda hemfikirdik) yükseklere asılmış halkalarda atlayıp duran cambazlar gibi, hiç aralıksız onun ileri uzattığı ellerinin birinden diğerine sıçrayıp duruyordu. Kocaman gözleri vardı ve kulaklarını ince kahverengi kafasına yatıştırın ıstı. Farenin Delacroix’nın sinirliliğine tepki verdiğinden hiç kuşkum yoktu. Ben seyrederken Delacroix’nın pantolonunun paçasından aşağı inip duvarın önünde duran parlak renkli makaranın yanına gitti. Makarayı Delacroix’nın ayağının yanına itip hevesle ona baktı, ama küçük Cajun arkadaşına hiç aldırmadı. En azından o an için.

"Ne oldu patron?" diye sordu Delacroix. "Kim yaralandı?" "Her şey yolunda," dedim. "Yeni oğlan bir aslan gibi daldı içeri ama şimdi kuzu gibi oldu. İyi biten her şey iyidir."

"Henüz bitmiş değil," dedi Delacroix koridordan yukarı, Wharton'un hücresine doğru

bakarak."*L'homme mauvais, c'est vrai!*" (Hakikaten, kötü adam.)

"Pekâlâ," dedim. "Seni kaygılandırmasına izin verme, Del, Hiç kimse seni avluda onunla ip atlamaya zorlamayacak."

Coffey ranzasından kalkarken, arkamdan bir gıcırtı duydum. "Patron Edgecombe!" dedi yeniden. "Seninle konuşmam gerek!"

Ona doğru döndüm. Sorun yoktu, konuşmak benim isimdi. Bir yandan da titrememeye çalışıyordum, çünkü ateş bazen olduğu gibi titremeye dönüşmüştü. Hâlâ içi yarılıp da kor ateşle doldurulmuş, sonra yeniden dikilmiş duygusu veren karnım dışında.

Hafif ve sakin bir sesle konuşmaya gayret ederek, "Konuş bakalım, John Coffey," dedim. E Bloka geleli beri ilk kez Coffey sanki gerçekten burada, aramızda gibi görünüyordu. Gözlerinin kenarlarından hemen hemen hiç dinmeden akan yaşlar durmuştu, en azından şimdilik ve baktığı yeri gördüğünü biliyordum: Paul Edgecombe'yi E, Blokun kaz çobanını görüyordu şu anda; dönebilmeyi ve yaptığı korkunç şeyi geri alabilmeyi istediği yeri değil.

"Hayır," dedi. "Buraya gelmelisin."

Hâlâ yumuşak bir sesle konuşmaya çalışarak, "Biliyorsun, bunu yapamam," dedim. "En azından şu anda olmaz. Şimdilik burada yalnızım ve sen benden bir buçuk ton daha ağırsın. Bugün bir olay yaşadık, o kadarı yeter. O yüzden senin için fark etmezse, parmaklıkların arasından bir sohbet yapalım ve..."

"Lütfen!" Parmaklıklara o kadar sıkı yapışmıştı ki, eklem yerleri solmuş, tırnakları bembeyaz olmuştu. Yüzü sıkıntıyla kasılmış, o garip gözler benim anlayamadığım bir yakarışla doluydu. Belki de o kadar hasta olmasaydım anlayabilirdim, diye düşündüğümü anımsıyorum. Ve sonra olan biten boyunca da ona yardımcı olabilirdim. Bir insanın neye ihtiyacı olduğunu bilirseniz, adamı tanımış olursunuz genellikle. "Lütfen, patron Edgecombe! İçeri gelmelisin!"

Bu duyduğum en çılgınca şey, diye düşündüm ama sonra daha da çılgınca bir şeyin farkına vardım: Bunu yapacaktım. Kemerimden anahtarları çıkarmış, John Coffey'nin hücresininkini arıyordum. İyi günümde beni dizlerine koyup çalı çırpı gibi kırabilirdi ve üstelik ben iyi günümde de değildim. Yine de yapacaktım. Yalnız başıma ve katillerle uğraşırken aptallıkla gevşekliğin sizi nerelere götürebileceğini sanki şekli çizilmiş gibi gördükten yarım saat sonra, bu kara devin hücresini açacak, içeri girecek ve onunla oturacaktım. Eğer görülürsem, o aptalca bir şey yapmasa bile işimden olabilirdim, ama yine de yapacaktım.

Dur, dedim kendi kendime, dur şimdi, Paul. Ama durmadım. Bir anahtarı üst kilide taktım, bir diğerini alt kilide ve kapıyı arkaya ittim.

Delacroix, "Biliyor musun patron, bu belki de o kadar iyi bir fikir değil," dedi. Sesi o kadar endişeliydi ki, başka koşullar altında olsa herhalde gülerdim.

Arkama bakmadan, "Sen kendi işine bak, ben de benimkine," dedim. Gözlerimi John Coffey'ninkilere dikmiştim. Sanki gözlerim onunkilere çivilenmişti. Tıpkı hipnotize olmak gibiydi. Kendi sesim kulaklarıma derin bir vadiden yankılanıyormuş gibi geliyordu. Belki gerçekten hipnotize olmuştum. "Uzan ve dinlen biraz."

Delacroix titreyen bir sesle, "Tanrım, burası bir tımarhane," dedi. "Mr. Jingles, neredeyse beni kızartsalar da bu iş bitse diye düşünüyorum!"

Coffey'nin hücresine girdim. Ben ileri doğru adım atarken o yana çekildi. Ranzasına yaslanınca, o kadar iriydi ki, yatak ancak baldırlarına geliyordu, oturdu. Gözlerini gözlerimden hiç ayırmadan yanına, şilteye pat pat vurdu. Yanına oturunca kolunu omzuma doladı. Sanki sinemaya gitmişiz de ben kız arkadaşıymışım gibiydi.

"Ne istiyorsun, John Coffey?" diye sordum. Hâlâ o kederli, sakin gözlere bakıyordum.

"Yalnızca yardım etmeyi," dedi. Yapmayı pek istemediği bir işle karşılaşmış bir adam gibi içini çekti, sonra elini karnıma, göbeğin tam altındaki o kemik çıkıntısının üzerine koydu.

"Hey!" diye bağırdım. "Çek şu Allah'ın cezası elini!" O an içimden bir şimşek, kocaman ağrısız bir şok geçti. Yatağın üzerinde sıçrayıp sırtımı büktüm ve aklıma İhtiyar Tut-Tut'un, "Pişiyorum, pişiyorum, ben pişmiş bir hindiyim," diye bağırması geldi. Hiçbir sıcaklık, elektrik duygusu yoktu ama bir an her şeyden renk fışkırıyormuş, sanki dünya limon gibi sıkılmış da terliyormuş gibi geldi. John Coffey'nin yüzündeki bütün gözenekleri, dalgın gözlerindeki her bir kan damarını, çenesindeki ufacık bir yara izini görebiliyordum. Parmaklarımın havada pençe gibi kıvrıldığının ve ayaklarımın Coffey'nin hücresinin zeminini dövdüğünün farkındaydım.

Sonra bitti. Benim idrar yollan iltihabım da. Karnımdaki sıcaklık da, o tatsız zonklama da geçti ve ateşim düştü. Ateşin döktürdüğü teri hâlâ hissediyor ve kokusunu da duyabiliyordum, ama geçmişti işte.

Delacroix tiz bir sesle, "Neler oluyor?" diye bağırdı. Sesi hâlâ çok uzaklardan geliyordu ama Coffey öne doğru eğilip gözlerini benimkilerden ayırınca, Cajun'un sesi de birdenbire netleşti. Sanki birisi kulaklarımdaki pamukları ya da tıkaçları çekip çıkarmıştı. "Sana neler yapıyor?"

Cevap vermedim. Coffey iki büklüm eğilmiş, yüzü kasılıyor, gırtlağındaki kaslar oynuyordu. Gözleri de yuvalarından uğramıştı. Boğazına tavuk kemiği kaçmış bir adama benziyordu.

"John!" dedim. Sırtına vurdum; aklıma başka bir şey gelmemişti. "John, sorun ne?"

Elimin altında titredi ve tatsız bir yutkunma, geğirme sesi çıkardı. Ağzı tıpkı ısırmak için ağzını açan bir atınki gibi açıldı; dudakları bir tür çaresiz sırıtışla dişlerinin üzerinde gerilmişti. Sonra dişleri de açıldı ve nefesiyle keneye benzer küçücük kara böceklerden oluşan bir bulut üfledi. Çılgınca dizlerinin arasında dolandılar, bembeyaz oldular, sonra gözden kayboldular.

Birdenbire dizlerimin bağı çözüldü. Sanki karnımdaki kaslar boşalmış gibiydi. Coffey'nin hücresinin taş duvarına yaslandım. Tekrar tekrar, "Tanrım, Tanrım, Tanrım!" dediğimi ve ateşin bana hayaller gördürdüğünü düşündüğümü anımsıyorum. O kadar.

Sonra Delacroix'nın bağırarak yardım istediğinin farkına vardım. Bütün dünyaya avazı çıktığı kadar John Coffey'nin beni öldürdüğünü haykırıyordu. Coffey üzerime eğilmişti, tamam, ama yalnızca iyi olduğumdan emin olmak için.

"Kes sesini, Del," dedim ve ayağa kalktım. Karnıma acının saplanmasını bekledim ama olmadı. Daha iyiydim. Gerçekten. Bir an için başım döndüyse de, uzanıp Coffey'nin hücresinin

kapısına tutunana dek geçti. "Tamamen iyiyim."

Delacroix, "Çıkmalısın oradan," diye bağırdı. Küçük bir çocuğa elma ağacından inmesini bağıran yaşlı bir kadın gibiydi. "Koğuşta kimse yokken orada olmaman gerekir."

Dev ellerini ağaç gövdesi gibi dizlerine koymuş oturan John Coffey'ye baktım. O da bana baktı. Başını birazcık kaldırması gerekiyordu, ama fazla değil.

"Ne yaptın, Kocaoğlan?" diye sordum alçak bir sesle. "Ne yaptın bana?"

"Yardım ettim," dedi. "Yardım ettim, değil mi?"

"Evet, sanırım, ama nasıl? Nasıl yardım ettin?"

Başını salladı; sağa, sola, sonra tam ortaya. Nasıl yardım ettiğini (nasıl iyileştirdiğini) bilmiyordu ve sakin yüzü buna hiç de aldırmadığını gösteriyordu. Sanki ben de 4 Temmuz yarışlarında son on metrede en öndeysem koşmanın mekaniğine aldırış edermişim gibi. Ona hasta olduğumu nasıl bildiğini sormayı düşündüm ama kuşkusuz aynı biçimde başını sallayacaktı. Bir yerlerde okuduğum ve hiç unutmadığım bir deyiş vardı. "Bir gizin içine sarılmış bir bilmece" gibi bir şey. İşte John Coffey buydu ve sanırım geceleri uyuyabiliyor olmasının tek nedeni aldırış etmemesiydi. Bizim Kocaoğlan ismini biliyordu ve hemen hemen önem verdiği tek şey de buydu.

Benim için bunu vurgulamak istermiş gibi, başını bir kez daha ağır ağır salladı, sonra yüzünü duvara dönüp ellerini sol yanağının altında bir yastık gibi birleştirdi ve yattı. Bacakları baldırlarından itibaren yatağın ayakucundan sarkıyordu, ama bu onu hiç de rahatsız etmiyor gibiydi. Gömleğinin arkası sıyrılmış, sırtındaki çaprazlama yara izleri görülüyordu.

Hücreden çıktım, kapıyı kilitledim, sonra hücre kapısının parmaklıklarına sarılmış duran ve endişeyle, belki de biraz korkuyla bana bakan Delacroix'ya döndüm. Mr. Jingles omzuna tünemiş, bıyıkları titriyordu. "O kara adam sana ne yaptı?" diye sordu. "Ne gris-gris? Sana gris-gris mi yaptı?" Cajun aksanıyla konuşuyordu.

"Neden söz ettiğini anlamıyorum, Del."

"Nah anlamıyorsun! Şuna bak! Hep değişik! Yürümek bile farklı, patron!"

Herhalde haklıydı, yürümemi farketmişti. Karnımda harika bir sakinlik, beni neredeyse mutluluktan uçuracak bir rahatlık vardı. Şiddetli acı çektikten sonra iyileşen herkes ne demek istediğimi anlar.

"Her şey yolunda, Del," diye direttim. "John Coffey bir kâbus görmüş, hepsi bu."

Delacroix ısrarla, "O bir gris-gris'çi!" dedi. Dudaklarının üzerinde boncuk boncuk terler vardı. Fazla bir şey görmemişti, ama gördükleri onu ölesiye korkutmaya yetmişti. "O bir hoo-doo'cu!"

Delacroix uzanıp fareyi eline aldı. Avucunun içinde tutup yüzüne kaldırdı. Cebinden o nane şekerlerinden pembe bir parça çıkardı. Uzattı ama ilk başta fare bunu reddetti, boynunu uzatıp tıpkı bir çiçek buketini koklar gibi, adamı kokladı. Küçücük damla gözleri sanki mutluluktan birer çizgi olmuştu. Delacroix onun burnunu öptü ve fare de burnunun öpülmesine izin verdi. Sonra ikram edilen şeker parçasını alıp çiğnemeye başladı. Delacroix

bir an daha onu seyretti, sonra bakışlarını bana çevirdi. Birden anladım.

"Sana fare söyledi," dedim. "Haksız mıyım?"

"Oui."

"Tıpkı ismini sana fısıldadığı gibi."

"Oui. Kulağıma fısıldadı."

"Yat aşağı, Del," dedim. "Biraz dinlen. Tüm bu fısıldaşmalar seni çok yormuştur." Bir şeyler daha söyledi, sanırım beni kendisine inanmamakla suçluyordu. Sesi yine çok uzaklardan geliyor gibiydi. Nöbet masasına dönerken sanki hareket etmiyor da, havada uçuyordum; her iki yanımdan, tıpkı tekerlekler üzerindeki film saatleri gibi, hücreler akıp gidiyordu.

Normal bir biçimde yerime oturmaya başlamıştım ki, yarı yolda dizlerimin bağı çözüldü ve Harry'nin önceki yıl evinden getirip iskemleye koyduğu mavi minderin üstüne düştüm. Eğer iskemle orada olmasaydı, sanırım doğruca yere oturacaktım.

Orada oturmuş, daha on dakika önce bir orman yangını gibi yanan karnımdaki rahatlığı hissediyordum. Yardım ettim, değil mi? John Coffey öyle demişti ve bedenim konusunda haklıydı. Aklım ise bambaşka bir durumdaydı ama. Ona hiç de yardımı dokunmamıştı.

Gözlerim masanın köşesindeki teneke tablanın altında tuttuğumuz formlara takıldı. En tepede Koğuş Raporu yazıyordu ve sayfanın yarısında Olağandışı Tüm Olayları Bildirin başlığı altında boş bir bölüm vardı. Bu akşamki raporum için işte o bölümü kullanacak, William Wharton'un renkli gelişini anlatacaktım. Ya John Coffey'nin hücresinde bana olanlar? Kendimi Brutal'ın ucunu yalayıp durduğu o kurşunkalemi alıp büyük harflerle tek bir sözcük yazarken görüyordum: MUCİZE.

Komik olması gerekirdi, ama gülümsemek yerine birdenbire ağlamak üzere olduğumu hissettim. Ellerimi yüzüme kapattım, hıçkırıklarımı boğmak için avuçlarımı ağzıma bastırdım; çünkü tam yatışmaya başlamışken Del'i yine korkutmak istemiyordum; ama hiç hıçkırmadım. Gözyaşı da dökmedim. Birkaç dakika sonra ellerimi indirip kavuşturdum. Neler hissettiğimi bilmiyordum ama kafamdaki tek belirgin düşünce kendimi biraz daha kontrol edene dek koğuşa kimsenin gelmemesiydi. Yüzümde ne göreceklerinden korkuyordum.

Önüme bir Koğuş Raporu formu çektim. Son problem çocuğumun Dean Stanton'u neredeyse boğuşunu anlatmak için biraz daha sakinleşene dek bekleyecektim, bu arada kalan bürokratik saçmalıkları doldurabilirdim. El yazımın biraz garip; belki titrek olacağını sanıyordum ama her zamanki gibi görünüyordu.

Başladıktan beş dakika kadar sonra kalemi elimden bıraktım ve ofisimin yanındaki tuvalete gittim. Çok fazla sıkışmamıştım ama bana neler olduğunu bir deneyecek kadarını becerebilirim, diye düşündüm. Orada dikilmiş işemeyi beklerken, tıpkı o sabahki gibi, sanki minicik cam kırıkları döküyormuş gibi hissedeceğimden emindim. Beni yalnızca hipnotize etmişti ne de olsa ve bu da acıma rağmen içimi rahatlatacaktı.

Ne var ki, hiç acı çekmedim ve tuvalete dökülen sıvı berraktı; tortusu filan yoktu. Pantolonumu ilikledim, sifonu çektim ve nöbet masasına dönüp oturdum.

Neler olduğunu biliyordum; sanırım daha kendime hipnotize edildiğimi telkin etmeye

çalışırken bile neler olduğunu biliyordum. Bir iyileştirme mucizesine, Tanrı'nın gerçek bir lütfuna tanık olmuştum. Annemle kız kardeşleri o ay hangi kiliseyi beğeniyorlarsa ona devam ederek büyümüş bir çocuk olarak bu Tanrı'nın Lütfü öykülerinden bolca dinlemiştim. Hepsine inanmıyordum, ama inandığım insanlar da vardı. Bunlardan biri Roy Delfines isimli bir adamdı. Ben altı yaşlarındayken bizden iki mil kadar ötede otururdu. Küçük oğlu arka bahçedeki odun kırma yerinde babası için odun tutarken birdenbire elini oynatınca, adam baltayla oğlanın parmağını koparmıştı. Roy Delfines o sonbahar ve kışın dua etmekten dizleriyle halıyı eskittiğini söyledi. İlkbahar geldiğinde oğlanın parmağı yeniden çıkmıştı. Tırnağı bile gelmişti. Perşembe gecesi duasında olanları anlatırken Delfines'e inanmıştım. Orada, ellerini bahçıvan pantolonunun ceplerine sokmuş konuşurken, sözlerinde inanılmaması olanaksız çıplak, yalın bir dürüstlük vardı. "O parmak çıkmaya başladığında geceleri biraz kaşıntısı vardı," demişti. "Ama bu kaşıntının Tanrı'dan geldiğini bildiği için kendi haline bıraktı." Tanrı'ya ve Efendi. İsa'ya şükürler olsun.

Roy Delfines'in öyküsü pek çok öyküden yalnızca bir tanesiydi; ben o eski mucize sağaltmalar geleneğinde büyümüştüm. Gris-gris'ye de inanırdım (yalnızca bizim tepelerde onu değişik aksanla söylerdik). Siğiller için kütük suyu, kayıp aşkın kalp ağrısını hafifletmek için yastığın altına konan yosun... ve tabii bizim eskiden muska dediğimiz şeyler. Ama John Coffey'nin gris-gris'ci olduğuna inanmıyordum. Gözlerinin içine bakmıştım. Daha da önemlisi, dokunuşunu hissetmiştim; tıpkı garip ve harika bir doktorun dokunuşu gibiydi.

Yardım ettim, değil mi?

Bu sözler, dile dolanan bir şarkı ya da büyü yapmakta kullanılan sözler gibi, kafamın içinde yankılanıp duruyordu.

Ama o yardım etmemişti ki. Tanrı yardım etmişti. John Coffey'nin "ben" demesi gururdan çok cahilliği yüzünden olabilirdi ama kiliselerdeki şükran dualarından, annemle teyzelerimin o kadar sevdikleri çam tahtasından amin köşelerinden biliyordum ya da inanıyordum ki, sağaltma iyileşen ya da iyileştirenle ilgili değil, Tanrı'nın iradesiyle ilgilidir. İnsanın hastalığının iyi olduğuna sevinmesi normaldir, beklenen bir şeydir; ancak bunun bir bedeli vardır: iyileşen kişi bu olayın nedenini sormak, Tanrı'nın iradesini ve Tanrı'nın bu iradeyi gerçekleştirmek için yaptıklarını düşünmek zorundadır.

Bu örnekte Tanrı benden ne istemişti? O kadar çok istediği neydi ki, iyileştirme gücünü bir çocuk katilinin eline vermişti? Evde bir köpek kadar hasta, gözeneklerimden kükürt kokusu tüterek yatakta titriyor olmam yerine koğuşta olmamı mı? Belki de William Wharton başka bir olay çıkarmak ister diye ya da Percy Wetmore'un yeni bir aptallık yapıp yine zarar vermesini önlemek için evde değil de burada olmam gerekiyordu. Tamam, o halde. Öyle olsun. Gözlerimi açık tutacaktım... ve çenemi kapalı, özellikle de mucize sağaltma konusunda.

Hiç kimse benim daha iyi görünüp hissetmemi sorgulayacak değildi. Herkese iyileştiğimi söyleyip duruyordum ve o güne kadar buna gerçekten inanmıştım da. Hatta Müdür Moores'a bile iyileşmekte olduğumu söylemiştim. Delacroix bir şeyler görmüştü ama onun da ses çıkarmayacağından emindim (herhalde konuşursa John Coffey'nin ona bir büyü yapacağından korkardı). Coffey'ye gelince, o zaten bütün olan biteni unutmuş olmalıydı. Ne de olsa yalnızca bir araçtı o ve yağmur durduktan sonra içinden akan suyu hatırlayan tek bir kanal bile yoktur

dünyada. Böylece ben de bu konu hakkında çenemi kapalı tutmaya karar verdim ama ne kadar kısa bir süre sonra anlatacağım ya da kimlere söyleyeceğim konusunda en ufak bir fikrim bile yoktu.

Buna karşın, Kocaoğlan'ım konusunda yine de meraklanmıştım, ne yalan söyleyeyim. Hücresinde bana olanlardan sonra merakım daha da artmıştı.

4

O gece çıkmadan önce ertesi gün biraz gecikecek olursam Brutal'ın benim yerime bakmasını ayarladım. Sonra, sabah kalkar kalkmaz Trapingus County'ye, Tefton'a yollandım.

Eşim, "Şu Coffey için bu kadar kaygılanmandan hoşlanmıyorum," dedi bana hazırladığı öğle yemeğini uzatırken, Janice yol kenarındaki hamburgercilere asla güvenmezdi; her birinde insanı bekleyen bir karın ağrısı olduğunu söylerdi eskiden "Sana hiç yakışmıyor, Paul."

"Onun için kaygılanmıyorum," dedim. "Yalnızca merak diyorum, hepsi bu."

"Bana göre ha o, ha bu," dedi Janice sertçe, sonra heyecanla ağzımdan öptü. "En azından daha iyi görünüyorsun, o kadarını söylemeliyim. Bir süre beni de kaygılandırmıştın. Su sistemin iyileşti mi?"

"İyileşti," dedim ve bana yol arkadaşlığı yapsın diye, "Gel Josephine, Uçağıma Bin," gibi şarkılar söyleyerek yola koyuldum.

Önce Tefton Intelligencer gazetesinin bürosuna gittim Aradığım Burt Hammersmith'in büyük olasılıkla mahkeme salonunda olacağını söylediler. Mahkeme salonunda Hammersmith'in oraya geldiğini, ama bir su borusu patlayıp da dava ertelendiği için çıktığını söylediler. Dava bir tecavüz davasıydı (lntelligencer'in sayfalarında söz konusu suç "bir kadına yönelik saldırı" olarak anılıyordu. Ricki Lake ile Camie Wilson piyasaya çıkmadan önce bu işler böyle yürütülürdü işte). Herhalde eve gitmiş olacaktı. Yön sorduğumda bana o kadar dar ve çamurlu bir yolu gösterdiler ki, Ford'umu sokmaya neredeyse cesaret edemeyecektim ama sonunda adamımı orada buldum. Coffey davasıyla ilgili haberlerin çoğunu Hammersmith kaleme almıştı ve ilk başta Coffey'nin ele geçirildiği insan avı hakkındaki ayrıntıların çoğunu da ondan öğrendim. Intelligencer'da yayınlanamayacak kadar korkunç bulunan ayrıntıları demek istiyorum, tabii.

Bayan Hammersmith güzel, yorgun yüzlü ve sodalı sabundan elleri kıpkırmızı kesilmiş genç bir kadındı. Bana ne işim olduğunu sormadı, yalnızca pişmekte olan taze ekmek kokulu evin içinden geçirip kocasının elinde bir şişe gazoz, kucağında kapağı açılmamış bir Liberty dergisiyle oturmakta olduğu arka verandaya çıkardı. Küçük, hafif yokuş bir arka bahçenin dibinde iki küçük çocuk bir salıncak için itişip gülüşüyorlardı. Verandadan kız mı erkek mi oldukları görünmüyordu, ama bir kız bir erkek olduklarını tahmin ettim. Belki ikiz bile olabilirlerdi ki, bu da babalarının Coffey davasındaki rolüne, her ne kadar ikinci derecede bile olsa, ilginç bir ışık tutardı. Daha yakında, köpek pislikleriyle dolu çıplak, ezilmiş toprağın ortasında bir ada gibi duran köpek kulübesi vardı. Fido görünürlerde yoktu ama mevsim dışı son derece sıcak bir gündü, köpek büyük olasılıkla kulübesinde uyukluyor olmalıydı.

Bayan Hammersmith, "Burt, bir ziyaretçin var," dedi.

"Tamam," dedi adam. Önce bana, sonra eşine, sonra da çocuklara baktı. Aklının çocuklarda olduğu belliydi. Sıska neredeyse acınacak kadar zayıf bir adamdı. Ciddi bir hastalıktan yeni yeni iyileşiyor gibiydi ve saçları seyrelmeye başlamıştı Karısı kırmızı, şiş eliyle çekinerek omzuna dokundu. Adam ne başını kaldırdı, ne de uzanıp o ele dokundu ve bir an sonra kadın da elini çekti. Bir an için aklımdan karı kocadan çok iki kardeş gibi göründükleri geçti. Akıl adama, güzellik kadına geçmişi ama her ikisi de geri planda bir benzerlik, kaçınılması

olanaksız bir kalıtımsal miras taşıyor gibiydiler. Daha sonra, eve dönerken, onların hiç de benzemediklerini, öyle görünmelerinin nedeninin geçirilen büyük bir sıkıntı ve kederin izi olduğunu fark ettim. Acının yüzümüzde nasıl iz bıraktığına ve bir aile gibi görünmemizi sağladığına tanık olmak ne garip.

Bayan Hammersmith, "Soğuk bir içecek ister misiniz,

Bay..?" dedi.

"Edgecombe," dedim. "Paul Edgecombe. Ve teşekkür ederim. Soğuk bir şey harika olurdu, bayan."

Dönüp içeri girdi. Ben Hammersmith'e elimi uzattım, kısaca sıktı. Eli yumuşak ve soğuktu. Gözlerini bahçenin dibindeki çocuklardan hiç ayırmıyordu.

"Bay Hammersmith, ben Cold Mountain Eyalet Hapishanesinde E Koğuşu başgardiyanıyım. Burası..."

"Ne olduğunu biliyorum," dedi bana biraz daha ilgiyle bakarak. "Demek Yeşil Yolun kaz çobanı bütün haşmetiyle benim arka balkonumda bulunuyor. Seni yerel paçavranın tek muhabiriyle konuşmak için elli mil yoldan getiren nedir?" "John Coffey," dedim.

Sanırım güçlü bir tepki bekliyordum (aklımın gerisinde belki de ikiz olan çocuklar vardı... ve belki köpek evi de... Detterick'lerin de köpeği vardı) ama Hammersmith yalnızca kaşlarını kaldırıp içkisinden bir yudum aldı. "Coffey artık senin sorunun, öyle değil mi?" diye sordu.

"Pek sorun sayılmaz," dedim. "Karanlığı sevmiyor ve çoğu zaman ağlıyor, ama bunların her ikisi de bizim işte fazla sorun değildir. Daha kötülerini gördük."

"Çok ağlıyor demek?" diye sordu Hammersmith. "Eh, ağlayacak çok şeyi var, bana sorarsan. Ne yaptığını düşünürsek. Bilmek istediğin nedir?"

"Bana anlatabileceğin her şey. Gazetedeki yazılarını okudum, sanırım benim istediğim orada yazılanların içinde değil."

Bana sert bir bakış fırlattı. "Yani küçük kızların nasıl göründükleri gibi mi? Onlara tam olarak ne yaptığı gibi mi? Sizin ilgilendiğiniz şeyler bunlar mı, Bay Edgecombe?"

"Hayır," dedim sesimi yükseltmemeye çalışarak. "İlgilendiğim Detterick'in kızları değil. Zavallı yavrular ölmüş gitmiş. Ama Coffey ölmedi, yani henüz... onun hakkında merak ettiğim şeyler var."

"Pekâlâ," dedi. "Bir iskemle çek ve otur, Bay Edgecombe. Eğer az önce sesim biraz sert çıktıysa özür dilerim, ama bizim işte birçok akbabayla karşılaşırız. Allah kahretsin, ben bile sık sık onlardan biri olmakla suçlanmışımdır. Yalnızca senin hakkında emin olmak istedim."

"Oldun mu peki?"

"Epeyce, sanırım," dedi. Sesi neredeyse ilgisiz gibiydi. Bana anlattığı öykü benim daha önceden anlattıklarımın hemen hemen aynısıydı: Bayan Detterick'in verandada kimseyi bulamayışı, menteşelerinden koparılmış tel kapı, bir köşeye fırlatılıp atılıvermiş battaniyeler ve basamaklardaki kan izleri; oğluyla kocasının kızlarını kaçıran adamın peşine düşüşleri; köpekli grubun önce onlara, çok geçmeden de John Coffey'ye yetişmeleri. Coffey'nin kollarında

taşbebekler gibi kıvrılmış cesetlerle nehrin kenarında nasıl oturmuş uluduğu. Açık yakalı beyaz gömleği ve gri pantolonu içindeki bir deri bir kemik muhabir alçak, duygusuz bir sesle konuşuyordu... ama gözleri aşağıda, yokuşun dibindeki gölgelikte itişen ve sırayla salıncağa binen çocuklarından hiç ayrılmadı. Hikâyenin ortalarında bir yerde Bayan Hammersmith elinde bir şişe ev yapımı birayla geldi. Bira soğuk, sert ve nefisti. Bir süre orada durup dinledi, sonra sözü kesip çocuklara hemen yukarı gelmeleri için seslendi. Az sonra kurabiyeler fırından çıkacaktı. "Geliyoruz, anne!" diye seslendi küçük bir kız ve kadın yeniden içeri girdi.

Hammersmith sözlerini bitirince, "Peki bilmek istediğin nedir?" diye sordu. "Daha önce Büyük Evden kimse beni görmeye gelmemişti. Bu ilk kez oluyor."

"Sana söyledim."

"Merak, evet. İnsanlar merak eder, biliyorum, hatta bunun için Tanrı'ya şükrediyorum, öyle olmasaydı işsiz kalırdım ve hayatımı kazanmak için belki de bir fabrikada çalışmak zorunda kalabilirdim. Ama elli mil basit bir merakı gidermek için çok uzun bir mesafe, özellikle de son yirmisi kötü yollardaysa. Bana neden doğruyu söylemiyorsun, Bay Edgecombe? Ben senin merakını giderdim, şimdi sen de benimkini gider."

Pekâlâ, diyebilirdim, idrar yollan iltihabı geçiriyordum ve John Coffey ellerini üzerime koyup iyileştirdi. O iki küçük kıza tecavüz edip öldüren adam yaptı bunu. Ben de onu merak ettim tabii, kim olsa ederdi. Hatta belki Homer Cribus'la Şerif Yardımcısı Rob McGee yanlış adamı yakalamış olamazlar mı, diye bile düşündüm. Onun aleyhindeki bütün kanıtlara rağmen bunu merak ettim. Çünkü ellerinde böyle bir güç olan bir adamı genelde çocuklara tecavüz edip öldüren birisi olarak düşünmezsiniz.

Hayır, belki de olmazdı bu.

"Merak ettiğim iki konu var," dedim. "Birincisi daha önce hiç böyle bir şey yapmış olup olmadığı."

Hammersmith bana doğru döndü. Gözleri birdenbire ilgiyle parlamıştı ve onun gerçekte akıllı bir adam olduğunu gördüm. Hatta belki sessiz, sakin bir biçimde olağanüstü zeki bir adam. "Neden?" diye sordu. "Ne biliyorsun, Edgecombe? Ne söyledi sana?"

"Hiçbir şey. Ama böyle bir şey yapan birisi genelde daha önce de yapmıştır. Tadını alırlar."

"Evet," dedi. "Alırlar. Kesinlikle alırlar."

"Ve geriye doğru iz sürüp bunu öğrenmenin kolay olduğunu fark ettim. Onun cüssesinde bir adamın, üstelik de bir zencinin izinin sürülmesi o kadar da güç olamaz."

"Eğer öyle sanıyorsan, yanılıyorsun," dedi. "En azından Coffey örneğinde. Ben biliyorum."

"Denedin mi?"

"Evet ve eli boş döndüm. Detterick'in kızları öldürülmeden iki gün önce onu Knoxville'de gördüklerini düşünen iki demiryolu işçisi vardı. Bunda şaşıracak bir şey yok; zaten yakaladıklarında Büyük Güney Demiryolunun karşısında, nehrin bu yakasındaydı ve herhalde Tennessee'den buraya o yolla geldi. Geçen ilkbaharın başlarında sandık taşıması için çok ihyan bir zenciyi tutmuş olduğunu söyleyen bir adamdan da bir mektup aldım. Kentucky'den. Ona Coffey'nin resmini gönderdim ve o olduğunu söyledi. Ama bundan öte..."Hammersmith

omuzlarını silkip başını salladı.

"Bu sana biraz garip gelmiyor mu?"

"Bana çok garip geliyor, Bay Edgecombe. Sanki gökten zembille inmiş gibi. Ve hiç yardımcı da olmuyor; bu haftadan geçen haftayı hatırlayamıyor."

"Öyle," dedim. "Bunu nasıl açıklıyorsun?"

"Ekonomik krizdeyiz," dedi. "işte böyle açıklıyorum. Yollar insan dolu. Okie'ler California'da şeftali topluyorlar, yukardaki yoksul beyazlar Detroit'de araba yapmak istiyorlar, Mississippi'li siyahlar da New England'a gidip ayakkabı ya da tekstil fabrikalarında iş bulmak peşindeler. Siyah olsun, beyaz olsun, herkes ötedeki topraklarda her şeyin daha iyi olacağına inanıyor. Bu kahrolası Amerikan usulü. Coffey gibi bir dev bile her gittiği yerde dikkat çekmez... bir çift küçük kızı öldürmeye karar verene dek yani. Küçük beyaz kızları."

"Sen buna inanıyor musun?" diye sordum.

İncecik yüzüyle bana bomboş baktı. "Bazen inanıyorum," dedi.

Karısı tıpkı lokomotifinin penceresinden sarkan bir makinist gibi mutfak penceresinden uzanıp, "Çocuklar! Kurabiyeler hazır!" diye bağırdı, sonra bana döndü: "Yulaflı üzümlü bir kurabiye ister miydiniz, Bay Edgecombe?"

"Nefis olduklarından eminim, bayan. Ama sanırım bu kez almayacağım."

"Peki," dedi ve başını içeri çekti.

Hammersmith birdenbire, "Üzerindeki yara izlerini gördün mü?" diye sordu. Kurabiye uğruna bile bir türlü salıncaktan kopamayan çocuklarını seyrediyordu.

"Evet." Ama onun görmüş olmasına şaşırmıştım.

Benim tepkimi fark edip güldü. "Savunma avukatının tek zaferi Coffey'ye gömleğini çıkarttırıp o yara izlerini jüriye göstermekti. Savcı George Peterson deli gibi itiraz etti ama yargıç izin verdi. George boşuna nefes tüketmese de olurdu, buralardaki jüriler kötü muamele gören insanların kendilerine engel olamadıkları konusundaki o psikolojik saçmalıkları yutmazlar. Onlar insanın ne olursa olsun kendine hâkim olabileceğine inanırlar. Bu, benim de inanmaya yatkın olduğum bir görüştür... ama yine de o yara izleri korkunçtu. Onlar hakkında bir şey dikkatini çekti mi, Edgecombe?"

Kocaoğlan'ı duşta çıplak görmüştüm ve fark etmiştim tabii; neden söz ettiğini biliyordum. "Hepsi kırık kırık. Neredeyse çatallı gibi."

"Bunun ne anlama geldiğini biliyor musun?"

"Çocukken birisi onu öldüresiye dövmüş," dedim. "Daha büyümeden önce."

"Ama içindeki şeytanı çıkarmayı beceremeyişler, değil mi Edgecombe? Dayağa boş verip sahipsiz bir kedi yavrusu gibi boğmalıydılar onu, değil mi?"

Sanırım bunu kabullenip oradan gitmek daha politik olurdu ama yapamadım. Onu görmüştüm. Ve onu hissetmiştim de. Ellerinin dokunuşunu hissetmiştim.

"O... garip," dedim. "Ama içinde gerçek bir şiddet yokmuş gibi. Onu ne halde bulduklarını

biliyorum ve bunu koğuşta gün be gün gördüklerimle bağdaştırmak çok güç. Ben şiddet dolu adamları tanırım, Bay Hammersmith." Wharton'u düşünüyordum tabii, Dean Stanton'u zinciriyle boğarken, "Yupppiiiii, beyler! Ne parti ama, değil mi!" diye bağıran Wharton'u.

Hammersmith şimdi bana dikkatle bakıyordu ve dudaklarında pek de beğenmediğim, inanmayan bir gülümseme vardı. "Buraya bir başka yerde başka küçük kızları da öldürmüş olup olmayacağını öğrenmeye gelmedin," dedi. "Buraya bunu yaptığını düşünüp düşünmediğimi öğrenmeye geldin. Öyle, değil mi? itiraf et, Edgecombe."

Soğuk içeceğimin son yudumunu da yuttum ve şişeyi küçük sehpaya bırakıp, "Eee?" dedim, "Sence yaptı mı?"

"Çocuklar!" diye seslendi oturduğu yerde biraz öne doğru eğilerek. "Hemen şimdi buraya gelip kurabiyelerinizi alın!" Sonra yeniden arkasına yaslanıp bana baktı. O pek beğenmediğim küçük tebessüm dudaklarında yeniden belirdi.

"Sana bir şey söyleyeyim," dedi. "İyi dinle, çünkü bilmen gereken bir şey olabilir."

"Dinliyorum."

"Sir Galahad isimli bir köpeğimiz vardı," dedi. Bir parmağıyla köpek kulübesini gösteriyordu. "İyi bir köpekti. Belli bir cins değildi ama uysaldı. Sakindi. Bir dal atıp oynamak için elini yalamaya hazırdı. Onun gibi sokak köpekleri çoktur, değil mi?"

Omuz silkip başımı salladım.

"Pek çok açıdan iyi bir sokak köpeği senin zenciye benzer," dedi. "Tanırsın ve sevmeye başlarsın. Belli bir işe yaramaz ama seni sevdiğini sandığın için onu beslersin. Eğer şanslıysan, Bay Edgecombe, aksini öğrenmen gerekmez. Cynthia ile ben, biz şanslı değildik." İçini çekti. Sanki kuru yaprakları altüst eden rüzgâr gibi bir iç çekişti bu. Yine köpek kulübesini gösterince onun terk edilmişliğini, köpek pisliklerinin çoğunun beyazlanıp tepelerinin toz haline gelmiş olduğunu daha önce nasıl fark etmemiş olduğuma şaştım.

"Eskiden onun arkasını temizlerdim," dedi Hammersmith. "Ve yağmur girmesin diye kulübesinin damını onarırdım. O bakımdan da Sir Galahad güneyli zencilere benzerdi; kendi işini kendi göremezdi. Şimdi hiç dokunmuyorum, kazadan beri yanına bile gitmedim. Tüfeğimi alıp oraya gittim ve onu vurdum ama sonra bir daha yaklaşmadım. Yapamıyorum. Zaman içinde yapabileceğim herhalde. Pisliklerini temizleyip kulübesini yıkacağım."

O sırada çocuklar geldi ama birdenbire gelmelerini istemedim; o anda dünyada istediğim en son şey buydu. Küçük kız iyiydi ama oğlan...

Basamaklardan yukarı koştular, bana baktılar, kıkırdadılar ve mutfak kapısına gittiler. "Caleb," dedi Hammersmith. "Buraya gel. Bir saniye."

Küçük kız, herhalde ikizi, aynı yaşta olmalıydılar, mutfağa girdi. Küçük oğlan babasının yanına geldi. Ayaklarına bakıyordu. Çok çirkin olduğunu biliyordu. Daha ancak dört yaşında kadardı sanırım, ama dört yaş çok çirkin olduğunuzu bilecek kadar büyüktür. Babası iki parmağıyla oğlanın çenesini tutup yüzünü kaldırmaya çalıştı. Oğlan önce direndi ama babası tatlı, sakin, sevgi dolu bir sesle, "Lütfen oğlum," deyince isteneni yaptı.

Saçından aşağı kocaman, yuvarlak bir yara izi alnını geçip ölü ve yarı kapalı bir gözün

üzerinden ağzının köşesine dek iniyordu. Ağzı bir kumarbazın ya da belki de bir genelev patronunun çokbilmiş sırıtışını takınıp kalmıştı. Yanaklardan biri düzgün ve güzel; diğeri tıpkı bir ağacın kütüğü gibi buruş buruştu. Sanırım orada bir delik vardı ve en azından o iyileşmişti.

Hammersmith, "Tek gözü görüyor," dedi oğlanın buruşuk yanağını bir sevgili şefkatiyle okşarken. "Kör olmadığı için şanslı sanırım. Diz çöküp en azından o kadarı için dua ediyoruz. Değil mi, Caleb?"

"Evet, efendim," dedi oğlan utangaç bir ifadeyle. Bütün o tatsız okul yılları boyunca bahçede okulun kabadayılarından dayak yiyecek, alay edilecek olan oğlan; hayatı boyunca asla hiç kimseyle şişe çevirme ya da postacılık oynayamayacak olan ve erkekliğe geçtiğinde büyük olasılıkla asla bir kadınla para vermeden yatamayacak olan oğlan; bundan sonraki elli, altmış ya da yetmiş yıllık ömrü boyunca hep aynaya bakıp çirkin, çirkin, çirkin diye düşünecek olan oğlan.

"Git ve kurabiyelerini ye," dedi babası ve oğlunun sırıtan ağzını öptü.

Çocuk, "Peki efendim," deyip içeri koştu.

Hammersmith arka cebinden bir mendil çıkarıp gözlerini sildi. Gözleri kupkuruydu ama sanırım nemli olmalarına alışmıştı.

"Onlar doğduğunda köpek buradaydı," dedi. "Onları koklaması için eve getirdim ve Cynthia hastaneden eve döndüğünde onların minicik ellerini yaladı." Sanki kendi kendini onaylamak istiyormuş gibi başını salladı. "Onlarla oynardı. Eskiden kahkahalar atana dek kızın yüzünü yalardı. Calebonun kulaklarını çekerdi ve yürümeyi öğrenirlerken bazen bahçeye çıkıp Galahad'ın kuyruğunu tutardı. Köpek ona hiç hırlamadı bile. İkisine de."

Şimdi gözyaşları akıyordu; bu hareketi çok yapmış bir adam gibi, otomatik olarak sildi onları.

"Hiçbir neden yoktu," dedi."Caleb onu incitmedi, ona bağırmadı, hiçbir şey yapmadı. Biliyorum. Ben de oradaydım. Eğer orada olmasaydım, oğlan ölürdü herhalde. Hiçbir şey olmadı, Bay Edgecombe. Oğlanın yüzü köpeğin gözünün önüne geldi ve Sir Galahad'ın aklına, köpeklerin akıl yerine kullandıkları her neyse, atılıp ısırmak geldi. Mümkünse, öldürmek. Oğlan orada, tam önündeydi ve köpek de ısırdı. Coffey'ye olan da işte bu. Oradaydı, onları verandada gördü, aldı, tecavüz etti, öldürdü. Daha önce de böyle bir şey yaptığının bir ipucu olması gerektiğini söylüyorsun ve ne demek istediğini anlıyorum ama belki de daha önce yapmamıştı. Benim köpeğim de daha önce hiç ısırmamıştı; yalnızca o kez. Coffey serbest kalsaydı bir daha böyle bir suç işlemeyebilirdi. Belki benim köpeğim de bir daha ısırmazdı. Ama ben buna aldırmadım. Tüfeğimi alıp çıktım, tasmasından tuttum ve kafasını uçurdum."

Sık sık nefes alıyordu.

"Ben de herkes kadar okudum, Bay Edgecombe. Bowling Green'de üniversiteye gittim, tarih ve gazetecilik okudum, biraz da felsefe. Kendimi okumuş biri olarak görmeyi severim. Çin'in bütün servetini verseniz köleliği geri getirmezdim. Sanırım ırk sorununu çözme çabalarımızda cömert ve insancıl olmalıyız. Ama eline fırsat geçerse sizin zencinin ısıracağı olasılığını da unutmamamız gerekir. Tıpkı fırsatını bulunca ve aklına esince ısıran sokak köpeği gibi. Bunu daha önce yapıp yapmadığını mı öğrenmek istiyorsun, o her tarafı yara

izleriyle kaplı John Coffey'nin?"

Başımı salladım.

"Ah, evet," dedi Hammersmith. "O yaptı. Hiç kuşkun olmasın ve ona hiç arkanı dönme. Bir kez ya da birkaç yüz kez paçanı kurtarabilirsin...hatta belki de bin kez...ama sonunda..." Elini gözlerimin önüne kaldırıp parmaklarını hızla şaklattı ve ısıran bir ağız taklidi yaptı. "Anlıyor musun?"

Tekrar başımı salladım.

"Onlara tecavüz etti, öldürdü ve sonra üzüldü...ama o küçük kızlara tecavüz edildi, o küçük kızlar öldürüldü. Ve sen onu halledeceksin, değil mi, Bay Edgecombe? Birkaç hafta içinde onu halledeceksin ve bir daha asla böyle bir şey yapamayacak." Ayağa kalkıp verandanın parmaklıklarına yürüdü ve bakımsız bahçenin ortasındaki, eski köpek pisliklerinin çevrelediği o köpek kulübesine baktı. "Belki bana izin verirsin," dedi. "Öğleden sonra' mahkemede bulunmam gerekmediğine göre, biraz ailemle olurum diye düşündüm. İnsanın çocukları ancak bir kez küçük oluyorlar."

"Buyur," dedim. Dudaklarım kasılmaktan uyuşmuştu. "Ve bana zaman ayırdığın için teşekkür ederim."

"Söylemeye değmez," dedi.

Hammersmith'in evinden doğru hapishaneye gittim. Uzun bir yoldu ve bu kez şarkılar söyleyerek kısaltamadım. Sanki en azından bir süre, bütün şarkıları unutmuş gibiydim. O zavallı küçük oğlanın yüzü gözlerimin önünden gitmiyordu. Ve Hammersmith'in eli... ısırma taklidi yaparak bir yukarı, bir aşağı gidip gelen başparmakları.

5

Vahşi Will Wharton tecrit odasına ilk ziyaretini hemen ertesi gün yaptı. Bütün sabahı ve öğleden sonrayı Mary'nin küçük kuzusu kadar sakin ve uslu geçirdi ama çok geçmeden bunun onun doğal hali olmadığını, sorun çıkarmaya hazırlandığını anladık. Sonra, o akşam yedi otuz sularında Harry o gün temiz temiz giydiği üniforma pantolonunun paçalarına sıcak bir şeyin sıçradığını hissetti. Çişti bu. William Wharton hücresinde durmuş, sırıtan ağzında çürüyen dişlerini göstererek Harry Terwilliger'in pantolonuna ve ayakkabılarına işiyordu.

Harry daha sonra hâlâ iğrenerek ve öfke içinde, "O pis orospu çocuğu bütün gün biriktirmiş olmalı," diyecekti.

Buraya kadardı. William Wharton'a E Bloktaki patronun kim olduğunu gösterme zamanı gelmişti. Harry, Brutal'la beni aldı, ben de yine nöbette olan Dean ile Percy'ye haber verdim. O sırada üç mahkûmumuz vardı unutmayın ve benim grubum akşamın yedisinden sabaha karşı üçe kadar tam kadro oradaydı. Bunlar sorun çıkması en olası saatlerdi ve günün geri kalan kısmında başka gruplar görev yapıyordu. Diğer gruplar çoğunlukla geçici elemanlardan oluşurdu ama başlarında hep Bill Dodge bulunurdu. Kötü bir düzen değildi ve Percy'yi bir kez gündüz nöbetine kaydırdıktan sonra hayatın daha da iyi olacağını düşünüyordum. Ancak buna hiç zaman kalmadı. Bazen, eğer böyle yapsaydım, olaylar daha değişik olur muydu, diye düşünüyorum.

Her neyse, depoda, Elektrikli'nin bulunduğu tarafın tam karşısından büyük bir su borusu geçiyordu. Dean'le Percy ona bir yangın hortumu taktılar. Sonra gerekirse açmak için bir de vana eklediler.

Brutal ile ben Wharton'un hücresine koştuk. Wharton hâlâ organı pantolonunun dışında dikilmiş sırıtıyordu. Önceki gece eve gitmeden önce, yeni problemli çocuğumuz için gerekebilir düşüncesiyle tecrit odasından deli gömleğini almış, ofisimde bir rafa koymuştum. Şimdi bir elimde o vardı. İşaret parmağımı bağcıklarından birine geçirmiş tutuyordum. Harry elinde yangın hortumunun ucu arkamızdan geliyordu. Yangın hortumu ofisimden geçip depo basamaklarından aşağı gidiyor, en uçta Dean İle Percy ellerinden geldiği kadar hızlı kangalını açıyorlardı.

Vahşi Bili, "Hey, hepinizin hoşuna gitti mi?" diye sordu. Tıpkı panayırdaki bir çocuk gibi, gülmekten konuşamıyor; yanaklarından aşağı yaşlar süzülüyordu. "O kadar çabuk geldiniz ki, herhalde hoşlanmış olmalısınız. Şimdi de beraberinde verecek pislikler hazırlıyorum. Güzel, yumuşak pislikler. Yarın hepsini size sunacağım..."

Hücresinin kapısını açtığımı görünce gözlerini kıstı. Brutal'ın bir elinde tabancasını, diğer elinde copunu tuttuğunu fark ettiğinde gözleri daha da kısıldı.

"Buraya bacaklarınızın üstünde gelebilirsiniz ama sırtınızın üstünde çıkacaksınız. Billy the Kid size bunu garanti eder," dedi. Gözlerini yine bana çevirdi. "Ve eğer o deli gömleğini bana giydireceğini sanıyorsan, biraz daha düşün kaz kafalı."

"Buralarda emirleri veren sen değilsin," dedim ona. "Bunu bilmen gerekirdi ama sanırım biraz öğretilmeden anlayamayacak kadar aptalsın."

Kapıyı açıp geri ittim. Wharton organı hâlâ pantolonunun dışında, yatağa doğru çekildi, ellerini bana doğru uzatıp parmaklarıyla çağırmaya başladı. "Gel, seni çirkin orospu çocuğu," dedi. "Öğretilecek bir şeyler var, evet ve bu oğlan da öğretmen olmaya hazır." Bakışlarını ve kara dişli gülümsemesini Brutal'a çevirdi. "Haydi, gel, koca ahbap, önce sen. Bu kez sinsice arkamdan vuramayacaksın. Bırak o tabancayı, nasılsa ateşleyemezsin ve erkek erkeğe dövüşelim. Bakalım kim daha iyi."

Brutal hücreye girdi, ama Wharton'un üzerine yürümedi, kapıdan girer girmez sola geçti. Üzerine doğru tutulan yangın hortumunu görünce Wharton'un kısık gözleri iri iri açıldı. "Hayır, bunu yapamazsınız," dedi. "Hayır, bunu..." "Dean!" diye bağırdım. "Açın! Sonuna kadar! "Wharton öne doğru sıçradı ve Brutal ona bir tane patlattı. Tam Percy'nin hayallerindeki türden. Cop Wharton'un kaşlarının tam üstüne indi. Onu görene kadar hiç belaya çatmamış olduğumuzu sanan Wharton diz çöktü. Gözleri açıktı ama görmüyordu. Sonra su gelmeye başladı. Harry suyun tazyiki altında hortumu düz tutmak için geriye doğru birkaç adım sendeledi. Hortumun ucunu sıkı sıkı kavramış, namlu gibi doğrultmuştu. Su Billy Wharton'un göğsünün tam ortasında patladı, onu kendi etrafında yarım döndürdükten sonra yatağının altına sürükledi. Koridorun aşağısında Delacroix bir ayağından diğerine sıçrıyor, tiz bir sesle bağırarak John Coffey'ye küfrediyor, ondan neler olduğunu anlatmasını istiyor, kimin kazandığını, o yeni çılgın oğlanın sulu Çin işkencesini nasıl bulduğunu soruyordu. John hiçbir şey demiyor, kısa paçalı pantolonu ve hapishane terlikleriyle orada öylece duruyordu. Ona çabucak bir bakış fırlattım, yüzünde hep o kederli ve sakin ifadenin bulunduğunu görmeye yetti. Sanki bütün bu olan biteni daha önce; hem de bir değil, binlerce kez görmüş gibiydi.

Brutal omzunun üstünden, "Suyu kes!" diye bağırıp ileri doğru atıldı. Yarı baygın durumdaki Wharton'u koltukaltlarından kavrayıp yatağın altından çekti. Wharton öksürüyor ve glu-glu sesler çıkarıyordu. Kaşlarının üzerinde Brutal'ın copunun açtığı yaradan donuk bakışlı gözlerine kan sızıyordu.

Brutus Howell'la ben deli gömleği işini artık bir uzmanlık haline getirmiş, yeni bir dans figürü çalışan bir çift vodvil yıldızı gibi alıştırma yapmıştık. Arada sırada bu çalışmalarımızın yararını görüyorduk. Brutal tıpkı bez bir bebeği oturtur gibi Wharton'u oturtup kollarını bana doğru kaldırdı. Wharton'un gözlerinde daha yeni ayılma belirtileri görülüyor, hemen mücadeleye başlamazsa çok geç olacağının bilincine varıyordu ama beyniyle kasları arasındaki bağlantı hâlâ kopuktu ve daha kendine gelemeden ben gömleğin kollarını geçirmiş, Brutal da arkadaki bağlan bağlıyordu bile. O iş hallolduktan sonra manşetlerdeki bağları tuttum, Wharton'un kollarını kavuşturup bileklerini bağladım. Sonunda kendi kendini kucaklar gibi görünüyordu.

Delacroix, "Allah seni kahretsin, seni koca kukla, ona ne yapıyorlar?" diye haykırdı. Sanki o da bilmek istermiş gibi, Mr. Jingles'ın da ciyk sesini duydum.

Percy geldi. Su borusuyla mücadelesinden gömleği ıslanıp üzerine yapışmış, gözleri heyecanla parlıyordu. Arkasından boğazında mosmor bir çürük, daha az heyecanlı bir biçimde Dean geliyordu.

"Haydi gel bakalım, Vahşi Bili," deyip Wharton'u ayağa kaldırdım. "Biraz attaya gidelim."

Wharton tiz bir sesle, "Bana öyle deme!" diye haykırdı. Sanırım ilk kez zeki bir hayvanın

kamuflaj benekleri yerine gerçek duyguları görüyorduk. "Vahşi Bili Hickok bir kovboy değildi! Hiçbir zaman bir ayıya elindeki bıçakla da karşı koymadı! Yalnızca alelade bir John Law'du! Adi herif sırtını kapıya dönüp oturdu ve bir sarhoş tarafından öldürüldü!"

Brutal, "Aman Tanrım! Bir tarih dersi!" diye bağırıp Wharton'u hücresinden dışarı itti. "İnsan buraya getirildiğinde başına ne geleceğini hiç bilmez, ama hoş bir şey olacağından emindir. Zaten etrafta senin kadar hoş insanlar varken, sanırım bu da mantıklı geliyor, değil mi? Hem biliyor musun? Çok geçmeden sen de tarih olacaksın, Vahşi Bili. Bu arada, yürü bakalım koridordan aşağı. Senin için özel bir odamız var. Biraz sakinleşmen için."

Wharton öfkeli, anlaşılmaz bir çığlık atıp gömleğin içinde kolları arkasında bağlı olmasına rağmen, Brutal'ın üzerine atladı. Percy copunu çekti -hayatın tüm sorunları için Wetmore'un çözümüydü bu- ama Dean onun bileğini tuttu. Percy ona şaşkın, yarı meraklı bir bakış fırlattı. Sanki Wharton'un ona bütün bu yaptıklarından sonra Dean'in kendisini tutacak son insan olması gerekiyordu.

Brutal, Wharton'u geri itti. Ben yakalayıp Harry'ye doğru ittim. Harry de Yeşil Yoldan aşağı, neşeli Del'le hareketsiz Coffey'nin önünden yürüttü. Wharton yüzüstü düşmemek için koşuyor, hiç durmadan küfrediyordu. Bir yandan da kıvılcımlar saçan bir kaynak makinesi gibi, hiç durmadan tükürüyordu. Onu sağdaki son hücreye tıktık. Bu arada Harry, Dean ve Percy (nasılsa bir kerelik haksız yere fazla çalıştırıldığından yakınmıyordu) tecrit odasında her ne varsa boşalttılar. Onlar bu işle uğraşırken, ben Wharton'la kısa bir konuşma yaptım.

"Sen çetin ceviz olduğunu sanıyorsun," dedim. "Belki de öylesin evlat, ama burada fark etmez. Esip gürlediğin günler geçti artık. Sen bize iyi davranırsan, biz de sana iyi davranırız. Eğer işi zorlaştırırsan, sonunda nasılsa öleceksin, yalnızca gitmeden önce seni bir kalem gibi yontarız."

Wharton kısık bir sesle, "Benim işimin bittiğini görmekten mutlu olacaksınız," dedi. Hiç işe yaramayacağını bilse de, deli gömleğine karşı mücadele ediyordu ve yüzü bir domates gibi kızarmıştı. "Ama gidene dek de hayatlarınızı cehenneme çevireceğim." Öfkeli bir babun gibi bana dişlerini gösterdi.

"Eğer tüm istediğin buysa, yani hayatlarımızı cehenneme çevirmekse, artık vazgeçebilirsin, çünkü basardın zaten," dedi Brutal. "Ama o yolda yürüyeceğin güne dek geçireceğin zamana gelince, Wharton, eğer hepsini de yumuşak duvarlı odada geçirsen bile umurumuzda değil. Ve kolların kangren olup da dökülene kadar o gömleği giyebilirsin." Bir an durdu. "Buraya hiç kimseler gelmez. Üstelik şöyle ya da böyle, kimsenin senin başına geleceklere aldırdığını sanıyorsan, yeniden düşün. Herkes için sen zaten ölmüş bir haydutsun."

Wharton dikkatle Brutal'ı incelerken yüzündeki öfke yavaş yavaş soluyordu. "Çıkarın beni," dedi sakin bir sesle. Güvenilmeyecek kadar aklı başında ve makul bir ses. "iyi, dürüst bir Kızılderili olacağım."

Harry hücrenin kapısında belirdi. Koridorun ucu çıfıt çarşısı gibi olmuştu ama bir girişirsek işleri hemen yoluna koyardık. Önceden de yapmıştık bunu; neler yapılması gerektiğini biliyorduk. "Hazırız," dedi Harry.

Brutal gömleğin altında Wharton'un sağ dirseğinin bulunduğu yeri kavradı ve onu ayağa kaldırdı. "Haydi gel, Vahşi Billy. Ve olanların iyi tarafına bak. Asla kapıya sırtını dönüp oturmaman ve aslarla sekizlileri elde tutmaman gerektiğini kendi kendine hatırlatman için en azından yirmi dört saatin olacak."

"Çıkarın beni," dedi Wharton. Gözlerini Brutal'dan Harry'ye, ondan bana çeviriyordu. Yüzü yavaş yavaş morarmaya başlamıştı. "İyi olacağım. Size söylüyorum, dersimi aldım. Ben... ben... ummmmmahhhhh!"

Birdenbire yarısı hücrenin içinde, yarısı Yeşil Yolun marleylerinin üstünde, yere yığıldı. Ayaklarıyla havayı tekmeliyor, bedeni çırpınıyordu.

"Aman Tanrım, kriz geçiriyor," diye fısıldadı Percy.

"Öyle, benim kız kardeşim de Babil Fahişesi," dedi Brutal. "Cumartesi akşamları uzun beyaz bir peçe takarak Musa'nın önünde dans ediyor." Eğilip Wharton'u koltuk altından tuttu. Ben de diğer kolunu yakaladım. Wharton oltaya takılmış bir balık gibi ikimizin arasında kıvranıyordu. Onun çırpınan bedenini taşımak, bu arada da vücudunun bir ucundan homurdanıp diğerinden yellenmesini dinlemek yaşamımın en tatsız deneyimlerinden biriydi.

Başımı kaldırdım ve bir an için John Coffey'yle göz göze geldim. Gözleri kanlı, kara yanakları ıslaktı. Yine ağlamıştı. Hammersmith'in eliyle yaptığı ısırma taklidini düşünüp ürperdim. Sonra dikkatimi yeniden Wharton'a verdim.

Onu bir paket gibi tecrit odasına attık ve yere yatıp, bir zamanlar E Bloktaki hayatına Steamboat Willy olarak başlayan fareyi aradığımız pis su deliğinin yanında, deli gömleğinin içinde çırpınmasını seyrettik.

Dean o kısık sesiyle, "Dilini ya da başka bir şeyi yutup ölse pek aldırmam," dedi. "Ama bürokrasiyi bir düşünün, çocuklar! Bitmek tükenmek bilmez."

Harry karamsar bir ifadeyle, "Bürokrasiye boşver, soruşturmayı düşün," dedi. "Şu Tanrı'nın cezası işlerimizi kaybederiz. Aşağıda, Mississippi'de bezelye toplamaya başlarız. Mississippi'nin ne olduğunu biliyorsun, değil mi? Cehennemin dibinin kızılderilicesi."

Brutal, "O ölmeyecek de, dilini de yutmayacak," dedi. "Yarın bu kapıyı açtığımızda, gayet iyi olacak. Bana inanın."

Nitekim öyle oldu. Ertesi gün dokuzda hücresine geri götürdüğümüz adam sessiz, sakindi ve görünüşte uslanmıştı. Başı önde yürüyordu; deli gömleği çıkarılınca hiç kimseye saldırmaya kalkışmadı ve ona bir daha sefere yine aynı şeylerin olacağını, pantolonuna işeyip kaşık kaşık bebek maması yiyerek ne kadar zaman geçirmek istediğini kendi kendine sormasını söylediğimde halsizce yüzüme bakmakla yetindi.

Hücresine bırakırken, "iyi olacağım patron, dersimi aldım," diye fısıldadı. Brutal bana bakıp göz kırptı.

Ertesi gün geç saatlerde William Wharton ya da kendi açısından Billy the Kid (ama asla John Law Vahşi Bili Hickok değil,) yaşlı Tut-Tut'tan bir ayçöreği aldı. Wharton'un herhangi bir alışveriş yapması kesinlikle yasaklanmıştı ama öğleden sonra vardiyası çoğunlukla geçici elemanlardan oluşuyordu. Tut'un kendisinin bunu daha iyi bilmesi gerekirdi kuşkusuz; ne var

ki, onun açısından da yiyecek arabası için her zaman üç kuruş üç kuruştur, bir şarkı daha söylerdim ama zamanım yok, felsefesi geçerliydi.

O gece Brutal göz attığında Wharton hücresinin kapısında ayakta duruyordu. Brutal'ın başını kaldırıp yüzüne bakmasını bekledi, sonra birden avuçlarını şişmiş yanaklarına bastırıp yoğun ve inanılmayacak kadar uzun bir çikolatalı tükürük şelalesini Brutal'ın yüzüne püskürttü. Bütün bir ayçöreğini ağzına tıkmış, eriyip sıvı haline gelene dek orada tutmuş, sonra da çiğnemelik tütün gibi kullanmıştı.

Wharton yüzünde çikolatadan bir sakal, gülmekten kırılıp ayaklarıyla havayı döverek sırtüstü yatağına yıkıldı. Eliyle bir sakaldan çok daha fazlasını edinmiş olan Brutal'ı işaret ediyordu. "Küçük Kara Sambo. Evet efem, patron, evet efem, nasılsınız? "Wharton kasıklarını tutarak uludu. Tanrım, keşke kaka olsaydı! Keşke! Eğer şu şeyden biraz daha olsaydı..."

"Kaka sensin," diye homurdandı Brutal. "Ve umarım çantanı hazırlamışındır, çünkü o sevgili lağım çukuruna dönüyorsun."

Wharton bir kez daha deli gömleğinin içine tıkıldı ve bir kez daha onu yumuşak duvarlı odaya kapattık. Bu kez iki günlüğüne. Zaman zaman orada söylendiğini, bazen iyi olacağına söz verdiğini, kendine geldiğini ve uslu olacağını söylediğini duyuyorduk; bazen de doktor istiyor, ölüyorum diye haykırıyordu. Ama çoğunlukla sesi çıkmıyordu. Onu dışarı çıkardığımızda da sessizdi. Başı önünde hücresine yürürken gözleri donuk bakıyordu ve Harry ona, "Unutma, her şey sana bağlı," dediğinde de ses çıkarmadı. Bir süre uslu duruyor, sonra yeni bir şey deniyordu. Yaptıklarından hiçbiri daha önce yapılmamış şeyler değildi (belki bir tek o ayçöreğiyle yaptığı dışında; Brutal bile onun çok orijinal bir fikir olduğunu kabul etmişti), ama inatçılığı insanı korkutuyordu. Er geç birinin boş bulunup başımızın büyük belaya gireceğinden korkuyordum. Üstelik bu durum daha bir süre devam edebilirdi, çünkü onun adına bir avukat bir yerlerde uğraşıyor, herkese daha tüyü bitmedik bu delikanlıyı idam etmenin ne büyük hata olacağını anlatıyordu... Hem tüyü bitmedik, hem de Jeff Davis kadar beyaz üstelik. Bundan yakınmanın anlamı yoktu, çünkü Wharton'u Elektrikli'den uzak tutmak işiydi avukatının. Onu güvenli bir biçimde içerde tutmak da bizim işimizdi. Sonunda, avukatı olsa da olmasa da, Elektrikli onu mutlaka yutacaktı.

6

O hafta müdürün karısı Melinda Moores'un Indianola'dan döndüğü haftaydı. Doktorlar işlerini bitirmişler; kafasındaki tümörün kendilerince ilginç röntgenlerini çekmişler, ellerindeki güçsüzlüğü ve o sıralarda hemen hemen hiç ara vermeyen ağrılarını kaydetmişler ve artık onunla yapacak bir işleri kalmamıştı. Kocasına içinde morfin bulunan bir sürü hap verip Melinda'yı ölmeye evine yollamışlardı. Hal Moores'un biraz birikmiş izni vardı. Çok değildi gerçi, o günlerde çok izin vermezlerdi, ama o da kullanabildiği kadarını aldı ve eşine yapması gereken işlerde yardıma gitti.

Eşimle ben eve döndükten üç gün kadar sonra onu görmeye gittik. Ben önden aradığımda Hal, "Evet, olur, bekliyoruz," dedi, Melinda iyi bir gün geçiriyordu ve bizi gördüğüne sevinecekti.

Moores'ların evlilik yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri küçük eve giderken Janice'e, "Bu tip ziyaretlerden nefret ediyorum," dedim.

"Herkes öyle hayatım," dedi karım ve elimi okşadı. "Ama dayanacağız, biz de, o da."

"Umarım."

Melinda'yı oturma odasında, mevsimine göre fazlaca sıcak ekim güneşinde oturur bulduk. Dehşet içindeki ilk izlenimim kırk beş kilo kadar kaybetmiş olduğuydu. O kadar kaybetmiş olamazdı tabii, aksi halde orada bile olamazdı pek ama gözlerimin önündeki manzaraya karşı beynimin ilk tepkisi buydu. Yüzü eriyip kafatasının şeklini almış ve derisi parşömen kâğıdı gibi solmuştu. Gözlerinin altında mor halkalar vardı. Ve onu ilk kez o sallanan koltuğunda, kucağında ya diktiği bir yamalı bohça ya da dokuduğu bir kilim olmadan görüyordum. Orada öylece oturuyordu. Tıpkı tren istasyonunda bekleyen biri gibi.

Karım içtenlikle, "Melinda," dedi. Sanırım o da benim kadar şaşırmıştı, hatta belki daha da fazla, ama bazı kadınlara özgü bir ustalıkla gizliyordu. Melinda'ya doğru gitti, onun oturduğu sallanan koltuğun yanında diz çöktü ve elini avucunun içine aldı. O arada gözlerim şöminenin önünde serili mavi kilime kaydı. Bana sanki solgun limonların renginde olması gerekiyormuş gibi geldi; çünkü artık bu oda da Yeşil Yolun bir başka versiyonu gibiydi.

Jan, "Sana çay getirdim," dedi. "Kendi içtiğimden, insanı gevşetir. Mutfağa koydum."

Melinda, "Çok teşekkür ederim, canım," dedi. Sesi yorgun ve hırıltılı çıkıyordu.

"Kendini nasıl hissediyorsun, hayatım?" diye sordu karım.

"Daha iyiyim," dedi Melinda o hırıltılı sesiyle. "Dansa gidecek kadar iyi değilim ama, en azından bugün ağrım yok. Baş ağrım için birtakım haplar verdiler. Bazen işe de yarıyorlar üstelik."

"Bu iyi işte, değil mi?"

"Ama o kadar iyi tutamıyorum. Elime... bir şeyler oldu." Elini kaldırdı, sanki daha önce hiç görmemiş gibi baktı, sonra yeniden kucağına bıraktı. "Her tarafıma... bir şeyler oldu." Sessizce ağlamaya başladı. Bana John Coffey'yi hatırlatmıştı. O dedikleri yeniden başımın içinde çınlamaya başladı: Yardımım oldu, değil mi? Yardımım oldu, değil mi? Tıpkı dilinize dolanan

bir tekerleme gibi.

O sırada Hal geldi. Beni bir köşeye çekti ve inanın buna sevindim. Mutfağa gittik, bana çiftçinin birinin mahzeninden yeni çıkmış beyaz viskiden koydu. Kadehlerimizi tokuşturup içtik. Meret insanın boğazını kor gibi yakıyordu ama mideye indiğinde de harika bir duygu veriyordu. Yine de Moores testiyi bana doğru itip sessizce bir tane daha isteyip istemediğimi sorduğunda başımı sallayıp geçiştirdim. Vahşi Bill Wharton en azından şimdilik odasında değildi ve ona dumanlı bir kafayla yaklaşmak hiç de güvenli olmazdı. Aramızda demir parmaklıklar varken bile.

Alçak sesle, "Buna daha ne kadar dayanabilirim bilmiyorum, Paul," dedi. "Sabahları yardıma gelen bir kız var ama doktorlar bağırsaklarının kontrolünü kaybedebileceğini söylüyorlar ve... ve..." Durdu, yutkundu. Yine önümde ağlamamak için çaba harcıyordu.

Elinden geleni yap," dedim. Masanın üzerinden uzanıp kısaca titrek, lekeli elini sıktım. "Günden güne elinden geleni yap ve gerisini Tanrı'ya bırak. Yapabileceğin başka bir şey yok, öyle değil mi?"

"Yok sanırım. Ama çok zor, Paul. Ne kadar zor olduğunu asla öğrenmezsin umarım."

Kendini toplamak için çaba sarf etti.

"Şimdi bana haberleri anlat. William Wharton'la nasıl gidiyor? Ya Percy Wetmore?"

Bir süre iş konuştuk ve ziyaret sona erdi. Daha sonra eve dönerken karım yanımda yol boyunca nemli gözlerle düşünceli düşünceli, ses çıkarmadan oturdu. Coffey'nin sözleri tıpkı Delacroix'nin hücresinde fır dönen Mr. Jingles gibi kafamın içinde dönenip duruyordu: Yardımım oldu, değil mi?

Karım bir ara donuk bir sesle, "Korkunç bir şey," dedi. "Ve insanın elinden hiçbir şey gelmiyor."

Başımı sallayıp düşündüm: Yardımım oldu, değil mi? Ama bu çok çılgıncaydı, kafamdan atmak için elimden geleni yaptım.

Bahçemize saparken sonunda ikinci kez ağzını açtı. Bu kez Melinda'dan söz etmedi ama benim idrar yollarımdaki iltihabı sordu. Gerçekten geçip geçmediğini öğrenmek istiyordu. Gerçekten geçti, dedim.

"İyi o halde," dedi ve beni kaşımın üzerinden, o hassas yerimden öptü. "Belki de kendimize gelmek için, bilirsin işte, bir şeyler yapmalıyız. Zamanın ve niyetin varsa yani."

İkincisinden bolca, ilkinden de anca yetecek kadar olduğundan, onu elinden tutup arkadaki yatak odasına götürdüm. Elbiselerini çıkarırken okşadığı yerim artık ağrımıyordu. Her ikimizin de hoşlandığı biçimde, ağır ağır onun tatlılığına kapılırken, John Coffey'yi düşünüyordum. Yardım etmişti, değil mi? Yardım etmişti, değil mi? Tıpkı doğru dürüst söylemeye hazır olana dek aklınızdan çıkmayan bir şarkı dizesi gibi.

Daha sonra hapishaneye giderken kısa zamanda Delacroix'nin idamına hazırlanmamız gerektiğini düşündüm. Buradan aklıma Percy'nin bu kez nasıl ön cephede olacağı geldi ve ürperdim. Kendi kendime buna katlanmam gerektiğini; bir idam daha ve büyük olasılıkla Percy Wetmore'dan kurtulacağımızı söyledim... ama sanki kasıklarımdaki iltihap geçmemiş

de yer değiştirmiş; karnımı yakarken sırtımı dondurmaya başlamış gibi; o ürperti geçmedi.

7

"Haydi gel," dedi Brutal, Delacroix'ya ertesi akşam. "Ufak bir yürüyüşe çıkıyoruz. Sen, ben ve Mr. Jingles."

Delacroix ona kuşkulu bir bakış fırlatıp fareyi almak için puro kutusuna eğildi. Hayvanı avucunun içinde tutup gözlerini kısarak Brutal'a baktı.

"Neler oluyor?" diye sordu.

"Seninle Mr. Jingles için büyük gece," dedi Dean, Harry'le birlikte Brutal'ın yanına gelirken. Dean'in boynundaki morluklar tatsız bir sarı renge dönüşmüştü ama en azından kedi görmüş havlayan bir köpek gibi sesler çıkarmadan konuşabiliyordu artık. Brutal'a baktı. "Sence ona zincir takmalı mıyız, Brüte?"

Brutal biraz düşündü. "Yok," dedi sonunda. "Uslu olacak, öyle değil mi, Del? Sen ve fare, her ikiniz de. Ne de olsa bu gece birtakım yüksek tiplere gösteri yapacaksınız."

Pereyle ben nöbet masasında durmuş, olan biteni seyrediyorduk. Percy kollarını kavuşturmuş, dudaklarına belli belirsiz, küçümseyen bir gülümseme yerleşmişti. Bir süre sonra bağa tarağını çıkarıp saçlarını taramaya başladı. John Coffey de sessizce hücresinin parmaklıklarında durmuş, seyrediyordu. Wharton yatağında uzanıp gözlerini tavana dikmiş, olan bitenle hiç ilgilenmiyordu. Hâlâ "usluydu," ama onun uslu olmak dediğine Briar Ridge'deki doktorlar katatonik diyorlardı. Bir kişi daha vardı orada. Benim ofisimde, gözlerden uzaktaydı ama sıska gölgesi kapıdan dışarı, Yeşil Yola düşüyordu.

Brutal hücre kapısındaki çifte kilidi açıp kapıyı geri iterken Del bacaklarını yatağının üzerine çekti ve sinirli sinirli, "Neler oluyor, seni koca çılgın?" diye sordu. Gözleri üçünün üzerinde fıldır fıldır dönüyordu.

Brutal, "Anlatayım sana," dedi. "Bay Moores bir süre için gitti. Belki duymuşsundur, eşinin başı belada. Bu nedenle işin başında Bay Anderson var. Bay Curtis Anderson."

"Eee? Bunun benimle ne ilgisi var?"

"Pekâlâ," dedi Harry. "Patron Anderson senin fareyi duymuş, Del, onun numaralarını seyretmek istiyor. O ve altı kişi daha idarede seni bekliyorlar. Bildiğin o gardiyanlardan değil bunlar. Brute'un dediği gibi, yüksek tipler. Sanırım bir tanesi tâ eyalet başkentinden gelen bir politikacı."

Delacroix bunu duyunca gözle görünür biçimde şişindi ve yüzünde tek bir kuşku kırıntısı bile görmedim. Tabii Mr. Jingles'ı görmek istiyorlardı. Kim istemezdi ki?

Önce yatağının, sonra da yastığının altında bir şeyler aranmaya başladı. Sonunda o pembe nane şekerlerinden bir taneyi ve rengârenk makarasını buldu. Soru sorar gibi Brutal'a baktı ve Brutal başını salladı.

"Evet. Sanırım en merak ettikleri de bu makara oyunu ama o naneleri yiyişi de pek şirin. Puro kutusunu da unutma. Onu orada taşımak istersin, değil mi?"

Delacroix kutuyu alıp Mr. Jingles'ın oyuncaklarını içine koydu ama fare gömleğinin omuzuna yerleşti. Sonra hücresinden çıktı, hâlâ göğsü kabarmış durumda Dean ile Harry'ye

baktı. "Sizler geliyor musunuz?"

"Yok," dedi Dean. "Yapacak başka işlerimiz var. Ama sen onları mahvet, Del. Louisiana'lıların kafaya koyup çalışmaya başlayınca neler yapabildiklerini göster onlara."

"Merak etme." Yüzünde o kadar ani, o denli yalın bir mutluluk gülümsemesi belirdi ki, yaptığı korkunç şeye rağmen kalbimin onun için kırıldığını hissettim. Ne biçim bir dünyada yaşıyoruz... ne biçim bir dünyada!

Delacroix, John Coffey'ye döndü. Onunla arasında gördüğüm diğer yüz idamlıktan farklı olmayan mesafeli bir arkadaşlık doğmuştu.

Coffey ciddi bir sesle, "Onları büyüle, Del," dedi. "Bütün numaralarını göster onlara."

Delacroix başını salladı ve elini omzu seviyesine kaldırdı. Mr. Jingles sanki bir platformmuş gibi üzerine atladı ve Delacroix elini Coffey'nin hücresine doğru uzattı. John Coffey dev parmağını uzattı ve Allah canımı alsın ki, farenin boynunu uzayıp tıpkı bir köpek gibi o parmağın ucunu yaladığını gördüm.

Brutal, "Haydi Del, oyalanmayı bırak," dedi. "Bu adamlar senin fareni seyretmek için evde sıcak yemeklerini bekletiyorlar." Doğru değildi tabii; Anderson zaten her gece sekize kadar orada olurdu ve Delacroix'nın "şovunu" seyretmek için çağırdığı gardiyanlar da vardiyalarına göre, on bir ya da on ikiye kadar bekleyeceklerdi. Eyalet başkentinden gelen politikacı büyük olasılıkla ödünç bir kravat takmış bir hademeydi. Ancak Delacroix'nın bunları bilmesine olanak yoktu.

"Ben hazırım," dedi Delacroix her nasılsa halktan kopmamayı başarmış büyük bir yıldızın alçakgönüllülüğüyle. "Gidelim." Mr. Jingles omuzuna tünemiş vaziyette Brutal onları Yeşil Yoldan götürürken, Delacroix bir kez daha bağırmaya başladı. "*Messieurset Mesdames! Bienvenue au cirquede mousie!*" (Bayanlar Baylar, fareciğin sirkine hoşgeldiniz!) Hayal dünyasına bu kadar gömülmüşken bile, yine de Percy'ye kuşkulu bir bakış fırlatıp epeyce açığından geçmeyi ihmal etmedi.

Harry ile Dean, Wharton'un karşısındaki boş hücrenin önünde durdular (o değerli zat kımıldamamıştı bile). Brutal'ın avlu kapısını açmasını ve orada bekleyen iki gardiyanın da eşliğinde Delacroix'nin Cold Mountain Hapishanesinin büyükbaşlarına vereceği galaya gitmesini seyrettiler. Kapı yeniden kilitlenene dek bekledik, sonra dönüp benim ofisime doğru baktık. Gölge hâlâ açlık kadar sıska, yerde yatıyordu ve Delacroix'nin o heyecan içinde onu fark etmemiş olmasına sevinmiştim.

"Haydi çık," dedim. "Ve elimizi çabuk tutalım, beyler, iki prova yapmak istiyorum ve fazla zamanımız yok."

Her zamanki gibi pırıl pırıl gözleriyle ihtiyar Tut-Tut çıkıp Delacroix'nin hücresine doğru yürüdü ve açık kapıdan içeri girdi. "Oturuyorum," dedi. "Oturuyorum. Oturuyorum. Oturuyorum."

Bir an için gözlerimi kapatıp bu gerçek bir sirk, diye düşündüm. Gerçek sirk burada ve biz de bir avuç eğitilmiş fareyiz. Sonra bu düşünceyi kafamdan attım ve provaya başladık.

8

Birinci prova da, ikincisi de iyi geçti. Percy en çılgın düşlerimde bile göremeyeceğim kadar iyi bir performans gösterdi. Tabii bu Cajun'un yolda yürüme zamanı gelince her şey yolunda gidecek demek değildi, ama yine de doğru yolda atılmış büyük bir adımdı. Bana sanki her şeyin yolunda gitmesinin nedeni Percy'nin en sonunda ilgilendiği bir işi yapıyor olmasıymış gibi geldi, içimden bir nefret duygusu geçti ama silip attım. Ne fark ederdi ki? Delacroix'ya başlığı giydirip onu gönderebilirdi ve sonra her ikisi de gitmiş olacaklardı. Eğer mutlu son diye buna denmezse neye denirdi? Üstelik, Moores'un da dediği gibi, en önde kim olursa olsun, Delacroix'nin işi bitecekti.

Yine de Percy yeni rolünde kendini iyi göstermişti ve bunun da farkındaydı. Hepimiz farkındaydık. Bana gelince, en azından şimdilik ondan fazlaca nefret edemeyecek kadar rahatlamıştım. Sanki işler yolunda gidecek gibi görünüyordu. Percy'ye performansını daha da iyileştirecek ya da en azından bir şeylerin yolunda gitmemesi olasılığını azaltacak birtakım önerilerde bulunduğumuzda da dinledi. Eğer gerçeği bilmek isterseniz, hepimiz bayağı heveslendik; genelde hem fiziksel, hem de zihinsel olarak Percy'den olabildiğince uzak duran Dean bile... Bunlar o kadar da şaşırtıcı değildi sanırım; çoğu insan için genç birinin önerilerine kulak verdiğini görmekten daha büyük bir gurur kaynağı yoktur ve bu açıdan biz de diğerlerinden farklı değildik.

Sonuç olarak, içimizden kimse Bill Wharton'un artık gözlerini dikip tavana bakmaktan vazgeçtiğini fark edemedi. Nöbet masasının başında dikilmiş, şişinen ve Percy'ye önerilerde bulunan bizleri seyrediyordu! Ve Percy'nin dinliyormuş gibi yapmasını! Sonradan olan bitene bakılacak olursa ne komik bir durumdu!

Avluya açılan kapının kilidinde dönen bir anahtar sesi prova sonrası değerlendirmelerimize son verdi. Dean, Percy'ye bir uyarı bakışı fırlattı. "Tek bir sözcük ya da yanlış bir bakış bile yok," dedi. "Neler yaptığımızı bilmesini istemiyoruz. Onlar için iyi olmuyor. Huzursuz ediyor."

Percy başını sallayıp komik olması gereken, ama hiç de komik olmayan bir jestle parmağını dudaklarına götürdü. Avlu kapısı açıldı ve Delacroix içeri girdi. Yanında içinde renkli makarayla puro kutusunu taşıyan Brutal yürüyordu. Vodvillerin sonunda ustanın araç gerecini sahne gerisine taşıyan sihirbaz yardımcısı gibi. Mr . Jingles, Delacroix'nin omuzuna tünemişti. Ya Delacroix'nin kendisi? Size şunu söyleyebilirim ki, bizzat Lillie Langtry bile Beyaz Saray'daki gösterisinden sonra bundan daha memnun görünemezdi." Mr. Jingles'a bayıldılar!" dedi Delacroix. "Güldüler, tezahürat yaptılar ve alkışladılar!"

Percy, "Harika bu," dedi. Eski Percy'ye hiç benzemeyen ilgili bir tonla konuşuyordu. "Hücrene dön, ahbap."

Delacroix ona abartılı bir güvensizlik içinde bir bakış fırlattı ve birdenbire eski Percy göründü. Sanki Delacroix'nin üzerine atlayacakmış gibi yapıp dişlerini gösterdi. Bir şakaydı tabii, Percy halinden memnundu ve hiç de kimsenin üstüne atlama havasında değildi, ama Delacroix bunu bilmiyordu. Korku içinde geri çekilirken Brutal'ın ayağına takıldı. Sertçe düşüp kafasını marley zemine vurdu. Mr. Jingles son anda sıçrayıp ezilmekten kurtuldu ve

ciyaklayarak Yeşil Yoldan aşağı, Delacroix'nin hücresine koştu.

Delacroix ayağa kalktı, gülmekte olan Percy'ye nefret dolu bir bakış attıktan sonra başının arkasını ovuşturarak ve faresine seslenerek hayvanın arkasından seğirtti. (Percy'nin her nasılsa heyecan verici değişim sinyalleri gösterdiğini bilmeyen) Brutal hiç sesini çıkarmadan nefretle ona baktı ve anahtarlarını çıkararak Del'in peşinden gitti.

Sanırım bundan sonra olanların nedeni Percy'nin özür dilemek istemesiydi, inanması güç, biliyorum ama o gün olağanüstü bir havası vardı. Eğer gerçekten öyleyse, bu bir zamanlar duyduğum, hiçbir iyiliğin cezasız kalmayacağı yolundaki alaycı bir deyimi de doğruluyor. Size Delacroix'nin aramıza katılmasından önce Percy'nin iki kez koridordan aşağı o fareyi kovaladığında Başkan'ın hücresine nasıl yaklaşmış olduğunu söylediğimi hatırlıyor musunuz? Bu çok tehlikeli bir işti ve Yeşil Yolun bu kadar geniş olmasının nedeni de buydu: Eğer tam ortasından yürürseniz, hücrelerden size ulaşamazlardı. Başkan, Percy'ye hiçbir şey yapmamıştı ama eğer ona yaklaşsaydı, Arlen Bitterbuck yapardı, diye düşündüğümü hatırlıyorum. Sırt bir ders vermek için.

Her neyse, Şef ile Başkan, her ikisi de gitmişlerdi ama onların yerini Vahşi Bill Wharton almıştı. Ne Şefin, ne de Başkan'ın düşlerinde bile göremeyecekleri kadar kötü huyluydu ve kendisine de bir rol düşmesi umuduyla başından beri piyesi seyrediyordu. Şimdi Percy Wetmore sayesinde şans kucağına düşmüştü.

Percy yarı gülerek, "Hey, Del!" diye seslendi ve Brutal'la Delacroix'nin peşinden yürüdü. Fark etmeden Yeşil Yolun Wharton tarafına fazla yaklaşmıştı. "Hey, seni bok herif, bir şey yapmayacaktım! iyi mi..."

Wharton göz açıp kapayana dek yatağından fırlayıp parmaklıklara geldi. Gardiyan olarak ömrümde bu kadar hızlı hareket eden hiç kimse görmedim ve buna daha sonra çalıştığım Çocuk Islahevindeki bazı atletik delikanlılar da dahildir. Kollarını parmaklıkların arasından uzatıp Percy'yi önce üniformasının yakasından yakaladı, sonra da gırtlağına sarıldı. Onu sürükleyerek hücresinin kapısına kadar çekti. Percy tıpkı mezbahadaki bir domuz gibi bağırıyordu ve gözlerinde ölüm korkusunu gördüm.

"Ne tatlısın," diye fısıldadı Wharton. Bir elini Percy'nin boğazından çekip saçlarını karıştırdı. "Yumuşacık!" dedi yarı gülerek. "Tıpkı bir kızınki gibi. Sanırım kız kardeşinin yerine seninle yatmayı tercih ederim." Ve Percy'nin kulağını öptü.

Sanırım Percy –ki Delacroix'yi eli yanlışlıkla kasıklarına değdi diye koğuşa döve döve sokmuştu, hatırlayın- tam olarak neler olduğunun farkındaydı. Bunu bilmek istediğinden kuşkuluyum ama, biliyordu. Yüzü bembeyaz kesilmiş, çiçekbozuğu yanaklarındaki izler büsbütün ortaya çıkmıştı. Gözleri iri iri açılmış ve ıslaktı. Titreyen dudaklarının bir kenarından salyası akıyordu. Bütün bunlar çok çabuk oldu; on saniye içinde oldu bitti sanırım.

Harry ile ben coplarımızı kaldırıp ileri fırladık. Dean tabancasını çekti. Ama işler bir an daha ileri gitmeden Wharton, Percy'yi bırakıp geri adım attı, ellerini omuzlarına kaldırıp o karanlık gülümsemesiyle sırıttı. "Bıraktım onu, oyun oynuyordum yalnızca, bıraktım onu," dedi. "O oğlanın güzel saçlarının tek bir teline bile zarar vermedim, o yüzden beni yine o Allah'ın cezası yumuşak odaya koymayın."

Percy Wetmore Yeşil Yoldan koşup karşı taraftaki boş hücrenin parmaklıklarına yapıştı. O kadar hızlı ve hırıltılı nefes alıyordu ki, sanki hıçkırıyor gibiydi. Sonunda Yeşil Yolun tam ortasında kalmak ve ısıran dişlerden, kavrayan pençelerden uzak durmak gerektiği konusundaki dersini almıştı. İçimden bir ses bu dersin provadan sonraki tüm önerilerimizden daha kalıcı olacağını söylüyordu. Yüzünde tam bir dehşet ifadesi vardı ve tanıdığımdan' beri ilk kez o kıymetli saçları darmadağın olmuştu. Tecavüze uğramaktan kıl payı kurtulmuş biri gibi görünüyordu.

O an her şey durdu; sessizlik o kadar yoğundu ki, Percy'nin hırıltılı soluklarından başka hiçbir şey duyulmuyordu. Sessizliği bozan bir kahkaha oldu. Bu da o kadar aniydi ve o kadar çılgınca bir kahkahaydı ki, donakaldık. İlk düşüncem Wharton oldu, ama o değildi. Kahkahayı atan Delacroix'ydi. Hücresinin kapısında durmuş, parmağıyla Percy'yi gösteriyordu. Faresi yeniden omzuna çıkmıştı ve Delacroix yanında küçük şeytanı, ufak tefek, kötü bir erkek cadıyı andırıyordu.

Delacroix, "Şuna bakın, donuna işemiş!" diye haykırdı. "Şu koca adamın yaptığına bakın! Sopasıyla başkalarını dövmeyi bilir, *mais oui*, bu *mauvais homme*, (Tabii, kötü adam) ama birisi ona dokununca tıpkı bir bebek gibi donuna işer!"

Percy'ye olan tüm korkusu ve nefreti o çılgınca gülüşte dışarı vurarak parmağıyla göstermeye devam etti. Percy görünüşte kımıldayamadan, konuşamadan ona bakakalmıştı. Wharton yine hücresinin parmaklıklarına geldi ve Percy'nin pantolonunun önündeki koyu renk lekeye bakıp sırıttı. Leke küçüktü, ama oradaydı ve ne olduğuna hiç kuşku yoktu. "Birisinin bu sert oğlana bir bez alması gerek," dedi ve sonra kahkahayla gülerek yatağına döndü.

Brutal, Delacroix'nın hücresine döndü ama daha oraya varamadan Cajun geri çekilip kendini yatağına fırlattı.

Uzanıp Percy'yi omzundan kavradım. "Percy..."diye söze başladım, ama daha öteye gidemedim. Canlanıp silkindi. Pantolonunun önüne baktı, orada yayılan lekeyi görünce yüzü alev alev kırmızı bir renk aldı. Yeniden bana, sonra Harry ile Dean'e baktı. Yaşlı Tut-Tut'un gitmiş olmasına sevindiğimi hatırlıyorum. Eğer oralarda olsaydı, hikâye ertesi güne kalmaz, bütün hapishaneye yayılırdı. Percy'nin bu konuda şanssızlık olan soyadı da düşünülecek olursa, (Wetmore: Daha ıslat.) bu daha yıllarca zevki çıkarıla çıkarıla, neşeyle anlatılacak bir hikâye olurdu.

Hışımla, "Bundan tek bir kimseye söz ederseniz haftaya ekmek karnesi kuyruğunda olursunuz," diye fısıldadı. Başka koşullar altında olsa, bu laf karşısında ona bir tokat atmayı isterdim, ama o koşullar altında ona yalnızca acıdım. Sanırım o da bu acımayı gördü ve daha da kötü oldu. Açık yarası dikenle kaşınmış gibi.

Dean yavaşça, "Burada olup biten burada kalır," dedi. "Bunun için kaygılanmana gerek yok."

Percy omzunun üstünden Delacroix'nın hücresine bir bakış fırlattı. Brutal kapıyı kilitliyordu ve içerden hâlâ Delacroix'nın kahkahalarını açıkça duyabiliyorduk. Percy'nin bakışları kapkara olmuştu. Ona ne ekersen bu hayatta onu biçersin, demeyi düşündüm ama

sonradan ahlak dersi vermenin pek sırası olmadığına karar verdim.

"Ona gelince..." diye söze başladı, ama bitirmedi. Onun yerine, başı önünde, temiz bir pantolon aramaya depoya gitti.

Wharton hülyalı bir sesle, "O kadar güzel ki," dedi. Harry ona genel ilkeler doğrultusunda tecrit odasına gitmeden önce çenesini kapamasını söyledi. Wharton ellerini göğsünde kavuşturdu, gözlerini kapattı ve uyuyormuş gibi yaptı.

9

Delacroix'nın idamından önceki gece her zamankinden daha sıcak ve rutubetliydi. Saat altıda baktığımda idarenin dışındaki termometre kırk dereceyi gösteriyordu. Ekimin sonunda kırk derece, bir düşünün ve tıpkı temmuzda olduğu gibi, ufukta gök gürültüleri duyuluyordu. O gün öğleden sonra kasabada bizim cemaatten birine rastladım ve bana bütün ciddiyetiyle bu havaların dünyanın sonunun geldiğini gösterip göstermeyeceğini sordu. Öyle olmadığından eminim dedim, ama Delacroix için kesinlikle dünyanın sonuydu. Gerçekten de öyle.

Bill Dodge avluya açılan kapının önünde durmuş, kahve içiyor ve sigarasını tüttürüyordu. Çevresine bir göz gezdirip bana baktı. "Şuraya bakın," dedi. "Paul Edgecombe, gerçek haline benziyor ama iki misli çirkin."

"Günün nasıl geçti, Billy?"

"Fena değil."

"Delacroix?"

"İyi. Yarın olduğunu anlıyor gibi, ama yine de anlamıyor görünüyor. Sonları gelince çoğunun nasıl olduklarını bilirsin."

Evet anlamına başımı salladım. "Wharton?"

Bill güldü. "Ne komedyen. Onun yanında Jack Benny ciddi bir Quaker gibi kalır. Rolfe Wettermark'a karısının orasından çilek reçeli yediğini söyledi."

"Ya Rolfe ne dedi?"

"Evli olmadığını. Wharton'un herhalde annesiyle karıştırdığını söyledi."

Bir kahkaha attım. Bu gerçekten aşağılık bir espri de olsa, komikti. Üstelik karnımda birisi kibrit çakıyormuş gibi hissetmeden gülebilmek de çok güzeldi. Bili de benimle beraber güldü, sonra kahvesinin kalanını yere döktü. Avluda yaklaşık bin yıldır orada bulunan birkaç emektardan başka hiç kimse yoktu.

Uzaklardan bir yerden gök gürültüsü geliyor ve kararan gökyüzünde şimşekler çakıyordu. Gülmesi biterken Bili huzursuz bir tavırla havaya baktı.

"Ama ne diyeceğim," dedi. "Bu havadan hiç hoşlanmıyorum. Sanki bir şeyler olacakmış gibi. Kötü bir şeyler."

O konuda haklıydı. Kötü şey hemen o gece ona çeyrek kala oldu. işte o gece Percy, Mr. Jingles'ı öldürdü.

10

İlk başlarda sıcağa rağmen iyi bir gece olacak gibiydi. John Coffey her zamanki gibi sessizdi; Vahşi Bili, Uslu Bili rolünü oynuyordu ve Delacroix da yirmi dört saat sonra Elektrikli'yle randevusu olan biri için oldukça neşeli sayılırdı.

Başına ne geleceğini biliyordu, en azından en basit haliyle; son yemeği için acılı kuru fasulye ısmarlamış ve mutfağa özel talimat vermemi istemişti. "O acılı sosu bolca koymalarını söyle," demişti. "O boğazını yakan ve aman dedirteninden, yeşil olanından, orta acılı değil. O sos hep benim canıma okur, ertesi günü tuvalete çıkamam ama sanırım bu kez bu sorun olmayacak, *n'est-ce pas?*" (Değil mi?)

Çoğu aptalca bir inatçılıkla ölümsüz ruhları konusunda kaygılanırlar ama Delacroix son saatlerinde manevi rahatlığı için neler istediği konusundaki sorularımı geçiştirdi. Eğer "o adam" Schuster Büyük Şef Bitterbuck için yeterli olduysa, onun için de yeterliydi. Hayır, onu ilgilendiren -eminim tahmin ettiniz- öldükten sonra Mr. Jingles'a ne olacağıydı. Son yürüyüşlerinden önceki gece idamlıklarla uzun saatler geçirmeye alışkındım ama ilk kez bu saatleri bir farenin kaderini düşünerek geçiriyordum.

Del senaryo üzerine senaryo düşündü ve fazla akıllı olmayan kafasında çeşitli olasılıkları değerlendirdi. Bir yandan yüksek sesle düşünür, sanki üniversitede okutulması gereken bir çocukmuş gibi sevgili faresinin geleceğini garantiye almayı isterken, bir yandan da o renkli makarayı duvara atıyordu. Her seferinde Mr. Jingles arkasından koşuyor, yakalıyor, Delacroix'nin ayağının dibine yuvarlıyordu. Bir süre sonra sinirime dokunmaya başladı; önce makaranın duvara çarpma sesi, arkasından Mr. Jingles'ın mini mini patilerinin pıtırtısı. Şirin bir numara olmasına rağmen doksan dakika sonra artık sıkıyordu. Mr. Jingles ise hiç yorulacağa benzemiyordu. Ara sıra Delacroix'nın o iş için koyduğu fincan tabağından bir yudum su içiyor ya da bir naneli şeker kırıntısı çiğniyor, sonra yeniden işe koyuluyordu. Birkaç kez Delacroix'ya bırak hayvan dinlensin demek dilimin ucuna kadar geldi ama her seferinde kendi kendime Mr. Jingles'la oynamak için bir bu, bir de ertesi gecesi kaldığını düşündüm. Ancak sonuna doğru bu düşünceyi sürdürmek bile epeyce güçleşti; sık sık tekrarlanan bir sesle nasıl olur bilirsiniz. Bir süre sonra sinirinize dokunur. Her şeye rağmen ağzımı açmıştım ki, bir şey beni omzumun üzerinden, hücrenin dışına bakmaya zorladı. Orada, koridorun karşısındaki kendi hücresinin içinde John Coffey oturuyordu. Bana başını salladı: sola, sağa, sonra ortaya. Sanki aklımı okumuş da bana bir daha düşünmemi söylüyor gibi.

Mr. Jingles'ın, Delacroix'nın yaşlı teyzesine; ona o şeker torbasını yollayana ulaşmasını sağlayacaktım. Renkli makarası da gidebilirdi, hatta "evi" de. Aramızda para toplayıp Tut'un puro kutusunu vermesini sağlayabilirdik. Hayır, dedi Delacroix biraz düşündükten sonra (bu arada makarayı en az beş kez duvara fırlatmış ve Mr. Jingles ya patileriyle ya da burnuyla iterek geri getirmişti), olmazdı. Hermione teyze çok yaşlıydı ve Mr. Jingles'ın hareketliliğinden anlayamazdı. Hem ya Mr. Jingles'dan önce ölüverirse? Fareye ne olurdu o zaman? Hayır, hayır Hermione teyze olmazdı.

Pekâlâ, o halde, dedim, ya bizden biri alacak olursa? Biz gardiyanlardan biri? Onu burada, E Blokta tutabilirdik. Hayır, dedi Delacroix bu düşüncem için bana nazikçe teşekkür ederek,

certainement, (Kesinlikle) ama Mr. Jingles özgür olmak isteyen bir fareydi. O, Eduard Delacroix bunu biliyordu, çünkü Mr. Jingles bunu -tahmin ettiniz- kulağına fısıldamıştı.

"Tamam," dedim, "Birimiz onu eve götürürüz, Del. Dean götürür belki. Onun küçük bir oğlu var ve sanırım evde bir fareden çok hoşlanacaktır."

Delacroix bu düşüncenin dehşetinden sarardı. Mr. Jingles gibi dâhi bir fareden sorumlu bir çocuk mu? *Le bon dieu* (Tanrı) aşkına, nasıl olur da bir çocuktan ona yeni numaralar öğretmesi bir yana, eskileri sürdürmesini sağlaması beklenebilir? Ya çocuk ilgisini kaybeder ve iki üç gün onu beslemeyi unutursa? Kendi suçunu örtbas etmek için altı insanı diri diri yakmış bulunan Delacroix ateşli bir hayvan hakları savunucusu edasıyla titredi.

Öyleyse, dedim, onu ben kendim alırım (her şeye söz vermeli, hatırladınız mı, son kırk sekiz saatleri içinde her şeye söz vermeli). Bu nasıl olurdu?

Del özür dileyerek, "Hayır, efendim, patron Edgecombe," dedi. Makarayı yine fırlattı. Duvara çarptı, zıpladı, yuvarlanmaya başladı; sonra anında Mr. Jingles üzerine atlayıp burnuyla Delacroix'ya doğru itmeye başladı. "Teşekkür ederim, *merci beaucoup*, (Teşekkür ederim) ama siz ormanda yaşıyorsunuz ve Mr. Jingles, *o dans la foret* (Ormanda) yaşamaktan korkar. Biliyorum, çünkü..."

"Sanırım nereden bildiğini biliyorum, Del," dedim.

Delacroix gülümseyerek başını salladı. "Ama bir yol bulmamız gerek. Mutlaka bulmalıyız!" Makarayı fırlattı. Mr. Jingles peşinden koştu. Yüzümü buruşturmamaya gayret ettim.

Sonunda günü kurtaran Brutal oldu. Nöbet masasında oturmuş. Dean ile Harry'nin kâğıt oynamalarını seyrediyordu. Percy de oradaydı ve Brutal sonunda onunla konuşmaya çalışıp karşılığında yalnızca homurtular duymaktan usandı. Benim Delacroix'nin hücresinin dışında bir taburede oturduğum yere doğru geldi ve kollarını kavuşturup bizi dinlemeye başladı.

Brutal, Delacroix'nin benim koruluktaki evimi de reddetmesini izleyen sessizliğin içinde, "Ya Mouseville?" dedi. Bu sözü öylece, rahat bir tonda ortaya atmıştı.

"Mouseville mi?" diye sordu Delacroix, Brutal'a hem şaşkın, hem de ilgili bir bakış fırlatarak. "Hangi Mouseville?"

"Florida'da bir turizm merkezi," dedi Brutal. "Tallahassee'de sanırım. Öyle değil mi, Paul? Tallahassee'de değil mi?"

"Öyle," dedim bir an duraksamadan. Tanrı Brutus Howell'i korusun, diye düşünüyordum. "Tallahassee. Köpek Üniversitesinin hemen karşısında." Bu sözler üzerine Brutus'un dudakları titredi ve gülerek işi berbat edeceğini sandım ama kendini kontrol edip başını salladı. Köpek Üniversitesini sonradan çok dinleyecektim herhalde.

Bu kez Mr. Jingles bir kez daha kovalama hevesi içinde ön ayaklarını kaldırıp Del'in terliklerinin başında beklese de Del makarayı fırlatmadı. Cajun, Brutal'dan bana, sonra tekrar Brutal'a baktı. "Mouseville'de ne yapıyorlar?" diye sordu.

Brutal bir yandan Del'i duymamış gibi yaparak, bir yandan da ilgisini çekerek, "Sence Mr. Jingles'ı alırlar mı?" diye sordu. "Sence oraya gidebilir mi, Paul?"

Biraz düşünüyor gibi görünmeye çalıştım. "Biliyor musun," dedim. "Düşündükçe bana çok parlak bir fikir gibi geliyor. "Gözucuyla Percy'nin Yeşil Yolun yarısına kadar geldiğini görüyordum (Wharton'un hücresinin epeyce açığından geçiyordu). Bir omzuyla boş bir hücrenin kapısına yaslanmış, dudaklarında küçümseyen bir gülümsemeyle bizi dinliyordu.

Del artık meraktan delirmiş bir halde, "Bu Mouseville nedir?" diye sordu.

Brutal, "Söylediğim gibi, bir turizm merkezi," dedi. "Orada, sanırım, yüz kadar fare var. Ne dersin, Paul?"

"Bugünlerde yüz elli kadar var," dedim. "Çok başarılı bir yer. Sanırım California'da da bir tane açıp oraya da Batı Mouseville demeyi düşünüyorlarmış. İşler o kadar iyi. Eğitilmiş fareler sosyetede şimdi çok moda sanırım. Şahsen ben nedenini anlamıyorum."

Del elinde renkli makara oturup bize bakmaya başladı. O an için kendi durumunu unutmuştu.

Brutal, "Ancak en akıllı fareleri alıyorlar," diye sözlerini sürdürdü. "Numara yapabilenleri. Bir de beyaz olmamaları gerek, çünkü onlar dükkânlarda satılan fareler."

"Dükkânlarda satılan fareler ya!" dedi Delacroix hışımla. "O süs farelerinden nefret ederim!"

"Ve orada," dedi Brutal hayal kurarken dalıp giderek. "Bu büyük çadır var. Oraya giriyorsun..."

"Evet, evet, tıpkı bir sirk gibi! İçeri girmek için para mı veriyorsun?"

"Dalga mı geçiyorsun? Tabii ki girmek için para veriyorsun. Adam başı bir onluk; çocuklara iki sent. Ve içerde bakalit kutular ve tuvalet kâğıdı rulolarından yapılmış koca bir kent var. Pencereler de gerçek camdan yapılmış. İçerde neler yaptıklarını görebilmen için."

"Evet! Evet!" dedi Delacroix. Artık huşu içindeydi. Sonra bana döndü. "Nasıl bir camdan?"

"Fırınların önündeki gibi, içeriyi görebilmen için," dedim.

"Oh evet! O camdan!" Elini Brutal'a doğru sallayıp devam etmesini işaret etti. Mr. Jingles'ın küçücük yağ damlası gibi gözleri makarayı kaçırmamak için yuvalarında fırıl fırıl dönüyordu. Oldukça komik bir manzaraydı. Percy sanki daha iyi görmek ister gibi biraz daha yaklaştı. John Coffey'nin ona doğru bakıp kaşlarını çattığını gördüm ama Brutal'ın hayaline kendimi o kadar kaptırmıştım ki, fazla dikkat edemedim. Brutal idamlık adama duymak istediklerini söyleme işini yeni bir boyuta ulaştırmıştı ve inanın bana, hayran olmuştum.

"Pekâlâ," dedi Brutal. "Bu fare kenti var, ama çocukların asıl sevdikleri Yıldız Farelerin Sirki. Burada trapezlerde sallanan fareler, küçük fıçıları yuvarlayan fareler ve paraları üst üste yığan fareler..."

"Evet, işte orası! Orası tam Mr. Jingles'a göre!" dedi Delacroix. Gözleri parlıyordu ve yanakları al al olmuştu. Brutus Howell bana bir aziz gibi göründü. "Sen de artık bir sirk faresi olacaksın Mr. Jingles! Florida'da bir fareler kentinde yaşayacaksın! Her tarafı camdan! Yaşasın!"

Makarayı çok kuvvetlice fırlattı. Duvara alçaktan çarptı, sıçradı ve hücre kapısındaki

parmaklıkların arasından yola fırladı. Mr. Jingles da peşinden koşunca Percy eline geçen fırsatı gördü.

Brutal, "Dur, seni budala!" diye bağırdı ama Percy ona aldırmadı. Mr. Jingles tam makaraya yetişirken -eski düşmanının yanında olduğunu fark edemeyecek kadar dalmıştı- Percy kocaman postallarından birinin topuğunu üzerine indirdi. Mr. Jingles'ın belkemiğinin kırıldığı duyuldu ve ağzından kan boşandı. Küçücük kara gözleri yuvalarından uğradı ve onlarda fazlasıyla insanca, şaşkın bir acı gördüm.

Delacroix dehşet ve üzüntüyle haykırdı. Kendini hücresinin kapısına fırlatıp parmaklıkların arasından kollarını uzattı. Tekrar tekrar farenin adını seslenerek uzanmaya çalışıyordu.

Percy gülümseyerek ona döndü. Üçümüze doğru. "İşte," dedi. "Er geç onu yakalayacağımı biliyordum. Zaman meselesiydi aslında." Arkasını dönüp acele etmeden Yeşil Yoldan yukarı yürüdü: Mr. Jingles yeşil marleylerin üzerine yayılan kıpkırmızı bir kan gölü içinde yatıyordu.

Dördüncü Bölüm

ÖLÜMÜN EN KÖTÜSÜ

1

Bütün bu yazdıklarım bir yana, Georgia Pines'a geleli beri küçük bir günlük tutmaya başladım. Önemli bir şey değil, çoğunlukla hava hakkında, günde birkaç paragraf. Geçen akşam bir göz attım. Torunlarım Christopher ile Danielle'in beni az çok zorla Georgia Pines'a göndermelerinden bu yana ne kadar zaman geçtiğini merak etmiştim. "Kendi iyiliğin için, büyükbaba," demişlerdi. Tabii öyle diyeceklerdi, insanlar en sonunda yürüyen ve konuşan bir sorundan kurtulmanın yolunu bulduklarında genelde böyle demezler mi?

İki yılı biraz geçmiş. Asıl garip olan, iki yıl gibi mi, yoksa daha uzun veya daha kısa mı geldiğini bilmiyorum. Zaman duygum tıpkı ocak ayında havanın biraz ısınmasıyla bir çocuğun kardan adamı gibi eriyor. Sanki her zamanki zaman -Standart Doğu Saati, Gün Işığından Tasarruf Saati, Çalışma Saati- artık yokmuş gibi. Burada yalnızca Georgia Pines Zamanı var; İhtiyar Adamların, İhtiyar Kadınların Zamanı, Yatağa Kaçırma Zamanı. Gerisi hep... gitti.

Lanet olası tehlikeli bir yer burası. Önceleri fark etmiyorsunuz; yalnızca sıkıcı bir yer olduğunu, ancak uyku zamanı anaokulu kadar tehlikeli olduğunu düşünüyorsunuz, ama tehlikeli gerçekten. Buraya geleli beri bunayan pek çok insan gördüm, bazen burnunun dikine dalan bir denizaltı kadar hızlı batıyorlar. Buraya geldiklerinde genellikle iyiyken; biraz donuk gözlü ve bastonlu, belki biraz da altlarını tutamıyorlar ama başkaca bir sorunları yokken, onlara bir şeyler oluyor. Bir ay sonra TV salonunda oturup gözleri donuk, çeneleri düşmüş, ellerindeki unutulmuş bardaktan yere portakal suyu damlatarak öylece Oprah Winfrey'e bakıyorlar. Bir ay daha geçince, çocukları ziyarete geldiklerinde onlara çocuklarının isimlerini hatırlatmak gerekiyor. Ondan da bir ay sonra kendi isimlerini bile unutuyorlar. Onlara bir şeyler oluyor gerçekten: Georgia Pines Zamanı'na geçiyorlar. Burada zaman önce belleği, sonra da yaşama arzusunu eriten zayıf bir asit gibi.

Bununla mücadele etmek gerekiyor. Yakın dostum Elaine Connelly'e de bunu söylüyorum. 1932'de, John Coffey Yeşil Yola geldikten sonra olanları anlatmaya başlayalı beri ben daha iyileştim. Anılarımdan bazıları çok korkunç, ama yine de, tıpkı kalemtıraşın kalem ucunu sivrilttiği gibi, bunların da belleğimi ve bilincimi keskinleştirdiğini hissediyorum. Bu da acılara dayanma gücü sağlıyor. Ancak yalnızca bellek ve yazmak da yeterli değil. Her ne kadar erimiş ve garip de olsa, bir bedenim var ve onu elimden geldiği kadar çalıştırıyorum, ilk başta çok güç oldu; hareket etmiş olmak için harekete etmeye gelince, benim gibi ihtiyarlarda artık pek iş kalmamış, ama şimdi yürüyüşlerimin bir amacı olunca işler daha kolaylaştı.

Kahvaltıdan önce, hava ağarır ağarmaz ilk yürüyüşüme çıkıyorum. Bu sabah yağmur yağıyordu ve rutubet eklemlerimi ağrıtıyor ama mutfağın yanındaki vestiyerden omuzlarıma bir panco alıp yine de çıktım. İnsanın bir işi olduğunda, dişlerini sıkıp yapmalı. Dahası, bunun iyi yanları da var. En önemlisi Georgia Pines Zamanı'na karşı Gerçek Zaman'dan kopmamak. Üstelik romatizmalarımı azdırsa da, azdırmasa da, yağmuru severim. Özellikle de sabah erkenden; gün benim gibi işi bitmiş bir ihtiyar için bile olasılıklarla dolu görünürken.

Mutfaktan geçerken durup uykulu aşçılardan birinden iki dilim kızarmış ekmek rica ettim ve çıktım. Önce kriket alanını, sonra yabani otlarla kaplı küçük golf sahasını geçtim. Arkada küçük bir koruluk ve içinden geçen patikanın üzerinde artık kullanılmayan, çürümeye terk edilmiş bir çift baraka var. Bu patikada ağır ağır yürümeye başladım. Çam ağaçlarının üzerine

yağan yağmurun pıtırtısını dinliyor, kalan birkaç dişimle kızarmış ekmeğimi kemiriyordum. Bacaklarım ağrıyordu ama dayanılmayacak gibi değildi. Genelde kendimi çok iyi hissediyordum. Tıpkı besin gibi, nemli, puslu havayı derin derin ciğerlerime çektim.

Sonra, o eski barakalardan ikincisine geldiğimde bir süre içeri girdim ve işimi orada hallettim. Yirmi dakika sonra patikadan geri dönerken midemin kazındığını, kızarmış ekmekten daha esaslı bir şeyler yiyebileceğimi hissediyordum. Belki bir tabak yulaf gevreği ya da sosisli yumurta. Sosisi her zaman sevmişimdir ama bu günlerde bir taneden fazla yiyecek olsam midem rahatsız oluyor. Bir tanesi bir şey yapmaz ama. Sonra, midem dolu ve rutubetli hava kafamı dinçleştirirken (ya da öyle umuyorum), limonluğa çıkıp Eduard Delacroix'nın idamını yazacağım. Cesaretimi yitirmemek için elimi olabildiğince çabuk tutmam gerekiyor.

Kriket sahasından geçip mutfak kapısına doğru gelirken Mr. Jingles'ı, Percy Wetmore'un üzerine basıp belini kırmasını, düşmanının ne yaptığını fark ettiğinde Delacroix'nin attığı çığlığı düşünüyordum ve kenarda duran Brad Dolan'ı fark etmedim. Uzanıp bileğimden kavrayana dek.

"Yürüyüşe mi çıktın, Paulie?" dedi.

İrkilip elimi sertçe çektim. Bir ölçüde boş bulunduğum için; boş bulununca herkes irkilir, ama hepsi bu değildi. Unutmayın, Percy Wetmore'u düşünüyordum. Brad de bana hep Percy'yi hatırlatıyordu. Bir bakıma hep cebine bir kitap tıkıştırıp gezdiğinden (Percy hep bir erkek dergisiyle gezerdi; Brad de ancak aptallara ya da zalimlere komik gelebilecek fıkralarla dolu bir kitapla), bir bakıma hep çöplüğün horozu gibi davrandığından, ama çoğunlukla da sinsi olduğundan ve acı vermekten zevk aldığından.

İşe yeni gelmiş ve daha hademe önlüğünü bile giymemişti. Blucinle kovboy tipi bir gömlek giyiyordu. Bir elinde mutfaktan aşırdığı bir çörekten kalanlar vardı. Orada, çardağın altında durmuş yiyordu. Orada ıslanmayacak ve benim dönüşümü görebilecekti, bundan emindim. Bir şeyden daha emindim: Bay Brad Dolan'dan sakınmam gerekiyor. Benden pek hoşlanmıyor. Nedenini bilmiyorum; Percy Wetmore'un da neden Eduard Dealcroix'dan hoşlanmadığını hiç anlamamıştım. Percy Yeşil Yola adımını attığı andan itibaren küçük Fransızdan nefret etmişti.

"Üzerindeki bu panço da nedir, Paulie?" dedi yakamla oynayarak. "Bu senin değil."

"Mutfağın önündeki holden aldım," dedim. Bana Paulie demesinden nefret ediyorum ama ona bunu görme zevkini de tattıracak değilim. "Orada bir sürü var. Herhangi bir zarar verdiğimi söyleyemezsin herhalde. Ne de olsa, yağmura karşı yapılmış bunlar."

"Ama senin için yapılmamışlar, Paulie," dedi yine pançomun yakasıyla oynayarak. "Konu bu. Bunlar personel için, misafirler için değil."

"Yine de ne zararı olduğunu anlamıyorum."

İnceden gülümsedi. "Söz konusu zarar değil, kurallar. Kurallar olmasa hayat ne olurdu? Pauiie, Paulie, Paulie." Sanki bana bakmak bile onu yaşadığından utandırıyormuş gibi başını salladı. "Herhalde senin gibi bir moruğu artık kuralların bağlamayacağını düşünüyorsun ama bu doğru değil, Paulie."

Bana gülümsüyordu. Benden hoşlanmıyor, belki nefret bile ediyordu. Ve neden?

Bilmiyordum. Bazen neden yoktur. Asıl korkunç olan da bu.

"Kurallara karşı geldiysem özür dilerim," dedim. Sesim biraz mızmız, yalvarır gibi çıktı ve bu yüzden kendime kızdım.

Ama ben yaşlıyım ve yaşlı insanlar çok kolay mızmızlanırlar. Yaşlılar kolayca korkarlar.

Brad başını salladı. "Özrün kabul edilmiştir. Şimdi git onu yerine as. Yağmurda yürümen doğru değil zaten. Özellikle de o ağaçlıkta. Ya düşüp de o kahrolası kalçanı kıracak olsan? Ha9 Senin yaslı yükünü yokuş yukarı kim taşırdı sanıyorsun?"

"Bilmiyorum," dedim. Yalnızca ondan uzaklaşmayı düşünüyordum. Onu dinledikçe Percy'ye daha çok benzetiyordum. '32 sonbaharında Yeşil Yola gelen çılgın Billy Wharton bir keresinde Percy'yi yakalayıp öyle korkutmuştu ki, Percy altına kaçırmıştı. Sonra bize, bundan tek bir kişiye söz ederseniz, demişti, haftaya kendinizi ekmek kuyruğunda bulursunuz. Şimdi, bu kadar yıl sonra, Brad Dolan'ın aynı sözleri aynı ses tonuyla söylediğini duyar gibi oluyordum. O geçmiş günleri yazarak sanki geçmişi şimdiye; Percy Wetmore'u Brad Dolan'a, Janice Edgecombe'u Elaine Connelly'ye, Cold Mountain Hapishanesini Georgia Pines Huzurevine bağlayan bilinmez bir kapıyı aralamıştım. Ve bu düşünce gece uykumu kaçırmazsa, hiçbir şey kaçıramaz.

Mutfak kapısından girmeye davranırken Brad yine bileğimden yakaladı. İlkini bilmem ama bu kez mahsus, acıtmak için sıkıyordu. Gözleriyle sağı solu kontrol ediyor, bu ıslak havada etrafta kimsenin olmadığından ve sözde bakması gereken yaşlılardan birine kötü davrandığını görmediğinden emin olmak istiyordu.

"O patikada ne yapıyorsun?" diye sordu. "Oraya pipinle oynamak için gitmediğini biliyorum, o günlerin çoktan geride kalmış, ama ne yapıyorsun?"

"Hiçbir şey," dedim. Kendi kendime sakin olmam gerektiğini, canımı ne kadar acıttığını belli etmemeyi ve yalnızca patikadan söz ettiğini, barakayı bilmediğini söylüyordum. "Yalnızca yürüyorum. Kafam dinçleşsin diye."

"Onun için çok geç, Paulie, aklın asla açılmaz artık." Yaşlı bileğimi yeniden sıktı, incecik kemikleri sıkıştırıyor, bir yandan da görülmediğinden emin olmak için gözleriyle çevreyi kolaçan ediyordu. Brad kurallara karşı gelmekten korkmuyordu; tek korktuğu yakalanmaktı. Bu konuda da valinin kayınbiraderi olduğunu bize asla unuttturmayan Percy Wetmore gibiydi. "Bu yaşında adını hatırlaman bile bir mucize. Çok yaşlısın. Burası gibi bir müze için bile. Beni iğrendiriyorsun, Paulie."

"Bırak beni," dedim mızmızlanmamaya çalışarak. Yalnızca gururumdan da değil. Bunu duyarsa tıpkı korku kokusunun saldırgan bir köpeği kışkırtıp ısırmasına yol açması gibi, daha da tahrik olabileceğini düşünüyordum. Oradan aklıma John Coffey'nin davasını izleyen gazeteci geldi. Hammersmith isimli korkunç bir adamdı ve en korkunç yanı da, korkunç olduğunu bilmemesiydi.

Dolan beni bırakacağına yine bileğimi sıktı. İnledim. İstemiyordum ama kendimi tutamadım. Ayak bileklerime kadar canım yanıyordu.

"Orada ne yapıyorsun, Paulie? Söyle bana."

"Hiçbir şey!" dedim. Ağlamıyordum, henüz değil, ama böyle bastırırsa ağlamaya başlayacağımdan korkuyordum. "Hiçbir şey. Yalnızca yürüyorum. Yürümeyi severim. Bırak beni!"

Bıraktı, ama hemen öbür elime yapıştı. Yumruğumu sıkmıştım. "Aç," dedi. "Baba görsün ne var."

Elimi açınca tiksintiyle homurdandı. Avucumda ikinci dilim kızarmış ekmeğimin kalıntılarından başka bir şey yoktu. Sol bileğimi sıkmaya başladığından sağ elime almıştım ve parmaklarıma tereyağı (aslında oleo tabii, burada tereyağı vermezler) bulaşmıştı.

"içeri git ve o kahrolası ellerini yıka," dedi geri çekilip çöreğinden bir lokma daha ısırırken. "Aman Tanrım."

Basamakları çıktım. Bacaklarım titriyor, kalbim valfleri kaçıran, pistonları titrek yaşlı bir makine gibi çarpıyordu. Mutfağa -ve güvenliğe- açılan kapının kulpunu tutarken Dolan," Zavallı ihtiyar bileğini sıktığımı hiç kimseye söyleme, Paulie," dedi. "Yoksa onlara hayal gördüğünü söylerim. Bunadığını. Ve bana inanırlar, biliyorsun. Çürürse, kendinin yaptığını anlat."

Evet, bunlar doğruydu. Bir kez daha, bu sözlerin sahibi Percy Wetmore olabilirdi. Ben yaşlanıp zayıflarken her nasılsa genç ve güçlü kalmış bir Percy.

"Kimseye bir şey söylemem," diye mırıldandım. "Anlatacak bir şey yok."

"Aferin tatlım." Sesi alaycıydı, sonsuza dek genç kalacağını sanan bir kaz kafalının (Percy'nin deyişiyle) sesi. "Ve ne iş çevirdiğini bulacağım. Bunu iş edineceğim. Duyuyor musun?"

Duymuştum tabii, ama bunu kabullenmek zevkini ona tattırmayacaktım. İçeri girdim, mutfaktan geçtim (pişen sosislerle yumurtaların kokusu geliyordu ama artık istemiyordum) ve pançoyu yerine astım. Sonra her basamakta dinlenip kalbimi sakinleştirmeye çalışarak yukarı odama çıktım ve yazı malzememi topladım.

Limonluğa inip tam camların önündeki küçük masaya otururken, arkadaşım Elaine başını uzattı. Yorgun ve rahatsız görünüyordu. Saçını taramıştı ama üzerinde hâlâ sabahlığı vardı. Biz yaşlılar resmiyete pek gelemeyiz; çoğunlukla halimiz yoktur.

"Seni rahatsız etmeyeyim," dedi. "Yazmaya oturduğunu görüyorum..."

"Saçmalama," dedim. "Bende vakit Carter'ın ilaçlarından bile daha çok. Gel içeri."

Girdi, ama kapının yanında durdu. "Yalnızca uyku tutmadı yine... pencereden bakacak oldum... ve..."

"Ve Bay Dolanla benim tatlı küçük sohbetimize tanık oldun," dedim. Yalnızca gördüğünü umuyordum; inlediğimi duymuş olmasın.

"Pek de tatlı ya da dostça görünmüyordu," dedi. "Paul, Dolan sağda solda seni soruyor. Geçen hafta bana da sordu. O zaman pek bir şey düşünmemiştim, yalnızca o sevimsiz burnunu başkalarının işine soktuğunu düşündüm ama şimdi merak ediyorum."

"Beni mi sordu?" Ne kadar huzursuz olduğumun sesime yansımamış olmasını

umuyordum. "Ne soruyordu?"

"Yürüyüşe nereye gittiğini. Ve neden yürüyüşe çıktığını."

Gülmeye çalıştım. "O harekete inanmayan bir adam, bu kadarı belli oldu," dedim.

"Senin bir sır sakladığını düşünüyor." Durdu. "Ben de öyle."

Ağzımı açtım -bilmem ne söylemek için- ama daha tek bir söz söyleyemeden Elaine o çarpılmış ama yine de güzel ellerinden birini kaldırdı. "Eğer öyleyse de ne olduğunu bilmek istemiyorum, Paul. Senin işin seni ilgilendirir. Ben böyle yetiştirildim ama herkes böyle düşünmüyor. Dikkatli ol. Bütün söylemek istediğim bu. Şimdi seni işinle baş başa bırakayım."

Gitmek üzere döndü ama daha kapıdan çıkamadan ismini seslendim. Soru soran gözlerle bana baktı.

"Yazdıklarımı bitirince," diye başladım, sonra hafifçe başımı salladım. Doğru değildi bu. "Yazdıklarımı bitirirsem, okur musun?"

Biraz düşündü, sonra benim kadar yaşlı bir adamın bile kolaylıkla âşık olabileceği bir biçimde gülümsedi. "Onur duyarım."

"Onurdan söz etmeden okumayı beklesen iyi olur," dedim. Delacroix'nın ölümünü düşünüyordum.

"Okuyacağım yine de," dedi. "Her sözcüğünü. Söz veriyorum. Ama önce yazıp bitirmen gerek."

Çalışayım diye beni yalnız bıraktı ama uzun zaman hiçbir şey yazamadım. Neredeyse bir saat pencereden dışarı baktım. Kalemimi masanın kenarına vuruyor, gri havanın yavaş yavaş açılmasını seyrediyor, bana Paulie diyen ve şakalardan, iğnelemekten, kurcalamaktan asla vazgeçmeyen Brad Dolan'ı ve Elaine'in söylediklerini düşünüyordum. Bir sırrın olduğunu sanıyor. Ben de öyle.

Belki de vardır. Evet, belki de bir sırrım vardır. Ve doğal olarak Brad Dolan bilmek ister. Önemli olduğunu sandığından değil (sanırım benden başka kimse için önemli değil) ama benim gibi ihtiyarların kendilerine ait sırlarının olmaması gerektiğini düşündüğünden. Mutfağın önündeki holden panço almak yok; sır saklamak da yok. Bizim gibilerin hâlâ insan oldukları fikrine kapılınmasın. Peki neden buna izin yok? Bilemez. O bakımdan da aynı Percy'ye benziyor.

Böylece düşüncelerim tıpkı dönüşü yapan bir nehir gibi, Brad Dolan'ın mutfağın önünde uzanıp bileğimi kavradığı noktaya geri geldi: kötü ruhlu Percy Wetmore'a ve kendisine gülen adamdan nasıl intikam aldığına. Delacroix, Mr. Jingles'ın yakalaması için renkli makarayı atıyor ve makara hücreden dışarı, koridora kaçıyor... Bütün gereken buydu; Percy eline geçen fırsatı kaçırmadı.

2

Brutal, "Dur, seni budala!" diye bağırdı ama Percy ona aldırmadı. Mr. Jingles tam makaraya yetişirken -eski düşmanının yanında olduğunu fark edemeyecek kadar dalmıştı- Percy kocaman postallarından birinin topuğunu üzerine indirdi. Mr. Jingles'ın belkemiğinin kırıldığı duyuldu ve ağzından kan boşandı. Küçücük kara gözleri yuvalarından uğradı; onlarda fazlasıyla insanca, şaşkın bir acı gördüm.

Delacroix dehşet ve üzüntüyle haykırdı. Kendini hücresinin kapısına fırlatıp parmaklıkların arasından kollarını uzattı. Tekrar tekrar farenin adını seslenerek uzanmaya çalışıyordu.

Percy gülümseyerek ona döndü. Üçümüze doğru, "işte," dedi. "Er geç onu yakalayacağımı biliyordum. Zaman meselesiydi aslında." Arkasını dönüp acele etmeden Yeşil Yoldan yukarı yürüdü. Mr. Jingles yeşil marleylerin üzerine yayılan kıpkırmızı bir kan gölünün içinde yatıyordu.

Dean nöbet masasından kalkarken dizini çarpıp oyun tahtasını yere düşürdü. Pullar yerlerinden çıkıp her tarafa saçıldı. Ne Dean, ne de tam kazanmak üzere olan Harry oyunun bozulmasına en ufak bir tepki göstermediler. Dean, Percy'ye, "Bu sefer ne yaptın?" diye bağırdı. "Bu sefer ne yaptın, seni kazkafalı!"

Percy cevap vermedi. Tek kelime etmeden masanın yanından yürüyüp gitti. Parmaklarıyla saçlarını tarıyordu. Benim odamdan geçip depoya girdi. Onun yerine William Wharton cevap verdi. "Patron Dean? Sanırım bütün yaptığı bir Fransıza kendisine gülmenin pek akıllıca bir iş olmadığını öğretmekti," dedi ve kendi sözlerine gülmeye başladı. Güzel bir gülüştü; neşeli ve içten bir taşralı gülüşü. Yaşamımın o döneminde tanıdığım insanlardan bazıları (çoğu korkunç insanlardı) ancak gülerken normal görünürlerdi. Vahşi Bill Wharton da onlardan biriydi.

Donakalmıştım. Bakışlarımı yeniden fareye indirdim. Hâlâ soluk alıyordu ama bıyıklarında küçük kan damlacıkları vardı. Önceden yağ damlacıkları gibi pırıl pırıl olan gözleri de donuklaşmaya başlamıştı. Brutal renkli makarayı eline aldı, sonra bana baktı. O da benim kadar şaşkın görünüyordu. Arkamızda Delacroix dehşet ve kederini haykırıyordu. Yalnızca fare değildi tabii; Percy Delacroix'nın savunmasını yıkmıştı ve şimdi içindeki bütün korku dışarı akıyordu. Ama bastırmış olduğu tüm o duyguların odak noktası Mr. Jingles'dı ve onu dinlemek korkunçtu.

Tekrar tekrar, "Olamaz, olamaz," diye bağırıyordu. Çığlıkların ve Cajun Fransızcasıyla karışık yalvarmaların arasında, "Olamaz, olamaz, zavallı Mr. Jingles, zavallı Mr. Jingles, olamaz," diyordu.

"Onu bana ver."

O derin sesi duyunca önce kimden geldiğini fark etmeyip şaşkınlıkla başımı kaldırdım. John Coffey'yi gördüm. Tıpkı Delacroix gibi kollarını hücresinin kapısından uzatmış, ama Del'in aksine, sağa sola sallamıyordu. Yalnızca avuçlarını açmış, uzatabildiği kadar uzatmıştı. Bilinçli, neredeyse acil bir hareketti. Sesinde de aynı tını vardı ve John Coffey'nin sesi olduğunu hemen anlayamamamın nedeni de buydu sanırım. Son birkaç haftadır o hücrede

oturan kayıp, ağlamaklı adamdan çok farklı görünüyordu.

"Onu bana ver, Bay Edgecombe! Hâlâ zaman varken!"

Sonra benim için yaptığını hatırlayıp anladım. Sanırım bir zararı olmazdı ama fazla yararı olacağından da emin değildim. Fareyi elime aldığımda irkildim. Mr. Jingles'ın derisinden o kadar çok kırık kemik ucu fırlamıştı ki, tüylü bir iğne yastığını tutuyor gibiydim. Bu, basit bir idrar yolları iltihabı değildi. Yine de...

Mr. Jingles'ı Coffey'nin kocaman avucuna bırakırken Brutal, "Ne yapıyorsun?" diye sordu. "Neler oluyor?"

Coffey fareyi parmaklıkların arasından içeri aldı. Kuyruğu Coffey'nin başparmağıyla işaret parmağının arasından sarkmış, avucunda kıpırdamadan yatıyordu. Kuyruğunun ucu havada yavaşça titriyordu. Sonra Coffey sol eliyle sağ avucunu kapattı, fareyi avuçlarının içine aldı. Artık Mr. Jingles'ın yalnızca kuyruğunu görebiliyorduk; durmak üzere olan bir sarkaç gibi ucu sallanıyordu. Coffey ellerini yüzüne kaldırdı, bunu yaparken sağ elinin parmaklarını açtı. Farenin kuyruğu şimdi ellerinin bize dönük tarafından sarkıyordu.

Brutal renkli makarayı hâlâ elinde tutarak yanıma geldi. "Ne yaptığını sanıyor o?"

"Şşşt," dedim.

Delacroix bağırmayı bırakmıştı. "Lütfen, John," diye fısıldadı. "Oh Johnny, ona yardım et, lütfen ona yardım et, *s'il vous plait*. (Lütfen)

Dean ile Harry de yanımıza geldiler. Harry eski kart destesini elinde tutuyordu. "Neler oluyor?" diye sordu Dean, ama ben yalnızca başımı salladım. Yine hipnotize olduğumu hissediyordum, aksini söyleyemem.

Coffey dudaklarını iki parmağının arasına yaklaştırıp sertçe soluk aldı. Bir an için her şey durdu. Sonra başını ellerinden uzaklaştırdığında ölümcül hasta ya da korkunç acı çeken bir adamın yüzünü gördüm. Gözleri alev alev yanıyordu, üst dudağıyla dolgun alt dudağını ısırmıştı; koyu renkli yüzü çamurla karıştırılmış 'küle benzer tatsız bir renk almıştı. Gırtlağının gerisinden boğulur gibi bir ses çıktı.

Brutal, "Tanrım koru bizi," diye fısıldadı. Gözleri yuvalarından uğrayacakmış gibiydi.

"Ne?" dedi Harry hırlar gibi bir sesle. "Ne?"

"Kuyruk! Görmüyor musun?! Kuyruk!"

Mr. Jingles'ın kuyruğu artık durmak üzere olan bir sarkaç gibi değildi; tıpkı kuş avına çıkmış bir kedininki gibi, sertçe bir o yana, bir bu yana sallanıyordu. Ve sonra Coffey'nin avuçlarının içinden tanıdık bir ciykleme duyuldu.

Coffey o boğulur gibi sesi yeniden çıkardı, sonra da ağzına dolan balgamı tükürmek isteyen bir adam gibi başını yana çevirdi. Balgam yerine, ağzından ve burnundan siyah bir haşarat bulutu çıktı. Yani haşarat olduklarını sanıyorum, diğerleri de öyle düşündüler, ama bugüne dek hâlâ emin değilim. Karanlık bir bulut gibi etrafına üşüştüler, Coffey bir süre için görünmez oldu.

Den korkmuş, tiz bir sesle, "Tanrım, bunlar da ne?" diye sordu.

"Her şey yolunda," dediğimi duydum. "Paniğe kapılmayın, her şey yolunda, birkaç saniye içinde gidecekler."

Coffey'nin idrar yolları iltihabımı geçirdiği gün olduğu gibi, böcekler önce beyazlaştılar, sonra da gözden kayboldular.

"Aman Tanrım," diye fısıldadı Harry.

"Paul?" diye sordu Brutal titreyen bir sesle. "Paul?"

Coffey iyileşmiş görünüyordu; tıpkı boğazına kaçan bir et lokmasını tükürmeyi başarmış bir adam gibi. Eğildi, avucundakini yere yaklaştırdı, parmaklarının arasından bir göz atıp ellerini açtı. Mr. Jingles belkemiğinde tek bir kırık olmadan, derisinden tek bir kemik ucu fırlamadan dışarı atladı. Bir an Coffey'nin hücresinin kapısında durdu, sonra Yeşil Yolun karşı tarafına, Delacroix'nin hücresine koştu. Geçerken bıyıklarının üzerinde hâlâ kan damlacıkları olduğunu fark ettim.

Delacroix aynı anda hem ağlayıp hem gülerek onu kucakladı ve şapır şupur öpmeye başladı. Dean, Harry ve Brutal ses çıkarmadan, hayretle izliyorlardı. Sonra Brutal öne çıkıp parmaklıkların arasından renkli makarayı uzattı. Delacroix, Mr. Jingles'a o kadar dalmıştı ki, önce görmedi. Tıpkı oğlu boğulmaktan kurtarılan bir baba gibiydi. Brutal makarayla hafifçe omzuna vurdu. Delacroix baktı, gördü, aldı ve yeniden Mr. Jingles'a döndü. Tüylerini okşuyor, onu sanki gözleriyle yiyor, evet, farenin sağ salim ve iyi olduğunu tekrar tekrar doğrulamak istiyordu.

Brutal, "At şunu," dedi. "Nasıl koştuğunu görmek istiyorum." "O iyi, Patron Howell, o iyi Tanrıya şükür..." "At şunu," diye tekrarladı Brutal. "Dinle beni, Del. "Delacroix isteksizce eğildi, Mr. Jingles'ı bir daha elinden bırakmak istemediği açıkça belliydi. En azından şimdilik. Sonra çok yavaşça makarayı yuvarladı. Makara hücrenin öte tarafına yuvarlandı, Corona puro kutusunun yanından geçip duvara çarptı. Mr. Jingles da peşine düştü, ama önceki kadar hızlı değildi. Arka sol ayağı hafifçe topallıyor gibiydi ve beni en çok etkileyen de bu oldu. Sanırım bu küçük aksama olaya gerçeklik katıyordu.

Yine de makaraya yetişti ve aynı eski hevesiyle onu Delacroix'ya yuvarladı. Hücresinin kapısında durmuş gülümseyen John Coffey'ye döndüm. Yorgun bir gülümsemeydi ve tam anlamıyla mutlu göründüğünü söyleyemem, ama fareyi ona vermemiz için yalvarırkenki aceleciliği de, sonra boğulur gibi olduğundaki acı ve korku ifadesi de geçmişti. O dalgın gözleri ve sanki orada değilmiş ifadesiyle yeniden bizim bildiğimiz John Coffey olmuştu.

"Ona yardım ettin," dedim. "Değil mi, Kocaoğlan?" "Öyle," dedi Coffey. Gülümsemesi biraz daha arttı ve bir an için gerçekten mutlu göründü. "Ona yardım ettim. Del'in faresine yardım ettim. Yardım ettim..." İsmi hatırlayamadı ve sesi yavaşça kesildi.

"Mr. Jingles," dedi Dean. John'a dikkatli, araştıran gözlerle bakıyordu. Sanki Coffey'nin birden tutuşuvermesini ya da hücresinin içinde uçmasını bekler gibi.

"Tamam," dedi Coffey. "Mr. Jingles. O bir sirk faresi. Camdan evde yasamaya gidecek."

Harry yanımıza gelerek, "Hem de nasıl," dedi. John Coffey'ye bakıyordu. Arkamızda Delacroix yatağına uzanıp Mr. Jingles'ı göğsünün üzerine oturtmuştu. Ona mırıl mırıl ninni

gibi Fransızca bir şarkı söylüyordu.

Coffey Yeşil Yoldan yukarı, nöbet masasına ve benim odama, oradan da arkadaki depoya açılan kapıya baktı. "Patron Percy kötü," dedi. "Patron Percy zalim. Del'in faresini ayağıyla ezdi. Mr. Jingles'ı ezdi."

Ve sonra, biz daha bir şey söyleyemeden -söyleyebilecek bir şey düşünebilsek bile- John Coffey yatağına gitti, yattı ve yüzünü duvara döndü.

3

Yirmi dakika kadar sonra Brutal'la birlikte depoya girdiğimizde Percy arkası bize dönük duruyordu. Kirli üniformalarımızı (bazen de günlük giysilerimizi; hapishanenin çamaşırhanesi ne yıkandığına pek aldırış etmezdi) koyduğumuz sepetin üzerindeki rafta bir kutu cila bulmuş, elektrikli sandalyenin kol ve bacaklarını cilalıyordu. Bu size biraz garip, hatta korkunç bile gelebilir, ama Brutal'la benim için Percy'nin bütün akşam boyunca yaptığı en normal şeydi. Elektrikli yarın seyirci karşısına çıkacaktı ve Percy de en azından işin sorumlusu rolünde gözükecekti. "Percy," dedim yavaşça.

Döndü, mırıldanmakta olduğu melodi boğazında düğümlendi ve bize baktı. Beklediğim korkuyu göremedim, en azından ilk başta. Percy'nin her nasılsa daha yaşlı göründüğünü fark ettim. Ve, diye düşündüm, John Coffey haklıydı. Zalim bir görünüşü vardı. Zalimlik bağımlılık yaratan bir uyuşturucu gibidir; dünyada hiç kimse bunu söylemeye benden daha yetkili olamaz; ben de belirli deneyimlerden sonra Percy'nin zalimlik bağımlısı olduğunu düşünüyordum. Delacroix'nın faresine yaptığı hoşuna gitmişti. Daha da hoşuna giden, Delacroix'nın çaresiz haykırışlarıydı.

Neredeyse hoş bir ses tonuyla, "Başlamayın şimdi," dedi. "Yani, hey, yalnızca bir fareydi o. Zaten hiçbir zaman buraya ait değildi, sizin de pekâlâ bildiğiniz gibi."

"Farenin bir şeyi yok," dedim. Kalbim şiddetle çarpıyordu ama sesimin normal, fazla ilgilenmiyormuş gibi çıkması için çaba harcıyordum. "Hiçbir şeyi yok. Yine koşuyor, bağırıyor, makarasını kovalıyor. Fare öldürmekte de burada yaptığın pek çok işten daha başarılı değilsin."

Hayret ve inanmazlık içinde bana baktı. "Buna inanmamı mı bekliyorsunuz? O Allah'ın cezası hayvan çatırdadı! Duydum onu! Şimdi siz öylece..."

"Kes sesini."

Gözlerini iri iri açıp bana bakakaldı. "Ne? Bana ne dedin sen?"

Ona doğru bir adım attım. Alnımın ortasında bir damarın zonkladığını hissediyordum. Son kez ne zaman bu kadar öfkelendiğimi hatırlayamıyordum. "Mr. Jingles'ın iyi olduğuna sevinmedin mi? İşimizin mahkûmları, özellikle de sonları yaklaşırken sakin tutmak olduğu yolundaki tüm o konuşmalarımızdan sonra, memnun olacağını düşünmüştüm. İçinin rahatlayacağını. Del yarın yürüyecek ya."

Percy gözlerini benden Brutal'a çevirdi. Bilinçli sakinliği yerini kuşkuya bırakmıştı. "Siz ne biçim bir oyun oynadığınızı sanıyorsunuz?" diye sordu.

Brutal, "Bu sözlerin hiçbiri oyun değil, dostum," dedi. "Sen öyle olduğunu sanıyorsun... pekâlâ, işte bu sana güvenilemeyeceğinin nedenlerinden biri. Gerçeği bilmek istiyor musun? Bence sen çok vahim bir vakasın."

Percy, "Sözlerine dikkat et," dedi. Sesinde bir katılık vardı. Her şeye rağmen korkmaya başlamıştı: Ondan ne isteyeceğimizin, neler çeviriyor olabileceğimizin korkusu. Bunu duyduğuma sevinmiştim. Onunla başa çıkmamızı daha kolaylaştıracaktı. "Tanıdıklarım var. Önemli insanlar."

Brutal, "Hep öyle dersin, ama sen hayalcinin birisin," dedi. Sanki gülmemek için kendini tutuyor gibiydi.

Percy elindeki bezi kollarına ve bacaklarına kelepçeler takılmış sandalyenin üstüne attı. Azıcık titreyen bir sesle, "O fareyi öldürdüm ben," dedi.

"Git kendin bak öyleyse," dedim. "Burası özgür bir ülke." "Bakacağım," dedi. "Bakacağım."

Dudaklarını büzüp küçük ellerindeki (Wharton haklıydı; elleri pek güzeldi gerçekten) tarakla oynayarak yanımızdan geçti. Basamakları çıkıp eğilerek benim odama girdi. Brutal'la ben orada durup konuşmadan geri dönmesini bekledik. Brutal'ı bilmem ama ben söyleyecek bir şey bulamıyordum. Biraz önce gördüklerimiz hakkında ne düşüneceğimi bile bilmiyordum.

Aradan üç dakika geçti. Brutal, Percy'nin bezini alıp elektrikli sandalyenin kalın siyah tahtalarını parlatmaya başladı. Birini bitirip ikincisine başlamıştı ki, Percy geldi. Ofisten depoya geçerken sendeledi ve az daha basamaklardan aşağı yuvarlanıyordu. Yürüyüşü düzensizdi. Yüzünde şaşkın ve inanamayan bir ifade vardı.

"Onları değiştirdiniz," dedi tiz, suçlayıcı bir sesle. "Fareleri her nasılsa değiştirdiniz, sizi piçler. Benimle oyun oynuyorsunuz ve eğer kesemezseniz çok pişman olacaksınız! Eğer kesmezseniz sizi ekmek kuyruğunda görürüm! Siz kim olduğunuzu sanıyorsunuz?"

Soluk soluğa sustu. Yumrukları sıkılmıştı. "Sana kim olduğumuzu söyleyeyim," dedim. "Biz senin birlikte çalıştığın insanlarız, Percy...ama pek uzun bir süre için değil." Uzanıp omuzlarından yakaladım. Çok sertçe değil ama yine de sıkıca tuttum.

Percy kurtulmak için uzandı. "Ellerini çek!" Brutal sağ elini yakaladı. O küçücük, yumuşak, bembeyaz eli Brutal'ın esmer yumruğunun içinde kayboluverdi. "Çeneni kapat, evlat. Eğer kendin için neyin iyi olduğunu biliyorsan, kulaklarındaki tıkacı çıkarmak için bu son fırsattan yararlanırsın."

Onu çevirdim, platforma çıkardım ve dizlerinin arkası elektrikli sandalyeye dayanıp oturmak zorunda kalıncaya kadar gerilettim. Artık ne sakinliği, ne zalimliği, ne de küstahlığı kalmıştı. Bu özellikleri gerçekti ama Percy'nin çok genç olduğunu da unutmamalısınız. Onun yaşında bunlar çirkin renkli bir vernik gibi, incecik bir kat cilaydı yalnızca. Hâlâ delip geçebilirdiniz. Ve Percy'nin artık dinlemeye hazır olduğuna karar verdim.

"Söz vermeni istiyorum," dedim.

"Ne hakkında?" Dudakları sırıtmaya çalışıyordu ama gözleri korku içindeydi. Şalter odasında elektrik kapalı olmasına rağmen, Elektrikli'nin tahta kucağının kendine özgü bir etkisi vardı ve o anda Percy'nin bunu hissettiğini anladım.

"Eğer yarın gece seni öne çıkarırsak Briar Ridge'e gidip bizi rahat bırakacağına dair."Brutal daha önce ondan hiç duymadığım bir şiddetle konuşuyordu. "Hemen ertesi gün naklini isteyeceksin."

"Ya istemezsem? Eğer bazı insanları arayıp beni rahatsız ve tehdit ettiğinizi söylersem? Bana zorbalık ettiğinizi?"

"Torpilin düşündüğün kadar güçlüyse kıçımıza tekmeyi yiyebiliriz," dedim. "Ama gitmeden

senin de kanının dökülmesini sağlarız, Percy."

"O fare için mi? Hah! Bir idamlığın faresinin üstüne basmama kimsenin aldırış edeceğini mi sanıyorsunuz? Bu tımarhanenin dışında yani?"

"Hayır. Ama Vahşi Bill Wharton kelepçesinin zinciriyle Dean Stanton'u boğmaya çalışırken senin kıçının üzerine oturup beklediğini gören en az üç kişi var. İnsanlar buna aldırış ederler, Percy. Sana söz veriyorum. Senin şu vali enişten bile aldırış eder buna."

Percy'nin yanaklarıyla alnı al al oldu. "Size inanırlar mı sanıyorsunuz?" dedi ama sesi o öfkesini kaybetmişti. Birilerinin çıkıp bize inanabileceğini düşündüğü belliydi. Ve Percy başının derde girmesinden hoşlanmazdı. Kurallara karsı gelmekte sakınca yoktu. Ama bu arada yakalanmak iyi değildi.

Brutal, "Çürükleri geçmeden Dean'in boynunun birkaç resmini çekmiştim," dedi. Bunun doğru olup olmadığı hakkında en ufak bir fikrim bile yoktu, ama öyle geliyordu. "O resimlerin ne anlattığını biliyor musun? Wharton kenara çekilmeden epeyce iş görmüş. Hem de senin tam orada, Wharton'un tam arkasında olmana rağmen. Birkaç zorlu soruyu cevaplaman gerekirdi, değil mi? Ve böyle bir şey tıpkı bir lanet gibi insanın peşinden gider. Akrabaları eyalet sarayından çıkıp da ön bahçelerinde nane likörü içmeye çekildiklerinde bile unutulmaz. İnsanın çalışma dosyası çok ilginç bir belge olabilir ve bir ömür süresince pek çok insan göz atar buna."

Percy'nin gözleri kuşkuyla bir bana, bir Brutal'a bakıyordu.

Sol elini götürüp saçlarını düzeltti. Hiçbir şey söylemedi, ama hakkından gelmek üzere olduğumuzu düşündüm.

"Gelin keselim şunu," dedim. "Sen de burada olmayı bizden fazla istemiyorsun, öyle değil mi?"

"Buradan nefret ediyorum!" diye patladı. "Bana davranışınızdan, bana asla bir fırsat tanımayışınızdan nefret ediyorum!"

Sonuncusu doğru değildi, ama bu konuyu tartışmanın zamanı olmadığını düşündüm.

"Ben de itilip kakılmaktan hoşlanmıyorum. Babam bir keresinde eğer bu işe bir başlarsam. Ömür boyu insanların beni itip kakacaklarını söylemişti." Neredeyse elleri kadar güzel olan gözleri çakmak çakmaktı. "Özellikle de şu herif gibi iriyarı adamlar tarafından itilip kakılmaktan hoşlanmıyorum." Eski dostuma bir göz atıp homurdandı. "Brutal, en azından doğru bir isim takmışlar sana."

"Bir şeyi anlaman gerekiyor, Percy," dedim. "Bize göre de bizi itip kakan sensin. Biz sana burada işleri nasıl yürüttüğümüzü anlatıyoruz ama sen hep kendi bildiğini okuyor, sonra işler sarpa sarınca politik torpillerinin arkasına sığınıyorsun. Delacroix'nın faresini ezmek..." Brutal'la göz göze gelince hemen sözlerimi düzelttim. "Ezmeye çalışmak da bunun bir örneği. Sen zorluyorsun, zorluyorsun, zorluyorsun ve en sonunda biz de zorluyoruz, hepsi bu. Ama dinle, eğer işini doğru yaparsan, iyi bir izlenim ve mis gibi bir koku bırakırsın. Tıpkı yükselme yolundaki genç bir adam gibi. Hiç kimse bu küçük konuşmamızı bilmeyecek. Peki ne diyorsun? Bir yetişkin gibi davran. Del'den sonra gideceğine söz ver."

İyice bir düşündü. Bir iki saniye sonra gözlerine aklına iyi bir şey gelmişçesine bir ifade yerleşti. Bundan pek hoşlanmadım, çünkü Percy'ye göre iyi bir fikrin bize göre pek hoş olmayacağı açıktı.

"Her şey bir yana," dedi Brutal. "O lağım torbası Wharton'dan uzaklaşmanın ne hoş olacağını düşün."

Percy başını salladı, ben de sandalyeden kalkmasına izin verdim. Üniformasının gömleğini düzeltti, belini içine soktu, saçlarından bir tarak geçirdi. Sonra bize baktı. "Pekâlâ, kabul ediyorum. Yarın gece Del için işin başında olacağım; hemen ertesi günü Briar Ridge'e naklimi isteyeceğim. Buradaki işi bırakacağım. Yetti artık."

"Yetti artık," dedim. Gözlerinde hâlâ o ifade vardı ama artık aldırış etmeyecek kadar rahatlamıştım.

Elini uzattı. "El sıkışalım mı?"

Sıkıştık. Brutal da.

Ne aptalmışız.

4

Ertesi gün en sıkıcı gündü, ekim sıcaklarının da son günüydü. İşe geldiğimde batıda gök gürlüyordu ve kara bulutlar toplanmaya başlamıştı. Hava kararırken daha da yaklaştılar, içlerinde mavi-beyaz şimşeklerin çaktığını görüyorduk. O gece on civarında Trapingus County'de hortum oldu; ahırın damı uçup dört kişi öldü. Cold Mountain'da da şiddetli bir fırtına ve kasırga yaşandı. Daha sonraları sanki o gece gökler de Eduard Delacroix'nın korkunç ölümünü protesto ediyormuş gibi geldi bana.

Başlangıçta her şey iyi gidiyordu. Del hücresinde sakin bir gün geçirmiş; ara ara Mr. Jingles'la oynamış, ama çoğunlukla yatağına uzanıp onu okşamakla vakit geçirmişti. Wharton birkaç kez sorun çıkarmaya çalıştı; bir keresinde Del'e, "Şanslı Pierre cehennemde dans ederken burada yenecek olan Fareburger'lerden" söz etmeye kalkıştıysa da ufak tefek Cajun hiç yanıt vermedi. Wharton da herhalde elinden geleni yaptığını düşünmüş olacak ki, peşini bıraktı.

Onu çeyrek geçe Peder Schuster çıkagelip Del'le birlikte Cajun Fransızcasıyla dua edeceğini söyleyerek hepimizi sevindirdi. Bu, sanki iyiye işaret gibi geldi bize. Yanılmışız tabii ki.

Saat on bir sularında tanıklar gelmeye başladı. Alçak sesle hava hakkında konuşuyorlar, elektriklerin kesilip infazın ertelenme olasılığının olup olmadığını tartışıyorlardı. Hiçbiri bizim Elektrikli'nin jeneratörle çalıştığını ve üzerine yıldırım düşmedikçe gösterinin gerçekleşeceğini bilmiyor gibiydi. Harry o gece şalter odasındaydı, o yüzden Bill Dodge ve Percy Wetmore ile birlikte gelenleri karşıladılar, yer gösterdiler ve bir bardak soğuk su isteyip istemediklerini sordular. Gelenler arasında iki de kadın vardı: Del'in tecavüz edip öldürdüğü kızın kardeşiyle yangında ölenlerden birinin annesi. Bu ikincisi tombul, solgun yüzlü ve kararlı bir hanımdı. Harry Terwilliger'e, "Dilerim, o katil iyice korkmuştur ve cehennem ateşiyle şeytanın zebanilerinin onu beklediklerini biliyordur," dedi. Sonra gözyaşlarına boğulup yüzünü neredeyse yastık kılıfı boyunda dantelli bir mendile gömdü.

Teneke damın üstünde gök gürültüsü gümbürdüyor, insanlar huzursuzlukla başlarını kaldırıp bakıyorlardı. Gecenin bu saatinde kravat takmaktan rahatsızlık duyan erkekler solgun yanaklarını sıvazlıyorlardı. Deponun içi fırın kadar sıcaktı ve tabii gözleri durmadan Elektrikli'ye takılıyordu. Önceki günlerde bu angarya konusunda belki de şakalar yapmışlardı, ama o gece on bir buçuk sularında şakalar bitmişti artık. Bütün bunları anlatmaya başlarken size o meşe iskemleye oturmak zorunda kalanlar için işin hemen ciddileştiğini söylemiştim, ama zamanı geldiğinde yüzünden gülümsemesi silinenler yalnızca idamlık mahkûmlar değildi. Orada, o platformun üzerinde, bacaklarındaki kelepçeler iki yana açılmış, sanki çocuk felci geçirmiş insanların giymesi gereken aletlere benzeyen bu iskemle o kadar uğursuz görünüyordu ki. Çok fazla konuşma duyulmuyordu; gök gürültüsü ikiye yarılan bir ağaç kadar keskin ve yakın, yine gümbürdeyince Delacroix'nın kurbanının kız kardeşi bir çığlık attı. Tanıklar bölümündeki yerine son gelen Müdür Moores'un vekili Curtis Anderson'du.

On bir buçukta Delacroix'nın hücresine yaklaştım. Brutal ile Dean az arkamdaydılar. Del kucağında Mr. Jingles ile yatağında oturuyordu. Farenin başı idamlık adama doğru uzanmış, minicik yağ damlası gözleri hayran hayran onun yüzüne bakıyordu.

Del, Mr. Jingles'ın başını okşuyordu. Yanaklarından kocaman, sessiz gözyaşları dökülüyordu ve fare bunları seyrediyor gibiydi. Del ayak seslerimizi duyunca başını kaldırdı. Çok solgundu. Arkamdan, John Coffey'nin hücresinin kapısına gelip seyrettiğini görmekten çok, hissettim.

Del metal içinde dönen anahtarlarımın sesini duyunca yüzünü buruşturdu, ama kapıyı açarken hiç kıpırdamadan Mr. Jingles'ı okşamaya devam etti.

"Merhaba Patron Edgecombe," dedi. "Merhaba çocuklar. Merhaba de, Mr. Jingles." Ama Mr. Jingles hayran hayran seyrek saçlı küçük adamın yüzüne bakmaya devam etti. Sanki gözyaşlarının nedenini merak ediyor gibiydi. Renkli makara Corona kutusuna yerleştirilip bir kenara konmuştu, içimde bir sızıyla, son kez, diye düşündüm.

"Eduard Delacroix, mahkemenin görevlisi olarak..."

"Patron Edgecombe?"

Standart konuşmaya devam etmeyi düşündüm ama sonra durdum. "Ne var, Del?"

Fareyi bana uzattı. "İşte. Mr. Jingles'ın başına bir şey gelmesine izin vermeyin."

"Del, bana geleceğini sanmıyorum. O..."

"*Mais oui*, geleceğini söylüyor. Senin hakkında her şeyi bildiğini söylüyor, Patron Edgecombe ve sen onu farelerin marifetlerini gösterdikleri Florida'daki o yere götüreceksin. Sana güvendiğini söylüyor." Elini biraz daha uzattı ve fare avucundan omzuma atlayıverdi. O kadar hafifti ki, üniforma ceketimin üzerinden hissetmiyordum ama ufacık bir sıcaklık gibi, varlığının farkındaydım. "Ve patron? O kötü adamın bir daha ona yaklaşmasına izin verme. O kötü adam faremi incitmesin."

"Hayır, Del. izin vermem." Asıl soru, o anda onu ne yapacağımdı. Delacroix'yi tanıkların önünden omzuma tünemiş bir fareyle geçiremezdim.

Arkamdan bir ses, "Onu ben alayım, patron," diye gümbürdedi. John Coffey'nin sesiydi bu, aklımı okumuş gibi o anda konuşması çok garipti. "Şimdilik. Eğer Del izin verirse."

Del içi rahatlamış bir halde başını salladı. "Evet, sen al onu, John. Bu aptallık bitene dek *bien!* Ve sonra..." Bakışları yeniden Brutal'la bana kaydı. "Onu Florida'ya götüreceksiniz. O Mouseville denen yere."

"Evet, herhalde Paul'le ben beraber götürürüz," dedi Brutal. Mr. Jingles'ın omzumdan Coffey'nin uzattığı dev avucuna geçmesini rahatsız bir ifadeyle izliyordu. Mr. Jingles en ufak bir itirazda ya da kaçma girişiminde bulunmamış, John Coffey'nin koluna da benim omzuma atladığı gibi rahatça tırmanıvermişti. "İznimizden birkaç gün kullanırız. Öyle değil mi, Paul?"

Başımla onayladım. Del de başını salladı. Gözleri pırıl pırıl, dudaklarından belli belirsiz bir gülümseme vardı. "İnsanlar onu görmek için adam başı bir onluk verecekler. Çocuklara iki sent. Öyle değil mi, Patron Howell?"

"Öyle, Del."

"Sen iyi bir adamsın, Patron Howell," dedi Del. "Sen de, Patron Edgecombe. Bana bazen bağırıyorsunuz, *oui*. Ama gereksiz yere değil. O Percy dışında hepiniz iyi adamlarsınız. Sizinle

başka bir yerde tanışabilmeyi isterdim. *Mauvais temps, mauvais chance*." (Yanlış zaman, kötü şans.)

"Sana bir şey söylemem gerekiyor, Del," dedim. "Yürümeden önce herkese söylemem gereken şeyler yalnızca. Önemli değil, ama benim işimin bir parçası. Tamam mı?"

"*Oui, monsieur*," dedi ve son kez John Coffey'nin geniş omzuna tünemiş olan Mr. Jingles'a baktı. "*Au revoir, mon ami*," (Elveda dostum) diyerek daha çok ağlamaya başladı. "Je t'aime, mon petit." (Seni seviyorum küçüğüm.) Fareye bir öpücük gönderdi. O üflenen öpücüğün komik olması gerekiyordu ya da belki de garip, ama değildi. Bir an Dean'le göz göze geldik, sonra başımı çevirmek zorunda kaldım. Dean koridordan aşağı, tecrit odasına doğru bakıyor, garip garip gülümsüyordu. Onun da gözyaşlarını zor tuttuğunu sanıyorum. Bana gelince, mahkemenin görevlisi olduğumdan başlayarak söylemem gerekeni söyledim ve bitirince Delacroix son kez hücresinden dışarı çıktı.

Brutal, "Dur bir saniye," diyerek Del'in kafasının tepesini, başlığın takılacağı yeri kontrol etti. Bana başını salladı, sonra Del'in omzuna hafifçe vurdu. "Tastamam olmuş. Haydi gidelim."

Böylece Eduard Delacroix yanaklarından aşağı süzülen terle karışık gözyaşları ve tepede gümbürdeyen gök gürlemeleri arasında Yeşil Yolda son yürüyüşünü yaptı. Brutal idamlığın solunda, ben sağında yürüyorduk. Dean arkadaydı.

Schuster odamdaydı, Ringgold ve Battle isimli gardiyanlar da köşelerde nöbet tutuyorlardı. Schuster başını kaldırıp Del'e baktı, gülümsedi ve Fransızca konuştu. Bana biraz zorlama gibi geldi, ama harikalar yarattı. Del de ona gülümsedi, sonra yanına gitti ve kollarını uzatıp onu kucakladı. Ringgold ile Battle gerildiler ama ellerimi kaldırıp başımı salladım.

Schuster, Del'in gözyaşlarına boğulmuş Fransızca sözlerini dinlerken sanki çok iyi anlıyormuş gibi başını sallıyor ve onun sırtını sıvazlıyordu. Küçük adamın omzunun üzerinden bana bakıp, "Söylediklerinin dörtte birini ancak anlıyorum," dedi.

Brutal, "Fark edeceğini sanmıyorum," diye homurdandı.

"Ben de, evlat," dedi Schuster sırıtarak. İçlerinde en iyisi oydu ve şimdi fark ediyorum ki, ona ne olduğunu hiç bilmiyorum. Umarım her neyi kaybetmişse kaybetmiş, ama inancını korumuştur.

Delacroix'dan diz çökmesini istedi ve ellerini kavuşturdu. Delacroix da öyle yaptı.

"*Not' Pere, qui etes aux cieux*," (Göklerdeki babamız) diye başladı Schuster ve Delacroix da ona katıldı. Birlikte o akıcı Cajun Fransızcasıyla dua ettiler. Tâ "*mais deliverez-nous du mal, ainsi soit-il*"e (ama bizi günah işlemekten {kötülüklerden} koru, amin.) kadar. O sırada Del'in gözyaşları dinmiş, genelde sakin görünüyordu. Ardından İncil'den (İngilizce) birkaç ayet geldi ve sakin sular konusundaki o bildik can simidi de atlanmadı tabii. Bu da bittikten sonra Schuster kalkmaya davrandı, ama Del gömleğinin kolundan tutup Fransızca bir şeyler söyledi. Schuster kaşlarını çatarak dikkatle dinledi. Sonra yanıtladı. Del bir şey daha söyledi ve gözlerini ona dikip umutla baktı.

Schuster bana dönüp, "Bir şey daha var, Bay Edgecombe," dedi. "İnancım dolayısıyla ona yardımcı olamayacağım bir dua. Tamam mı?"

Duvardaki saate bir göz attım ve gece yarısına on yedi dakika kaldığını gördüm. "Evet,"

dedim. "Ama çabuk olması gerekiyor. Uymamız gereken bir program var, biliyorsunuz."

"Evet, biliyorum." Delacroix'ya dönüp başını salladı.

Del dua eder gibi gözlerini kapadı ama bir an için hiçbir şey söylemedi. Alnında kırışıklar belirdi ve sanki tavan arasında uzun, çok uzun zamandır kullanılmamış (ya da gerekmemiş) bir şeyi arayan bir adam gibi, aklının derinliklerine uzandığını hissettim. Saate bakıp neredeyse bir şey söyleyecektim ki, Brutal kolumu tutup başını salladı.

Sonra Del tıpkı genç bir kadının göğsü gibi yuvarlak, yumuşak ve hoş olan o Cajun diliyle hafifçe, ama çabuk çabuk bir şeyler söylemeye başladı. "*Marie! Je vous salue, Marie, oui, pleine de grace; le Seigneur est avec vous; vous etes benie entre toutes les femmes, et mon cher Jesus, le fruit de vos entrailles, est beni."* (Selam sana Tanrı'nın en sevgili kulu Meryem! Evet, Tanrı seninledir; kadınların en kutsalı sensin ve senin evladın İsa'dan kutsaldır.) Yine ağlamaya başlamıştı, ama farkında olduğunu sanmıyorum. "*Sainte Marie, O ma mere, Mere de Dieu, priez pour moi, priez pour nous, pauv' pecheurs, maint'ant et a l'heure... I'heure d e notre mort. L'heure de mon mort*." (Mesih'in annesi Aziz Meryem, benim için, biz günahkârlar için; şimdi ve ölüm saatimizde dua et) Derin derin iç çekti."*Ainsi soit il*." (Amin.)

Delacroix ayağa kalkarken odanın tek penceresinden bir an için çakan bir şimşeğin mavi-beyaz pırıltısı doldu içeri. Delacroix dışında herkes sıçrayıp irkildi; o ise hâlâ o eski duaya dalmış görünüyordu. Bir elini nereye olduğunu bilmeden uzattı. Brutal onu tutup bir an sıktı. Delacroix ona bakıp hafifçe gülümsedi. "*Nous voyons*..." (Görüyoruz.) diye başladı, sonra durdu. Bilinçli bir çabayla İngilizceye döndü. "Artık gidebiliriz Patron Howell, Patron Edgecombe. Tanrı benim yanımda."

"İyi," dedim. Yirmi dakika sonra, elektriğin öteki tarafında Del'in kendini ne ölçüde Tanrı'nın yanında hissedeceğini merak ediyordum. Bütün kalbimle son duasının duyulmuş olmasını, Meryem Ana'mızın da bütün kalbi ve ruhuyla onun için dua ediyor olmasını diliyordum, çünkü tecavüzcü ve katil Eduard Delacroix'nın o anda tüm dualara ihtiyacı vardı. Dışarda yine gökler gürledi. "Haydi gel, Del. Çok kalmadı."

"İyi, patron. Çok iyi. Çünkü artık korkmuyorum." Böyle dedi ama gözlerinde -dualar bir yana- yalan söylediğini gördüm. Yeşil Yolu geçip de küçük kapıdan girdiklerinde, hemen hepsi korkarlar.

Kapıdan geçerken alçak bir sesle, "Aşağıda dur, Del," dedim ama söylemeyebilirmişim. Basamakların dibinde donakaldı. Nedeni de platformun üzerinde, bir ayağının dibinde sünger kovasıyla duran Percy Wetmore'du. Hemen arkasında valinin telefonu görünüyordu.

"*Non*," dedi Del dehşet içinde alçak bir sesle. "*Non, non*, o olamaz."

"Devam et," dedi Brutal. "Sen yalnızca bana ve Paul'e bak. Onun orada olduğunu unut."

"Ama..."

İnsanlar dönmüş bize bakıyorlardı. Birazcık yaklaşıp görünmeden Delacroix'nın sağ dirseğini kavrayabildim. "Sakin ol," dedim ancak Del'in -ve belki de Brutal'ın- duyabileceği bir sesle. "Bu insanların çoğunun senin hakkında hatırlayacakları tek şey nasıl gittiğin olacak, o yüzden onlara iyi bir şeyler bırak."

O ana kadarki en şiddetli gök gürültüsü duyuldu. Deponun teneke damı sarsılmıştı. Percy

sanki birisi onu dürtmüş gibi sıçradı ve Del'den kısacık bir an, küçümseyen bir homurtu duyuldu. "Eğer gök gürültüsü biraz artarsa yine pantolonuna işeyecek," dedi, sonra omuzlarını dikleştirdi. Dikleştirecek pek bir omzu da yoktu ya. "Haydi gelin. Şu işi bitirelim."

Platforma çıktık. Delacroix geçerken tanıklara huzursuzca bir göz attı -bu kez yirmi beş kişi kadar vardılar- ama Brutal, ben ve Dean gözlerimizi Elektrikli'den ayırmadık. Herkes bana bakıyordu. Başparmağımı kaldırıp Percy'ye soru soran bir bakış fırlattım, o da sanki, ne demek istiyorsun, her şey yolunda mı? Tabii yolunda, der gibi hafifçe yüzünü buruşturup başını salladı.

Haklı olduğunu umut ediyordum.

Delacroix platforma çıkarken Brutal'la ben otomatik olarak dirseklerine uzandık. Platform yerden yalnızca yirmi, yirmi beş santim yükseklikte olmasına rağmen içlerinden kaçının, sertlerin en sertinin bile hayatlarının bu son adımını atarken yardıma ihtiyaç duyduklarını bilseniz şaşarsınız.

Del iyi becerdi ama. Bir an Elektrikli'nin önünde durdu (Percy'nin yüzüne bakmamaya kararlıydı), sonra sanki kendini tanıtır gibi onunla konuştu. "*C'est moi*," (Bu benim) dedi. Percy ona doğru uzandı ama Delacroix kendiliğinden arkasını dönüp oturdu. Ben solunda, Brutal sağında diz çöktük. Önceden anlattığım biçimde karnımı ve boğazımı koruyarak kelepçeyi sıska Cajun'un ayak bileğinin hemen üstünden kapatmaya çalıştım. Gök gürledi ve irkildik. Gözlerime ter dolup batıyordu. Her nedense, Mouseville, diye düşünüyordum. Mouseville. Girmek için bir onluk verilen. Çocuklara iki sent. Camın arkasından Mr. Jingles'ı seyretmek için.

Kelepçe bir türlü kapanmıyordu. Delin derin derin nefes aldığını duyabiliyordum. Dört dakikadan az bir süre sonra yanmış olacak ciğerleri korkuyla çarpan kalbine yetişmeye çalışıyordu Yarım düzine insanı öldürmüş olması o an onun hakkındaki en önemsiz ayrıntıymış gibi görünüyordu. Burada neyin doğru, neyin yanlış olduğunu söylemeye çalışmıyorum, yalnızca olanları anlatıyorum.

Dean yanı başımda diz çöküp fısıldadı. "Ne oldu, Paul?"

"Kapatamıyorum..." derken kelepçeler iyice duyulan bir sesle kapanıverdi. Delacroix'nın da etini kıstırmış olmalı ki, sıçrayıp hafifçe tıslar gibi bir ses çıkardı. "Özür dilerim," dedim.

"Bir şey yok, patron," dedi Del. "Hemen geçer."

Elektrodlu kelepçe Brutal'ın tarafındaydı. Onu bağlamak hep daha uzun sürerdi. Bu yüzden üçümüz de aynı anda ayağa kalktık. Dean, Delin sol elindeki, Percy de sağdaki kelepçeye uzandılar. Percy yardıma gerek duyarsa hemen harekete geçmek üzere hazırdım ama o kelepçesini benden çok daha çabuk taktı. Delin artık baştan ayağa titremeye başladığını görebiliyordum. Sanki daha şimdiden alçak bir akıma tutulmuş gibiydi. Terinin kokusunu da alabiliyordum. Güçlü ve acı bir kokuydu, bana turşu suyunu hatırlattı.

Dean, Percy'ye başını salladı. Percy omzunun üzerinden dönüp -o gün tıraş olurken çenesini kestiği yeri çok iyi görebiliyordum- alçak, emin bir sesle, "Bire getir!" dedi.

Eski bir buzdolabının çalışırken çıkardığı sese benzer alçak bir homurtu duyuldu ve

deponun ışıkları parladı. Seyircilerden birkaç iç çekme ve mırıltı duyuldu. Del iskemlede sıçradı. Elleri meşe iskemlemin kollarını sıkı sıkı kavramış, eklem yerleri bembeyaz kesilmişti. Gözleri yuvalarında hızla sağa sola gidiyor, kuru nefesi daha da sıklaşıyordu. Şimdi neredeyse soluk soluğaydı.

"Yavaş," diye mırıldandı Brutal. "Yavaş, Del. İyi gidiyorsun. Sıkı tutun, iyi gidiyorsun."

Hey, sizler! diye düşündüm. Gelin de Mr. Jingles'ın neler yapabildiğini görün! Tepemizde yeniden gök gürledi.

Percy kibirli bir tavırla elektrikli sandalyenin önüne dolandı. Bu onun anıydı; sahnenin ortasındaydı ve bütün gözler üzerindeydi. Bir çift dışında hepsi yani. Delacroix gelenin kim olduğunu görüp bakışlarını önüne indirdi. Sıra seyirci karşısında konuşmaya gelince Percy'nin sözlerini unutacağına bahse girerdim ama sakin bir sesle, hiç duraklamadan söyleyip bitirdi.

"Eduard Delacroix, vatandaşlardan oluşan bir jürinin hükmü ve bu eyaletin saygın bir yargıcının kararıyla elektrikli sandalyede ölüme mahkûm edildin. Tanrı bu eyaletin vatandaşlarını korusun. İnfazdan önce söylemek istediğin bir şey var mı?"

Del konuşmaya çalıştı ama önce yalnızca hava ve boş seslerden oluşan bir fısıltı çıktı dudaklarından. Percy'nin dudaklarının köşesinden küçümseyen bir gülümsemenin gölgesi geçti. Onu orada büyük bir zevkle vurabilirdim. Sonra Del dudaklarını yalayıp bir daha denedi.

"Yaptıklarım için pişmanım," dedi. "Zamanı geri çevirebilmek için her şeyi veririm ama bunu kimse yapamaz. O yüzden şimdi..." Tepemizde gök gürültüsü bir havan topu mermisi gibi patladı. Del kelepçelerinin izin verdiği ölçüde sıçradı. Gözleri deli gibi bakıyordu. "Şimdi bedelini ödüyorum. Allah beni affetsin." Yeniden dudaklarını yalayıp Brutal'a baktı. "Mr. Jingles için verdiğin sözü unutma," dedi yalnızca bizim duyabileceğimiz bir sesle.

"Üzülme, unutmayacağız," dedim ve Delacroix'nın kupkuru, buz gibi elini okşadım. "Mouseville'e gidecek..."

Percy kemeri Del'in göğsünden geçirip bağlarken bir dolandırıcı edasıyla dudaklarının ucundan, "Cehenneme gider," dedi. "Öyle bir yer yok. Seni sakinleştirmek için bu adamların uydurdukları bir masal o. Yalnızca bilmen gerektiğini düşündüm, ib..."

Del'in gözlerindeki acı bana gerçeğin birazını zaten bildiğini gösterdi...ama izin verilse, bu bilgiyi kendinden bile saklayacaktı. Şaşkın ve öfkeden çılgına dönmüş bir halde Percy'ye baktım, o da sanki, ne yaparsın, der gibi gözlerimin içine baktı. Haklıydı tabii. Yapabileceğim hiçbir şey yoktu, hele tanıkların önünde, Delacroix hayatın en uç sınırında otururken. Artık yapacak hiçbir şey yoktu, işi bitirmekten başka.

Percy maskeyi askısından alıp Del'in yüzüne geçirdi, küçük adamın çenesinin altında çekiştirip tepedeki deliği açtı. Sonra süngeri kovadan alıp başlığın içine koyması gerekiyordu ama Percy ilk kez alışılagelen uygulamadan ayrıldı: Eğilip süngeri kovadan almaktansa çelik başlığı sandalyenin arkasından aldı. Bir başka deyişle, doğal olan biçimde süngeri başlığa getirmek yerine, başlığı süngere getirdi. Bir şeylerin yolunda gitmediğini fark etmem gerekiyordu, ama çok üzülmüştüm. Kontrolün elimden tümüyle çıktığını hissettiğim tek idamdı bu. Brutal'a gelince, Percy ne kovaya eğilirken (bizim ne yaptığını göremeyeceğimiz

biçimde), ne de doğrulup başlık elinde ve sünger içine yerleştirilmiş durumda Del'e doğru dönerken ona hiç bakmadı bile. Brutal, Del'in yüzünün yerini alan kumaş parçasına bakıyor; Del'in aldığı her nefesle siyah ipek maskenin üzerinden belli olan açık ağzını, sonra verdiği nefesle maskenin hafif şişmesini seyrediyordu. Brutal'ın alnında ve şakaklarında, saç çizgisinin hemen altında iri iri ter damlaları belirmişti. Arkasında Dean dalgın ve hasta görünüyor, sanki kusmamak için çaba harcıyordu. Hepimiz bir şeylerin yolunda gitmediğini fark etmiştik, bunu artık biliyorum. Yalnızca ne olduğunu tam bilemiyorduk. O zamanlar hiç kimse Percy'nin Jack Van Hay'e sorduğu sorulardan haberdar değildi. Pek çok soru sormuştu ama sanırım çoğu asıl amacını gizlemek içindi. Percy'nin asıl bilmek istediği, sanırım bilmek istediği tek şey, süngerdi. Süngerin amacı. Neden tuzlu suya batırıldığı... ve batırılmazsa ne olacağı.

Sünger kuru olsa ne olurdu.

Percy başlığı Del'in kafasına geçirdi. Küçük adam bu kez sıçrayıp daha yüksek sesle inledi. Tanıklardan bir kısmı katlanan iskemlelerinde huzursuzca kıpırdandılar. Dean çenenin altından geçen bağ için yardımcı olmak amacıyla ileri doğru bir adım atmaya davrandı ama Percy ona sertçe geri çekilmesini işaret etti. Dean de hafifçe kamburunu çıkarıp yeni bir gök gürültüsü depoyu sarsarken yüzünü buruşturdu ve geri çekildi. Bu kez, gök gürültüsünün ardından dama çarpan yağmur damlaları duyuldu. Sanki birisi çamaşır tahtasına avuç avuç kum atıyormuş gibi, sert sesler çıkarıyorlardı.

İnsanların bir şey için, "Kanım dondu," dediğini duymuşsunuzdur herhalde, değil mi? Mutlaka. Hepimiz öyle ama ömrümde bunun başıma geldiğini hissettiğim tek an 1932 Ekiminin o gününde, saat gece yarısını yaklaşık on saniye geceydi. Nedeni yalnızca Percy Wetmore'un Elektrikli'nin kucağına oturmuş başlıklı, kelepçeli ve maskeli adamdan geri çekilirkenki zehirli zafer ifadesi değil, görmem gereken ama görmediğim şeylerdi. Başlıktan, Del'in yanaklarından aşağı su süzülmüyordu, işte en sonunda o zaman anladım.

"Eduard Delacroix," diyordu Pere. "Eyalet yasalarına göre, şimdi ölene dek vücuduna elektrik verilecek."

İdrar yolları iltihabımın, yanında parmakta bir çizik kadar hafif kalacağı bir acıyla Brutal'a baktım. Sünger kuru! Dudaklarımla işaret ettim, ama başını sallayarak anlamadığını belirtti ve gözlerini yeniden Fransızın yüzündeki maskeye, adamın son nefeslerinin siyah ipek kumaşı geri çekip şişirmesine çevirdi.

Percy'nin dirseğine uzandımsa da, o bana anlamsız bir bakış fırlatıp birkaç adım uzaklaştı. Bir anlık bir bakıştı yalnızca, ama bana her şeyi anlattı. Daha sonra yalan yanlış bir şeyler söyleyecek ve önemli insanlar çoğuna inanacaklardı, oysa ben farkı biliyordum. Percy önem verdiği bir şeyi yaparken iyi bir öğrenciydi, bunu provalarda görmüştük ve Jack Van Hay tuzlu suya batırılmış süngerin nasıl elektriği ilettiğini, akımı beyne elektrikli bir kurşun gibi aktardığını anlatırken çok dikkatle dinlemişti. Ah evet, Percy ne yaptığını çok iyi biliyordu. Sanırım sonradan bunun nereye varacağını bilmediğini söylediğinde ona inandım ama bu bir iyi niyet belirtisi sayılmaz bile, değil mi? Hiç sanmıyorum. Yine de müdür yardımcısının ve tüm tanıkların önünde Jack Van Hay'e şalteri indirmemesi için bağırmaktan başka yapabileceğim hiçbir şey yoktu. Beş saniye daha olsaydı sanırım bunu yapardım ama Percy

bana beş saniye daha vermedi.

Elektrikli sandalyedeki soluk soluğa, dehşet içindeki adama, "Tanrı ruhuna acısın," dedi ve onun arkasında, Harry ile Jack'in tel kafesin gerisinde durdukları yere baktı. Jack'in eli, üstünde MABEL'İN SAÇ KURUTMA MAKİNESİ yazan şalterin üzerindeydi. Doktor her zamanki gibi sessiz ve silik, gözlerini ayaklarının arasında duran siyah çantaya dikmiş, pencerenin sağ tarafında duruyordu. "İkiye getir!"

İlk başta her zamanki gibiydi; homurtu normalde olduğundan pek fazla değildi ve kasları kasılırken Del'in bedeninin bilinçsizce öne doğru atılması da olağandı.

Sonra birden ortalık karıştı.

Homurtu düzensizleşti ve dalgalanmaya başladı. Bir de sanki selofan hışırdatılıyormuş gibi bir ses duyuldu. Başlığın kenarlarından çıkan mavi dumanları görene dek ne olduğunu anlayamadığım, yanık saç ve organik sünger kokusuna benzer bir koku duydum. Başlığın tepesinden, kablonun girdiği yerden de dumanlar fışkırıyor; sanki kızılderili çadırının tepesinden tüten duman gibi görünüyordu.

Delacroix elektrikli iskemlede kıvranıp sıçramaya başladı. Maskeyle örtülü yüzü bir şeyi şiddetle reddediyormuş gibi sağa sola savruluyordu. Ayakları yere kelepçelerin engellediği kısa darbeler vurmaya başladı. Tepede yine gök gürledi ve yağmur daha da hızlandı.

Dean Stanton'a baktım, o da deli gibi bakmıyordu. Başlığın altından, ateşte patlayan çam kozalağı gibi, boğuk bir pop! sesi geldi; şimdi maskenin içinden de küçük halkalar halinde dumanın tüttüğünü görebiliyordum.

Şalter odasıyla aramızdaki kafese doğru fırladım ama daha ağzımı açamadan Brutus Howell dirseğimi kavradı. Oradaki sinirlerimi karıncalandıracak kadar sıkı tutuyordu. Kireç gibi bembeyaz kesilmişti ama paniğe kapılmamıştı, kapılmaya yakın bile değildi. Alçak bir sesle, "Sakın Jack'e durmasını söyleme," dedi. "Ne yaparsan yap, onu söyleme. Durmak için çok geç artık."

Del bağırmaya başladığında tanıklar önce onu duymadılar. Teneke dama düşen yağmurun sesi uğultu halini almıştı ve gök gürültüsü de neredeyse hiç ara vermiyordu. Ama platformda bulunan bizler onu çok iyi duyduk; tüten maskenin altından acı içinde boğuk çığlıklar geliyordu. Tıpkı biçerdöverin dişlilerine yakalanıp parçalanan bir hayvanın çıkarabileceği türden seslerdi bunlar.

Başlıktan artık kontrolden çıkmış, radyo paraziti gibi sesler geliyordu. Delacroix inat krizine tutulmuş bir çocuk gibi iskemlede ileri geri sallanmaya başladı. Platform sarsılıyor, onu tutan deri kayışlar kopacakmışcasına geriliyordu. Akım da bir o yana, bir bu yana kıvranmasına yol açıyordu ve sağ kolunun ya kırılma ya da yerinden çıkma çatırtısını duydum. Sanki birisi çekiçle tahtaya vuruyormuş gibi bir sesti bu. Tepinen bacaklarının arasında gölge gibi görünen kasıklarındaki leke koyulaştı. Sonra tıpkı bir fare gibi ince ve tiz, korkunç sesler çıkarmaya başladı. Yağmurun gürültüsünü bile bastırıyordu.

Birisi, "Ona neler oluyor?" diye bağırdı.

"Kelepçeler tutacak mı?"

"Tanrım, ne koku! Püff!"

Sonra kadınlardan biri, "Bu normal mi?" diye sordu.

Delacroix ileri fırladı, geri düştü, ileri fırladı, geri düştü. Percy dehşet içinde ağzı bir karış açılmış, ona bakıyordu. Bir şeyler beklemişti, orası kesin, ama bunu değil.

Delacroix'nın yüzündeki maske tutuştu. Artık pişen saç ve sünger kokusuna yanık et kokusu da karışmıştı. Brutal süngerin içinde bulunduğu kovayı yakalayıp -şimdi boştu tabii- köşedeki temizlikçilerin musluğuna doğru koştu.

Van Hay kafesin arkasından, "Elektriği kesmem gerekmiyor mu, Paul?" diye seslendi. Çok sarsılmış gibiydi. "Kesmeli..."

"Hayır!" diye bağırdım. Önce Brutal anlamıştı ama ben de gecikmemiştim: işi bitirmeliydik. Hayatımızın geri kalanında ne yaparsak yapalım, önce şu geliyordu: Delacroix'nın işini bitirmeliydik. "Devam, Tanrı aşkına! Devam, devam, devam!"

Brutal'a döndüm. Arkamda konuşan insanların farkında bile değildim. Bazıları ayağa fırlamış, birkaçı çığlık atıyorlardı. "Kes şunu!" diye bağırdım Brutal'a. "Su yok! Su yok! Sen delirdin mi?"

Brutal bana doğru döndü. Uyuşmuş yüzünde bir anlama ifadesi belirdi. Elektrik verilen bir adama su atmak. Ah evet. Çok akıllıca. Döndü, duvarda asılı duran kimyasal yangın söndürücüyü gördü ve onu aldı. Aferin.

Maske sıyrılmış, Delacroix'nın yüzünün John Coffey'ninkinden bile daha çok karardığı ortaya çıkmıştı. Artık biçimsiz birer beyaz pelte olan gözleri yuvalarından fırlayıp yanaklarının üzerine düşmüştü. Kirpikleri de gitmişti ve ben bakarken gözkapakları da tutuşup yanmaya başladı. Gömleğinin açık yakasından duman tütüyordu. Ve elektriğin homurtusu hâlâ sürüyor, kafamın içini dolduruyor, yankılanıyordu. Sanırım çıldıran insanların duydukları ses de buna benzer bir şeydi.

Dean uyuşmuş bir halde her nasılsa Del'in göğsündeki alevleri elleriyle söndürebileceğini düşünerek ileri doğru bir adım attı ama onu sertçe geri çektim. Neredeyse düşüyordu. O aşamada Delacroix'ya dokunmak çıplak elektriğe dokunmakla eşdeğerdi.

Hâlâ arkada olup bitenleri görmek için dönüp bakmıyordum ama olayların çıktığı belliydi. İskemleler devriliyor, insanlar bağırıyor, kadının biri avazı çıktığı kadar, "Kesin şunu, kesin şunu, yetti artık, görmüyor musunuz?" diye bağırıyordu. Curtis Anderson omzumu yakalayıp neler olduğunu sordu. Neden Jack'e kesmesini emretmiyordum?

"Çünkü yapamam," dedim. "Geri dönemeyecek kadar ileri gittik, görmüyor musun? Birkaç saniye içinde bitecek zaten."

Ama bitene dek en az iki dakika geçti. Ömrümün en uzun iki dakikasıydı bunlar ve sanırım büyük bölümünde Delacroix kendindeydi. Bağırıyor, çırpınıyor, kıvranıyordu. Burun deliklerinden ve olgun erikler gibi koyu mor bir renk almış ağzından duman fışkırıyordu. Dili tıpkı sıcak bir ızgara gibi tütüyordu. Gömleğinin bütün düğmeleri patlamış ya da erimişti. Atleti tam olarak tutuşmamış, ama kararmıştı ve tüten dumanların arasından göğsündeki kıllardan gelen yanık kokusunu alıyorduk. Arkamızda, insanlar paniğe kapılmış bir sürü gibi

kapıya hücum ediyorlardı. Çıkamadılar tabii, ne de olsa kahrolası bir hapishanenin içindeydik; Delacroix kızarırken kapının önüne birikip bekleştiler. (Arlen Bitterbuck için prova yaparken ihtiyar Tut, "Kızarıyorum şimdi," demişti. "Artık kızarmış bir hindiyim ben.") Ve gökler gürlüyor, yağmur hışımla yağıyordu.

Bir aşamada aklıma doktor geldi. Çevreme bakındım. Hâlâ oradaydı ama siyah çantasının yanına yere yığılmıştı. Bayılmıştı.

Brutal gelip yanımda durdu. Elinde yangın söndürücüyü tutuyordu.

"Henüz değil," dedim.

"Biliyorum."

Percy'yi arandık ve onu Elektrikli'nin arkasında donakalmış, gözleri iri iri açılmış, yumruğunun birini ağzına tıkmış halde gördük.

Sonra, en sonunda Delacroix iskemleye yığıldı ve şekilsiz şiş yüzü bir omzuna düştü. Hâlâ titriyordu ama bunu daha önce de görmüştük, içinden geçen akımın etkisiydi. Başlık kafasında çarpılmıştı; sonra çıkardığımızda, kafa derisinin çoğu ve kenarlarda kalan saçları da onunla birlikte çıktı. Güçlü bir tutkalla metale yapışmış gibiydiler.

Otuz saniye geçip elektrikli sandalyeye yığılmış duran insan biçimli kömür yığınında titremeden başka hareket görülmeyince Jack'e, "Kes!" diye seslendim. Uğultu anında kesildi. Brutal'a başımla işaret ettim.

Döndü ve yangın söndürücüyü o kadar büyük bir şiddetle Percy'nin kollarına attı ki, Percy sendeleyip geri gitti. Az daha platformdan aşağı düşecekti. "Sen yap," dedi Brutal. "Ne de olsa bu senin gecen, öyle değil mi?"

Percy ona hem hasta, hem de öldürecekmiş gibi bir bakış fırlatıp söndürücüyü çalıştırarak pompaladı ve sandalyedeki adamın üzerine kocaman bir beyaz köpük bulutu püskürttü. Köpükler yüzüne çarparken Del'in ayağının bir kez titrediğini gördüm ve olamaz, yeniden mi başlayacağız, diye düşündüm, î Ama bir daha hareket etmedi.

Anderson dönmüş, panik içindeki tanıklara bağırıyor, her şeyin yolunda olduğunu, her şeyin kontrol altına alındığını, yalnızca fırtınadan kaynaklanan bir elektrik şokunun söz konusu , olduğunu, kaygılanacak bir durum bulunmadığını söylüyordu.}Ardından da burunlarına gelen o şeytani yanık saç, kızarmış et' ve taze pişmiş bok kokusunun da Chanel No.5 olduğunu söyleyecekti herhalde.

Söndürücü biterken Dean'e, "Doktorun stetoskopunu al," dedim. Delacroix artık beyazla kaplanmıştı ve ince, acı bir kimyasal koku diğer kötü kokuları bastırmak üzereydi.

"Doktor... yani ben..."

"Doktora boşver, yalnızca stetoskopunu al," dedim. "Bitirelim şu işi... çıkaralım onu buradan."

Dean başını salladı. O anda bitirmek ve buradan çıkarmak düşüncesi pek cazip gelmişti ona. Her ikimize de. Gidip doktorun çantasını karıştırmaya başladı. Doktor kıpırdanmaya başlamıştı, demek ki en azından kalp krizi filan geçirmemişti. İyi. Ama Brutal'ın bakışlarına

bakılırsa, Percy'nin durumu hiç de iyi değildi.

"Tünele gir ve sedyenin yanında bekle," dedim.

Percy yutkundu. "Paul, dinle. Ben bilmiyordum..."

"Kapa çeneni. Tünele gir ve sedyenin yanında bekle. Şimdi."

Yutkundu, acı çeker gibi yüzünü buruşturdu ve basamakların ardından tünele açılan kapıya doğru yürüdü. Boş yangın söndürücüyü bir bebek gibi kollarında taşıyordu. Dean yanından geçip elinde stetoskopla döndü. Hemen kapıp kulaklıkları yerleştirdim. Bunu daha önce de, ordudayken yapmıştım; bisiklete binmek gibi bir şeydi, asla unutmuyordunuz.

Delacroix'nın göğsündeki köpükleri sildim, sonra sıcak derisi altındaki etten sıyrılıverince ağzıma kadar gelen kusmuğu yutmam gerekti. Tıpkı bir... bilirsiniz, iyi kızarmış bir hindi gibi.

Tanımadığım bir ses hemen arkamda, "Aman Tanrım!" diyerek hıçkırdı. "Hep böyle mi olur? Neden kimse bana söylemedi? Asla gelmezdim!"

Artık çok geç dostum, diye düşündüm. Dean, Brutal ya da orada her kim varsa, "Şu adamı buradan çıkarın," dedim. Bunları Delacroix'nın tüten kucağına kusmayacağımdan emin olduktan sonra söyleyebildim tabii. "Herkesi kapıdan çıkarın."

Kendimi elimden geldiği kadar topladım, sonra stetoskopun diskini Del'in göğsünde açtığım kırmızı-siyah et yarasına dayadım. Hiçbir şey duymamak için dua ederek dinledim. Ve hiçbir şey duymadım.

"Ölmüş," dedim Brutal'a.

"Tanrı'ya şükür."

"Evet. Tanrı'ya şükür. Sen ve Dean sedyeyi alın. Onu çözüp hemen buradan çıkaralım."

5

Cesedi on iki basamaktan aşağıda bekleyen tekerlekli sedyeye indirdik. Kâbusum biz onu taşırken pişmiş etlerinin kemiklerinden sıyrılıp dökülüvereceğiydi -ihtiyar Tut'un kızarmış hindisi hiç aklımdan çıkmıyordu- ama neyse ki olmadı.

Curtis Anderson yukarda seyircileri yatıştırıyordu ya da deniyordu en azından. Böyle meşgul olması Brutal için iyi oldu. Çünkü sedyenin başında donakalmış duran Percy'ye vurmak üzere yumruğunu kaldırdığında onu görmedi. Kolunu ben yakaladım, bu da her ikisi için de iyi oldu. Percy için iyi oldu, çünkü Brutal neredeyse kafasını koparacak güçte bir darbe indirecekti; Brutal için de iyi oldu, çünkü eğer o darbe inseydi işini kaybedecek, hatta belki de hapishaneye düşecekti.

"Hayır," dedim.

"Ne demek hayır?" diye hışımla sordu. "Yaptığını gördükten sonra nasıl hayır diyebilirsin? Sen bana ne diyorsun? Torpilinin hâlâ onu korumasına izin vereceğini mi? Bu yaptığından sonra mı?"

"Evet."

Brutal ağzı bir karış açık, gözleri öfkesinden dolu dolu, bana bakakaldı.

"Dinle beni, Brutus. Ona vurursan büyük olasılıkla hepimiz birden gideriz. Sen, ben, Harry, hatta belki Jack Van Hay bile. Bili Dodge'dan başlayarak diğer herkes merdivende bir iki basamak yükselir ve Hapishane Kurulu en alttaki yerler için ekmek kuyruğundan bir iki kişi tutar. Belki sen bunu kaldırabilirsin ama..." Parmağımla gözlerini ıslak tuğla duvarlı tünele dikmiş bakan Dean'i gösterdim. Gözlüğünü bir eline almış, neredeyse Percy kadar şaşkın görünüyordu. "Ya Dean ne olacak? İki çocuğu var, biri lisede ve biri de yeni başlıyor."

"Peki ne olacak?" diye sordu Brutal. "Bu yaptığını yanına mı bırakacağız?"

Percy zayıf, mekanik bir sesle, "Süngerin ıslak olması gerektiğini bilmiyordum," dedi. Tabii bu önceden prova ettiği hikâyeydi ama o zaman tanık olduğumuz facia yerine yalnızca biraz acı çektirmeyi umuyordu. "Prova yaparken hiç ıslak değildi."

Brutal, "Seni sersem!" diye Percy'ye doğru davrandı. Yine yakalayıp geri çektim. Basamaklarda ayak sesleri yankılandı. Curtis Anderson'u göreceğimden korkarak başımı kaldırdım ama gelen Harry Terwilliger'di. Yanakları kâğıt gibi bembeyaz, dudakları da böğürtlen yemiş gibi mosmordu.

Dikkatimi yeniden Brutal'a verdim. "Tanrı aşkına Brutal, Delacroix öldü, artık hiçbir şey bunu değiştiremez ve Percy de buna değmez." Planım daha o zamandan aklımda mıydı? Ya da düşünce zihnimde oluşmaya başlamış mıydı? Bunu hep merak etmiş olmama karşın hiçbir zaman tatmin edici bir yanıt getiremedim. Sanırım fazla önemi de yok. Çoğu şeyin önemi yok, ama insan yine de merak ediyor, bunu gördüm.

Percy, "Sizler benden budalaymışım gibi söz ediyorsunuz," dedi. Hâlâ dalgın ve -sanki birisi böğrüne vurmuş gibi- nefes nefese konuşuyordu ama birazcık kendine gelmişti.

"Sen ahmağın tekisin, Percy," dedim.

"Hey, sen bana..."

Ona vurmamak için çok büyük bir caba gösterdim. Tünelin aşağısında tuğlalardan su damlıyor; gölgelerimiz kocaman biçimsiz duvarlarda dans ediyor, tıpkı Poe'nun Morgue Sokağı'ndaki o büyük maymunu anlatan hikâyesini andırıyordu. Gök gürledi, ama ses buraya boğuk geliyordu.

"Senden tek bir şey duymak istiyorum, Percy. O da yarın Briar Ridge'e naklini istemek için verdiğin sözü tekrarlamandır."

Somurtkan bir tavırla, "Kaygılanma," dedi. Sedyenin üzerindeki örtülü cesede bir baktı, sonra başını çevirdi, bir an için bana doğru bakıp gözlerini kırpıştırdı, sonra yine bakışlarını kaçırdı.

"En iyisi bu olacak," dedi Harry. "Aksi halde Vahşi Bill Wharton'la istediğinden çok daha fazla samimi olabilirsin." Ufak bir duraksama. "Bunu sağlayabiliriz."

Percy bizden çekiniyordu. Büyük olasılıkla Jack Van Hay'e süngerin ne işe yaradığı ve neden hep tuzlu suya batırdığımız hakkında sorular sorduğunu öğrendiğimizde hâlâ oralarda olursa neler yapabileceğimizden de korkuyordu. Wharton'un onu nasıl yakaladığını, saçlarını karıştırıp fısıldadığını hatırladığını görebiliyordum.

"Cesaret edemezsiniz," diye fısıldadı.

"Ederim," dedi Harry sakin sakin. "Ve biliyor musun? Paçayı da kurtarırım. Çünkü sen mahkûmların yanında ne kadar dikkatsiz olduğunu gösterdin zaten. Beceriksiz de."

Percy yumruklarını sıktı. Yanakları al al oldu. "Ben beceriksiz değilim..."

"Öylesin," dedi Dean yanımıza gelerek. Basamakların dibinde Percy'nin etrafına toplandık. Tünelden de geri kaçamazdı, çünkü arkasında tekerlekli sedye ve eski bir çarşafın altında hâlâ tüten ceset vardı. "Az önce Delacroix'yi diri diri yaktın. Eğer bu beceriksizlik değilse, nedir?"

Percy'nin gözleri parladı. Bilmediğini öne sürerek kendini temize çıkarmayı düşünmüştü ama şimdi kendi kazdığı kuyuya düştüğünü gördü. Sonra ne diyecekti bilemiyorum, çünkü tam o anda Curtis Anderson paldır küldür basamaklardan aşağı indi. Geldiğini duyup tehdit ediyor gibi görünmemek için Percy'nin çevresinden biraz geri çekildik.

Anderson, "Bu olanlar da neyin nesi?" diye kükredi. "Aman Tanrım, yukarda her taraf kusmuk içinde! Ya koku! Magnusson'la ihtiyar Tut-Tut'a her iki kapıyı da açtırdım, ama o koku daha beş yıl çıkmaz, bahse girerim. Ve o kahrolası Wharton şarkı söylüyor! Onu duyabiliyorum!"

Brutal, "Müzik kulağı var mı ki, Curt?" diye sordu.

Aydınlatma gazlarını nasıl fazla yoğunlaşmadan tek bir kıvılcımla ateşlemeyi başarır da elinizi yanmaktan kıl payı kurtarabilirseniz, bu da öyle oldu. Bir an Brutus'a bakakaldık, sonra hep birlikte ulumaya başladık. Tiz, isterik kahkahalarımız kasvetli tünelin duvarlarına yarasalar gibi çarptı. Gölgelerimiz dalgalanıyordu. Sonuna doğru Percy bile bize katıldı. En sonunda kahkahalar bitti ve hepimiz kendimizi biraz daha iyi hissettik. Kendimize gelmiş gibi.

"Pekâlâ çocuklar," dedi Anderson yaşlı gözlerini mendiliyle siler ve hâlâ ara ara hıçkırır gibi gülerken. "Neler oldu?"

"Bir idam," dedi Brutal. İfadesiz tonu Anderson'u şaşırttı sanırım, ama beni şaşırtmadı. En azından fazla değil; Brutal her zaman aceleyle düğmelen kapatmakta başarılıydı. "Başarılı bir idam."

"Bunun gibi bir doğru akım faciasını nasıl başarı olarak niteleyebilirsin? Tanıkların gözüne bir ay uyku girmeyecek! Allah kahretsin, o yaşlı cadı herhalde bir yıl uyuyamayacak!"

Brutal eliyle sedyeyi ve çarşafın altındaki bedeni işaret etti. "Öldü, değil mi? Tanıklara gelince, çoğu yarın gece ahbaplarına ilahi adaletin yerini bulduğunu anlatacaklar: Del bir sürü insanı diri diri yakmıştı ve biz de onu diri diri yaktık. Yalnızca bunu yapanın biz olduğumuzu söylemeyecekler. Bunun Tanrı'nın iradesi olduğunu, bizim aracılığımızla gerçekleştiğini anlatacaklar. Belki bunda gerçek payı da yok değildir. Ve en iyisi ne biliyor musunuz? Ahbapların çoğu da keşke orada olsaydık da görseydik, diyecekler." Son sözlerini söylerken Percy'ye nefret dolu, küçümseyen bir bakış fırlattı.

Harry, "Hem biraz rahatları kaçtıysa ne olmuş?" diye sordu. "Bu iş için onlar gönüllü oldular, kimse onları zorla getirmedi."

Percy o robot sesiyle, "Süngerin ıslak olması gerektiğini bilmiyordum," dedi. "Provalarda hiç ıslak değildi."

Dean tiksintiyle ona baktı. "Sana birisi kaldırmanı söylemeden önce kaç yıl tuvalet kapağının üzerine işedin?" diye homurdandı.

Percy karşılık vermek için ağzını açtı, ama ona çenesini kapatmasını söyledim. Her nasılsa, dinledi. Anderson'a döndüm.

"Percy işi yüzüne gözüne bulaştırdı, Curtis. En açık ve basit anlatımıyla işin aslı bu." Bana karşı çıkması için meydan okuyarak Percy'ye döndüm. Belki gözlerimi okuduğundan ses çıkarmadı: Anderson'un aptalca bir hata olarak duyması, mahsus yaptığını duymasından iyiydi. Dahası, burada tünelde söylenenlerin hiçbir önemi yoktu. Asıl önemi olan, dünyadaki Percy Wetmore'ların asıl önem verdikleri, yazılanlar ya da büyükbaşların, önemli insanların kulağına gidenlerdi. Bu dünyanın Percy'lerinin tüm aldırdığı gazetelere nasıl geçtiğiydi.

Anderson kuşkuyla beşimize baktı. Del'e bile baktı, ama Del bir şey söylemiyordu. "Sanırım daha kötüsü de olabilirdi," dedi.

"Haklısın," dedim. "Hâlâ yaşıyor olabilirdi."

Curtis gözlerini kırpıştırdı; bu olasılığı hiç aklından geçirmemiş gibiydi. "Yarın masamda tam bir rapor istiyorum," dedi. "Ve hiçbiriniz benden önce Müdür Moores'a bu konuda tek bir söz etmeyeceksiniz, tamam mı?"

Hep birlikte başımızı salladık. Eğer müdüre Curtis Anderson anlatmak istiyorsa, bizce sakıncası yoktu.

"Eğer şu kahrolası muhabirler gazetelere yazmasalar..."

"Yazmazlar," dedim. "Denerlerse yazı işleri müdürleri öldürür onları. Aileler için çok fazla

iç karartıcı ve şiddet dolu. Yazmayı denemeyecekler bile, bu gece hepsi ürktüler. Bazen işler yolunda gitmez, hepsi bu. Onlar da bunu bizim kadar biliyorlar."

Anderson bir an daha düşündü, sonra başını salladı. Genelde hoş bir ifade taşıyan yüzünde tiksintiyle Percy'ye döndü. "Sen Allah'ın belası bir adamsın," dedi. "Ve senden hiç hoşlanmıyorum." Percy'nin şaşkın bakışları karşısında başını salladı. "Eğer o ödlek dostlarına böyle dediğimi söyleyecek olursan, bunu kıyamete kadar reddederim ve bu adamlar da bana tanıklık eder. Başın belada, evlat."

Arkasını dönüp yukarı çıkmaya başladı. Dört basamak çıkana dek bekledim, sonra, "Curtis?" dedim.

Döndü, kaşlarını kaldırdı, hiçbir şey söylemedi.

"Percy için fazla kaygılanmana gerek yok," dedim. "En kısa zamanda Briar Ridge'e transfer oluyor. Daha büyük ve daha güzel şeylere. Öyle değil mi, Percy?"

"Tayini çıkar çıkmaz," diye ekledi Brutal.

"Ve o zamana dek de her gece rapor alacak," dedi Dean.

Bu Percy'yi uyandırdı. Hapishanede ücretli rapor alabilecek kadar uzun süre çalışmamıştı. Nefretle Dean'e baktı. "Sen öyle san," dedi.

6

Saat biri çeyrek geçe sularında koğuşa döndük. (Depoyu temizlemesi emredilen ve surat asarak işe girişen Percy'nin dışında.) Benim yazmam gereken bir rapor vardı. Nöbet masasında yazmaya karar verdim; eğer daha rahat olan kendi koltuğuma oturacak olsam, uyuyakalabilirdim. Daha bir saat önce olanlar düşünülecek olursa bu size garip gelebilir ama gece on birden bu yana üç ömür tüketmiş gibiydim; hiç uyumadan.

John Coffey hücresinin kapısında durmuş o garip, dalgın gözlerinden yaşlar boşanıyordu. Sanki iyileştirilemez ama garip bir biçimde acı da vermeyen bir yaranın kanamasını seyreder gibiydi. Masaya daha yakın bir hücrede Wharton yatağında oturmuş iki yana sallanıyor, bir yandan da herhalde kendi bestesi olan ve pek de saçma sapan sayılmayacak bir şarkıyı söylüyordu. Şunun gibi bir şeydi:

"Bar-be-kü! Senle ben!

Koku moku püf püf püf!

Ne Billy, ne de Philadelphia Philly,

Ne Jackie, ne de Roy!

Sıcak bir mumara, bir ateş topu,

Adı da Delacroix!"

"Kes sesini sersem," dedim.

Wharton çürük dişlerini göstererek sırıttı. Ölen o değildi, en azından şimdilik; o ayaktaydı, mutluydu, bir dans etmediği kalıyordu. Neşeyle, "Buraya gel de sen sustur, hadisene," diyerek "Barbekü Şarkısı"'nın yeni bir dizesine başladı. Sözleri pek de öyle gelişigüzel seçmiyordu. Çok da boş değildi hani. Kendine göre neredeyse parlak sayılabilecek ham ve kokuşmuş bir zekâ.

John Coffey'nin yanına gittim. Elleriyle gözyaşlarını sildi. Gözleri şişip kızarmıştı ve çok da bitkin olduğunu fark ettim. Günde belki iki saat avluda volta atıp kalan zamanını hücresinde ya otururak ya da yatarak geçiren bir adamın neden bitkin olabileceğini bilmiyorum, ama gözümle gördüğüm şeyden kuşku duymadım; apaçıktı.

"Zavallı Del," dedi alçak, kısık bir sesle. "Zavallı Del." "Evet," dedim. "Zavallı Del. John, sen iyi misin?" "O kurtuldu," dedi Coffey. "Del kurtuldu. Öyle değil mi, patron?"

"Evet. Soruma cevap ver, John. Sen iyi misin?" "Del kurtuldu, şanslı o. Nasıl olduysa olsun, şanslı o." Delacroix'nın bunu onunla tartışabileceğini düşündüm, ama yüksek sesle söylemedim. Coffey'nin hücresine bir göz attım. "Mr. Jingles nerede?"

Parmaklıkların arasından koridorun aşağısını, tecrit odasının kapısını işaret etti. "Oraya kaçtı." Başımı salladım. "Döner nasılsa."

Ama dönmedi; Mr. Jingles'ın Yeşil Yoldaki günleri sona ermişti. Ondan kalan tek iz o kış Brutal'ın bulduklarıydı: Birkaç parlak renkli tahta parçası ve kirişin birindeki bir delikten yayılan naneli şeker kokusu.

Daha o zaman çekip gitmek istedim, ama yapmadım. John Coffey'ye baktım, o da bana baktı. Her şeyi biliyormuş gibiydi. Kendi kendime haydi dedim, bir gecelik bu kadarı yeter, haydi nöbet masasına ve raporun başına. Bunun yerine adını söyledim. "John Coffey."

"Evet, patron," dedi hemen.

Bazen insan bir şeyi öğrenme ihtiyacıyla lanetlenir; o anda bana da böyle oldu. Tek dizimin üzerine çöküp ayakkabılarımdan birini çıkarmaya başladım.

7

Eve döndüğümde yağmur durmuş, kuzeydeki tepelerin ardından geç bir mehtap doğuyordu. Uykusuzluğum bulutlarla birlikte dağılmış gibiydi. Uyanıktım ve üzerimde Delacroix'nın kokusunu hissediyordum. Onu daha uzun süre cildimde -barbekü, senle ben, kokulu mokulu, püf püf püf- duyacağıma inanıyordum.

İdam gecelerinde hep olduğu gibi, Janice beni bekliyordu. Olan biteni ona anlatmaya niyetim yoktu; onu da dehşete düşürmekte hiçbir anlam göremiyordum ama mutfak kapısından girerken yüzüme bir baktı ve her şeyi öğrenmek istedi. Oturdum, sıcak ellerini soğuk ellerimin içine aldım (eski Ford'umun kaloriferleri çalışmıyordu; fırtınadan sonra hava soğumuştu) ve duymak istediklerini ona anlattım. Yarısına geldiğimde hiç beklemediğim biçimde ağlamaya başladım. Biraz utanmıştım, ama birazcık yalnızca; o beni asla kınamazdı bir erkeğe... en azından bana yakışmayacak şeyler yaptığımda, iyi bir eşi olan bir adam Tanrı'nın yaratıklarının en şanslısı; diğerleri de en şanssızlarıdır sanıyorum. Bunların yaşamlarının en iyi yanı, ne kadar şanssız olduklarını bilmemeleridir ancak. Ağladım, başımı göğsüne bastırdı... sonra, benim fırtınam geçince kendimi daha iyi hissettim... birazcık, hiç olmazsa. Sanırım düşüncemin bilinçli olarak oluşmaya başlaması da o ana rastlar. Ayakkabıyla da ilgisi vardı, ama o başkaydı. O anda bütün düşündüğüm, farkına vardığım bir şeydi: Her ne kadar boyları, cinsiyet ve renkleri farklı da olsa, Melinda Moores ile John Coffey'nin gözleri aynıydı. Kederli, üzgün, dalgın gözler. Ölüme giden gözler.

Karım en sonunda, "Haydi, yatalım," dedi. "Benimle yatmaya gel, Paul."

Gittim, seviştik ve bittiğinde o uykuya daldı. Orada ayın gülümsemesini seyreder ve duvarların çatırtısını dinlerken -en sonunda yazdan sonbahara geçip çekmeye başlamışlardı- John Coffey'nin ona yardım ettiğini söylemesini düşündüm. Del'in faresine yardım ettim. Mr. Jingles'a yardım ettim. Bir sirk faresi o. Öyle. Ve belki de, diye düşündüm, bizler hepimiz sirk fareleriyiz; Tanrı'nın ve bütün meleklerin bizleri bakalit evlerimizin cam pencerelerinden seyrettiklerini bilmeden, koşuşturup duruyoruz.

Gün ağarmaya başladığında birazcık daldım, iki saat, belki de üç; ve burada, Georgia Pines'da hep uyuduğum, ama o günlerde hiç alışık olmadığım bir biçimde uyudum. Sık sık uyanarak. Uyurken gençliğimdeki kiliseleri düşünüyordum. Annemle kız kardeşlerimin kaprislerine göre isimleri değişirdi ama aslında hepsi de aynı kiliseydi. O küt, kare çan kulelerinin gölgesinde günahların bedelini ödeme kavramı; inananları ibadete çağıran çanın sesi kadar sık duyulurdu. Yalnızca Tanrı günahları bağışlayabilir, onları çarmıha gerilen oğlunun kutsal kanında yıkayabilirdi, ama bu, evlatlarının mümkün olan her yerde günahlarının bedelini (ufacık yargı hatalarının bile) ödeme sorumluluğunu ortadan kaldırmazdı. Kefaret çok güçlüydü; geçmişin üzerine kapattığınız kapının kilidiydi o.

Kefaretleri, şimşeğin üzerine binmiş alev alev yanan Eduard Delacroix'yi ve hiç durmadan gözyaşı döken Kocaoğlanı'mı düşünerek uyudum. Bu düşünceler bir düşe dönüştü. Düşümde John Coffey bir nehir kıyısında oturmuş bir yaz gökyüzüne kederini uluyor, karşı yakada sonsuz bir yük katarı paslı bir köprüden Trapingus'a doğru gidiyordu. Siyah adam iki kolunda da çıplak, sarışın birer kız çocuğunun cesedini tutuyordu. Kollarının ucunda kahverengi birer kayaya benzeyen yumrukları sıkılmıştı. Çevresinde ağustos böcekleri ötüyor, sinekler

vızıldıyor, gün sıcaktan uğulduyordu. Düşümde ona gittim, önünde diz çöktüm ve ellerini tuttum. Yumrukları açılıp sırlarını ortaya döktü. Birinde yeşil, kırmızı ve sarı renkli bir makara vardı. Diğerinde de bir gardiyan ayakkabısı.

"Elimde değildi," dedi John Coffey. "Geri almaya çalıştım, ama artık çok geçti."

Ve bu kez, düşümde, onu anladım.

8

Ertesi sabah dokuzda, mutfakta üçüncü fincan kahvemi içerken (eşim hiçbir şey söylemedi, ama getirirken yüzünden hoşnutsuz olduğunu görebiliyordum) telefon çaldı. Açmak için salona gittim, santral birine hatta beklemesini söylüyordu. Sonra bana da güzel bir gün geçirmemi dileyip kapattı... herhalde. Santral görevlisinin bunu söyleyip söylemediğinden asla emin olamazsınız.

Hal Moores'un sesi beni şaşırttı. Titrek ve çatlak, sanki seksen yaşında bir adamın sesine benziyordu. Önceki gece tünelde Curtis Anderson'la işlerin yolunda gitmesinin, Percy hakkında onun da bizim gibi düşünmesinin iyi bir şey olduğunu fark ettim, çünkü şimdi konuştuğum bu adam herhalde bir daha Cold Mountain'da tek bir gün daha çalışamayacaktı.

"Paul, anladığıma göre dün gece sorun çıkmış. Ve işin içinde dostumuz Bay Wetmore'un parmağı varmış."

"Birazcık çıktı," diye kabul ettim ahizeyi kulağıma sıkıca bastırıp ağızlığa doğru eğilirken. "Ama işi bitirdik. Önemli olan da o."

"Evet. Tabii."

"Sana bunu kimin yetiştirdiğini sorabilir miyim?" Böylece kuyruğuna bir teneke bağlayabileyim, diye eklemedim tabii.

"Sorabilirsin, ama seni hiç ilgilendirmediğinden o konuda hiçbir şey söylemeyeceğim. Percy Wetmore olabildiğince çabuk Briar Ridge'e gitmek istiyor. Dilekçesini daha dün gece vardiyasından önce doldurmuş olmalı, öyle değil mi sence?"

"Öyle görünüyor," diye kabul ettim.

"Normalde bu işi Curtis'e bırakırdım ama... son zamanlarda E Koğuşunun havasını göz önüne alınca Hannah'dan dilekçeyi öğle saatinde bizzat getirmesini rica ettim. Lütfedip kabul etti. Onaylayıp bugün öğleden sonra eyalet başkentine gönderilmesini sağlayacağım. Sanırım bir ay geçmeden Percy'nin ensesini göreceksiniz. Belki daha da önce."

Bu habere sevinmemi bekliyordu ve buna hakkı da vardı. Eşiyle uğraşmaya ara verip, aksi halde Percy'nin güçlü torpilleriyle bile en az altı ay sürebilecek bir işi hızlandırmaya zaman ayırmıştı. Yine de içim karardı. Bir ay! Ama şöyle ya da böyle fark etmezdi. Bu durum bekleme ve çok riskli bir girişimi erteleme arzusunu ortadan kaldırıyordu; o sıra düşündüğüm şey de gerçekten çok riskliydi. Bazen, duruma göre, cesaretinizi yitirmeden önce atlamak daha iyidir. Eğer her durumda Percy'yi halletmek zorunda kalacak idiysek (diğerlerini de yapacağım deliliğe ortak olmaya razı ettiğimi varsayarak, yani bir başka deyişle 'biz' diye bir şey olduğunu düşünerek), bu gece bile olabilirdi.

"Paul? Orada mısın?" Kendi kendine konuşuyormuş gibi sesi biraz daha alçaldı. "Kahretsin, hat kesildi galiba."

"Hayır, buradayım, Hal. Harika bir haber bu."

"Evet," dedi ve sesinin ne kadar yaşlı çıkmasından bir kez daha irkildim. Son nefesini verir gibi neredeyse. "Ah, ne düşündüğünü biliyorum."

Hayır bilmiyorsun, müdürüm, diye düşündüm. Milyon yıl da geçse ne düşündüğümü bilemezsin.

"Genç dostumuzun Coffey'nin idamında yine ayak altında olacağını düşünüyorsun. Herhalde doğrudur. Coffey Şükran Günü'nden önce gidecek sanırım, ama onu yine şalter odasına koyabilirsin. Hiç kimse karşı çıkmaz. Kendisi de dahil sanırım."

"Öyle yaparım," dedim. "Hal, Melinda nasıl?"

Uzun bir duraklama oldu; o kadar uzun ki, bu kez ben hattın kesildiğini düşünmeye başladım. Ancak nefes alma sesi geliyordu. Bu kez çok daha alçak bir sesle konuştu. "Gidiyor," dedi.

Gidiyor. Eskilerin ölmekte olan bir kişiyi değil de, yaşamdan kopmaya başlamış birisini tanımlamak için kullandıkları söz.

"Baş ağrıları biraz daha iyi gibi... şimdilik en azından... ama yardımsız yürüyemiyor, eğilip bir şeyleri alamıyor, uyurken altını tutamıyor..." Bir duraklama daha oldu, sonra daha da alçak bir sesle, "Giydiriyor," gibi bir şey söyledi.

"Ne giydiriyor, Hal?" diye sordum kaşlarımı çatarak. Eşim de salon kapısından girmişti. Orada durmuş, ellerini bir mutfak havlusuna kurularken bana bakıyordu.

"Hayır," dedi. Sesi öfkeyle gözyaşları arasında titreşiyor gibiydi. "Küfrediyor."

"Ya..." Hâlâ ne demek istediğini anlamamıştım ama üstelemeye de niyetim yoktu. Gerekmiyordu da; benim için o yaptı bunu.

"Çok iyi, çok normalken çiçeklerinden ya da dergide gördüğü bir elbiseden veya belki de radyoda Roosevelt'i dinlediğinden, ne kadar güzel konuştuğundan söz ederken birdenbire en korkunç şeyleri, en korkunç... sözcükleri söylemeye başlıyor. Sesini yükseltmiyor. Yükselişe daha iyi olurdu sanırım, çünkü o zaman... anlıyor musun, o zaman..."

"O zaman kendine benzemezdi."

"Öyle," dedi minnetle. "Ama o korkunç şeyleri o tatlı sesiyle söylediğini duymak... bağışla beni, Paul." Sesi kesildi ve gürültüyle gırtlağını temizlediğini duydum. Sonra biraz daha güçlü, ama yine de kaygılı bir sesle konuştu. "Peder Donaldson'un gelmesini istiyor. Onu rahatlattığını biliyorum ama nasıl çağırabilirim? Ya burada oturmuş kutsal kitabı okurken ona çirkin bir şey söylerse? Yapabilir de; dün gece bana söyledi. Bana, 'Şu

Liberty dergisini verir misin, seni pezevenk?' dedi. Bu sözleri nereden biliyor?"

"Bilmiyorum, Hal. Bu akşam evde misin?"

Hal Moores iyi ve kendindeyken, üzüntü ve kederlere boğulmamışken biraz alaycı bir kişiliğe sahipti; yanında çalışanlar öfke ve nefretinden çok, onun bu özelliğinden çekinirlerdi sanırım. Genelde sabırsız ve çoğu zaman da haşin olan alaycılığı asit gibi yakardı. Birazı şimdi de benim üstüme sıçradı. Beklenmedik bir şeydi, ama duyduğuma memnun oldum. Ne de olsa, kendini tümüyle kaybetmemişti anlaşılan.

"Hayır," dedi. "Melinda'yı dansa götürüyorum. Dans edeceğiz, kıvıracağız, sonra da kemancıya orospu çocuğunun teki olduğunu söyleyeceğiz."

Gülmemek için elimle ağzımı kapattım. Neyse ki, bu dürtü çabuk geçti.

"Özür dilerim," dedi. "Son günlerde fazla uyumadım. Biraz alıngan oldum. Tabii ki evdeyim. Neden sordun?"

"Önemi yok, sanırım," dedim.

"Gelmeyi düşünmüyordun, değil mi? Çünkü dün gece görevdeydiysen, bu gece de görevdesin. Birisiyle değişmediysen tabii."

"Hayır, değişmedim," dedim. "Bu gece nöbetteyim."

"Zaten iyi bir fikir olmazdı. Şu anki haliyle."

"Belki de öyle. Habere teşekkürler."

"Bir şey değil. Melinda için dua et, Paul."

Edeceğimi söyledim. Dua etmekten fazlasını da yapabileceğimi düşünüyordum. Kilisede söyledikleri gibi, Tanrı, kendine yardım edenlere yardım eder. Telefonu kapatıp Janice'e baktım.

"Melly nasılmış?" diye sordu.

"İyi değil." Hal'in bana söylediklerini anlattım. Küfürlerin kendilerini aktarmasam da, küfrettiğini de söyledim. Hal'in 'gidiyor' sözüyle bitirirken Jan üzüntüyle başını salladı. Sonra bana daha dikkatle baktı.

"Ne düşünüyorsun? Bir şey düşünüyorsun sen. Pek iyi bir şey de değil. Yüzünden belli."

Yalan söylemek söz konusu değildi; biz birbirimize yalan söylemezdik. Ona en azından şimdilik bilmemesinin en iyisi olacağını söyledim.

"Bu... başını derde sokabilir mi?" Özellikle kaygılanmış gibi değildi, daha çok ilgilenmiş gibiydi. Onun en sevdiğim yanlarından biri de buydu.

"Belki," dedim.

"İyi bir şey mi?"

"Belki," diye tekrarladım. Orada durmuş, hâlâ tek parmağımla telefonun kolunu çeviriyor, düğmelerini öbür elimin tek parmağıyla basılı tutuyordum.

"Telefon ederken seni yalnız bırakmamı ister misin?" diye sordu. "İyi bir kız olup çekip gideyim mi? Biraz bulaşık yıkayayım? Bir iki patik öreyim?"

Başımı salladım. "Ben böyle demezdim ama..."

"Öğle yemeğine misafir mi gelecek, Paul?"

"Umarım," dedim.

9

Brutal'la Dean'e hemen ulaştım, çünkü her ikisinin de telefonu vardı. Harry'nin yoktu, o zaman en azından, ama en yakın komşusunun telefonunu biliyordum. Harry yirmi dakika kadar sonra beni aradı. Ödemeli aramak zorunda kaldığına çok üzülmüştü ve fatura geldiğinde "payına düşeni ödeyeceğine" dair sözler veriyordu. Ona bu işleri zamanı geldiğinde düşüneceğimizi söyledim; bu arada, öğle yemeğine bize gelebilir miydi? Brutal'la Dean'de bizde olacaktı ve Janice o ünlü yemeklerinden birini yapmaya söz vermişti... Elmalı turtasını da tabii. Harry kuşkulanmıştı. "Sebepsiz bir öğle yemeği mi?" Onlarla bir şey görüşmek istediğimi kabul ettim, ama üstünkörü bile olsa, telefonda söz etmemek en iyisiydi. Harry gelmeye razı oldu. Ahizeyi yerine koydum, pencereye gittim ve düşünceli düşünceli dışarı bakmaya başladım. Bizler gece vardiyasında olmamıza rağmen ne Brutal'ı, ne de Dean'i uyandırmıştım ve Harry de uykusundan yeni kalkmış biri gibi konuşmuyordu. Anlaşılan önceki gece olanlardan rahatsız olan tek ben değildim ve düşündüğüm çılgınlık gö zönüne alınacak olursa, bu iyi bir şeydi herhalde.

Bize en yakın oturan Brutal on biri çeyrek geçe geldi. Dean de on beş dakika sonra; her zaman işe göre giyinen Harry de ondan on beş dakika sonra göründü. Janice bize mutfakta soğuk etli sandviç, lahana salatası ve buzlu çay verdi. Daha bir gün önce olsa bunları ön verandada yer ve biraz esse sevinirdik ama fırtınadan beri hava on beş derece kadar soğumuştu ve dağlardan esen bir rüzgâr insanı kesiyordu.

Eşime, "Sen de bizimle oturabilirsin, buyur," dedim.

Başını salladı. "Ne iş çevirdiğinizi bilmek istediğimi sanmıyorum. Bilmezsem daha az kaygılanırım. Ben salonda bir şeyler atıştıracağım. Bu hafta Miss Jane Austen'i ziyaret ediyorum ve bana çok güzel arkadaşlık ediyor."

O çıktıktan sonra Harry, "Jane Austen da kim?" diye sordu. "Sizin taraftan mı, Janice'lerden mi, Paul? Kuzenlerden mi? Güzel mi?"

Brutal ona, "O bir yazar, seni budala," dedi. "Betsy Ross'un ilk bayrağa yıldızları

"Ya." Harry mahcup olmuştu. "Pek iyi bir kitap okuru değilim. Çoğunlukla ancak radyo kullanım kitapçıklarını okurum."

"Kafanda ne var, Paul?" diye sordu Dean.

"Başlangıç olarak John Coffey ile Mr. Jingles." Umduğum gibi, şaşırmış göründüler. Delacroix'dan ya da Percy'den söz açmamı bekliyorlardı. Belki her ikisinde de. Dean ile Harry'ye baktım. "Mr. Jingles'la olanlar -Coffey'nin yaptığı- çok çabuk oldu. Farenin ne kadar darmadağın olduğunu görmeye yetişebilmiş miydiniz bilmiyorum."

Dean hayır anlamına başını salladı. "Yerdeki kanları gördüm ama."

Brutal'a döndüm.

"O orospu çocuğu Percy ezdi onu," dedi. "Ölmüş olması gerekirdi, ama ölmedi. Coffey ona bir şey yaptı. Her nasılsa iyileştirdi. Size garip geleceğini biliyorum, ama iki gözümle gördüm."

"Beni de iyileştirdi," dedim. "Ve ben yalnızca görmekle kalmadım. Hissettim de." Onlara

idrar yolları iltihabımdan, nasıl tekrarladığından, ne kadar kötü olduğundan (pencereden acı yüzünden yere yıkıldığım o sabah tutunduğum odun yığınını gösterdim) ve Coffey bana dokunduktan sonra nasıl geçtiğinden söz ettim. Ve bir daha da geri gelmediğinden.

Anlatması uzun sürmedi. Bitirdiğimde bir an oturup düşündüler. Bir yanda da sandviçlerini çiğniyorlardı. Sonra Dean, "Ağzından kara kara bir şeyler çıktı," dedi. "Böcek gibi."

"Öyle," diye onayladı Harry. "İlk başta karaydılar en azından. Sonra beyazlaşıp gözden kayboldular." Çevresine bakıp düşündü. "Sen konuyu açana dek unutmuştum, Paul. Ne garip, değil mi?"

Brutal, "Bunda komik ya da garip bir şey yok," dedi. "İnsanlar anlayamadıkları şeyleri böyle yaparlar; unutuverirler. Hiçbir anlamı olmayan şeyleri hatırlamak insana fazla yarar sağlamaz. Ne diyorsun, Paul? Seni iyileştirdiğinde de böcekler var mıydı? "

"Evet. Sanırım onlar hastalık...acı... ıstırap. Onu alıyor, havaya atıyor."

Harry, "Orada da ölüyorlar," dedi.

Omuzlarımı silktim. Ölüp ölmediğini bilmiyordum ve bunun önemi olduğundan bile emin değildim.

Brutal, "Senin hastalığını da emdi mi?" diye sordu. "Sanki fareden emer gibiydi. Acıyı. Bilirsin... ölümü."

"Hayır," dedim." Bana yalnızca dokundu. Ve onu hissettim. Bir tür enerji, elektrik çarpması gibi, ama acıtmayan. Yalnız ben ölmüyordum, sadece acı çekiyordum."

Brutal başını salladı. "Dokunuş ve nefes. Tıpkı o yobazların söyledikleri gibi."

"Yüce Tanrım," dedim.

"Tanrı'nın bu işte rolü var mı bilmiyorum," dedi Brutal. "Ama bana göre John Coffey çok güçlü bir adam gibi görünüyor."

"Pekâlâ," dedi Dean. "Eğer bütün bunların olduğunu söylüyorsanız, sanırım size inanıyorum. Tanrı mucizelerini bilinmedik biçimlerde gösterir. Ama bunun bizimle ne ilgisi var?"

Tamam, bu önemli bir soruydu, değil mi? Derin bir nefes alıp ne yapmak istediğimi onlara anlattım. Şaşkın şaşkın dinlediler. Uzaydan gelen küçük yeşil adamları anlatan o dergileri okumaktan hoşlanan Brutal bile şaşkın görünüyordu. Sözlerimi bitirdiğimde bu kez daha uzun bir sessizlik oldu. Artık hiç kimse sandviçini çiğnemiyordu.

En sonunda Brutus Howell nazik ve mantıklı bir sesle, "Yakalanırsak işimizden oluruz, Paul ve bununla kalırsak da şanslı sayılırız," dedi. "Büyük olasılıkla devletin konukları olarak A Koğuşuna düşer, cüzdan yapıp çifter çifter duşa gideriz."

"Evet," dedim. "Böyle olabilir."

"Nasıl hissettiğini anlayabiliyorum, biraz," diye devam etti. "Sen Moores'u bizden iyi tanırsın, o büyük patron olmasının yanı sıra senin dostun da... ve karısını da sevdiğini biliyorum..."

"Tanıyabileceğiniz en tatlı kadındır," dedim. "Ve Hal için çok önemli."

"Ama biz onu seninle Janice kadar iyi tanımıyoruz," dedi Brutal. "Değil mi, Paul?"

"Tanısaydınız severdiniz," dedim. "En azından, şu bela ona kancayı takmadan tanısaydınız. Toplum için çok çalışır, iyi bir dosttur ve dinine bağlıdır. Dahası, eğlencelidir. Eskiden öyleydi en azından. Sizi gözlerinizden yaşlar gelene dek güldürecek şeyler anlatır. Ama onu kurtarmak istememin nedeni bunların hiçbiri değil, eğer kurtarılabilirse tabii. Ona olan insanı isyan ettiriyor, Allah kahretsin, isyan ettiriyor. Gözleri, kulakları ve kalbi isyan ettiriyor."

"Çok soylu bir düşünce ama senin kafana bu işi sokanın bu olduğundan kuşkuluyum," dedi Brutal. "Sanırım asıl neden Del'e olanlar. Bir biçimde onu dengelemek istiyorsun."

Ve haklıydı da. Tabii ki haklıydı. Ben Melinda Moores'u diğerlerinden daha iyi tanıyordum, ama belki de, eninde sonunda onun için işlerini tehlikeye atmalarını isteyecek kadar değil... ve herhalde özgürlüklerini de. Hatta kendi işimi ve özgürlüğümü de tehlikeye atacak kadar bile. iki çocuğum vardı ve hayatta istediğim en son şey eşimin onlara mektup yazıp babalarının mahkemeye çıkacağını bildirmek zorunda kalmasıydı... ne için? Pek de emin değildim. Kaçma girişimine yardım ve yataklıktan herhalde.

Ne var ki, Eduard Delacroix'nın ölümü hayatta gördüğüm en çirkin, en berbat şeydi -iş hayatımda değil; bütün hayatımda hem de- ve benim de bunda rolüm olmuştu. Hepimizin rolü olmuştu, çünkü E Koğuşu gibi bir yerde çalışmaya hiç uygun olmadığını anlamamıza rağmen, Percy Wetmore'un kalmasına izin vermiştik. Oyuna uymuştuk. Müdür Moores'un bile payı vardı. "Wetmore ekipte olsa da olmasa da Del ölecek," demişti ve küçük Fransızın yaptıkları düşünülecek olursa herhalde haklıydı da, ama sonunda Percy, Delacroix'yi öldürmekten fazlasını yapmıştı; küçük adamın gözlerini yuvalarından uğratmış ve yüzünü tutuşturmuştu. Ve niçin? Del altı kişinin katili olduğu için mi? Hayır. Çünkü Percy pantolonunu ıslatmıştı ve küçük Cajun da ona gülme cesaretini göstermişti. Korkunç bir oyuna dahil olmuştuk ve Percy'nin yanına kâr kalacaktı. Su içindeki bir midye kadar mutlu, Briar Ridge'e gidecek, orada zalimliğini bir tımarhane dolusu deliye gösterecekti. Bu konuda yapabileceğimiz hiçbir şey yoktu, ama belki de kendi ellerimize bulaşan çamurun birazını temizleyebilirdik.

"Benim kilisede buna dengeleme değil, günahının kefaretini ödeme derler," dedim. "Ama sanırım aynı kapıya çıkıyor."

"Coffey'nin onu kurtarabileceğine gerçekten inanıyor musun?" diye sordu Dean alçak, şaşkın bir sesle. "Tam olarak...ne? O beyin tümörünü başından emip çıkaracak mı? Tıpkı bir...bir... şeftalinin çekirdeği gibi?"

"Sanırım yapabilir. Emin değilim tabii ama bana yaptığından sonra... ve Mr. Jingles'a..."

"O fare iyice dağılmıştı, kabul," dedi Brutal.

"Bakalım yapar mı...?" diye sordu Harry. "Yapar mı?"

"Yapabilirse, yapar," dedim.

"Neden? Coffey onu tanımıyor bile."

"Çünkü onun yaptığı bu. Tanrı onu bunun için yaratmış."

Brutal çevresine bakındı, hepimize bir eksik olduğunu hatırlatmak istiyordu. "Ya Percy ne olacak? Buna göz yumar mı sanıyorsun?" diye sordu. Ben de onlara Percy için neler düşündüğümü anlattım. Sözlerimi bitirdiğimde Harry ile Dean şaşkınlık içinde bana bakakalmışlardı; Brutal istemeyerek de olsa hayranlıkla gülümsemeye başlamıştı.

"Çok gözükara, Paul kardeş!" dedi. "Nefesim kesildi."

Dean, "Ama harika olmaz mıydı!" diye fısıldadı, sonra güldü ve bir çocuk gibi ellerini çırptı. "Yani, da - da - da - da - daaa -ne - harikaaa!" Dean'in planımın Percy'yle ilgili kısmına özel bir ilgisi olduğunu hatırlamalısınız; ne de olsa Percy öyle donakalınca Dean'in ölümüne neden olabilirdi.

"Evet ama ya daha sonra?" dedi Harry. Sesi karamsar çıkıyordu ama gözleri onu ele veriyordu; pırıl pırıl parlıyordu gözleri. İkna edilmeyi bekleyen bir adamınkiler gibi. "Sonra ne olacak?"

Brutal, "Ölüler konuşamaz derler," diye homurdandı. Şaka ettiğinden emin olmak için bir bakış fırlattım.

"Sanırım çenesini kapalı tutacaktır," dedim.

"Gerçekten mi?" Dean kuşkulu görünüyordu. Gözlüklerini çıkarıp silmeye başladı. "Beni ikna edin."

"Önce, gerçekte neler olduğunu bilemeyecek; bizi kendi gibi gördüğünden bunun bir numara olduğunu sanacak. İkincisi -ve daha önemlisi- bir şey söylemeye korkacak. İşte asıl buna güveniyorum. Ona mektuplar yazıp telefonlar etmeye başlarsa, bizim de mektup yazıp telefon etmeye başlayacağımızı söyleyeceğiz."

"İdam hakkında," dedi Harry.

"Ve Wharton, Dean'e saldırdığında nasıl apışıp kaldığı hakkında," dedi Brutal. "Sanırım Percy'nin asıl çekindiği insanların onun korkak biri olduğunu öğrenmesi." Yavaş yavaş, düşünceli düşünceli başını salladı. "İşe yarayabilir. Ama Paul... Coffey'yi Bayan Moores'a götürmektense Bayan Moores'u Coffey'ye getirmek daha mantıklı olmaz mı? Percy'yi söylediğin biçimde halledebiliriz, sonra Coffey'yi tünelden çıkarmak yerine Bayan Moores'u oradan getiririz."

Başımı salladım. "Asla olamaz. Bir milyon yıl bile geçse."

"Müdür Moores yüzünden mi?"

"Evet. O kadar dik kafalıdır ki, onun yanında Kuşkucu Thomas bile Jeanne D'Arc gibi kalır. Eğer Coffey'yi evine götürürsek belki onu gafil avlayıp en azından bir denemesine izin vermeye razı edebiliriz. Aksi halde..."

Brutal, "Araç olarak ne kullanmayı düşünüyordun?" diye sordu.

"Önce bir hapishane aracı düşündüm," dedim. "Ama fark edilmeden avludan çıkarmamıza olanak yok ve yirmi mil yarıçapımızda yaşayan herkes de onun ne olduğunu bilir zaten. Sanırım benim Ford'u kullanabiliriz."

"Bir daha dene," dedi Dean gözlüklerini burnunun üzerine yerleştirirken. "John Coffey'yi

çırılçıplak soyup pudrayla kaplasan ve bir ayakkabı çekeceği kullansan bile senin arabaya sığdıramazsın. Onu görmeye o kadar alışmışsın ki, ne kadar iri olduğunu unutmuşsun."

Buna verecek cevabım yoktu. O sabah dikkatimi büyük ölçüde Percy sorununa ve bir de daha küçük ama yine de hatırı sayılır Vahşi Bill Wharton sorunlarına yoğunlaştırmıştım. Şimdi taşıma işinin umduğum kadar basit olmayacağını fark ediyordum.

Harry Terwilliger ikinci sandviçinin kalanını tabaktan aldı, bir saniye baktı, sonra yeniden bıraktı. "Eğer bu çılgınlığı gerçekten yapacak olursak," dedi. "Sanırım benim kamyoneti kullanabiliriz. Onu arkaya oturturuz. O saatte yollarda fazla kimse olmaz. Gece yarısından sonraki saatlerden söz ediyoruz, değil mi?"

"Evet," dedim.

"Unuttuğunuz bir şey var," dedi Dean. "Coffey'nin koğuşa geleli beri çok sakin olduğunu biliyorum, orada yatağında oturup ağlamaktan başka pek bir şey yaptığı yok, ama o bir katil. Ayrıca dev gibi biri. Eğer Harry'nin kamyonetinin arkasından kaçmaya karar verirse, onu durdurmamızın tek yolu vurup öldürmektir. Üstelik onun gibi birini öldürmek bir .45'likle bile epey zor olabilir. Ya öldüremezsek? Ya da o bir başkasını öldürürse? işimi kaybetmek istemem, hapse girmekten de nefret ederim; benden ekmek bekleyen bir karım ve iki çocuğum var, ama bunlardan da beteri vicdanımda bir başka küçük kızın ağırlığını taşımak olurdu."

"Öyle olmayacak," dedim.

"Nasıl emin olabilirsin?"

Cevap vermedim. Nasıl başlayacağımı bilemiyordum. Bu konunun açılacağını biliyordum tabii ki ama onlara bildiklerimi nasıl anlatacağımı hâlâ bilmiyordum. Brutal bana yardımcı oldu.

"Onun yaptığına inanmıyorsun değil mi, Paul?" Hayretle bakıyordu. "O koca kerestenin masum olduğunu düşünüyorsun."

"Onun masum olduğundan eminim," dedim.

"Nasıl emin olabilirsin Tanrı aşkına?"

"İki şey var," dedim. "Birincisi, ayakkabım." Masada öne doğru eğilip konuşmaya başladım.

Beşinci Bölüm

GECE YOLCULARI

1

Bir zamanlar H.G. Wells zaman makinesini bulan bir adamın öyküsünü yazmıştı. Ben de bu anıları kaleme alırken kendi özel zaman makinemi icat ettiğimi fark ettim. Wells'inkinin aksine, benimki yalnızca geçmişe; 1932'ye kadar gidiyor; yani benim Cold Mountain Eyalet Cezaevinde, E Blokta başgardiyan olduğum döneme. Buna rağmen oldukça da iyi çalışan bir makine aslında. Yine de bu zaman makinesi bana o günlerde sahip olduğum eski Ford'u anımsatıyor: Eninde sonunda çalışacağını bilirdiniz, ama anahtarı bir kez çevirmek motoru ateşlemeye yetecek mi, yoksa inip kolunuz kopana dek kolu çevirmeniz mi gerekecek, asla tahmin edemezdiniz.

John Coffey'nin öyküsünü anlatmaya başlayalı beri pek çok kolay başlangıç yaptımsa da, dün kolu çevirmem gerekti. Sanırım bunun nedeni Delacroix'nin idamına gelmiş olmamdı ve aklımın bir kısmı olan biteni yeniden yaşamak istemiyordu. Kötü, korkunç bir ölümdü ve öyle olmasının nedeni de saçlarını taramaktan pek hoşlanan, ama kendisine gülünmesine hiç gelemeyen Percy Wetmore isimli o genç adamdı. Asla bir başka yılbaşını göremeyecek olan yarı kel, ufak tefek bir Fransızın gülmesine bile.

Ancak çoğu pis işte olduğu gibi, en güç yanı başlamaktı. Motoru bir kez çalıştırdınız mı, anahtarı mı kullandınız, kolu mu çevirdiniz, hiç fark etmez. Her iki halde de düzgün çalışır. Dün benim için de öyle oldu. Sözcükler önce kısa kısa diziler halinde, sonra bütün cümleler ve en sonunda da bir sel gibi aktı. Yazmak, hatırlamanın özel ve biraz da korkutucu bir yolu; fark ettim ki, yazı yazmada neredeyse tecavüzü andıran tüm bir eylem var. Belki de böyle düşünmemin nedeni artık yaşlı bir adam olmamdır (bazen bunun sinsice, ben bakmazken olduğunu düşünüyorum), ama ben öyle sanmıyorum. Kalemle belleğin bileşiminin pratik bir tür büyü yarattığına ve büyülerin de tehlikeli olduğuna inanıyorum. John Coffey'yi tanıyıp - farelere ve insanlara- neler yapabildiğini gören birisi olarak, kendimi bunu söylemeye yetkili sayıyorum.

Büyü tehlikelidir.

Bana gelince, dün bütün gün yazdım. Sözcükler içimden sel gibi taştı, bu görkemli yaşlılar evinin limonluğu gitti, yerine sorunlu çocuklarımın pek çoğunun son derslerini aldıkları, Yeşil Yolun ucundaki o depo odasıyla yolun altındaki tünele inen basamakların dibi geldi. Dean, Harry, Brutal ve ben Eduard Delacroix'nın tüten cesedinin başında, Percy Wetmore'la orada yüzleşmiş ve Percy'ye Briar Ridge Eyalet Akıl Hastanesine nakil talebini tekrarlayacağına söz verdirmiştik.

Limonlukta her zaman taze çiçekler bulunur, ama dün öğle saatlerinde benim burnuma gelen tek koku, ölü bir adamın pişmiş etlerinin kokuşuydu. Aşağıda, çimenlikteki elektrikli çim biçme aletinin çıkardığı gürültünün yerini de tünelin eğimli tavanından damlayan suların yankılı tıp tıp sesi almıştı. Yolculuk başlamıştı. Bedenimle olmasa da, ruhum ve aklımla 1932'ye geri dönmüştüm.

Öğle yemeğini atladım, saat dörde kadar yazdım ve en sonunda kalemimi bıraktığımda elim ağrıyordu. Ağır ağır ikinci kat koridorunun ucuna yürüdüm. Orada park yerine bakan bir pencere vardır. Bana Percy'yi anımsatan ve yürüyüşlerimde nereye gidip ne yaptığım

konusunda pek meraklanan hastabakıcı Brad Dolan eski bir Chevrolet kullanır. Tamponunda da TANRI'YI GÖRDÜM; İSMİ NEWT yazan bir çıkartma vardır. Araba yoktu; Brad'in vardiyası bitmiş ve ev dediği bahçelik yer her neresiyse, oraya çekip gitmişti. Gözlerimin önüne duvarlarına seloteyple Hustler dergisinden posterler yapıştırılmış, köşelerinde Dixie birasının kutuları duran bir Airstream karavan geliyor.

Akşam yemeği hazırlıklarının başlamış olduğu mutfaktan geçtim. Norton, "O torbada ne var, Bay Edgecombe?" diye sordu.

"Boş bir şişe," dedim. "Orada, ağaçların arasında gençlik çeşmesini keşfettim. Her akşamüstü bu saatlerde gidip biraz su alıyorum. Yatarken de içiyorum. Çok iyi bir su, dinleyin beni."

Öteki aşçı George, "Belki sizi genç tutuyordur," dedi. "Ama görünüşünüz için bir boka yaramıyor."

Buna hep birlikte güldük ve ben çıktım. Arabası orada olmasa da, kendimi Dolan'a bakınır buldum ve beni bu kadar etkilemesine izin verdiğim için de kendi kendime küfrederek kriket sahasını geçtim. Arkada Georgia Pines broşürlerinde çok daha hoş görünen, küçük bir golf sahası ve onun da ötesinde huzurevinin doğu tarafındaki koruluğa doğru giden bir patika vardı. Bu patikanın üzerinde eski bir çift baraka bulunurdu ama bu günlerde ikisi de kullanılmıyordu. Georgia Pines'ın arazisiyle 47No'lu Georgia Otoyolunu ayıran yüksek taş duvara daha yakın olan ikincisine girdim ve biraz kaldım.

O akşam güzel bir yemek yedim, biraz TV seyrettim ve erkenden yattım. Çoğu geceler uyanıp yavaşça TV salonuna süzülür ve Amerikan Filmleri Kanalında eski filmleri seyrederim. Dün gece değil ama; dün gece bebek gibi uyudum ve edebiyat dünyasındaki serüvenlerim başlayalı beri peşimi bırakmayan düşlerden hiçbirini de görmedim. Bütün bu yazılar beni yormuş olmalı; eskiden olduğu kadar da genç değilim artık tabii.

Uyanıp genelde sabahın altısında yere vuran güneş ışığının yatağıma kadar geldiğini görünce aceleyle fırladım. O kadar telaşlanmıştım ki, kalçalarımı, diz ve ayak bileklerimi yakan romatizma ağrısını bile hissetmedim. Elimden geldiğince çabuk giyinip koridordan aşağı, çalışanların park yerine bakan pencereye koştum. Dolan'ın Chevrolet'sini park ettiği yerin boş olmasını umuyordum. Bazen yarım saat kadar geç kaldığı olurdu.

Şansım yoktu. Araba orada, sabah güneşinin altında paslı paslı parlıyordu. Bay Brad Dolan bugünlerde işe zamanında gelmeye dikkat ediyordu nedense. Evet. ihtiyar Paulie Edgecombe sabahları bir yerlere gidiyor ve Bay Brad Dolan da bunun gerisinde ne olduğunu bulmaya niyetli. Orada ne yapıyorsun, Paulie? Söyle bana. Herhalde daha şimdiden beni beklemeye başlamıştır bile. Olduğum yerde kalmam daha akıllıca olurdu ama... yapamadım.

"Paul?"

O kadar hızla döndüm ki, neredeyse düşecektim. Gelen arkadaşım Elaine Connelly'di. Gözleri iri iri açıldı ve beni tutmak ister gibi ellerini uzattı. Neyse ki, dengemi korudum; yoksa kollarına düşecek olsaydım, onu kuru bir dal gibi ortadan ikiye kırabilirdim. Elaine'in korkunç bir romatizması vardı. Seksenlerin ötesindeki garip ülkeye geçtiğinizde duygusallık ölmez ama o Rüzgâr Gibi Geçti saçmalıklarını unutabilirsiniz.

"Özür dilerim," dedi. "Seni ürkütmek istememiştim."

"Bir şey yok," diyerek ve hafifçe gülümsedim. "Bir kova dolusu soğuk suyla uyanmaktan iyidir. Seni bunu her sabah yapman için tutmalıyım."

"Arabasına bakıyordun, değil mi? Dolan'ın arabasına."

Ona yalan söylemenin bir anlamı yoktu, o yüzden başımı salladım. "Keşke batı kanadında olduğundan emin olabilseydim. Biraz dışarı çıkmak istiyorum ama beni görmesini istemiyorum."

Gülümsedi. Küçük bir kızkenki alaycı gülümsemelerinin gölgesi olmalı. "Meraklı bir piç o, değil mi?"

"Öyle."

"Ama batı kanadında da değil. Ben kahvaltımı çoktan ettim, seni uykucu. Onun nerede olduğunu da sana söyleyebilirim, çünkü gözetledim. Mutfakta o."

Düşkırıklığı içinde ona baktım. Dolan'ın meraklı olduğunu biliyordum, ama bu kadarını değil.

Biraz düşündüm.

"Yapabilirim sanırım ama..."

"Yapmamalısın."

"Hayır. Yapmamalıyım."

Şimdi, diye düşündüm, bana nereye gideceğimi soracak ve benim de o kahrolası ağaçlığa gitmem gerek. Çok önemli.

Ama sormadı. Onun yerine yine muzipçe gülümsedi. İncecik, acı içindeki yüzünde bu gülümseme çok garip ve harika duruyordu. "Bay Howland'i tanır mısın?" diye sordu.

"Tabii," dedim. Gerçi onu pek sık görmezdim; o batı kanadında yaşardı ve Georgia Pines'da bu neredeyse komşu bir ülke gibi demekti. "Niçin?"

"Onunla ilgili en önemli şeyin ne olduğunu biliyor musun?"

Hayır anlamına başımı salladım.

"Bay Howland," dedi Elaine her zamankinden daha fazla gülümseyerek. "Georgia Pines'da hâlâ sigara içmelerine izin verilen yalnızca beş konuktan biri. Çünkü kurallar daha değişmeden de buradaydı o."

Dedelere göre bir kural, diye düşündüm. Ve bunun için bir huzurevinden daha uygun neresi olabilirdi?

Elini mavi beyaz çizgili elbisesinin cebine atıp içindekilerin ucunu gösterdi: bir sigarayla bir kutu kibrit. "Yeşil çalacak, kırmızı çalacak," diye mırıldandı komik, peltek bir sesle. "Küçük Ellie yatağını ıslatacak."

"Elaine, neler..."

"İhtiyar bir kıza aşağıya kadar eşlik et," dedi ve sigarayla kibriti yeniden cebine koyup

çarpılmış ellerinden biriyle kolumu tuttu. Koridordan aşağı yürümeye başladık. O sırada artık vazgeçmeye ve kendimi ona teslim etmeye karar verdim. Biraz hassastı ama aptal değildi.

İkimiz de çok yaşlı insanların aşırı titizliğiyle aşağı inerken Elaine, "Aşağıda bekle," dedi. "Ben batı kanadına, oradaki tuvalete gidiyorum. Hangisinden söz ettiğimi anladın, değil mi?"

"Evet," dedim. "Hamamın hemen önündeki. Ama neden?"

"Sigara içmeyeli on beş yılı geçti, nedense bu sabah canım çekiyor. Oradaki duman alarmını çalıştırmak için kaç nefes gerekecek bilmiyorum ama öğrenmeye niyetliyim."

Ona yepyeni bir hayranlıkla baktım. Ne kadar da karımı andırdığını düşünüyordum; Jan da olsa tam böyle yapardı. Elaine o muzip gülümseyişiyle omzunun üzerinden bir bakış fırlattı. Ellerimi o güzel ensesinde kavuşturdum, yüzünü yüzüme doğru çektim ve hafifçe dudaklarından öptüm. "Seni seviyorum, Ellie," dedim.

"Ooooh, ne büyük sözler bunlar," dedi ama hoşuna gittiğini görebiliyordum.

"Ya Chuck Howland'a ne olacak?" diye sordum. "Başı derde girer mi?"

"Hayır, o TV salonunda oturmuş yirmi kişiyle beraber Günaydın Amerika'yı seyrediyor. Duman dedektörü çalışıp batı kanadındaki yangın alarmları ötmeye başlar başlamaz ben de ortadan kaybolacağım."

"Sakın düşüp de bir yerini inciteyim deme. Kendimi asla affetmem eğer..."

"Oh, kes evhamlanmayı," dedi ve bu kez o beni öptü. Harabeler arasında aşk. Herhalde bazılarınıza komik, diğerlerinize de garip geliyordur, ama size bir şey söyleyeyim, garip de olsa bir aşk yaşamak hiç aşk yaşamamaktan iyidir.

Ağır ağır, güçlükle yürüyüp gitmesini seyrettim (yalnızca yağmurlu günlerde, o da ağrısı dayanılmaz ölçüdeyse baston kullanır. Bu da onun bir kaprisi işte) ve bekledim. Beş dakika geçti, on dakika, sonra tam ya cesaretini yitirdiğini ya da tuvaletteki duman dedektörünün pilinin bittiğini düşünmeye başlamışken, batı kanadının yangın alarmı yüksek bir sesle çınlamaya başladı.

Hemen mutfağa doğru harekete geçtim ama ağır ağır gidiyordum. Dolan'ın ayak altından çekildiğinden emin olana dek acele etmeye gerek yoktu. TV odasından çoğu hâlâ sabahlıkları içinde yaşlılar çıkıyordu. (Burada bu odaya Kaynak Merkezi diyorlar; bu garip işte.) Neler olup bittiğini görmeye çalışıyorlardı. Chuck Howland'ın da aralarında bulunduğunu görünce sevindim.

"Edgecombe!" diye nefes nefese seslendi Kent Avery. Bir eliyle yürütecine tutunuyor, diğeriyle saplantı halinde pijamalarının ağını çekiştirip duruyordu. "Gerçek bir alarm mı, yoksa yine yanlış mı? Ne düşünüyorsun?"

"Bilemeyiz sanırım," dedim.

Tam o sırada üç hademe batı kanadına doğru koşarak geçtiler. TV salonunun kapısına birikmiş yaşlılara dışarı çıkıp her şeyin yolunda olduğunun haberini beklemelerini seslendiler. Üçüncüsü Brad Dolan'dı. Yanımdan geçerken bana bakmadı bile ve bu beni fazlasıyla memnun etti. Aşağı, mutfağa doğru giderken, Elaine Connelly ve Paul Edgecombe

ekibinin, bir düzine Brad Dolan artı yarım düzine de Percy Wetmore'a bedel olduğunu düşündüm.

Mutfaktaki aşçılar yangın alarmına hiç aldırış etmeden kahvaltı servisinin temizliğini yapıyorlardı.

George, "Baksanıza, Bay Edgecombe," dedi. "Sanırım Brad Dolan sizi arıyordu. Ama şimdi gitti."

Ne şanslıyım, diye düşündüm. Kendisini herhalde daha sonra görebileceğimi söyledim. Sonra kahvaltıdan bir şeyler kalıp kalmadığını sordum.

"Tabii," dedi Norton. "Ama her şey söğüdü, taş gibi oldu. Bu sabah geç kaldınız."

"Öyle oldu," dedim. "Ama açım."

George ekmeğe uzanarak, "Biraz kızartıp tazelemek yalnızca bir dakika sürer," dedi.

"Yok, soğuk da olur," dedim ve bana bir çift dilim uzattığında (şaşırmış görünüyordu; her ikisi de oldukça şaşırmış görünüyorlardı) aceleyle alıp kapıdan çıktım. Kendimi tıpkı bir zamanlardaki gibi; okulu asıp yağlı kâğıda sarılı reçelli ekmeğini göğsüne sokmuş, balık tutmaya giden yeniyetme bir oğlan gibi hissediyordum.

Mutfak kapısından çıkınca içgüdüsel olarak Dolan etrafta mı diye şöyle bir bakındım; telaşlanacak hiçbir şey göremedim ve bir yandan ekmeklerimden birini kemirerek, kriket alanıyla golf sahasını geçtim. Ağaçlığa girerken adımlarımı biraz yavaşlattım ve düşüncelerim yine Eduard Delacroix'nin o korkunç idam gününe gitti.

O sabah Hal Moores'la konuşmuştum ve bana Melinda'nın beynindeki urun ara sıra küfredip kötü sözler söylemesine yol açtığını anlatmıştı... Eşim daha sonra bunun (biraz da çekinerek; tam olarak o olduğunu bilmiyordu;) Tourette Sendromu diye anıldığını söylemişti. Moores'un titreyen sesiyle John Coffey'nin önce benim idrar yolları iltihabımı, sonra da Delacroix'nin faresinin kırılan belini nasıl iyileştirmiş olduğunun anısı biraraya gelince, sonunda bir şeyi düşünmekle yapmak arasındaki incecik çizgiyi geçivermiştim.

Bir şey daha vardı. John Coffey'nin elleri ve benim ayakkabımla ilgili bir şey.

Böylece birlikte çalıştığım, yıllar içinde defalarca yaşamımı emanet etmiş olduğum adamlarımı çağırmıştım: Dean Stanton, Harry Terwilliger, Brutus Howell. Delacroix'nin idamının ertesi günü öğle yemeğine bizim eve geldiler ve ben planımı özetlerken dinlediler. Tabii Coffey'nin fareyi iyileştirdiğini hepsi biliyordu; Brutal gözleriyle görmüştü. Bu yüzden John Coffey'yi Melinda Moores'a götürürsek bir başka mucizenin gerçekleşebileceğini öne sürdüğümde suratıma gülmediler. En rahatsız edici soruyu Dean Stanton ortaya attı: Ya yolculuk sırasında John Coffey kaçacak olursa?

Dean, "Ya birini daha öldürecek olursa?" diye sordu. "İşimi kaybetmeyi de, hapse girmeyi de hiç istemem. Benden ekmek bekleyen bir eşim ve çocuklarım var. Ama bu her iki olasılıktan da beteri vicdanımda bir başka ölü kızın yükünü taşımak olurdu."

Bunun üzerine sessizlik oldu. Hepsi nasıl bir karşılık vereceğimi bekleyerek bana baktılar. Dilimin ucundakileri söyleyecek olursam her şeyin değişeceğini biliyordum; artık geri dönüşün mümkün olmadığı bir noktaya gelmiştik.

En azından benim açımdan, geri dönmek olanaksızdı. Ağzımı açıp konuşmaya başladım...

2

"Bu olmayacak."

Dean, "Nasıl bu kadar emin olabiliyorsun Tanrı aşkına?" diye sordu.

Yanıt vermedim. Nereden başlayacağımı bilemiyordum. Bu sorunun geleceğini biliyordum tabii ki, ama kalbimin ve kafamın içindekileri onlara nasıl anlatacağımı daha hâlâ bilemiyordum. Brutal yardımcı oldu.

"Sen onun yaptığını düşünmüyorsun, değil mi, Paul?" Yüzünde inanmayan bir ifade vardı. "O koca herifin masum olduğuna inanıyorsun."

"Onun masum olduğundan eminim," dedim.

"Nasıl emin olabilirsin ki?"

"İki şey var," dedim. "Birincisi, ayakkabım."

"Ayakkabın mı?" diye bağırdı Brutal. "John Coffey'nin o iki küçük kızı öldürüp öldürmemesiyle senin ayakkabının ne ilgisi var?"

"Geçen akşam ayakkabılarımdan birini çıkarıp ona verdim," dedim, "idamdan sonraydı, ortalık biraz yatışmıştı. Parmaklıkların arasından ittim ve ayakkabımı o kocaman ellerine aldı. Onu bağlamasını söyledim. Emin olmak istiyordum, anlıyor musunuz, çünkü bizim sorunlu çocuklar genelde yalnızca terlik giyerler. İntihar etmeyi kafasına koyan bir adam bunu ayakkabı bağcıklarıyla da yapabilir. Hepimiz biliyoruz bunu."

Hep birlikte başlarını sallıyorlardı.

"Ayakkabıyı kucağına koydu ve bağcıkların ucunu birbirlerinin üstünden geçirdi ama orada kaldı. Gençken birinin ona bunu yapmayı göstermiş olduğundan emin olduğunu söyledi. Belki babası ya da babası gittikten sonra annesinin erkek arkadaşlarından biri. Ama nasıl yapıldığını unutmuştu."

"Ben de Brutal'a katılıyorum. Senin ayakkabının Coffey'nin Detterick ikizlerini öldürüp öldürmemesiyle ne ilgisi olduğunu anlayamıyorum," dedi Dean.

Ben de kaçırma ve cinayet öyküsünü yeni baştan anlattım; o sıcak günde, karnım yanar ve Gibbons bir köşede kestirirken hapishane kitaplığında okuduklarımı ve gazeteci Hammersmith'in daha sonra bana söylediklerini aktardım.

"Detterick'lerin köpeği ısıran bir hayvan değildi, ama birinci sınıf bir şamatacıydı," dedim. "Kızları alan adam ona sosis vererek havlamasını önledi. Her sosis verişinde biraz daha yaklaştı sanırım ve hayvan sonuncuyu yerken uzanıp kafasından yakaladı ve büktü. Boynunu kırıverdi.

"Daha sonra, Coffey'ye yetiştiklerinde, gruptan sorumlu şerif yardımcısı Rob McGee, Coffey'nin üzerindeki bahçıvan pantolonun göğüs cebinde bir şişkinlik fark etti. McGee önce bunun bir tabanca olabileceğini düşündü. Coffey onun öğle yemeği olduğunu söyledi ve gerçekten de öyle olduğu ortaya çıktı: Gazete kâğıdına sarılıp kasap ipiyle bağlanmış bir çift sandviçle bir turşu. Coffey bunu ona kimin verdiğini hatırlamıyordu; yalnızca önlüklü bir kadın olduğunu söyleyebiliyordu.»

Brutal, "Sandviç ve turşu, ama sosis yok," dedi.

"Sosis yok," diye yineledim.

"Olmaz tabii," dedi Dean. "Onları köpeğe yedirmişti."

"Mahkemede savcı da böyle söylemişti," dedim. "Ama eğer Coffey öğle yemeğini açıp sosisleri köpeğe yedirdiyse, gazete kâğıdından paketi o kasap ipiyle nasıl bağladı yeniden? Buna ne zaman fırsatı olurdu bilmiyorum ama bir an için bir yana bırakalım. Bu adam daha en basit bir düğümü bile atamıyor."

Upuzun bir sessizlik oldu. Sanki ortaya yıldırım düşmüş gibiydi. Sessizliği sonunda Brutus bozdu. "Aman Tanrım," dedi alçak bir sesle. "Neden bu mahkemede kimsenin aklına gelmedi?"

"Kimsenin aklına gelmedi," dedim ve bir yandan da yine Hammersmith'i düşündüğümü fark ettim. Bowling Green'de üniversiteye gitmiş olan Hammersmith, kendini aydın sayan Hammersmith, bana sokak köpekleriyle zencilerin arasında hiçbir fark olmadığını, her ikisinin de durup dururken insanı ısırabileceğini anlatan Hammersmith. Onlara sizin şu zenciler deyip duruyordu, sanki onlar hâlâ birer malmış gibi... ama onun malı değil. Hayır, onun değil. Asla onun değil. Ve o dönemde Güney Hammersmith'lerle doluydu. "Hiç kimse gerçekten bunu düşünmeye hazırlıklı değildi, Coffey'nin kendi avukatı da dahil."

"Ama sen düşündün," dedi Harry."Aman Tanrım, çocuklar, burada Sherlock Holmes'la oturuyoruz." Aynı anda hem şakacı, hem de saygılıydı sesi.

"Oh, kes şunu," dedim. "Benim de aklıma gelmezdi, eğer o gün şerif yardımcısı McGee'ye söyledikleriyle iltihabımı iyileştirdikten sonra bana söylediklerini yan yana getirmeseydim. Ve de fareyi iyileştirdikten sonra söylediklerini."

"Ne dedi?" diye sordu Dean.

"Hücresine girdiğimde sanki ipnotize olmuş gibiydim. Eğer deneseydim bile istediğini yapmamayı becerebileceğimi sanmıyordum."

Harry, "Bundan hoşlanmadım," diyerek huzursuz bir biçimde oturduğu yerde kıpırdandı.

"Ona ne istediğini sordum ve bana, "Yalnızca yardım etmek istiyorum,' dedi. Sonra, her şey bitip iyileştiğimde, 'Yardım ettim,' dedi. 'Yardım ettim, değil mi?'"

Brutal başını sallıyordu. "Tıpkı fareyle olduğu gibi. Sen, 'Ona yardım ettin,' dedin, o da papağan gibi bunu tekrarlayıp durdu. 'Del'in faresine yardım ettim.' O zaman mı anladın? O zamandı, değil mi?"

"Evet, sanırım. McGee ona neler olduğunu sorduğunda söyledikleri geldi aklıma. Hemen hemen cinayeti anlatan her yerde yayınlandı bunlar. 'Elimde değildi. Geri almaya çalıştım, ama çok geçti.' Adamın kollarında iki küçük kızın cesediyle bunları söylemesi, kızların beyaz ve kendisinin de bir dev kadar kocaman olması... yanlış anlaşılmamasına şaşmamak gerek. Onun söylediklerini gözlerinin önündeki manzaraya uyacak bir biçimde duydular ve gördükleri de kapkaraydı. Onun itiraf ettiğini düşündüler; içinden o iki kızı kaçırmak, tecavüz etmek, öldürmek geldiğini söylediğini sandılar. Kendine gelip de durdurmaya çalıştığını..."

"Ama artık çok geçti," diye mırıldandı Brutal.

"Evet. Aslında onlara kızları o halde bulduğunu, onlara yardım etmeye, geri getirmeye çalıştığını, ama başaramadığını söylüyordu. Onlar iyice ölmüşlerdi artık."

Dean, "Paul, sen buna inanıyor musun?" diye sordu. "Gerçekten, tüm içtenliğinle inanıyor musun buna?"

Son bir kez yüreğime iyice kulak verdim, sonra evet anlamına başımı salladım. Bunu yalnızca şimdi bilmekle de kalmıyordum, içimden bir ses daha en başından beri John Coffey'nin durumunda yanlış olan bir şeyler olduğunu söylüyordu. Tâ Percy, Coffey'yi kolundan tutmuş koğuşa getirirken avazı çıktığı kadar, "Ölü Adam Yürüyor!" diye bağırdığı andan beri. Onunla el sıkışmıştım, değil mi? Daha önce Yeşil Yola gelen hiçbir adama bunu yapmamışken, Coffey'nin elini sıkmıştım.»

"Tanrım," dedi Dean. "Hey yüce Tanrım."

"Peki, ayakkabın bir konu," dedi Harry. "Ötekisi nedir?"

"Arama grubu Coffey ile kızları bulmadan az önce, adamlar Trapingus Nehrinin güney kıyısındaki ağaçların arasından çıktılar. Orada bir parça yassılmış çimenlik, epeyce kan ve Çora Detterick'in geceliğinden kalanları buldular. Köpekler bir süre şaşırdı. Çoğu güneydoğuya, kıyı boyunca aşağıya gitmek istiyordu. Ama içlerinden iki teriye akıntı yukarı gitmek istediler. Köpekleri Bobo Marchand sürüyordu ve o ikisine geceliği bir daha koklatınca onlar da diğerlerine katıldılar."

"Teriyeler şaşırmıştı, öyle değil mi?" diye sordu Brutal. Dudaklarının köşesinde garip, tiksinti dolu bir gülümseme titreşiyordu. "Onlar iz sürmek için yaratılmış köpekler değiller ve görevlerinin ne olduğunu karıştırdılar."

"Evet."

"Anlamıyorum," dedi Dean.

"Teriyeler iz sürmeleri için Bobo en başta onlara her neyi koklattıysa onu unuttular," dedi. "Kıyıya vardıklarında kızların değil, katilin izini sürüyorlardı. Kızlarla katil bir arada olduğu sürece bu sorun değildi ama..."

Dean'in gözleri parlamaya başlamıştı. Harry anlamıştı bile.

"Düşününce," dedim. "Herhangi birinin, hatta suçu avare bir siyahın üzerine atmak isteyen jürinin bile nasıl olup da bir an için dahi Coffey'nin katil olduğuna inandığını anlayamıyor insan. Köpeğin boynunu kırana dek yemek atıp oyalamak fikri bile

Coffey'yi aşardı."

"Dettercik'lerin çiftliğine en yaklaştığı nokta Trapingus'un güney kıyışıydı, bence. Çiftlikten altı mil ya da daha da ötede öylece avare dolaşıyordu, belki de demiryoluna gidip bir yük trenine atlamak niyetindeydi, hani çalıların arasından çıkıp üzerine atlayabilecek kadar tren yavaşladığında. O sırada kuzey tarafında sesler duydu."

"Katili mi?" diye sordu Brutal.

"Katili. Belki kızlara tecavüz etmişti bile ya da Coffey tecavüz sırasındaki çığlıkları duydu. Her nasılsa, çimenlerin üzerindeki kanlı yer katilin işini bitirdiği yerdi; kafalarını birbirine

vurdu, onları fırlatıp attı ve tabanları yağladı."

"Kuzeybatıya doğru," dedi Brutal. "Teriyelerin gitmek istedikleri yöne."

"Doğru. John Coffey kızların bırakıldıkları noktanın biraz güneybatısındaki ağaçların arasından çıkar. Sesleri merak etmiştir ve cesetleri bulur. Birisi hâlâ yaşıyor olabilir; sanırım belki her ikisi de yaşıyordu, ama çok zamanları kalmamıştı. John Coffey ölüp ölmediklerini bilemezdi, bu kadarı kesin. Bütün bildiği ellerinde iyileştirici bir güç olduğuydu ve bunu Cora'yla Kathe Detterick için kullanmak istedi. İşe yaramayınca da kendini kaybetti, ağlayıp dövünmeye başladı, işte onu o halde buldular."

"Neden orada, onları bulduğu yerde kalmadı?" diye sordu Brutal. "Neden onları kıyı boyunca güneye götürdü? Bir fikrin var mı?"

"Sanırım önce kaldı orada," dedim. "Mahkemede genişçe bir alanda çimenlerin ezilmiş olduğunu söyleyip durdular. John Coffey de iri bir adam."

"John Coffey kahrolası bir dev," dedi Harry. Eşim dinliyorsa küfrettiğini duymasın diye sesini alçaltmıştı.

"Belki yaptığının işe yaramadığını görünce paniğe kapıldı. Belki de katilin hâlâ orada olduğunu, yukardaki ağaçların arasında bekleyip kendisini gözetlediğini düşündü. Coffey cüssesine karşın, biliyorsunuz, cesur değil. Yatma saatinde ışıkları açık bırakıp bırakmadığımızı sorduğunu hatırlıyorsun değil mi, Harry?"

"Evet, boyuna boşuna bakıldığında ne komik olduğunu düşündüğümü hatırlıyorum." Harry düşünceliydi ve sarsılmış görünüyordu.

"Pekâlâ, eğer küçük kızları o öldürmediyse kim öldürdü?" diye sordu Dean.

Başımı salladım. "Bir başkası. Bana kalırsa bir beyaz. Savcı Detterick'lerinki kadar büyük bir köpeği öldürmek için ancak iriyarı bir adam olmak gerektiği konusunda çok konuştu, ama..."

"Saçmalık bu," diye homurdandı Brutus. "Eğer hayvanı gafil avlarsa ve nereden tutacağını biliyorsa on iki yaşında güçlü kuvvetli bir kız bile bir köpeğin boynunu kırabilir. Eğer Coffey yapmadıysa, hemen hemen herkes yapmış olabilir... her erkek yani. Herhalde asla bilemeyeceğiz."

"Yine yapmazsa tabii," dedim.

"O zaman bile bilemeyiz, eğer Teksas'ta ya da Kaliforniya'da yaparsa," dedi Harry.

Brutal arkasına yaslandı, yorgun bir çocuk gibi yumruklarıyla gözlerini ovuşturdu, sonra ellerini yine kucağına bıraktı. "Bu bir kâbus. Belki de masum olabilecek, büyük olasılıkla masum olan bir adam var elimizde ve Tanrı'nın uzun ağaçlarla küçük balıkları yarattığı ne kadar kesinse, onun Yeşil Yoldan yürüyeceği de o kadar kesin. Ne yapmamız gerekiyor? Eğer o iyileştiren parmaklar saçmalığına girecek olursak herkes gülmekten kıçını yırtar ve sonunda Coffey yine de kızartma makinesini boylar."

"Onu daha sonra düşünelim," dedim, çünkü ona ne yanıt vereceğim konusunda en ufak bir fikrim bile yoktu. "Şimdiki sorun, Melly için ne yapacağız... ya da yapmayacağız. Ben diyorum

ki, .birkaç gün durup iyice düşünelim, ama geciktiğimiz her günün ona yardım etme şansımızı azalttığına inanıyorum."

Brutal, "Ellerini fareye nasıl uzattığını hatırlıyor musunuz?" diye sordu. "'Hâlâ vakit varken verin onu bana,' demişti. Hâlâ vakit varken."

"Hatırlıyorum."

Brutal biraz düşündü, sonra başını salladı. "Ben varım. Ben de Del konusunda kötü hissediyorum ama sanırım asıl ona dokunduğunda neler olacağını görmek istiyorum. Herhalde hiçbir şey olmayacak ama belki..."

"O koca kuklayı koğuştan çıkarabileceğimizden bile kuşkuluyum," dedi Harry. Sonra içini çekti ve başını salladı. "Ama kim takar? Ben de varım."

"Ben de," dedi Dean. "Koğuşta kim kalacak, Paul? Kura mı çekeceğiz?"

"Hayır efendim," dedim. "Kura yok. Sen kalıyorsun."

"Yani böylece mi? Sen öyle san!" Dean incinmiş ve kızmıştı. Gözlüklerini çıkarıp hırsla gömleğinin eteğine silmeye başladı. "Bu ne biçim bir anlaşma?"

"Hâlâ okul çağında çocukların varsa yapabileceğin türden bir anlaşma," dedi Brutal. "Harry ile ben bekârız. Paul evli ama onun çocukları da en azından büyük ve kendi başlarının çaresine bakıyorlar. Bizim burada planladığımız çok çılgınca bir numara; sanırım yakalanmamız hemen hemen garanti." Ciddi ciddi bana baktı. "Sözünü etmediğin tek bir şey var, Paul. Eğer onu kodesten dışarı çıkarmayı başarır ve Coffey'nin sihirli parmakları iş görmezse, Hal Moores herhalde bizi bizzat kendisi ele verir." Bana buna yanıt vermem, belki de karşı çıkmam için bir şans tanıdı ama yapamayacağım için çenemi tuttum. Brutal, Dean'e dönüp sözlerini sürdürdü. "Beni yanlış anlama, sen de herhalde işini kaybedersin, ama en azından paçalar tutuştuğunda senin hapse girmekten kurtulma şansın olur. Percy bunun bir numara olduğunu düşünecek; eğer sen nöbet masasında olursan, senin de aynı şeyi düşündüğünü ve bizim de sana hiçbir şey anlatmadığımızı söyleyebilirsin."

"Yine de hoşuma gitmiyor," dedi Dean, ama istese de istemese de, uyacağı belliydi. Çocukların düşüncesi onu ikna etmişti. "Bu gece mi olacak? Emin misiniz?"

"Eğer yapacaksak, bu gece olmalı," dedi Harry. "Eğer düşünmeye fırsatım olursa, herhalde cesaretimi kaybederim."

Dean, "Bırakın revire ben gideyim," dedi. "O kadarını yapabilirim, değil mi?"

"Yapılması gerekeni yakalanmadan yapmayı becerirsen," dedi Brutal.

Dean alınmış görünüyordu. Omzunu okşadım. "Mesaiye başlar başlamaz ne zaman yapabilirsen... Tamam mı?" dedim.

"Ne demezsin."

Eşim sanki ona işaret vermişim gibi o anda kapıdan başını uzattı. "Kim daha buzlu çay ister?" diye sordu neşeyle. "Ya sen, Brutus?"

"Hayır, teşekkürler," dedi Brutal. "Dolu bir kadeh viski isterdim ama bu koşullar altında pek iyi bir fikir olmayabilir."

Janice bana baktı; gülümsüyordu, bakışlarıysa kaygılıydı. "Bu oğlanları nasıl bir işe sokuyorsun, Paul?" Ama ben daha bir yanıt bulamadan elini kaldırdı ve, "Boşver," dedi. "Bilmek istemiyorum."

3

Daha sonra, diğerleri gittikten çok sonra iş için giyinirken, Janice beni kolumdan tuttu, çevirdi ve dikkatle gözlerimin ta içine baktı.

"Melinda?" diye sordu.

Evet anlamına başımı salladım.

"Onun için elinden bir şey gelir mi, Paul? Gerçekten bir şey yapabilir misin, yoksa bütün bunlar dün geceden kaynaklanan iyiniyetli hayaller mi?"

Coffey'nin gözlerini, Coffey'nin ellerini ve beni çağırdığında ipnotize olmuş gibi ona gidişimi düşündüm. Onu ellerini Mr. Jingles'ın paramparça, ölmekte olan bedenine uzatışını düşündüm. Daha hâlâ vakit varken, demişti. Ve o dönen kapkara şeyler bembeyaz olup gözden kaybolmuşlardı.

Sonunda, "Sanırım tek şansı biz olabiliriz," dedim.

"O halde kullan o şansı," dedi yeni paltomun düğmelerini iliklerken. Eylül başındaki doğum günümden beri dolapta duruyordu paltom; bu ya üçüncü ya da dördüncü giyişimdi. "Kullan onu."

Ve beni ön kapıdan dışarı neredeyse itti.

4

O gece -pek çok bakımdan hayatımın en garip gecesiydi- saat altıyı yirmi gece kartımı bastım. Sanki havada hâlâ hafif bir yanık et kokusu duyar gibiydim. Bir hayal olmalıydı bu; hem koğuşun, hem de deponun dışarı açılan kapıları neredeyse bütün gün boyunca açık tutulmuştu ve bizden önceki iki vardiyada saatlerce yerler silinmişti ama tüm bunlar burnumun verdiği mesajı değiştirmedi. Eğer önümüzdeki saatler yüzünden ölesiye korkuyor olmasaydım bile o akşam orada yemeğimi yiyebileceğimi hiç sanmıyorum.

Brutal yediye çeyrek kala, Dean on kala koğuşa geldi. Dean'den revire gidip sırtım için bir yakı bulup bulamayacaklarını sormasını istedim. O sabaha karşı Delacroix'nin tünelden taşınmasına yardım ederken sırtımı incitmiştin anlaşılan. Dean seve seve gideceğini söyledi. Sanırım bana bir de göz kırpmak istedi ama kendini tuttu.

Harry yediye üç kala geldi.

"Kamyonet?" diye sordum.

"Konuştuğumuz yerde."

Buraya kadar iyiydi. Sonra bir süre nöbet masasının başında durup kahve içtik ve düşündüğümüzden ya da umduğumuzdan söz etmekten özellikle kaçındık: Percy geç kalmıştı ve belki de hiç gelmeyecekti, infazda yaptıklarından sonra ne kadar şiddetle eleştirildiği düşünülecek olursa, pek de olanaksız değildi bu.

Ancak Percy anlaşılan attan düşenin hemen yine binmesi gerektiği yolundaki o eski deyişe inanıyordu ki, yediyi altı geçe kapıdan girdi. Mavi üniforması içinde pırıl pırıl, kalçasının bir tarafında tabancası, diğerinde o komik kılıfı içindeki özel copu sallanıyordu. Kartını bastı, sonra kuşkuyla bizlere göz attı (Dean henüz revirden dönmemişti). "Marş basmadı," dedi. "Kolu çevirerek çalıştırmak zorunda kaldım."

"Ah," dedi Harry. "Zavallı yavrucak."

Brutal ifadesiz bir sesle, "Evde kalıp Allah'ın cezası şeyi tamir ettirmeliydin," dedi. "Kolunu incitmeni istemeyiz, değil mi, çocuklar?"

Percy, "Evet, bayılırdınız, değil mi?" diye homurdandı ama sanırım Brutal'ın nispeten ılımlı bir tepki vermesi içini rahatlatmıştı. İyiydi bu. Önümüzdeki birkaç saat için onun suyuna gitmemiz gerekiyordu. Ne çok düşmanca, ne de fazla dostça davranmalıydık. Önceki geceden sonra en ufak bir yakınlıktan bile kuşkulanırdı. Onu gafil avlayamayacaktık, hepimiz biliyorduk bunu, ama eğer elimizdeki kartları iyi oynayabilirsek yine de biraz boş bulunmasını sağlayabilirdik. Elimizi çabuk tutmamız önemliydi. Ama en azından benim için, hiç kimsenin zarar görmemesi de önem taşıyordu. Percy Wetmore'un bile.

Dean geri dönüp bana hafifçe başını salladı.

"Percy," dedim. "Depoya gidip yerlere paspas yapmanı istiyorum, Tünele inen merdivenleri de. Sonra dün geceyle ilgili raporunu yazabilirsin."

Brutal başparmaklarını kemerine geçirip tavana bakarak, "Epeyce yaratıcı olması gerekecek," dedi.

Percy, "Sizler kilisede şa'apmaktan bile daha komiksiniz," dedi ama itiraz etmedi. Son derece bariz bir şeyi, yerlerin o gün en azından iki kez silinmiş olduğunu bile söylemedi. Sanırım bizden uzaklaşma şansının doğmasına memnun olmuştu o da.

Bir önceki vardiyanın raporuna bir göz attım, beni ilgilendirecek hiçbir şey görmedim; sonra Wharton'un hücresine kadar gittim. Yatağına oturmuş, dizlerini çenesine çekip kollarını bacaklarına sarmıştı. Kocaman, düşmanca bir sırıtışla bana bakıyordu.

"Bakınız hele, büyük patron gelmiş," dedi. "Gerçeği kadar büyük ve iki misli çirkin. Dizlerine kadar boka batmış bir domuz kadar mutlu görünüyorsun, patron Edgecombe. Evden çıkmadan önce karın seninkini biraz çekiştirdi, değil mi?"

"Nasılsın, Kid?" dedim hiç bozuntuya vermeden ve bu onu daha da neşelendirdi. Bacaklarını indirdi, kalktı, gerindi. Daha da fazla sırıtmaya başladı ve düşmanca ifadesi birazcık geçti.

"Allah kahretsin!" dedi. "Bir kerelik olsun ismimi doğru söyledin! Neyin var, patron Edgecombe? Hasta filan mısın yoksa?"

Hayır, hasta değilim. Hastaydım ama John Coffey halletti onu. Elleri artık bir ayakkabıyı bağlamayı bile unutmuştu, eğer öğrenmişlerdiyse bile, ama başka numaralar biliyorlardı. Hem de ne numaralar.

"Dostum," dedim ona. "Eğer sen Vahşi Bili yerine Billy the Kid olmak istiyorsan, benim için hiç fark etmez."

Güney Amerika'daki nehirlerde yaşayan ve sırtlarıyla yan taraflarında bulunan dikenlerle sizi öldüresiye sokabilen o nefrettik balıklar gibi, gözle görünür bir biçimde şişindi. 'Yol'daki günlerimde pek çok tehlikeli adamla uğraştım ama içlerinden pek azı Willy Wharton kadar iğrençti. O kendini büyük bir eşkıya olarak görüyordu ama hapishanede yaptıkları, hücresinin parmaklıkları arasından işemek ya da tükürmekten öteye gitmiyordu. O güne kadar ona hak ettiğini düşündüğü saygıyı göstermemiştik ama o gece onun uyumlu olmasını istiyordum. Eğer bu, yumuşacık bir sabunla sabunlamayı gerektiriyorsa, buna da razıydım memnuniyetle.

Wharton,"Kid'le pek çok ortak yanımız var, buna inansan iyi olur," dedi. "Bakkaldan şeker çaldığım için gelmedim buraya." Elektrikli sandalyeye yetmiş adım uzaklıktaki bir hücreye kapatılmış bir adam yerine, adını Fransız Lejyonunun Kahramanlar Taburuna yazdırmış biri kadar gururluydu. "Yemeğim nerede?"

"Haydi, Kid. Raporda beş buçukta yediğin yazıyor. Soslu et, püre, bezelye. Beni o kadar kolay uyutamazsın."

Gevrek gevrek gülüp yeniden yatağının üzerine yayıldı. "Radyoyu aç, o halde." Radyo sözcüğünü o günlerde pek duyulan bir şaka biçimiyle, ellili yılların moda olan argo sözcüğü "daddy-o"'yla kafiyeli söylüyordu. İnsanın sinirlerinin kopacak kadar gerildiği bir günden bu kadar çok şey hatırlayabilmesi ne garip.

"Belki daha sonra, sıkı oğlan," dedim. Hücresinden uzaklaşıp koridordan aşağı baktım. Brutal aşağı uca gitmiş, tecrit odasının kapısının çift değil, tek kez kilitlenmiş olduğunu bir daha kontrol ediyordu. Öyle olduğunu biliyordum, çünkü ben kendim de kontrol etmiştim.

Daha sonra, o kapıyı elimizden geldiğince çabuk açmaya çalışacaktık. Yıllar içinde orada birikmiş ıvır zıvırı boşaltmaya zaman harcamayacaktık; Wharton bizim mutlu grubumuza dahil olduğunda bu işi zaten yapmış, döküntüleri ayıklamış ve başka yerlere kaldırmıştık. En azından "Billy the Kid" 'Yol'da bulunduğu sürece, yumuşak duvarlı oda epeyce kullanılacak gibi geliyordu bize.

Genelde bu saatlerde uzun, kalın bacaklarını yatağının ayakucundan sallandırıp yüzünü duvara dönerek yatan John Coffey ellerini kavuşturmuş yatağının kenarında oturuyor, hiç de ona özgü olmayan bir uyanıklılıkla Brutal'ı seyrediyordu. Gözleri de akmıyordu.

Brutal tecrit odasının kapısını kontrol ettikten sonra 'Yol'dan yukarı geldi. Coffey'nin hücresinin önünden geçerken içeri bir göz attı ve Coffey çok garip bir şey söyledi: "Tabii. Gezmeye gitmeyi isterim." Sanki Brutal'ın söylediği bir şeye yanıt verirmiş gibi.

Brutal'la göz göze geldik. Biliyor, dediğini duyar gibiydim neredeyse. Her nasılsa biliyor.

Omuzlarımı silkip kollarımı açtım. Tabii ki biliyor, der gibi.

5

İhtiyar Tut-Tut saat dokuza çeyrek kala el arabasını iterek E Koğuşundaki son turunu attı. Açgözlülükle gülümsemesine yetecek kadar aldık sattığı döküntülerden.

"Söylesenize, fareyi gördünüz mü?" diye sordu.

Hayır anlamına başımızı salladık.

"Belki de Güzel Oğlan görmüştür," dedi Tut başıyla depoyu işaret ederek. Percy orada ya yerleri siliyor, ya raporunu yazıyor ya da boş boş oturuyor olmalıydı.

"Sana ne? Öyle ya da böyle seni ilgilendirmez," dedi Brutal. "Çek arabanı, Tut. Burayı kokutuyorsun."

Tut dişsiz ağzı ve büzülmüş dudaklarıyla, o özellikle tatsız gülümsemesiyle gülümsedi ve havayı kokladı. "Senin aldığın o koku benden değil," dedi. "Del'in vedası o."

Kıkırdayarak arabasını kapıdan dışarı, avluya çıkardı. Ve on yıl daha, ben gittikten çok sonraları –hatta Cold Mountain'dan bile çok sonraları- o arabayı itmeye; alacak parası olan gardiyanlarla mahkûmlara şeker ve ayçöreği satmaya devam etti. Bazen bugün bile düşlerimde, "Kızarıyor, kızarıyor, pişmiş bir hindi o," diye bağırdığını duyarım.

Tut gittikten sonra zaman geçmek bilmedi. Bir buçuk saat kadar radyo çaldık. Wharton, Fred Allen'e ve Allen's Alley programına kahkahalarla gülüyordu. Hoş, şakalardan çoğunu anladığından kuşkuluyum ya. John Coffey ellerini kavuşturmuş yatağının ucunda oturuyor, gözlerini nöbet masasında her kim oturuyorsa ondan ayırmıyordu. Otobüs duraklarında bu pozda otobüslerini bekleyen adamlar görmüşümdür.

Percy on bire çeyrek kala depodan geldi ve kurşunkalemle, titizlikle yazılmış raporunu bana uzattı. Kâğıdın üzerine silgi kırıntıları yapışmış, sildiği yerler koyu lekeler halinde görünüyordu. Başparmağımı bunlardan birine sürdüğümü görünce aceleyle, "Bu yalnızca bir müsvedde," dedi. "Temize çekeceğim. Ne düşünüyorsun?"

Düşüncem şuydu ki, bu hayatımda gördüğüm en kahrolası rapordu, inanılmaz bir biçimde kendini temize çıkarıyordu. Ona güzel olduğunu söyledim; o da memnun, çekip gitti.

Dean ile Harry yüksek sesle konuşup puanlar üzerinde normalden fazla tartışarak kâğıt oynuyorlardı. Her beş saniyede bir saatin ilerlemeyen kollarına göz atıyorlardı. O geceki oyunlarından en azından birinde iki yerine üç tur çevirdiler. Havadaki gerilim o kadar yoğundu ki, neredeyse elle kesilebilecek gibiydi. Bunu hissetmeyen yalnızca Percy ile Vahşi Bill'di.

Saat on ikiyi on geçe artık dayanamadım ve Dean'e hafifçe başımı salladım. Tut'un arabasından aldığı bir şişe RC kolayla ofisime gitti ve bir iki dakika sonra çıkıp geldi. Kola şimdi mahkûmların kırıp kesici alet olarak kullanamayacakları teneke bir kupadaydı.

Elime alıp çevreme bir göz attım. Harry, Dean ve Brutal beni seyrediyorlardı. John Coffey de tabii. Percy değil ama. Percy depoya dönmüştü. Büyük olasılıkla bu gece orada kendini daha rahat hissediyordu. Teneke kolayı çabucak bir kokladım ve RC'den başka koku almadım. O günlerde RC kolanın tatlı bir tarçın kokusu vardı.

Kolayı Wharton'un hücresine götürdüm. Yatağına uzanmıştı. Mastürbasyon yapmıyordu - henüz değil en azından- ama şortunun içinde organı kabarmış, ara sıra çekiştirip duruyordu. Tıpkı kalın E telini çalan, içi geçmiş bir kontrbasçı gibi.

"Kid," dedim.

"Beni rahat bırak," dedi.

"Pekâlâ," dedim. "Sana bütün gece insan gibi davrandığın için gazoz getirdim. Senin için bir rekor bu, ama sanırım kendim içeceğim."

İçecek gibi yaparak (pek çok hücrenin duvarına çarpılmaktan yanları ezilmiş) teneke kupayı dudaklarıma götürdüm. Wharton'un şimşek gibi yatağından fırlaması beni şaşırtmadı. Çok riskli bir blöf değildi; çoğu büyük suçlular -müebbedler, tecavüzcüler ve Elektrikli'ye yollanan tipler- tatlıya bayılırlar. Wharton da onlardan farklı değildi.

"Ver bana onu, ahmak," dedi. Sanki o ustabaşı, ben de herhangi bir işçiymişim gibi konuşuyordu. "Kid'e ver onu."

Kupayı parmaklıkların hemen dışında tuttum ve onun uzanmasını sağladım. Herhangi bir tecrübeli gardiyanın size söyleyebileceği gibi, aksini yapmak felakete davetiye çıkarmak olurdu, işte bunlar bizim farkında olmadan düşündüğümüz şeylerdi: mahkûmların bizleri isimlerimizle çağırmalarına izin vermeyişimiz ya da şıngırdayan anahtarların koğuşta bir sorun çıktığının işareti olması gibi. Anahtarların şıngırdaması gardiyanın koşuyor olması demektir ve ortalıkta bir sorun olmadıkça gardiyanlar asla koşmazlar. Percy Wetmore'un asla öğrenemeyeceği incelikler.

Ancak bu gece Wharton insanı yakalayıp boğmakla ilgilenmiyordu. Teneke kupayı elimden kaptı, üç yudumda içip bitirdi, sonra sesli sesli geğirdi. "Harika!"

Elimi uzattım. "Kupa."

Bir an kupayı tuttu, gözleri parlıyordu. "Ya vermezsem?"

Omuzlarımı silktim. "İçeri girip alırız. Sen de küçük odana gidersin. Ve bu da içtiğin son RC olur. Cehennemde ikram etmiyorlarsa tabii."

Gülümsemesi geçti. "Cehennem konusundaki şakalardan hoşlanmam, ahbap." Kupayı parmaklıkların arasından uzattı. "İşte. Al."

Aldım. Arkamdan Percy, "Neden onun gibi bir ahmağa kola verdin ki?" diye sordu.

Çünkü içi revirden alınma, kırk sekiz saat "sırtüstü yatmasına yetecek kadar sakinleştirici doluydu ve hiç tadını almadı, diye düşündüm.

"Paul için," dedi Brutal. "Merhamet sınırlı değildir; gökyüzünden gelen tatlı bir yağmur gibi dökülür."

"Hah?" dedi Percy kaşlarını çatarak.

"Yani o merhametli bir adam. Her zaman öyleydi ve öyle kalacak. Bir Çılgın Sekizli oynamak ister misin, Percy?"

Percy homurdandı. "Balık ve Yaşlı Kız dışında en aptalca kart oyunu o."

Brutal gülümseyerek tatlı tatlı, "Ben de bu yüzden birkaç el oynamayı isteyeceğini düşünmüştüm," dedi.

"Herkes çok biliyor," dedi Percy ve surat asıp ofisime girdi. Küçük sıçanın kıçını masama yerleştirmesinden hoşlanmıyordum ama sesimi çıkarmadım.

Saat geçmek bilmiyordu. On ikiyi çeyrek geçe John Coffey yatağından kalkıp hücresinin kapısında dikildi. Elleri gevşekçe parmaklıkları kavramıştı. Brutal'la Wharton'un hücresine gidip içeri baktık. Orada yatağında yatmış, gülümseyerek tavana bakıyordu. Gözleri açıktı ama camdan toplar gibiydi. Bir eli göğsünde, diğeri yatağının kenarından sarkmış, parmakları yere değiyordu.

"Tanrım," dedi Brutal. "Bir saatten az süre içinde Billy the Kid'den Uyuyan Güzel Willie'ye. Dean gazoza o morfin haplarından kaç tane attı acaba?"

"Yeterince," dedim. Sesim hafifçe titriyordu. Brutal duydu mu bilmiyorum, ama ben duydum. "Haydi gel. İşimize bakalım."

"Şu güzelin kendinden geçmesini beklemek istemiyor musun?"

"O zaten kendinden geçmiş, Brüte. Gözlerini bile kapatamayacak kadar uyuşmuş."

"Patron sensin." Harry'ye bakındı ama Harry oraya gelmişti bile. Dean nöbet masasında dimdik oturmuş, elindeki kartları o kadar hızlı ve o kadar sertçe karıştırıyordu ki, tutuşmamalarına şaşmak gerekiyordu. Her ufak tıkırtıda sol tarafında, benim ofise doğru şöyle bir göz atıyor, Percy'yi kontrol ediyordu.

"Zamanı geldi mi?" diye sordu Harry. Uzun, at gibi yüzü mavi üniforma gömleğinin üzerinde çok solgundu ama kararlı görünüyordu.

"Evet," dedim. "Eğer yapacaksak, şimdi zamanıdır."

Harry haç çıkarıp başparmağını öptü. Sonra tecrit odasına gitti ve elinde bir deli gömleğiyle geldi. Onu Brutal'a uzattı. Üçümüz Yeşil Yoldan yukarı yürüdük. Coffey hücresinin kapısında durmuş bizim geçişimizi seyrediyordu ve tek bir kelime bile söylemedi. Nöbet masasına vardığımızda, Brutal deli gömleğini arkasına sakladı. Onu rahatça saklayacak kadar genişti sırtı.

"İyi şanslar," dedi Dean. O da Harry kadar solgun, ama yine onun kadar kararlı görünüyordu.

Percy gerçekten de masamın başında, benim koltuğuma oturmuş, son birkaç gecedir yanında taşıdığı kitabı okuyordu: Argosy ya da Stag değil de, Hastanelerdeki Akıl Hastalarının Bakımı, içeri girerken bize fırlattığı suçlu, kaygılı bakıştan bunun sanki Sodom ile Gomorra'nın Son Günleri olduğunu sanırdınız.

Alelacele kitabı kapatırken, "Ne oluyor?" diye sordu. "Ne istiyorsunuz?"

"Seninle konuşmayı Percy," dedim. "Hepsi bu."

Ancak yüzlerimizde yalnızca konuşma arzusundan çok daha fazlasını okumuştu. Şimşek gibi yerinden fırlayıp hızla -tam koşmuyordu ama neredeyse koşar adım- deponun açık kapısına yöneldi. Onu en azından bir silkelemeye ya da daha büyük olasılıkla iyice bir

hırpalamaya geldiğimizi sanmıştı.

Harry önüne geçip yolunu kesti. Kollarını göğsüne kavuşturup durdu.

"Heeyy!" Percy bana döndü. Telaşlanmıştı, ama belli etmemeye çalışıyordu. "Neler oluyor?"

"Soru sorma, Percy," dedim. Bu çılgınca işe başladıktan sonra normale döneceğimi anmıştım ama öyle olmamıştı. Neler yaptığıma inanamıyordum. Sanki kötü bir rüyada gibiydim. Eşimin beni sarsıp uyandırmasını ve uykumda inlediğimi söylemesini bekliyor gibiydim. "Uysal davranırsan senin için daha kolay olacak."

Percy kısık bir sesle Brutal'a doğru dönüp, "Howell arkasında ne saklıyor?" diye sordu.

"Hiçbir şey," dedi Brutal. "Yani... bunu, sanırım..."

Deli gömleğini ortaya çıkarıp boğaya pelerinini sallayan bir matador gibi, kalçasının yanında salladı.

Percy'nin gözleri iri iri açıldı, sonra atıldı. Koşmak istemişti ama Harry onu kollarından kavradı ve atılmaktan öteye gidemedi.

"Bırakın beni!" diye bağırdı Percy. Harry'nin elinden kurtulmaya çalışıyordu. Bunu beceremeyecekti, çünkü Harry ondan en az elli kilo daha ağırdı ve hayatının büyük bölümünü toprak sürüp ekin biçmekle geçirmiş bir adamın kaslarına sahipti. Percy yine de Harry'yi odanın içinde biraz sürükleyip hep değiştirmeye niyetlendiğim yeşil halıyı altüst etmeyi başardı. Bir an için bir kolunu kurtaracağını düşündüm; panik insana büyük güç kazandırabilir.

"Rahat dur Percy," dedim. "Daha kolay olacak eğer..."

"Bana rahat durmamı söyleme, cahil herif!" diye bağırdı Percy kollarını çekiştirip ellerini kurtarmaya çalışırken. "Uzaklasın benden! Hepiniz! Ben çok insan tanıyorum! Büyük insanlar!

Eğer bunu kesmezseniz, imarethaneden bir tas yemek almak için ta Güney Carolina'ya kadar gitmek zorunda kalırsınız!"

Bir daha atıldı ve bacaklarının üst kısmını masama çarptı. Okumakta olduğu kitap, Hastanelerdeki Akıl Hastalarının Bakımı zıpladı ve altındaki daha küçük, broşür boyundaki kitapçık ortaya çıktı. İçeri girdiğimizde Percy'nin suçlu göründüğüne şaşmamak gerekiyordu. Alttaki Sodom ile Gomorra'nın Son Günleri değildi ama, zaman zaman çok azmış olan ve bir ödülü hak edecek kadar iyi hal gösteren mahkûmlara verdiğimiz bir kitap çıktı. Daha önce sözünü etmiştim sanırım; Safinaz'ın çocuk dışında herkesle yattığı o resimli kitap.

Percy'nin ofisime girip bu kadar tatsız porno kitaplarla meşgul olmasını ben hüzünlü buldum. Percy'nin omzunun üzerinden görebildiğim kadarıyla Harry de hafifçe tiksinmişti. Ama Brutal bir kahkaha atıp en azından o an için Percy'yi sindirdi.

"Oh, Poicy," dedi. "Annen olsa ne der? Ya da yeri gelmişken, vali ne der?"

Percy koyu kırmızı bir renk almıştı. "Kapa çeneni. Annemi de bu işe karıştırma."

Brutal deli gömleğini bana fırlatıp yüzünü Percy'ninkine yaklaştırdı. "Olur. Sen uslu uslu kollarını uzat bakalım."

Percy'nin dudakları titriyordu ve gözleri fazlaca parlaktı. Ağlamak üzereydi sanırım. "Hayır," dedi çocuksu, titreyen bir sesle. "Bunu bana yaptıramazsınız." Sonra sesini yükseltip imdat diye bağırmaya başladı. Harry de, ben de yüzlerimizi buruşturduk. Eğer her şeyden vazgeçme noktasına hiç geldiysek, bu işte o andı. Eğer Brutal olmasaydı vazgeçebilirdik de. O hiç duraksamadı. Percy'nin arkasına geçip Harry'yle omuz omza geldi. Harry hâlâ Percy'nin ellerini arkasında tutuyordu. Brutal uzanıp Percy'yi kulaklarından yakaladı.

"Kes şu bağırmayı," dedi. "Dünyanın eşi benzeri olmayan bir çift çaydanlık kılıfına sahip olmak istemiyorsan tabii."

Percy imdat istemeyi bırakıp orada öylece kaldı ve gözlerini kitapçığın karton kapağına dikti. Kapakta Temel Reisle Safinaz malum işi duyduğum, ama hiç denemediğim, çok yaratıcı bir biçimde yapıyorlardı. Safinaz'ın başının üstündeki balonda "Oo-oh, Temel!" yazıyordu. Temel'inkinde ise "Uck-uck-uck-cuk!" Temel Reis'in piposu ağzındaydı hâlâ.

Brutal, "Kollarını uzat," dedi. "Yeterince oyalandık. Hemen şimdi."

"Uzatmam," dedi Percy. "Uzatmayacağım ve bana zorla yaptıramazsın."

"Yanılıyorsun, biliyor musun," dedi Brutal ve Percy'nin kulaklarını yakalayıp tıpkı bir fırının düğmesini çevirir gibi çevirdi. İstediğiniz gibi pişirmeyen bir fırının. Percy acı ve şaşkınlık içinde öyle bir çığlık attı ki, onu duymamak için çok şey verirdim. Yalnızca acı ve şaşkınlık değildi; bir de anlayış söz konusuydu. Hayatında ilk kez Percy korkunç şeylerin yalnızca başkalarının; valiyle akraba olma şansına erişmemiş olanların başına gelmediğini anlamıştı. Brutal'a durmasını söylemeyi istedim ama tabii yapamadım. Artık duramayacak kadar ileri gitmiştik. Bütün yapabildiğim kendi kendime Percy'nin Delacroix'yi yalnızca ona güldüğü için ne işkencelerden geçirdiğini hatırlatmaktı. Bu düşünce de duygularımı yatıştırmaya pek yardımcı olmadı. Belki olurdu, eğer ben de Percy gibi bir yaradılışta olsaydım.

Brutal, "Uzat şu kollarını tatlım," dedi. "Ya da bir tane daha geliyor."

Harry genç Bay Wetmore'u bırakmıştı bile. Percy bir çocuk gibi ağlıyor, gözlerinde biriken yaşlar yanaklarından aşağı süzülüyordu. Tıpkı komedi filmlerindeki uyurgezerler gibi kollarını öne uzattı. Hemencecik deli gömleğinin kollarını geçirdim. Omuzlarına giydirir giydirmez Brutal, Percy'nin kulaklarını bırakıp gömleğin manşetlerinden sarkan kayışlara yapıştı. Percy'nin ellerini iki yanına çekip kollarını göğsünde sıkıca kavuşturdu. Bu arada Harry de gömleğin arkasını ilikleyip çapraz kayışları bağladı. Percy bir kez direnmekten vazgeçip kollarını uzatınca, bütün iş on saniyemizi aldı.

"Tamam tatlım," dedi Brutal. "İleri marş."

Ama Percy yürümedi. Brutal'a baktı, sonra yaşlı, korkmuş gözlerini bana çevirdi. Artık ne akrabalarından, ne de bedava yemek bulmak için Güney Carolina'ya kadar gideceğimizden söz ediyordu; aşmıştı bunları.

"Lütfen," diye fısıldadı kısık, ıslak bir sesle. "Beni onunla bırakma, Paul."

Neden paniğe kapıldığını, neden bizimle bu kadar mücadele ettiğini işte o zaman anladım. Onu Vahşi Bill Wharton'un yanına koyacağımızı, kuru sünger için cezasının koğuş psikopatı

tarafından becerilmek olacağını sanmıştı. Bunu fark ettiğimde Percy'yi hoşgörmek yerine tiksindiğimi ve kararlılığımın daha da pekiştiğini hissettim. Ne de olsa bizleri de kendi gibi görüyor, bizim yerimizde olsa kendi yapacağını bizden bekliyordu.

"Wharton değil," dedim. "Tecrit odası, Percy. Orada karanlıkta ve yalnız başına üç dört saat Del'e yaptıklarını düşüneceksin. İnsanların nasıl davranmaları gerektiği konusunda yeni dersler öğrenmen için herhalde artık çok geç, en azından Brutal öyle düşünüyor, ama ben iyimser bir insanım. Haydi bakalım, yürü."

Yarım ağızla buna pişman olacağımızı, hem de çok pişman olacağımızı, hele bekleyip görmemizi söylenerek yürüdü ama genelde içi rahatlamış görünüyordu.

Koridora çıkardığımızda Dean bize öyle büyük bir şaşkınlık ve saflıkla baktı ki, işimiz bu kadar ciddi olmasaydı gülebilirdim. Taşradaki revülerde bile daha iyi rol yapanları görmüştüm.

Dean, "Baksanıza, sizce bu şaka yeteri kadar ileri gitmedi mi?" diye sordu.

"Senin için neyin iyi olduğunu biliyorsan kapa çeneni," diye homurdandı Brutal. Bunlar öyle yemeğinde hazırladığımız senaryonun sözleriydi ve bana aynen öyle, bir senaryo gibi geliyordu. Ancak Percy yeteri kadar korkmuş ve kafası karışmışsa, yine de bu sözler Dean Stanton'un işini kurtarabilirdi. Ben şahsen öyle düşünmüyordum ama her şey mümkündü. O zamandan beri ne zaman bundan kuşku duysam, John Coffey'yi ve Delacroix'nin faresini düşünürüm.

Percy'yi Yeşil Yoldan aşağı koşturduk. Sendeliyor ve soluk soluğa yavaşlamamızı söylüyordu; eğer yavaşlamazsak yüzüstü düşecekti. Wharton yatağındaydı ama uyur mu uyanık mı olduğunu anlayamayacak kadar hızla geçtik önünden. John Coffey hücresinin kapısında durmuş seyrediyordu. "Sen kötü bir adamsın ve o karanlık yere kapatılmayı hak ediyorsun," dedi ama Percy'nin onu duyduğunu sanmıyorum.

Tecrit odasına girdik. Percy'nin yanakları al al ve gözyaşlarıyla ıslanmış, gözleri fıldır fıldır, bakımlı bukleleri alnına yapışmıştı. Harry bir eliyle Percy'nin tabancasını, diğeriyle de o değerli copunu çekip aldı. "Üzülme, onları geri alacaksın," dedi. Biraz mahcup gibiydi.

Percy, "Sizin işiniz hakkında da aynı şeyi söyleyebilmeyi isterdim," dedi. "Hepinizin işi. Bana bunu yapamazsınız! Yapamazsınız!"

Uzun süre böyle devam etmeye hazırlıklı olduğu anlaşılıyordu ama bizim onun vaazını dinlemeye zamanımız yoktu. Cebimde, bugün kullanılan yapışkan bantların atalarından olan bir rulo bant vardı. Percy onu görüp geri geri gitmeye başladı. Brutal onu arkadan kavrayıp ben bantı ağzının üzerine yapıştırana kadar tuttu. Emin olmak için başının arkasından doladım. Bant çıktığında saçları birkaç tutam azalacak ve dudakları da ciddi biçimde çatlayacaktı, ama artık aldırış etmiyordum. Percy Wetmore burama gelmişti artık.

Ondan uzaklaştık. Odanın tam ortasında, kafesli lambanın altında duruyor, üzerinde deli gömleği, açılmış burun deliklerinden soluk alıp bandın arkasından mmmph! mmmph! diye sesler çıkarıyordu. Genelde, o odaya tıktığımız diğer tüm mahkûmlar kadar çılgın görünüyordu.

"Ne kadar sessiz olursan o kadar çabuk çıkarsın," dedim. "Bunu unutma, Percy."

"Ve eğer yalnızlık hissedersen, Safinaz'ı düşün," dedi Harry."Uck-uck-uck-uck."

Sonra çıktık. Kapıyı kapattım, Brutal da kilitledi. Dean 'Yol'un biraz yukarsında, Coffey'nin hücresinin önünde duruyordu. Üst kilide maymuncuğu takmıştı bile. Dördümüz hiçbir şey söylemeden birbirimize baktık. Bir şey söylemeye gerek yoktu. Mekanizmayı çalıştırmıştık; artık elimizden tüm gelen, bir yerlerde raydan çıkmak yerine bizim çizdiğimiz planı izlemesini umut etmekti.

Brutal, "Hâlâ o gezmeye gitmeyi istiyor musun, John?" diye sordu.

"Evet, efendim," dedi Coffey. "Sanırım."

"iyi," dedi Dean. ilk kilidi çevirdi, anahtarı çıkarıp ikincisine soktu.

"Seni zincirlememiz gerekiyor mu, John?" diye sordum.

Coffey bunu biraz düşündü. "Eğer istiyorsanız zincirleyebilirsiniz," dedi, "Ama gerekmez."

Brutal'a başımla işaret ettim, kapıyı açtı. Sonra Coffey hücresinden çıkarken Percy'nin 45'liğini ona doğru tutar gibi duran Harry'ye döndüm.

"Onları Dean'e ver," dedim.

Harry bir anlık dalgınlıktan uyanan bir adam gibi gözlerini kırpıştırdı, Percy'nin tabancasıyla copunu hâlâ elinde tuttuğunu görüp onları Dean'e verdi. Bu arada Coffey kel kafası neredeyse kafesli tepe lambalarına değerekten koridorda dikiliyordu. Elleri önünde, omuzları fıçı gibi göğsünün her iki yanında eğilmiş dururken, tıpkı onu ilk kez gördüğümdeki gibi, yine kafese kapatılmış bir ayı geldi aklıma.

"Biz dönene kadar Percy'nin oyuncaklarını nöbet masasının çekmecesine kilitle," dedim.

"Eğer dönersek," diye ekledi Harry.

Dean, Harry'ye hiç aldırış etmeden bana, "Olur," dedi.

"Ve eğer biri çıkıp gelecek olursa, hiç kimse gelmez ama, eğer biri gelecek olursa, ne diyeceksin?"

"Coffey'nin gece yarısına doğru rahatsızlandığını," dedi Dean. Büyük bir sınava giren üniversite öğrencisi kadar ciddi görünüyordu. "Ona ceket giydirip tecrit odasına koymak zorunda kaldık. Eğer bir gürültü olursa, bunu duyan her kimse o olduğunu sanır." Çenesiyle John Coffey'yi işaret etti.

"Ya biz?" diye sordu Brutal.

"Paul İdare'de, Del'in dosyasını hazırlayıp tanıkları gözden geçiriyor. İdam böylesine büyük fiyasko olduğundan bu iş bu kez özellikle önemli. Büyük olasılıkla vardiyanın kalan kısmında orada olacağını söyledi. Sen, Harry ve Percy de çamaşırhanede giysilerinizi yıkıyorsunuz."

En azından söylenen buydu. Çamaşırhanede bazı geceler yirmi bir, poker veya başka bir kâğıt oyunu dönerdi. Oyun her neyse, katılan gardiyanların çamaşır yıkamaya gittikleri söylenirdi. Bu toplantılarda genelde bir iki kadeh de parlatılır, hatta arada sırada bir mutluluk

çubuğu bile elden ele geçirilirdi. Sanırım hapishaneler icat edileli beri bu böyle olagelmişti. Hayatınızı çirkef tiplere bakmaya adadığınızda kendi üzerinize de biraz çamur sıçramasına engel olamazsınız. Her nasılsa, bu durumda peşimizden gelmezlerdi. Cold Mountain'da "çamaşır yıkama" işi öyle uluorta açığa vurulmazdı.

"Tam üstüne bastın," dedim ve Coffey'yi çevirip harekete geçirdim. "Ve eğer bir fiyasko olursa, Dean, sen hiçbir şey hakkında hiçbir şey bilmiyorsun."

"Söylemesi kolay ama..."

Tam o anda Wharton'un hücresinin parmaklıkları arasından sıska bir kol uzanıp Coffey'nin kocaman koluna yapıştı. Hepimiz nefeslerimizi tuttuk. Wharton'un komada gibi uyuyor olması gerekirdi ama orada durmuş yenilmez bir boksçu gibi ayakları üzerinde sallanıyor, çarpık çarpık gülümsüyordu.

Coffey'nin tepkisi hayret verici oldu. Kolunu çekmedi ama o da soluğunu tuttu. Tıpkı soğuk ve tatsız bir şeye değmiş birisi gibi havayı kenetlenmiş dişlerinin arasından çekiyordu. Gözleri iri iri açıldı ve bir an için sanki bambaşka birisiymiş; sanki her sabah kalkıp akşam yatan gerizekâlı o değilmiş gibi göründü. Bana dokunabilmesi ya da Coffey'ce sözlerle, yardım edebilmesi için hücresine girmemi istediğinde canlı gibi, oradaymış gibiydi. Fareyi almak için ellerini uzattığında yine böyle görünmüştü. Şimdi, üçüncü kez, sanki beyninin içinde bir projektör yakılmış gibi yüzü aydınlandı. Bu kez daha soğuktu ve ilk olarak, eğer John Coffey birdenbire çıldırıp koşmaya başlarsa ne yapabileceğimizi düşündüm. Tabancalarımız vardı, onu vurabilirdik, ama onu yere yıkmak pek o kadar da kolay olmayabilirdi.

Brutal'ın ifadesinden de benzer düşüncelere kapıldığını anladım ama Wharton orada öylece durmuş, gevşek, uyuşuk biçimde gülümsüyordu. "Sen nereye gittiğini sanıyorsun?" diye sordu. Konuşurken dili dolaşıyordu.

Coffey öylece durmuş önce Wharton'a, sonra Wharton'un eline, sonra yine yüzüne bakıyordu. Yüzündeki ifadeyi okuyamıyordum. Yani zekice baktığını görüyordum, ama ifadeyi anlayamıyordum. Wharton'a gelince, onun için hiç kaygılanmıyordum. Daha sonra bunların hiçbirini hatırlamayacaktı; tıpkı kendini bilmeden yürüyen bir sarhoş gibiydi.

Coffey, "Sen kötü bir adamsın," diye fısıldadı. Sesinde duyduğumun acı mı, öfke mi, yoksa korku mu olduğunu anlayamadım. Belki her üçü de. Coffey yeniden kolunu tutan ele baktı; tıpkı insanın kendini fena sokan bir böceğe bakışı gibi.

"Doğru, zenci," dedi Wharton çarpık gülümsemesiyle. "İstediğin kadar kötü."

Birden korkunç bir şeylerin olmak üzere olduğu inancına kapıldım. Aynen muazzam bir depremin bir nehrin yatağını değiştirmesi gibi, bu gece yarısı planlanan olayların akışını değiştirecek korkunç bir şeyler olacaktı ve bizlerin ne söyleyebileceğimiz, ne de yapabileceğimiz hiçbir şey bunu değiştiremeyecekti.

Sonra Brutal uzandı, Wharton'un elini Coffey'nin kolundan çekti ve sözünü ettiğim duygum geçti. Sanki çok tehlikeli bir devre kesilmişti. Size E Koğuşunda geçirdiğim süre boyunca valinin telefonunun hiç çalmadığını söylemiştim. Bu doğruydu, ama eğer çalmış olsaydı, herhalde Brutal, Wharton'un elini yanımdaki devin kolundan çektiğinde hissettiğim rahatlamayı duyardım. Coffey'nin gözleri anında donuklaştı, kafasının içindeki projektör

kapatılıvermiş gibiydi.

"Yat aşağı, Billy," dedi Brutal. "Biraz dinlen." Bunları normalde benim söylemem gerekirse de, Brutal'ın söylemesine hiç aldırış etmedim.

"Belki de öyle," diye kabul etti Wharton. Geriye doğru bir adım attı, sallandı, neredeyse düşecek gibi oldu ama son anda dengesini korudu. "Hoaaa, babam, oda çevremde dönüyor, tıpkı sarhoş gibiyim."

Kayan gözlerini Coffey'den ayırmadan yatağına doğru geriledi. "Zencilerin elektrikli sandalyesi ayrı olmalı," diye yakındı. Sonra dizlerinin arkası yatağa çarpınca yıkıldı. Daha başı ince hapishane yastığına değmeden horlamaya başlamıştı bile; Gözlerinin altında koyu mavi halkalar belirmiş, dilinin ucu dışardaydı.

Dean, "Tanrım, o kadar uyuşturucuya rağmen nasıl kalkabildi?" diye fısıldadı.

"Önemi yok, uyudu şimdi," dedim. "Eğer kendine gelmeye başlarsa, ona bir bardak su içinde bir hap daha ver. Yalnızca bir tane ama, onu öldürmek istemeyiz"

Brutal, "Kendin için konuş," diye homurdanarak Wharton'a tiksinti dolu bir bakış fırlattı. "Onun gibi bir maymunu zaten uyuşturucuyla öldüremezsin. Ona bayılırlar."

Coffey bu kez daha alçak bir sesle, "O kötü bir adam," dedi. Sanki ne dediğinden ya da sözlerinin ne anlama geldiğinden emin değilmiş gibiydi.

"Doğru," dedi Brutal." Çok kötü. Ama artık sorun değil, çünkü artık onunla tango yapmayacağız." Dördümüz tıpkı yarı yarıya canlanmış bir ilahı çevreler gibi Coffey'yi ortamıza almış, yürümeye devam ettik. "Söyle bana, John, seni nereye götürdüğümüzü biliyor musun?"

"Yardım etmeye," dedi. "Sanırım...bir hanıma... yardım etmeye mi?" Umutlu bir kaygıyla Brutal'a baktı.

Brutal başıyla onayladı. "Doğru. Ama nereden biliyorsun? Nasıl biliyorsun?"

John Coffey bu soruyu dikkatle düşündükten sonra başını salladı. "Bilmiyorum," dedi Brutal'a. "Sana doğruyu söylemek gerekirse patron, ben pek bir şey bilmem. Hiç de bilmedim."

Bu kadarıyla yetinmemiz gerekiyordu.

6

Ofisten depoya inen basamaklara açılan kapının Coffey gibiler için yapılmış olmadığını biliyordum, ama kapının önünde dikilip düşünceli düşünceli bakmaya başlayana dek aralarındaki farkın bu kadar büyük olduğunu anlayamamıştım.

Harry güldü, oysa John Coffey küçücük kapının önünde dev bir adamın durmasında komik bir şey görememiş gibiydi. Göremezdi tabii, olduğundan çok daha akıllı olsaydı bile göremezdi. O yaşamının büyük bölümünde böyle iriydi, bu kapıysa çoğundan ufaktı.

Yere oturdu, kapıdan bu şekilde geçti ve basamaklardan aşağı, kendisini bekleyen Brutal'ın yanına indi. Orada durdu, platformun öteki yanına, Elektrikli'nin ölü bir kralın şatosundaki taht kadar sessiz -iç ürpertici- biçimde beklediği yere doğru baktı. Başlık boş boş sandalyenin arkasına asılıvermiş; bir kralın tacından çok, yalnızca bir budalanın giyeceği ve seyircilerin şakalarına daha fazla gülmesini sağlamak için ara sıra sallayacağı bir soytarı başlığını andırıyordu. İskemlenin örümceği andıran, uzamış gölgesi bir tehdit gibi duvarlardan birine tırmanıyordu. Ve evet, havada hâlâ yanık et kokusu aldığımı düşündüm. Çok hafifti, ama hayal kurmuyordum.

Harry eğilip kapıdan geçti, arkasından ben geçtim. John'un gözlerini iri iri açmış, Elektrikli'ye bakakalmasından hoşlanmamıştım. Yanına yaklaştığımda kollarında gördüğüm manzaradan daha da hoşlanmadım: Tüyleri ürpermişti.

"Haydi gel, Kocaoğlan," dedim. Bileğinden tutup tünele açılan kapıya doğru çekiştirmeye çalıştım. Önce gitmek istemedi ve sanki çıplak elle bir kayayı kımıldatmaya çalışır gibi oldum.

Harry yeniden sinirli sinirli gülerek, "Haydi gel John, gitmemiz gerek. Yoksa araba balkabağına dönüşüverecek," dedi. John'un diğer kolunu kavrayıp çekiştirdi ama John hâlâ kımıldamıyordu. Sonra alçak ve hülyalı bir sesle bir şey söyledi. Bana ya da bizden birine söylemiyordu, ama sözlerini asla unutmadım.

"Hâlâ oradalar. Onlardan parçalar hâlâ oradalar. Çığlıklarını duyuyorum."

Harry'nin sinirli gülüşleri kesildi, yüzünde tıpkı boş bir evin kırık pancuru gibi çarpık bir gülümseme asılı kaldı. Brutal bana neredeyse dehşet içinde bir bakış fırlattı ve John Coffey'den bir adım uzaklaştı. Beş dakikadan az bir süredir ikinci kez bütün girişimimizin çökmek üzere olduğunu hissettim. Bu kez duruma ben müdahale ettim; biraz sonra, üçüncü keresinde de Harry. O gece hepimizin eline fırsat geçti, inanın bana.

John'la iskemlenin arasına kaydım. Görüşünü engellediğimden emin olmak için parmaklarımın ucuna kalkmıştım. Sonra parmaklarımı tam gözlerinin önünde iki kez sertçe şaklattım.

"Haydi gel!" dedim. "Yürü! Seni zincirlememiz gerekmediğini söylemiştin, göster bize! Yürü, Kocaoğlan! Yürü, John Coffey! Oraya! O kapıya!"

Gözleri berraklaştı. "Peki, patron." Ve Tanrı'ya şükür, yürümeye başladı.

"Kapıya bak, John Coffey, yalnızca kapıdan ayırma gözlerini."

"Peki, patron." John uysallıkla gözlerini kapıya dikti.

"Brutal," diyerek parmağımla işaret ettim.

Aceleyle öne geçti ve anahtar destesini sallayarak doğru anahtarı buldu. John gözlerini tünelin kapısından ayırmıyordu. Ben de gözlerimi John'a dikmiştim ama bir gözümün ucuyla Harry'nin sandalyeye sanki hayatında ilk kez görüyormuş gibi kaçamak bakışlar fırlattığını fark etmiştim.

Orada hâlâ onlardan parçalar var... Çığlıklarını duyuyorum.

Eğer bu doğruysa, Eduard Delacroix hepsinden uzun, hepsinden çok bağırmıştı ve ben John Coffey'nin duyduklarını duyamadığıma seviniyordum.

Brutal kapıyı açtı. Önde Coffey, basamaklardan aşağı indik. Aşağıda umutsuz bir ifadeyle alçak tuğla tavanlı tünelin dibine bir bakış fırlattı Coffey. Öbür uçtan çıktığımızda beli tutulmuş olacaktı, ancak...

Sedyeyi çektim. Del'in yatırıldığı çarşaf çıkarılmıştı (herhalde yakılmıştı) ve sedyenin siyah şiltesi görünüyordu. "Bin," dedim John'a. Bana kuşkuyla bakınca başımı sallayarak cesaret verdim. "Senin için daha kolay olur, bizim içinse bir güçlüğü yok."

"Pekâlâ, patron Edgecombe." Oturdu, sonra yattı ve kaygılı kahverengi gözlerini bize dikti. Ucuz hapishane terlikleri içindeki ayakları neredeyse yere kadar sarkıyordu. Brutal onların arasına geçip, diğer pek çoğu gibi John Coffey'yi de nemli tünelden aşağı itmeye başladı. Aralarındaki tek fark, bu yolcunun hâlâ soluk alıyor olmasıydı. Yaklaşık yarı yolda (otoyolun altında olmamız gerekirdi ve o saatte geçen bir araba olsaydı, uğultusunu duyardık) John gülümsemeye başladı. "Baksanıza," dedi. "Bu pek eğlenceliymiş." Sedyeye bir dahaki binişinde öyle düşünmeyecekti; aklımdan geçen bu oldu. Aslında sedyeye bir dahaki binişinde ne bir şey düşünecek, ne de hissedecekti. Yoksa yanılıyor muydum? Orada hâlâ onlardan parçalar var, demişti; onların çığlıklarını duyabiliyordu.

Diğerlerinin arkasında yürürken, onlar görmeden ürperdim.

Tünelin ucuna gelirken Brutal, "Umarım Alaaddin'i unutmamışsındır, patron Edgecombe," dedi.

"Üzülme," dedim. Alaaddin o günlerde taşıdığım anahtarlardan farklı değildi -neredeyse iki kiloluk bir deste taşıyordum- ama maymuncukların maymuncuğu her yeri açan bir anahtardı. O günlerde bütün koğuşlar için bir Alaaddin anahtarı vardı ve her biri de koğuşun başgardiyanına zimmetliydi. Diğer gardiyanlar onu ödünç alabilirlerdi ama yalnızca başgardiyanın imza vermesine gerek yoktu.

Tünelin ucunda çelik parmaklıklı bir kapı vardı. Bana hep gördüğüm eski şato resimlerini hatırlatırdı; bilirsiniz şövalyelerin yiğit ve şövalyeliğin geçerli olduğu o günleri. Ancak Cold Mountain, Camelot'tan çok uzaktaydı. Kapının arkasında bir dizi basamak, öbür tarafında GEÇMEK YASAKTIR; DEVLET MALI ve ELEKTRİKLİ TELLER yazılı tabelalar bulunan, dikkat çekmeyen bir kapağa çıkıyordu.

Kapıyı açtım, Harry de arkasına dayadı. John Coffey yine en önde; omuzları düşük ve başını eğmiş, yukarı çıktık. Tepede Harry onun önüne geçti (en ufak tefeğimiz olmasına rağmen kolay olmadı bu) ve kapağı açtı. Çok ağırdı. Kıpırdatabiliyordu ama kaldırıp açamadı.

"Bekle, patron," dedi John. Harry'yi bir kalçasıyla duvara sıkıştırarak yine öne geçti ve tek eliyle kapağı kaldırdı. Çelik levha yerine sanki kartondan olduğunu sanırdınız.

Soğuk gece havası ve artık martta ya da nisana kadar sık sık göreceğimiz bıçak gibi keskin rüzgâr yüzümüze çarptı. Beraberinde bir dizi kuru yaprak da getirdi ve John Coffey bir tanesini eliyle yakaladı. Ona bakışını ve kokusunu duyabilmek için geniş, biçimli burnuna götürüp ezişini asla unutmayacağım.

"Haydi," dedi Brutal. "Gidelim, ileri marş."

Dışarı çıktık. John kapağı indirdi ve Brutal kilitledi. Alaaddin anahtar bunun için gerekmiyordu ama kapağı çevreleyen telden kafesin kapısını açmak için kullanacaktık.

"Geçerken ellerini iki yanında tut, koca adam," diye fısıldadı Harry. "Eğer fena halde yanmak istemiyorsan tele dokunma."

Sonra açığa çıkmış, yolun kenarında küçük bir grup halinde (sanırım bir dağın çevresine kümelenmiş üç küçük tepe gibi duruyorduk)Cold Mountain Cezaevinin duvarlarına, ışıklarına ve nöbetçi kulelerine bakıyorduk. O kulelerden birinin içinde bir an için avuçlarına üfleyen bir nöbetçinin siluetini gördüm. Bir an için ama; kulelerin yola bakan pencereleri küçük ve önemsizdi. Yine de çok, ama çok sessiz olmamız gerekiyordu. Ve eğer şu anda bir araba geçecek olsa, başımız büyük derde girebilirdi.

"Haydi gelin," diye fısıldadım. "Yolu göster, Harry."

Yol boyunca kuzeye doğru tek sıra halinde harekete geçtik. En önde Harry, sonra John Coffey, sonra Brutal, arkada ben. İlk yokuşu aşıp öbür tarafta inişe geçtiğimizde cezaevinden tüm görebildiğimiz ağaçların tepesindeki parlak ışıklardı. Harry hâlâ önde gidiyordu.

Brutal ağzından beyaz dumanlar çıkararak, "Nereye park ettin?" diye fısıldadı. "Baltimore'a mı?"

"Hemen ilerde," dedi Harry. Sesi sinirli ve huzursuzdu. "Çişini tut, Brutus."

Ancak gördüğüm kadarıyla Coffey güneş doğana, hatta belki yeniden batana kadar yürüse memnun olacaktı. Her tarafa baktı ve bir baykuş ötmeye başladığında -korkudan değil, sevinçten eminim- sıçradı. İçerde karanlıktan korksa da burada hiç de korkmadığını düşündüm. Geceyi okşuyor; tıpkı bir erkeğin yüzünü bir kadının göğsünün kıvrımlarına sürtmesi gibi, duygularını geceye sürtüyordu.

"Buradan sapıyoruz," diye mırıldandı Harry.

Sağda dar, ortası otlarla kaplı toprak bir patika vardı. Buraya saptık ve birkaç yüz metre daha yürüdük. Brutal yeniden homurdanmaya başlamıştı ki, Harry durdu, yolun sol tarafına doğru gitti ve kırık çam dallarını toplamaya başladı. John'la Brutal da yardım ettiler ve daha ben onlara katılmaya fırsat bulamadan eski bir Farmall kamyonetin eziklerle dolu kaputu ortaya çıktı. Üstten takma farları böcek gözleri gibi bize bakıyordu.

Harry ince, azarlayan bir sesle Brutal'a, "Elimden geldiği kadar dikkatli olmaya çalıştım," dedi. "Bu sana büyük bir şaka gibi gelebilir, Brutus Howell, ama ben çok dindar bir aileden geliyorum. Bazı kuzenlerim o kadar muhafazakârlardır ki, onların yanında ilk Hıristiyanlar arenadaki aslanlar gibi kalır. Ve eğer böyle bir oyunu oynarken yakalanırsam..."

"Bir şey yok," dedi Brutal. "Biraz ürkekliğim üstümde, o kadar."

"Benim de," dedi Harry sertçe. "Şimdi şu kahrolası şey çalışırsa..."

Kamyonetin önüne geçti. Hâlâ söyleniyordu ve Brutal bana göz kırptı. Coffey'ye gelince, biz sanki orada değilmişiz gibi başını arkaya atmış, gökyüzüne dağılan yıldızların manzarasını içine çekiyor gibiydi.

Brutal, "İstersen arkada onunla ben gidiyim," diye teklif etti. Arkamızda Farmall'ın marş motoru soğur bir kış sabahında ayağa kalkmaya çalışan bir köpek gibi hafifçe inledi; sonra motor birden canlandı. Harry bir kez pompalayıp kendi halinde çalışmaya bıraktı. "Her ikimize birden gerek yok.'

"Sen öne geç," dedim. "Dönüşte sen binersin. Eğer dönüşü bizim hapishanenin posta arabasının arkasında kilitli durumda yapmazsak tabii."

"Böyle konuşma," dedi Brutal. Gerçekten üzülmüş görünüyordu. Sanki yakalanırsak durumun ne kadar ciddi olduğunun ilk kez farkına varmış gibiydi. "Tanrım, Paul!"

"Haydi," dedim. "Öne."

Söyleneni yaptı. Ben John Coffey'yi bir an için yeryüzüne geri getirene dek kolundan çekiştirdim; sonra kamyonetin arkasına götürdüm. Harry kasadaki direklere branda geçirmişti ve karşıdan araba ya da kamyon gelecek olursa, gözlerden biraz saklanmamıza yardımcı olurdu bu. Acık olan arkası için bir şey yapamamıştı ama.

"Haydi atla bakalım, Kocaoğlan," dedim.

"Şimdi gezmeye mi gidiyoruz?"

"Öyle."

"İyi." Gülümsedi. Belki biraz da art düşüncelerin yokluğundan; çok tatlı ve güzel bir gülümsemeydi. Kamyonetin kasasına bindi. Ben de arkasından bindim ve şoför mahallinin tavanına vurdum. Harry vitesi bire taktı ve kamyonet sarsılıp titreyerek saklı bulunduğu küçük girintiden çıktı.

John Coffey kasanın ortasında bacaklarını açmış duruyor, başını yine yıldızlara kaldırmış gülümsüyor, kamyonet yola çıkarken onu sıyırıp geçen ağaç dallarına aldırış bile etmiyordu. "Bak, patron"1 diye seslendi alçak bir sesle hayran hayran gökyüzüne işaret ederek. "Cassie o arada. Sallanan koltuktaki kadın."

Haklıydı; ağaçların karanlık siluetleri arasındaki yıldızlı yolda onu seçebiliyordum. Ama o sallanan koltuktaki kadından söz ederken benim düşündüğüm Cassiopea değil, Melinda Moores'du.

"Onu görüyorum, John," dedim ve kolunu çekiştirdim. "Ama şimdi oturman gerek, tamam mı?"

Sırtını şoför mahallinin arkasına dayayıp gözlerini gökyüzünden hiç ayırmadan oturdu. Yüzünde katıksız, düşüncesiz bir mutluluk vardı. Farmall'un kabak lastiklerinin her dönüşüyle Cold Mountain biraz daha uzaklaşıyordu ve John Coffey'nin bitmek tükenmek bilmeyen gözyaşları en azından şimdilik durmuştu.

7

Hal Moores'un Chimney Ridge'deki evi yirmi beş mil ötedeydi. Harry Terwilliger'in yavaş ve sarsak kamyonetiyle oraya varmamız bir saatten fazla sürdü. Garip bir yolculuktu ve şimdi sanki her dakikası; her dönüş, her tümsek, her çukur, karşı yönden gelen kamyonlar bizi geçerken korktuğumuz anlar (iki kez) aklıma kazınmış gibi gelse de, o zaman hissettiklerimi anlatmaya yaklaşamam bile. John Coffey'yle birlikte kızılderililer gibi Harry'nin düşünceli davranıp getirdiği eski battaniyelere sarılmış, arkada oturuyorduk.

Her şeyden çok bir kaybolmuşluk duygusu; bir çocuğun bir yerlerde hata yaptığını, bütün işaretlerin yabancı olduğunu ve artık eve nasıl döneceğini bilmediğini hissettiği zamanki derin ve korkunç sızısını duyuyordum. Gece yarısı bir mahkûmla dışardaydım; üstelik herhangi bir mahkûm da değil, iki küçük kızın öldürülmesi suçuyla yargılanıp idam cezasına çarptırılmış birisiyle. Yakalanacak olursak, onun masum olduğuna inanmam hiç fark etmeyecekti; hepimiz hapse gidecektik, büyük olasılıkla Dean Stanton da beraber. Bir yaşamın emeğini ve inançlarını tek bir kötü infaz yüzünden bir yana atmıştım ve nedeni de, yanımda oturan şu iri adamın bir kadının ameliyat edilemeyen beyin urunu tedavi edebileceğini düşünmemdi. Yine de, John'un yıldızları seyretmesini izlerken, eğer bir ara inanmış olsam bile artık buna da inanmadığımı, idrar yolları iltihabımın artık çok uzak ve önemsiz geldiğini fark ettim. Bütün haşin ve acı veren olaylar gibi (annem bir seferinde eğer kadınlar ilk doğumlarında canlarının ne kadar yandığını hatırlasalardı, demişti, hiç kimse ikinciyi doğurmazdı).Mr Jingles'a gelince, Percy'nin ona ne kadar zarar verdiği konusunda yanılmış olamaz mıydık? Ya da John'un -gerçekten bir tür ipnotizma gücüne sahipti, o kadarına hiç kuşku yoktu en azından- her nasılsa bizi hiç de görmediğimiz bir şeyi gördüğümüze ikna etmiş olamaz mıydı? Sonra, bir de Hal Moores sorunu vardı. Ofisinde üstüne geldiğim gün yaşlı, titrek bir adam görmüştüm. Ancak müdürün gerçek yüzünün bu olduğuna inanmıyordum. Gerçek Müdür Moores bir zamanlar kendisini bıçaklamaya kalkan bir serserinin bileğini kıran; bana alaycı bir soğukkanlılıkla kaçınılmaz gerçeği gösteren, yani idamda kim sorumlu olursa olsun Delacroix'nın beyninin yine de pişeceğini söyleyen adamdı. Onun çaresizce bir köşeye çekilip çocuk katilinin karısına dokunmasına izin verebileceğini nasıl düşünebilirdim?

Yolda giderken kuşkularım bir hastalık gibi şiddetlendi. Şu yaptıklarımı neden yaptığımı ya da neden diğerlerini de bu çılgın gece yolculuğunda bana katılmaya ikna ettiğimi anlayamıyordum. Paçayı kurtarabileceğimize de inanmıyordum; eskilerin dediği gibi, bir av köpeğinin cennete gitme şansı bile bizden daha fazlaydı. Yine de geri dönmeyi düşünmedim. Hâlâ yapabilirdim, Moores'un evine varana dek olaylar kontrolümüzden çıkmış sayılmazdı. Bir şey -belki de yalnızca yanımda oturan devden yayılan heyecan dalgaları- beni kamyonetin tavanına vurup Harry'ye geri dönmesini ve daha hâlâ zaman varken hapishaneye gitmemizi söylemekten alıkoydu.

Otoyoldan çıkıp 5 no'lu bölgeye, oradan da Chimney Ridge yoluna geçerkenki düşüncelerim işte böyleydi. On beş dakika sonra bir dam siluetinin yıldızların görüntüsünü engellediğini gördüm ve gideceğimiz yere vardığımızı anladım.

Harry ikinciden birinci vitese geçti (sanırım bütün yolu en yüksek viteste gitmişti). Motor

yavaşladı ve bütün kamyonet sanki o da bizi bekleyenlerden korkuyormuş gibi sarsıldı.

Harry Moores'un çakıl döşeli yoluna sapıp homurdanan kamyoneti müdürün bakımlı siyah Buick'inin arkasına park etti. Önümüzde ve hafifçe sağımızda Cape Cod tarzı diye adlandırıldığını sandığım, son derece derli toplu bir ev duruyordu. Böyle bir evin belki de buralarda yersiz görünmesi gerekirdi ama öyle durmuyordu. Ay henüz doğmuştu; bu gece biraz daha geniş bir gülümsemesi vardı ve onun ışığında her zaman son derece bakımlı olan bahçenin biraz ihmal edilmiş olduğunu gördüm. Sorun çoğunlukla yalnızca süpürülmemiş yapraklardı. Normal koşullarda Melly'nin işiydi ama Melly'nin bu sonbahar yaprak süpürecek hali yoktu hiç. Bir daha da asla yaprakların döküldüğünü göremeyecekti. İşin gerçeği buydu ve boş bakışlı şu budalanın bunu değiştirebileceğini düşünmekle çılgınlık etmiştim.

Belki daha hâlâ kendimizi kurtarmak için çok geç değildi ama. Kalkmaya davrandım, battaniyem omuzlarımdan aşağı kaydı. Eğilip sürücünün arka penceresini tıklatacak ve Harry'ye şuradan çıkmasını söyleyecektim ki, John Coffey kocaman ellerinden biriyle kolumu tuttu ve tıpkı bir bebeği çeker gibi, beni rahatça çekip oturttu. "Bak patron," dedi evin üst katını göstererek. "Birisi uyandı."

Parmağını izledim ve içimde bir çöküntü hissettim. Yalnız karnımda değil, aynı zamanda kalbimde de. Arka pencerelerin birinde ufak bir ışık vardı. Büyük olasılıkla Melinda'nın artık gecelerini ve gündüzlerini geçirdiği odaydı bu; artık son fırtınada dökülen yaprakları süpürmekten ne kadar acizse, merdivenlerden aşağı inmekten de o kadar aciz olmalıydı.

Kamyoneti duymuşlardı tabii. Harry Terwilliger'in kahrolası Farmall'ının motoru susturucu gibi gereksiz bir aletle engellenmeden, egzozuna varana dek gümbürdüyordu. Her neyse, zaten bu aralar Moores'lar da eskisi gibi uyuyamıyor olmalıydılar herhalde.

Evin ön tarafına daha yakın bir ışık yandı (mutfaktı burası), sonra oturma odasının lambası, sonra .ön holdeki ve en sonunda da kapının önündeki lamba yakıldı. Işıkların ilerlemesini tıpkı beton duvara yaslanmış son sigarasını içen bir adamın kurşuna dizme mangasının uygun adım gelişini izlemesi gibi izledim. Yine de o an bile, Farmall'ın motoru sessizliğe gömülüp kapılar gıcırdarken ve Harry ile Brutal'ın ayaklarının altında çakıl taşları çıtır .arken bile, hâlâ artık çok geç olduğunu kavrayamamıştım.

John kalkmış, beni de çekiyordu. Soluk ışıkta yüzü canlı ve hevesli görünüyordu. Neden olmasın, diye düşündüğümü hatırlıyorum. Neden hevesli görünmesin ki? O bir budala.

Brutal ile Harry kamyonetin arkasında fırtınaya yakalanmış iki çocuk gibi omuz omza durmuşlardı. Her ikisinin de en az benim kadar korkmuş, huzursuz ve kafaları karışmış bir halde olduklarını fark ettim. Bu, benim kendimi daha da kötü hissetmeme neden oldu.

John indi. Onun için bu iş atlamaktan çok, ufak bir adım atmak gibiydi. Ben de bacaklarım tutulmuş, sızılar içinde onu izledim. Eğer kolumdan yakalamasaydı çakıl taşlarının üzerine serilecektim.

Brutal tıslar gibi bir sesle, "Bu bir hataydı," dedi. "Aman Tanrım, Paul, ne düşünüyorduk ki biz?"

"Artık çok geç," dedim. Coffey'yi kalçasından ittim, o da uysallıkla gidip Harry'nin yanında durdu. Sonra sanki gezmeye çıkmışız gibi Brutal'ı kolundan tutarak ışığın yandığı kapıya

doğru yöneldim. "Bırak da ben konuşayım, tamam mı?"

"Olur," dedi Brutal. "Şimdi anlayabildiğim tek şey bu hemen hemen."

Omzumun üzerinden arkama baktım. "Harry, ben çağırana dek onunla kamyonetin yanında bekle. Ben hazır oluncaya kadar Moores'un onu görmesini istemiyorum." Yalnız, ben asla hazır olamayacaktım. Artık biliyordum bunu.

Brutal'la ön kapının basamaklarına erişmiştik ki, kapı pirinç tokmağın sarsılıp kapıya vurulmasına neden olacak kadar şiddetli bir hareketle açıldı. Hal Moores mavi pijama pantolonu ve askılı bir tişörtle, kır saçları yumak yumak kalkmış, karşımızda duruyordu. Mesleği süresince bin tane düşman edinmiş bir adamdı ve bunun farkındaydı. Sağ elinde, olağanüstü uzun namlusu tam da yere yöneltilmemiş bir tabanca vardı. Hep şöminenin üzerinde dururdu bu. Ned Buntline Special olarak bilinen türden bir tabancaydı. Büyükbabasına aitti ve o sırada da (bunu görünce içim daha da fena oldu) emniyeti açıktı.

"Sabahın iki buçuğunda kim var orada?" diye sordu. Sesinde hiçbir korku sezinlemedim. Ve -en azından o sırada- titremesi geçmişti. Tabancayı tutan eli taş gibi sertti. "Bana cevap verin, yoksa..." Namlu yükselmeye başladı.

"Dur, müdürüm!" Brutal avuçları dışa dönük, ellerini müdüre doğru kaldırdı. Sesinin öyle çıktığını hiç duymamıştım; sanki her nasılsa Moores'un ellerini terk eden titremeler Brutus Howell'ın boğazına yerleşmiş gibiydi. "Biziz! Paul ve ben ve... biziz!"

Eşikteki ışığın yüzünü iyice aydınlatabilmesi için ilk basamağı çıktı. Ben de ona katıldım. Hal Moores bir ona, bir bana baktı. Öfkeli kararlılığı yerini şaşkınlığa bırakmıştı. "Burada ne yapıyorsunuz?" diye sordu. "Yalnızca sabahın körü değil; aynı zamanda da nöbettesiniz. Öyle olduğunuzu biliyorum; nöbet çizelgesi atölyemin duvarında asılı. Peki ne oluyor da... aman Tanrım. Ayaklanma filan değil, değil mi?" Yine ikimize baktı, bakışları daha da keskinleşmişti. "O kamyonette başka kim var?"

Bırak ben konuşayım. Brutal'a böyle demiştim ama şimdi zamanı geldiğinde ağzımı bile açamıyordum. O gün işe giderken oraya vardığımızda neler söyleyeceğimi dikkatle planlamıştım. Çok da çılgınca şeyler olmadığını düşünüyordum. Normal değil tabii -bu olayda hiçbir şey normal değildi- ama belki de kapıdan girmemizi sağlayacak ve bize bir şans verdirecek kadar normale yakın. John'a bir şans verdirecek kadar. Ancak şimdi, dikkatle prova ettiğim bütün sözlerim o kargaşa içinde yitip gitmişti. Düşünceler ve görüntüler; -Del'in yanışı, farenin ölüşü, Tut'un Elektrikli'nin kucağında sıçrayıp pişmiş hindi olduğunu haykırması- tıpkı bir hortuma tutulmuş kumlar gibi başımın içinde dönüp duruyordu. Dünyada iyilik olduğuna, hepsinin de şu veya bu biçimde sevgi dolu bir Tanrı'dan kaynaklandığına inanırım. Ama bir de, bütün yaşamım boyunca dua ettiğim Tanrı kadar gerçek bir başka gücün varolduğuna ve bilinçli olarak bütün yaptıklarımızı boşa çıkarmaya uğraştığına da inanırım. Şeytan değil, Şeytan'ı demek istemiyorum (gerçi onun da varlığına inanıyorum), ama bir tür uyumsuzluk zebanisine; yaşlı bir adam piposunu yakmaya çalışırken kendi kendini tutuşturduğunda ya da çok sevilen bir bebek ilk Noel oyuncağını ağzına atıp boğulduğunda neşeyle gülen aptal ve yaramaz bir varlığa inanırım. Cold Mountain'dan Georgia Pines'a kadar bu konuda düşünecek çok zamanım oldu ve o gece bu gücün üzerimizde çalıştığına, bir sis gibi her yeri kaplayıp John Coffey'yi Melinda Moores'dan uzak tutmaya

çalıştığına inanıyorum.

"Müdürüm... Hal... ben..." Denediğim hiçbir şeyin bir anlamı yoktu.

Tabancayı yine kaldırdı, namlusunu Brutal'la benim arama doğrultmuş, dinlemiyordu bile. Kan çanağı gözleri iri iri açılmıştı. Ve işte Harry Terwilliger, o kocaman ve sevimli gülümseyişini takınmış olan bizim Kocaoğlan tarafından çekiştirilerek getiriliyordu.

"Coffey," dedi Moores soluk soluğa. "John Coffey. Derin bir soluk alıp çatlak ama güçlü bir sesle bağırdı. "Dur! Orada dur, yoksa ateş ederim!"

Arkasından zayıf ve titrek bir kadın sesi duyuldu. "Hal? Orada ne yapıyorsun? Kiminle konuşuyorsun, seni kahrolası pezevenk?"

Moores bir an için karmakarışık ve çaresiz bir ifadeyle sesin geldiği yöne döndü. Bir an için, dediğim gibi, ama o an uzun namlulu tabancayı elinden kapmama yetmeliydi. Yalnız ellerimi kaldıramadım, sanki onlara birer ağırlık bağlanmıştı. Başımın içi tıpkı elektrikli bir fırtınada yayın yapmaya çalışan bir radyo gibi, parazit doluydu. Hatırladığım yalnızca Hal için duyduğum donuk bir mahcubiyetti.

Harry ile John Coffey basamakların dibine vardılar. Moores başını karısının sesinin geldiği yönden çevirip yine tabancasını kaldırdı. Daha sonra evet, Coffey'yi vurmaya kesinlikle niyetliydim, diyecekti; onun hepimizi rehin aldığını ve bu işin gerisindeki beyin her kimse, kamyonetin içindeki gölgelerde saklandığını düşünmüştü. Onu neden evine getirmiş olabileceğimizi hiç anlamadığını, ama en güçlü olasılığın intikam duygusu olduğunu söyleyecekti.

Daha o ateş edemeden Harry Terwilliger, Coffey'nin önüne geçip yürümeye başladı. Bedeninin büyük kısmını koruyordu. Bunu ona Coffey yaptırmadı, Harry kendiliğinden yaptı.

"Hayır, Müdür Moores!" dedi. "Her şey yolunda! Kimsede silah yok ve hiç kimse zarar görmeyecek! Buraya yardım etmeye geldik!"

"Yardım etmeye mi?" Moores'un karmakarışık gür kaşları çatıldı. Gözleri parladı. Ben gözlerimi Buntline'ın açık emniyetinden alamıyordum. "Neye yardım etmeye? Kime yardım etmeye?"

Sanki bunu yanıtlarmış gibi, kadının sesi sinirli, belirsiz ve kesinlikle umutsuz bir halde yükseldi. "Buraya gel ve çirkef deliğimi karıştır, seni orospu çocuğu! O kahrolası arkadaşlarını da getir! Onlar da sıraya girsinler!"

Ruhumun derinliklerine kadar sarsılmış bir halde Brutal'a baktım. Küfürler ettiğini duymuştum -beynindeki ur bir şekilde onun küfretmesine yol açıyordu- ama bu yalnızca küfretmekten öteydi. Çok daha öte.

Moores bize yeniden, "Burada ne işiniz var?" diye sordu. Sesindeki kararlılık büyük ölçüde gitmişti; karısının seslenmeleri başarmıştı bunu. "Anlamıyorum. Hapishaneden mi kaçılıyor, yoksa..."

John, Harry'yi bir yana koydu; öylece kaldırıp kenara koydu ve eşiğe tırmandı. Brutal'la benim aramda durdu. O kadar kocamandı ki, her ikimizi de iki yana, Melly'nin çiçeklerinin içine itti. Moores ona bakmak için gözlerini kaldırdı. Tıpkı yüksek bir ağacın tepesini görmeye

çalışan bir adama benziyordu. Ve birdenbire benim için her şey yerli yerine oturdu. Kumları ya da pirinç tanelerini altüst eden güçlü parmaklar gibi düşüncelerimi karmakarışık eden o uyumsuzluk ruhu gitmişti. Brutal'la ben patronumuzun önünde öylece çaresiz dikilirken, Harry'nin nasıl olup da hareket edebildiğini de anlamıştım sanırım. Harry, John'la birlikteydi... ve o öteki, şeytansı ruha karşı çıkan güç her neyse, o gece John Coffey'nin içindeydi. Ve John Müdür Moores'un karşısına geçtiğinde durumu kontrolüne alan da bu öteki -ben onu beyaz bir şey olarak canlandırıyorum- beyaz ruhtu. Diğeri de yok olup gitmedi ama, tıpkı güçlü bir ışığın önünde gerileyen gölgeler gibi, çekildiğini hissettim.

John Coffey, "Yardım etmek istiyorum," dedi. Moores ona baktı. Gözleri hayranlık dolu, ağzı şaşkınlıktan bir karış açılmıştı. Coffey elinden tabancasını alıp bana geçirdiğinde Hal'in onun gittiğini bile hissettiğini sanmıyorum. Dikkatle tabancanın emniyetini indirdim. Sonra, namluyu kontrol ettiğimde boş olduğunu görecektim. Bazen Hal'in bunu bilip bilmediğini merak ederim. Bu arada John hâlâ mırıldanıyordu. "Ona yardım etmeye geldim. Yalnızca yardıma. Bütün istediğim bu."

"Hal!" diye seslendi karısı arkadaki odadan. Sesi şimdi biraz daha güçlü çıkıyordu ama sanki bizim kafamızı o kadar karıştırıp üzen o şey şimdi ona girmiş gibi biraz da korkuyordu. "Her kimseler gönder onları! Gecenin bir yarısı satıcılara ihtiyacımız yok! Electrolux istemez! Hoover istemez! Ağına akıntı bulaşmış Fransız donları da istemez! Kov onları! Onlara gidip becermelerini söyle bir... bir..." Bir şey kırıldı, belki de bir su bardağı, sonra Melly hıçkırmaya başladı.

"Yalnızca yardım etmeye," dedi John Coffey. O kadar alçak bir sesle konuşmuştu ki, neredeyse fısıldıyor gibiydi. Kadının hıçkırıklarını da, küfürlerini de duymazdan geliyordu. "Yalnızca yardım etmeye, patron, hepsi bu."

"Edemezsin," dedi Moores. "Hiç kimse yardım edemez." Bu ses tonunu daha önce de duymuştum ve bir an sonra idrar yolları iltihabımı iyileştirdiği o gece Coffey'nin hücresine girerken kendi sesimin de böyle çıktığını fark ettim. Hipnotize olmuş gibi. Sen kendi işine bak, ben de benimkine, demiştim Delacroix'ya...yalnız, benim işime bakan Coffey olmuştu. Tıpkı şimdi Moores'un işine baktığı gibi.

"Biz edebileceğini düşünüyoruz," dedi Brutal. "Ve işimizi tehlikeye atmamızın, belki hapiste yatma riskini bile göze almamızın nedeni buraya gelip sonra hiç denemeden yüzüstü dönüp gitmek değildi."

Ne var ki, daha üç dakika önce böyle yapmaya hazırdım ben. Brutal da.

John Coffey senaryoyu elimizden aldı. Moores'u geçip içeri girdi. Moores onu durdurmak için tek elini güçsüzce kaldırdı (eli John Coffey'nin kalçasına değip düştü; koca adamın onu fark bile etmediğinden eminim) ve sonra ayaklarını sürüyerek oturma odasına, mutfağa ve arkasındaki yatak odasına doğru gitti. O tiz, tanınmayacak haldeki ses yine duyuluyordu. "Çık buradan! Her kimsen çık git! Giyinik değilim, memelerim dışarda ve orospu kutum da cereyanda kalıyor!"

John hiç aldırış etmeden yürüdü. Lambaları kırmamak için başını eğmişti. Yuvarlak kahverengi kafası parlıyor, elleri iki yanında sallanıyordu. Bir an sonra onun peşinden girdik.

Önce ben, sonra Brutal ile Hal yan yana ve en arkadan Harry. Bir şeyi çok iyi anlamıştım: Artık her şey bizim kontrolümüzden çıkmış, John'unkine geçmişti.

8

Arka odada yatağın başucuna yaslanmış, bulanık gözlerinin önünde dikilen deve bakan kadın hiç de yirmi yıldır tanıdığım Melly Moores'a benzemiyordu; Delacroix'nın idamından az önce Janice'le birlikte ziyaretine geldiğimiz Melly Moores bile değildi. O yatakta oturan kadın, Halloween cadısı kılığına girmiş hasta bir çocuğu andırıyordu. Morarmış cildi kırış kırış bir yufkaya benziyordu. Sağ gözünün çevresi sanki göz kırpmak istermiş gibi buruşmuştu. Ağzının da o tarafı aşağı kıvrılmış; morumsu alt dudağından tek bir sarı diş görünüyordu. Saçları kafatasını çevreleyen karmakarışık ince bir sis gibiydi. Odada bedenimizin normal olarak çıkardığı atıkların kötü kokuları vardı. Yatağın yanındaki oturak sarımsı koyu bir sıvıyla yarısına kadar doluydu. Zaten çok geç kalmışız, diye düşündüm dehşet içinde. Daha birkaç gün önce tanınır haldeydi; hastaydı ama kendisiydi yine de, O günden beri kafasının içindeki şey korkunç bir hızla ilerleyip beynini ele geçirmiş olmalıydı. Ona artık John Coffey'nin bile yardım edebileceğini sanmıyordum.

Coffey odaya girdiğinde Melly Moores'un yüzündeki ifade korkuyla dehşet karışımıydı; sanki içindeki bir şey kendisini yakalayıp söküp atabilecek bir doktorun geldiğini anlamıştı... tıpkı bir sülüğü koparmak için üzerine tuz ekmek gibi. Sözlerime dikkat edin; Molly Moores'un içine cinlerin girdiğini söylemiyorum ve o geceki heyecanım yüzünden bütün algılamalarımdan kuşku duyabileceğinin de bilincindeyim. Ancak, inanın bana, gözlerinde korkuya benzer bir şey vardı. Sanırım bu konuda bana güvenebilirsiniz; bu duyguyu artık yanılamayacak kadar çok gördüm ben.

O her neydiyse, alelacele gitti ve yerine canlı, mantık dışı bir ilgi geldi. O tarifsiz ağız bir gülümsemenin gölgesiyle titredi.

"Oh, ne kocaman!" diye bağırdı. Boğazı kötü ağrımaya başlamış bir küçük kıza benziyordu sesi. Aynı yüzü kadar süngerimsi beyaz olan ellerini yorganın altından çıkarıp kavuşturdu. "Pantolonunu indir! Bütün hayatım boyunca zencilerin organlarından söz edildiğini duydum ama kendim bir tane bile görmedim!"

Arkamda Moores çaresizlik içinde inledi.

John Coffey bunların hiçbirine aldırış etmedi. Bir an sanki onu biraz uzaktan izler gibi öylece durduktan sonra yatağa yaklaştı. Yatağın yanında tek bir gece lambası yanıyordu. Lambadan geceliğinin yakasındaki dantellere kadar çekilmiş beyaz yorganın üzerine parlak bir ışık halkası yayılıyordu. Yatağın arkasındaki gölgelerin içinde eskiden aşağıdaki salonda duran şezlongu fark ettim. Daha mutlu günlerde Melly'nin kendi elleriyle ördüğü bir battaniye yarı şezlongun üzerinde, yarı yerde duruyordu. Biz geldiğimizde Hal burada uyuyor ya da en azından kestiriyor olmalıydı.

John yaklaşırken Melly'nin ifadesi üçüncü kez değişti. Birdenbire yıllar boyu iyiliği benim için o kadar anlam taşıyan ve artık çocuklar yuvadan uçunca kendini son derece yalnız, işe yaramaz ve hüzünlü hisseden Janice için daha da önemli olan o eski Melly'yi gördüm. Melly hâlâ ilgiliydi ama şimdiki aklı başında ve bilinçli bir ilgi gibiydi.

Acık, mantıklı bir sesle, "Kimsin sen?" diye sordu. "Ve ellerinle kollarında neden bu kadar çok yara izi var? Sana kim bu denli acı verdi?"

John Coffey alçakgönüllü bir sesle, "Hepsinin nereden geldiğini pek hatırlamıyorum ham'fendi," dedi ve onun yanına, yatağa oturdu.

Melinda elinden geldiğince gülümsedi; ağzının sırıtan sağ tarafı titredi ama tam kalkmadı. John'un sol elinin arkasındaki, bir pala gibi eğri beyaz yara izine dokundu. "Bu ne büyük bir lütuf! Nedenini biliyor musun?"

"Sanırım size kimin zarar verdiğini bilmezseniz, geceleri uykunuz kaçmaz," dedi John Coffey o neredeyse Güneyli aksanıyla.

Melly kötü kokan hasta odasında gümüş kadar arı bir kahkahayla güldü. Hal şimdi yanımda hızlı hızlı soluk alıyor ve araya girmemeye çalışıyordu. Melly gülünce hızlı solukları bir an kesildi, içini çekti, sonra kocaman ellerinden biriyle omzumu kavradı. Morartacak kadar sıktı - ertesi gün gördüm- ama o anda pek hissetmedim.

"ismin ne?" diye sordu Melly.

"John Coffey, ham'fendi."

"Coffey, kahve gibi."

"Evet, ham'fendi, yalnızca yazılışı farklı."

Melly yastıklarına yaslandı ve yarı oturur durumda ona baktı. Lambanın ışığı tıpkı sahnedeki iki oyuncu gibi onları sarıyordu. Cezaevi üniforması içindeki kocaman siyah adamla ölüm döşeğindeki ufacık beyaz kadın. Pırıl pırıl bir hayranlıkla Coffey'nin gözlerinin içine baktı.

"Ham'fendi?"

"Evet, John Coffey?" Sözcükler kötü kokan havada bize güçlükle ulaşmış gibiydi. Kollarımda, bacaklarımda ve sırtımdaki kasların kasıldığını hissettim. Bir yerlerde, çok uzaklarda müdür koluma yapışmış sıkıyordu ve göz ucuyla Harry ile Brutal'ın tıpkı gece içinde kaybolmuş iki çocuk gibi, kollarını birbirlerine doladıklarını görüyordum. Bir şey olacaktı. Büyük bir şey. Hepimiz bunu kendimizce hissediyorduk.

John Coffey ona daha da yaklaştı. Yatağın yayları gıcırdadı, yatak örtüleri hışırdadı ve ay pencerenin üst camından soğuk soğuk gülümsedi. Coffey'nin kan çanağı gözleri Melly'nin yukarı çevrilmiş, çökmüş yüzüne dikildi.

"Görüyorum," dedi. Ona değil de, en azından ben öyle sanmıyorum, kendi kendine söylüyordu. "Görüyorum. Yardım edebilirim. Kıpırdama... hiç kıpırdama..."

Daha eğildi, biraz daha... Bir an için dev yüzü Melly'ninkinden beş santim uzakta durdu. Bir elini yana kaldırdı, parmaklarını açtı. Sanki bir şeye beklemesini söyler gibi... beklemesini... beklemesini... ve sonra yeniden yüzünü yaklaştırdı. Geniş, düzgün dudakları onunkilere bastırıp açılmaya zorladı. Bir an için kadının gözlerinden birini gördüm. Coffey'den öteye bakıyordu ve şaşkın gibiydi. Sonra düzgün kel kafası kımıldadı ve Melly'nin gözü görünmez oldu.

Kadının ciğerlerinin derinliklerindeki havayı içine çekerken hafif bir ıslık duyuluyordu. Bunlar bir iki saniye sürdü, sonra ayaklarımızın altındaki yer oynadı. Ev çevremizde dönüyor

gibiydi. Bu benim hayalim değildi; hepsi bunu hissettiler ve daha sonra söylediler. Bir dalgalanma gibiydi. Salonda çok ağır bir şeyin düşmesinin şangırtısı duyuldu; ayaklı saat olduğu ortaya çıktı sonradan. Hal Moores onu onartmaya çalıştı ama bir daha asla on beş dakikadan uzun çalışmadı.

Daha yakınımızda ayın göründüğü cam kırılırken önce bir çatırtı, sonra da bir şangırtı duyuldu. Duvardaki, yedi denizden birinde gezen bir yelkenli gemi resmi çivisinden çıkıp yere düştü ve camı tuzla buz oldu.

Burnuma sıcak bir koku geldi ve Melly'yi örten beyaz yorganın dibinden dumanların çıktığını gördüm. Sağ ayağı olan titreyen yığının yanındaki bir bölge kararmaya başlamıştı. Tıpkı rüyada gibi Moores'un elini silkeleyip gece masasının yanına geçtim. Orada bir bardak su duruyordu. Çevresindeki üç dört hap şişesi sallantıdan devrilmişti. Suyu alıp tüten yere döktüm. Bir tıslama duyuldu. John Coffey onu o derin ve mahrem biçimde öpmeye devam etti. Bir elini hâlâ uzatmış, öbürü yatağın üzerinde muazzam ağırlığını taşırken içine çekiyor, çekiyordu. Parmakları açılmıştı; eli bana kahverengi bir deniz yıldızı gibi göründü.

Birdenbire kadının sırtı kasıldı. Ellerinden biri havada uçuştu, bir dizi spazmla kasılıp açıldı. Ayakları yatağı dövmeye başladı. Sonra bir şey çığlık attı. Bir daha. Yalnızca ben değil; diğerleri de duydu, onu. Brutal'a ayağını tuzağa kaptırmış bir kurt ya da tilki gibi gelmişti. Bana o zamanlarda sakin sabahlarda hâlâ duyabileceğiniz bir kartal çığlığı gibi geldi. Kanatlarını germiş, sisli ovalar üzerinde uçan bir kartalın çığlığı.

Dışarda rüzgâr evi ikinci kez sallayacak kadar şiddetli esiyordu. Bu da garipti aslında, çünkü o ana dek hiç de esinti yoktu.

John Coffey ondan uzaklaştı ve Melly'nin yüzünün düzgünleşmiş olduğunu gördüm. Ağzının sağ tarafı artık sarkmıyordu. Gözleri normal biçimlerine dönmüş ve on yaş gençleşmiş görünüyordu. Coffey bir iki dakika hayran hayran ona baktı, sonra öksürmeye başladı. Sanki yüzüne öksürmek istemezmiş gibi başını çevirdi, dengesini yitirdi (ki bu pek güç değildi; o kadar iriydi ki, zaten otururken poposunun yarısı yatağın dışında kalmıştı) ve yere düştü. Evi üçüncü kez sarsmaya yetecek kadar kocamandı. Dizlerinin üzerine yıkılıp başını eğdi ve veremden ölmek üzere olan bir rahibe gibi öksürmeye başladı.

Şimdi böcekler, diye düşündüm. Onları öksürecek ve bu kez ne çok olacak...

Ama olmadı. Yalnızca öğürerek, derin derin öksürmeye devam etti. Öksürükleri arasında güçlükle nefes alabiliyordu. Koyu, çikolata renkli derisi grileşmeye başlamıştı. Brutal telaşlanıp yanına gitti, tek dizinin üzerine çöktü ve bir kolunu onun geniş, sarsılan sırtına attı. Brutal'ın hareket etmesi sanki bir büyüyü bozmuş gibi Moores da eşinin yanına gidip Coffey'nin yerine oturdu. Öksüren, tıkanan devin varlığından habersiz gibiydi. Coffey hemen ayaklarının dibinde diz çökmüş olmasına rağmen, Moores'un gözleri yalnızca şaşkın şaşkın kendisine bakan karısını görüyordu. Ona bakmak tıpkı artık temizlenmiş kirli bir aynaya bakmak gibiydi.

"John!" diye bağırdı Brutal. "Kus şunu! Eskiden yaptığın gibi kus şunu!"

John tıkanarak öksürmeye devam etti. Gözleri yaşlarla değil de, kendini sıkmaktan ıslanmıştı. Ağzından tükürük püskürtüyor, ama başka hiçbir şey gelmiyordu.

Brutal birkaç kez sırtına vurdu, sonra dönüp bana baktı. "Boğuluyor! Ondan emdiği her neyse, boğuyor onu!"

Atıldım. Daha iki adım gitmeden John dizleri üstünde benden uzaklaşıp odanın bir köşesine çekildi. Hâlâ sertçe öksürüyor ve tıkanıyordu. Alnını duvar kâğıdına yasladı -bir bahçe duvarından taşan yaban güllerinin resmiydi- ve sanki gırtlağının dokusunu söküp atmak istermiş gibi garip, genizden bir hırıltı çıkardı. Eğer o böcekleri bir şey çıkarırsa bu çıkarır, diye düşündüğümü hatırlıyorum ama yine bir şey olmadı. Ama öksürük krizi biraz hafiflemiş gibiydi.

"Ben iyiyim patron," dedi hâlâ alnını yaban güllerine yaslamışken. Gözleri kapalıydı. Orada olduğumu nasıl bildiğinden emin değilim, ama biliyordu. "Gerçekten iyiyim. Siz hanıma bakın."

Ona kuşkuyla bakıp yatağa döndüm. Hal, Melly'nin alnını ovuyordu ve kadının başında inanılmaz bir şey gördüm: Saçlarının bir kısmı -çok değil ama birazı- yeniden siyah olmuştu.

"Ne oldu?" diye sordu kocasına. Gözlerimin önünde yanaklarına renk geldi. Sanki duvar kâğıdından birkaç gül çalıvermiş gibiydi. "Buraya nasıl geldim ben? Indianola'ya, hastaneye gitmeyecek miydik? Doktorun biri başıma X ışını verip beynimin resimlerini çekmeyecek miydi?"

"Şşşşt," dedi Hal. "Şşşşt, sevgilim, artık hiçbirinin önemi yok."

"Ama anlayamıyorum..." Neredeyse bağırıyordu. "Bir yol kenarında durduk.... bana bir demet çiçek aldın... ve sonra... buradayım. Karanlık! Akşam yemeğini yedin mi, Hal? Neden misafir odasındayım? Röntgenim çekildi mi?" Gözleri neredeyse görmeden Harry'yi geçti ama şoktaydı sanırım ve bana takılıp kaldı. "Paul? Röntgenim çekildi mi?"

"Evet," dedim, "iyi çıktı."

"Tümör bulamadılar mı?"

"Hayır," dedim. "Baş ağrılarının da geçeceğini söylediler."

Yanında Hal gözyaşlarına boğuldu.

Eğilip kocasının şakağını öptü. Sonra gözleri köşeye kaydı. "O zenci de kim? Neden köşede duruyor?"

Döndüm ve John'un ayağa kalkmaya çalıştığını gördüm. Brutal ona yardım etti ve John son bir gayretle doğruldu. Ancak tıpkı yaramazlık yapmış bir çocuk gibi, duvara dönüp durdu. Öksürük nöbeti hâlâ geçmemişti ama zayıflıyor gibiydi.

"John," dedim. "Arkanı dön, Kocaoğlan ve hanımı gör."

Yavaşça döndü. Yüzü hâlâ kül gibiydi ve on yaş daha yaşlı görünüyordu. Tıpkı bir zamanlar çok güçlü kuvvetli olan ama sonunda veremle yaptığı savaşı yitirmeye başlamış bir adam gibi. Gözlerini cezaevi terliklerine dikmiş, elinde buruşturacak bir şapka ister gibiydi.

"Kimsin sen?" diye sordu Melly yine. "İsmin nedir?"

"John Coffey, ham'fendi."

Melly de hemen, "Ama kahve gibi yazılmıyor," dedi.

Yanında Hal irkildi. Melly bunu hissetti ve gözlerini siyah adamdan ayırmadan, yavaşça kocasının elini okşadı.

Yumuşak, dalgın bir sesle, "Seni düşümde gördüm," dedi. "Karanlıkta gezip dolaştığını gördüm. Ben de öyle. Birbirimizi bulduk."

John Coffey hiçbir şey söylemedi.

"Karanlıkta birbirimizi bulduk," dedi Melly. "Kalk Hal, sıkıştırıyorsun beni."

Hail ayağa kalktı ve inanamayan gözlerle karısının yatakta dönmesini seyretti. "Melly, yapamazsın..."

"Aptal olma," diyen Melly bacaklarını sarkıttı. "Tabii ki yapabilirim." Geceliğini düzeltti, gerindi, sonra ayağa kalktı.

"Tanrım," diye fısıldadı Hal. "Yüce Tanrım, şuna bakın.»

Melly, John Coffey'nin yanına gitti. Brutal yüzünde saygı dolu bir hayranlıkla geri çekildi. Melly ilk adımda sendeledi, ikincide sağ bacağına biraz daha fazla yaslandı, üçüncüde o bile geçmişti. Brutal'ın renkli makarayı Delacroix'ya verip, "Fırlat şunu. Nasıl koştuğunu görmek istiyorum," demesini hatırladım. Mr Jingles o zaman topallamış, ama Del'in Yoldan yürüdüğü ertesi gece hiçbir şeyi kalmamıştı.

Melly kollarını uzatıp John'u kucakladı. Coffey bir an öylece durup kendisinin kucaklanmasına izin verdi, sonra bir elini kaldırıp onun başının tepesini okşadı. Bunu sonsuz bir yumuşaklıkla yapmıştı. Yüzü hâlâ kül rengiydi. Çok hasta göründüğünü düşündüm.

Melly ondan uzaklaştı, yüzünü Coffey'ye doğru kaldırmıştı. "Teşekkür ederim."

"Bir şey değil, ham'fendi."

Hal'e dönüp yanına gitti. Hal kollarını karısına doladı.

"Paul..." Harry'ydi konuşan. Sağ kolunu uzatmış, saatinin camını tıklatıyordu. Saat üçe geliyordu. Dört buçukta gün ağarmaya başlayacaktı. Eğer ondan önce Coffey'yi Cold Mountain'a geri götürmek istiyorsak, hemen gitmemiz gerekiyordu. Ve onu geri götürmeyi istiyordum. Kısmen bu iş ne kadar uzarsa paçamızı kurtarmanın o kadar güç olacağından tabii. Ama bir de John'u, gerekirse rahatça doktor çağırabileceğim bir yere götürmek istiyordum. Ona bakınca belki de gerekebileceğini görüyordum.

Moores'lar yatağın kenarına oturmuş, kollarını birbirlerine dolamışlardı. Özel bir iki söz etmek için Hal'i oturma odasına çağırmayı düşündüm, sonra istediğim kadar çağırayım, onu o anda oradan kıpırdatamayacağımı fark ettim. Belki en azından birkaç saniye için gözlerini karısından ayırabilirdi ama güneş doğduğunda, şimdi değil.

"Hal," dedim. "Artık gitmemiz gerek."

Bana bakmadan başını salladı. Karısının yanaklarının rengini, dudaklarının doğal kıvrımını, saçındaki yeni siyahları inceliyordu.

Omzuna en azından bir an için ilgisini çekmeye yetecek kadar sertçe vurdum.

"Hal, biz buraya hiç gelmedik."

"Ne?.""

"Biz buraya hiç gelmedik," dedim. "Sonra konuşuruz, ama şimdilik tüm bilmen gereken bu. Biz asla buraya gelmedik."

"Evet, pekâlâ..." Kendini bir an için bana bakmaya zorladı. Açıkça çaba gösteriyordu. "Onu siz çıkardınız. Geri sokabilir misiniz?"

"Sanıyorum. Belki. Ama gitmemiz gerek."

"Bunu yapabileceğini nereden bildin?" Sonra sanki bunun zamanı olmadığını fark etmiş gibi başını salladı. "Paul... sağol."

"Bana değil," dedim. "John'a teşekkür et."

Hal, John Coffey'e baktı, sonra tıpkı Harry ile Percy'nin onu koğuşa getirdiği gün benim yaptığım gibi, elini uzattı. "Teşekkür ederim," dedi. "Çok teşekkür ederim."

John uzatılan ele baktı. Brutal böğrüne pek de gizli olmayan bir dirsek attı. John irkildi, sonra eli tutup sıktı. Yukarı, aşağı, ortaya, bırak. "Bir şey değil," dedi kısılmış bir sesle. Bana sanki ellerini çırpıp John'a pantolonunu indirmesini söylerkenki Melly'nin sesine benziyormuş gibi geldi. "Bir şey değil," dedi normal koşullar altında o elle bir kalemi tutup John Coffey'nin idam emrini imzalayacak olan adama.

Harry saatine bu kez daha aceleyle vurdu.

"Brute?" dedim. "Hazır mısınız?"

"Selam, Brutus," dedi Melinda neşeli bir sesle, sanki onu ilk kez fark edermiş gibi. "Seni görmek ne güzel. Siz beyler, çay içer miydiniz? Ya sen, Hal? Hemen hazırlayabilirim." Yeniden kalktı. "Hastaydım ama şimdi kendimi iyi hissediyorum. Yıllardır olduğumdan daha iyi."

"Sağ olun, Bayan Moores, ama gitmemiz gerekiyor," dedi Brutal. "John'un yatma saati geçti." Bunun bir şaka olduğunu göstermek için gülümsedi, ama John'a fırlattığı bakış aynen benim hissettiğim kadar kaygılıydı. "Eh...eminseniz..."

"Evet, hanımefendi. Haydi gel, John Coffey." John'u yürütmek için kolunu çekiştirdi ve John yürüdü.

"Bir dakika." Melinda, Hal'in elinden kurtulup bir genç kız kadar hafif, John'un yanına koştu. Kollarını ona dolayıp bir daha kucakladı. Sonra ensesine uzanıp ince bir altın zincir çıkardı. Ucunda gümüşten bir madalyon vardı. Onu John'a uzattı. John anlamadan bakıyordu.

"Aziz Christopher bu" dedi. "Bunu almanı istiyorum, John Coffey. Ve takmanı. O seni korur. Lütfen tak bunu, benim için." "Al onu, John," dedim. "Bir armağan bu." John onu aldı, zinciri bir boğanınkine benzeyen boynuna geçirdi ve Aziz Christopher madalyonunu gömleğinin önüne sarkıttı. Artık öksürüğü tamamen geçmişti ama her zamankinden daha gri ve hasta göründüğünü düşündüm. "Teşekkür ederim, ham'fendi," dedi. "Hayır," dedi Melinda. "Ben sana teşekkür ederim. Teşekkür ederim, John Coffey."

9

Dönerken ben şoför mahalline, Harry'nin yanına bindim ve orada olduğuma da memnundum. Kaloriferler bozuktu ama en azından açıkta değildik. Daha on mil kadar gitmiştik ki, Harry küçük bir park yeri görüp kamyoneti oraya doğru çevirdi.

"Ne oldu?" diye sordum. "Rulmanlar mı?" Bana göre sorun o ya da başka herhangi bir şey olabilirdi. Farmall'ın motorunun ve şanzımanının her parçası ya bozulmak ya da hepten can vermek üzereymiş gibiydi.

"Yok," dedi Harry özür diler gibi. "Su dökmem gerek, hepsi bu. Dişlerim sızlıyor."

Hepimizin de buna ihtiyacımız olduğu anlaşıldı. John dışında. Brutal ona aşağı inip çalıları sulamamıza yardım etmek isteyip istemediğini sorduğunda hiç bakmadan yalnızca başını iki yana salladı. Kamyonetin arkasına yaslanmış, ordu battaniyelerinden birini de şal gibi omuzlarına almıştı. Renginden herhangi bir şey anlayamıyordum ama kuru ve kesik kesik soluk aldığını duyuyordum. Tıpkı samanların arasından esen rüzgâr gibi. Ve hiç hoşlanmadım bundan.

Ötedeki söğütlerin altına doğru yürüdüm, pantolonumu çözdüm ve kendimi bıraktım, idrar yollan iltihabımın üzerinden unutacak kadar zaman geçmemişti ve yalnızca bağırmak zorunda kalmadan işeyebildiğime bile şükrediyordum. Orada durmuş boşalıyor ve bir yandan da aya bakıyordum; Brutal'ın da yanımda durmuş aynı şeyi yaptığının farkında değildim. Alçak bir sesle, "O asla Elektrikli'ye oturmayacak," dedi.

Dönüp ona baktım. Sesindeki güven beni şaşırtmış ve biraz da korkutmuştu. "Ne demek istiyorsun?"

"Yani o şeyleri tükürmek yerine yutmasının bir nedeni var. Bir hafta sürebilir; çok iri ve güçlü biri o, ama sanırım daha çabuk olur. Birimizden birimiz devriye gezerken onu orada, yatağında ölü bulacağız."

Çişimin bittiğini sanıyordum ama bu sözleri üzerine ürperdim ve biraz daha fışkırttım. Önümü iliklerken Brutal'ın söylediklerinin oldukça mantıklı olduğunu düşündüm. Ve genelde de haklı olduğunu umdum. Detterick'in kızları konusundaki düşüncelerimde haklı idiysem John Coffey ölmeyi hiç de hak etmiyordu ve eğer ölecekse de, bunun benim elimden olmasını istemiyordum. Zamanı geldiğinde bunu yapmak için kolumu bile kıpırdatabileceğimden emin değildim.

"Haydi gelin," diye mırıldandı Harry karanlıkta. "Geç oluyor. Şu işi bitirelim artık."

Kamyonete dönerken John'u yapayalnız bırakmış olduğumuzu fark ettim. Bu, Percy Wetmore düzeyinde bir aptallıktı. Gitmiş olacağını; yalnız kaldığını görür görmez böcekleri tükürüp açık araziye yollanmış olacağını düşündüm. Yalnızca omuzlarına sardığı battaniyeyi bulacaktık.

Ama oradaydı, hâlâ sırtını kabine dayamış, kollarını dizine sarmış oturuyordu. Yaklaştığımızı duyunca başını kaldırdı ve bize gülümsemeye çalıştı. Gülümsemesi bir an için hırpalanmış yüzünde asılı kaldı, sonra geçti gitti.

Brutal kamyonetin arkasına tırmanıp kendi battaniyesini alırken, "Nasıl gidiyor, Koca

John?" diye sordu.

"İyi, patron," dedi halsizce. "İyiyim."

Brutal dizini okşadı. "Çok kalmadı. Ve yerimize yerleştiğimizde ne yapacağım biliyor musun? Sana kocaman bir fincan sıcak kahve getireceğim. Sütlü ve şekerli."

Sen öyle san, diye düşündüm yolcu tarafına yürüyüp binerken. Eğer önce kendimiz tutuklanıp hapse atılmazsak tabii.

Percy'yi tecrit odasına attığımızdan beri bu düşünce kafamdan çıkmıyordu ama uykumu kaçıracak kadar da kaygılandırmıyordu. Bir ara daldım ve rüyamda Calvary Hill'i gördüm. Batıdan duyulan gök gürültüsü ve böğürtlenlerin kokusu. Brutal, Harry, Dean ve ben tıpkı bir Cecil B. DeMille filmindeki gibi cüppe ve şapka giymiş duruyorduk. Romalı senturyon'lardık sanırım. Üç haç vardı; John Coffey'nin iki yanında Percy Wetmore ile Eduard Delacroix. Başımı eğdim ve elimde kanlı bir çekiç tuttuğumu gördüm.

Onu oradan indirmemiz gerek, Paul! diye bağırdı Brutal. İndirmeliyiz onu!

Ama indiremiyorduk, merdiveni alıp götürmüşlerdi. Bunu Brutal'a söylemeye çalıştığım sırada kamyonetin şiddetle sarsılmasıyla uyandım. Geri geri Harry'nin önceden, sanki zamanın en başında kamyoneti saklamış olduğu yere giriyorduk.

İkimiz aşağı atlayıp arkaya dolandık. Brutal daatlayıp indi ama John Coffey'nin dizleri tutmadı, az daha düşecekti. Üçümüz birden onu tuttuk ve anca ayağa kaldırmıştık ki, yine bir öksürük krizi tuttu. Bu şimdiye kadarkilerin en kötüsüydü. İkibüklüm eğildi, avuçlarını ağzına bastırıp öksürük seslerini boğmaya çalıştı.

Öksürmesi azalınca Farmall'ın önünü yeniden çam dallarıyla örttük ve geldiğimiz yoldan geri yürüdük. Bu gerçeküstü gezintinin en kötü tarafı, benim için en azından, son yüz metre, otoyolun güney tarafında yürümemizdi. Doğuda günün ağarmaya başladığını görebiliyordum (ya da görebildiğimi sanıyordum) ve balkabaklarını toplamaya ya da son birkaç sıra hint patatesini ekmeye giden erkenci bir çiftçinin gelip bizi göreceğinden emindim. Ve eğer bu olmasaydı bile, Alaaddin anahtarıyla tünelin kapağını çevreleyen tellerin kapısını açarken birisinin (hayalimde Curtis Anderson'du bu) "Orada kalın!" diye bağırdığını duyacaktık. Sonra ağaçların arasında iki düzine eli tüfekli nöbetçi çıkacak ve küçük serüvenimiz böylece sona erecekti.

Tel örgülere ulaştığımızda kalbim o kadar hızlı çarpıyordu ki, her seferinde gözlerimin önünde küçük beyaz noktacıkların uçuştuğunu görebiliyordum. Ellerim buz kesip uyuşmuştu, uzun süre anahtarı kilide sokamadım.

Harry, "Aman Tanrım, farlar!" diye inledi. Başımı kaldırıp yolda gittikçe parlayan iki ışık yelpazesi gördüm. Anahtarlarım neredeyse elimden düşecekti; son saniyede yakaladım.

"Onları bana ver," dedi Brutal. "Ben yapayım."

"Hayır, tuttum," dedim. Anahtar sonunda deliğe girip döndü. Bir an sonra içerdeydik. Çıkışın arkasında çömelip bir Sunshine ekmek kamyonunun cezaevinin yanından geçmesini seyrettik. Yanımda Coffey'nin güçlükle soluk aldığını duyabiliyordum. Sesi benzini bitmek üzere olan bir motor gibiydi. Çıkarken kapağı zahmetsizce açıp tutmuştu bizim için, ama bu

kez yardım bile istemedik; söz konusu olamazdı. Brutal'la ben kapağı açtık, Harry de John'a basamaklardan aşağı yol gösterdi. Koca adam sendelese de inmeyi başardı. Brutal'la olabildiğince çabuk arkalarından gittik ve kapağı arkamızdan indirip kilitledik.

Brutal, "Tanrım, sanırım biz..." diye söze başladı ama sert bir dirsek darbesiyle onu susturdum.

"Söyleme," dedim. "Sağ salim hücresine dönene dek düşünme bile bunu."

Harry, "Bir de Percy'yi düşünmemiz gerek," dedi. Seslerimiz tuğla tünelin içinde yankılanıyordu. "Daha onunla uğraşmamız gerekirken gece bitmiş sayılmaz."

Sonradan görecektik ki, gece henüz bitmemişti.

Altıncı Bölüm

COFFEY YEŞİL YOLDA

1

Georgia Pines'ın limonluğunda oturmuş, elimde babamın dolmakalemi, Harry ve Brutal'la birlikte John Coffey'yi, Melinda Moores'un hayatını kurtarmak amacıyla cezaevinden çıkarıp kadının evine götürdüğümüz geceyi hatırlarken zamanı unutmuştum. Kendini Billy the Kid sanan William Wharton'a ilaç verip uyuttuğumuzu; Percy'ye deli gömleği giydirip Yeşil Yolun dibindeki tecrit odasına kapatışımızı yazmıştım. Hem heyecanlı, hem de korkunç olan o garip gece yolculuğumuzu ve sonunda bizi bekleyen mucizeyi de anlatmıştım. John Coffey'nin bir kadını yalnızca mezarının kıyısından değil, bize göre tâ dibinden çekip aldığını görmüştük.

Yazarken çevremde süregiden Georgia Pines türü yaşamın pek az farkındaydım. Yaşlılar aksam yemeğine gidiyor, sonra Kaynak Merkezine doluşup (evet, gülebilirsiniz) akşamlık TV programları dozlarını alıyorlardı. Arkadaşım Elaine'in bana bir sandviç getirdiğini ve ona teşekkür ederek sandviçi yediğimi hatırlar gibiyim ama ne saat kaçta getirdiğini, ne de içinde neler olduğunu söyleyemem. Aklımın büyük kısmı hâlâ1932'de, sandviçlerimizi genelde domuz etlisini bir beşliğe, bifteklisini onluğa yaşlı Tut-Tut'un tekerlekli arabasından aldığımız günlerdeydi.

Burada yaşayan kalıntıların çoğu hafif ve huzursuz uykulu bir geceye hazırlanırken ortalığın biraz sakinleştiğini; belki buradaki en iyi değil, ama kesinlikle en iyi kalpli hastabakıcı olan Mickey'nin dolaşıp aksam ilaçlarını dağıtırken o güzel tenor sesiyle "Red River Valley" şarkısını söylediğini de hatırlıyorum: "Bu vadiden gideceğini söylüyorlar... Parlak gözlerini ve güzel gülüşünü özleyeceğiz..."Şarkı bana yeniden Melinda'yı hatırlattı, ve mucize gerçekleştikten sonra John'a söylediklerini. Seni düşümde gördüm. Karanlıkta gezip dolaşıyordun, ben de öyle. Birbirimizi bulduk.

Georgia Pines sessizliğe gömüldü, gece yarısı gelip geçti ve ben hâlâ yazıyordum. Harry'nin bize, John'u hapishaneye fark edilmeden geri götürmeyi başarmamıza rağmen hâlâ Percy'nin bizi beklediğini anımsattığı yere kadar geldim. "Daha onunla uğraşmamız gerekirken, gece bitmiş sayılmaz." Aşağı yukarı böyle demişti Harry.

Babamın dolmakalemini kullanarak geçirdiğim uzun saatler en sonunda beni altetti. Yalnızca birkaç saniye için, kaslarımı biraz gereyim diye, kalemi elimden bıraktım. Ve sonra alnımı kollarıma dayayıp gözlerimi biraz dinlendirmek için kapattım. Gözlerimi yeniden açıp başımı kaldırdığımda sabah güneşi camlardan içeri vuruyordu. Saatime bakıp sekizi geçtiğini gördüm. Başım kollarımda, tıpkı bir sarhoş gibi, altı saatten fazla uyumuş olmalıydım. Yüzümü buruşturarak ayağa kalktım ve biraz canlanabilmek için gerindim. Mutfağa inip biraz kızarmış ekmek almayı ve sabah yürüyüşüne çıkmayı düşündüm ama sonra masanın üzerine yayılmış, üzeri yazıyla dolu kâğıtlara baktım. Hemen yürüyüşümü birazcık ertelemeye karar verdim. Bir görevim vardı, evet, ama bekleyebilirdi ve o sabah Brad Dolan'la saklambaç oynamak hiç içimden gelmiyordu.

Yürüyüşe çıkmak yerine öykümü bitirecektim. Bazen aklınız ve bedeniniz ne kadar yakınırsa yakınsın, ilerlemek daha doğrudur. Bazen işi bitirmenin tek yoludur bu. Ve o sabahtan en iyi hatırladığım şey, John Coffey'nin ısrarcı hayaletinden kurtulmayı ne kadar şiddetle arzuladığındı.

"Pekâlâ, dedim. "Bir mil daha. Ama önce..."

İkinci katın holünün ucundaki tuvalete gittim. Orada durmuş tuvaletimi yaparken gözlerim tavandaki duman alıcısına takıldı. Aklıma Elaine ve önceki gün yürüyüşe çıkabileyim de işimi yapayım diye Brad Dolan'ın dikkatini nasıl dağıttığı geldi, işimi yüzümde bir gülümsemeyle bitirdim.

Limonluğa dönerken kendimi daha iyi hissediyordum (ve aşağı bölgelerde çok daha rahattım). Birisi -Elaine hiç kuşkusuz- kâğıtlarımın yanına bir demlikle çay bırakmıştı. Daha oturmadan iştahla önce bir fincan, ardından bir tane daha içtim. Sonra yerimi aldım, dolmakalemimin kapağını açtım ve bir kez daha yazmaya başladım.

Tam kendimi öyküme iyice kaptırıyordum ki, üzerime bir gölge düştü. Dolan pencerelerle aramda durmuş, sırıtıyordu.

"Sabah yürüyüşüne çıktığını göremedim, Paulie," dedi. "O yüzden gelip neler çevirdiğini bir göreyim dedim. Hani, hasta filan olmadığından emin olmak için."

"Koskocaman bir yüreğin var," dedim. Sesim henüz iyi çıkıyor ama kalbim hızla çarpıyordu. Ondan korkuyordum ve bunu daha yeni fark ettiğimi de sanmıyordum. Bana Percy Wetmore'u hatırlatıyordu ve ondan hiç korkmamıştım... ama Percy'yi tanıdığımda gençtim.

Brad'in gülümsemesi daha da yayıldıysa da, tatsızlaşmadı.

"Arkadaşlar bana senin bütün gece burada kaldığını söylediler, Paulie. O küçük raporunu yazıyormuşsun. Şimdi, bu hiç de iyi bir şey değil. Senin gibi morukların güzellik uykularına ihtiyaçları vardır."

"Percy..." diye söze başladım, sonra gülümsemesinin üzerinde kaşlarını çattığını fark edip hatamı anladım. Derin bir nefes alıp yeniden başladım. "Brad, benimle ne sorunun var?"

Bir an için şaşırmış göründü, belki de boş bulundu. Sonra yine sırıtmaya başladı. "Moruk," dedi. "Yalnızca suratından hoşlanmıyor olamaz mıyım? Hem zaten nedir o yazdığın? Son vasiyetname filan mı?"

Boynunu uzatıp yaklaştı. Elimi yazdığım sayfanın üzerine kapattım. Diğer elimle öteki sayfaları toplamaya başladım. Hepsini kolumun altına alıp gizlemek için acele ederken bazılarını buruşturuyordum.

"Şimdi," dedi bir bebekle konuşur gibi. "Bu pek işe yaramaz, tatlım. Eğer Brad bakmak istiyorsa, Brad bakar. Ve bunu o kahrolası kafana sok."

Genç ve korkunç kuvvetli eli bileğimi kavrayıp sıktı. Acı keskin bir diş gibi elimi ısırmaya başladı. İnledim.

"Bırak," diyebildim.

"Bana gösterince," diye cevap verdi. Artık gülümsemiyordu. Yüzü neşeliydi ama yalnızca zalim olmaktan hoşlanan insanların yüzünde görebileceğiniz türden bir neşe. "Bırak göreyim, Paulie. Neler yazdığını bilmek istiyorum." Elim en üstteki sayfadan kaymaya başladı. John'la yolun altındaki tünelden geri dönüşümüz. "İlgisi var mı görmek istiyorum senin o..."

"O adamı rahat bırak!"

Ses sıcak, kuru bir günde sert bir kırbacın şaklaması gibiydi... Brad Dolan'ın nasıl sıçradığına bakarsanız, hedefinin de onun poposu olduğunu sanırdınız. Elimi bıraktı, elim kâğıtların üzerine düştü. Her ikimiz de kapıya baktık.

Elaine Connelly orada durmuş, günlerdir olduğundan daha canlı ve daha güçlü görünüyordu. İnce kalçalarını ve uzun bacaklarını ortaya çıkaran bir blucin giymiş; saçına mavi bir kurdele takmıştı. Romatizmalı ellerinde bir tepsi tutuyordu; meyve suyu, yumurta, kızarmış ekmek ve daha çay. Gözleri alev alevdi.

Brad, "Sen ne yaptığını sanıyorsun?" diye sordu. "Burada yiyemez."

"Yiyebilir ve yiyecek," dedi Elaine yine o kuru, buyurgan sesle. Bunu daha önce hiç duymamıştım ama simdi sevinçle karşıladım. Gözlerinde korku aradım ama tek bir izi bile yoktu; yalnızca öfke vardı. "Ve sen de baş belası olarak hamamböceği düzeyinden az daha büyücek bir haşaratın düzeyine çıkmadan buradan çıkıp gitsen iyi edersin. Rattus Americanus diyelim örneğin."

Dolan ona doğru bir adım attı. Hem pek kendinden emin değildi, hem de öfkeden deliye dönmüştü. Bunun çok tehlikeli bir karışım olduğunu düşünüyordum, ama o yaklaşırken Elaine gözünü bile kırpmadı. Dolan, "O kahrolası yangın alarmını kimin başlattığını da biliyorum sanırım," dedi. "El yerine pençe taşıyan yaşlı bir orospu olmasın sakın. Paulie'yle ben, henüz küçük sohbetimizi bitirmedik."

"Onun adı Bay Edgecombe," dedi Elaine. "Ve eğer bir daha ona Paulie dediğinizi duyarsam, size söz veriyorum, burada çalıştığınız günler sona erecektir, Bay Dolan."

"Sen kim olduğunu sanıyorsun?" diye sordu Dolan. Şimdi onun tepesine dikilmiş gülmeye çalışıyor ama pek beceremiyordu.

"Ben," dedi Elaine sakin sakin. "Şu anda Georgia Temsilciler Meclisinin sözcüsü olan adamın anneannesiyim. Akrabalarını çok seven bir adamdır, Bay Dolan. Özellikle yaşlı akrabalarını."

Zoraki gülümseme tıpkı ıslak süngerle silinen bir tahtadan çıkan tebeşir izleri gibi, yüzünden silinip gidiverdi. Gözlerinde sırasıyla belirsizlik, belki kandırılıyor olma olasılığı, ama kandırılmadığı korkusu; en sonunda bunu kontrol etmenin çok kolay olduğu ve Elaine'in de bunu bilmesi gerektiği, bu yüzden herhalde doğruyu söylediği inancı belirdi.

Birdenbire gülmeye başladım. Sesim kısık çıksa da, haklı bir gülüştü bu. O eski, kötü günlerde Percy Wetmore'un kaç kez bizi akrabalarıyla tehdit ettiğini hatırlıyordum. Şimdi, uzun, upuzun ömrümde ilk kez böyle bir tehdit yeniden yapılıyordu...ama bu kez benim adıma.

Brad Dolan öfkeyle bana baktı, sonra gözlerini yine Elaine'e çevirdi.

"Çok ciddiyim," dedi Elaine. "Önce seni kendi haline bırakmayı düşündüm. Ben yaşlı bir kadınım ve kolayı da böylesi olurdu. Ama dostlarım tehdit edilip hırpalanırsa, olayları kendi haline bırakamam. Şimdi defol buradan. Tek bir söz bile söylemeden."

Dudakları bir balığınkiler gibi kıpırdadı. Ah, tek bir sözcük daha söylemeyi ne çok istiyordu (belki de az önce söylediği orospu sözcüğünü yinelemeyi). Bir şey demedi ama. Bana son bir

bakış fırlattı, sonra Elaine'in yanından geçip hole çıktı.

Elaine tepsiyi önüme koyup karşıma otururken uzun uzun, kesik kesik içimi çektim. "Torunun gerçekten Meclis sözcüsü mü?" diye sordum.

"Gerçekten öyle."

"O halde burada ne arıyorsun?"

"Meclis sözcüsü olmak onu Brad Dolan gibi bir hamamböceğiyle başa çıkabilecek kadar güçlü kılar, ama gönlünü zengin yapmaz," dedi. "Dahası, burayı seviyorum. Yalnız olmamak hoşuma gidiyor."

"Bunu bir iltifat olarak kabul ediyorum," dedim ve öyle de yaptım.

"Paul, sen iyi misin? Çok yorgun görünüyorsun." Masanın üzerinden uzanıp alnıma ve kaşlarıma dökülen saçlarımı geri itti. Parmakları çarpıktı ama serin ve harika bir dokunuşu vardı. Bir an gözlerimi kapadım. Yeniden açtığımda, bir karar vermiştim.

"Ben iyiyim," dedim. "Ve işim neredeyse bitti. Elaine, bir şey okur musun?" Alelacele biraraya toparladığım sayfaları ona uzattım. Büyük olasılıkla artık sıraları karışmıştı; Dolan beni fena korkutmuştu gerçekten; ama numaralıydılar ve çabucak sıraya dizebilirdi.

Bana düşünceli düşünceli baktı. Neyi önerdiğimi anlamamıştı. Henüz, en azından. "Bitirdin mi?"

"Buradakileri okuman akşamüstünü bulur," dedim. "Eğer içinden çıkabilirsen, tabii."

Sayfaları alıp baktı. "Çok güzel bir el yazın var elinin yorulduğu belli olduğunda bile," dedi. "Bu hiç sorun olmayacak."

"Sen okumayı bitirdiğinde ben de yazmayı bitirmiş olurum," dedim. "Kalanını da yarım saat içinde okursun. Ve sonra...eğer hâlâ istersen... sana bir şey göstermek isterim."

"Çoğu sabah ve öğleden sonra gittiğin yerle mi ilgili?"

Başımla onayladım.

Bana çok uzun gelen bir süre oturup düşündü, sonra o da başını sallayıp sayfaları eline aldı ve kalktı. "Arka tarafa gideceğim," dedi. "Güneş pek sıcak bu sabah."

"Ve ejderha da yenildi," dedim. "Bu kez güzel prenses tarafından."

Gülümsedi, eğildi ve kaşımın üzerine, hep ürpermeme neden olan o hassas yerime bir öpücük kondurdu. "Umalım," dedi. "Ama bana sorarsan, Brad Dolan gibi ejderhalardan kurtulmak zordur." Durakladı. "İyi şanslar, Paul. Umarım içinde biriken her neyse onu yenebilirsin."

"Ben de umarım," dedim ve John Coffey'yi düşündüm. Elimde değildi, demişti John. Denedim, ama çok geçti.

Elaine'in getirdiği yumurtaları yedim, meyve suyunu içtim ve kızarmış ekmeği bir yana ayırdım. Sonra kalemimi elime alıp son kez olması umuduyla, yeniden yazmaya başladım.

Son bir mil.

Yeşil bir yolda.

2

O gece John'u E Koğuşuna geri getirdiğimizde sedye bir lüks değil, bir ihtiyaçtı. Kendi başına tüneli geçebileceğinden kuşkuluyum; iki büklüm yürümek dik yürümekten daha güçtür ve tavan John Coffey gibileri için çok alçaktı. Onun orada yıkılıp kaldığını düşünmek bile istemiyordum. Percy'ye deli gömleği giydirip tecrit odasına kapatmamızın üstüne bir de bunu nasıl açıklayacaktık?

Ama neyse ki, sedye vardı ve biz onu yukarki depoya doğru iterken John Coffey kıyıya vurmuş bir balina gibi yattı. Sonra indi, sendeledi ve başını eğmiş, zorlukla nefes alarak durdu. Cildi o kadar griydi ki, sanki una bulanmıştı. Öğleye kalmaz revire kalkacağını düşündüm... eğer öğleye kadar yaşarsa yani.

Brutal bana çok ciddi, çaresiz bir bakış fırlattı. Ben de aynen öyle baktım. "Onu yukarıya taşıyamayız ama yardım edebiliriz," dedim. "Sen sağ kolunun altına gir, ben solunun."

"Ya ben?" diye sordu Harry.

"Arkamızda yürü. Eğer arkaya doğru düşecek gibi olursa, öne itersin."

"Ve eğer bu da işe yaramazsa, düşeceği yere diz çöküp darbeyi hafifletmeye çalış," dedi Brutal.

"Tanrım," dedi Harry alçak bir sesle. "Sen sahneye çıkmalısın, Brüte, o kadar komiksin ki."

Brutal, "Evet, kendime göre bir mizah anlayışım vardır," diye kabul etti.

Sonunda John'u merdivenlerden çıkarmayı başardık. En çok bayılacağından korkuyordum, ama bayılmadı. "Sen öne geç ve deponun boş olup olmadığını kontrol et," dedim Harry'ye nefes nefese.

Harry kolumun altından sıkışıp geçerken, "Boş değilse ne diyeyim?" diye sordu. "Açılın biz geliyoruz, deyip yine buraya mı döneyim?"

Brutal, "Ukalalık etme," dedi.

Harry kapıyı biraz aralayıp başını içeri uzattı. Bana sanki çok uzun bir süre öyle kalmış gibi geldi. Sonunda geri çekildiğinde neredeyse neşeli görünüyordu. "Ortalık temiz. Ve sakin."

Brutal, "Öyle kalacağını umalım," dedi. "Haydi, John Coffey, neredeyse geldik."

Depoyu kendi gücüyle geçebildi ama ofisime çıkan üç basamakta yardım etmemiz, sonra da küçük kapıdan neredeyse itmemiz gerekti. Yeniden ayağa kalktığında soluk soluğaydı ve gözleri donuklaşmıştı. Bir de şunu dehşetle fark ettim: Ağzının sağ köşesi tıpkı Melinda'nın odasına girip onu yastıklara yaslanmış bulduğumuzdaki gibi, aşağı doğru çekiliyordu.

Dean bizi duyup Yeşil Yolun başındaki masadan kalktı geldi. "Tanrıya şükürler olsun! Hiç dönmeyeceksiniz sandım, neredeyse yakalandığınızı ya da müdürün sizi ele verdiğini filan düşünmeye başlamıştım..." İlk kez John'u görüp durdu. "Aman Tanrım, ona ne oldu? Ölüyor gibi!"

"Ölmüyor o... öyle değil mi, John?" dedi Brutal. Gözleriyle Dean'i uyardı.

"Tabii ki değil. Ölüyor demek istemedim..." Dean sinirli sinirli güldü. "Ama..."

"Boşver," dedim. "Onu hücresine götürmemize yardım et."

Bir kez daha bir dağı çevreleyen tepelere benzemiştik ama bu kez dağ milyonlarca yıl erozyona göğüs germiş, hırpalanmış, kederli bir dağdı. John Coffey ağır ağır hareket ediyor, çok fazla sigara içen bir yaslı gibi ağzından nefes alıp veriyordu ama en azından hareket ediyordu.

"Ya Percy?" diye sordum. "Çok şamata yaptı mı?"

"Başlangıçta biraz," dedi Dean. "Ağzına yapıştırdığınız banda rağmen bağırmaya çalıştı. Küfrediyordu sanırım."

"Aman," dedi Brutal. "Neyse ki, nazik kulaklarımız başka yerdeydi."

"O zamandan beri yalnızca ara sıra kapıya bir tekme attı. "Dean bizi gördüğüne o kadar sevinmişti ki, gevezelik ediyordu. Gözlüğü terden pırıl pırıl parlayan burnunun ucuna kaymıştı, geri itti. Wharton'un hücresinin yanından geçtik. O değersiz genç sırtüstü yatmış, saksafon gibi horluyordu. Gözleri kapalıydı bu kez.

Dean baktığımı görüp güldü.

"Ondan hiç sorun çıkmadı! Yatağına yatalı beri kıpırdamadı bile. Ölü gibi. Percy'nin ara sıra kapıyı tekmelemesine gelince, hiç aldırmadım. Doğruyu söylemek gerekirse, memnun da oldum. Eğer hiç ses çıkarmasaydı ağzına yapıştırdığın o bantla boğulup boğulmadığını merak edecektim. Ama en iyisi bu da değil. Ne, biliyor musun? Ortalık New Orleans'da perhizin ilk günü kadar sakindi! Bütün gece gelen giden olmadı!" Bu sonuncusunu övünç dolu bir sesle söylemişti. "Paçayı kurtardık, çocuklar!"

Bu, bütün bu komediye neden giriştiğimizi aklına getirdi ve Melinda'yı sordu.

"İyi," dedim. John'un hücresine gelmiştik. Dean'in söyledikleri şimdi etkisini gösteriyordu: Paçayı kurtardık, çocuklar!

Dean, "Hani... biliyorsunuz... fare gibi mi oldu?" diye sordu. Önce Delacroix'nin Mr. Jingles'la oturduğu hücreye, sonra da

farenin geldiği yer olan tecrit odasına bir bakış fırlattı. İnsanların sessizliğin bile fısıldar gibi olduğu büyük bir kiliseye girdiklerinde yaptıkları gibi, sesini alçalttı. "Yine bir..." Yutkundu. "Ne demek istediğimi biliyorsunuz... Yine bir mucize miydi?"

Üçümüz kısaca birbirimize bakıp bildiğimizi doğruladık. "Onu kahrolası mezardan geri getirdi," dedi Harry. "Evet, bir mucizeydi, hem de nasıl."

Brutal hücrenin çifte kilidini açtı ve John'u hafifçe içeri itti. "Haydi bakalım, Kocaoğlan. Biraz dinlen. Hak ettin bunu. Biz de Percy'nin işine..."

John alçak, mekanik bir sesle, "Kötü bir adam o," dedi.

"Öyle, hiç kuşkusuz, bir cadı kadar kötü," diye katıldı ona Brutal en yatıştırıcı sesiyle. "Ama sen onun için hiç kaygılanma, onu sana yaklaştırmayacağız. Sen yalnızca şu yatağına uzan ve ben de hemen sıcak kahveni getireyim. Sıcak ve koyu. Kendini bambaşka biri gibi hissedeceksin."

John yatağının üzerine çöktü. Uzanıp hep yaptığı gibi yüzünü duvara döneceğini sandım

ama şimdilik orada oturdu. Ellerini dizlerinin arasında gevşekçe kavuşturmuş, başı eğik, ağzından soluk alıyordu. Melinda'nın ona verdiği Aziz Christopher madalyonu gömleğinin yakasından çıkmış, havada öne arkaya sallanıyordu. O seni korur, demişti ona, ama John Coffey hiç de güvende görünmüyordu. Harry'nin sözünü ettiği o mezarda Melinda'nın yerini almış gibiydi.

Ne var ki, ben o sırada John Coffey'yi düşünecek halde değildim.

Diğerlerine döndüm. "Dean, Percy'nin tabancasıyla copunu getir."

"Peki." Masaya döndü, tabancayla sopanın durduğu çekmeceyi açtı ve onları getirdi.

"Hazır mısınız?" diye sordum. Adamlarım, benim iyi adamlarım... hiçbir zaman o gece olduğu kadar gurur duymamıştım onlardan... başlarıyla onayladılar. Harry ile Dean sinirli görünüyorlardı; Brutal her zamanki gibi sakindi. "Pekâlâ. Konuşmayı bana bırakın. Sizler ağzınızı ne kadar az açarsanız, o kadar iyi olur ve herhalde o kadar çabuk biter... iyi ya da kötü. Tamam mı?"

Yine başlarını salladılar. Derin bir soluk alıp Yeşil Yoldan aşağı, tecrit odasına doğru yürüdüm.

Üzerine ışık vurunca Percy başını kaldırıp gözlerini kıstı. Yerde oturmuş, ağzına yapıştırdığım bandı yalıyordu. Başının arkasına doladığım kısmı çıkmıştı (herhalde terden ve saçındaki briyantinden çıkmış olacaktı) ve kalanını da çıkarmak üzereydi. Bir saat daha geçse avazı çıktığı kadar imdat istemeye başlayacaktı.

İçeri girdiğimizle ayaklarıyla kendini biraz daha geri itti, sonra odanın köşesinden başka kaçacak yeri olmadığını anlamış olacak ki, durdu.

Dean'in elinden tabancasıyla copunu alıp Percy'ye doğru tuttum. "Bunları geri ister misin?" diye sordum.

Bana kuşkuyla baktı, sonra başını salladı.

"Brutal," dedim. "Harry. Onu ayağa kaldırın."

Eğildiler, deli gömleğinin kollarının altından tutup kaldırdılar. Neredeyse burun buruna gelene kadar yaklaştım ona. Terinin ekşimsi kokusu burnuma geliyordu. Bir kısmı herhalde gömlekten kurtulma ya da ara sıra kapıya Dean'in duyduğu tekmeleri atma çabalarından kaynaklanmış olacaktı ama çoğunun bildiğimiz korkudan kaynaklandığını düşündüm: Geri geldiğimizde ona neler yapabileceğimizin korkusundan.

Bir şey olmaz, onlar katil değiller, diye düşünmüş olacaktı...sonra, belki de Elektrikli'yi düşünüp, evet, bir bakıma bizler katiliz, diye aklından geçirmiş olabilirdi. Ben kendim yetmiş yedi kişiyi infaz ettim; sandalyeye bağladığım katillerin herhangi birinin kurbanlarından daha fazla; Birinci Dünya savaşında Çavuş York'un öldürdüğünü söylediklerinden bile daha fazla. Percy'yi öldürmek mantıklı olmazdı ama biz zaten mantıksızca davranmıştık. Percy kolları arkasından bağlı, ağzı bantlanmış durumda orada otururken bunları düşünmüş olmalıydı. Dahası, insan bir örümceğin sineği bağladığından da sıkı biçimde paketlenmiş olarak yumuşak duvarlı bir odada yerde otururken herhalde düşüncelerinde mantığın pek rolü olmaz.

Uzun sözün kısası, eğer şimdi ona dediklerimi yaptıramazsam, asla yaptıramazdım.

"Ulumaya başlamayacağına söz verirsen bandı çıkarırım," dedim. "Seninle konuşmak istiyorum, bağrışmak değil. Ne diyorsun? Sakin olacak mısın?"

Eğer benim istediğim konuşmaksa, bu olaydan canını kurtarma şansının bulunduğunu anlayınca gözlerinde rahatlamış bir ifade belirdi. Başıyla onayladı.

"Eğer gürültü çıkarırsan, bandı yeniden takarım," dedim. "Bunu da anlıyor musun?"

Yine başını salladı, bu kez daha sabırsızca.

Uzandım, bandın çıkarmayı başardığı ucunu tuttum ve sertçe çektim. Yapıştığı yerden soyulurken bayağı ses çıkardı. Brutal yüzünü buruşturdu. Percy acıyla bağırıp dudaklarını ovuşturdu. Konuşmaya çalıştı, eli ağzının üzerindeyken bunu yapamayacağını fark edip elini indirdi.

"Beni bu deli gömleğinden çıkar, seni ahmak!" Yere tükürdü.

"Birazdan," dedim.

"Hemen! Hemen! Hemen sim...." Yüzüne bir tokat attım. Daha ne olduğunu anlayamadan yapmıştım işte... ama tabii işin buraya gelebileceğini biliyordum. Daha Müdür Moores'la Percy hakkındaki ilk konuşmamızda, Hal bana Delacroix'nın idamında Percy'yi öne çıkarmamı söylediğinde bile işin buralara gelebileceğini biliyordum. İnsanın eli yarı evcilleşmiş bir hayvana benzer; çoğu zaman iyidir ama bazen kontrolden çıkıp gördüğü ilk şeyi ısırır.

Kırılan bir dal gibi, sert bir şak sesi çıktı. Dean nefesini tuttu. Percy sok içinde bana bakakaldı. Gözleri o kadar iri açılmıştı ki, yuvalarından fırlayacak gibiydiler. Ağzı tıpkı akvaryumdaki bir balığınki gibi açıldı ve kapandı, açıldı ve kapandı.

"Sesini kes ve beni dinle," dedim. "Del'e yaptıkların için cezalandırılmayı hak ettin ve biz de sana hak ettiğin cezayı verdik. Böyle yapabilmemizin tek yolu da buydu. Hepimiz görüş birliğine vardık, bir tek Dean dışında, ama o da bize uyacak, çünkü uymazsa canına okuruz. Öyle değil mi, Dean?"

"Evet," diye fısıldadı Dean. Bembeyaz kesilmişti. "Sanırım öyle."

"Ve seni de doğduğuna pişman ederiz," diye sözlerini sürdürdüm. "İnsanların Delacroix idamını nasıl sabote ettiğini öğrenmelerini sağlarız..."

"Sabote etmek..."

"Ve az daha nasıl Dean'in ölümüne neden olduğunu. Seni eniştenin bulabileceği her işten attırmaya yetecek kadar gevezelik ederiz."

Percy öfkeyle başını sallıyordu. Buna inanmıyor, belki de inanamıyordu. Elimin izi tıpkı bir falcının işareti gibi, solgun yanağında duruyordu.

"Ve her ne olursa olsun, eşek sudan gelene dek dayak yemeni sağlarız. Bunu kendimizin yapmasına gerek yok. Bizim de tanıdıklarımız var, Percy, bunu görmeyecek kadar aptal mısın? Eyalet başkentinde değiller ama yine de bazı işleri yürütmeyi pek iyi bilirler. Bunlar burada dostları, kardeşleri, babaları olan insanlar. Senin gibi bok çuvallarının burnunu ya da penisini kesmeye bayılacaklardır. Bunu yalnızca sevdikleri birisi her gün avluda fazladan üç saat

kalabilsin diye yaparlar."

Percy başını sallamayı bırakmıştı. Şimdi yalnızca bakıyordu. Gözleri dolu dolu olmuştu, ama ağlamıyordu. Sanırım bunlar öfke ve çaresizlik gözyaşlarıydı. Ya da belki de ben öyle olduğunu umuyordum.

"Pekâlâ... şimdi de iyi tarafına bak, Percy. Sanırım bantı çıkarınca dudakların biraz yanıyordur ama bunun dışında gururunun incinen bir yanı yok... ve bunu şu anda bu odada bulunanlar dışında hiç kimsenin bilmesi gerekmiyor. Biz de asla kimseye anlatmayacağız. Öyle değil mi, çocuklar?"

Hepsi birden başlarını salladılar. "Tabii ki hayır," dedi Brutal. "Yeşil Yolun sorunları Yeşil Yolda kalır. Hep öyle olmuştur."

"Sen Briar Ridge'e gideceksin ve gidene dek biz de seni rahat bırakacağız," dedim. "İşi burada bırakmak istiyor musun, Percy, ya da bizle maç yapmak mı istiyorsun?"

Percy düşünürken uzun, çok uzun bir sessizlik oldu. Çeşitli olasılıkları düşünüp reddederken kafasında dönen çarkları görebiliyordum neredeyse. Sonunda, sanırım temel bir gerçek hesaplarına baskın çıktı: Bant ağzından çıkarılmıştı ama hâlâ deli gömleğini giyiyordu ve büyük olasılıkla bir yarış atı kadar sıkışmıştı.

"Tamam," dedi. "Konuyu kapanmış sayacağız. Şimdi beni bu gömlekten çıkarın. Omuzlarım sanki..."

Brutal beni omzuyla itip öne çıktı ve kocaman eliyle Percy'nin yüzünü tuttu; parmakları Percy'nin sağ yanağına gömülmüş, başparmağı da sol yanakta derin bir gamze yapıyordu.

"Birkaç saniye sonra," dedi. "Önce, beni dinle. Paul büyük patron olduğu için bazen nazik konuşması gerekir."

Percy'ye söylediklerimden hangisinin nazik olabileceğini hatırlamaya çalıştım, ama pek bir şey bulamadım. Yine de ses çıkarmamamın en iyisi olacağını düşündüm; Percy yeterince korkmuş görünüyordu ve bu etkiyi bozmak istemiyordum.

"İnsanlar nazik olmakla yumuşak olmanın aynı şey sayılmayacağını her zaman anlamazlar, ben işte bu noktada işe karışırım. Benim nazik olma kaygım yoktur. İşte açıkça söyleyeyim: Eğer sözünü tutmazsan, büyük olasılıkla bizi arkadan becerirler. Ama biz sonra seni buluruz, eğer tâ Rusya'lara gitmemiz gerekse bile seni buluruz ve seni beceririz. Yalnızca arkadan değil hem de, her türlü delikten. Ölmeyi isteyene dek seni beceririz, sonra da kanayan yaralarına sirke süreriz. Beni anlıyor musun?"

Başını salladı. Brutal'ın eli yüzünün yumuşak yerlerine bastırırken, Percy çok tuhaf bir biçimde yaşlı Tut-Tut'u andırıyordu.

Brutal onu bırakıp geri çekildi. Başımla Harry'ye işaret ettim, o da Percy'nin arkasına geçip kayışları çözmeye başladı.

"Unutma Percy," dedi Harry. "Geçmiş gitmiş olayları kapatmayı unutma."

Hepsi de yeterince korkunçtu; mavi üniformalı üç öcü... ama yine de içimden bildik bir çaresizliğin dalga dalga geçtiğini hissettim. Bir gün ya da bir hafta susabilir, çeşitli

hareketlerinin sonuçlarını hesaplayabilirdi ama sonunda iki şey; akrabalarına olan güveni ve kendini yenik gördüğü bir durumdan kurtarma isteği bir araya gelecekti. Bunlar olduğunda, içindekileri dökecekti. Belki John' u götürerek Melly Moores'un yaşamının kurtarılmasına yardımcı olmuştuk ve bunu hiçbir şeye değişmezdim (o günlerde dediğimiz gibi, "Çin'in bütün çaylarına bile"), ama eninde sonunda golü biz yiyecektik ve hakem bizi oyundan atacaktı. Cinayet dışında, Percy'ye sözünü tutturabilmemizin hiçbir yolu yoktu, hele bizden uzaklaşıp kendinin cesaret saydığı o şeyi yeniden kazanınca.

Brutal'a kaçamak bir bakış fırlattım ve onun da bunu bildiğini fark ettim. Bu da beni şaşırtmadı. Bayan Howell'in oğlu Brutus'un her zaman içi dışı birdi. Bana hafifçe omuz silkti; yalnızca bir omzu bir santim kadar kalkıp indi, ama bu kadarı yetti. Ne olmuş yani, diyordu o omuz silkiş. Ne yapalım, Paul? Biz yapmamız gerekeni yaptık ve yapabildiğimiz kadar iyi yaptık.

Evet. Sonuçlar da pek fena olmamıştı.

Harry deli gömleğinin son kayışını da çözdü. Percy tiksinti ve öfkeyle yüzünü buruşturarak o garip giysiyi çekiştirdi ve ayaklarının dibine düşürdü. Hiçbirimizin yüzüne bakmıyordu.

"Bana tabancamla copumu verin," dedi. Uzattım. Tabancayı kılıfına, copunu da özel halkasına soktu.

"Percy, eğer düşünecek olursan..."

"Ah, düşüneceğim," dedi yanımdan geçerken. "Hem de çok düşüneceğim. Hemen şimdiden başlayarak. Eve giderken. Biriniz mesai sonunda çıkışımı bildirirsiniz." Tecrit odasının kapısına varınca dönüp öfkeli, mahcup bir nefretle bizi süzdü. Aptal gibi saklayacağını umduğumuz bir sır için çok ölümcül bir karışımdı bu. "Eğer neden erken çıktığımı açıklamak istemiyorsanız tabii."

Odadan çıkıp uzun adımlarla Yeşil Yolda yürümeye başladı. Sinir içinde yeşil zeminli orta koridorun neden o kadar geniş olduğunu unutmuştu. Bu hatayı daha önce de bir kez yapmış ve paçayı kurtarabilmişti. Bu kez kurtaramayacaktı.

Peşinden kapıdan çıktım, onu sakinleştirmenin bir yolunu düşünüyordum. E Koğuşundan bu halde, kan ter içinde ve üstü başı perişan çıkmasını istemiyordum. Tokadımın izi hâlâ yanağındaydı. Diğer üçü peşimden geldiler.

Sonrası çok çabuk oldu; bir dakika içinde, belki daha da çabuk her şey olup bitmişti. Yine de bugün bile her şeyi hatırlıyorum. Sanırım eve gider gitmez her şeyi Janice'e anlatmam belleğime yerleşmesine yardımcı oldu. Sonra olanlar, Curtis Anderson'la şafakta yaptığımız toplantı, soruşturma, Hal Moores'un bizim için düzenlediği basın toplantısı (o sırada artık geri dönmüştü tabii) ve eyalet başkentindeki soruşturma komisyonu; yıllar içinde bunlar belleğimdeki pek çok şey gibi silikleşti. Ama o sırada Yeşil Yolda olan biteni çok iyi hatırlıyorum.

Percy başını öne eğmiş, Yolun sağ tarafından yürüyordu ve şu kadarını söyleyeyim: Hiçbir normal mahkûm erişemezdi ona.

Ancak John Coffey normal bir mahkûm değildi. John Coffey bir devdi ve bir dev kadar uzağa

erişebilirdi.

Uzun kahverengi kollarının parmaklıkların arasından uzandığını gördüm ve, "Dikkat Percy, dikkat!" diye bağırdım. Percy dönmeye başladı. Sol eli copuna gitmişti. Sonra yakalanıp John Coffey'nin hücresinin önüne çekildi. Yüzünün sağ tarafı parmaklıklara çarptı.

İnleyerek copunu kaldırıp John Coffey'ye doğru döndü. Kolayca vurabilirdi; John yüzünü ortadaki iki parmaklığın arasına o kadar bastırmıştı ki, başını aradan geçirmek ister gibiydi. Bu olanaksızdı tabii, ama öyle görünüyordu. Sağ eli uzandı, Percy'nin ensesini yakaladı, kavradı ve Percy'nin başını öne çekti. Percy copunu parmaklıkların arasına, John'un şakağına indirdi. Kan boşandı ama John aldırmadı. Ağzını Percy'nin ağzına bastırdı. Fısıltıya benzer bir ses, sanki uzun zamandır tutulan bir soluğun boşalmasını duydum. Percy oltaya yakalanmış bir balık gibi çırpınıyor, kurtulmaya çalışıyordu ama hiç şansı yoktu; John'un sağ eli ensesinden yakalamış, sımsıkı tutuyordu onu. İkisinin yüzü tıpkı parmaklıkların arasından şehvetle öpüştüklerini gördüğüm sevgililerin yüzleri gibi kaynaşmıştı. Percy bir çığlık attı; ses bantın arkasından gelir gibi boğuk çıktı ve yine kurtulmaya çabaladı. Bir an için dudakları biraz ayrıldı ve John Coffey'nin ağzından Percy Wetmore'unkine akan siyah, dönen dalgayı gördüm. Titreyen ağzından girmeyenler de burun deliklerinden içeri akıyordu. Sonra ensesindeki el kasıldı ve Percy yeniden John'un dudaklarına çekildi; hemen hemen yapıştı.

Percy'nin sol eli açıldı. Değerli copu yeşil marleylerin üzerine düştü. Onu bir daha asla alamadı.

Atılmaya çalıştım, sanırım atıldım da, ama hareketlerim kendi kendime ağır geliyordu. Tabancamı tuttumsa da kayışı hâlâ bağlıydı ve kılıfından çıkaramadım. Ayaklarımın altında zemin sanki müdürün derli toplu evinin arka odasındaki gibi sarsılıyordu. Bundan emin değilim ama tepedeki kafesli lambalardan birinin kırıldığını biliyorum. Cam parçaları yağdı. Harry şaşkınlık içinde bağırdı.

En sonunda .38'liğimin kabzasındaki emniyet kayışını çözmeyi becerdim ama daha kılıfından çekemeden John, Percy'yi itmiş ve hücresine dönmüştü. Ağzına çok kötü bir tat gelmiş gibi yüzünü buruşturmuş, ağzını ovuşturuyordu.

Brutal, "Ne yaptı?" diye bağırdı. "Ne yaptı o, Paul?"

"Melly'den emdiği her neyse, o şimdi Percy'de," dedim.

Percy, Delacroix'nin eski hücresinin parmaklıklarına yaslanmış duruyordu. Gözleri kocaman ve bomboş, bir çift sıfır gibiydi. Ona dikkatle yaklaştım. John'un Melinda'yla işi bittikten sonra yaptığı gibi öksürüp tıkanmaya başlamasını bekliyordum ama yapmadı. Önce yalnızca orada öylece durdu.

Gözlerinin önünde parmaklarımı şıklattım. "Percy! Hey, Percy! Uyan!"

Hiçbir şey olmadı. Brutal da bana katıldı ve iki eliyle Percy'nin bomboş yüzüne uzandı.

"Bu bir işe yaramayacak," dedim.

Brutal bana aldırmayarak ellerini Percy'nin burnunun dibinde çırptı. Ve bu işe yaradı gerçekten ya da yarar gibi göründü. Percy'nin gözkapakları kıpırdadı ve başına vurulmuş da yeni yeni kendine gelen birisi gibi uyuşuk bir halde çevresine bakındı. Gözlerini Brutal'dan

bana çevirdi. Bunca yıl sonra, hâlâ her ikimizi de görmediğinden eminim ama o zaman gördüğünü düşünüyordum; kendine geldiğini sanmıştım.

Parmaklıklardan ayrılıp ayaklarının üzerinde biraz sallandı. Brutal onu tuttu. "Yavaş, evlat, iyi misin?" Percy cevap vermedi, Brutal'ın yanından geçip nöbet masasına doğru yürüdü. Tam anlamıyla sendelemiyordu, ama iskele tarafına doğru yatık gidiyordu.

Brutal ona uzandı. Elini ittim. "Onu rahat bırak." Eğer sonra olacakları bilseydim öyle söyler miydim? 1932 sonbaharından beri bu soruyu binlerce kez sordum kendime. Yanıtı olmadı hiçbir zaman.

Percy on iki ya da on dört adım attı, sonra başı önünde, yine durdu. O sırada tam Vahşi Bill Wharton'un hücresinin önüne gelmişti. Wharton hâlâ o horlama seslerini çıkarıyordu. Bütün olan biten sırasında uyumuştu. Şimdi düşünüyorum da, ölürken de uyuyordu ve bu da onu oraya düşen çoğu adama göre çok şanslı yapıyor. Hak ettiğinden çok daha fazla şanslı olduğu kesin.

Biz neler olduğunu anlayamadan Percy tabancasını çekti, Wharton'un hücresinin parmaklıklarına yanaştı ve altı kurşunu da uyuyan adama sıktı. Tetiği çekebildiği kadar hızlı bam-bam-bam, bam-bam-bam. O kapalı yerde kulakları sağır edici bir gürültüydü bu. Olanları ertesi sabah Janice'e anlatırken hâlâ kulaklarımın çınlamasından kendi sesimi duyamıyordum.

Dördümüz birden ona koştuk. Dean önce vardı -nasıl olduğunu bilmiyorum, çünkü Çoffey, Percy'yi yakaladığında Brutal'la benim arkamdaydı- ama öyle oldu. Percy'nin bileğini tuttu. Tabancayı zorla elinden almaya hazırdı ama gerekmedi. Percy öylece bıraktı ve tabanca yere düştü. Sanki biz büzmüşüz da gözleri patenmiş gibi, bakışları üzerimizden kaydı. Percy'nin idrarı boşalırken hafif bir tıslama ve amonyak kokusu duyuldu; sonra diğer taraftan da doldururken daha yoğun bir koku yayıldı. Gözleri koridorun uzak bir köşesine takılmıştı. Bildiğim kadarıyla o gözler bir daha asla bizim dünyamızda bir şeyler göremediler. Öykümün en başlarında, Brutal birkaç ay sonra Mr. Jingles'ın renkli makarasının parçalarını bulduğunda, Percy'nin Briar Ridge'de olduğunu yazmıştım ve yalan da değildi. Gerçi hiçbir zaman vantilatörlü bir köşe odaya sahip olamadı ve hiçbir zaman eline geçirdiği bir grup deliyi itip kakamadı.

Ama en azından kendine ait özel bir odası olduğunu sanıyorum.

Arkası vardı ne de olsa.

Wharton sırtını hücresinin duvarına vermiş, yan yatıyordu. O sırada çarşafa yayılan ve betona damlayan bolca kandan başka bir şey göremedim, ama doktor Percy'nin Annie Oakley gibi ateş ettiğini söyledi. Dean'in, Percy'nin copunu fareye nasıl fırlatıp ucu ucuna kaçırdığı hikâyesini hatırlayınca pek şaşırmadım. Bu kez mesafe daha kısaydı ve hedef de kımıldamıyordu. Mermilerden biri karnına, biri kasıklarına, biri göğsüne, üçü de kafasına gelmişti.

Brutal öksürüyor ve eliyle barut dumanlarını yelpazeliyordu. Ben de öksürüyordum ama o zaman dek fark etmemiştim.

Brutal, "Son durak," dedi. Sesi sakindi ama gözlerindeki panik pırıltısı konusunda

yanılmaya olanak yoktu.

Koridordan aşağı bakıp John Coffey'nin yatağının ucunda oturmakta olduğunu gördüm. Ellerini yine dizlerinin arasında kavuşturmuştu ama başı yukardaydı ve artık hiç de hasta görünmüyordu. Bana hafifçe başını salladı ve tıpkı o ilk gün elini sıktığımda olduğu gibi, ben de başımı sallayarak kendi kendimi şaşırttım.

Harry, "Ne yapacağız?" diye kekeledi. "Aman Tanrım, ne yapacağız?"

Brutal aynı sakin sesiyle, "Yapabileceğimiz hiçbir şey yok," dedi. "Bittik. Öyle değil mi, Paul?"

Aklım çok hızlı çalışmaya başlamıştı. Korkmuş çocuklar gibi bana bakmakta olan Harry ile Dean'e baktım. Sonra gözlerimi orada elleri ve çenesi sarkmış duran Percy'ye çevirdim. Sonrada eski dostum Brutus Howell'a baktım.

"Bir şey olmayacak," dedim.

Sonunda Percy öksürmeye başladı. İki büklüm eğildi, ellerini dizlerine koydu ve öğürür gibi oldu. Yüzü kızarmaya başladı.

Diğerlerine geri durmalarını söylemek için ağzımı açıyordum ki gerek kalmadı. Abanıp zorlanmayla bir kurbağa vıraklaması arası bir ses çıkardı, ağzını açtı ve siyah, dönen nesnelerden bir bulut kustu. O kadar yoğundu ki, bir an için başını göremedik. Harry zayıf ve sulu bir sesle, "Tanrı bizi korusun" dedi. Sonra bulut taze karların üzerinde parlayan ocak güneşi kadar göz kamaştırıcı bir beyazlığa büründü. Percy ağır ağır doğrulup Yeşil Yoldan aşağı boş boş bakmaya devam etti.

Brutal, "Biz bunu görmedik," dedi. "Öyle değil mi, Paul?"

"Hayır. Ben de görmedim, sen de görmedin. Sen gördün mü, Harry?"

"Hayır," dedi Harry.

"Dean?"

"Neyi gördüm mü?" Dean gözlüğünü çıkarıp parlatmaya başladı. Titreyen ellerinden düşüreceğini sandım, ama düşürmemeyi becerdi.

"'Neyi gördüm mü' bu güzel. İşte yapacağımız bu. Şimdi, izci başınızı dinleyin, çocuklar ve ilk seferde anlayın, çünkü zamanımız çok az. Çok basit bir hikâye. Fazla karıştırmayalım."

3

Olan biteni o sabah on birde Jan'a anlattım. Neredeyse ertesi sabah diye yazacaktım ama tabii aynı gündü. Kuşkusuz yaşamımın en uzun günü. Burada olduğu gibi anlattım ve William Wharton'un, Percy'nin silahından çıkan mermilerle dolu durumda yatağında ölü yatmasıyla son verdim.

Hayır, doğru değil bu. Asıl son anlattığım, Percy'den çıkan böcekler ya da 'her-neyse'lerdi. Bunu anlatmak kolay değil, karınıza bile, ama anlattım.

Ben anlatırken Janice bana yarımşar fincan koyu kahve taşıdı. İlk başta ellerim dolu bir fincanı dökmeden tutamayacak kadar titriyordu. Sözlerimi bitirdiğimde titremem biraz azalmıştı ve az bir şeyler yiyebileceğimi bile düşündüm; belki bir yumurta ya da biraz çorba.

"Bizi kurtaran, yalan söylemek zorunda kalmamamız oldu. Hiçbirimizin."

Jan, "Yalnızca birkaç şeyi atladınız," diyerek başını salladı. "Çoğu küçük şeyler; bir idam mahkâmunu nasıl hapishaneden çıkardığınız ve onun ölüm döşeğindeki bir kadını nasıl iyi ettiği ve Percy Wetmore'u nasıl delirttiği gibi. Neyle? Boğazından aşağı tükürdüğü püre halinde bir beyin tümörüyle."

"Bilmiyorum Jan," dedim. "Bütün bildiğim eğer böyle konuşmaya devam edecek olursan, bu çorbayı ya kendin içersin ya da köpeğe içirirsin."

"Özür dilerim. Ama haklıyım, değil mi?"

"Evet," dedim. "Ama paçayı kurtardık..." Neden? Buna kaçış diyemezdiniz, izinli çıkış da doğru değildi. "Görev gezisi nedeniyle. Bunu onlara Percy bile anlatamaz. Eğer geri gelirse tabii."

"Eğer geri gelirse," dedi Jan. "Bu olası bir şey mi?"

Hiçbir fikrim olmadığını göstermek için başımı salladım. Ama vardı aslında. Geri geleceğini hiç sanmıyordum; ne 1932'de, ne'42'de, ne de '52'de. Bunda da haklı çıktım. Percy Wetmore1944'de yanıp kül olana dek Briar Ridge'de kaldı. O yangında on yedi hasta öldü ama Percy aralarında değildi. Yine her açıdan sessiz ve bomboş; -sonradan bu durumun katatonik sözcüğüyle tanımlandığını öğrendim- yangın bulunduğu kanada gelmeden çok önce bekçilerden biri tarafından dışarı çıkarıldı. Bir başka hastaneye gönderildi -ismini hatırlamıyorum şimdi, önemi de yok zaten- ve 1965'de öldü. Bildiğim kadarıyla son konuşması bizlere mesai bitiminde çıkışını yazmamızı söylemesi oldu... neden erken çıktığını açıklamak istemiyorsak tabii.

Asıl garip olan, hiçbir zaman pek bir şey açıklamak zorunda kalmamamızdı. Percy delirip Wharton'u vurmuş ve öldürmüştü. Anlattığımız bu kadardı ve her sözcüğü de doğruydu. Anderson, Brutal'a ateş etmeden önce Percy'nin nasıl göründüğünü sorduğunda Brutal tek bir sözcükle yanıt verdi. "Sessizdi," Korkunç bir an için kendimi tutamayarak güleceğimi sandım. Çünkü bu da doğruydu, Percy gerçekten de sessizdi, mesaisinin büyük bölümünde ağzı bantla kapalıydı ve söyleyebildiği en çok mmmph, mmmph, mmmph olmuştu.

Curtis saat sekize kadar Percy'yi orada tuttu. Percy bir kızılderili kadar sessiz, ama çok daha tuhaftı. O arada Hal Moores da geldi. Ciddi ama iddialı görünüyordu; yeniden eğere

çıkmaya hazırdı. Curtis Anderson bizlerin neredeyse duyabileceğimiz bir iç çekişiyle ona yol verdi. Şaşkın, korkmuş yaşlı adam gitmişti; Percy'nin üstüne yürüyen, kocaman elleriyle omuzlarından tutup sertçe sarsan müdür beydi artık.

"Evlat!" diye bağırdı Percy'nin bomboş yüzüne. O yüz daha şimdiden balmumu gibi erimeye başlamıştı bence. "Evlat! Beni duyuyor musun? Neler olduğunu biliyor musun?"

Percy'den çıt çıkmadı tabii. Anderson müdürü bir yana çekip bu işi nasıl halledeceklerini görüşmek istiyordu; politik açıdan tam bir bombaydı bu, ama Moores en azından şimdilik o işi erteledi ve beni Yeşil Yolda bir köşeye çekti. John Coffey yüzü duvara dönük, yatağında yatıyordu. Bacakları her zamanki gibi yarı yarıya sarkmıştı. Uyur gibi görünüyordu ve herhalde uyuyordu da... ama onun her zaman göründüğü gibi olmadığını öğrenmiştik.

"Benim evimde olanların geri döndüğünüzde olanlarla bir ilgisi var mı?" diye sordu Moores alçak bir sesle. "Seni elimden geldiği kadar koruyacağım, işime malolsa bile, ama bilmem gerek."

Hayır anlamına başımı salladım. Konuşurken ben de sesimi alçak tuttum. Koridorun başında ortalıkta dolaşan en azından bir düzine polis vardı. Bir başkası hücresinde Wharton'un fotoğrafını çekiyordu. Curtis Anderson onu seyretmek için dönmüştü ve o an için yalnızca Brutal bize bakıyordu. "Hayır, efendim. John'u gördüğünüz gibi hücresine geri getirdik, sonra Percy'yi tecrit odasından çıkardık. İşin güvenli olması için onu oraya tıkmıştık. Epeyce sinirleneceğini düşünmüştüm, ama öyle olmadı. Yalnızca tabancasıyla copunu istedi. Başka hiçbir şey söylemedi, koridordan yürüyüp gitti. Sonra, Wharton'un hücresine geldiğinde, tabancasını çekip ateş etmeye başladı."

"Sence tecrit odasına kapatılmak... aklını etkilemiş olabilir mi?"

"Hayır, efendim."

"Ona deli gömleği giydirdiniz mi?"

"Hayır, efendim. Gerek yoktu."

"Sakin miydi? Mücadele etmedi mi?"

"Mücadele etmedi."

"Onu tecrit odasına kapatmaya niyetli olduğunuzu anladığında bile sakin davrandı ve mücadele etmedi."

"Öyle." içimden bunu biraz süslemek geldi ama bu dürtümü bastırdım. Ne kadar basit olursa o kadar iyiydi, biliyordum. "Gürültü patırtı olmadı. Yalnızca uzak köşelerden birine gidip oturdu."

"O sırada Wharton'dan söz etmedi mi?"

"Hayır, efendim."

"Coffey'den de söz etmedi?"

Başımı iki yana salladım.

"Percy, Wharton için tetikte bekliyor olabilir miydi? Ona karşı bir şeyi var mıydı?"

"Olabilir," dedim sesimi daha da alçaltarak. "Percy nereden yürüdüğü konusunda dikkatsizdi, Hal. Bir keresinde Wharton uzandı, onu parmaklıklara kıstırdı ve biraz hırpaladı." Durakladım. "Biraz mıncıkladı diyebiliriz."

"O kadarcık mı? Yalnızca...'mıncıkladı'... ve o kadarla kaldı mı?"

"Evet, ama Percy için çok kötüydü yine de. Wharton kız kardeşi yerine Percy'yi becermeyi tercih edeceğini söyledi."

"Hmm." Moores yan yan John Coffey'ye bakmaya devam ediyordu. Sanki John Coffey'nin gerçek bir insan olduğuna, gerçekten bu dünyada bulunduğuna inanmak istermiş gibi. "Bu ona ne olduğunu açıklamaz ama neden Coffey'yi ya da sizlerden birini değil de, Wharton'u öldürdüğünü açıklamaya yardımcı olabilir. Ve adamlarından söz açılmışken, Paul, hepsi de aynı ifadeyi mi verecekler?"

"Evet, efendim," dedim ona. "Ve öyle de olacak," dedim Jan'a sofraya getirdiği çorbayı içmeye başlarken. "Bunu sağlayacağım."

"Sen yalan söyledin ama," dedi. "Hal'e yalan söyledin." Eh, böyle bir kadına ne demeli? Her zaman en iyi elbisenizde güve yenikleri arar ve genelde bulur da.

"Belki öyle, eğer o açıdan bakmak istersen. Ancak ona her ikimizin de vicdanımızı rahatsız edecek bir şey söylemedim. Hal'in içi rahat sanırım. Orada bile değildi ne de olsa. Curtis onu çağırana dek evde karısıyla ilgileniyordu." "Melinda'nın nasıl olduğunu söyledi mi?" "O sırada değil, vakit yoktu, ama Brutal'la ben çıkmak üzereyken yine konuştuk. Melly olanları pek hatırlamıyor ama iyiymiş. Ayakta dolaşıyor, gelecek yılki çiçek tarhlarından söz ediyormuş."

Eşim bur süre oturup yemek yememi seyretti. Sonra, "Hal bunun bir mucize olduğunu biliyor mu, Paul?" diye sordu. "Bunu anlıyor mu?"

"Evet. Hepimiz biliyoruz, orada bulunan hepimiz." "Bir yanım keşke ben de orada olsaydım diyor," dedi. "Ama sanırım orada olmadığım için memnunum. Eğer Şam yolunda Saul'ün gözlerinin açıldığını görseydim, herhalde kalp krizinden ölürdüm."

"Yok," dedim son kaşığı almak için kâsemi eğerken. "Herhalde ona biraz çorba pişirirdin. Bu çok güzel olmuş, tatlım."

"İyi." Ancak ne çorbayı, ne yemek pişirmeyi, ne de Saul'e Şam yolunda olanları düşünüyordu aslında. Pencereden dışarı dağlara doğru bakıyordu. Çenesini eline yaslamış, gözleri o dağların çok sıcak yaz günlerinin sabahlarında olduğu kadar sisliydi. Hiçbir neden olmadan, Detterick'in kızlarının bulunduğu gün gibi yaz günleri, diye düşündüm. Neden bir çığlık bile atmadıklarını merak ediyordum. Katil onların canını acıtmıştı; balkonda ve basamaklarda kan vardı. O halde neden bağırmamışlardı?

"Sen o Wharton'u gerçekte John Coffey'nin öldürdüğünü düşünüyorsun, değil mi?" diye sordu Janice sonunda bakışlarını pencereden çevirerek. "Kaza ya da öyle bir şey değildi; Percy Wetmore'u tıpkı bir tabanca gibi Wharton'a karşı kullandığını düşünüyorsun.". "Evet."

"Niçin?"

"Bilmiyorum."

"Lütfen bana yine Coffey'yi Yeşil Yoldan çıkardığınızda neler olduğunu anlatır mısın? Yalnızca o kısmını."

Anlattım. Ona parmaklıkların arasından fırlayıp John'un kolunu kavrayan sıska kolun bana nasıl bir yılanı hatırlattığını -çocukluğumuzda nehirde yüzerken hepimizin çok korktuğu o su mokasenlerinden birini- ve Coffey'nin nasıl Wharton'un kötü bir adam olduğunu söylediğini. Neredeyse fısıldayarak.

"Ve Wharton ne dedi?.." Karım yeniden pencereden dışarsını seyrediyordu ama kulağı bendeydi.

"Wharton dedi ki, 'Doğru, zenci, istediğin kadar kötüyüm.'"

"Ve hepsi bu kadar."

"Evet. Tam o sırada bir şeylerin olacağı duygusuna kapılmıştım, ama hiçbir şey olmadı. Brutal, Wharton'un elini John'dan çekti ve ona yatmasını söyledi. Wharton da yattı. Zaten ayakta zor duruyordu. Zencilerin özel bir elektrikli sandalyeleri olması gerektiğini söyledi, o kadar. Biz de işimize baktık."

"John Coffey onun kötü bir adam olduğunu söyledi."

"Evet. Bir zamanlar Percy için de aynı şeyi söylemişti. Belki birden fazla kez. Ne zaman olduğunu tam hatırlayamıyorum, ama söylediğini biliyorum."

"Ancak Wharton, John Coffey'ye kendisine bir şey yapmadı, değil mi? Percy'ye yaptığı gibi yani."

"Hayır. Hücreleri öyleydi ki, Wharton'unki yukarda nöbet masasına yakın, bir yanda; John'unki aşağıda karşı tarafta, birbirlerini pek göremiyorlardı bile."

"Bana yeniden Wharton onu tuttuğunda Coffey'nin nasıl göründüğünü anlat."

"Janice, böyle bir yere varamayacağız."

"Belki varırız, belki de varamayız. Bana yine nasıl göründüğünü söyle."

İçimi çektim. "Sanırım çok şaşırmış gibi diyebilirsin. Sanki kumsalda güneşlenirken gizlice yaklaşıp sırtına soğuk su damlatmışım gibi. Ya da bir tokat yemiş gibi."

"Tabii," dedi. "Durup dururken birinin öyle tutması onu irkiltmiştir, bir saniye için uyandırmıştır."

"Evet," dedim. Ve sonra. "Hayır."

"Hangisi peki? Evet mi, hayır mı?"

"Hayır. İrkilmek değildi. Benim iltihabımı iyileştirmek için hücresine girmemi istediği zamanki gibiydi. Ya da fareyi uzatmamı söylediğindeki gibi. Şaşırmıştı, ama dokunulduğuna değil... tam öyle değil, en azından... oh Tanrım, Jan, bilemiyorum."

"Pekâlâ, burada bırakalım," dedi. "Yalnızca John'un neden bunu yaptığını anlayamıyorum, hepsi bu. O yapı olarak şiddet düşkünü biri değil. Bu da bizi başka bir soruya getiriyor, Paul: O kızlar hakkında haklıysan onu nasıl idam edebilirsin? Onu nasıl elektrikli sandalyeye oturtabilirsin eğer bir başkası..."

Sandalyemde sıçradım. Dirseğim kâseme çarptı ve yere düşüp kırıldı. Aklıma bir fikir gelmişti. O aşamada mantıktan çok önseziydi ama belirli bir karanlık zarafeti de yok değildi.

"Paul?" diye sordu Janice telaşla. "Ne oldu?"

"Bilmiyorum," dedim. "Hiçbir şeyi kesin bilmiyorum ama elimden gelirse öğreneceğim."

4

Vurma olayının sonrası üç pistli bir sirke dönüştü. Pistlerin birinde vali, diğerinde cezaevi, üçüncüsünde de beyni sulanmış zavallı Percy vardı. Ya sirk yöneticisi? Basından çeşitli beyefendiler sırayla bu işi üstlendiler. O zamanlar şimdiki kadar kötü değillerdi -kendi kendilerinin o kadar kötü olmasına izin vermiyorlardı- ama daha Geraldo ile Mike Wallace ve diğerlerinden önceki günlerde bile dişlerini geçirecek bir şey buldular mı, dörtnala giderlerdi. Bu kez de böyle oldu ve devam ettiği sürece iyi bir gösteriydi.

Ancak en hareketli sirk bile; en korkunç hilkat garibelerini, en komik palyaçoları ve en vahşi hayvanları barındıran sirk bile eninde sonunda kasabadan ayrılmak zorundadır. Bu sirk de soruşturma komisyonundan sonra dağıldı. Soruşturma komisyonu kulağa çok özel ve korkunç geliyorsa da, bu seferki oldukça sakin ve zorakiydi. Başka koşullar altında olsa vali kuşkusuz birisinin başının tepside sunulmasını isterdi ama bu kez değil. Kayınbiraderi, karısının kanından olan bir adam çıldırmış ve birini öldürmüştü. Öldürdüğü adam da bir katildi gerçi, Tanrı'ya şükür ama, Percy yine de adamı hücresinde uyurken vurmuştu ki, buda pek mertçe değildi. Buna bir de söz konusu genç adamın Mart Tavşanı kadar deli olduğunu ekleyecek olursanız, valinin neden olayın olabildiğince çabuk kapatılmasını istediğini anlarsınız.

Harry Terwilliger'in kamyonetiyle Müdür Moores'un evine gidişimiz asla ortaya çıkmadı. Orada olmadığımız süre içinde Percy'ye deli gömleği giydirip tecrit odasına kapattığımız da asla ortaya çıkmadı. Percy vurduğunda William Wharton'un gırtlağına dek uyuşturucu dolu olduğu da hiç öğrenilmedi. Nasıl öğrenilsindi ki? Yetkililerin Wharton'un sisteminde yarım düzine kurşundan başka bir şey daha bulunduğundan kuşkulanmaları için hiçbir neden yoktu. Adli tabip onları çıkardı, morg görevlisi onu çamdan bir kutuya koydu ve işte sol kolunda Billy the Kid dövmesi taşıyan adamın sonu böyle oldu. Cehennem olup gitti de diyebiliriz.

Genelde şamata iki hafta kadar sürdü. O süre içinde, olayların ertesi sabahı mutfak masamda aklıma gelen düşünceyi incelemek için izin almak bir yana, ters bir gaz çıkarmaya bile cesaret edemedim. Kasım ortasına yakın bir gün işe gittiğimde sirkin artık kasabayı terk ettiğinden emin oldum. On ikisiydi sanırım, ama emin değilim. Korkuyla beklediğim kâğıdı işte o gün masamda buldum: John Coffey'nin infaz emrini. Hal Moores'un yerine Curtis Anderson imzalamıştı ama tabii bu da son derece yasaldı ve bana gelmeden önce mutlaka Hal'den de geçmiş olması gerekirdi. Halin idare binasındaki masasında oturmuş, önünde bu kâğıt, karısını düşündüğünü gözlerimin önünde canlandırabiliyordum. Melly, Indianola Hastanesindeki doktorlar için bir mucize filan gibiydi. O doktorlar idam emrini eline vermişler, ama John Coffey onu yırtıp atmıştı. Ancak şimdi, Yeşil Yol'dan yürüme sırası John Coffey'ye gelmişti ve içimizden kim bunu durdurabilirdi ki? Kim bunu durduracaktı?

İnfaz emrindeki tarih Kasımın 20'siydi. Bunu aldıktan üç gün sonra (on beşiydi sanırım), Janice cezaevini arayıp benim hasta olduğumu bildirdi. Bir fincan kahve içip amortisörleri laçka, ama bunun dışında güvenilir Ford'umla kuzeye doğru yola çıktım. Janice beni öpüp iyi şanslar dileyerek uğurlamıştı. Ona teşekkür ettim ama şansın ne olduğunu artık bilmiyordum; aradığımı bulmak mı, yoksa hiç bulmamak mı. Bütün bildiğim, arabayı sürerken içimden şarkı söylemek gelmediğiydi. O gün değil.

O gün öğleden sonra üç sularında kuzeydeki dağlık bölgeye vardım. Purdom ilçesi adliyesine tam kapanmak üzereyken girdim, bazı dosyaları inceledim, sonra yabancının birinin yerli iskeletlere burnunu soktuğunu kâtipten haber alan Şerif yanıma geldi. Şerif Catlett benim ne yaptığımı bilmek istiyordu. Ona anlattım. Catlett bir düşündü, sonra bana ilginç bir şey söyledi. Bunu ortalığa yayarsam tek bir sözcük bile söylediğini inkâr edeceğini ve zaten bağlayıcı bir tarafı olmadığını belirtti ama yine de önemliydi. Eve dönerken hep düşündüm ve o gece yatağın bana ait olan tarafında çok düşünce, pek az uyku vardı.

Ertesi gün güneş daha doğuda belirmeden kalktım ve aşağı, Trapingus ilçesine gittim. O koca bağırsak ve su torbası Homer Cribus'u atlayıp şerif yardımcısı Rob McGee ile görüştüm. McGee ona anlattıklarımı dinlemek istemedi. Büyük bir ısrarla dinlemek istemedi. Bir aşamada bunları duymamak için ağzıma bir yumruk patlatmak üzere olduğunu bile düşündüm ama sonunda gidip Klaus Detterick'e birkaç soru sormaya razı oldu. Oda sanırım asıl benim gidip sormaya kalkamayacağımdan emin olmak için. "Daha ancak otuz dokuzunda ama bugünlerde ihtiyar bir adama benziyor," dedi McGee. "Ve acısı tam da biraz olsun yatışmaya başlamışken kendini dedektif sanan ukala bir gardiyanın çıkıp külleri alevlendirmesine hiç ihtiyacı yok. Senin Detterick çiftliğine yaklaşmanı istemiyorum ama Klaus'la konuştuktan sonra seni bulmam gerek. Eğer canın sıkılmaya başlarsa aşağıdaki lokantada oturup bir parça börek ye. Seni yatıştırır." Sonunda iki parça yedim ve gerçekten de ağır geldi.

McGee lokantaya girip yanıma oturduğunda yüzünü okumaya çalıştımsa da, başarılı olamadım. "Eee?" diye sordum.

"Benimle eve gel, orada konuşuruz," dedi. "Burası bana göre fazla kalabalık."

Görüşmemizi McGee'nin ön verandasında yaptık. Her ikimiz de sıkıca giyinmiş olmamıza rağmen üşüyorduk, ama Bayan McGee evin içinde sigara içilmesine izin vermiyordu. O, zamanının ilerisinde bir kadındı. McGee bir süre konuştu. Kendi ağzından çıkanları hiç de beğenmeyen bir adam havasındaydı.

"Hiçbir şeyi kanıtlamaz. Bunu biliyorsun, değil mi?" dedi sonuna doğru. Sinirli bir tonda konuşuyor ve bir yandan da el sarması sigarasını saldırgan bir biçimde bana doğru sallıyordu; yüzü tiksinti doluydu. Kanıtların tamamının mahkemede görülüp dinlenmediğini her ikimiz de biliyorduk. Sanırım şerif yardımcısı McGee yaşamında ilk kez patronu kadar olaylardan habersiz olmayı istiyordu.

"Biliyorum," dedim.

"Ve bu tek bir şeye dayanarak onu yeniden yargılatmayı hayal ediyorsan, bir daha düşünsen iyi edersin, sinyor. John Coffey bir zenci ve Trapingus ilçesinde bizler zencilere yeniden yargılanma hakkı vermek konusunda çok titizizdir."

"Onu da biliyorum."

"Peki ne yapacaksın?"

Sigaramı verandanın parmaklıklarından aşağı, sokağa fırlattım. Sonra kalktım. Eve kadar beni uzun, soğuk bir yolculuk bekliyordu ve ne kadar erken başlarsam o kadar erken bitirirdim. "Keşke bilseydim, şerif yardımcısı McGee," dedim. "Ne çare ki, bilmiyorum. Bu

akşam tek bildiğim, o ikinci böreğin bir hata olduğuydu."

"Sana bir şey söyleyeyim, akıllım," dedi yine o saldırgan ses tonuyla. "Bence Pandora'nın Kutusunu hiç açmamalıydım."

"Onu açan ben değilim," dedikten sonra dönüş yoluna koyuldum.

Eve geç vardım; gece yarısını geçmesine karşın karım beni bekliyordu. Bekleyeceğini düşünmüştüm ve onu görmek, kollarını boynuma dolaması, bedenime yaslanan hoş, sıkı vücudu moralimi düzeltti. "Selam, yabancı," dedi ve sonra orama dokundu. "Bu çocuk hasta filan değil, değil mi? Olabildiğince sağlıklı."

"Evet, ham'fendi," deyip onu kucağıma aldım. Yatak odasına götürdüm ve şeker gibi tatlı tatlı seviştik. Tam doruğa ulaşırken, o nefis kendini bırakma ve boşalma duygusunu tadarken, John Coffey'nin hiç durmadan ağlayan gözlerini düşündüm. Ve Melinda Moores'un sözlerini: Rüyamda senin karanlıkta gezip dolaştığını gördüm. Ben de öyle.

Hâlâ karımın üzerinde yatarken, kolları hâlâ boynuma sarılmışken ben de ağlamaya başladım.

"Paul!" dedi, şaşırmış ve korkmuştu. Bütün evliliğimiz boyunca ağladığımı yarım düzineden fazla gördüğünü sanmıyorum. Normal koşullar altında asla ağlayan bir erkek olmamışımdır. "Paul, sorun nedir?"

Gözyaşlarımın arasında, "Bilinecek her şeyi biliyorum," dedim. Eğer gerçeği bilmek istersen, gereğinden fazlasını biliyorum. Bir haftadan az zaman sonra John Coffey'yi elektrikli sandalyeye oturtmam gerek, ama Detterick'in kızlarını öldüren William Wharton'du. Vahşi Bill'di o."

5

Ertesi gün, Delacroix'nın yüzümüze gözümüze bulaşan idamından sonra bizim mutfakta yemek yiyen aynı kadroyla yine yemekte buluştuk. Bu kez savaş konseyimizde bir de beşinci üye vardı: karım. Beni diğerlerine anlatmaya ikna eden Jan oldu; oysa ilk tepkim hiç söylememekti. Bizim bilmemiz, diye sordum ona, yeterince kötü değil mi zaten?

"Açık düşünemiyorsun," diye cevap verdi. "Büyük olasılıkla hâlâ çok üzgün olduğundan. Onlar zaten en kötüsünü biliyorlar; John'un işlemediği bir suçun sanığı olduğunu. Anlatman belki işleri biraz düzeltebilir."

Pek emin değildim ama önerisine uydum. Bildiklerimi (kanıtlayamıyordum gerçi, ama yine de biliyordum) Brutal, Harry ve Dean'e anlattığımda bir patırtı çıkmasını bekledimse de, ilk başta yalnızca düşünceli bir sessizlik oldu. Sonra Dean, Janice'in bisküvilerinden bir tane daha alıp üzerine aşırı miktarda tereyağı sürerken; "John onu gördü mü sizce?" diye sordu. "Wharton'un kızları öldürdüğünü, hatta belki de tecavüz ettiğini gördü mü?"

"Sanırım olayı görseydi, engel olmaya çalışırdı," dedim. "Wharton'u görüp görmediğine gelince, belki de kaçarken görmüştür. Sanırım öyledir. Eğer gördüyse de sonradan unuttu."

"Tabii," dedi Dean. "O özel biri ama bu onu akıllı yapmıyor. Wharton olduğunu ancak Bili parmaklıkların arasından uzanıp ona dokunduğunda hatırladı."

Brutal başını sallıyordu. "John o yüzden o kadar şaşırmış...öyle donakalmış görünüyordu. Gözlerini nasıl açtığını hatırlıyor• musunuz?"

Başımla onayladım. "Percy'yi Wharton'a karşı tıpkı bir tüfek gibi kullandı. Janice böyle demişti ve ben de bunu düşünüp durdum. John Coffey neden Vahşi Bill'i öldürmek işteşindi? Percy'yi belki; Percy onun gözlerinin önünde Delacroix'nın faresini ezmişti, Percy, Delacroix'yi diri diri yaktı ve John da bunu biliyordu, ama bildiğim kadarıyla John'a hiç bulaşmadı. Yeşil Yol'da birlikte oldukları bütün süre boyunca aralarında dört düzine sözcük geçmemiştir ve bunların yarısı da geçen geceydi zaten. Neden işteşindi? Percy, Purdom ilçesinden geliyordu ve oradaki beyaz oğlanlar doğrudan yollarına çıkmadıkça zencileri görmezler bile. Öyleyse neden yaptı? Wharton ona dokunduğunda bu kadar kötü ne görmüş ya da hissetmiş olabilirdi ki, Melly'nin bedeninden çıkardığı zehri içinde sakladı?"

"Ve bu arada kendi kendini de yarı yarıya öldürdü," dedi Brutal.

"Dörtte üç demek daha doğru olur. Ve düşünebildiğim, yaptıklarını açıklayabilecek kadar kötü tek olay Detterick'in ikizleriydi. Kendi kendime bunun çılgınlık olduğunu, çok büyük bir rastlantı olacağını söyledim. Mümkün olamazdı. Sonra, Curtis Anderson'un Wharton konusunda aldığım ilk rapora yazdığı bir şeyi hatırladım; Wharton'un vahşi bir deli olduğunu, bütün o insanları öldürdüğü soygundan önce eyaletti baştan aşağı dolaştığını yazmıştı. Eyaleti baştan aşağı dolaşmış. Bu aklımda kaldı. Sonra, içeri geldiğinde Dean'i boğmaya kalkışması vardı. O da beni düşünmeye zorladı..."

"Köpek," dedi Dean. Boynunda Wharton'un zinciri doladığı yeri ovuşturuyordu. Bunu farkında olmadan yaptığından eminim. "Köpeğin boynu nasıl kırılmıştı."

"Her neyse, Purdom ilçesine gidip Wharton'un mahkeme kayıtlarını inceledim; yalnızca

onu Yeşil Yola getiren cinayetlerin raporları vardı. Meslek yaşamının sonu, bir başka deyişle. Ben başını istiyordum."

"Çok sorun çıkarmış mı?" diye sordu Brutal.

"Evet. Kırıp dökme, basit hırsızlıklar, samanlıkları kundaklama, hatta patlayıcı madde hırsızlığı; bir arkadaşıyla beraber dinamit çalıp bir dere kıyısında patlatmışlar. Erken başlamış, daha on yaşındayken, ama benim aradığım orada yoktu. Sonra benim kim olduğumu ve ne yaptığımı öğrenmek için şerif çıkageldi ve aslında işime yaradı. Yalana başvurdum ve ona bir hücre araması sırasında Wharton'un şiltesinin altında küçük kızların çıplak fotoğraflarının bulunduğunu söyledim. Wharton'un geçmişinde sübyancılık olup olmadığına bakmaya geldiğimi, çünkü Tennessee'de kulağıma gelen birkaç faili meçhul dosya bulunduğunu anlattım. Detterick'in ikizlerinden asla söz etmemeye dikkat ettim. Onun da aklından geçtiğini sanmıyorum."

"Geçmez tabii," dedi Harry. "Neden geçsin ki? O olay çözümlenmişti nasıl olsa."

"Sanırım bu fikrin üzerine gitmenin yersiz olduğunu, çünkü Wharton'un dosyasında hiçbir şey bulunmadığını söyledim. Yani, dosyada çok şey vardı ama buna benzer bir sabıkası yoktu. Sonra şerif -adı Catlett'ti- güldü ve Wharton gibi bir çürük elmanın yaptığı her şeyin mahkeme dosyalarında yer almayacağını söyledi. Ne önemi vardı ki zaten? O ölmemiş miydi?"

"Bunu yalnızca kendi merakımı gidermek için yaptığımı, başkaca hiçbir nedeni olmadığını söyleyince rahatladı. Beni arkaya, kendi bürosuna götürdü, oturttu, bir fincan kahve verdi ve on altı ay önce Wharton daha on sekizine yeni basmışken, eyaletin batısında bir adamın onu ahırda kızıyla yakaladığını anlattı. Tam tecavüz sayılmazdı; adam olayın 'yalnızca bir parmak işinden ibaret olduğunu' söylemişti. Kusura bakma, tatlım."

"Önemi yok," dedi Janice. Yine de solgun görünüyordu.

Brutal, "Kız kaç yaşındaymış?" diye sordu.

"Dokuz," dedim.

Yüzünü buruşturdu.

"Adamın eğer ona arka çıkacak kardeşleri, kuzenleri filan olsaydı, Wharton'un peşine kendi düşerdi ama yapmadı. Catlett'e gitti ve yalnızca Wharton'un uyarılmasını istediğini açıkça belirtti. Hiç kimse eğer elindeyse, böyle çirkin bir olayın duyulmasını istemez. Her neyse, Şerif C. epeyce bir süredir Wharton'un yaramazlıklarıyla uğraşıyordu zaten; Wharton daha on beşindeyken onu sekiz ay ıslahevine kapatmıştı ve artık yettiği ne karar verdi. Üç yardımcısını yanına aldı, Wharton'un evine gittiler. Ağlayıp bağırmaya başlayan Bayan Wharton'u bir kenara itip Bay William 'Billy the Kid' Wharton'a aylık âdetlerini görmek bir yana, onlardan haberi bile olmayacak yaştaki kızlarla samanlıklara kapanan suratı sivilceli ahmakların başına neler geldiğini bir güzel anlattılar. 'O küçük serseriyi iyice bir uyardık,' dedi Catlett bana. 'Kafası kanayana, omzu çıkana ve kıçı neredeyse kırılana dek uyardık onu.'"

Brutal kendini tutamayıp gülmeye başlamıştı. "Tam da Purdom ilçesine yakışır biçimde," dedi. "Hem de nasıl."

"Aşağı yukarı üç ay sonra Wharton patlayıp soygunla biten çılgınlığına girişti," dedim. "Bu

ve işlediği cinayetler onu bize getirdi."

Harry, "Demek bir zamanlar küçük yaşta bir kızla bir sicili varmış," dedi. Gözlüğünü çıkardı, camlara üfledi ve parlatmaya başladı. "Hem de çok küçük. Bir kerelik yapması pek alışkanlık sayılmaz, değil mi?"

Eşim, "İnsan öyle bir şeyi yalnızca bir kez yapmakla kalmaz," dedi ve sonra dudaklarını o kadar sıkı kapattı ki, görünmez oldular.

Sonra onlara Trapingus ilçesine gidişimi anlattım. Rob McGee'yle çok daha açık konuşmuştum, başka çarem de yoktu aslında. Bugün bite Bay Detterick'e nasıl bir masal uydurduğunu bilmiyorum ama lokantada yanıma gelen McGee yedi yıl yaşlanmış görünüyordu.

Mayıs ortalarında, Wharton'un kısa haydutluk mesleğini sona erdiren soygundan yaklaşık bir ay kadar önce, Klaus Detterick ahırını (ve hemen yanındaki Bowser'in kulübesini) boyatmıştı. Kendi oğlunun yüksek bir iskeleye çıkmasını istemediğinden, zaten oğlan da okula gidiyordu, bir adam tutmuştu. Eli yüzü yeterince düzgün biriydi. Çok sessizdi. İş üç gün sürmüştü. Hayır, adam evde yatmamıştı, Detterick sakin ve sessiz olmanın her zaman güvenilir olma anlamına gelmediğini bilecek kadar akıllıydı; özellikle de yolların toz toprak içinde ne idüğü belirsiz adamlarla dolu olduğu o günlerde. Aile sahibi bir insanın dikkatli olması gerekiyordu. Zaten adamın kalacak bir yere ihtiyacı da yoktu; Detterick'e kasabada, Eva Price'ın evinde bir oda tuttuğunu söylemişti. Tefton'da gerçekten de Eva Price isimli bir hanım vardı ve oda kiralıyordu ama o mayıs ayında Detterick'in gündelikçisine benzer bir müşterisi olmamıştı; yalnızca ellerinde numune bavullarıyla her zamanki çizgili takım elbiseli, şapkalı adamlar. Bir başka deyişle, satıcılar. McGee bunu bana söyleyebildi, çünkü Detterick'in çiftliğinden dönüşte Bayan Price'a uğrayıp kontrol etmişti ve huzurunun bu kadar kaçması da bu yüzdendi.

"Yine de," diye ekledi. "İnsanın ağaçların arasında, açıkta yatmasını engelleyecek bir kanun yok, Bay Edgecombe. Bunu bir iki kez ben kendim de yaptım."

Gündelikçi Detterick'lerin evinde kalmamıştı ama iki kez onlarda yemek yemişti. Howie'yi, kız kardeşleri Çora ile Kathe'yi tanımış olacaktı. Onların gevezeliklerini; belki de yazı ne kadar sabırsızlıkla beklediklerini, çünkü eğer uslu olurlarsa ve hava da iyi olursa, annelerinin bazen verandada uyumalarına izin verdiğini, orada sanki Conestoga arabaları içinde Büyük Ovaları geçen öncü kadınlarmış rolünü oynayabildiklerini anlattıklarını dinlemiş olacaktı.

Onu orada sofrada oturmuş, kızarmış tavuk ve Bayan Detterick'in arpa ekmeğini yerken gözlerimin önüne getirebiliyordum. Dinliyor, kurt gözlerini güzelce maskeleyip başını sallıyor, biraz gülümsüyor ve her şeyi belleğinde saklıyor olmalıydı.

Janice kuşkuyla, "Bu Yeşil Yola ilk geldiğinde bana anlattığın o vahşi adama pek benzemiyor, Paul," dedi. "Hem de hiç."

"Siz onu İndianola Hastanesinde görmediniz ham'fendi," dedi Harry. "Ağzı açık, önlüğünün altında çıplak poposu ortada, öylece duruyordu orada. Onu biz giydirdik. Ya uyuşmuş olduğunu ya da gerizekâlı olduğunu düşündük. Öyle değil mi, Dean?"

Dean başıyla onayladı.

"Ahırı bitirip oradan ayrıldığının ertesi günü yüzüne eşarptan bir maske takmış bir adam Jarvis'teki Hampey'in nakliyat şirketini soymuş," diye anlattım. "Yetmiş dolar almış. Bir de nakliyecinin uğur diye yanında taşıdığı 1892 tarihli bir gümüş doları çalmış. O gümüş dolar yakalandığında Wharton'un üzerindeydi ve Jarvis de Tefton'dan yalnızca otuz mil uzakta."

"Yani bu hırsız... bu vahşi... onun üç gün Klaus Detterick'in yanında çalışıp ahırını boyadığını mı söylemek istiyorsun?" dedi karım. "Onlarla yemek yiyip tıpkı normal bir insan gibi lütfen bezelyeyi uzatır mısınız mı demiş?"

"Onun gibi adamların en korkunç yanı ne yapacaklarının hiç kestirilememesidir," dedi Brutal. "Detterick'leri öldürüp evlerini soymayı düşünmüş, sonra da güneşin önüne yanlış zamanda bir bulut geldiği için ya da öyle bir nedenle fikrini değiştirmiş olabilir. Belki yalnızca biraz durulmak istiyordu. Ama büyük olasılıkla o iki kıza göz koymuştu ve geri dönmeyi planlıyordu. Sen de öyle düşünmüyor musun, Paul?"

Başımı salladım. Tabii ki öyle düşünüyordum. "Ve bir de Detterick'e verdiği isim var."

"Ne ismi?" diye sordu Jan.

"Will Bonney."

"Bonney mi? Anlamı..."

"Billy the Kid'in gerçek adıydı o."

"Oh." Gözleri iri iri açıldı. "Oh! Demek John Coffey'yi kurtarabileceksin! Tanrı'ya şükür! Bütün yapacağın Bay Detterick'e William Wharton'un bir resmini göstermek... dosyasındaki resmide olur..."

Brutal'la birbirimize huzursuz birer bakış fırlattık. Dean biraz umutlu görünüyordu ama Harry gözlerini ellerine dikmiş, birdenbire tırnaklarıyla ilgilenir olmuştu.

"Ne var?" diye sordu Janice. "Neden birbirinize öyle bakıyorsunuz? Kuşkusuz, bu McGee biliyor ki..."

"Rob McGee bana iyi bir adam gibi göründü ve müthiş bir polis olduğunu sanıyorum," dedim. "Ama Trapingus ilçesinde pek bir ağırlığı yok. Oradaki asıl güç Şerif Cribus'un elinde ve onun da benim bulgularıma dayanarak Detterick dosyasını yeniden açacağı gün cehennemde karın yağacağı gündür."

"Ama... eğer Wharton orada idiyse... eğer Detterick onun bir resmini teşhis ederse ve orada olduğunu bilirlerse..."

"Mayısta orada olması haziranda geri dönüp o kızları öldürdüğü anlamına gelmez," dedi Brutal. Sanki birisine ailede bir ölüm haberi verir gibi hafif, nazik bir ses tonuyla konuşuyordu. "Bir yanda Klaus Detterick'e ahırını boyama işinde yardım edip sonra çekip giden bu adam var. Sonradan her tarafta suç işlediği anlaşılıyor ama Tefton civarında bulunduğu o mayıs ayının üç gününde ona karşı hiçbir kanıt yok. Öte yanda bu kocaman, dev zenci var. Nehir kıyısında, her ikisi de çıplak iki küçük kızın cesedini kollarında tutarken bulunmuş."

Başını iki yana salladı Brutal.

"Paul haklı, Jan. McGee'nin de kuşkuları olabilir, ama McGee önemli değil. Dosyayı yeniden açabilecek tek kişi Cribus'tur ve Cribus da kendince mutlu sonla biten bu olayı yeniden deşmeye hiç niyetli değil. 'Zencinin biriydi,' diye düşünür. 'Bizlerden biri değildi zaten. Harika. Cold Mountain'a giderim, Ma'nın yerinde bir biftekle soğuk bir bira atıştırır, sonra onun kızarmasını seyrederim. Bu iş de burada biter.'"

Janice tüm bunları yüzünde gittikçe artan bir dehşet ifadesiyle dinledikten sonra bana döndü. "Ama McGee buna inanıyor, değil mi Paul? Senin yüzünde gördüm. Şerif yardımcısı McGee yanlış adamı tutukladığını biliyor. O şerife karşı çıkamaz mı?"

"Elinden tek gelen karşı çıkıp işini kaybetmektir," dedim. "Evet, sanırım vicdanında bu işi yapanın Wharton olduğunu biliyor. Ama kendi kendine bütün söylediği, eğer çenesini kapalı tutup Cribus emekli olana ya da oburluktan çatlayana dek oyunu kurallarına göre oynarsa, işe konacağıdır. Ve o zaman her şeyin farklı olacağını kendi kendine söylüyor ve böylesi, olayı unutmasına yardımcı oluyordur. Büyük bir olasılıkla da bir konuda Homer'den fazla farkı yok. Kendi kendine, 'Ne de olsa, yalnızca bir zenci. Bunun için bir beyazı yakacak değiller,' diyor."

Janice, "O halde senin onlara gitmen gerek," dedi. Sesindeki kararlı, hiç kuşku duymayan ifade kanımı dondurdu. "Onlara git ve neler bulduğunu anlat."

"Ve bunları nasıl öğrendiğimizi söyleyelim, Jan?" diye sordu Brutal aynı alçak sesle. "Onlara John'u müdürün karısı üzerinde bir mucize gerçekleştirmesi için hapishaneden çıkarırken Wharton'un onun koluna yapıştığını mı anlatalım?"

"Hayır... tabii ki değil, ama..." O yönde buzun ne kadar ince olduğunu fark edip başka bir yöne kaymaya başladı. "Yalan söyleyin, o halde," dedi. Brutal'a kafa tutar gibi bakıp gözlerini bana çevirdi. Bakışları sanki bir gazetede delik açacak kadar yakıcıydı.

"Yalan söylemek," diye tekrarladım. "Neyin hakkında?"

"Neler bulduğun hakkında, önce Purdom ilçesinde, sonrada aşağıda, Trapingus'ta. Oraya, o ihtiyar şişko Cribus'a git ve Wharton'un, Detterick'in kızlarına tecavüz edip öldürdüğünü sana söylediğini anlat, itiraf ettiğini yani." Yakıcı bakışlarını bir an için Brutal'a çevirdi. "Sen de onu desteklersin, Brutus. İtiraf ettiğinde senin de orada olduğunu ve duyduğunu söylersin. Hatta herhalde Percy de duymuştur ve onu harekete geçiren de bu olmuştur. Wharton'u öldürdü, çünkü Wharton'un o çocuklara neler yaptığını düşünmeye dayanamadı. Aklını kaçırdı. Yalnızca... ne? Şimdi ne, Tanrı aşkına?"

Yalnızca benle Brutal değil; Harry ile Dean de dehşet içinde ona bakıyorlardı.

Harry, "Biz asla öyle bir şeyi rapor etmedik, ham' fendi," dedi. Sanki bir çocuğa anlatır gibi konuşuyordu. "İnsanlar önce bunu neden yapmadığımızı soracaklardır. Hücredeki bebeklerimizin eski işlenen suçlar hakkında söyledikleri her şeyi hemen rapor etmemiz gerekir. Onların ya da başkalarının eski suçları hakkında."

Brutal, "Onlara inandığımızdan değil hani," diye ekledi. "Vahşi Bill Wharton gibi bir adam her konuda yalan söyleyebilir, Jan. İşlediği suçlar, tanıdığı büyük adamlar, yattığı kadınlar, lisedeyken attığı goller, hatta kahrolası hava hakkında bile."

"Ama... ama..." Yüzü acı içindeydi. Gidip kolumu ona sarmak istedim ama beni sertçe itti.

"Ama o oradaydı! O kahrolası ahırlarını badana etti! ONLARLA AYNI SOFRAYA OTURDU!"

Brutal, "Bunlar suçu üzerine alması için daha çok sebep," dedi. "Ne de olsa, ne zararı var ki? Neden böbürlenmesin? Bir insanı iki kere kızartamazsın."

"Şunu iyi anlamış mıyım bakalım. Bu masada oturmakta olan bizler John Coffey'nin o kızları öldürmediğini, aksine hayatlarını kurtarmaya çalıştığını biliyoruz. Şerif yardımcısı McGee tüm bunları bilmiyor tabii, ama bu cinayetler yüzünden ölüme mahkûm edilen adamın onları işlemediği konusunda bir fikri var. Ve yine de... yine de... onun yeniden yargılanmasını sağlayamıyorsunuz. Dosyayı bile yeniden açamıyorsunuz."

"Evet," dedi Dean. Hızlı hızlı gözlüğünü parlatıyordu. "Aşağı yukarı öyle."

Jan başını öne eğip oturdu, düşüncelere daldı. Brutal bir şey söyleyecekti ki, elimi kaldırıp onu susturdum. Janice'in John'u içine girdiği ölüm hücresinden çıkarmanın bir yolunu bulacağını sanmıyordum ama bunun olanaksız olduğuna da inanmıyordum. Karım korkunç akıllı bir kadındı. Çok da azimliydi. Bu karışım bazen dağları vadilere çevirebilir.

"Pekâlâ," dedi sonunda. "O halde onu kendi başınıza çıkarmanız gerekiyor."

"Ham'fendi?" Harry şaşkın görünüyordu. Korkmuştu da.

"Yapabilirsiniz. Bir kere yaptınız, değil mi? Yalnız bu kez onu geri getirmeyeceksiniz."

Dean, "Çocuklarıma babalarının neden hapiste olduğunu açıklayanın siz olmasını ister miydiniz, Bayan Edgecombe?" diye sordu. "Bir katilin hapisten kaçmasına yardım etmek suçundan."

"Öyle bir şey olmayacak, Dean. Bir plan hazırlarız. Sanki gerçek bir kaçışmış gibi gösteririz."

"O halde bunun ayakkabılarını bağlamayı bile unutan bir adamın akıl edebileceği bir plan olmasına dikkat edin," dedi Harry. "Buna inanmaları gerekir."

Jan ona kuşkuyla baktı.

Brutal, "İşe yaramayacaktır," dedi. "Eğer bir yolunu bulabilsek bile, işe yaramayacaktır."

"Neden yaramasın?" Jan ağlamak üzereymiş gibiydi. "Nedenmiş peki?"

"Çünkü o iki metrelik, kel kafalı siyah bir adam ve anca kendi kendini beslemeye yetecek kadar bir beyne sahip," dedim. "Sence kaç saate yakalanır dersin? İki mi? Altı mı?"

"Daha önce de fazla dikkat çekmeden gezebildi," dedi Jan. Yanağından aşağı bir gözyaşı süzüldü. Elinin tersiyle sildi onu.

O kadarı doğruydu. Güneydeki bazı dost ve akrabalarıma mektup yazıp gazetelerde John Coffey'nin tanımına uygun biri hakkında bir şeyler görüp görmediklerini sormuştum. Hiçbir şey. Janice de aynını yapmıştı. Yalnızca tek bir örnek bulmuştuk; Alabama'nın Muscle Shoals kasabasında. 1929 yılında koro çalışması sırasında kiliseye hortum çarpmıştı ve iriyarı siyah bir adam yıkıntıların altından iki kişiyi çıkarmıştı. Olayı seyredenlerin önce ölü sandığı iki kişinin ciddi bir yaralarının olmadığı anlaşılmıştı. Sanki bir mucize gibiydi, demişti tanıklardan biri. Siyah adam kilisenin rahibi tarafından bir günlüğüne çalışmak üzere tutulmuş bir boş gezendi ve o heyecan içinde ortadan kaybolmuştu.

Brutal, "Haklısın, gezebildi," dedi. "Ama unutma ki, bu gezişler iki küçük kıza tecavüz edip öldürmekten hüküm giymeden önceydi."

Jan yanıt vermeden oturdu. Hemen hemen bir dakika öylece oturduktan sonra beni çok şaşırtan bir şey söyledi. Gözlerimden birdenbire yaşlar boşanması da onu bu kadar şaşırtmış olmalıydı. Uzandı ve her şeyi, tabakları, bardakları, çanakları, çatal bıçağı, sebze tabaklarını, üzerinde jambon kestiğimiz tabağı, sütü, soğuk cay sürahisini koluyla süpürüp yere attı. Masada ne var ne yok şangır, yere.

Dean, "Aman Tanrım'!" diye bağırıp kendini öyle hızla arkaya attı ki, neredeyse sırtüstü düşüyordu.

Janice ona aldırmadı. Brutal'la bana, çoğunlukla da bana bakıyordu. "Yani onu öldürecek misiniz, sizi korkaklar?" dedi. "Melinda Moores'un hayatını kurtaran, o iki küçük kızın da hayatlarını kurtarmaya çalışan adamı öldürecek misiniz? Eh, en azından dünyadan bir zenci eksik olacak, değil mi? Kendinizi bununla teselli edebilirsiniz. Bir zenci eksik olacak."

Ayağa kalktı, iskemlesine baktı ve onu tekmeyle duvara çarptı. İskemle duvardan geri sıçrayıp yerlere dökülmüş tabakların üzerine düştü. Bileğini tuttum ama çekip kurtardı.

Arka tarafa gitti, önlüğünü yüzüne kapatıp hıçkırmaya başladı. Dördümüz birbirimize baktık. Bir süre sonra ayağa kalkıp ortalığı toplamaya başladım. Önce Brutal, sonra Harry ile Dean de bana katıldılar. Ortalık yeniden az çok toplanınca gittiler. Bütün bu süre içinde hiçbirimiz tek kelime bile etmedik. Gerçekten de söyleyecek hiçbir şey kalmamıştı.

6

O gece izin gecemdi. Küçük evimizin oturma odasında oturmuş sigara içiyor, radyo dinliyor ve karanlığın yerden yükselip gökyüzünü kaplamasını seyrediyordum. Televizyon fena değil, ona karşı değilim, ama insanı dünyadan koparıp yalnızca kendi camına bağlamasını sevmiyorum. En azından o bakımdan radyo daha iyiydi.

Janice içeri geldi, koltuğumun yanı başında diz çöktü ve elimi tuttu. Bir süre ikimiz de hiçbir şey söylemedik, yalnızca öyle durup Kay Kayser'in Müzik Bilgisi Kolejini dinledik ve yıldızların belirmesini seyrettik. Benim için güzeldi.

"Sana korkak dediğim için özür dilerim," dedi. "Bunun için sana bütün evliliğimiz süresince söylediğim her şeyden çok daha pişmanım."

"Kampa gittiğimizde bana Kokuşuk Sam dediğinden bilemi?" diye sordum. Gülüştük ve bir iki öpücükten sonra aramız eskisi gibi düzeldi. O kadar güzeldi ki Janice'im, hâlâ onu düşlerim. Yaşlı ve yaşamaktan bezmiş olsam da, koridorların hep sidik ve haşlanmış bayat lahana koktuğu bu yalnız, unutulmuş yerde bile odama girdiğini hayal ederim. Mavi gözleri ve ellerimi bir türlü uzak tutamadığım güzel, diri göğüsleriyle hâlâ genç ve güzel olduğunu düşünürüm. O da, ama tatlım, ben o otobüs kazasında yoktum ki. Sen bir hata yaptın, hepsi bu, der. Şimdi bile rüyamda bunu görürüm ve bazen uyanıp da yalnızca bir düş olduğunu anladığımda ağlarım. Gençken hiç de kolay kolay ağlamayan ben.

"Hal biliyor mu?" diye sordu en sonunda.

"John'un masum olduğunu mu? Nereden bilebilir ki?"

"Onun yardımı olabilir mi? Cribus'a sözü geçer mi?"

"Hiç geçmez, tatlım."

Sanki bunu bekliyormuş gibi başını salladı. "O halde ona söyleme. Eğer yardımı dokunamazsa, Tanrı aşkına ona söyleme."

"Hayır."

Gözlerimin içine baktı. "Ve sen de o gece hastalık mazereti bildirmeyeceksin. Hiçbiriniz. Yapamazsınız."

"Hayır, yapamayız. Orada olursak, en azından onun için işi çabuklaştırabiliriz. O kadarını yapabiliriz. Delacroix gibi olmayacak." Neyse ki çok kısa süren bir an için Del'in yüzündeki siyah ipek maskenin tutuşup eskiden gözleri olan pişmiş jöle toplarının ortaya çıkması geldi gözlerimin önüne.

"Senin için hiç çıkış yok, değil mi?" Elimi alıp kadife gibi yumuşak yanağına sürttü. "Zavallı Paul. Zavallı sevgilim."

Hiçbir şey söylemedim. Hayatımda ne daha önce, ne de daha sonra hiçbir şeyden kaçmayı böyle istememiştim. Yalnızca Jan'ı yanıma alıp ikimiz tek bir çantayla, herhangi bir yere kaçalım istedim.

"Zavallı sevgilim," diye yineledi. "Onunla konuş."

"Kimle? John'la mı?"

"Evet. Konuş onunla. Onun ne istediğini öğren."

Düşündüm, sonra başımı salladım. Haklıydı. Genelde hep haklı olurdu.

7

İki gün sonra, on sekizinde Bill Dodge, Hank Bitterman ve birisi daha -kim olduğunu hatırlamıyorum, geçici biri- John Coffey'yi duşunu yapmaya D Koğuşuna götürdüler ve o gitmişken biz idamın provasını yaptık. Tut-Tut' un John'un dublörlüğünü yapmasına izin vermedik. Aramızda hiç konuşmadan hepimiz bunun ayıp bir davranış olacağını biliyorduk.

O işi ben yaptım.

"John Coffey," dedi Brutal titrek bir sesle, ben Elektrikli'ye kelepçelenmiş otururken. "Elektrikli sandalyede ölmeye mahkûm edildin, hüküm senin gibi vatandaşlardan oluşan bir jüri tarafından verildi..."

John Coffey gibi vatandaşlar mı? Ne şaka. Bildiğim kadarıyla, gezegende onun gibisi yoktu. Sonra, John'un benim ofisimden inen basamakların dibinde durmuş Elektrikli'ye bakarken söyledikleri aklıma geldi. Hâlâ oradalar, çığlıklarını duyabiliyorum.

"Kaldırın beni buradan," dedim boğuk bir sesle. "Şu kelepçeleri çözüp beni kaldırın."

Yaptılar ama bir an orada donup kaldığımı hissettim. Sanki Elektrikli beni bırakmak istemiyormuş gibi.

Koğuşa geri dönerken Brutal, Dean ile Harry'nin bile duyamayacakları kadar alçak bir sesle, "Hayatımda gurur duymadığım birkaç şey yaptım," dedi. "Ama ilk kez gerçekten cehenneme düşme tehlikesini hissediyorum."

Şaka yapmadığından emin olmak için ona baktım. Şaka yapmıyordu. "Ne demek istiyorsun?"

"Demek istiyorum ki, Tanrı'nın bir armağanını öldürmeye hazırlanıyoruz," dedi. "Bize ya da bir başkasına asla zarar vermemiş birini. Tanrı'nın önünde durup da bana bunu neden yaptığımı sorduğunda ben ne diyeceğim? Bunun işim olduğunu mu? Benim işim mi?"

8

John duştan dönüp geçici gardiyanlar da gittiklerinde hücresini açtım, içeri girdim ve yanına, yatağa oturdum. Brutal masadaydı. Başını kaldırdı, beni yalnız başıma orada gördü ve hiçbir şey söylemedi. Yalnızca o anda uğraştığı her ne yazı işiyse, ona döndü. Bir yandan da kurşunkaleminin ucunu yalıyordu.

John o garip gözleriyle bana baktı; kanlı, dalgın, yaşla dolu... ama yine de sakin o gözlerle. Sanki bir kez alıştıktan sonra ağlamak o kadar da kötü bir yaşam biçimi değilmiş gibi. Hatta biraz gülümsedi bile. Ivory sabunu kokuyordu. Hatırlıyorum, tıpkı akşam banyosunu almış bir bebek kadar temizdi.

"Selam, patron," dedi, sonra uzanıp ellerimi avuçlarına aldı. Son derece içten bir doğallıkla yapmıştı bunu.

"Selam, John." Boğazımda küçük bir yumru vardı; yutmaya çalıştım. "Sanırım artık işin nereye geldiğini biliyorsun. Bir iki gün daha kaldı."

Hiçbir şey söylemeden, orada ellerimi tutarak öylece oturdu. Şimdi geriye dönüp baktığımda bana bir şeylerin olmaya başlamış olduğunu düşünüyorum ama o zamanlar hem duygusal, hem de zihinsel açıdan görevimi yapmaya o kadar yoğunlaşmıştım ki, fark edemedim.

"O akşam yemek için özel bir isteğin var mı, John? Sana hemen hemen her şeyi hazırlayabiliriz. Eğer istersen bira bile getirebiliriz. Yalnızca bir kahve fincanına koymamız gerekir, hepsi bu."

"Hiç sevemedim," dedi.

"O halde özel bir yemek?"

Temiz kahverengi kafasında alnı kırıştı. Sonra çizgiler geçti ve gülümsedi. "Et iyi olurdu."

"Et olsun o halde. Sos ve patates püresiyle." Kolunuzun üzerinde uyuduğunuzda hissettiğiniz türden bir karıncalanma hissettim; bütün bedenimde. Benim bedenimde.

"Yanında başka ne?"

"Bilmem, patron. Ne verirseniz sanırım. Bamya belki, ama ben yemek seçmem."

"Pekâlâ," dedim ve onun tatlı olarak da Bayan Janice Edgecombe'un şeftalili tatlısını yiyeceğini düşündüm. "Peki ya rahip? Öbür gece birlikte dua edebileceğin birisi? insanı rahatlatır, pek çok kez gördüm. Peder Schuster'i arayabilirim; yine o gelmişti Del..."

"Rahip filan istemem," dedi John. "Bana iyi davrandın, patron. Eğer istersen, sen bir dua edebilirsin. Yeterli olur. Seninle daha kolay olur sanırım."

"Ben mi! John, ben yapamam..."

Ellerime biraz bastırdı ve o duygu daha da şiddetlendi. "Yapabilirsin," dedi. "Değil mi, patron?"

"Sanırım," dediğimi duydum. Sesim sanki yankı yapıyor gibiydi. "Sanırım yapabilirim, eğer gerekirse."

O aşamada içimdeki duygu şiddetlenmişti. Eskiden, iltihabımı iyileştirdiğinde olduğu gibi, ama bu kez farklıydı. Yalnızca bu kez bir rahatsızlığım olmadığından da değil. Farklıydı, çünkü bu kez bunu yaptığının farkında değildi. Birdenbire korktum ve boğulurcasına oradan çıkma ihtiyacı hissettim. İçimde önceden hiçbir ışığın olmadığı yerlerde ışıklar yanıyordu. Yalnızca beynimde değil; her tarafımda.

"Sen ve Bay Howell ve diğer bütün patronlar bana iyi davrandınız," dedi John Coffey. "Üzüldüğünüzü biliyorum ama artık bırakın, çünkü ben gitmeyi istiyorum, patron."

Konuşmaya çalıştımsa da beceremedim. O konuşabiliyordu ama. Bundan sonra söyledikleri duyduğum en uzun konuşmasıydı.

"Gördüğüm ve hissettiğim acılardan yoruldum artık, patron. Yağmur altında bir ispinoz gibi yalnız, hep yollarda olmaktan yoruldum. Hiçbir zaman bana eşlik edecek, bana nereden geldiğimizi, nereye gittiğimizi ve nedenini söyleyecek bir yoldaşım olmadan. İnsanların birbirlerine karşı bu kadar kötü olmalarından yoruldum. Yardım etmeye çalışıp da edemediğim bütün o zamanlardan. Karanlıkta olmaktan yoruldum. Asıl da acıdan. Çok fazla. Eğer sona erdirebilseydim, yapardım. Ama yapamıyorum."

Yeter, demeye çalıştım. Yeter, ellerimi bırak. Eğer sen boğulmazsan ben boğulacağım. Ya boğulacağım ya da patlayacağım.

"Patlamazsın," dedi hafifçe gülümseyerek... ama ellerimi bıraktı.

Öne doğru eğildim. Nefesim kesilmişti. Dizlerimin arasından beton zemindeki her bir çatlağı, her oyuğu, her mika parıltısını görebiliyordum. Duvara baktım ve oraya 1924'de, 1926'da,1931'de yazılmış olan isimleri gördüm. O isimlerin üzeri silinmişti ve onları yazan adamlar da silinip gitmişti sözün gelişi...ama sanırım hiçbir şeyi asla tamamen silip atamazsınız dünya denen bu karanlık aynadan. Şimdi onları yeniden gördüm, bir biri üzerine geçmiş karmakarışık isimlerdi; onlara bakmak tıpkı ölülerin konuştuğunu ve şarkı söylediğini ve merhamet diye bağırdıklarını duymak gibiydi. Gözlerimin yuvalarında zonkladığını hissettim, kendi kalbimi duydum, bedenimin bütün bulvarlarından akan kanımın sesini duydum, tıpkı her bir tarafa gönderilmiş mektuplar gibi.

Uzaktan bir tren düdüğü duydum; Priceford'a giden üç elli treniydi sanırım, ama emin olmazdım, çünkü daha önce hiç duymamıştım. Cold Mountain'da duyamazdım, çünkü demiryolu eyalet cezaevine en yakın on mil doğudan geçiyordu. Onu cezaevinden duymuş olamazdım, böyle denirdi ve '32 Kasımına kadar ben de buna inanırdım, ama o gün o sesi duydum.

Bir yerlerde bir ampul patladı, bomba gibi.

"Bana ne yaptın?" diye fısıldadım. "Ah John, ne yaptın?"

"Özür dilerim, patron," dedi sakin sakin. "Düşünmeden oldu. Çok bir şey değil sanırım. Yakında normale dönersin."

Kalkıp hücrenin kapısına gittim. Tıpkı bir düşte yürüyor gibiydim. Oraya vardığımda; "Neden bağırmadıklarını merak ediyorsun," dedi. "Hâlâ merak ettiğin tek şey bu, değil mi? O küçük kızlar hâlâ verandadayken neden bağırmadılar?"

Dönüp ona baktım. Gözlerinin içindeki her bir kırmızı damarı, yüzündeki her gözeneği görebiliyordum... ve acısını, tıpkı bir süngerin su çekmesi gibi diğer insanlardan çektiği acıyı hissedebiliyordum. Sözünü ettiği karanlığı da görebiliyordum. Onun gördüğü dünyanın her yerinde vardı bu ve o anda ona hem acıdım, hem de içim rahatladı. Evet, yapacağımız şey korkunçtu, bunu hiçbir şey asla değiştiremezdi... ama öte yandan, ona iyilik etmiş olacaktık.

"O kötü adamı... beni tuttuğunda gördüm," dedi John. "O işi yapanın o olduğunu o zaman anladım. O gün onu görmüştüm. Ben ağaçların arasındaydım, onları yere atıp kaçtığını gördüm, ama..."

"Unuttun," dedim.

"Haklısın, patron. O bana dokunana dek unuttum."

"Neden bağırmadılar, John? Canlarını acıtıp kanattı, anne babaları hemen yukardaydı, öyleyse neden bağırmadılar?"

John o dalgın gözleriyle bana baktı. "Birisine, 'Eğer ses çıkarırsan seni değil, kardeşini öldürürüm,' dedi. Diğerine de aynı şeyi söyledi. Anladın mı?"

"Evet," diye fısıldadım. Anlamıştım. Karanlıkta Detterick'lerin verandası. Wharton'un bir zebani gibi üzerlerine eğilmesi. Belki kızlardan biri ağlamaya başlamıştı ve Wharton ona vurdu, kızın burnundan kan boşandı. Kanın çoğu oradan gelmişti.

"Onları sevgileriyle öldürdü," dedi John. "Birbirlerine olan sevgileriyle. Nasıl olduğunu anlıyor musun?"

Başımı salladım. Konuşamıyordum.

Gülümsedi. Gözyaşları yine akıyordu, ama gülümsedi. "Bu her gün olur," dedi. "Dünyanın her yanında." Sonra yatıp yüzünü duvara döndü.

Yeşil Yola çıktım, hücresini kilitledim ve nöbet masasına yürüdüm. Kendimi hâlâ bir düşte gibi hissediyordum. Brutal'ın düşüncelerini duyabildiğimi fark ettim; çok hafif bir fısıltı, bir sözcüğün nasıl yazıldığı. Teslim'di sanırım. E'den sonra s, diye düşünüyordu; s'den sonra da l olmalı... nasıl yazılıyor bu kahrolası şey? Sonra başını kaldırdı, gülümseyecekti ki, bana iyice bir bakınca durdu. "Paul?" diye sordu. "İyi misin?"

"Evet." Sonra ona John'un bana anlattıklarını söyledim; hepsini değil tabii, hele dokunuşunun bana ne yaptığını kesinlikle değil (o kısmını hiç kimseye, hatta Janice'e bile söylemedim; Elaine Connelly bunu ilk öğrenen olacak, hepsini okuduktan sonra bu son sayfaları da okumak istiyor); John'un gitmeyi isteme konusunda söylediklerini tekrarladım. Bu, Brutal'ı en azından birazcık rahatlattı ama onun bunu benim mi uydurduğumu merak ettiğini hissettim (yoksa duydum mu?). İçini rahatlatmak için. Sonra inanmaya karar verdiğini hissettim, çünkü zamanı geldiğinde işleri kolaylaştıracaktı.

"Paul, senin şu iltihap tekrarlıyor olmasın?" diye sordu. "Yüzün kızarmış gibi."

"Hayır, iyiyim sanırım," dedim. İyi değildim ama artık John'un haklı olduğundan ve iyi olacağımdan emindim. O karıncalanmanın geçmeye başladığını hissediyordum.

"Yine de odana çekilip biraz uzansan fena olmaz," dedi.

Uzanmak o an için istediğim en son şeydi; o kadar saçma bir düşünceydi ki, neredeyse gülecektim. Asıl içimden gelen belki kendime küçük bir ev yapmak, sonra damını aktarmak, arkada bir bahçe açmak ve sürüp ekmekti. Hepsi de akşam yemeğine kadar.

İşte böyle, diye düşündüm. Her gün. Dünyanın her yerinde. O karanlık. Dünyanın her yerinde.

"İdareye bir gideceğim," dedim. "Orada kontrol etmem gereken bir iki şey var."

"Sen bilirsin."

Kapıyı açtım, sonra dönüp baktım. "Doğru yazdın," dedim. "T-e-s-l-i-m. L'den sonra, m'den önce i. Çoğunlukla, sesli harften sonra sessiz harf gelir, ama bütün kuralların istisnaları vardır."

Dışarı çıktım. Ağzı bir karış açık bakakaldığını görmek için arkama dönüp bakmam gerekmiyordu.

Mesainin geri kalan bölümünde dolanıp durdum. Beş dakikadan fazla oturamıyor, yine ayağa fırlıyordum, idareye gittim, sonra boş avluda ileri geri dolanıp durdum. Herhalde kulelerdeki nöbetçiler benim delirdiğimi düşünmüşlerdir. Mesaim bittiğinde yine sakinleşmeye başlamıştım; kafamın içindeki o düşüncelerin hışırtısı, tıpkı kuru yaprakların karışması gibi, geçmiş gibiydi.

Ama eve dönerken yolun yarısında yeniden güçlendi. Tıpkı idrar yolları iltihabım gibi. Ford'umu yolun kenarına çekip inmem, başım önde, soluğum boğazımda sanki koynunuzdan çıkardığınız bir şey kadar sıcacık, neredeyse yarım mil hızlı hızlı koşmam gerekti. Ancak o zaman biraz normal hissetmeye başladım. Ford'un park edildiği yere kadar yarı yolu koştum, kalanı yürüdüm. Nefesim soğuk havada duman gibi çıkıyordu. Eve döndüğümde Janice'e John Coffey'nin hazır olduğunu, gitmek istediğini söylediğini anlattım, içi rahatlamış gibi başını salladı. Rahatlamış mıydı gerçekten? Bilemiyorum. Altı, hatta üç saat önce olsa bilirdim, ama artık bilemiyordum. Böylesi daha iyiydi. John yorgun olduğunu söyleyip durmuştu hep ama ne demek istediğini ancak şimdi anlıyordum. Onun yaşadıkları herkesi yorardı. Kim olsa biraz durup dinlenmeyi özlerdi.

Janice bana neden bu kadar kızarmış olduğumu ve ter koktuğumu sorunca ona eve gelirken arabayı durdurup biraz koştuğumu söyledim. Ancak o kadarını; daha önce de söylemişimdir herhalde (gözden geçirip kontrol etmek için çok fazla sayfa var elimde) evliliğimizde yalanın pek yeri yoktu, ama yine de nedenini söylemedim ona.

O da sormadı.

9

John Coffey'nin Yeşil Yoldan yürüme sırasının geldiği gece fırtına ve gök gürültüsü yoktu. '30'larda yılın bu zaman için sanırım, mevsimlik bir soğuk vardı. Kullanıla kullanıla tükenmiş tarlaların, yer yer buz kesmiş çitlerin üzerinde bir milyon yıldız parlıyor, temmuz ayının mısırlarının kuru koçanları üzerinde ışıldayan elmaslar gibi görünüyorlardı.

Bu kez işin başında Brutus Howell vardı; başlığı o takacak ve zamanı geldiğinde Van Hay'e o talimat verecekti. Van Hay'in yanına Bill Dodge girmişti. 20 Kasım gecesi saat on biri yirmi geçe Dean, Harry ve ben dolu olan tek hücremize gittik. John Coffey ellerini dizlerinin arasında kavuşturmuş, yatağının ucunda oturuyordu. Mavi gömleğinin yakasında ufacık bir salça lekesi vardı. Parmaklıkların arasından bize baktı. Bizim hissettiğimizden çok daha sakin görünüyordu. Ellerim buz kesmiş, şakaklarım zonkluyordu. Onun istekli olduğunu bilmek bir şeydi; en azımızdan işimizi yapabilmemize olanak tanıyordu; ama onu bir başkasının işlediği suçtan ötürü idam edeceğimizi bilmek de bir başka şeydi.

Hal Moores'u en son o akşam yedi sularında görmüştüm. Odasında paltosunun düğmelerini ilikliyordu. Yüzü solgundu, elleri o kadar çok titriyordu ki, o düğmeler epeyce uğraştırıyordu onu. Tıpkı bir çocuğa yapacağınız gibi, ellerini yana itip o düğmeleri kendim iliklemek geldi içimden. İşin komik yanı, bir önceki hafta sonu Jan'la ziyafetine gittiğimizde, Melinda'nın o idam günü Hal'in göründüğünden çok daha iyi görünüyor olmasıydı.

"Bu sefer kalmayacağım," demişti. "Curtis orada olacak, hem sen ve Brutus varken Coffey'nin iyi ellerde olacağından eminim."

"Evet, efendim, elimizden geleni yapacağız," dedim. "Percy1den yeni haber var mı?" Kendine geliyor mu, demek istiyordum tabii. Şu anda bir yerlerde bir odada oturmuş birilerine, bir doktora herhalde; onu diğer sorunlu çocuklar gibi deli gömleğine tıkıp tecrit odasına attığımızı anlatıyor olmasın? Percy'nin deyişiyle, diğer ahmaklar gibi... Ve eğer öyleyse, ona inanıyorlar mıdır acaba? Ancak Hal'e göre Percy'de hiçbir değişiklik yoktu. Şu ana kadar hiç konuşmamış ve bilindiği kadarıyla bu dünyaya dönmemişti. "Hâlâ İndianola'da 'değerlendirmedeydi,'" demişti Hal her ne demekse der gibi; ama eğer hiçbir gelişme görülmezse, yakında başka bir yere yerleştireceklerdi.

Hal paltosunun en son düğmesini iliklemeyi sonunda başarmıştı. Ancak o zaman, "Coffey'nin durumu nasıl?" diye sordu:

Başımı eğdim, "iyidir, müdürüm."

O da başını salladı, sonra kapıya doğru yürüdü. Yaşlı ve hasta bir görünüşü vardı. "Bu kadar iyilik ve bu kadar kötülük nasıl oluyor da aynı adamda bir araya gelebiliyor?" diye sordu. "Benim karımı iyileştiren adamla o iki küçük kızın katili nasıl aynı kişi olabilir? Sen bunu anlayabiliyor musun?"

Ona benim de anlamadığımı, Tanrının işine akıl sır ermediğini, hepimizin içinde hem iyilik, hem de kötülük bulunduğunu, bunu sorgulamanın bize düşmediğini, vesaire, vesaire, vesaire, dedim. Söylediklerimin çoğu kiliseden öğrendiklerimdi. Hal başını sallayarak dinledi ve morali düzelmiş göründü. O başını sallayabilirdi, değil mi? Evet. Ve morali de düzelebilirdi. Yüzünde derin bir keder vardı, pekâlâ sarsılmıştı; bundan hiç kuşku duymadım, ama bu kez

gözyaşları yoktu, çünkü evinde gidebileceği bir karısı, eşi vardı ve sağlığı da iyiydi. John Coffey sayesinde çok iyiydi ve John'un ölüm emrini imzalayan adam çıkıp onun yanına gidebilirdi. Bundan sonra olacakları seyretmesi gerekmiyordu. O gece şafağa doğru ilerleyen yalnız ve suskun saatlerde John Coffey kasabadaki hapishanenin bodrum katında yatıp soğurken, o karısının sıcacık koynunda uyuyabilecekti. Bütün bunlar için Hal'den nefret ediyordum. Yalnızca birazcık ve bunu da atlatacaktım tabii ki, ama yine de nefretti işte. Gerçek bir nefret.

Şimdiyse peşimde her ikisi de solgun yüzlü ve morali sıfır olan Dean ve Harry ile hücreye girdim. "Hazır mısın, John?" diye sordum.

Başını salladı. "Evet, patron. Sanırım."

"Peki, öyleyse. Çıkmadan önce söylemem gereken bir şeyler var."

"Ne gerekiyorsa söyle, patron."

"John Coffey, mahkemenin yetkilisi olarak..."

Sonuna dek söyledim ve bitirince Harry Terwilliger yanıma gelip elini John'a uzattı. John bir an için şaşırmış göründü, sonra gülümseyip uzatılan eli sıktı. Arkasından Dean her zamankinden solgun bir yüzle elini uzattı. "Sen buna layık değilsin Johnny," dedi boğuk bir sesle. "Üzgünüm."

"Beni dert etmeyin," dedi John. "En zor kısmı bu, ama birazdan iyileşirim." Ayağa kalktı, Melly'nin ona verdiği Aziz Christopher madalyonu gömleğinden dışarı çıktı.

"John, onu almalıyım," dedim. "İstersen sonradan... sonra yine takabilirim ama şimdilik almam gerek." Gümüştendi ve eğer Jack Van Hay elektriği verdiğinde üstünde olursa, derisine kaynayabilirdi. Öyle olmasa bile, kararıp göğsün üzerinde yanık bir izi çıkardı. Daha önce de görmüştüm. Yeşil Yolda geçirdiğim yıllar boyunca hemen hemen her şeyi gördüm. Kendi iyiliğim için gerekenden çok fazlasını. Bunu şimdi anlıyorum.

Zinciri başından geçirip avucuma bıraktı. Madalyonu cebime koyup hücreden çıkmasını söyledim. Temasın sağlam, elektrik iletiminin iyi olup olmayacağını görmek için başını kontrol etmeye hiç gerek yoktu; zaten avucumun içi kadar pürüzsüzdü başı.

"Biliyor musun, bugün öğleden sonra dalmışım ve bir rüya gördüm, patron," dedi. "Del'in faresini gördüm."

"Öyle mi, John?" Ben solunda yürüyordum, Harry sağına geçti. Dean arkaya düştü ve Yeşil Yolu yürümeye başladık. Benim açımdan, bu orayı bir mahkûmla son yürüyüşümdü.

"Evet," dedi. "Patron Howell'in sözünü ettiği o Fare Köyüne gittiğini gördüm. Çocuklar da vardı ve onun numaralarına gülüyorlardı!" Düşününce kendi kendine güldü, sonra yine ciddileşti. "O iki küçük sarışın kız da oradaydı. Onlar da gülüyorlardı. Onlara sarıldım. Saçlarından kan akmıyordu ve hiçbir şeyleri yoktu. Hep birlikte Mr. Jingles'ın o makarayı yuvarlamasını seyrettik ve ne güldük, ne güldük. Neredeyse katılacaktık."

"Öyle mi?" Bunu yapamayacağımı, hiç yolu yok, yapamayacağımı düşünüyordum. Ağlamaya ya da bağırmaya başlayacaktım veya belki de üzüntüden kalbim dururdu ve bu iş de burada biterdi.

Ofisime girdik. John bir iki dakika çevresine bakındı, sonra daha söylenmeden dizlerinin üzerine çöktü. Arkasında Harry dalgın gözlerle bana bakıyordu. Dean kâğıt gibi bembeyazdı.

Ben de John'la birlikte diz çöktüm ve kaderin bir cilvesi olduğunu düşündüm: Yolculuğu bitirebilmeleri için yardım etmem gereken onca mahkûmdan sonra, bu kez yardım edilmesi gereken bendim. Öyle hissediyordum en azından.

John, "Ne için dua etmeliyiz, patron?" diye sordu.

"Bize güç vermesi için," dedim hiç düşünmeden. Gözlerimi kapattım. "Ulu Tanrım, lütfen başladığımız işi bitirmemize yardım et ve lütfen bu adamı, John Coffey'yi -kahve gibi, ama aynı yazılmıyor- cennetine kabul edip ona huzur ver. Lütfen onu layık olduğu şekilde uğurlayabilmemize yardımcı ol ve hiçbir sorun çıkmasına izin verme. Amin." Gözlerimi açıp Dean ile Harry'ye baktım. Her ikisi de biraz daha iyi görünüyorlardı. Herhalde o birkaç dakikada kendilerini toplayabilmişlerdi. Benim duamdan olduğunu sanmıyorum.

Ayağa kalkmaya davrandım ve John kolumdan tuttu. Bana hem çekinden, hem de umut dolu bir ifadeyle baktı. "Ben küçükken birisinin öğrettiği bir duayı hatırladım," dedi. "Hatırladığımı sanıyorum en azından. Okuyabilir miyim?"

"Devam et John," dedi Dean. "Daha çok zamanımız var."

John gözlerini kapatıp dikkatini toplamaya çalışırken kaşları çatıldı. Şimdi uykuya dalıyorum ya da diğer bilinen dualardan birinin karmakarışık bir söylenişini beklerken her ikisi de değildi; söylediklerini daha önceden hiç duymamıştım ve daha sonrada hiç duymadım. Gerçi ne duygular, ne de ifadeler o kadar duyulmadık değildi. John Coffey ellerini kavuşturup kapalı gözlerinin hizasına kadar kaldırarak şöyle dedi: "Bebek İsa, tatlı ve sakin, benim için dua et, bir yetim için. Benim gücüm ol, benim dostum ol; sonuna kadar yanımda ol. Amin." Gözlerini açtı, kalkmaya davrandı. Sonra gözlerimin içine baktı.

Gözyaşlarımı kolumla sildim. Onu dinlerken Del'i düşünüyordum; o da en sonunda bir dua daha etmek istemişti. Kutsal Meryem, Tanrı'nın Anası, biz günahkârlar için dua et, şimdi ve ölüm saatimizde. "Üzgünüm, John."

"Üzülme," dedi. Kolumu sıkıp gülümsedi. Ve sonra, düşündüğüm gibi, kalkmama yardım etti.

10

Tanıklar fazla değildi, belki on dört kişi; Delacroix'nın idamı için depoya gelenlerin yarısı kadar ancak. Homer Cribus oradaydı ve her zamanki gibi iskemlesine sığmamıştı. Ancak şerif yardımcısı McGee'yi göremedim. Müdür Moores gibi, anlaşılan o da bu kez atlamayı tercih etmişti.

En ön sırada oturan yaşlı çifti ilk başta tanımadım. Gerçi kasım ayının üçüncü haftasındaki o güne dek resimlerini pek çok kez gazetede görmüştüm. Sonra, Elektrikli'nin beklediği platforma yaklaşırken, kadın tükürür gibi, "Ağır ağır geber, seni orospu çocuğu!" deyince onların Detterick'ler olduğunun farkına vardım. Klaus ile Marjorie. Onları tanımamıştım, çünkü henüz otuzlarını bitirmemiş yaşlılara pek sık rastlamıyor insan.

John kadının sesini ve şerif Cribus'un onaylama anlamındaki homurtularını duyunca sırtını kamburlaştırdı. Seyircilerin ön tarafında nöbet bekleyen Hank Bitterman gözlerini Klaus Detterick'den bir an bile ayırmıyordu. Benim emirlerim böyleydi ama Detterick o gece John'a yönelik tek bir hareket bile yapmadı. Sanki bir başka gezegende gibiydi.

Platforma çıkarken Elektrikli'nin yanında duran Brutal bana her şey yolunda anlamına bir işaret yaptı. Tabancasını kılıfına sokup John'u bileğinden tuttu ve tıpkı sevgilisini ilk dansa kaldıran bir oğlan nezaketiyle onu elektrikli sandalyeye doğru götürdü. "Her şey yolunda mı, John?" diye sordu alçak bir sesle.

"Evet patron, ama..." Gözleri yuvalarında fıldır fıldır dönüyordu ve ilk kez korkmuş gibiydi. "Ama burada benden nefret eden çok insan var. Çok. Hissedebiliyorum. Canımı acıtıyor. Tıpkı arı sokması gibi batıyor ve canımı acıtıyor."

Brutal yine o alçak sesiyle, "O halde sen bizim duygularımızı hisset," dedi. "Biz senden nefret etmiyoruz. Bunu hissedebiliyor musun?"

"Evet, patron." Ama sesi şimdi daha çok titriyordu ve gözlerinden yine ağır ağır yaşlar dökülmeye başlamıştı.

Birdenbire Marjorie Dettercik, "Onu iki kez gebertin, çocuklar!" diye bağırdı. Çatlak, acı sesi tıpkı bir şamar gibiydi. John bana sokulup inledi. "O tecavüzcü bebek katilini iki kez gebertin, iyi olur!" Hâlâ gözü açık uyuyan birine benzeyen Klaus karısını omzuna çekti. Kadın hıçkırmaya başladı.

Üzüntüyle Harry Terwilliger'in de ağlamaya başladığını gördüm. Seyircilere arkası dönük olduğundan henüz gözyaşlarını hiç kimse görmemişti ama ağlıyordu pekâlâ. Yine de, elimizden ne gelirdi ki? İşimizi bitirmekten başka yani.

Brutal'la ben John'u çevirdik. Brutal koca adamın omuzlarından birine bastırdı ve John oturdu. Elektrikli'nin geniş meşe kollarını tuttu. Gözleri fıldır fıldır dönüyor, dili dudaklarının önce bir kenarını, sonra diğerini yalıyordu.

Harry ile ben diz çöktük. Önceki gün ustalardan birini çağırıp elektrikli iskemleye yeni kelepçeler taktırmıştık. John Coffey'nin bilekleri normal bir insanın bacakları kadar kalındı çünkü. Yine de, bir an için küçük geleceklerinden ve onu hücresine geri götürüp o günlerde atölyenin başında olan Sam Broderick'i bulmamız ve iskemleyi biraz daha kurcalamamız

gerekeceğinden korktum. Son bir kez sertçe asılınca benim tarafımdaki kelepçe kapandı. John'un ayağı titredi ve nefesini tuttu. Etini sıkıştırmıştım.

"Kusura bakma John," diye mırıldanıp Harry'e bir göz attım. O kelepçesini daha kolay kapatmıştı (ya onun tarafındaki kelepçe daha genişti ya da John'un sağ bileği biraz daha inceydi)ama duruma kuşkulu bir ifadeyle bakıyordu. Neden olduğunu anladığımı sanıyorum. Yeni kelepçelerin aç bir görünüşü vardı; kıskaçları birer timsah ağzına benziyordu.

"Her şey yolunda dedim," sesimin inandırıcı çıkması için dua ederek... ve doğruyu söylüyordum. "Yüzünü sil, Harry."

Yanaklarındaki gözyaşlarını ve alnındaki terleri üniformasının koluyla sildi. Döndük. Yüksek sesle yanındaki adamla (tozlu siyah elbisesine ve sicim boyunbağına bakılacak olursa, savcıydı bu) konuşmakta olan Şerif Cribus sustu. Zamanı gelmişti.

John'un ellerinden birini Brutal, diğerini Dean kelepçeledi. Dean'in omzunun üzerinden doktorun her zamanki kadar silik, duvara dayanmış durduğunu görebiliyordum. Siyah çantası bacaklarının arasındaydı. Sanırım bugünlerde bu tip işleri, özelliklede damardan ilaç verilerek yapılan idamları onlar yürütüyor ama o günlerde onları neredeyse sürüye sürüye getirmek zorunda kalıyordunuz. Belki de o zamanlar doktorların ne yapması gerektiği konusunda daha açık düşünceleri vardı ve bu iş de onların verdikleri söze, her şeyden önce zarar vermeyeceklerine dair ettikleri yemine aykırıydı.

Dean, Brutal'a başıyla işaret etti. Brutal başını çevirdi ve John Coffey gibiler için asla çalmayacak olan telefona şöyle bir bakıp Jack Van Hay'e seslendi. "Bire getir!"

Eski bir buzdolabının çalışmasına benzer o uğultu duyuldu ve ışıklar birazcık daha parladı. Duvara tırmanıp birer akbaba gibi sandalyenin üzerinde bekleşen kapkara şekillere benzeyen gölgelerimiz biraz daha keskinleşti. John derin bir nefes aldı. Ellerinin eklem yerleri bembeyaz olmuştu.

Bayan Detterick kocasının omzundan, "Acımaya başladı mı?" diye bağırdı. "Umarım acır! Umarım feci acır!" Kocası elini sıktı. Adamın burnunun bir tarafının kanadığını gördüm, incecik bir kan sızıntısı bıyığına doğru akıyordu. Ertesi mart ayında gazeteyi açıp da kalp krizinden öldüğünü okuyunca herhalde en az şaşıran ben olmuşumdur.

Brutal, John'un önüne geçti. Konuşurken John'un omzuna dokundu. Bu kurallara aykırıydı ama seyirciler arasından yalnızca Curtis Anderson bunu biliyordu ve o da görmezlikten geldi. Sanki yalnızca şu elindeki işi bitirmeyi düşünen bir adama benziyordu. Ne olursa olsun bitirmek isteyen birine. Pearl Harbor'dan sonra orduya katıldı ama hiç denizaşırı gidemedi; Fort Bragg'de bir kamyon kazasında öldü.

Bu arada John, Brutal'ın parmaklarının etkisiyle biraz gevşedi. Brutal'ın ona söylediklerinden pek bir şey anladığını sanmıyorum ama omzuna koyduğu eli onu rahatlatmıştı. Yaklaşık yirmi beş yıl kadar sonra kalp krizi geçirip ölen Brutal (o sırada balıklı sandviç yiyip TV'de güreş seyrettiğini söylemişti kız kardeşi) iyi bir adamdı. Benim dostumdu. Belki içimizde en iyisiydi. Bir adamın aynı anda hem gitmeyi isteyip hem de yolculuktan korktuğunu anlamakta hiç zorluk çekmemişti.

"John Coffey, elektrikli iskemlede idama mahkûm edildin. Karar senin gibi vatandaşlar

tarafından verilip bu eyaletin saygın bir yargıcı tarafından onaylandı. Tanrı bu eyaletin halkını korusun. Hüküm infaz edilmeden söylemek istediğin bir şey var mı?"

John yine dudaklarını ıslatıp çok açık bir biçimde konuştu. Yalnızca dört sözcük. "Böyle olduğum için üzgünüm."

"Olmalısın!" diye bir çığlık attı iki ölü kızın annesi. "Ah, seni canavar, üzgün olmalısın! ÜZGÜN OLMALISIN KAHROLASICA!"

John gözlerini bana çevirdi. Onlarda ne bir rıza, ne cennet umudu, ne de bir huzur gördüm. Görebildiğimi söylemeyi ne kadar isterdim. Ama benim gördüğüm korku, acı, eksiklik ve anlamamaktı. Bunlar tuzağa düşmüş, dehşet içindeki bir hayvanın gözleriydi. Wharton'un Cora ve Kathe Detterick'i verandadan nasıl kaçırdığı hakkında söylediklerini düşündüm: Onları sevgileriyle öldürdü. Bu her gün olur. Dünyanın her yerinde.

Brutal yeni maskeyi iskemlenin arkasındaki pirinç çengelden aldı ve John onun ne olduğunu görür görmez gözleri dehşet içinde büyüdü. Bana baktı. Çıplak kafasının tepesinde iki damla ter biriktiğini görebiliyordum. Bir güvercin yumurtası kadar iriydiler.

"Lütfen patron, yüzüme o şeyi geçirmeyin," dedi fısıltı halinde bir iniltiyle. "Lütfen beni karanlığa gömmeyin, karanlığa göndermeyin, ben karanlıktan korkarım."

Brutal kaşlarını kaldırmış bana bakıyordu. Maske elinde donakalmıştı. Gözleri sen bilirsin, der gibiydi. Elimden geldiğince hızlı ve doğru düşündüm. Kafam öylesine zonklarken hiç de kolay değildi bu. Maske yasalara göre zorunlu değil, bir gelenekti yalnızca. Aslında tanıkları korumak içindi. Birdenbire en azından bu kerelik korunmalarına gerek olmadığına karar verdim. Ne de olsa John hayatında maskenin altında ölmeyi hak edecek tekbir şey bile yapmamıştı. Onlar bunu bilmiyorlardı ama biz biliyorduk ve onun bu son isteğini yerine getirmeye karar verdim. Marjorie Detterick'e gelince, herhalde bana bir teşekkür notu gönderirdi.

"Pekâlâ, John," diye mırıldandım.

Brutal maskeyi yerine astı. Arkamızdan Homer Cribus o çatlak sesiyle, "Baksana, evlat!" diye seslendi. "O hava maskesini takın ona! Gözlerinin fırlamasını seyretmek istediğimizi mi sanıyorsunuz?"

"Susun efendim," dedim arkamı dönmeden. "Bu bir idam ve sorumlusu siz değilsiniz."

"Tıpkı onu yakalama işinde de olmadığın gibi, seni bağırsak torbası," diye fısıldadı Harry. Harry 1982'de, seksen yaşına yakın öldü. Yaşlı bir adam olarak. Benim kadar değil tabii, ama pek azı benim kadar yaşar. Bir tür bağırsak kanseriydi onunkisi.

Brutal eğilip yuvarlak süngeri kovasından çıkardı. Parmağıyla bastırıp yaladı; ama pek gerekmiyordu, o çirkin kahverengi şeyden suların damladığını görebiliyordum. Onu başlığın içine sokup John'un başına yerleştirdi. İlk kez Brutal'ın da solgun olduğunu gördüm. Yüzü bembeyaz kesilmiş, bayılmak üzereydi. Onun hayatında ilk kez cehennemlik olma tehlikesinden korktuğunu; çünkü Tanrı'nın bir lütfunu öldürmeye hazırlandığımızı söylemesini düşündüm. Birdenbire öğürmek geldi içimden. Büyük bir çabayla kendime hakim oldum. Süngerin suları John'un yüzünün iki yanından süzülüyordu.

Dean Stanton bugün için sonuna kadar uzatılmış kayışı John'un göğsünden geçirip bana uzattı. O küçük geziye çıktığımız gece çocuklarından ötürü Dean'i korumak için ne çok önlem almıştık. Yalnızca dört aylık bir ömrünün kaldığını hiç bilmiyorduk. John Coffey'den sonra o da E Koğuşundan naklini istedi, C Koğuşuna geçti ve orada bir mahkûm gırtlağına bir demir çubuk saplayıp bütün kanını kirli döşemeye akıttı. Nedenini hiç öğrenemedim. Sanırım hiç kimse de öğrenemedi. Dönüp o günlere baktığımda Elektrikli nasıl da budalaca bir çılgınlık, ölümcül bir sapıklık gibi geliyor. En iyi koşullar altında bile ince cam kadar kırılganız bizler. Birbirimizi soğukkanlılıkla, gaz ve elektrik vererek öldürmek mi? Ne çılgınlık. Ne dehşet.

Brutal kayışı kontrol edip geri çekildi. Konuşmasını bekledim, ama konuşmadı. Ellerini arkasında kavuşturup rahat duruşta dikilirken, hiçbir şey söylemeyeceğini fark ettim. Belki de söyleyemiyordu. Ben de söyleyebileceğimi sanmıyordum ama sonra John'un korkmuş, ağlayan gözlerine baktım ve ne yapmam gerektiğine karar verdim. Eğer beni sonsuza dek cehenneme yollayacaksa bile, yapmalıydım.

"İkiye getir," dedim çatlak bir sesle. Kendi sesimi tanıyamamıştım.

Başlık vızıldadı. İskemlenin geniş meşe kollarından sekiz iri parmak ve iki iri başparmak kalkıp on farklı yöne gerildi. Uçları titriyordu. Koca dizleri piston gibi kalkıp iniyordu ama kelepçeler tuttu. Tepede asılı lambalardan üçü patladı. Pat! Pat! Pat! Bu sesi duyan Marjorie Detterick bir çığlık atıp kocasının kollarında bayıldı. On sekiz yıl sonra Memphis'te öldü. Harry ölüm ilanını gönderdi bana. Tramvay kazasıydı.

John ileri doğru atıldı. Bir an için göz göze geldik. Bakışları bilinçliydi; biz onu dünyanın ucundan aşağı iterken en son gördüğü bendim. Sonra arkaya düştü, başındaki başlık biraz yamuldu, altından duman, bir tür yanık sis tütmeye başladı. Ama genelde çabuk bitti. Elektrikli sandalye taraftarlarının her zaman iddia ettikleri gibi acısız olduğundan kuşkuluyum (içlerinden en azılısı bile bu düşünceyi bizzat sınamaktan kaçınır), ama hızlıydı. Elleri iki yanına yine düştü, eskiden mavimsi-beyaz olan tırnak dipleri artık koyu patlıcan rengini almıştı. Süngerin suyundan ve... gözyaşlarından ıslak olan yanaklarından ince bir duman tütüyordu.

John Coffey'nin son gözyaşlarından.

11

Eve gidene dek iyiydim. Şafak sökmüş, kuşlar ötüşüyordu. Arabamı park edip çıktım, arka basamaklardan tırmandım, sonra hayatımda yaşadığım en büyük ikinci keder beni kapladı. Nasıl karanlıktan korktuğu gelmişti aklıma, ilk karşılaşmamızda geceleri lambayı açık bırakıp bırakmadığımızı sorduğunu hatırladım ve dizlerim boşaldı. Basamaklara oturdum, başımı önüme eğdim ve ağlamaya başladım. Sanki o gözyaşları yalnızca John için de değildi; hepimiz içindi.

Janice dışarı gelip yanıma oturdu. Kolunu omuzlarıma doladı.

"Ona gerekenden fazla acı çektirmediniz, değil mi?"

Hayır diye başımı salladım.

"Ve gitmeyi istiyordu."

Evet, diye başımı salladım.

"İçeri gel," dedi ayağa kalkmama yardım ederek. Birlikte dua ettikten sonra John'un kalkmama yardım etmesini hatırladım. "İçeri gel ve bir kahve iç."

Öyle yaptım. İlk sabah geçti, sonra ilk gün ve ilk mesai. İsteseniz de istemeseniz de, zaman her şeyi silip süpürüyor ve sonunda geriye yalnızca karanlık kalıyor. Bazen o karanlığın içinde başkalarını buluyoruz ve bazen onları yine yitiriyoruz. Benim bütün bildiğim bu. Bir de tüm bunların 1932'de, eyalet cezaevi hâlâ Cold Mountain'dayken olduğu.

Elektrikli sandalye de tabii.

12

Öğleden sonra saat ikiyi çeyrek geçe arkadaşım Elaine Connelly limonlukta yanıma geldi. Öykümün son sayfaları derli toplu bir biçimde önümde duruyordu. Yüzü çok solgundu ve gözlerinin altı yer yer parlıyordu. Ağlamıştı sanırım.

Bense bakıyordum. O kadar. Pencereden doğudaki tepelere doğru bakıyordum. Sağ elim bileğimin ucunda zonkluyordu. Ama her nasılsa huzurlu bir zonklamaydı bu. içimi boşaltmış gibiydim. Aynı anda hem harika, hem de korkunç bir duygu.

Elaine'le göz göze gelmek kolay değildi; orada nefret ve küçümseme görmekten korkuyordum, oysa böyle bir şey yoktu. Kederli ve meraklı ama iyi. Ne nefret, ne küçümseme, ne de inanmazlık vardı.

"Hikâyenin kalanını da öğrenmek istiyor musun?" diye sordum. Ağrıyan elimle sayfalardan oluşan küçük yığına dokundum. "Burada ama anlayışla karşılarım, eğer..."

"Benim ne istediğimin önemi yok," dedi. "Olayların nasıl sonuçlandığını bilmek zorundayım, gerçi onu idam ettiğinizden hiç kuşkum yok. Sanırım sıradan insanların yaşamlarında ilahi adaletin rolü çok abartılıyor. Ama o sayfaları almadan önce...Paul..."

Nasıl devam edeceğinden emin değilmiş gibi durdu. Bekledim. Bazen insanlara bir yardımınız dokunamaz. Bazen en iyisi hiç denememektir.

"Paul, burada sanki 1932'de iki yetişkin çocuğun varmış gibi anlatıyorsun. Bir de değil, iki. Eğer Janice'inle sen on iki, o on birindeyken falan evlenmediysen..."

Hafifçe gülümsedim. "Evlendiğimizde gençtik, o yöredekilerin çoğu genç evlenir. Annem de öyleydi. Ama o kadar da genç değildik."

"O halde sen kaç yaşındasın? Hep senin seksenlerinin başında, aşağı yukarı benim kadar, hatta belki biraz daha genç olduğunu düşündüm ama buna göre..."

"John Yeşil Yoldan yürüdüğünde kırk yaşındaydım," dedim."1892 doğumluyum. Eğer yanlış hesaplamıyorsam, bu da beni yüz dört yaşında yapar."

Hiçbir şey söyleyemeden bakakaldı.

Geri kalan kâğıtları uzattım. John'un hücresinde bana nasıl dokunduğunu hatırlıyordum. Patlamazsın, demişti gülümseyerek ve patlamamıştım... ama yine de bir şey olmuştu bana. Kalıcı bir şey.

"Kalanını oku," dedim. "Bendeki yanıtlar orada."

"Pekâlâ," dedi. Sesi fısıltı gibiydi. "Biraz çekiniyorum, ne yalan söyleyeyim, ama... pekâlâ. Sen nerede olacaksın?"

Ayağa kalktım, gerindim, belkemiğimin çatırdamasını dinledim. Emin olduğum tek şey artık limonluktan bıktığımdı. "Kriket alanında olacağım. Hâlâ sana göstermeyi istediğim bir şey var ve o tarafta."

"Korkutucu mu?.." Çekingen bakışlarında erkeklerin yazları hasır şapkalar, kışları rakun kürkler giydikleri devirdeki genç kızı gördüm.

"Hayır," dedim gülümseyerek. "Korkutucu değil."

"Oldu o zaman." Kâğıtları aldı. "Bunları odama götüreceğim. Seni kriket alanında bulurum..." Sayfaları şöyle bir karıştırıp düşündü. "Dört sularında. Tamam mı?"

"Harika," dedim. Bir yandan da fazlaca meraklı Brad Dolan'ı düşünüyordum. O zamana kadar gitmiş olurdu.

Uzandı, kolumu hafifçe sıktı ve odadan çıktı. Bir an orada durup masaya baktım ve üzerinde Elaine'in o sabah getirdiği kahvaltı tepsisi dışında bir şey olmaması gerçeğini içime sindirdim. Kâğıtlarım gitmişti. Bitirdiğime inanamıyordum.:. ve gördüğünüz gibi, tüm bunlar John Coffey'nin idamını anlatıp son sayfaları da Elaine'e verdikten sonra yazılmış olduğuna göre, bitirmemiştim. Daha o zaman bile bir yanım nedenini biliyordu.

Alabama.

Son soğuk kızarmış ekmek parçasını da tepsiden aldım, aşağı indim ve kriket alanına çıktım. Orada güneşte oturup yarım düzine kadar çiftle ağır ama neşeli bir dörtlünün sopalarını sallayarak geçmelerini seyrettim. İhtiyar düşüncelerimi düşünüyor, ihtiyar kemiklerimi güneşte ısıtıyordum.

Saat iki kırk beşte üç-on bir vardiyası park yerinden gelmeye başladı. Üçte de sabahçılar gitti. Çoğu gruplar halindeydi ama Brad Dolan'ın yalnız yürüdüğünü gördüm. Bu mutlu bir manzaraydı, belki de dünya tümüyle cehennemlik olmamıştı henüz. Şaka kitaplarından biri arka cebindeydi. Parkın yolu kriket ajanından geçtiği için orada beni gördü, ama ne bir el salladı, ne de kaşlarını çattı. Bana göre hava hoştu. Eski Chevrolet'sine bindi. Tamponda TANRI'YI GÖRDÜM: İSMİ NEWT' yazıyordu. Sonra, arkasında ucuz motor yağı izi bırakarak, orada olmadığı zamanlar her nereye gidiyorsa çekip gitti.

Elaine söz verdiği gibi saat dört sularında yanıma geldi. Gözlerinden biraz daha ağladığı anlaşılıyordu. Bana sıkıca sarıldı. "Zavallı John Coffey," dedi. "Ve zavallı Paul Edgecombe."

Zavallı Paul, dediğini duydum Jan'ın. Zavallı adam.

Elaine yine ağlamaya başladı.

Orada, akşam güneşinde ona sarıldım. Gölgelerimiz sanki dans ediyor gibiydi. Belki de o günlerde radyoda dinlediğimiz Hayallerin Balo Salonunda.

Sonunda kendine hakim olup geri çekildi. Bluzunun cebinde bir kâğıt mendil bulup akan gözlerini sildi. "Müdürün karısına ne oldu, Paul? Meily'ye ne oldu?"

"Çağın mucizesi olarak kabul edildi. En azından İndianola Hastanesinin doktorları tarafından," dedim. Kolunu tuttum ve birlikte çalışanların otoparkının öteki tarafına, ağaçların arasındaki patikaya doğru yürümeye başladık. Georgia Pines'la genç insanların dünyası arasındaki duvarın yanındaki barakaya doğru. "On-on bir yıl sonra öldü. Beyin tümöründen değil, kalp krizinden. Kırk üçte sanırım. Hal, Pearl Harbor sıralarında, belki de o gün kalp krizinden ölmüştü; böylece ondan iki yıl daha fazla yaşamış oldu. Kaderin cilvesi."

"Ya Janice?"

"Bugün onun için pek hazır değilim," dedim. "Başka zaman anlatırım."

"Söz mü?"

"Söz." Ama o sözümü asla tutamadım. Birlikte ağaçlığa yaptığımız yürüyüşten (eğer çarpık ve şiş parmaklarını incitmekten korkmasaydım elini tutacaktım) üç ay sonra Elaine Connelly yatağında sessizce öldü. Melinda Moores'da olduğu gibi, ölüm bir kalp kriziyle gelmişti. Onu bulan hastabakıcı yüzünde sanki fazla acı çekmeden, aniden ölmüş gibi huzurlu bir ifade olduğunu söyledi. Umarım haklıydı. Elaine'i severdim. Onu özlüyorum. Onu ve Janice'i ve Brutal'ı ve hemen hepsini.

Patikanın üzerindeki ikinci barakaya geldik. Duvar tarafında olana. Çamların altında, yoldan biraz gerideydi. Sarkan damı ve tahtalarla örtülü pencereleri gölgeler içindeydi. Oraya doğru yürüdüm. Elaine biraz geride kaldı. Çekiniyordu.

"Bir şey yok," dedim. "Gerçekten. Haydi gel."

Kapıda kilit yoktu. Bir zamanlar varmış ama söküp atmışlar. Kapatmak için ikiye katlanmış bir mukavva parçasını kullanıyordum. Şimdi onu çekip içeri girdim. Kapıyı olabildiğince açık bıraktım, çünkü içerisi karanlıktı.

"Paul, ne?... Ah. Ah!" O ikinci "ah" neredeyse bir çığlık gibiydi.

İçerde bir kenara itilmiş bir masa vardı. Üzerinde bir el feneriyle bir kesekâğıdı duruyordu. Kirli döşemede huzurevinin gazoz ve şeker makinelerini dolduran adamdan aldığım bir Hav-A-Tampa puro kutusu vardı. Bunu adamdan özellikle istemiştim. Şirketi tütün de sattığı için bulması zor olmamıştı. Ona para teklif ettim; Cold Mountain'da çalıştığım yıllarda bunlar değerli mallardı, belki söylemişimdir, ama bana gülüp geçti.

Kutunun kenarından yağ damlasına benzer bir çift parlak göz bakıyordu.

"Mr. Jingles," dedim alçak bir sesle. "Buraya gel. Buraya gel, oğlum ve bu hanımla tanış."

Çömeldim -canım yandı ama becerdim- ve elimi uzattım. Önce artık bu kez kutunun yanından atlamayı beceremeyeceğini sandım ama son bir çabayla başardı. Yan düştü, sonra ayağa kalktı ve yanıma geldi. Koşarken arka ayaklarından biri aksıyordu. Percy'nin verdiği hasar ihtiyarlığında yeniden belirginleşmişti. Hem de ne ihtiyarlık. Kafasının tepesi ve kuyruğunun ucu dışında bütün tüyleri kırlaşmıştı.

Avucuma sıçradı. Onu kaldırınca boynunu uzattı ve kulaklarını arkaya yatırıp minicik kara gözlerinde iştahla nefesimi kokladı. Elimi Elaine'e doğru uzattım. Gözleri hayretle açılmış, dudakları aralık, fareye bakıyordu.

"Olamaz," diyerek bakışlarını bana çevirdi. "Ah Paul, bu o değil... o olamaz!"

"Seyret," dedim. "Sonra söyle bunu."

Masanın üzerindeki kesekâğıdından kendim boyadığım bir makara çıkardım. Pastel kalemle değil ama 1932'lerde daha hayal bile edilmemiş olan fosforlu kalemlerle. Aynı işi görmüştü nasılsa. Aynı Del'inki kadar; hatta belki daha bile parlaktı. *Messieurs et Mesdames*, diye düşündüm. *Bienvenue au cirque du mousie!*

Yine çömeldim ve Mr. Jingles avucumdan fırladı. Yaşlıydı ama saplantısı eskisi kadar güçlüydü. Makarayı kesekâğıdından çıkardığım andan itibaren gözleri başka hiçbir şeyi

görmüyordu. Onu barakanın engebeli zemininde yuvarlayınca hemen peşinden koştu. Eskisi kadar hızlı değildi ve topalladığını seyretmek de acı veriyordu ama, hızlı olmasına ve sağlam basmasına ne gerek vardı ki? Dediğim gibi, yaşlıydı; en az atmış dört yaşında, farelerin ağababasıydı.

Duvara çarpıp geri gelen makaraya yetişti. Çevresinden dolanıp yanına yattı. Elaine hareket ederken tuttum. Bir an sonra Mr. Jingles yeniden ayağa kalktı. Ağır ağır, burnuyla makarayı bana doğru itti. İlk geldiğinde onu mutfağın önündeki basamaklarda aynı böyle bulmuştum. Sanki çok uzun yoldan gelmiş ve çok yorulmuş gibiydi ama hâlâ patileriyle makaraya yön verebiliyordu. Tıpkı yıllar önce Yeşil Yolda yaptığı gibi. Artık eskisi gibi değildi; arka ayakları onu taşımıyordu ama burnu her zamanki kadar keskindi. Yalnızca makarayı yolunda tutmak için bir ucundan diğerine geçmesi gerekiyordu. Yanıma geldiğinde bir avucuma onu, diğerine makarayı aldım. Bir tüy kadar hafifti. Kara gözlerini makaradan hiç ayırmıyordu.

Elaine titrek bir sesle, "Bir daha yapma, Paul," dedi. "Onu seyretmeye dayanamam."

Nasıl hissettiğini anlıyordum ama bunu söylememesi gerektiğini düşündüm. Mr. Jingles makarayı kovalayıp sürmeyi seviyordu; yıllar sonra hâlâ eskisi kadar düşkündü buna. Keşke hepimiz tutkularımızda bu kadar şanslı olsak.

"Kesekâğıdında naneli şeker de var," dedim. "Kanada nanesi. Sanırım hâlâ seviyor onları; uzatacak olursam koklayıp duruyor, ama sindirim sistemi artık onları yiyemeyecek kadar zayıf. Onun yerine kızarmış ekmek getiriyorum."

Yine çömeldim, limonluktan getirdiğim ekmekten küçük bir parça koparıp yere koydum. Mr. Jingles kokladı, sonra önayaklarının arasına alıp yemeye başladı. Kuyruğunu çevresine toplamıştı. Bitirince başını kaldırıp biraz daha bekledi.

"Bazen biz yaşlılar iştahımızla şaşırtırız," dedim Elaine'e ve ekmeği uzattım. "Sen dene."

Bir parça daha koparıp yere bıraktı. Mr. Jingles yaklaştı, kokladı, Elaine'e baktı... sonra alıp yemeye başladı.

"Gördün mü?" dedim. "Senin geçici biri olmadığını biliyor."

"Nereden çıktı o, Paul?"

"Hiçbir fikrim yok. Bir gün sabah erkenden yürüyüşe çıkarken orada, mutfağın basamaklarında yatıyordu. O olduğunu hemen anladım ama yine de emin olmak için çamaşırhanedeki dikiş sepetinden bir makara aldım. Bir de puro kutusu edindim. Onu bulabildiğim en yumuşak kumaşlarla döşedim. O da bize benziyor sanırım Ellie, çoğu günler her tarafı ağrıyor. Yine de yaşama arzusunu kaybetmemiş. Hâlâ makarasını seviyor ve hâlâ eski koğuş arkadaşının ziyaretinden hoşlanıyor. Atmış yıl boyunca John Coffey'nin hikâyesini içimde sakladım, atmıştan da fazla ve şimdi anlattım. Sanırım geri dönmesinin nedeninin bu olduğunu düşündüm. Bana daha hâlâ zaman varken acele edip bunu yapmamı anlatmak için. Çünkü ben de onun gibiyim...yaklaşıyorum,"

"Nereye yaklaşıyorsun?"

"Ah, biliyorsun," dedim. Bir süre sessizlik içinde Mr. Jingles'ı seyrettik. Sonra, hiçbir neden

olmaksızın, Elaine yapmamamı söylese de, makarayı yine fırlattım. Belki de yalnızca, bir bakıma, onun makarayı kovalaması yaşlıların kendilerine özgü biçimde yavaş ve dikkatli seks yapmalarına benzediği içindi. Siz seyretmeyi istemeyebilirsiniz, siz gençsiniz ve yaşlanmaya gelince, sizin özel durumunuz olacağına inanırsınız, ama onlar yine de bunu yapmak isteyebilirler.

Mr. Jingles yeniden yuvarlanan makaranın peşine düştü. Acı çektiği belliydi ama (en azından bana göre) o eski, saplantılı zevkini aldığı da belliydi.

"John Coffey fareye tıpkı sana dokunduğu gibi dokunmuş olmalı. O halde sizi yalnızca iyileştirmekle kalmadı, size... direnç mi verdi?"

"Sanırım doğru bir sözcük."

"Eninde sonunda biz diğerlerini ağacı oyan tahtakuruları gibi devirecek şeylere karşı direnç. Sen... ve o... avuçlarının içine aldığı Mr. Jingles."

"Doğru. John'daki güç her ne idiyse, o yaptı bunu. Ben böyle düşünüyorum en azından ve sonunda artık geçiyor. Tahtakuruları bizim gövdemizi de kemirdiler. Normalden biraz daha uzun sürdü ama, sonunda becerdiler. Birkaç yılım daha kalmış olabilir, insanlar hâlâ farelerden çok yaşıyor sanırım, ama Mr. Jingles'ın zamanı tükenmek üzere."

Makaraya yetişti, topallayarak arkasına dolaştı, yana yıkıldı, nefes nefeseydi. (Soluğunun gri kürkünü dalgalandırdığını görebiliyorduk.) Sonra kalkıp yine burnuyla itmeye başladı. Tüyleri kırlaşmış, adımları sarsaktı ama yağ damlası gözleri her zamanki kadar pırıl pırıldı.

"Demek yazdıklarını yazmanı istediğini düşünüyorsun, öyle mi Paul?"

"Mr. Jingles değil," dedim. "Onun arkasındaki güç..."

"Aaa Paulie! Ve de Elaine Connelly!" diye, bağırdı bir ses açık kapıdan. Bir tür alaycı bir şaşkınlıkla yüklüydü. "Aman Tanrım! Siz ikiniz burada ne arıyor olabilirsiniz?"

Döndüm ve Brad Dolan'ı orada, kapıda gördüğüme hiç şaşırmadım. Tıpkı sizi bu kez faka bastırdığına inanan bir adam gibi gülüyordu. Mesaisi bittikten sonra ne kadar uzaktan dönmüştü? Belki yalnızca bir iki bira içmeye kasabaya dek gitmişti, o kadar.

"Çık dışarı," dedi Elaine Connelly. "Çık dışarı, hemen şimdi."

"Sakın beni kovmaya kalkma, seni buruşuk cadı," dedi hâlâ gülümseyerek. "Belki tepedeyken bunu söyleyebilirsin ama şimdi orada değiliz. Olmanız gereken yer burası değil. Burası sınır dışı. Küçük bir aşk yuvası mı, Paulie? Öyle mi burası? Bunaklar için bir playboy evi gibi..." Barakanın sakinin görünce gözleri iri iri açıldı. "Bu da ne?"

Dönüp bakmadım. Bir kez orada ne olduğunu biliyordum; geçmişle bugün birdenbire birbirine karışmış, üç boyutlu gerçeklikte, tek bir korkunç görüntü yaratmıştı. Orada, kapıda duran Brad Dolan değil, Percy Wetmore'du. Bir an sonra barakaya dalıp artık ondan kaçma umudu bulunmayan Mr. Jingles'ı topuğuyla ezecekti. Ve bu kez onu ölümün eşiğinden geri getirecek John Coffey de yoktu. Tıpkı Alabama'daki o yağmurlu günde ihtiyacım olduğunda olmadığı gibi.

Bu kez kaslarımdaki ve eklemlerimdeki sızıyı hiç hissetmeden ayağa kalkıp Brad Dolan'ın

üstüne atıldım. "Onu rahat bırak!" diye bağırdım. "Onu rahat bırak, Percy, yoksa Tanrı bilir ben..."

"Sen kime Percy diyorsun?" diyerek beni öyle hızla itti ki, neredeyse düşüyordum. Bunu yapmak canını acıtmış olsa da, Elaine beni yakalayıp tuttu. "Hem bunu ilk kez yapmıyorsun. Ve donuna işemeyi de bırak. Ona dokunacak değilim. Gerek yok. O ölü bir fare."

Döndüm. Mr. Jingles'ın bazen yaptığı gibi, soluklanmak için yan yatmış olduğunu sanmıştım. Gerçekten de öyle yatıyordu ama tüyleri artık dalgalanmıyordu. Kendi kendimi hâlâ kıpırdadığını gördüğüme inandırmaya çalışırken, Elaine hıçkırıklara boğuldu. Acı içinde eğildi ve ilk kez Yeşil Yolda, tıpkı arkadaşlarına yaklaşan bir adam kadar korkusuzca nöbet masasına doğru gelirken gördüğüm fareyi avucuna aldı. Kıpırdamadan yatıyordu. Gözleri donuk ve hareketsizdi. Ölmüştü.

Dolan tatsız tatsız sırıttı. Hiç dişçi görmemiş dişleri çıktı ortaya. "Ah, haydi ama!" dedi. "Aile hayvanımızı mı kaybettik? Küçük bir cenaze töreni yapsak mı, kâğıttan çiçekler ve..."

"KES SESİNİ!" Elaine ona o kadar yüksek sesle ve o kadar şiddetle bağırdı ki, Dolan bir adım geri attı. Gülümsemesi silinip gitmişti. "DEFOL BURADAN! DEFOL, YOKSA ARTIK BURADATEK BİR GÜN BİLE ÇALIŞAMAZSIN! TEK BİR GÜN BİLE! YEMİN EDERİM!"

"Ekmek kuyruğunda tek bir dilim ekmek bile alamazsın," dedim ama her ikisi de beni duymamıştı. Gözlerimi Elaine'in avucunda yatan Mr. Jingles'dan ayıramıyordum. Dünyanın en küçük postu gibiydi.

Brad, Elaine'e karşılık verip blöfünü görmeyi düşündü. Haklıydı aslında, baraka Georgia Pines'ta kalanların gitmesi için uygun bir yer değildi, ama sonra vazgeçti. Tıpkı Percy gibi, o da kalben bir ödlekti. Ve belki de torununun Önemli Birisi olduğu iddiasını kontrol edip doğruluğunu görmüştü. Hepsinden öte, belki de merakını gidermiş, susuzluğu geçmişti. Bütün bu zamandan sonra, o kadar da büyük bir sır değilmiş meğer. Anlaşılan barakada ihtiyarın birinin evcil faresi yaşıyordu. Şimdi de gebermiş, renkli bir makarayı kovalarken kalp krizi mi ne geçirmişti.

"Neden bu kadar kızdığınızı anlamıyorum," dedi. "İkinizin de. Sanki bir köpek filanmış gibi davranıyorsunuz."

"Defol," diye tısladı Elaine. "Çık dışarı, seni cahil herif. O ufacık aklın da çirkin ve sapkın."

Dolan'ın yüzü kızardı, gençken sivilceli olan yerler daha koyu bir kırmızı olmuştu. Anlaşılan çok da sivilcesi vardı. "Gidiyorum," dedi. "Ama yarın buraya geldiğinde... Paulie... o kapıda yeni bir kilit göreceksin. Bu ihtiyar çok bilmiş hanımefendi benim için ne söylerse söylesin, burası sizlere yasak. Şu yerlere bak! Tahtalar hep çürümüş ve çökmüş! Eğer bir göçecek olsalar, ihtiyar bacağın kuru bir dal gibi kırılır. Şimdi eğer istiyorsan o ölü fareni al ve çık buradan. Aşk Kulübesi bundan böyle kapanıyor."

Dönüp son sözü söylemiş bir adam edasıyla yürüdü gitti. Gözden kaybolana dek bekleyip yavaşça Mr. Jingles'ı Elaine'in elinden aldım. Gözlerim naneli şekerlerin durduğu kesekâğıdına takıldı ve yetti bana; yaşlar boşandı. Bilmiyorum, her nedense bugünlerde daha sulugöz oldum.

Brad Dolan'ın ayak sesleri kesildiğinde Elaine'e, "Eski bir dostu gömmeme yardım eder misin?" diye sordum.

"Evet, Paul." Kolunu belime dolayıp başını omzuma yasladı. Yaşlı ve çarpık bir parmakla Mr. Jingles'ın hareketsiz bedenini okşadı. "Mutluluk duyarım."

Böylece bahçıvanın kulübesinden bir kürek alıp akşam gölgeleri ağaçların arasında uzarken Del'in faresini gömdük ve akşam yemeğimizi yiyip hayatımıza kaldığımız yerden devam etmek için geri döndük. Del'i düşünüyordum. Odamın yeşil halısına diz çökmüş, ellerini kavuşturmuş Del. Kel kafası lambanın ışığında parlayan Del. Bizden Mr. Jingles'a gözkulak olmamızı, o kötü adamın onu artık incitmeyeceğinden emin olmamızı isteyen Del. Ne çare ki, kötü adam sonunda bizi mutlaka incitiyor, öyle değil mi?

"Paul?" diye sordu Elaine. Sesi hem nazik, hem de yorgundu. Kürekle bir mezar kazıp yaşlı bir fareyi gömmek bile biz ihtiyarlar için yeterince heyecanlıydı, sanırım. "İyi misin?"

Kolum beline dolanmıştı. Sıktım. "Ben iyiyim," dedim.

"Bak," dedi. "Güneş çok güzel batıyor. Kalıp seyredelim mi?"

"Tabii," dedim ve uzun bir süre orada çimende durduk. Kollarımız birbirimizin belinde, gökyüzünü önce parlak renklerin kaplamasını, sonra da kül rengine dönüşmelerini seyrettik.

Sainte Marie, Mere de Dieu, priez pour nous, pauvres pecheurs, maintenant et a l'heure de notre mort. (Meryem Ana, Tanrı'nın Annesi, biz zavallı balıkçılar için dua et. Şimdi veölüm saatimiz gelince. Amin)

Amin.

13

1956.

Alabama'da yağmurlu bir gün.

Tessa isimli çok güzel bir kız olan üçüncü torunumuz Florida Üniversitesinden mezun oluyordu. Otobüse bindik. O zamanlar atmış dört yaşında, daha delikanlı sayılırdım. Jan da elli dokuzunda ve her zamanki kadar güzeldi. Bana göre en azından. En arka koltukta oturuyorduk ve karım bu mutlu olayı kaydedecek bir fotoğraf makinesi satın almadığım için bana söyleniyordu. Ona oraya vardıktan sonra alışveriş yapmak için bir günümüz olacağını, eğer istiyorsa yeni bir fotoğraf makinesi alabileceğini, buna paramız olduğunu söylemek üzere ağzımı açtım. Dahası, bence bu kadar söylenmesinin asıl nedeni yolculuktan sıkılmış olması ve aldığı kitabı da beğenmemesiydi. Bir Perry Mason serüveniydi. İşte o anda belleğim bir süre için bembeyaz kesiliyor; sanki güneşin altında bırakılmış bir film gibi.

O kazayı hatırlıyor musunuz? Sanırım bunu okuyanlardan bazıları hatırlasa da çoğu çıkaramayacaktır. Yine de, o devirde bütün Amerika'da manşetlere çıkmıştı. Şiddetli yağmur altında Birmingham'a yaklaşıyorduk. Janice fotoğraf makinesi konusunda yakınıyordu. Birden bir lastik patladı. Otobüs ıslak yolda savruldu ve bir gübre kamyonu tam ortadan bize çarptı. Otobüs saatte atmış milden fazla bir hızla köprünün ayağına çarptı, betonla kamyon arasında ezildi ve ortadan ikiye bölündü. İki parlak, ıslak parçası ters yönlere savrulurken, mazot deposunun bulunduğu kısmın patlamasıyla yağmurlu göğe kırmızı-siyah bir ateş topu yükseldi. Bir an Janice eski Kodak'tan yakınırken, bir saniye sonra kendimi yağmurda altgeçidin ucunda yatar buldum. Gözlerimin önünde birisinin bavulundan fırlamış mavi naylon bir don duruyordu. Üzerine siyah iplikle ÇARŞAMBA yazısı işlenmişti. Her taraf patlamış bavullarla doluydu. Ve cesetlerle. Ve ceset parçalarıyla. O otobüste yetmiş üç kişi vardı ve yalnızca dördü kazadan sağ çıktı. Aralarında ciddi bir yara almayan tek bendim.

Ayağa kalktım ve açık bavullarla parçalanmış insanların arasında sendeleyerek eşimin ismini seslenmeye başladım. Bir çalar saati tekmelediğimi hatırlıyorum; bir de çimenlerin üzerinde yatan, ayaklarında lastik ayakkabı, yüzünün yarısı gitmiş on üç yaşlarında bir oğlan gördüğümü. Yağmurun yüzüme çarptığını hissediyordum. Sonra altgeçidin altına girdim ve yağmur bir süre kesildi. Öteki taraftan çıktığımda yağmur yine yanaklarıma ve alnıma vurmaya başladı.

Baş aşağı dönmüş gübre kamyonunun sürücü kabininin yanında Jan'ı gördüm. Onu kırmızı elbisesinden tanıdım; en iyi ikinci elbisesiydi o. En iyi elbisesini mezuniyet törenine saklamıştı tabii.

Daha ölmemişti. Çoğu zaman eğer anında ölseydi onun için olmasa da, benim için daha iyi olacağını düşünmüşümdür. O zaman belki onu daha erken bırakabilir, daha doğal biçimde ayrılabilirdim. Ya da belki de yalnızca kendimi kandırıyorum. Bütün bildiğim, aslında onu hiç bırakmadığımdır; gerçek anlamda yani.

Her tarafı titriyordu. Ayakkabılarından biri çıkmıştı ve ayağının da sarsıldığını görebiliyordum. Gözleri açıktı ama boş bakıyordu, sol gözü kanla dolmuştu; is kokulu yağmurda yanına diz çökerken bütün düşünebildiğim o titremenin elektrik çarpması

anlamına geldiği ve çok geç olmadan akımı kesmem gerektiğiydi.

"İmdat!" diye bağırdım. "İmdat! Biri bana yardım etsin!"

Hiç kimse yardım etmedi, kimse gelmedi bile. Yağmur hızla yağıyor, hâlâ siyah olan saçlarımı kafatasıma yapıştırıyordu. Onu kollarımda tutarken hiç kimse gelmedi. Boş gözleri bir tür uyuşmuş dikkatle bana bakıyor, ezilmiş kafasının arkasından oluk gibi kan akıyordu. Titreyen, bilinçsizce kasılan elin yanında üzerinde GREY yazan bir krom levha parçası duruyordu. Onun yanında da bir zamanlar kahverengi yünlü bir takım elbise giymiş bir işadamının kabaca dörtte biri.

"İmdat!" diye bağırdım yine ve altgeçide doğru döndüm. Orada, gölgelerin arasında John Coffey'nin durduğunu gördüm. Kendisi de yalnızca bir gölgeydi; uzun kollu, kel kafalı kocaman bir adam. "John!" diye bağırdım. "Ah John! Lütfen bana yardım et! Lütfen Janice'e yardım et!"

Yağmur gözlerime doldu. Gözlerimi kırptım ve açtığımda gitmişti. John sandığım gölgeleri görebiliyordum... ama orada yalnızca gölgeler yoktu. Bundan eminim. O oradaydı. Belki yalnızca bir hayalet olarak, ama oradaydı; yağmur o hiç dinmeyen gözyaşlarına karışıyordu.

Janice orada, gübre kamyonunun yanında, yanan mazot kokusu burun deliklerime dolarken kollarımda öldü. Bilinci yerine gelmedi; gözleri berraklaşıp fısıltıyla son bir kez sevgisini söylemedi. Ellerimin altındaki et titreyerek kasıldı ve sonra gitti. O anda yıllardır ilk kez Melinda Moores'u düşündüm. Indianola Hastanesinin bütün doktorlarının öleceğini düşündüğü, yatakta kalkıp oturan Melinda; genç ve dinlenmiş görünen; parlak, meraklı gözlerle John Coffey'ye bakan Melinda. Düşümde karanlıkta gezip dolaştığını gördüm. Ben de öyle. Birbirimizi bulduk, diyen Melinda.

Karımın zavallı, parçalanmış başını otoyolun ıslak betonuna yatırdım, ayağa kalktım (kolaydı; yalnızca sol elimin kenarında küçük bir sıyrık vardı, hepsi o) ve altgeçidin gölgelerine onun adını haykırdım.

"John! JOHN COFFEY! NEREDESİN, KOCAOĞLAN?". O gölgelere doğru yürürken tüyleri kanlanmış oyuncak bir ayıyı, tek camı parçalanmış çelik çerçeveli bir gözlüğü, küçük parmağında garnet bir yüzük bulunan kopmuş bir eli ayağımla kenara ittim. "Hal'in karısını kurtardın, benimkini neden kurtarmıyorsun? Neden Janice değil? NEDEN BENİM JANİCE'İM DEĞİL?"

Yanıt yoktu; yalnızca yanan mazotun ve cesetlerin kokusu ve karım arkamdaki yolda ölü yatarken gri gökyüzünden hiç durmadan yağan yağmur. O zaman da yanıt gelmedi, hâlâ da yok. Ama tabii John Coffey'nin 1932'de kurtardığı yalnızca Melly Moores ya da Del'in makarayla o şirin numaraları yapan ve sanki daha Del gelmeden onu arayan faresi değildi... John Coffey de gelmeden çok önce.

John beni de kurtarmıştı ve yıllar sonra Alabama'da yağmur altında durmuş, bir altgeçidin gölgeleri arasında hiç orada olmayan bir adamı arar, darmadağın eşyaların ve mahvolmuş ölülerin arasında dururken, korkunç bir şeyi öğrendim: Bazen kurtulmakla lanetlenmek arasında kesinlikle hiçbir fark yoktur.

On sekiz Kasım 1932'de onun yatağında otururken ya birinin ya da ötekinin içimden aktığını hissetmiştim. Ondan benim içime, ondaki o garip güç her neyse, sevgimizin,

umutlarımızın ve iyi niyetlerimizin asla akamayacağı biçimde kenetlenmiş ellerimizden bana geçmişti. Karıncalanma olarak başlayan, sonra dalga dalga büyüyen; hayatımda ne daha önce, ne de daha sonra hiç yaşamadığım bir güçtü o. O günden sonra ne grip, ne zatürree, hatta boğaz ağrısı bile bilmedim. Bir daha asla ne idrar yolları iltihabım, ne de iltihaplanan en küçük bir sıyrığım oldu. Pek ender, altı-yedi yıl arayla nezle oldum ama nezle olmayan insanlar genelde daha ciddi rahatsızlıklara yakalansalar da, bende asla böyle olmadı. Bir keresinde, o korkunç 1956 yılının başlarında safrakesesi taşı düşürdüm. Ve bütün anlattıklarıma rağmen bunu okuyanlardan bazılarına garip geleceğini bilsem de, bir parçam o taşı düşürürken çektiğim acıdan zevk aldı. Yirmi dört yıl önce, su sistemimdeki o sorundan bu yana çektiğim ilk ciddi acıydı bu. Dostlarımı ve benim kuşaktaki sevdiklerimi tek tek alıp götüren hastalıklar; kalp krizleri, kanserler, felçler, karaciğer hastalıkları, kan hastalıkları bana hiç dokunmadı. Tıpkı bir sürücünün yoldaki ölü bir geyik ya da rakunun çevresinden dolanması gibi hep çevremden dolandılar. Başıma gelen tek ciddi kaza da elimdeki bir sıyrık dışında bana zarar vermedi.1932'de John Coffey bana yaşam aşıladı. Beni yaşam enerjisi çarptı da diyebilirsiniz. Eninde sonunda bir gün tabii ki öleceğim; herhangi bir ölümsüzlük iddiam da Mr. Jingles'la birlikte gitmiş olmalı; ama ölüm beni bulmadan çok önce onu arzuluyor olacağım. Doğruyu söylemek gerekirse, daha şimdiden, Elaine Connelly öldüğünden beri arzuluyorum. Söylememe gerek var mı?

Şimdi bu sayfaları titrek, lekeli ellerimle karıştırıp gözden geçirirken, burada da tıpkı insanın moralini yükselten kitaplarda olduğu gibi bir anlam olup olmadığını merak ediyorum. Çocukluğumda dinlediğim vaazları, kilisedeki duaları düşünüyorum ve rahiplerin nasıl Tanrı'nın gözünün kırlangıçta olduğunu, eserlerinden en küçüğünü bile nasıl görüp izlediğini anlattıklarını anımsıyorum. Mr. Jingles'ı ve o delikte bulduğumuz ufacık tahta parçalarını düşündüğümde, bunun böyle olduğuna inanıyorum. Yine de bu Tanrı kendi bildiğince, hiç düşünmeden, yalnızca iyilik yapan John Coffey'yi kurban etti. Tıpkı bir Eski Ahit peygamberinin savunmasız bir kuzuyu kurban etmesi ... ya da Hz. İbrahim'in bırakılsa kendi öz oğlunu kurban edeceği gibi.

John'un, Wharton'un Detterick ikizlerini birbirlerine olan sevgileriyie öldürdüğünü ve bunun her gün, dünyanın her yerinde olduğunu söylediğini hatırlıyorum. Eğer bu oluyorsa, Tanrı izin verdiği için oluyor ve biz, "Anlamıyorum," dedikçe Tanrı da cevap veriyor: "Bana ne."

Mr. Jingles'ın benim arkam dönük ve dikkatim, en önemli özelliği intikamcı bir tür merak olan bir adama yönelmişken öldüğünü düşünüyorum. Yağmurda yanında diz çökmüşken, bilinçsiz son saniyelerini titreyerek tüketen Janice'i düşünüyorum.

Kes şunu, demeye çalışmıştım o gün John'a hücresinde. Ellerimi bırak, yoksa boğulacağım. Boğulacak ya da patlayacağım.

"Patlamazsın," diye cevap verdi benim düşüncelerimi duyup gülümseyerek. Ve korkunç olanı da, doğruydu. Patlamadım.

En azından bir yaşlılık hastalığım var: Uykusuzluk çekiyorum. Geceleri geç saatlerde yatağımda yatıp gittikçe yaşlılığa gömülen hasta kadın ve erkeklerin çıkardıkları umutsuz sesleri dinliyorum. Bazen bir çağırma zilini ya da koridorda bir ayakkabının gıcırtısını veya

Bayan Javits'in gece haberlerini açtığı TV'sinin sesini duyuyorum. Burada yatıyorum ve eğer ay pencereme düşüyorsa, onu seyrediyorum. Burada yatıp Brutal'ı, Dean'i ve bazen de William Wharton'u düşünüyorum. Doğru, zenci, düşünebileceğin kadar kötü diyen Wharton'u. Delacroix'nın, Seyret şimdi, patron Edgecombe, Mr Jingles'a yeni bir numara öğrettim, demesini. Limonluğun kapısında durnuş, Brad Dolan'a beni rahat bırakmasını söyleyen Elaine'i. Bazen dalıp yağmur altındaki o altgeçidi ve gölgelerin arasında duran John Coffey'yi görüyorum. Bu küçük düşlerde asla bir yanılsama değil; her zaman kesinlikle o, benim kocaoğlum orada durmuş seyrediyor. Ben burada yatıp bekliyorum. Janice'i, onu nasıl kaybettiğimi, yağmurda parmaklarımın arasından kıpkırmızı akıp gittiğini düşünüyor ve bekliyorum. Her birimizin bir ölüm borcumuz var, bunun istisnası yok, biliyorum, ama bazen, ah Tanrım, Yeşil Yol o kadar uzun ki.